MANUSCRIPTA
INSTITUTI OSSOLINIANI
II. 336

Ofiarował Jan Strelbicki
były Pułkownik Wojsk Pol.
20. Junii 1828.

INSTYTUT OSSOLIŃSKIEGO

Mater Venalis docet Vt sit Filia talis.

Nullus Seruus in Dominum, integri et Sani est Animi nam odit quisquis metuit. Stat.

Vt Viuas Sanus, Semel in Anno minuas Sanguinem, Semel in Mense intres Balneum, Semel in Septimana amplectere Venerem, bis in die comede bibeq quietus et bene de Nocte dormi.

Ferre Iugum Alienum Liberæ Genti nefas est.

Nulla Virtute Mortalis conditio propius ad Diuinæ Naturæ Similitudinem accedit quam Salute multorum procuranda Ignoscendo lapsis Succurendo afflictis Parcendo Supplicibus.

Absit Vt tam turpe, tamq Horrendum Spectaculum Nessagetis potius aut Cyclopibus dignum in Conspectum tuum Venire permittam.

Nec tarda Senectus Virg.
Debilitat Vires animi mutatq Vigorem.

Cesto Tibi multam, Nullam poto Tibi Salutem
Est potior potâ, Sicca Salute Salus.

Grandia quid prodest Vita Euacuare bibendo
In Vitam Nostri prog Salute Ducis

Pocla Sanitatis non Sunt Ea Sunt Ea Mortis
Corporis Ingq mei pernicies illa bibo.

Aulicus est hodie Potores inter Amicos
Mos Vt pro alterius pocla Salute bibant

Mos cene Nequam. Nec em Tibi pocla Salutem
Quæ Vitiant morbis Corpora Sana ferent

Sana Valetudo haud bibitur. Sit, sobria Vita
Longior et Sani Corporis Vsus ent

Hac poteris Domini Tibi conciliare fauorem
Atq Tibi atq Alijs, Vtilis ée diu

Corporis Ebrietas Animaq Dulce Venenum est
Ad Phlegetontæos pertrahit illa lacus

Ergo suos habeat Mores Vita Aulica posthac
Non ego pro Alterius pocla Salute bibam.

Aris religio, Populo pax, fœdera Bello
Iura foro Veniant, aduenia atq Salus

Et res absurda est, et talis forma loquendi
Credere pro alterius posse Salute bibi.

Quo Tibi potatum plus est in Ventre Salutum
Hoc minus Epotis huisce Salutis habes

Contingant Vtinam tales Tibi Mille Salutes
Non equidem Inuideo, Mi satis Una Salus

Una Salus, Sanis Nullam potare Salutem
Non est in Pota, Vera Salute Salus.

Qui Sapit ille Animum fortunæ præparat Omni
Præuisumq potest arte leuare malum. Lactan.

Omnibus Inuisa est Stolidæ Iactantia mentis
Dum de Te loqueris, gloria tua Nulla est.

Heu! fur Vsq adeo Vilissima terra Superbit?
Cuius fœda breui corrodent Viscera Vermes.

Per Pisces et Aues multi periere Scholares.
Nec Paupertatem, Nec opes desidero magnas

Nolo parum, Nimium non Volo sat mihi sat

Lactantius

Hoc est vere Regalis Sapientia: Bono et Incolumitati omnium Prouidere: Animos tam suorum quam Extraneorum etiam Hostium tuta fouere. Vt Omnes sibi Eum præesse expetant.

Hernandus Xiąże Mantui za Symbolum Herbowe malowac Kazał Macicę winną z Krzyżykiem na Tle złotym Słońce Pisma Hebrayskie Lemma Surgitur Annisu.

Zygmunt August Król Polski Kazał Sędziom y Deputatom malowac Symbolum: Czaszę trupią Srodku Zaganiec Goraigc maiącą a na statucie Leżącą, przydawszy Lemma: Prawo żywych obie. Explicatio. Czaszką nieżedziec obyd. ma Obseruari. że nie trzeba Respectu żadnego Długo Żadney. Ticy Vmieiętnosc Prawa Znaczy. Znamienuie

Alfonsus Król Kasteli tak Panowania Swego malował Herby: Stoi Pelikan na Głowie maiąc Koronę, a przed nim wszystkich Królestw drugich to mowi Pelikanie moi Słuszyła przygarnionych Krwią piersi swoich tuczy. Dedens in Symbolis.

Francuzowie za Pierwszey Expedycyi takie Królowi Swemu Ludwikowi Dziewiątemu malowali Symbolum Dwie złotych Kolumn Król Sie zloma trzymał a Wtoż leżał Saydak Złoty z Strzały: Lemma: Hercule Maior erit. Ioannes Merula: in Prompt.

Cenomanowie pod Okiem Słonecznem Barwa zielona Jedna złote drugie Zelazne Napisem: Bonis et Malis Imperitat. Francisc Latrit:

Rzymianie Tiberiusza pod Słońcem Malowali Słonia z Napisem Hostibus haud Hostis. Francis Alexander za Symbolum. Malowac Kazał Lwa pod Słońcem: Lemma. Parcere Subiectis et debellare Superbos

Non est de tempore nisi Nunc. Aristoteles. Tempus Saltem quod Viuimus Nostrum est.

Furtur alicro coniuge extincto neguayuam Induci Valet Vt Veneri Vltra indulgeat in Primum Amatorem ac coniugem, Vim Amoris effundens.

Terra malos homines nunc educat aty Pusillos. ✝

Infirmi Ingenii est lapsu aliquo, Summæ Rei diffidere cum exiguis momentis inclinentur Subito Omnia quæ in bellis geruntur. Difficile est Pristi fingere mente locum.

Noua Titulorum Seruitus. Seniem sermonis abrumpit, sententiam contorquet Animum allocat Vt

Hodie faalius Deum alloguaris quam Hominem.

Non Vis non Numerus melior sed Causa triumphat.

Gloria pace Minor, Minor est Victoria pace
Atq aliquid Deius pace Triumphus habet

Jan Cezarz Czarnecki, wiele Miast w Porsiey z Holdo: wal: Woysko na ostowe porabiel: Kiedy mu Persowne Woz na Triumf Zbsta Vbudowali Perslami y drogiemi Kamie mami: Vbawowali Gosciniec Kobiercami y Szwlatami Stali Domi Bielsze nad Labędzie Woz wprzegli. Sze: Jazy na Woz niewiastą piel, ale Panny Obnażone na Wo: Sze, miasto siebie postawiel. Senatorom Rod Ze do Koni Jaszby. Sam z Rzymem przed Wozem szedł pieszo az do Kościoła S. Zopsid: gdzie przed Ociyma Ludu wszystkiego na twarz padł. Dzięki. Panu Bogu za Zwycięstwo oddał, tak Krzyż Saluuąc na dalsze sie Nabożeństwo do Pałacu Vdał. Nicetas Ingenij Ingenti.

Cambises Cesarz Czarnecki po wygranych Bitwach Egipt maiąc, Woś Manus meas Deus dirigitos et gladios in-cstia Hostium intorquebat.

Arpina rzecz w Rzymie daleko od Swey Oyczyzny mieszkali ie: dnak rzeczc Pamiątkę Swoię V Potomkow pomnażac Snopli Pszen Wyko do Nich puszczali Na Które Krewni wszystkich mile sobie na Srodi. y Oyce Rodu Swego wspominali. Demster in Rosin.

Ludwik Sforzia posłał do Genuenczyków Franciszka Marcheiego aby im Pobor taki cięzki obnieiszel. Genuenczykowie Posła Wzi Stowawszy do Ogrodu Zawiedli Basiliq mu podali Trzcinę, mowiąc Wezmi a Slabo to Trzcinę wzymaiąc Wgdzay: vczynił tak y Pie: Krzego Mlego Zabył za pasem. Kazali mu potym Trzcinę Scisnąć Wzec y Krowi wzięcie vczynił y Smrod nieznośny vczuł. Posłował: iż Rzec do Regimentu. Jezli Pani Swoicia Laska Nie Pozwoli powolnosc Wlodzcego Znayo:, Nieli Vczyne Ina Gucciardinus. Krzesc y Rebellią.

Mithridates Krol tak sie nad Mysliwstwem bawiel ze Lat siedm Pod Dachem ani postał Zawsze go Kmieciq y Lasaci tula Iąc sie y Zwierz goniąc Rursus

Pyramides w Egiptcie z Arabskich Kamieni robiono przez lat Trzydzieścia Ludzi Jeszcze sto tysięcy. na Samey Sebuli y Cenfku wzięli 1800 talentow Siebra. De Miracul. Mu. Gloriam Sapientes possidebunt, stultorum exaltatio Ignominia Prouerb. 3.

Columna Fidei et firmamentum Veritatis z Regum Cap. 11.

Plutarchus pisze w Triumph: Marcelli. Iz Kiedy V Rzymian Woz Triumfalny do Kapitolium nad wzdal: Marcellus Triumfuiąci po Tropniach do Kapitolium prowadzących na Kolanach wstępo tam se Gdy z Dzwna Bohdowego Krzyż w Ręku wzymał Bogu Zwycięzcy na Znak wdzięczności La Ofiarę oddawał:

Zołnierza Pobożnego nabożeństwo Ktory krew Za wiare Boga y Oyczyznę odlotnie tocży ieft Bog namyślże. Niewiele Rotmistrz Euangelicki słow mowiel Kroząc sie przed Panem Jezusem: a przecz Kościoł Swięty tak to nabożeństwo V Bancwał Kiedy Ludzie na Nayzwiększe nabożeństwo sie z bywaią, przyimuiąc Nayswiętszy Sacrament: ie modlitwę. Nie Abraama nie Moyżesa nie Samue la nie Dawida nie Piotra: ale Rotmistrza Jednego mowiąc ale wzy Krzyż powtorzac wołaią: mowo Domine n Sum dignus Vt Intres Sub tectum.

Valde turpe est Vt quem non Vincit Homo Vincia Libido, aut Obruatur ferro, qui non domatu ferro. S Augustyn.

Turpe Spectaculum est Videre militem Ebrium Viri Præliatores stare non possunt gressu V cillant genu titubant, et qui Spectantur Vul minacis a paruulis conteruntur. Videas ne ferro Vulnerator, sine pugna interfect Sine hoste turbatos, sine Senectute tremulos In ipso flore Iuuentutis tremulos. S. Amb

Sybarytowie z Krotoniatami długie woyny to li, a zawsze Zlich wyorano odnosieli. Wakuiq raz Hugo do Zabaw Rycerskich, na wsbłoszy rospuste tak sie vdali, ze Sami Vstawnie na cach y Muzyce bawiąc y Konie tancowac uczyli. pewnych tancow. do Szlata wzyscy toniatow przeto z niemeskanie na Woyne Strzelby y Muzyka przeciw Sybarytom wyiaw Sybarytowie wnet na Konie wpadaią Woysk Szykuią wspaniie stoią tylko co nabżec Crotoniatowie Zwyczayni tanicc Koniom Zay Kazali. Konie płoszą tancuią Jezdcow zrzu Ktorych czesc primano Gorc pozabiano. Ze rzay Jest. Afrianus de re Milit

Fragmentum.

Comadiæ, In qua Duodecim Iuuenes Poloni Cubiculari Vladislai IV ad Varnam casi cum Amuratben Sultanum Imperatorem Turcarum necare non possent mutuis concidere Vulneribus, Introducti demon: strantur.

2dus.

Diutius tuam non possum tollerare Vocem quin Iusto concitatus dolore eandem interrumpam. Hæccine est Virtutis Polonæ constantia! Pectus Nuper telis exposueras hostilibus. Animam periculis obieceras, Sanguinem fundendo Hostilem tuum paratus eras profundere, et Ecce modo in hoc carcere, quem non carcerem sed Thea: atri ad Triumphum positi dignabor Nomine, quæ Suspiria! qui dolores! Mutabiles in bonis Hominum mentes ee. Vel in Te experior, Qui iam te Ipsum. Iam tui Similes captiuos. Dissimiles tamen fors Magnanimitate Vt Carceres Vt Vincula uideremus Animasti, sed in Te Ipso non expressisti. O Iudicios Sane tuos ad constantiam Stimulos! Riderdum tolerantiæ exemplum. Tu ne mihi Fortis qui Vel Sola libertatis memoria Victus es! Pulchrum Sane Libertatis Nomen. Sed quid Vel Te Iudice in carcere Liberum ee Vetat. Lacon Olim in Vinculis Exemplum dedit Veræ Libertatis Inquiens. Non Seruiam. et allisò ad Parietem capite. cerebro sanguineq Animi Sui libertatem consignauit. Tu Vero et Persæpe pra Oculis habuisti. Sed in te Ipso non expressisti. Iam: damus scilicet Exempla Nec Imitamur. Proponimus aliis et soli auersamur. Quid Enses! quid cauea! quid funes produxisti Senecca. Nisi Vt qui animati ad Mortem et grauissima quæq tormenta fuevamus. Cogitatione Istorum exanimaremur. Viros Nos Annus licet non Virilibus, ætate tamen Iam satis commoda, Vt et hic Opus est demonstremus. Quos mugientium Tormentorum Boatus! Quos Rabiosæ Phalanges! quos Catapractiq Seruentarii Ianisseri non exterruere. Hi ad compedum Aspectum ad Istius Scalis custodiæ Vigilias metu emoriemur! Seruiles mentes Vano Succumbant timori Generosis Vero Pectoribus. de His Omnibus triumphare et hic conceditur. Ego Onerer licet non compedibus Sed et catenis collum Libens porrigam Iugo, et gladio, et Vel ad Illum tuum argenteum æquè Purpureum fundam Sanguinem et ad ferreum cerne fudissem. Vtetur tamen Quispiam Illo atramenti Loco, et Vel Ense Vel digitto Virtutem Generositatemq In hoc Ipso Parete Inscribet. Polonos æquè in carcere ac in Aue Inuictos Animos retinere.

4tus.

Cunctos Vos affectibus aliquid concedere Doleo Nobiles Poloni. His Iam ibi Imperandum est. Vbi Vel de Salute Patriæ Vel de gloria Gentis agr. Turbamini Singuli. et Anteriorum tum Meminisse, quando de futuris consultandum non Penetratis forsan qua Mente Helluo hic christiani sanguinis! quo Animo Truculenta hæc Bestia In Asiaticis Enutrita Solitudinibus! Quo Spiritu Proborum hic Carnifex Vos huc deduci iussent et Desidenia Illius. Conatus Ipses Vanas Vtinam, Non præuidetis. In fame Vero est in Periculis Maiora Illa non præuidere: Aut qua Imminent modum non quærere deuitandi Sapite Nunc nam fors tempus aliud non concedetur erroris corrigendi. Quid Vultus ad Clementiam mentitus! Quid fallaces Oculi! frons quid ficta Illius et simulata Nuper docuerit Nunc recogitate. Ex his ego Omnia legi, et Meditata Illius Vel Ipsi ablandientes Oculi prodidere. Nra Nra res agr. Duo Tyrannus meditatur Ni perficiat Tormenta minitatur. Sed Neminem credo Tormentorum Obiecta terrendum quem Nectorum fulmina Concussere. Primum est quod Ille Intendit. Vt Polonorum Nos Auxiliantes Deum. a Patriis defiscamus religionibus et in Perfidam Luxuriosi Machomathi Iuremus Sectam. Sed o quam Impium, quam Nusquam In Polonia auditum Scelus. Polonum! Nobilem! Nobilem in fide Catholica Genitum. Nobilem ab Ipsa Infantia et Parentu etiam Ipsorum haustam Vbere fidem abiurare! Absit hoc hucusq ab Inclita Gente Nostra Piaculum, Nullo nostbac tbure expiandum,. Enses hic Omnes [illegible] Omnes coaceruentur rogi. quidquid cruciatuum quidq Tormentorum ab Otioso Crudelissimorum Carnifice excogitari potest Spiritu hic congeratur. Phalaridis Ignes, immo et Atbei in Vnum componantur, Vel Veteri Impuberum Exemplo Nos Iam pubertatis Ingressi Annos hæc Intrepidi patiemur. Fidem Vero Deo datam nunquam Violabimus. Alterum est Impudica et tota Luxuriei, tota Probris et Lasciuiæ dedita Gens, nil Iucundius Vnquam habet, quam Indulgere Voluptati. Pudicas Vrum Omnium Aures Verbo Ipso offendere Erubesco. Castum Siquidem in Me Vro iam accendi Video pudorem. Penetratis quid Velim dicere. Penetratis Coniicio. Iusta fide quam in Vultu Vestro fronteq lego iracundiam, Vos produt penetrare. Hæ duæ igr causæ Sunt quare a Patris discesserit, quare Clementius habiti quare a cæde seruati sumus. Sed quam Inique Nobiscum fata Processere. Gloriosam Alii obierunt Mortem, Nos Probris et Ignominiæ seruamur. Crudeles in Alios Tyranni fuere Maiorem in Nos rabiem experire meditantur. Honestatis Siquidem Maior iactura est quam Vitæ. Cum Suus gloria Illius Ignominia Ait Sonnes Sempiterna.

Contra Violentas Iniurias armorum conceditur defensio.

Qui cepit Vxorem, cepit absq; Quiete laborem
Qui caret Vxore cepit Quietem absq; labore.

Si modo me Spernis mutata Veste redibo
Quod mihi non dederis, Vestibus Ipse dabis

Habet hoc Virtus, Vt Vires fortes, Species Eius et pulchritudo etiam in Hoste posita, delectet. Cic.
Laurea Magno periculo parta, amittit longo interuallo Veritatem. Cic.
Segnius irritant animos demissa per aurem quam quæ Sunt oculis Subiecta fidelibus.
Quidquid Iucundissimum Voluptas humana habet, illud in finem Sui differt.
Luxurius Iuuenis Viduam cur ducere Nollet?
De qua quis perit non bibe dixit aquam.

Vt Venus enervat Vires, Sic copia Baccbi
Extenuat gressus, debilitatq; pedes,

Tempus in lucem tandem Veritatem trahit. Menander.
Sola Virtus Generosum facit Solaq; beatum.

Virtus in Nobili Viro magis splendescit.

Veræ Virtutis Nomen, insolentis fortunæ fluctibus, iactari quidem sed Nunquam mergi aut opprimi potest. Multo multoq; Seipsum quam hostem Superare operosius. Valer. Max.

Nemo Eo quam pervenit ad Virtutum Summam Iam maturus. Nisi qui Puer Seminario Virtutum [illegible] concretus aliquid Inclitum designasset. Vopiscus.

Claram Victoriam Vincendo oppugnantes non Seruiendo in afflictos fieri. dicit Aristotel.

Victoriæ continuus Comes est Veritatis Suppressio, Victæ Partis extenuatio, Causæ propriæ exornatio, et tantum non id Velle quod Iubet.

Cum bibis ex Vitro Vitrum cinerem eè Memento
Sic eris Ipse Cinis, cum te trahet Vltima finis

Dum mortem Vitare studet Vitamq; tueri
Se toto Vitæ tempore torquet Homo.

O Dignum Laqueo facinus; quodcunq; Voratur.
Turpius ingenitur, turpius egeritur.

Bruta bonis fruitur præsentis bestia Vitæ
Dum Viuit. Viuit. dum Moritur. Moritur.

Nihil Inuitæ Tristis Custodia prodest
Quam peccare pudet Cynthia tuta fuit

Dissolutæ est Animi in Rebus Senis quærere Voluptatem.

Vbi Sensus Vocat ibi Influxus Virtutum

Vxorem Vates Nullus me Iudice ducat

Alfonsus Król Kastilicy Maiestat Krolewski osiadaiąc gdy wszyscy przytey trzeczystości li Viuat Rex: On tesz przydawał. Viuat Rex Viuat Grex. Badensis in Symbolis

Vxor Obest Studio, Sit licet apta Toro

Osculum Vxoris

Syllaba Prima mee debetur tota marito
Sume Tibi reliquas, Non Ero dura, duas

Magnam partem Victoriæ tulit Qui Hostem armis eguit Vires eum Sibi ad Supremum triumphum addidit. Gregorius Tholosanus.

Ludovik XI Król Francuski mawiał często Omnibus in Regno abunde exceptæ Veritate Kokerus

Vxoris Iacturam describens: Perdidisti Animæ solatium Vitæ Subsidium: Annorum lactamentum Laboris adjumentum: Fortunæ Vtriusq; Participium. Sapater ad Amer.

Mithridates Rex Ponti. bendąc Zaycczony od Pompeiusza takie mowił do Niego słowa. Omnis mihi etiam aduersa, Cuius Pompeius ecc Fortuna tollera: bilis est Futura non em est turpe ab Eo Vinci Quem Vincere esset nefas Neq ei inbonestè aliquem submitti Quem fortuna Super Omnes extulisset Vellelius Paterculus

non amittet hoc regnum sed Vtiliter commutabit. Hemcus Spodanus ex Baronio.

Filip Król Hiszpański Syna Swego Filipa Wieciego temi słowy posegnał. Magnam Tibi Fili gratiam fecerit Deus si te ad Illud Gloriæ fastigium euexerit quo me Præcurrente habuisti: Sed ex Animo te obtestor: Cum id assecutus fueris: Huius etiam Lecti in quo Me Nunc Vides memineris: Hic Vt Senis Subsistat Omnis Mundi Gloria, Deinde Tibi commendo Sedis Apostolicæ Obedientiam Fidei Catholicæ Protectionem Religionis Christianæ Zelum Reipublicæ Patrem et in Subditos Iusticiam, Si Deus his Consiliis meis Subscripserit, Suum Regem

Dies Annorum Nostrorum in Ipsis Septuaginta Anni Si autem in Potentatibus Octuaginta anni amplius eorum labor et dolor Psalmo 89.

Ars Venatoria pars Militiæ est. Greg. Tholosanus

Wydźierstwa y Krzywdy y Zbrodnie Ludzi Złote od Zołnierzow ponoszą. Odzymuią Serce Niewinnikom Szyi mi szaią Miecze metylko Nieprzyiacielskie ale y Ich Ustawne na Nich obracaią bandę y poprzez przysłowie Kleopatra Egiptu Krolowa tedy Ilyam rzekł do Senatorow Konsula Rzymskiego mała oliwet Szaglami Swemi tnom: Swoy Zarmazynowe Rufa złota Wiosła Srebrne

Plutarchus.

Cui commodum, Eidem & onus incumbat.

Bodayzem zawsze takich w domu miewał,
Zebym dyskursy a mowy ich zbywał.
A Oni zato wina kupowali.
I zcone zdrowie [illegible] wypijali.

Trzy rzeczy są v młodych ludzi naglinione.
Rękawiczki y trzewiki a gdy są przestrone.
Trzeciego niewymowię bo zatym słowy
Wszyscy się niewoniewac wszystkie białogłowy

[illegible]

Si curiam curas, plures dat Curia curas.
Nouit Secure cui non est Curia curae
Non sunt Amici, Amici qui degunt procul. Nimus

Singula non nouit Caesar sub Nomine, Quamuis
Caesareo passim, multa patrata 8 uides,

255 | 28
| 39
| 35
| 37
| 31
| 30
| 35
| [illegible]
| [illegible]
| 32
| 28

310

1696

Na Dłużnika

Mnies winien a nie płacisz, Praktykowi złota,
Niezałuiesz to głupstwo, a owo niecnota.

Si Cupis ex animam Iuuenis uitare Podagram
Quid quid agis caueas, hoc tibi sit Nimium. Dixit Eccl. Rib.

Maximum mortalium Bonum est Libertatem habere multus
Imperandi, neq ad Parendum Ulli devinctum ee. Hor. Ep

Descriptia Triunfow Rzymskich ktore Dawni Cni Rzymianie Rerum Dominii za Starych Wiekow odprawowali

Vigenie Imperio, z wszystych Concinnata Auctoribus

Powinnosc Tego ktory Swoie do Senatu o Triunf wnosiet prozbe y do Pospolstwa Prowincia one ktora zwyciezyl, albo Krolestwo lubo cala czesc Swiata ze wszytkich miar wzgrodzona y od Przyleglych Nieprzyiaciol Bespieczna Dobremi opatrzona Vrzedniki zostawic. Potym ten Obligi miał aby cale zwycięzne Woysko z Swemi Pułkownikami Rotmistrzami Porucznikami. Kamiestnikami y od Bolu Consulow Mieyskich Rzymskich Postami, wszelaką zdobyczą Vbogaczone, Jeżeli nie lepszym pewnie nie gorszym Woiennym Rinsztunkiem widatne, sprowadził. To Sprawiwszy aby sie na Marsowem Polu w Rzymie (co dawno kiedys bywało) albo na Zgliach Flaminiyskich Swieszego wielu, na placu Bellonij: ieszcze Swieszego co y Prawem wolaiąc Oktawiusz na Marsowym Rynku sołdaszał. Tam stanąwszy całego do siebie zapraszał Senatu przy ktorego Obecnosci dawał Sprawę z powinnego sobie Vrzędu: iako odważnie z Nieprzyiacioły biegł staczał wszystkich gromiet zwyciężał, iak wiele Tysięcy (namniey bydz musiało do Triunfu Pięc albo szesc na placu Trupem położył, Ktore Krolestwa Prowincie Miasta Gorzquie y Znaki Pułkow odebrał, iako Woysko Vbogacił, iako namniey przeciwko Woli Senatu y Pospolstwa Rzymskiego nieważywszy zgoła wszytko cokolwiek Złego było z Jego Woyska z Nieprzeżytą Chciwizny Sławę wilczał, y od wszelkiej Krescijey rozgodek poddawał, Gdy iezdaby sie iey zdało Triunf o ktory) misto prosić przysłała, Tedy Sprawiwszy rzecz Senatorowie radzili sie, y wesgoł w Izbie Senatorskiey radzili, wszytkie rozsądzące okoliczności, to iest osobę prozącego, Nieprzyiaciela Zwyciężonego, czas ktorego wnoszono Prozbę. tosz dopiero decretowali, a Zwycięzcy przez Swoiego Posłem Triunf ofiarowali. Wzalcze ieżeli co było na przeszkodzie, albo że miał Wielu Adwersarzow. albo że sie nie wszytko zobego sie Sczęscie zprawdę zgadzało, albo że pilniey ieszcze woiować było Triunf odkładali, albo go zgoła bronili. Tego ktory orzyskadzony Triunf miał, tak sie wiazdu do Miasta Rzymu zaczynało: Naprzod sie Armiger
Den Srogino Obrany znak Triunfuiącego Hetmana przed wszytkiemi na koniu nosił. Po Niem Trębaczowie y rozmaitemi Sztukami ołesij Bijących Obranych wszytkoiaky Konie wdrogie Kamienie po Kitami bogatemi Koni owiadzono bar kilkanascie. Zatem Muzycy
mi ci co na dętey muzyce okrzyk dawali nastempowali Po nich Rieske znaczney iakiey Bo-
Bielności Woysku wrym ktore Triunfowało nastempowało Rycerstwo. Bogata oryszto-
ne libery z Swemi Znakami z Orłami Rzymskiemi. Sli za tymi ktorzy prowadzili Ofiarne
Zloustemi rogami Woły na Ofiarę Bogom widzielone a Za Niemi Pogańscy Kapłani
Kozdy z swoim naczyniem do Ofiary przynależącem. w Jes Twoy wszelkiey Sumaszey
y Spiewanych Symfonie. Wdalszem rzędzie Niesiono Herby Insygnia

Triumfuiącemu Panstwu Rzymskiemu podbiel części Swiata; Ktory na przykład Krolestwo Swoie
Wyspow, Miast Woysk Fortecs. Za Niemi szli Geniuszowie z Rogatemi Barami rożnych
Miast ktore sie Same Mestwu y Orezom Rzymskiem Dzwo podbiły. Po nich Swoy rząd
Li Podlaszych Krolestw Posłowie, z ktorymi Rzym zawarte miał Pakta Polubu, na wyswiadczenie
Samiczliego Zachowania y na Powinszowanie Pinnieyszego Triumfuiącemu Honoru, y na
polazanie Swoiey przeciwko Rzymskiey przyiaźni Życzliwości. Tudzież Szli ktorzy rożne
Z Nieprzyiaciol zdarte nieśli Spolia, iedni złote Puzory drudzy Bogate Kleynoty. Inny ob
drogo przystrojone Bogi, z Słonowey kości Krolewskie Maiestati, Swoi na wysokiey Drzewca
Sawaznych Kawalerow Zowie y wszelkie Oręża przy kozdym osobliwie nieśiono napisz Su
gdyby kozdy Łatwie poznać mogł co było. Idy za Ostempowali, Nastempowali Inni ktor
Nieśli przysłone Żołnierstwu Upominki, y tak w Kolejsze tym rządzie było. Topolowego
Dębowego Liścia wrony iedne Kfalterm Baszt, y Wież, drugie Kfalterm Walow Zrobione,
Złotem y Srebrem lite Krolewskie Swoie Ozdoby, wszystkich oczom wystawiali. Potym gor
dliwie idą Pompą kazdy Rycerstwa Rzymskiego zprzebranej Kawaleney, ci stromo onyrani
Koźmi Swami, oni ogromni Lamparami. Inni Strusiemi ozdobni skrzydłami, drudzy wspania
Złotemi Zbroiami Puklerzami, kozdy znacz na Wielce Dzielnym koniu Kfadami Podług
ni y Innym cyszym koniu apparatem popisowali sie. Za Niemi szli poczworne przeszłych
unfatorow Wozy, na ktorych Zpewnemi Swoiey Triumfatorow Szczescia
Pisami siedzieli Geniuszowie Panow swoich. Nastempowali zas kozdy Swoim Dworem Krol
Przyiaciele Triumfuiącego, Stym Apparamentem ktory y ich Poczciwosci y Triumfuiącego Stan
Godności. Tosz dopiro Kawalkata Dworu Zwycięzcy złotych kozda Pana rożnie All
Kasi przybrana osobliwe nosła Simbola, ktorymi sie znacz było Że Słusznie y Zasłużenie
unfatorowi przysłużono Triumf. Nieśiono za Nimi na Sztery albo na pięc Pięter wzwyż
Szenia, ktore wtaiemsi Compendium wszystkie expeditią Triumfatora Dzieła Odwagi represento
Potrzeb Kilkanascie Par Srebaczow ktorzy na zadzwionych Trybach oknyk dawali. Srowa
no za Niemi Więzienie wrzele Stanu y Sondzkiey kozdego, wprzod ktorzy nietak Znacznie by
nich Hetmany Krolestwa Simonic Krolewskiego y Sami Krolowie Sie Związani, głowy ku Ziemi
Wstydu sedzliwszy, a Nietylko Zwoi Senc Sowie Triumf zdobili, ale też rożnym Wojs
pozabijanym ktorych albo głowy na Drzewcach albo Obrazy nieśiono. Za Niemi Sli
rzy Triumfuiącemu Złotem Piaskiem drogę Stali. Po Nich Dziwnie Strojnego Ma
we prowadzili Konia, na ktorym siedziała osoba z Wosku misterną reką wyrobiona ktor
Triumfuiącego wyrażaiąca. Po niey nad wszystko do tych nazdobnieyszy wydawał
sie Woz, ktory wiozły albo Cztery wszędzie Strojone Białe Konie albo Kuy albo Jelenie
albo Słonie, bywało co y Krolowie. Na Niem drogą przybrany Purpurą zewsząd Złote
tkaną miasto Paludamento rożowey Złotey Blachy, Kunsztownie drogiemi Oznieszony Kam
niami pod Wawrzynowym Wiencem rożnu Hetmanskiey Kelmet albo Bulawę trzym
ącego siedział Triumfator, ktorego rożnemi Orzech Skrzydłami Miasto Baldachinu
Kosztownych Okrywaiąc bronie Topalow nad Niem sie wieszaiąc. Woz albo Cyt polerity

kosciq Slonioway albo drogiemi na zlocie Smelcami, ktore Triumfuiącego wyrażały Cyfrow
Dziadow Pradziadow Nadziadow Innych Przodkow y Jego własne Dzieła Herby Domo
mi Wielkiemi z polrewnisnia. Z Jednego Boku Wozu wisiała Miotła, z drugiego Dzwonek
Czym Znac Tryumfuiącemu dawali, ze ludzy tedysz na Jego ile złowieliem iest, tz kore
mogły grzyść Zaszły, ktorych na Jego wyswiecenie ratusznym mozonoby znalezć do
Sku Dzwonkiem y Miotlą wyciągnąć. Gdy tak co sie tym Buc głosem dawał: Pa: Admon.
metay zes złowieliem a nad to ludzie Woyskowi roznemi Barkami Bili Triumfuią
iego, na to tylko samo aby sie Gradz nie Burczący nie Bnieszy Pompy y Swoiey
Zapomniawszy Godności nad Naszemi Tyranisko sobie niegostempował. Za Bon Senat
Triumfalnego Wozu wszytek szedł Senat Rzymski Vrzędnicy y Pospolstwo, ktore
było daleko na Gratulacią Triumfuiącemu drogę zaszło. Za Wozem Nauierniey sza Gwardia
Kiyszkiem okuta wielce szła Horogiew ualeczna Coronatorze Triumfuiącego. Za Niemi
wielkosc niezliczona Gminu Domowych y Postronnych Ludzi, Mirtem Laurem Ubie Plebs
Czonych wesoły okrzyk dawaiących. Gdy w Bramę Miasta wiezdał zaiodzili od Se
natu naznaczeni, Jedni ktorzy oddawali od Miasta Klucze, Jego na ten dzien Znacze Posłowie
Panowanie Drudzi ktorzy za podiete dla Oyczyzny graece dziękowali, y na Bramach od Senatu
Triumfalnych wiecznq tego Znakowali pamiątkę. Wszytko miasto drogiemi było Ustro
ne oponami, zwyczaiemi wydatne ogniami: głosne Ustawicznemi kozdego stanu Ludzi
okrzykami. Zgoła Nowa na wiazd Triumfatora twarz w Rzymie była. Wszytek Po
mieniony w tak okazałey Pompie Triumfuiącego operat: prowadził sie przez Capitol D. Capi
tolium (bo tam naprzod dla ualiey Swiątosci swoiem przebywaiącey Stawali Zwyczay) tolium
gdzie zaraz osobliwq wstępował Triumfator grzecznosc y Bogu Jomiszowi nyszq oddawał
Cołobitnosc. Pewną nad to Ktorą przy Swoim Capitolium Rodiginus Opisuie, zkola
na Formułą wdzięcznym affectem odprawiał. Za Capitolium na Zgotowany wielkim Na Ban
nakładem Banquet, z Wielkim Przyiaciół Wieńcu, y w Gromadney Zaproszonych Lud Quet.
kie, do Swego Extempował Pałacu. Lecz nietylko Sam zgrzebnemi weselił ten dzien
odprawiał: ale tesz wszytkiemu dawał Bogate Pospolstwu, A zeby tym wiecsze było Uraczenie Pospol
Woyska wprzod nizeli do Stołu zasiadał według kozdego zasług Bogate Kaualerom stwu.
wydawał Upominki. Tych złotemi Naszyiami, Innych, drugich Zebrnego liscia Innych
Innemi, sławnie koronował koronami, na tych Lancuchy, na owych Kładł mancle. Tym
Kosztownemi Kleynoty Innym Ozdabiał Zbroie Oreża Puklerze. Samym tylko Wieźniom
Więźniom cudze w Smutek obracało sie wesele, albowiem na Conclusią wszytkiey Gmin
apparencyey Biesiady Okrzyków Jencow wlatuiących Krew tuchono Zabrano du:
szono. Takie był Koniec Triumfow Rzymskich ktorych Zgotowaniu cały Koniec
prawie Swiat latwe takie mogli podiąć Koszty daremne bez Szkody Potrzebne
ty.

Descriptia Rzimskich Pogrzebowych Actow ktore sie przy spaleniu ciał Consulow Cesarzow Triunfatorow Dictatorow Dyy ex Antiquis conquisita compendiose Authonbus.

Synowie ku Rodzicom pietas

Kiedy iuż ostatnią złożonego widzieli chorobą Synowie Oyca swego, wtoło iego obstępowali depositorium. y Jeden przed drugiem zwykłą vbiegał się vslugą aby ostatnie rzęsie zabrał Oycowskiego Ducha, y ten opłakanym się bydź poczytał Który się drugiemu przed sobą vprzedzić wtym dał. Słowa ostatnie konaiącego za wyrokiem Bogow mieli; które nietak rzetelnie Domu swego dzieiąc, iako na sercu y pamięci swoiey nosili y statecznie do skutku przywodzili. Skoro Duszą wypuścił y Zyć przestał. Wszytek Dom pokrywał się żałobą y nieutulonym napełniał lamentu do ciebo y Naiemne (ze tak rzekę) Płaczki wzywane były. Które vstawicznie beż przestanku przy Zmarłym Trupie za grosz płakały. Przed Pałacem Nieboszczyka, aby się oglosiło że Zmarł, wystawiali Żałobne (ponsi Mirty. Wtym Żałosne Potomstwo pozostałe do Krewnych y Przyiaciół swoich Żałobne listy posyłało, na ostatnią Zmarłemu vsługę (pewnym dzień naznaczaiąc) zapraszaiące. W Domu zaś wielką na swoią przenosin Pompę pilnie Zwiellkiem gotowano Kładem. Na łożby dzień nizeli czasu Spalenia przyszedł Nowi Oratorowie, od rożnych Senatorow condolentią czynili, tabie znayduiąc argumenta, że mocnym sercem y Nieupadaiącym Smierć naszę y naszych znosić winni iesteśmy. Nizeli czasu przyszedł naznaczony, aby z Domu trupa wyniesiono, wszystkie Przodkowie dalsze Żałobą pokrywano Obrazy: a Domowa wszytka Familia Zmarłego na Łożu albo Nosze rzym albo Stołecznym Składała, y na Publiczne onego Trupa wystawiała miejsce Zgoby od wszytkich widzieć mogł, czekaią na pokłonienie, oczekaią na vwagenie, coby była za condita Smiertelności Ludzkiey, iak stan Sławy przedtiey podległa corruptiey. Gdy iuż ogłoszony czasu przyszedł: aby ostatnie Domowe rozegnał progi przesz wyniesienie na Spalenie: Obwieszone Miasto, lamentami płaczących Trąb, takież y Funeralnemi (które Zwą Noc przeszłym ostatniem dniem gorzały) ogniami; stawało (zkąd na iaką ligo stawało Pompę przyszłość widzieć wedle stanu y condicyey kożdego witało na pierwsze prowadzili, miejsca powinni oddawali. Honor (i przy których zostawał rząd albo Sprawowanie pogrzebu. Tudzież przed samym wyniesieniem Trupa, wystawiali nieiakie Ołtarz (nazywali go Acerra) na którym drogie palili Wonie. Potym Stroili Zmarłego iako, wsubtelnej Nici płotna y ieśli był na Urzędy albo dostoyności iakiey rożnieysze, kładli Nań pretexte Purpurowa: albo ieśli Senatorskiey Togę Senatorską Jeśli Triumfator, sukienkę Iowiszową. Tak vstrojonego Synowie y Córy, czasem y Przyiaciele własne Vrzynaiąc rożny, albo gwałtem wyrywaiąc Swoiey onyż ozdoby okrywali: Zatym wybiegał Ogromnego głosu Woźny, który obwoływał: O siebie Datus est. Po Woźnym Wychodzili Trębacze: przy nich Oratorowie (którzy byli z Naywiernieyszych Przyiaciół Zmarłego) albo Polnym Jaskrem, albo Ogrodną Rożą Koronowani: (i wszystkie wielkie Cnoty y Dzieła przeciwko Rzeczypey

mute Zmarłemu wielką daiąc pocześć: sprowadzały mowę Naiemne Płaczby, y na żałobnej Mazi
e Piszchonie) do podobney Zbielności, Podpory Cycżiznie, wżietości Vludzi przytomnich zachęcali. Wyno:
szenie ciała dawnym zwyczaiem przynależało do Synow, albo ieśli tych nieżawało do Nayblyższych Krewnich
niegdy niewolnici wolnością darowani, do tey przypuszczani byli godności: bywało y to że Ludzie Sena:
torskiego Stanu y wysokich w Rzeptey godności, Ramiona swoie pod ciężar Mar podawali; gdy co:
go przyszło nosić z Consulow albo z Triumfatorow. Tak Emiliusza ktory z Macedonney Triun:
fował: Posłowie Ziemie Macedonskiey zwielką Jego Sławą y całego Miasta podziwieniem, Ka Sza:
leniu nieśli. Sylle zaś y Senatorowie y Posmiertne do Zachowania Ognia Boskiego Panny
Vestales nazwane. Ta Rzecz, nayosobliwsza w Rzymie przytrafiła się: że z tey Zna
cni Burmistrzostwem, y naipierwszemi Vrzędami Synowie, Marcella Oyca Swego na plac
pogrzebu wynieśli. Przed wszystkiemi Vprzedzali Loża żałobne, albo Hebanowe albo
Słoniowe, albo co się naczęściey trafiało Cypryssowe: iako się widzieć dało, na pogrzebie
Sylle y Marcella: Przed pierwszym albowiem sześć Tysięcy talentow Mar, przed drugim
Sześćset, na mieysce Spalenia przeniesiono. Potym wszyscy Libertini Znakitemi głowami
Zapuszczonemi włosami z Datami y Twarzą pospuszczonemi nastempowali; ktorzy Im
się dalszym Liczyli Rekestrem, tym większą czynili pokazą Magnificencią y nieżay:
czaynę Zmarłemu Ozdobę. Bywało y to że ci ktorzy w dzień Triumfu zogolonemi
głowami iako Jeńcy, za wozem Ich Triumfuiącego: tak potym Zawinionemi Loże Vprze
dzali Zmarłego. Po tych wszystkich wedle kazdego godności, nastempowali Vrzedni
cy Miasta, gdzie kazdy zosobna niosąc pochodnią funeralnemi noc oświecżali
ogniami, (niegodziło się bowiem Vetante lege Romana nikomu oprocz Woyska, po:
grzebow w dzień odprawować. Jeżeliby kaką Rzeptey odwagą zaleczony, ten kto
rego niesiono tedy po wszystkiem mieście przy tey Smutney Processiey, po Ryn:
kach Vlicach Kamienicach wielkiem odgłosem complorarie Rzymianie czynieli
a Synom y krewnym Serca rzewnili. Tu dziesz przed ciałem ich Sacrificuli aby
Zań przy Stosie z Bydląt Ofiary czynieli Bogom, z ktorych iedni nieśli Ogień Ku
Zapalaniu, drudzy wodę expiationi przynależytą, Inni Inne nadzieia: Za Niemi nie
siono wszystkie Sławnych Przodkow Obrazy twarzy ich y podięte prace dla dobra Po
spolitego wyrażaiące: Im kto więcey talentemi Swietny był Obrazami, Tym mu więk
cey y po Smierci Vospolstwa przysługiwało chwały celebrowania. A Synom pozosta:
ły wszystkich. Za gdy przeszła Pompa, nastempowało Loże z Zmarłem wielkiem
ogniem Oświecżone przy zalosnym tak Muzyki Pieniu, iako y Krewnich Nieutu:
lonym płaczu. Za Niem prowadziła się, długiem rzędem wszystka Familiey Synow
Braciey Krewnych powinowatych Przyiaciol y tych ktorym Nieboszczyk Opiekunem
był prawie nieprzeliczona zgraia. A resztę za Niemi wszystko niemal Rzym:
skie Pospolstwo. Gdy stanęli na placu pogrzebom naznaczonym Niżeli na Stosz
wniesiono Vmarłego. Ktory Pospolicie tak bywało ieżeli człowiek był wielkiey

godności na Stolicy piętnaście rożnych, mniejszy y ieszcze mniejszy podług tey Condicyey
dBiom, Pogrzeb z Wonnego Drzewa y wiele Smolnego Kozdy rodu Affek
przeciwko Zmarłemu, Ostatnie oddawał Vsługi. Tosz go na Sam Stosu wnieśli wnos
potym Balsamem drzewa oblewano. Cypressami wkoło okładano, dla prędszego Ogn
Zapalenia y dla Zapachu wonności żeby Zarazliwy Trupa Swoy mieszkańcom Szkodliwe
y to ze drogie przewozne Zdalecich Krajow Wonności składano, Osoby y Posągi po
gaiu Stosu stawiono, y oraz z Umarłem palono. Wszytko Miasto Rzymskie dBiom
wdzięczną napełniało wonią. Przytym rożnych Przyiaciele co naydroższego mieli przy
sobie, w Ogień miotali, także y Domowi co widzieli bydź naykosztowniejszego Nieboszcz
kowi, aby z Dymem rożnych poszło, paliły Psy koniè Szaty Pierścienie Kanaki Kleyn
ty Srebra. Na Samym Początku gdy Ogień Stos ogarniował, Żywego tudzież z
Stosu wyganiali Orła Vdaiąc Pospolstwu, że w Niem Dusza Zmarłego w Niebo
Odbiiała. Na ostatek wielką liczbą Szermierzow wyiechali Pary, które na wza
mne Rubaiąc się Rany Smiercią Vpadali, Nierząc aby Sam Jedyny w podziemne
domy Nieboszczyk Zachodził, ale żeby Gromadnem albo Służebnych albo Przyiaciel
Dusz otoczony poczętem Szybiey Awernone nawiedzał. y Acheruntone osiadał
Biedziny. A co bardziey Slepym Poganstwem trąci, rożnych Nieżbożnością ostrz
żelaza Dusze sobie wyżdżerali przy Stosie Synowie, albo też pozostali Małżonkowie
To Sprawiwszy rożne przez tych krotki na Baluwerkach wyżdżeni byli Vsługi
Zmarłego Dusze Sprawowali Ofiary. Bydlęcą hoynie krew leiąc, Swieże krow
Mleko w Puhary czerpiąc. abo Urnam wkoło Popiołu zgorzelin zgodnością zbie
no posuwali; Ten Dzban albo Urnam, w Sgotowanem na to wielkiem nakładem gro
bie, składano. Tudzież wieczny przydawano Ogień. Gwiellie czasow naszych Nieszczę
ście ze żadnym Dowcipem takich Lamp docieć niemożemy, aby ktory się do ciemnic
gospieszył, bez takiego tak drogiego Ognia nie był. Na tym krotkim przywalono Grobo
mieniu przyzwoity kozdego osobie Nagrobek ryto y niesmiertelney podawano Sławie
Kto iakiem Smierci sposobem ten Swiat pożegnał. W Statku Zalobnym Przyiaciol
Zaproszonych raczono Obiedem, przy rożnych Zmarłego Elogiach y Panegyrikach. A
Tu był koniec Funebralney Pompy Rzymskiey Starożytności.

Discurs Polityczny

Ta iest Natura y Geniusz rzeczy pod Słońcem zostaiących do Ustawicznych O
mian y Vpadkow przekolotnym ciągnąc biegiem, Rzecznie oko, na Samo Ludzkie przy
dBenie, a obaczemy iako iest otoczone wielką zgrają Niestatecznosci y wzmaitych p
padkow. Jako niepewny przeciąg Szczęścia. Wszytkie rzeczy w Ustawiczny się
Krąg Obracaią, y co teraz Ku Niebu wystawione było, w przedniey rewolucyey cza
su głęboko się Ku Ziemi nachylone baczy; a coś widział Zniszczone y po Ziemi się
czołgaiące rzeczy; aści w Momencie wysoko Ku gorze podniesione zostaią. Nigdy

ludzkie sprawy y Eminencie długowieczney nieznayduią trwałości. Iuż sami drugey
szczescia naszego Iesteśmy Nieprzyiaciele: gdy niemasz czego Innego coby Nasz Niego sro
cilo. O Samym zdrowiu ludzkiem co rzekę? iak wiele czuwaiących na się ma Nieprzy
iaciół. Leda gorączka Nieźwyciężonego Hectora, o łoże vderzi. Inne Choroby ktoryćh
co niemiara czuwaią na zerwanie zdrowia człowieka. Wychodzi na Poiedynek z Matu:
ra ludzka Podagra, a zaraz mu Nogi podcina, Hiragra ręce odbiera Sciatyka lędźwie
wstawiczny ból wprawuie. Co rzekę iako Sarpie y psuie zdrowie Ból głowy y Serca
bolenie y Inne choroby. Sama trucizna, iako Potężny Nieprzyiaciel, na zdrowie ludzkie
wysadzona iest, iak wiele razy zdrowie Panow Wielkich dla Niey szwankuie. Wojny
iak Wielu w Trunne y w podziemne wtrącaią lochy. Iak wiele tysięcy, na Marsowym
boiu ginie, owo zgoła gdzie się człowiek obroci, wszędy ma na zdrowie swoie gotowych
Nieprzyiaciół. Dopiro z Godności Swiata tego, iako są prędkiey y prawie Momentalney
podległe zgubie, przy Nilem godności niewielowały. Wielu pochlebstwo y o Smierć przyprawiło: Mądrze powiedziano, że cokolwiek Honor wzgo:
re wyniesie, to zaraz chytrościami cudzemi, zwątlone y osłabione zostanie, albo też prędko
do zguby pędzi. Iako wielu czytamy: ktorzy wposrodku Dobrego powodu szczęścia y pomyślnich
Successow szczęście głęboko na dół strącilo; tak wiele Krolow y Cesarzow leży ktorych Korony
y Sceptra odbiegli, nie Jednego z Tronu na prosty Stołek z Purpury w Siermięgę zdostatkow wiel
dze rzucilo szczęście. Co rzekę o faworach y łaskach Panskich, iak się prędko wniesmali y wynieuy
odmieniaią, Iak wiele te mile y vspolorone przyiaźni Panskiey mowsa przy pomyślnich fortuny
applauzach ludzi zatopiły. Kiedy naibarzey szczęście pochlebuie, Kiedy Naiaśniejsze Cesarzow ko
rony pod Nogi ściele, Kiedy wesołych godzin vżycza, Kiedy przyiaźni Krolewskie ofiaruie, wten czasz
ce nabardzey gubi. Mądrze Seneca vpomina: Intuere Naufragia multorum Quos insidiosa tran:
quilitate prouectos Improuisus Turbo percullit. Ktore bowiem iest Niebespieczniejsze morze
nad faworu Panskie y Fortuny? Ktorych wNaciszym biegu zdrada naiwększa, Że sepiey ich mieć po
czasz Zagniewanych na się niż łaskawych. Ktosz choy niey w szczęściu Swiata obtrował? Seianus
Kogo własne Naiaśniejszych Monarchow Fortuna wprawiła? Seiana. Komu Korony y Jednowła
dne Berła Oparowała Fortuna? Seianowi. Alisz iako się spetnie rozbiel ote faworu y łaski Panskie. o Seianie
rako go od łaski Panskiey Fortuna odłączyła nikomu nietaymo, O ktorym mowi Poeta: Eheu verum
Vires Gallicum Seianum Regno Propinquum Regi proximum potentes aut fatigata fortuna deiicuit.
Nie wspominam Sulikena Philotey Leandra y Innych Ktorych fortuna Nader Życzliwa, iako Matka ia
Ziemi wiecznie pokryła, Sam mi tu dostatecznym Omilnego y zdradliwego szczęścia wszerunkiem po
staie Belizarius. O Moy Boże iako z tym Panem Krwawą sobie vczyniło Igraszkę y iako go oślo wy
sokie wyniosło, tak go zaś głęboko wtrącilo, wyżbiel się był iako słońce iakie w honorach Ku so:
dniowi? Ale cosz potym kiedy tam niedługo mieysca zagrzawszy do zachodu stempować musiał. I to o Belis
naiaśniejsze Słońce Krwawą zaszło Ecclipsim, złąd na wszytek Dom y familią Smutne pow: zaryuie
stały ciemności. Na ktorym się Ono mądrych prawdzi podziwienie. Iseu tui Serenus, et non etia
Inimicus Fortunæ Turbo Pan ten będąc pierwszym na Dworze Pana swego, Ktoremu tylko do com
plementu szczęścia Jedynej Koroney Cesarskiey niedostawało, vżycz w ostatnią zawziąwszy się bie:
dę serdecznie przewrotnie. Alt owiem zle do Pana vdany Naprzod znak y Nog obaczy iest potym

na wstaynie wyrżuconÿ Szelaga zebrac musiał Onemi słowy. On ci ia to Belliżaniusz ktorÿm ztak wielu wÿg
bitew triunfował, do ktorego Domu Złotopieniące rzekli Factolus ÿ Hermes dostatki Swoie sprowadzić, ÿ ca
sie z Splendorami swoiemi, tak w dostatnich Vpominkach, iako w Estimatiwne Vwßytkiego Swiata wÿsnięcia
Mnie złoto, On ia Belliżaniusz, tak wiele Włosci gruntow trzÿmaiąci. On mowię ktorym choÿnie czud
ręce złotem napÿchał, teraż od przechodzących Scupleÿ prosze Jalmużny, Orzędnie Scescie bes Nieścę
Niechcę Brzewnione Nieużÿtich Serc ÿ wÿsokich Geniuszow Zrenice, ostremi oblewaią sie łzami. Niechaią z Nie
tulonem Żalem, wesołe okrzÿki w smutne przemieniaią żałoby niechaią Triunfalne Akty wpogrzebową od mu
ßczÿ serc: potÿżnymi Honorami nadętym ludziom parentuią, poki sie wÿbiiwszÿ z Smiertelności ÿ Vpadlow
człuch, do Portu trwałości scesliwie sie nieprzÿbiią. Potąd Śmiesznemi władzami Krwawą Igraske odprawu
ta Fortuna do Naÿwÿższych sie teraż przenosi Tronow. Na Żałosny Widok wÿstawiła Consula Rzymskie
o Manliuśie Wßytkiem władaiącego Swiatem Manliußa, ktorÿ niedawno krwi własney niezałował na zasßyt Oycz
ktorego Odwagą ÿ Rycerską Stulą Capitolium Murÿ wcałoś ratuie, Aż predko potym też Murÿ krwią sie Ja
o Scipionie ßną Oblał. Scipio Africanus ktorÿ od bitnego, ÿ zwÿcięstwÿ Chardego Hannibala ÿ nis ostatnie gubie
cego Rzymskie Państwo Tyranna, wolnieł Oyczÿznę ktorÿ nieprzelonaną w Potędze Swoiey Chartaji
ną wÿwrocieł z gruntu ktorÿ Wolnosc Polioÿ całoś, Zartiem ÿ miennieÿ Odważnym naiazdem swoim Cy
znie przywrocieł, ten Potym przÿsłuchaiey Włoście ÿ Bagnisku, zostaiąc Wygnańcem, Smiertelnym żalem wzruso
Słowa One na Nagrobku swoim napisać Kazał: O Ingrata Patria Nec quidem Ossa mea tegis. Galbie Cesarzowi
o Galbie dzić wesołe okrzÿki czÿnią. Ognie Triunfalne palą. Miasto wßytko Rynki wesołemi brzmią acclamatiami,
ßości tego dnia. Tenże Cesarz trupem na Rynku wÿstawionym leby ktorego ciało od Prostego ludzi gm
o Phlasie nu zdeptane zostaie. Pholasoni od Burzliwego Wojska, na Maiestat Cesarski posadzonemu, dźś wszel
kie Triunfy ÿ winßowania czÿnią. Na iego podwÿsßenie zadrżą Kamienice Pałace Kościoły dla gwałtu
ogromnie cześnich Dziat, aża niedługo potym głowa od Tułowu Odcięta, na Kopiią wetkniona. Widowiß
sie całemu presentuie Swiatu. Przedtem bÿ Mnie wszedł niewiem ia kdługi Zamierzony czas. Na zbÿm krwawe
Monarchow Krolow ÿ Kawalerow Zacnych wÿsciebÿł zachody ÿ biedy. Dobrze Praces czÿnieli stroßÿ na ra
Zbrazeń Nowy Potomek, albo w Kmiecych lepiankach, albo w Panskich Pałacach, na kształt Zarannej na fwmamencie Su
wszedł na świat wschodzące wszechodzieł tileraz Zasemplone. Krewnych ÿ Samsiad Twarzą Obłokiem też potą
ÿ lamentuiących Tronow gromami, Gościa tak Miłego witali. Wieszkały Snać, tałuc na Proskliwych Sercach nazrze
nia Lucÿliey Miseney ÿ do ßczęśliwych na które sie wzdzieł dolegości rozważanie rozgrzewniały. Macierzyńskie ÿ
tacielskie oko, rznących Vsmnosci ÿ Kalestw gonitwy. Roznych przypadkow rewolucie ÿ odmiany, wiązdow
nietwa sow alternaty. Nietakby często Sławne zostawały Rzeczy, gdyby sie Nieścęściem nieprzestępowały
cem. Nietakby wymyślne Swiatowych biesiad Potrawy rozlicznemi zdaiące sie przÿprawy Smakami Snad
nieśmiertelną Vwßytkich sobie ziednały pamięć, gdyby sie oraz wytoczoną gwałtownem żelazem ludzką krwią
obłał. Predkobyś za czasem zgodzienną Niebies alternaty Heliogabala Cezro wlie pamięci procku pogrzebiona
stała, gdyby sie krwią Siedmiu Senatorow nieobłała. Przyszłoby było Wielmożnie Krolewską Oświeconą Jaśn
ścią Domiciana Cesarza obiedzie, w Samychże Jasnościach Pałacach zacmić sie, gdyby cie była Braterska K
okrutnie wylana całemu nierecommendowała Swiatu. Otoż ÿ wszech na zacnieysze od Nieśćęśliwe ginąc
ludzi stare mowy. Ale spytasz co cż też wßytkie rzeczy pod Słońcem zostaiące giną ÿ mienią sie. Odpowie
że wßytkie. Podobnimy od Państw Potężnych, ktore teraż Naśmiewiskiem są całym Narodom. Rzymskie
stwo iako Potężne było, wßytek Swiat pod Jego Nazem zostawał, gdzie tylko na Rebelli Buiące sobie Narody
stampili wszędzie Zwycięstwami ÿ Łupami Sławni przechodzili w Bogactwa ÿ w dostatki Możne.
że sie niegodziło żadnemu Imienia Slacheckiego Nosić, ktorÿby na siedm Milionow Szy
nielicbył Substancieÿ. Aż On tak Straszny Olbrzym w Małego Karzika przerosł. Wszechodni
Państwa ÿ Monarchie Cesarskie na zachodzie zasadzone całe zginęły. Jako teraż cząstka pod Bi
mańskiem Jarzmem ięczy, Nasz Vpominaiąc bÿśmÿ sie też tegoż Końca spodzienki. Węgier

potężne Bogate Państwa, jedno nie całe zaginęły. Mienią się przenoszą się, y całe ogniem y Mieczem
Nieprzyjacielskiem zwoiowane giną. Sama Ty Miła Oyczyzno Nasza takeś teraz zeszpuiona została. Byłaś
przedtym tak Potężnym y niezwyciężonym Państwem, gdyś lubo zrazu wmałych zamknięta granicach, Słąsko Morawę podbiwszy granices rozprzestrzeniła. Potym za postępuiącemi czasami gdy
Prussy Ruś Mazowsze Litwę do siebie przygarnęła, na Sytolie Państwo wyszła. Wszyscy Sąsiedzi
ni Nieprzyiaciele na Potentią się twoią wzdrygali, zBogactwa, y wszelakie dostatki obojętnie ubogacona byłaś. A teraz Żal się Boże ztak wielu Prowincyi zdzierżona, wszystkich granicach oszacowana iestes. Co rok zguby od Potężnego Nieprzyiaciela takiego oczekiwasz, ledakiedy teraz doszkubię, Bogactw y Dostatków wTobie niepytaią, Owo zgoła Moy Orle Polsky wysoko bardzo wzwalił podniesiony, teraz zwielu Piór obcych, po Ziemi się nisko bardzo czołgać musisz. A daj Boże by
na tym uż dosyć było żeby daley sprawiedliwa ręka Boska przy dochodzącym uż Zamierzonem
Nieprawości Segarku zaiechnie cię wHanbę Nieprzyiacielską niepodatą,

† Roku Nowego Powinszowanie 1669.

Kiedy zawsze dygotuiące Spalerzy Pańskie mogą całe recreować oczy, bo Satietas codzienna wysokiego
Im Vymurć Splendoru, wchodzący pod czasz Powab, lub wdzięcznie wDiardinie rożnem Sadzone lubo na łą-
kach naturaliter wyniikaiące wonnobuyne czynią Kwiateczki, Kiedy słodkością swoią Pańskie oczy
y wdzięcznym zapachem y odorem delectuią. Niezawsze Bogate Stoły Pańskie mogą Vkontentować
Smaku, bo Vsus Quotidianus affert nieco z ich wdzięcznego Saporu, czyni pod czasz miłą zarzynka cie-
plo wydana do siebie allectivę. Co y Ja uważywszy Smiełey trzebę przystępuię z mym do WMci
WM Pana y Dobrodzieia vżonem, vżaiąc zelicem moim, życzebietaniem WMM Pan gardzić nieben
dzieß raczył, lubo to Semipaganus Orator powinnej mowy życzliwości WMM Panu y Dobrodzieio
wi oświnosze Venerabundus Inbut. Veneranda Rzymska Antiquitas malowaniam rodzien
Pierwszy Nowego Roku na Drzwiach swoich Smiałego Herculesa Lwią odbitego Skorą wRęku Mon-
strorum Domitricem tyrrantiego clauam. przybiiaiąc takie Lemma. Ne quid mali Ingrediatur, Ja
wiem nie Herculesa Sławnego na wspomnienie Bellatora, iednak przecię Victorius Clarissimu protunc
Maluśienkiego Jezusa Pana, Już nie lwią krew, ale własną swoią na Okup Narodu Ludzkiego cho-
dzić Bestiay wyiewaiącego In penetrali Cordis WMM Pana ryiuię. Ktory nie przez pisanie ale
Ore proprio, nie Lemmate ale totius Corporis Situore życzy WMM Panu. Ne quid mali Ingrediatur;
Affekt swoy przeciwko WMM Panu tak wysoki pokazuiąc. Że go ipsa morte gotow compropare,
Gdy tedy tak wielki Potentat WMM Panu Życzliwey Exgensicy Swoiey tak znaczne demon-
strat Indicia. Wznc przy Niem tako spolnym Monarsze y moią Balbutiens Smiełsa się stać mo-
wa, y Na Nowy Rok Nowego Błogosławieństwa Bożego Zaugmentem Iustificantis Gratiæ
Długofortunnego Zdrowia Pomyślnich Poczęć Szczęśliwych Successow y co raz wyższych in Ka-
rta Honorow z Powinnej Obserwancicy y Należnej Życzliwości tey Companicy mojey Poma-
ść y Winszuiemy y życzemi WMM Panu y Dobrodzieiom wiekszego in dies augmentu.

Drugie Roku Nowego Powinszowanie

Obrotna Temporum revolutio Zwykła zawsze Nowe operari effectus, albo dawną redintegro-
wać rzeczy faciem. Swiadomi Obrotow Niebieskich Astrologowie, iako tylko ciekawem doydą
tego Computem. Że Assyrum Dominus Sol odprawiwszy swoię per Hemisferium Polia ku
Peregrinatią do Naypierwszey Arietis przybywa Austeriey: niemilną zaraz wi[illegible] Pentificatią że
Nam post tantas od Nieba illatas Iniurias Łaskawsze będą panować Aerie, [illegible] in Scythie Sub-

lunaria czasow swoich porę y do naleznych tym prędzey pokwapiaią zabaw, kiedy Im y Sama reuolucio Temporum, zaniedbane pozwala nagradzac okazie. Gnusne Melankolią zimno, lubo ociągaiące sie y leniwo z Naszych Vstempuiące Krain, Przyiemna y Miła Wiosna Triunphalne otrzymawszy Pole wdalekie Getharum zapędzac zwykła regiones gdy zlodowatych Gałaski Drzew Vwolniwszy okow pożądaney przywraca relaxatiey. y Pracowitym gospodarzom. wrzuczoną wziemię Seminatią przyszłego nadzieią prezentuie zbioru. Tasz Sama reuolucia raz zaniedbane ptasząt przes Smutne czasow Zimnych Interregna Melodie nowem operuie effectem gdy Canarowe wuszach luczkich moderuiąc concertij wesołe Pristini Status redintegruią Canzony: drugi raz Miłem ich głosom Charpocraticum imponit Silentium y ledwie drugim Cien Zywota słabą dosić pozwala piastowac nadzieią. Iest y to Vwszytkich Geniuszow Conclusum ze Reuolucio czasow y Samę per retractionem sui bendzie Supplementowała wiecznosc. gdy Wybrani Pansci przesłe swoie ruminuiąc niewczasy doroczne festiuitatum suarum bendą odprawowac Anniuersarze. Tasz y teraz czasu Reuolucia postanowiona Kosciola S^o powagą Vgruntowana tot Seculorum Vsu, Vtwierdzona totius Christianitatis zgodliwą Sententią. Vtemperowawszy Seruilem powinnosci Naszey rigorem, a Nieco do Synowskiey Miłosci przistempuiącą Vgruntowawszy Smialoscią Stawia tu Nas z Dorocznem Tributem Nalezney y powinney Obserwanciey Naszey przed WMMMPanem. ktorą Animati szczesliwie zaczętego Roku Vprzeymym WMMMPanu, y Dobrodzieiowi Winszuiemy affectem Zyczanc Vprzeymie aby WMMPan wiele takich wdługofortunnym zdrowiu przy Pomislnich pociechach y ad Nutus powodzących sie szczesliwosciach, maiora in dies biorąc Sławy Dostatkow y Honorow Incrementa szczesliwie y długoletnie przeprowadzać raczył.

Hieronimus Fracastorius de tuenda Sanitate.

Tu tamen interea effugito quæ tristia mentem
Sollicitant. procul esse iube Curasq metumq
Pallentem. Vltrices Iras. Sint Omnia læta.
Alma Ceres Te in hoc Bachchi quoq læta iuuabunt
Munera. Sic dulces Epulæ Sic copia rerum
Sic Vrbis. sic ruris opes et Summa Voluptas
Visere sæpe Amnes nitidos Iucundaq Tempe
Et placidas Summis sectari in Montibus Auras
Accedant Iuuenum Chori mistæq puellæ.

Aquilæ Descriptio

Aquila ab Acumine Oculorum appellatur. Est em tanti acuitus Vt cum Super Maria immobili penna feratur; nec humanis pateat obtutibus, de tanta Sublimitate pisciculos in profundo natare Videat et instar fulminis descendens raptam prædam ad littus pertrahat. Nam et contra radium solis fertur obtuitum non flectere. Vnde et pullos suos Vngue Suspensos, radiis Solis obiicit, et Quos Viderit Immobilem tenere Aciem. Vt dignos Genere Conseruat: quos vero flectere obtutum quasi degeneres abiicit. Est Auis Generosa certe et regalis, Sedem et Nidum nunquam Mutat. quapropter nidificat in altissimis Arboribus Vbi mala Bestia non accedat, Pullosq caute custodiens non reliquit donec Seipsos defendere sciant ac Valeant. Contra Hominem Draconem et aliud quodpiam Animal, Si Eos turbare aut rapere Voluer[illegible]ira Animositate pugnat Seq mortis periculo pro Eis exponit. Lapidem Ethicem habet in Nido qu[illegible] Velut Prægnans lapidem alium in se habet Sonantem. et hunc propter calorem Nimium

quem Naturaliter aquila habet in Nido collocat, ne depereant Oua calore Nimio cocta. Huic em lapidi Calor Ignis nocere nequit. Post Incubationem Ouorum adeo debilitatur, Vt Venari nequeat. Pulli eius Sine clangore et Murmuratione. Cum Senectute grauatur, Super Omnes Nubes in Sublime Volat, et Calore Solis oculorum Eius Caligo consumitur, et mox cum summo Impetu et Ipso caloris æstu aquis frigidissimis terse Immergit. Indeq resurgens Statim Nidum petit et inter Pullos iam robustos. quasi febri correptus permanet, plumas deinde exuit-foueturq a pullis suis et pascitur donec plumas pennasq recuperet.

Achacus.

Auis Paradisi appellatur. ob singularem pulchritudinem, tanti Namq est decoris Vt Nullus Ei Color deesse credatur. Magnitudo Anserem æquat. Vox ita dulcis et Pia Vt excitare possit Hnem ad deuotionem et gaudium. Capta gemit amissam plorans libertatem. Nec cessat plangere, donec restituta libertati. Super flumina Nili habitat, et raro alias reperitur. Nescitur Vnde Auis hæc Veniat et quo Vadat non em coitus eorum et Prolificatio Videtur. Sed certis temporibus aggregatæ terras. quas inhabitant relinquunt.

Aurifrigius.

Hæc Auis Vnum pedem habet ad Natandum ad rapiendum alterum cum Vnguibus Vncis. Gyro multiplici in Aere Vtitur. nunc more ludentis, nunc more insidiantis donec prædam in Aquis cernat qua Visa impetuosè descendit, altero pede prædam rapiens altero natante rapientem adiuuans.

Accipiter.

Horum Quatuor præcipua sunt Genera. licet et Nisus Sub Eius genere comprehendatur. Primum est Magnum Quod Omnes Aues inuadit Nullam timet. Secundum priore minus. Tertium est Nisus paruus quidem respectu aliorum sed Velox cito mansuescit. Quartum est Genus Forgellus quem Muscetum Vulgo dicimus. Accipiter Auem quam ei Sors contra Noctem offert, Nocte tota sub pedibus tenet quam Veniente Sole etiam famelicus dimittit. Et si Eandem alias obuiam habuerit non persequitur. Colorem oculorum et rostrum mutat. panis eum Necat. in Altissimis montibus nidificat comedens corda Auium quas capit. Congreditur cum Aue Kokie dicta a qua conuincitur quæ quidem Auis non inhoat pugnam.

Æriphilon.

Auis Nobilissima paulo maior Aquila Volatu potens Velocissimo pennas habet subruffas caudamq longam. Vngues rostrum et Crura maxima. Aeris Serena inhabitat. Nunquam Vel raro idq Parum per in terra residet. Super Nubes frequentius Eleuatur, ita Vt Cerni ab Homine nequeat. Si ei Auis obuiam in Aere, Volanti Venerit mox ab ea corripitur, et de Summo Aere in terram deiicitur. Nec ab Hne sciri potest quis occisam Auem ab Aere deiecerit. Hæc Auis in Nido infans adhuc nec sui potens capitur. Adulta Nullo Subiacet periculo. Vtuntur ea ad Capturam Capriolos em et Hinnulos capit. Socialiter Vt plurimum duo Volant, et captam diuidunt prædam cibumq in Aere capiunt.

Ianuarius.

Pocula læta Pius amat, et Conuiuia Ianus
Mittatur Sanguis lactuca Cycercla serenda
Nasturci et Semen Vitis Vetus ablaqueanda.
Lunaq decrescens bona ligna fabrilia cædit.

Februarius.

Februus ad Febres Natus. Stomacho nocet ægro
Cephalicam patefac. gaudent Propagine Vites
Fac Sepes. Statuatur Oliua Rosaria Sparge
Conser tum Canabim lentemq et Trimestria cuncta.

Martius

Martius Humorum Genitor motorq dolorum
Morbus apes Vexat, Culturam, postulat Hortus

Putandæ Vites. purgandaq prata boues tunc
Compara. Equas Maribus subdas. Cimerato nouellam.

Aprilis.

Aprilis terras aperit, porrosq relaxat
Hinc scabies. Ventremq Soluas Minuasq cruorem.
Quærere apes poteris. In Apricis serere Oliuam
Nascantur Vituli Sere Melones Opiumq.

Maius

Maius amat medicos et Balnea scindere Venas
Pinguis Ager colitur. operitur Vitis et Arbor.
Tunc augentur apes Vituli castrantur Ouesq
Tondentur Caseus premitur lateres faciendi.

Iunius

Fæna cadunt Iunio tunc messis ad Hordea. Primæ
Area Trituræ reparanda est plena futuræ
Fucos pelle et Apum Castres aluearia. Fabæ
Vellantur. Caseus fit et Emplastratio Pomis.

Iulius.

Iulius et Medicos Vitat retinetq cruorem
Vinaq misces Aquis. falce resecatur Auena
Et Proscissa Prius iteratur terra. Seruntur
Cæpullæ. Vaccas iuuat et Submittere tauris.

Augustus.

Augustus prohibet: Quæ Iulius et Venus absit.
Et gula. tunc Napi. rapi radixq seratur.
Si Tibi Aquæ desunt Quære illas arte modoq
Insere Cytra Pyrum. tunc pascua flamma perurat.

September.

September fructus maturos carpit et Vuas
Colligit et Mustum morbos grauat et pluuias fert
Tunc Vitis satio. formandaq prata Nouella.
Pisa Seras Sisanum farrugo lupina Papauer.

October.

Vina dat October. Volucres fugat Hordea linum
Triticeam et Palmam Sere; et ablaqueanda Nouella.
Pomaq conserues cole prædia, compara Auenam
Atq Alimenta, quibus opus est Tibi tempore Brumæ.

Nouember

Quæris habere focos Ignesq Niuose Nouember.
Prata Noua Instituis. Seris Alia. ponis Oliuam.
Tritica Castaneaq Sere. est Generatio Ouina
Glans legitur. faber et cædit durantia ligna.

December.

Vultq focum assiduum Genialis habere december.
Tum piger et pernas. Sine Cura Bachchus amicat
Frumenti Satio est. lactuca serenda ridicas
Et palos facias. Cyros quoq condit Echinus

Sacrorum Antistites Honorandi.

Annales Tu[illegible] de Osmane, Vrchane, Amurathe, tradunt his Verbis: Quoties Conuiuas Vocabant Ve: scebantur adhibitis Talismanis (ita Sacerdotes Vocant) Quorum præceptis et Admonitionibus inter Conuiuandum aures præbebant. et Alcoranum legi iubebant. De Principibus an de Monachis hæc narrantur.

Gra Fortuni

Z Młodzianem Polskiem Odprawioną, Roku 1400

Wysoki głęboliey mądrości swoiey wniepoięthych badaniu się rzeczy y Znamienitego nie: dostępnych Natury aditus Ważenia, Znaczny mowię zostawiał ten po sobie dokument, kto kolwiek Fortunę na dyzzo obracaiącym się postawiwszy circule, do rąk y Nog lotne grzyda: wszy Skrzydełka: Ręce rożnymi Bogactw dostatkow y Eminencyi napełniwszy, chciwością: mi, Oczy rawet żałobną zasłoniwszy Vmbrą Iey dźiecinną Płochość y niestateczność no: tuiąc, gładkiem adumbrował pendzlem. Kto bowiem nie widzi, iako Szczęście wiecznym czasu mo: nenae, zadnego Podłego y dosć Ubogo rodzonego Smiotka, Wielkiego y Szerokowładnego czy: ni Monarchę. z Jednego dopiro w Inoii tarzaiącego się człowieka, Cesarza y dostatniego Vczyni Cresusa, z Jednego Contemptow pełnego y w confusiach zanurzonego Irusa Zawsta: nego dostatniego y Pamiętnego potomnym czasom na zadziwsc, poda dignitarza. Tak dalece Człowieka swoimi wyniosszy łaskami, że niejednemu one przyidzie wyimowic Słowa: Jak Nieitory Sicilicy Król dla Nieposłusznego Sedicicy pospolstwa, y zawistney Electorow Niezgo: dy z Jednego Prostego Grubiana, na Krolewską Sublimowaną Godność, pytaiącemu się iedi: by go znał Oycu takiem odpowiedział Exaltem Me ipsum Nescere non Valeo Quis sim quomodo Te nouerim Pater. Tak dalece go było wyniosło szczęście ze iego wszystkie Spe: ranse y pomyślne przeszedszy otuchy tam go locowało, gdzie sam siebie czymby był po: znać niemogł. Czyni bowiem snadno Fortuna bendancz rerum Omnium Absoluta Gubernacyc ze co dopiro był Abiectio Plebis Vniuersc, to potym Krolewskich dopiąwszy się Godności Wyso: kich ludzi humorowate po swoiey woli diriguie Animusze. Tak dalece że ieden Sczyc przez Cnotę swoią penetrare ad Honoris Palatium, żeby Jego pracom słusznie nale: żyte dano iakie premium. a widząc czego szczęście dołazuic, z Impatientiey porzuci: wszy Cnotę do Vsług się Fortuny przyięwiązał, takie napisawszy Słowa.

V Fortuny to Snadnie, że kto stoi Vpadnie

A ktory był dopiro Vniey pod Nogami. Patrzaiącego po Sunlia. In gardzi nami Tabij Życzliwemu Fortuny fawowi zostawiał Panegyrik. Ale Acb niestała rzeczy odmiana, bo y Fortuna Suis laborat Vitiis, y wzgniewana daleko ciężey o Cnotę Vderzy y predzey wzniszczeniu Vczini executią. aniżeli w Pomnażaniu dobrec. Bo którego długo w Swoiey Pieczonyey obowała delikateczach, którego na Vkochanym Milych Pcicch zwy: ciężała Łonie, Tego potym żałobną twarz powłokszy Vmbrą. Niemacierzyńskiego odrzu: ca niełaską y z Naywyższego zruciwszy Gradusa na Jedno daie precipitium. Na co z żałością Vkarzaiąc się rzecz: Turpius eiicatur quam non admittatur Hospes. Ona Sama Vmie Potężnych Krolow Nieżwyciężonych Cesarzow, Walecznych Hetmanow, Bo: gate Xięzenta Wielmożne Dignitarze, wiednych przemiemiac więznion zarzuconych wygnańcow, y wzgardzonych Vświata Nędzarzow. Nieieden zwyższego Fortuny ben: dancz detrudowanym Gradusa, ktory za Naysczęśliwszego na Swiecie był poczytanym pierwsze sobie przy pominaiąc ad Nutus obsecundantes Succesy, odbieżany od Fortuny z Cresusem Straciwszy rozsądku na wysokiem Drew Położony stosc lamentuiąc, zawoła Solon Solon. żeby od Cyrusa żywotem przyiaminiey mogł bydz darowany, Bogactwa

Krolestwo, y oraz wszytkie Straciwszy Skarby. Ex Cæsare nihil factus. Taki bowiem Order Fortuny że Nesat in eodem diu permanere Statu. ale bendancz z Natury Melancholiczko Vstawne wzgłowie Knuie Methamorphoses, przeciwne operuiance Successy. Szewka dosc Materia y przestronne na tym placu podaie mi sie pole abym wiele przytoczył Authoritates, ktore mi tym cała tey Paniey, mogł Swiatu adumbrowac potentią. Ale obawiaiance sie zeby tego sobie za iaki niepoczytała disgust ze moie Smie Oniey blacke mowic gorzo, Zaniedac muszę. Jeden tylko biorę sobie pod Bornik tu dok y Znamienita tey Monarszynej roboty: ktora nad Jednym obroiey niestatecznosci Swoiey pokazuiance Konterfekt, dokazała Szczęściem. Dosc' wspaniałymi Zaraz Zmłodosci okryła go Swoimi Fauorami, wdaliszyc Lataś niemiłą tractowała niełaską. naostatek odrzuconego od Siebie dissimulando gratiam et fauorem, Sama nieścanc' przez się restaurować. Ale Ligling na to Namowiwszy Cypryiską Krolową coniunctus Vinbus onego dopiro Zaruconego wygnania na Krolewskiem posadziła Thronie y do takiey Przywiodła odmiany że Nastempuiące Lata zazdrosc bendą takiego tym Monarszynym Procederu, Cialiemby stało sie Sposobem, czesciam dla Vgruntowania Vbogich Ludzi Nadzieie Spes em Fortuna adiit czesciam zeby y Mozni na Ostatnie Zamietali kola. bo Eadem fallit. szczęscem zeby Ludzie Gorszały Fortuny y odmiennosci, nieteskliwym znosili Animuszem. Bo Ona Volubili insistit rota. iako naikrotszem ogniszę Stylem.

Między Kuiącemi na Swiecie Monarchiami, ktore dostatkami Swoimi, wszytkiemu grazgną zaleuc sie Swiatu, Niegodnie mieysce Vendicat Sobie Krolestwo Polskie. Siedmnascie Wielkich Prowincyi pod Swoią trzyma władzą Zatorych włozdey Vdzielne Xięstwa Wospiałe Margrabstwa y Bogate comitatus, dotąd Swoimi popisowały sie Eminencyami. Pokąd Stan Slachecki Clarare gestis toto Orbi Inclarescens do Swoiey przyszłoszy Porij Indulgentia Regum tanquam beneactorum gremio, tych niezwykłych Eminencyi cum Prerogatiuis Ordinis Sui. Nomina tylko Honorum ad Postentatis memoriam Zostawuiąc. Pierwsza tego Krolestwa Prowincia. Mała Polska wktorey na Krolestwo Cornadali przez Wolnych Glosow Liberam przyięci Electionem Zwykli Swoie odprawowac Coronatie tak bowiem Walecznemu Podobało sie Kolicktowi aby Krolow Zostawuc Totius Poloniae Metropolis y Skarbniczą albo Residencią Koroni. Wielgopolska Druga Iey Prowincia do ktorey Stolecznego Miasta Poznania z Gniezna przeniesiono Krowną Kralowskiey one oddało residencyey. Dalej Lub trzecę confuso Ordine Biała y Czerwona Ruś Wołyń, Podole, Podlasze Pokucie Mazowsze Litwa Czarnieckowska Zmudzka Kuiawska Ziemia Pruszy Inflanty Pomorska Ziemia y Vkraina. To niekiedy Krolestwo Odważny Wielkiego Krola Alexandra Macedońskiego Straszliwego wspaniałemu Swiatu Bellatora Hetman Imieniem Leca ze Swoią Kodbonimi Swoimi (ktorzy potym Ruscy czechy od Imienia Kozdy Swoiego Założyli) gdy po Smierci Alexandra tak Wielkiemu Woiskowi Prowiantem y Zapłatą niemogła wystarczyc Macedonia wZachodnie puściwszy sie ad quarendas Nouas Sedes Kraie. Po przesacne Założył Krolestwo: ktore ex parvis initiis in tantum creuit fastigium że Swoiem Aurea Libertas z Innych post Introductionem Tyrannidis y Vsurpatricz Anarchiae wznych Oppressorow wignana Panstw swoich założyła Sedem. Wesołe Krolestwo Zamkow Fortecz obronnych Miast potecznych Bogatych Palacow Kastellow wyśmienitych y Budowanych Wsi, dostatkiem maiące, że zkozdym naludnieyszym może porownac

Panstwem Zboz ma wielki dostatek ze y przileglę przesz Morze Prowincie swoim Zywi
chlebem. Srebra Złota Olowu Cyny Zelaza Soli y Innych Metallow Bogatych Kruszcow
nieprzebraną wydaie copią: ktorych Przileglym Krolestwom suppeditnie dostatkiem. Lasi
y Bory w ktorych dla confinium Moskwy Zwierza przedniego y Niezwyczaynego iest wie:
le ma szerokie dosic. Stad Koni bardzo dobrych y pięknich chowa sieła, ktore o dobroc
ze wszytkich Nacyi Konmi snadnie mogą certowac. Obywatelow Ma ludzi według Zgodne:
go wszytkiego Swiata Hystorikow zdania Generosos. Ktorzy Virtute non coacti do Cnoty
ochoczą maią Propensią. Frigoris et Caloris Patientissimi, Libertatem tak dalece Aman:
tes ze z Laconem Poimanym y na iakąs podlą relegowanym Vsługę z Impacientiey
mowiącym Non Seruiam, ktory potym O Mur swoię Vderziwszy głowę oraz sie Piolu
nowey Melancholiey Niewoli y Zywota pozbawieł, facile mogą inire certamen. Fortis:
simi Fortium Progenies et ad Arma tam Sustinenda quam inferenda Paratissimi, et robore
praestantes, wrodzoną iakąś maianc ochotę do Bitwy: ktorzy Panow swoich auspici:
is, nietylko z Pogranicznych Samsiadow ampla nieraz legerunt spolia, ale tez longinqui:
tate Secretarum, et paene Incognitarum Gentium zostawali Triunfatorami. Nieraz z Woysk
Czesarza Tureczkiego bendancz Zawsze Impares Numero laetam reportando Victoriam.
gdy Ich Pienedziesiąt Tysienci, na przeciwko Siedmiukroc sto Tysiency Turkow pod Chocimem
stawało. nigdy Iadowitey Ich nieustempuiane furiey y owszem często zabiegami Mor:
skiemi wpadaianc, nietylko plondrowali Bogate miasta, ale y Samego Konstantinopola
budowne palili przedmiescia: cudownie Czesarza swoią nastrasziwszy odwagą. Maią y
to z Natury Ingenitum ze Vrgentibus praementibusq fatis prius Vita quam Animo cade:
re malunt. Ale wiedzanc ze laus proprio in Ore frigida est, niechcę szerokiego Mo:
rza Laudum Tego Zacznego Krolestwa imbecilli mea tranare nauicula: Tąm tylko Zam:
kne commendatią ktorą przichodzące Woysko Polskie in Subsidium pod czasz rebelliey Rze:
sze Niemieczkiey Przywitawszy Niezwyciężony Monarcha Occidentalni Czesarz Chrze:
sciansky Ferdinand po wygraney Bitwie y otrzymanym z Xiążąt Hetericzkich Triun:
fie walnym zaleciel: mowianc. Iz wszytkiego Swiata Polaci Snadnie moglibybydz
Triunfatorami gdyby tylko disciplinam militarem obserwowali, a obsequentes byli. Kto:
ra to Iego zaleta przed Europeyskimi Vczinioną roznych Krolestw Kawalerami tym więk:
szą swoię otrzymała grandecę per Inuidiam, im barzey lenistwo Woysk Czesarskich z Na:
ganą exprobrowane zostawało. Iednak oni bendancz Animo Generosi, lubo tę Przyia
cielską otrzymali od Czesarza przestrogę z przykra bardzo dominium tollerant. a że fa:
tear, non solum Dominium, sed Nec Vim nec alienam ferre possunt potentiam. Ktobychciał
dotes y Przymioty Zacznego Krolestwa tego wiedziec, tego do Kromera Piaseczkiego Bielskiego
Orzechowskiego Resciusza Długossa y Innych odszyłam Kronikarzow, aby tam ex Ipsis fon:
tibus limpidissimas capiant aquas. y o Dzielach Odwaznych Polakow doskonale otrzymi:
wali Awizy. Opusciwszy na ten czasz Szeroki tego Krolestwa Panegirik ne abuterer
patientia Auditora moiego, y z Narratią ad optatam properando metam do Vkrainy
prostym ciągnę sie Gosciricem. Ktora od Dalmatiey Croatiey Węgrow y Moskwy swoie ex:
tendit limites. Tę Prowincią tak Pogranicznym Natiom, iako tesz Samym ze Krolestwa

tego Obywatelom Ktorzy ex paruis initiis dilatando regnum mieczem tey dostawszy Panu swey Krwią one drogo zapłacili Terram Promissionis zwać sie vpodobało. Jest bowiem wszytkich rzeczy ktore tak Naturze iako y rozkoszy służyc mogą sławne niby emporium, a Prawie Vnicum exemplum in Vno loco gaudentis Naturæ. Wonnobuyne bowiem łąki wesoły pod czasz lata zpięknich Kwiateczkow roboczym Pszczołom Nektarowego dodaią Kanaru, po ktorych sie Stada Słoczne wyprawuiąc tanie dostatkiem Mlecznych Gospodarzowi Swoiemu suppeditują Potrawy. Nie niedaremnie Mlekiem y miodem opływaiącą może nazwac Krainę Żadney Ziemie pustey Żadney nieużyzniey Nie: vrodzayney. ale swoimi opływaiącymi dostatkami, y czegokolwiek zeszesz zsiebie pleno gremio fundentem. Niewspominaiąc Drzewnych Nieprzebytych Bereżynskich Ceremoskych Bystrotekich nagich rzek po ktorych wesoło Vcieszne mogą sie odprawowac nauigatie. Alec y tych ktorych sie gdzesz tanquam ex Magno Iouis Incremento, Złotorodą Babilon y naybudowniejszy czaszow Teraznieyszich wszytkiego Swiata Miast Kair chełpi sie Zdrowiem rzeczek y wypitaiących krinic y zrodeł ma wiele. Z ktorych częstokroć Pragnąci Żołnierz Ustawicznie przeciw Zabiegom Tatarskiem niegdy odprawuiane Straże porządną odbierał czestokroć. Opuszczam wzne Insze choyney Ziemie dostatky y Samego tey Obywatela Krainy że tak rzekę omnibus tam Humanitatis quam Militiæ artibus Instructissimum et adeo Iuuenis maxima obeunda Natum. Ktorey to Vkrainy ze vnà pastaudes continuare beńdanc eorum circumuentus magnitudine non valeo Byt Obywatelem Jeden Pan Moszny ktory tak wszytkie swoie Kierował Actiones, aby mogł zawsze fame suæ Vtra Filios ac Nepotes quam longissimè manaturæ consulere. W Senacie miał wysokie mieysce y łaskę Krola Pana swoiego, ktora zego naubarzey zdobiła, według Poety zdania Principibus placuisse viris non vltima laus est. Oraz mu też y Woyska tenże iednała candor gdy maiąc obyte choragwie W Woyskowym Comporcie Vzacnych Krolestwa tego Bellatorow y Nomen Bonum y Miłość sobie pozyskał. Abendanc Dives Opum dosc Syrotkiemi Ojczystemi został Państwy. Ktoremu Bog przy Splendorze takiem y Bogactwach przy rozumie wysokiem naukami wyzurzonemi wypolerowany Intellect z Boskiey Swoiey darował Szczodroty. A Vczyniwszy go Sago et Toga Clarissimum y dożywotniego darowawszy Przyiaciela. Oraz y Charytatywa Pignora Duces Synow prowmissos Matrimonii fructus za Boskiem swoim condonował Dobrodzieystwem. Niebendanc tedy wysokich Boskich nieudzielnym Darow, Jednego Panu Bogu na służbę do Kościoła Jego Swiętego, drugiego na Obronę tegoż Kościoła Boskiego Woysku y Rzeczipospolitey iako Vtoczanej ofiarowac zamyślował Ojczyznie. Widząc Bog pobożną Jego y dobrą Intentią Pochwalił Woli Jego, y lubo w Predestinacyey Jego Boskiey inakszy stanął Ordinans: Jednak ex Primis Initiis affectacyey Jego Życzliwa Szykowała sie Speransa. Zdaie bowiem cą Balbutiens Pierwszego Syna Jego Prima labra opowiała mowa Zarazem o sobie wielką czyniąc Expectatiwę tak dalece że Słusznie mu one służyc mogły słowa. Quid Putas Puer iste erit. Alec y drugi lubo młodszy latey y on Pobożną zięty zazdrością: Starszemu chciał we wszytkiem za Pastem pnącemi latami wyrownać Rodzonemu. In Humanioribus czesciąm intra Patrios Lares, przy Mądrych Mistrzach y domowych Inspectorach, czesciąm w Academiey Krakowskiey ktorey Profesorow Staraniem in Media Polonia conditum latium Ipsąq Humanitas Vsq ad Ponti Euxini dilatata Oraz nieg

Poczęsch Senatora Ruskiego

znuiącego przyłożiwszy starania wyćwiczeni, według Zwyczaiu Polskich Kraiow posłani do Szczodrich Kraiow, żeby tam bene Nati Ingenii y iuż domu Exercitii mogli dalszey w Sprawach Swoich per Varias, multiplices, et longas Experientias dostampic doskonałości, Kędy zaia: chawszy zpilnemi Pedagogami, rożnych zaraz obwitali się nauk, ktorych żadney ieszcze nie mieli noticiey. Pod ten czasz prawie Brzydki Ordiniec zabawionych Woyną Pruską wiadomo Polakow w Ukraińskie y Podolskie Kraie częste Bywał Incursie. gdzie że tylko Sutk Jeden widzieli Polacy dla Straży Woyska zostawał. Polskie aż pode Lwow Mia: sto to iest Stołeczne Ruskie y sedes niegdy Xiąząt Ruskiego. poki ta Prowincia non cessit Potestati Regis Polonorum, retirować się musiało Woysko na zaciągnienie subsi: dium większego na zniesienie pomienionych Incursyi. Zaczym Mości Pego Pana ktorego że y do tych czasz Przezacna w koronie Polskiey zostawa Prosa pia nie chce patefacere Nomen wielka czesc Sprzątana została. Wiedząc tym bardziey Cr: da naiezdała Jego Włości y większe hostiles na Niego wyiuierała Spiritus Im bardzey Kupiącego się z Prywatnymi przeciwko sobie wychodzić słyszeli Pułkami. ktory Imp: tym Wielkiey przyczyną był Klęski, Siedm Posławszy Autonomi z wodzy. A Bies praca: mi Marsowemi dosć odważnemi poniekąd y latami starey chorobą nabonice zmie: rzczaszow y fatig Obozowych skrzepowany spało Siemi a Duchа oddał Bogu Oycow Na: szych in Odorem Suauitatis. Za ktorym y Małżonka dla wiary Sakramentem Braterstwa Bo: ney tenerime kochaiąc Zmarłego Przyiaciela iako Socia Thori zniewypowiedzia: nego żalu, niemaiąc obecnych ktoremi by się cieszyła Synow, niedługo Bytuiąc Fa: tis concepit wspodbiemne przeniosły się kraie. Na Nauki wyprawieni Synowie ze Sum: ptu y dostatkiem nabrali z sobą Skarbow lubo rożne o Polsce mieli Autory, Jako Mło: dzi mniey Ważali, ale tylko ex praetento rerum Statu wiadkiem Szczescia zostawili Ro: dzicow perpendowiąc Fortunę pilnowali Nauk taliey nigdy na Rodzicow niespodzie waiąc się Klęski y przeciwnego Szczęścia. Trzy lata niemal całe maiąc nie małe pieniężne ad Sustentandam Vitam Subsidia w cudzich zostawali Kraiach gdy Im stawało pieniędzy. Ale kiedy za nastąpieniem Smierci Boiga Rodzicow domowe Vsciały Posiłki y res iuż in Vado zostawały. Niemaiąc Supplementu na kredyt nie mały czasz zabrawszy od Kupcow Włoskich pieniędzy ktorzy tu w Polsce swoich mieli factorow, żyć musieli. Tym większą sobie zieednawszy confidentią Im y Włochom Prosapia Ich Znaioma Tu w Polsce była y z wielkiem dostatkiem przyiezdaiących ex quondam do Włoch y kosztem dość wspaniałym przez wszystkie Zyczych czasy wdzię li. Radio Zięcia maiąc na reputacią względ y tak długo w cudzich Kraiach z pomoc nieszcząc się daley credytować Syn Starszy młodszego Brata, w Polskie wyprawia Kra: kie, sam Nuby in Oppignoratione Zaciągnionego zostaiąc długo demanduiąc Ma ieby dostawszy Polszy y Zaciągniony Zapłacił Summę y Jego z tamtąd odbiero: wał. Z Myślą bo do Pożądanej Oyczyzny y Włoskich Rodzicow tedzie Brat młod: szy ochotę y iuż obcym Dalekę cżyniąc Kraiom wkroteze z Rodzicami przyimować się

zupełney zostawa Speransię. Ale Spes fallit bowiem go na ten czasz na iedno dała przeputum
y daleko od Pożądanego odrzuciła Intentum. Przyjaciawszy bowiem do Polski lubo niespodzian
Zaraz Vsłyszał o Smierci Mochanych Rodzicow swoich Nowinę y nieco Serdeczną Zięty Pe
Knotę, wielkiem zostawał żalu, ale że Spes ali nie dowierzaiąc ieszcze zaczęta co gr
Koncypt drugę. Przyjaciawszy do Maiętności wiotorey naczęściey sza bywała nie
gdy Rodzicow Jego residencia, nie z ogrom Kilku Ojcowskich Sług y to pod władzą
Opiekunow będących zostaie. Którzy go do dworu wprzod a potym do siemnego he
Zgnyć Mieszkania, aby się z Rodzicami przyiaciał zaprowadzili Drohobrzu. A po
tym Amara recordatione wielszy w sobie odnowiwszy żal Smutni rzęsistemi Sła
nego Łami y od żałości prawie konaiącego, do Oyczystich Zawiedł Pałacow. Ale
nietu żałow koniecz y turbacyi, albowiem y daley większa go Opanowała trwoga gdy
Maiętności iedne Spustoszone, drugie całe funditus zniesione bydź, ciż mu opowiedzieli
Służby. W kilka dni potym nieco zonego obżeźniawszy żalu y Panu Bogu dziękczyn
golciwszy swoie, do Opiekunow y krewnich zaiadawszy y powrot Im swoy z Cudzych
Kraiow, wzięcie y Zaciągnioną insultus oppignoratione Rodzonego zostawiał. Brata
oznaimuiąc dosć potrzebną o eliberowaniu Jego czyni Consultę. A że niewiele po
Ojcu zostało pieniędzy. bo częściam na Pogrzebowe Apparamenta częściam na legacia
Kosciołow wzięcie y na Naprawę Spustoszałich Maiętności Opiekunowie pozostałe wyda
li dostatki częściam też na Zaciągnienie y Zatrzymanie Woyska Wielkie sa Sumy
przewadzaiąc koszty Z Marky Sam Rodzic wydał, polowę tylko tego długu ile na ten czasz
mogło bydź poszyła z Polski Starszemu Rodzonemu. y na dalszą Kwendę nieszczęśli
Kusię pieniędzy. Obiecuiąc predką ostatka długu albo przez zebrane co prędzey
gotowizny, albo przez Contrakty z Factorami Tych kupcow w Polszcz zostaiącimi
Solutią. O Smierci Spolney Rodzicow, żalu wielkiem y Niespodziewaney odmia
nie nieodmienne wpadła mu Awszy. Zięty niewypowiedzianym żalem po Utraco
nych Mochanych Rodzicach on pozostały wszędzie Kraiach Kawaler, Jako za łosne
godności do Nieba Querimonie iako Lamentine wydawał głosy y Serdeczne Susp
ia, nietak Snadnie opisać, iako dosyć Rozumnemu pomyślić podobnieysza. Ale y
otuż rozduszoną zaciągnionego długu Solutią ciężko zostawał Vare Bony tak
dalece że też iednem mby zdał się zostawać Wezniem. woney to remanence Summy
y Lubo mogł libere za staraniem Braterskiem y Contractami do Mochaney odiesać
Oyczyzny, iednak propria Generositate ductus, całe nieukontentowawszy Onych Sa
siedzkich Kredytorow odiadac za iedną pochytaą niesłuszność. Juz nieco z Zgnęczego
Szlacheckiego Animuszu który dopiro Bogatym Wychowaniu swoiey słynął Barona
od Fortuny Opuszczony y Sam o sobie nieiako zdesperowawszy Gromadną która y
w Cudzych Kraiach trzymał powzorowaiąc się Assistentią Sam za Sługę do Jednego
przystał Kardinała y dla wstydu Włoszy odmieniwszy Vbior w Polskiem swoy
zaczął odprawować Służbę. A tak który dopiro w siebie był Panem, teraz od Wie
lu opuszczony iednem zostawać musiał Sługą, za przeciwną rozgniewanego

Szczęścia

szczescia fuiąc. Ale Sławetne Serce one gorszały, fuiruiącey się Fortuny mężne
Zwoszanc, lubo wiella stanęła szczescia y Honorow Jego diminucia, nicz stałey
nietraciło nadzieie, ani ostatniey przeciwnego szczęścia dało się wyczuć. Za:
palczywsci, Pamiętaiąc że to koło które się lotnym obraca kręgiem Znowu go
może fauentibus Zatis z Nayniższego stopnia na wysokiem posadzyć stronie.
Szczęśliwe ono gamiętaiąc Paradoxum: Tu ne cede malis sed contra audentior
ito. Jakosz y tego nieomyliła potym Fortuna. Ale żebym zacząętą Materią
do pożądanego czym prędzey felici Austro, prowadzięć Portu Juz tu wrzey
Służbie zostaiącego tego Zacznego wstawuię Kawalera. a drugiey Cuy
tam się Narratiey do moiego służącey Proiectum.

Między Miastami Zacznemi, które cagitantes famam lubo antiquitate lubo AB.
potentia et Dominatu, lubo rerum Actarum Magnificentia lubo Splendore
Edificiorum et situs Vbertate wszytkiemu Światu Prze
dnie miejsce we Włoskiey Ziemi otrzymało Neapolim Trzecie po RZymie
wszytkiemu Światu niegdy Rozsławiaiącym otrzymawszy dignitatis
Locum. To Nieliedy Cumani na swoiebze założyli gruntach, A ialo Super:
ficiosa na ten czas była Antiquitas, żeby famae ad Posteros Manaturę con:
tulerent Splendornie one wystawiwszy, Przezwisko Miastu temu, od Jedney
Syreni Imienia, która że przechodzącego Mądrego Vlissesa swoim wdzięcznym
niemogła wespoł z Towarzyszkami swemi zwabic Spiewaniem, Same przeciwko
sobie Zazarte cholerycznego niemoganc zatrzymac humoru pewnieysie destino:
wały Smierć Partanopc nadali. Od Samychże potym to miasto Zruinowane Fun:
datorow, bojących się, żeby Pustkami niezostało Cumanskie Miasto, Wiele albowem
dla wesołego położenia y wygodnego łaskawosci powietrza, w Partanopen starało się
Ludzi, a sumy co raz pustoszone ostatnią miniitowały ruinę. Za rozgniewaniem
iednak onej tam Pogrzebionej Sireny, Gdy Cumanow Srogie Morowe trapeżowac
poczęło powietrze edocti Oraculo Delphico, Znowu ex gulueveo excitowali Parta
nopen tumulo, y Greckiem Językiem Neapolim nazwali. Iterato iednak przez
Wojny Spustoszone, znowu od Herkulesa Skrzesone wystawione y ozdobione. Prze:
wey Nizeli RZym stanął między Włoskiemi od Grekow pobudowanemi miastami, tym
wyższey zawsze zostawało Eminencyey. Gdy potym Romanum Impenium primos Zi:
czynało pandere flores, gdy wszytkę Campanią do RZymskiey przyłączone Monar:
chiey żeby bez trudności tak Sacne y Potężne Miasto mogł otrzymać RZym inter
Federatas ciuitates recepta est Neapolis. Iak daney dotrzymało RZymianom Wia:
ry że też gdy Wielka część Miast Hannibalowi Potężnemu Chartagińskiemu Hę:
tmanowi rożnemi poddała się condiciami Samo Neapolim RZymianom Przyiazni do:
trzymuiąc y Wiary wszytkie siły swoie y dostatky na podporę Upadaiącey prawie

prawie na ten czas Monarchiey Zwiellią dać Submittowałe się ochotą. Dla ktorey luczliwsci y dotrzy-
mania Wiary, tak za Consulow, iako y za Cesarzow Rzymskich wwiellkiey zawsze zostawali po-
wadze y Milosci. Wtym Mieście Ingenia Sublimia, Historikowie Oratorowie Philosophowie Poeto-
rowie Mozni Krolowie y Bogate Xiązenta częściam zmodu na Naukach częściam Ku starosci Rz-
ciami nieiako zfatigowani Swoich zabywali wczasow y a curis Regnantium Wolnieni Vacy-
tawili godziny. Budowne Kamienice przepyszne Palace Krolewskiem dostatkiem wystaw-
ne Mieszkania. Koscioły tak one Starozaneczkie Poganskie, lubo to iedne zruinowane drug-
nadwątlone propter antiquitatis memoriam zostaią. iako też y Przeswietne Wiary Swiente-
Katolickiey Cesarskiemi y Krolewskiemi dostatkami napełnione Basilikami na wzobie Neapo-
lim. Stolowiek wesołego, oczom przyiemnego y pożądanego wszystkim conciperwac zeście In-
telleka, wszytkiego tu Zwiellią twirą Vciechą niewypowiedziany Naydzież copią. Przed mie-
scia Same Slicznemi napełnione Windaßami Ogrodami wdzięcznemi, przez Rożne Kasco-
ta tam mieszkaiące ozdobione zostaią. Kto Wyliczy zrodeł y Fontan wielkosc, one przedziwne Mr-
Skarum Antra, Koralami y Slicznych Perel wienc y roznemi Morskiemi Sciebami Eruptones
Żywych wod ozdobione. Kto słusznie wyslawi owe Porticus do przechadzania się, wymyślne
y Kręte labirintby, mieszkania zliscia y zgałązek drzew, wymyślną Ogrodniczą Kolonizowa-
nych rzeką, Kwiatami Slicznemi y rzadko widanemi Fructami slicznie Kolorizowanych ktory
Sciany Cytrin Pomorane Granatow wyszczemi przepisnie obite Ozonami. Kolossi Pyramidy
Marmurine y inne Statui rozne po wszytkich Sasniecą Ogrodach. We wszytkiey Włoskiey Ziem-
Zaslawszego nienaidziesz powietrza y zdrowszego. dwalnie na rok obfitey Ziołla y drzewa ow-
wydaią pożytek y pola dosc przestronne przepisznym cłubią Wodbaiem. maiąc zrodeł iako
to po bliszko morza tendące, slodkich nad to Wod nieprzebrany dostatek y wszytkich rzeczy do-
roskoszy Vciechy zabawy należących wielki ma dostatek, tak dalece że Raiem wszytkiey Włoskiey
Ziemi słusznie za zgodnym Historikow zdaniem nazywac się może. Port ma Wysmienity do ktorego
Weneczkie z Zyzeru Sandrey Cefaloney wienc y Tureczkie Barbaryskie Egipskie przystemgu-
Galery Obronne przy Porcie Zamki y Przypugnacula, y Galer Szterzeszci przy Porcie wybornego
Zawsze in presidium zostaie Zołnierza. Dostatkow wszelakich pełne Miasto tak dalece że Rzy-
skiey cłanc się rownac potentiey Od Imienia Miasta Szerokie Krolestwo tego Principes zało-
Zyli Miejsca. Niedaleko miasta Visitur Vesuuius Gora ktora Eruptione flammarum pod czas
Aetnam imitatur y wina dobrego dostatni miastu zsiebie suppedituie Provent. Incolas ma-
ludzi iako to in Paradiso constitutos omni exceptione maiores, czego wielki dokument Kiedy ob-
Krolestwo, ma to Sycilijska Francuscy Hiszpanscy Krolowie, Juz Cesarze Chrzescianscy Ogrom-
Zwodzcy Woyska nieraz Waleczną decertowali ręką. Ale widząc ze to Przynuca czego za
bawa Ktoby chciał wyssokie Krolestwa tego dotes, w małym zregestrowac czasie Vmyślnym more
de tabula reku Tym mianowicie respectem, że niemal wszytkie od Początku Rzymu Wielki Rzą-
Zwiącą wszytkiemu Swiatu Italią in dominationem postentati na Pismie podawanc nigdy za-
Sacznego zaletą nieprzepomnieli miasta. Czasz był gdzy Cesarze Rzymscy założyli wssy Kon-
stantinopol y On Rzymem nazwawszy Nowem. Imperium diuiserunt in Orientale et Occidentale,
le, ale że omne regnum diuisum za niezmiennym wyrokiem Boskiem zawsze Straszney mu-
Subiacere desolatiey y Pan tego na Sobie doznał, bo per deuastationem Włoska Ziemia w-
skie dostała się ręce. Gdzie Alea Belli że ten Narod ex Multa Gentium był złożony collucie M-
te diuidente Omnia. Normani wszytkę otrzymali Campanią gdzie też Im y Neapolim cesit:
to wszytkiey Metropolis Campanieyi. Idąc tą Gottowie wszystkiey trzymali ią Possessiey co ra-

lemine possessionem impediente, do większey przywodzanc to Miasto Magnificentiey. AB Auspicijs Justiniani Romanorum Imperatoris Semper Augusti Belisarius Jego Hetman wyciągnąwszy tak Praesidianos Gotthorum, iako też y Samychże Mieszkańcow z zowu Romanorum Subiecit Imperio. Ktorzy do tey Sub Regimine Imperij przyszli potym Potencyey ze Federatarum Auxiliatum Aucti copijs nieraz z Saracenow otrzymiwali Victorią. Spe tedy Strenue Actorum Elati a nadto domowymi Superbientes dostatkami, dotego y Zołnierza Ius formatum wybornego maiąc Fridenhowi Wtoremu Rebellizowali. Ktorych iednak lubo z trudnoscią wielką Successor Jego Conradus Quartus długą Przezwyciężywszy się obsidią tandem aliquando przeszłą wziął y Mury dosc obronne y Potężne z gruntu wywrocił. Ale nieustępuiąc Fortuny obrotowi tak nieszczęśliwemu prędko bowiem do przeszłego przyszedszy Splendoru. y Murow pogruzowszy takż iako przedtym za szczęśliwych czasow Uczynieli Reipublicae Facient. A bywszy tak Exacerbowani od Cesarza Inuidia Romani Imperii Ultro Hiszpanom poddali się. a potym częściam Armis częściąm potym legitima Successione Francuszkiemu Subiecti zostawali Krolom, ale Pectus dominii Impatiens, niemogło długo tollerowac Jugum Seruitutis, to Zaczętey Rebellicy od Alphonsa Aragonskiego Krola maiącego względem Successyey pewny ratione Hiszpanow interesz obruti. Ktory Neapolitanskiem Campanskiey y Sicilicy Krolem nazwany y Koronowany został. Po ktorego Smierci Utrawszy Sławne Campania Imię Swe nie od siebie, ale od Miasta swego Krolom nazwysko dała Neapolitanskiem, Po Smierci bowiem tego Zacznego Krola Syn Jego Ferdinand Pierwszy to obiął Krolestwo. a Ono szczęśliwie y wpokoiu sprawuiąc Synowi Swoiemu Jego Imięnia Wtoremu zostawił Ferdinandowi Ktory to Krol. za Orderem Bożiem, wziął za Żonę Santią Hiszpańską. A z tey fructum Matrimonii tullit Izabelle Sereczkę.

Parens & Mater nostri Ferdinandi

Ktorey to Pannie tak laskawe służyły Nieba, że też przy wielkich dostatkach z wysoka Rozum y nieustępliwą darowali Sliczność, tak dalece że wszytek Swiat one Same nagrzeczniejszą, [redacted] czasz osądził Damę daleko większe niżeli Greczkiey Helenie iey dawane Encomia, tak dalece że też y odległe Gwiesd Garamantowie Jey Grzeczności wesołe wyspiewowali pana. Tey Krolewny tak Zacznej Sława po wszytkiey latającą Ziemi, nieiedno go miłością krępowała Serce, bo ile Krolow bezdzietnych na on czas Swiat miał tyle Było Posłow do szczegulnej starającego się o Przyiaźń Krolewny. Ktora lubo to tak wiele na się miała Candidatow, z łozdym Skromnie Vkładnie sobie postępowała: Cym bardziey a bardziey Jey Urodę Rozpalał ignis, że y ostatni Nedzarze daremne wsnute Swoie Imaginuiąc fortuny z niey się [redacted] Kochać musieli. Ktorey wysokie Cnoty Poważne attributa Sliczność Urody, prędkiemby z wysokiego Nieba Obrotne z Homerem poracbował Arctury Kleiady Oriony, prędzey z Albumazarem Lotne Niebieskich Obrotow z Regestrował Lumina rią, albo Rasek Morzky niemylną z komputował additią: niżelibym miał Jey wysokie Eminentą Splendor. y Prerogatiwę. Palladę na Cześć albo Sliczną Junonę lubo wszytkich Amorow Inwentorkę y Panią, Krolową Cyzeru Wielmożną Wenerę albo ktorą z Bogiń Pogańskich Ktorych sobie Nieba Vendicowało wdzięczność y Wiecznego pozwoliło Indigenatu, ani Beliala z Bijących na Swiecie rozumiałby bydź Białogłowę ktoby na nię cieżkie rzucieć

oko

cho dla czego wstrzymuiąc teraz tym casz szczęściu ludzkie kupidinowym podniecen Ogniem, n
mieli się opływać gdy na kturego chcąc per transenam to Innego cbyniane wdzięczne obroc
zenice. Uważaj Auditorium przy tak wspaniałey Urodzie kturey delineament gdybym chciał
Kawalerowi presentować chciał, mym za to zelubo iuż do tak dawno Smarley wBrancuszu
gość obroconey serdecznych Słuszności każdego mile pomuszyłbym affekty. dostatkuj krolewsku
oj wszytkie ad Nutus Jey pomyślne Successy Uważaiąc, przyznać każdy musi że Niebo sprz
uratuią ialus Uczyniło, aby Jey Pieszczonemu Sercu we wszytkich pomyślnich Pociechach In
clinatiami swemi iedną zostawało wygodą. Za czasow tey Panny wyżey pomienionych Kar
dynałow Włoskich, iako otym Popiscus Historyk świadczy że tam Summorum Principum per
one zawsze bywało receptaculum. mieszkał, Beneficia kościelne od Krola maiąc conferowane
Ktorych Intrata ile tak Bogatego Miasta, nie godła bydź musiała. Wyżey pomienionego Ka
walera Polskiego Pan na ten casz. Ktorego to Młodziana dotes animi y wdzięczna Urodę na go
czątku mocy niecq mowi namienionszy niedaię iterato teyże rzeczy laboriosas adhibere ma
nus żebym tedium iuż dosc Uprzykrzoną mową moią spracowanemu nieprzynosił Auditor
rowi. to tylko przydam że z Prowanskiem Parisem, z Hebrayskiem Absolonym, lub Cyrenejskim
Krolewiczem, albo gładkiem Ktorey Boginie Poganskiey Synem słusznie mogł bydź porownany
Ktory że na ten casz w Polszcze zostawał Zacie y Sama nieżyczaynosc Stroiu y grzeczney
cznose complexiey, mile przytym Jego Obyczaie każdego oczom dawały ponetę. A iako Zwyczaj
nie rzecz przedtym rządko albo nigdy widana in Ore omnium Versatur, tak y Jego Sława wszy
tko Znacznie napełniaiąca miasto sua clantati niedziała imponere sołophonem, aż do Bra
Zagłowskich Krolewskich zaleciała polocion. Gdzie Panna swoich Sąsiadująca wszystkom ma
iąc wznych na się competitorow Apellesową prawie ręką adumbrowane Kopersticby Ktorzy o
Jey Staraiąc się Zasłę że Sami bytnoscią swoią niemogli się Jey wdzięcznym presentować
oczom przeszłe własnych Legatow malowane swoie poszyłali effigies. Jednych chwaląc dr
gich Zartowną naganiaiąc mową, na Dworze Krolewskiem będących taxuiąc Urody
y z Innych Kawalerow wybieraiąc wzorky sorte fortuna wpadła mowa otym z Polszcz Mło
dzianę. Ktorego przedtym bynamniey nieconsiderowała Krolewna Srzebnosci swoich ieonak
obiter wypytawszy Francmernych, oto Usilnie starała się aby go Bliżej y o Jego Urodzie wy
sądek swoy dać mogła. Kastempuie Swiento Ktorego zwrokiem Cycem y z Matką Zwykła
była Neapolitańską naprzednieyszą Visitować Basilikę Kendy swoie trzymaiąc Beneficia
Kardinał, na Przeciwko Maigstatom Krolewskiemu na ktorym Krol z Sorką y z Soną siedzący
aby regale Sacerdotium Swoiey niediminuowało prerogatywy Biskupiey Zasiadał Katedrę przy
Kardinale Stoiącego Krolewna zoczyła Młodziana, na ktorego Jedno co mile wrucila Srenice
Zaraz miłości rozpalona ogniem Slicznego nigdziey indziey niemogła obrocić wzroku, tylko na
Samę Urody Jego contemplatią. Niemogł niebo Młodzian takowey Nieba gostrzedz Clemencyi
że Snowu Astra Milemi go swemi chcą Secundować fawory, y do wysokiey szczęśliwości
pożądanego doprowadzyć Pomu. Ab tandem mieniebo na wzne wznok swoy retorquendo
obiecta Poyzri na Krolewnę dawno tego oczekiwaiącą y za Życzliwą Serdeczney Miłości
radą z Oczu Jey ktore są sordis Fenestra, miezwyczainą ku sobie wyczita miłość. Że Je
waznieyszą swoią wspomniawszy Fortunę wiedząc do tego że Frons oculi Vultus gerit

pe mentiuntur dla tak zatamowanych in adeundo tey Krolewny fawrow Parastades:
Zadney nieconcipuiane Sgeransi roznemi Serce stroskane odmiennosciami, iedno tylko ztakiego
dobku vodzieczney otrzymalo releuamen. Roschodzą sie z Kosciola: Acb Acb dBinne wobuowe
Animuszad dBieią sie Impresy: Mlodzian niepodobną bacBanc lacBno ie Suieso per Occasi:
enem vtrąconego Vstempuie Intentum, Zycbanc wprawdzie sobie mylich gocieą, ale Zadne:
go nieznayduiane podobienstwa, one per Vm na Stronę odrzuca Amory. Ale w krole:
wnie tak sie niezbyty zaiął Zapał trudno rabić in dies, in boras maiora braż Inore:
menta: Juz cey Krolewskie nieSmaluią Stoły bez prezenciey Vkochanej Osoby. Nied
Alacanty y Peterimenta nied Nektary y Same Niebieskie nosza Ambrozie, nie tak
te moją Krolewny Vkontentowac Vsta, iako Jedna Vkochanego Mlodziana recordata. Za
Nicz Muzyka choc naywdzięczniejsza zswoią niepospolite Melodią gdy przyiemna
wVszad niepopisuie sie zakochanego cdarmonia. Darme go Slicznych Windazad Sgro
ciadzki prozne wykretnych labirintow Curitarze wystawione Fontany y rozney
dowcipow ogrodniczych wystawione kunsty, gdy Milego przed Ceyma niepopisuie sie zgo:
Zrem Swoim vodzięczna prezentia. Ona iuz to lub Phebus zlotowlosy vstawicy vsta:
wał loznice, lubo dBienną zfatigowany pracą na odpocznienie w Antipodow zapa:
dał krainy o niczym Inszym niespoloynied mysli swey niezgitowała Sonceptow, tylko
Zeby kiedyszkolwiek mogła frui Vkochanego Mlodziana colloquio. Vważ przez Audi
torium iak wiella stała sie odmiana gdy dopiro benzanc od Wielu Imperia, wBytkich
Zdała sie lubo Vnizoną pogardzac przyiaznią. Teraz vpodobawszy sobie Jednego by
to mozna, krolewskiej zapomniawszy Godnosci, do Nog podobno vpadszy, swoiby mu
cy planowała desiderium. Ab tandem ze Fortis est Vt Mors Dilectio, benzanc wy
Soliego rozumu Panna, loci Tempons et dignitatis Sue habitis rationibus: Subtelniy
wymysla Sonceit zeby tylko zOnem Kawalerem gadac y Vcieszyc sie mogła.

Wspominaią Historie y zdowtipnego rozney ludzi wycBwalaią Intellectu. Mianowi
cie Jednego Anonima, ktory tala zrobiel Lampę y One w Grobie postawił Tulliey Onego Wiel:
kiego Oratora Rzymskiego Sterona Szorby ze przeszlat Pietoratyiskiego, lubo do
Niey zadnego niegrzylewano Ognowi Alimentu, ale sam ogien nieiako zsiebie sie ro:
dzieł y Suam Voracitatem Sine damno Sui pascebat. Ktora to gotym Lucerna za Czasow
Pawła Przeciego Papieża Gorejąca naleziona po tak wielu czasach zostala iednak Do:
nego wyniesiona Grobstinu, ad Superuentionem Noui Aeris zagasla. y stało Ktore do:
tąd nieznało Zadney Corruptiey wprzod sie rossipac miało, tak medicinalney po:
Stradawszy Preserwatiny. Niemnieyszy iednak dBiw y w Samey golabak sie Lucer:
nie Ktora tak micklego byla zrobiona Skla, ze go kilka razy o Ziemie vderzyć y ung:
dne pokruszoną odrobiny znowu cala Sprawic y Nieumiejętny mogł. Wspominaią
y Wynalezcę Ignis Graci y Onemu wysokie daią Encomia, ktorym Ognem Constantin
Paganotus, szczesliwie na Morzu to iest Wodzie Samey plywaiące popalił Okręty
Jest bowiem taka moc pomienionego ognia. Ze nulle humore euanescere potest, modo
habeat Materiam, quam consumat. Nieprzepomnieli y godnoj honorowac Sławy

Architę Tarentina ktory ex prescriptis Marbasees taliego drewnianego zrobił Gołąbka ze gorzac się y latać po powietrzu, aż goli Jego wola y wskazanie trwało. musiał, czego nie y w żywym niedołężnemi Ptaku ktory według woli swoiey krotko lub długo taką się zabawia peregrinatią. Przednie daią y Archimedesowi Mieysce ktory supra miracula nay większy dziw swiatu pokazał gdy Niebo nakształt naturalnego Nieba zbudował, tak mysternim go rozporządził Conceptem, że Słońce wschodzyc y zachodzyc według destinowanego musiało czasu y Miesiąc raz we wszytkiey swoiey splendeci cały obiegi raz onego połowica tylko, zprawie bardzo maly tylko znaczek pokazował się. Niezmierne do tego Planety we wszytkie Gwiazdy y ich Biegi, tak wymisłną sprzężył Machiną że cokolwiek Stworzone Niebo mogło in sua obiąc capacitate, to wszytko dosc wyczuplym Archimedesowym zostawało Niebie. Na Podziw zostawili swiatu Historycy Słońce Smiercza Jednego ktory karetę z sescią koni przydawszy do tego wszytkie Necessaria y Osoby siedzącą cwiczoną w tym Rzemiesle tak wystawiał rękę że ono Multarum Personarum Opus musiało iedna swoią mogła zakryć substantią Alexandr Celicrateste zapomniał, ktory z Hebanu narobiwszy Mrowczek y między Żywe One zostawiwszy, y Sam poznać niemogł ktoraby Jego roboty była, Żywy Miasto Hebanowey gromadzy Mrowkę Zwiellu Spectatorow Admiratią. Dał wielki Dank Cyzeńskiey Agellesa wtey Rzemiesle ręce, ktory niosącego Grona Winne namalowawszy chłopca, gdy Powietrzne przylatywało skubac owe Jagody Prastwo Samo się na się nieiakie gniewał, mowiąc: że gdybym był namalował dobrze człowieka To Prastwo koniecznie Onegoby skubać y mogło nieskubać musiałoby Jagodek. Jednak gdybym chciał słuszną Vczynic aquisaratią wysokiego tey Panny Dowcipu A Auditora mowego, ktory rozwłoczoną moią zturbowany Narratią co prędzey pozadanego wyglądu portu, mogł Vprosic Conniventiey, zpomienionemi literyczami na zbyt dosc maią Historici dowcipami Vznałby łozdy że iey Subtelny Concept Prawym prędzey palmam Geniuszony y wymysłnym dowcipom. Gdy bowiem tak narzuczane były ad fruendum Vkochanego Młodziana obices iakom wyżey wspomniał taką nalazła radę kochaiąc Auditorem ex Ipsa Narratione intelligere Velim.

Mieszkał krol na ten casz w Zamku ktory nieiedy na Jednej dosc rozłożystey skale Guilelmus Trzeci Normansky krol zmurował y od Niego Normanską nazwany był Fortecza. Ten Zamek do ktorego Morska oblewała woda, ma albowiem Neapolim Kilka koło siebie dla Residencyey Krolewskiey wygodnych Zamkow, na Wesciu Samym od Miasta Asiatico Sucu Samego Krola widzieć się dawały Samego Krola splendorne dosc pałace. W Posrodku Krolowey Sameiy Antikamery y polowie, na morze zaś z Polkow Krolewnij zostatney Fortece Oney wystawiony czesciy Pieknym czynił Prospect. A iż tę Fortecza Walecznij Sztow durante bello cum Imperio Romano Muruvat Narod ad Quemuis Impetum et casum inopinatum Nieznaczną Oraz ktorą mogł wszytek obeysc do koła Zamek wymurowano wycieczkę. Jey Początek y Samym na ten casz niebył wiadomy mieszkańcom gdyż pewno, w Gabinecikach Krolewnij zasłaniał się Szatą Samym tylko zostaiąc na kształt wąs potynkowanij wrzodem Egressus Jego tot Annorum serie, uz Vepribus et dumetis obsitus, a do tego że przy Samey wodzie Morskiey oe:

wną, maiąc ab Iniuriis Impetow Morskich Obronę nikomu niebyło dostatecznie wiadomy
Gdyż Normani Narod dosć Waleczny, swoimi ten Zamek z Murowaniem rekami extraneos
niegrzęsznie Bastiane, bendance gotym z Innych krayn Prowincyey y Stey Xtemguiane Sorte
ce, Nemini Secretos pancerant tey Wycieczki aditus. Panna iednak gdy żadney niemo-
gła nalesc Serca swoiemu ochłodzy, wtaliey Melancholiey, wznych sukaiąc do Zabawy Ma-
ziey. rozne kazawszy Vprzątować rzeczky y tę Szawlę na Inną Kąpiel odemknąć stro-
ne, wiene trzęsącemu się za nią przypatruiąc murowi, ziednę Confidentię coby Latere
za Secret wtym Murze trzęsącem się pragnąc powziąc Exgeniment, nieiaką wyiąwszy
Ławę onym to potynkowaną wapnem, a zgorszącą wpolaczuiącą się wszedszy wy-
cieczkę Pieczą, wszytek do koła obeszły Zamek: y ostatek skrytym z Fortece dosć obron-
nej Ktorey Krol y Mozny y Zacny swoiego concredowań zdrowia dowiedziały się
tuysem, Ale ani tym Vciesona bydź mogła. Ab niesgannych potym Killa stawiwszy
Nocy, taliego zażyła Procederu. Wesoła nastempowała Wiosna, kiedy Leone obchodząc
o Swięto według Chrześciańskiego Kościoła Swientego Postemplu, On Mlodzian poszedł
aby Peccatorum suorum Vczynionych Confessionem łaskę mogł sobie pozyskać Boską Dro-
Lewna Jego wszytkie pilno notuiąc Actus, po nieiakiem tegoż dnia Insumowanym
czasie do tegoż na podobną Zabawę poszła Spowiednika, ktoremu dostateczną Vczyni-
wszy Spowiedź powziętey Absolutiey, taką secretissime Przełożyła prozbę: Wielebny
Oycze: wiele proszę abym te od twoiey mogła otrzymać Swiątobliwości, żebyś y moię
mu Vpadaiącemu prawie Honorowi pomocnej niedenegował ręki, y Bliźniego Mego
według Mandatow Boskich zwiedliwego wyrwać Niebezpieczeństwa. co żeby iako nay-
Secretniey mogło bydź pilno gwsi. Zniewolony niską prozbą Spowiednik maiąc na
tak Zaczną Prośćielkę oko, we wszytkiem obocznę rey obiecował gotowość byłrey o-
powiedzieć wczymby iey mógł Vsłużyć. Jakosz niedrożane się powieda. Ten Cudzoziemiec
mieć co tu dopiro spowiedać się przed Swiątobliwością Waszą Ktory przy Kardynale Zosta-
ie woiewne czasy w Posrodku Neapolim, za gimnazie naiczynkaze grać Krolewskiem Szyro-
szem. a potym wmałą siadszy Łodeczkę wyiezda naprzod y do pewnego pod Morze mieszka-
nia przyiachawszy portu, nieznaiomemi vetiratami do moich przychodzi pokoiow, a tam gdy
iuż sama tylko Nocnego Zażyć chcę odpoczynku, roznemi przykazanie mi się grozbami, swoię
Spowieda przeciwko Mnie miłość zawarszy. wszytkiego tego boiąc się osławy y Hono-
ru Mego Krolewskiego rosnącey złey mławy diminuciey niedacne nikomu concredo-
wać: Swiątobliwość Waszey Vprasam aby y onemu wiellue Jego Stąd Niebezpieczeń-
stwo, poiąwszy, y mnie złego wybawić frasunku Swiątobliwość twoia mogł. Przykazała
do tego obrzekszy y Sigillo confessionis cummunitur aby ta Sprawa, quam Secretissi-
me odprawiona, nullius postąc attingat aures. Spowiednik iako wrey nieczwiczony
Szkole, one słowa Krolewskie za prawdziwe maiąc, powolną swoię obiecanie do tey
Vsługi strzenią. Jako tedy Krolewna odeszła z Swoiey powstawszy Katedry aliud
agendo coc Improuiso z Onym potkała się Mlodzianem y Actus occasionem Grzeby-
Leonej Jemu explanuie mowę oraz y Surową daię exhortatią. Mlodzian to Vsły
szawszy tą poatrzewany Sprawą do tego przyszedł że mu Vix Jacobus hasit.

steterunt Sloma. Jednak niemogąc zwiedzieć przyczyny, Klęknąwszy pokornie z Dawidem rzekł Peccaui Dno. y otrzymawszy Absolutią za taką podzielowawszy przestrogę obiecuiąc Emendationem, Inceptum excedit negotium. Retorquendo potym oczy na Zuielką Boiaznią na Królewnę oczy niezwykłą wyganiałey twarzy ku sobie, y z ukrytych oczu wychylał Prospensią y nieiałą ad quctus audenda stimulacią. Nadchodził czasz, gdy Phebus Złoty spracowane Quadrigi wstonym pod Oceanię Owego też Młodziana do Odpoczynku Nocnego dłuenna Inuitowała Praca. Frasobliwy myśli, na coby takie było danego Powiedniła Monitum. Wiedząc niepodległego bedanciu w Burnu słowek, Pomiędzy dorabiał się Strzelney Intencyey Królewny. y Lubo Speransa często mitowała mu złe Successy. Jednak z drugiey Strony mile Dwaiaiąc Interuenientia na dalszą nieodkładaiąc czasy poważa się mylych Zabyć Inclinamentow Niebieskich.

Zakazała tedy Szerwonych Złotych Królewskie naymnie Szyposzę prosząc a żeby w Bezpiecznym Srodku Rynku Neapolitańskiego zagrali Balętę. Sam tym czasem z Jednym tylko Hatłasowym z Bedmalową Ordynią Zupanikiem, niebezpieczną bo gnesz Morze na dosc Malinkiey Łodce Zabyna Peregrinacią. Wesoła Muzyka, y Sama na czyieyby była niewiedzącą V. Skadbe, Skodkie W Wzaiem Słuchaiących formuiąc głosy: Oraz ostrożne Nastempuiących Przyiacielskich Pułkow oponieda Hasło. A Marinarz maiąc Za Szyrmika Kupidina Gromadney Swardzey Krolewskiey, która Sniego ile z Pod Zobienca Czyniąc sobie Zarty rzekł nieumieiącego płynąć ostatney wyglądała Ruiny. na się retorquiąc oczy, ale y Królewna Walicki się zostawuiąc Imprezach, tacitę cogitatroni relingus. Pańskiey czasz nadchodzi Kolacyey. Kiedy y Noc ciemna, na ozdobę Nieba y Zamurowanemu wszemnościach na Spokoyney Swiatu miała swoie presentować Luminaria. Gdzie y On tym czasem Imporunego pozbywszy Spectatora. a Pod Królewny polocie z Oną swoią podstąpiwszy Podług Miedzy zawsiemi Krzaczkami y Chwastem, nakształt Jutrzenki Zapalonq Obaczy Swiecq Rozumieiąc iednak że tam wpodziemnych Studzi Królewscy Mieszali polocząc vniey Spem et Metum ostrożnie Ku Onemu zomyka się Swiatku: Ab post tot tergiuersationes tandem aliquando przyiazna Sprzyiąca mu in Ipsas fauces Wyciecznky fortuna aditum. Kędy go Kątku zstąpiwszy Graduszow Zapalonq w Blaskym Lichtarzu z Herbami Krolewskimi naydnie Swiecę. y dziwney Zstąd y Powszd przeciwko Iniuriom Wody Morskiey przypatrzywszy się Structurze lepszego nieiako napełniony Humoru, w Niebezpiecznym pusto się Labirynty Same tylko drogę pokazuiące za przewodnika maiąc Gradusc. Ab postquc się długiey Peregrinacieу do Samego ucz przyszedszy wyiścia, z Podziemnych Grzmot Vstrzymuiąc Ludzi; y co prędzey Ono zdalela w pewnym Krocbganku zostawiwszy Swiecę zbiegaiącą do owey przymyka się retiraty; aby obaczyć mogł dogląd go Fortuna omylnym Swym przyiściu Na Inyreszem. pilnie tedy nammieysze Stanienie głosz y Inne Dwaiaiąc Circumstancie Obaczy że Krolowna Która Summo Custenebatur desiderio, frasobliwa Sama tylko go Onym przedodzi się Gabinecikiu. Która ku tamtey pozyrawszy twiciecce, y Onego nieco Szyy Swiatła do Lozeczka Swoiego poszła. Jemu Swolnione zostawiwszy wrescie. Zrozumiawszy y on dogląd go Clementią Swoią przyrodzoną Nieba Daley wysokiem Fortuny dusza

Leiora Kawalera

ionc fauorom wszedszy Krolewnie powinną oddawszy reuerentią. taką do niey dosć sub: missa Voce czyni geroc: Niemoia żadna Smiałosć ani Omylnemu powierzenie sie Szczesciu ale Sąd Ordinans Boski, a niemniey Sliczność WKMci tu mi za iednego stanęła przewodnika abym Vnizony moy oddawszy WKMci Vkłon mogł zostawać Sługą Sług WKMci. Zturbowana tedę Presentią Jego Krolewna, Wielki maiąc na Honor Swoy respect coraz to one Swoie brzydziła sobie zamyślsy. coraz znowu, Necessitantibus latis ze wszystkich Vkontentowana zostaie desideriach, niezomału sie cieszy. A podługiem Milczeniu wrzok wstrzego wlepiony Smiechem odbiegaiącey Swey twarzy grzyculowawszy ią przyiemną do siebie Odbyniwszy alectine grosi sie Biec. Ale w Samey tylko zostawała kosulce, Pamiętny do tąd Obymiane wstrzymuiąc ią Sliczney zgoła gwałtownie nie gwałtuiąc raczyłi. na Wino które na Stoliku stało obetna prosi. Niezastała Młodziana na Prozba Krolewny contumacem. ale go Oney zatrzymuiąc aby odbieraiąc ią Racduiącym zpracowane Nieco sielą podaiąc Nectarem; coraz Krolewnie do Wdzięcia legalney Szczęśliwego wyzdrowiałego pozwala czasu. Za zdrowie tedy Krolewny do Niey Samey zdrowo szelma Kendy ią Krolewna iego iuż accomodziane sie Przyiaźni za Zdrowie Jego w Złotym Nectarze Rubinowe Zamacza Wargi. o roznych potym rzeczach nastampiel discurs. W którym Młodzian ią Baccusowym Nectarem ią lat młodości ale quod Summum erat Incentiuum przytomnością tak wdzięcznego galanicy Stanu, gdy bespiecznieysze co raz intermiscet rozmowy; coraz wzaiemne zmowy Krolewszey odbiera Vciechy Drżąca potym nieiako Panna nieznaiomey sie lękaiąca gracey przy zobopolnym oświadczeniu miłości bilinką dawszy potestatem gorącowac raczyłi: iedną do Vtrenicza oscula została dłużey bo młodzian Vsatisfakcyonowany ogniściwszy raczkę matki aussi do siebie pomknął sie Zgubieniu ią wzaiemnie: acd rodzące przedziwnymi galaiące Amorami od Krolewney iuż teraz Smielszey odbiera basia: między Ogniem tedy ią miłosciąm Swarcmiące sie affekty wzaiemną coraz to mocniejszą obymiane confidentią. po rożnych Kortesiach ią Serdecznych damach Plexaid to Zgrauriu, ią Odważny Amor Sławną z Pamiętnego wpstrzymu otrzymał Victorią. Ktory Proceder ludzkim obciął Vtelesnicy do zrozumienia Zacnemu godac Audytorowi. fateri muszę, ze ią sam wolałbym taiemnie choc na Kwiecie czasu Zabawić sie transactiami, aniżeli chistoryczną słuchaiącym czynić descryptią, po tey odgrawszy Exgedicicy Gdy Marsowe Kuchnie kotły ią krzykliwe trzoby tuchnęły. Inne Instrumenta Muzyczne wesoły Krolowi Panu Swemu wyśpiewowały Hoymad ią Iwnadny Dworskich assistentow obudzali do krolewskich Vsług Kupę Onemu Bycowa ią wszelakiey pełna Ostrożności Wenus Młodzianowi Krolewną tedę postalonej nademdała gracey pożegnać sie ią ony przeszedszy Wyciecznę łodzią do Zertu dopłynąc ią do Vsług stawić sie Kardinalskich kazała, na Inny czasz one tak mile zostawiwszy Zabawy. niewspominaiąc tu miłego z krolewną pożegnania które talonych Oklaskiem Kratatorom Zawsze odgrawować Zwykłaynia. zwielkim odzw:

dbącego mieniągody, y zostawaiącey żałości.
Wyiszedł tedy Triumfem Sławny Młodzian y Godzien aby mu Piramidi Egipskie, Colloßy Bogatego Rodu wystawione były. Godzien na Woźie Złotym rozrzedzać do Kapitolium Laurową głowę Zwycięzną ozdobiwßy Corony, y wesołe cum acclamatione populi odbierać trophea. Ale Straż Krolewska iakiey gorna naganiy Ktora Sine profusione Sanguinis takiego pozwolila dostąpić Triumfu. Goy y Lwia y Dwor y Armatne Krolewskie Woysko ieden w Obleżeniu Wyniańczy człowiek pożądanego dostąpił Intentum. Interposita mora gdy z miłego Krolewny wyczytał czasu Sposobność w Brolu Susie ad iterandum dinguie Konceptij y iuż bez światła wiadomą Łuską wßy się drogą Zaczętę z Oboigą Kontenteczą reiteruie Amori. Ktoryć tak na stampila potym frequentią ze tes Lubica Pana w Pytko nagętniela Neapolim z Krolewna Oyannie wypowiedziawßy Służbę wgeste Lucinij zaciągnąwßy się Lut. Gdy tak rzewo Stipendia meretur ze gredło Krolowi Oycu Vernantem exhibebat gniew. Alec y Krolewna nießwiesbayną iakąś to sobie zrozumiawßy fatigę ze Serdecznie Onego kochała Kawalera, iako przedtym wysoki pokazała Ingenii sui Specimen. tak y teraz Anxia o zdrowie Jego bardzey aniżeli o Swoie. woy przyiaźną nadzieie radę. Bendząc Jemu V siebie onemu Kawalerowi dwa Puynały y Miecz w Publicznych Kupic Neapolitanskich roskazała Kromać. Zatrwożony Młodzian iednak nie wie Jaką Intencyey y tey miłości dużaiąc do tego pomniąc że Poloni Acres Animo durato bello: sorpora non optant niż factam Vulnere mortem. chętnie roskazanie obiecał dosć vczynić Krolewskiemu. Pokupiwßy Armaturę Młodzian przynosi Krolewnie miłego znią zabywa czasu y serdeczney czini ponowę Mytosci. Ale Ad extrema gaudii occupat luctus. Albowiem kiedy iuż naznaczona przychodzyła godzina kiedy on zwykł był pożegnawßy Krolewnę niemiłą czynić nazad retiratę: Remoruie go roskazanie aby tam został Krolewny: taką mu daiąc declaratią że ma z tąd aż za wolą Krola Pana y Oyca mojego nie wyiedzieć prawi. Zatrwożony Młodzian że dwo co serdecznego woniem zostawało pulsu. Jednak wspomniawßy iakiego zabywa wsparcia y Pieszot, Mytosc Krolewny taką mu dodała śmiałości, że zdrowia, które był zawarł zpoczątku wstąpić dał niebezpieczeństwa chcąc, żadnego niemiał respectu. Ostrzyna Mitosc oraz y Zwiesoła fortuna wstąpieć zanumonego desperatiey dosć wygodną Secunduią Admonitią. Eia gone timorem. Breuis nana dolor magnum tibi spondet Honorem. Juz Orion wPytkie znieba spędzał Lumina a złotowłosy Phebus sotne z Oceanu dbienną wiodąc światłość pędził Quadrigi. Gdy on Młodzian bezbożny gotów, wszytkę Utraciwßy żywota Speranse, ledwie co żyiącego maiąc wpulsach Ducha na miękkim Krolewny odpoczywał łożeczku. Gdy zwyczayną Krolewny Zamier do Ubierania należyte przynoszące Necessaria, żeby miłego Jnu Krolewnie nie dną niebyło grzechodą cichusieńko zamknięte otworzyć Vestibula drzwi. ale zalożone mocną Krolewny obices, aż za wolą iey amouere niemogły swoi Conatus. Opoźniony potym czasz wstawania Krolewny, żeby głośno zalolatawßy swoię powinność pokazali, raźni. Ktora na Jch (vespers daiąc) Impreżę, powieda że chorue y dla złego żo-

Descriptio naturalium tempora

wią ani złożyła wstać, ani Im otworzyć może. Ta gdy o Woyny krolowey obiła się nowina, ani Krolowi tayna bydź mogła. Oboie tedy remotá absistencia zlusa plewszą do kochanej biegą Corki, ktorych Adventum zrozumiawszy Panna, z swoiego po: wie się łożeczka, Jemu żeby się nieruszał gilno rozkazawszy, a one reservowawszy obices, wchodzącemu mieczy Goły pod Nogi porzuca Oycu, a dwa Stiletj do Kolow przyłożywszy nisko do Oyca niemal we Słowa Boyni Supplicatią. Niegodnam tego abym ae Oycem Miłosciwy Krolu Panie y Dobrodzieiu Moy zwać miała kto: ra zdrowey miłosciwey wyłomawszy się Ogrodu, złego wątpiłam się postempłu: ma się tedy kochanie rzucam mieczy pod Nogi Krolewskie tucie, abym Niem oraz Zym Mnie Ogrodowanym, za grzech moy słuszną powziąwszy karę zginęła Młodzianem Ale iżbeśbym miała, albo mieyscem albo Żywotem zwolnioney bydź od Niego odłożo na, pierwey te w Polach moich ponurze Stiletj. Polec musiało na taliy postempek Serce Krolewskie, nowa go Opanowała żałosc; z iedney strony wiellia Domu Kro lewskiego Honorow y Reputacieyż diminucia y kontempt: z drugiey strony miłosc Jedynejy y kochanej Corki rożnemi affectami strudlate Krolewskie agi: towało Serce. A3 tandem do Nonego przyszedszy Syna poznawszy go, y litwey by łyś w Polszcze przytawszy familiey: Oyczowską do niego y Matka Krolowa była Ło: wodem wzruszony miłosciq. Obojgu odgruszaiąc vigntionem causae innemu zosta wuiąc czasowi, y żeby wonym grzech cały dzień oboie zostawali polowie ro: kazał; Sam według Chrześciańskiey powinnosą, za talue Boskiemu Maiestatowi dziękuiąc nawiedzenie do kaplicy na Mszą Swiętą Baynie poszedł. Żadney go sobie nieulia Buiąc alteracieyż myśly, w sercu ruminował radząc, iakoby to de decus zdobyć, y z taliego Kontemptu Sławę swoiemu mogł zjednać domowi ga: niętaiąc na Oney Paradoxum. Solertis ée Sapientiæ etiam malis opportu: ne Dti. Według czasu zwyczaynego, Nonemu Obiad Krolewskiy personsias facti Personas potrzyła Stołu, po którego odprawieniu do tychże Przycho dzi Nowozencow, A od Niego totam xenem rei zrozumiawszy żeto był Po: slny osobly wysły Ordinans, onych iuż wcaley Żywota zostawiwszy nadziei y confidencyy krolewny zdesperacieyż wyrwawszy przepasą w Sam mie: czor wielkie Kazemu przyniesc Skarbcu Swego Krolewskiego dostatkiy: Or: dinuiąc, aby zaciągniony dług zapłacił. Kardynałowi Panu Swemu mieiące żeby dał kleynoty: Książętom wżnym rożległym Mieszkaiącym dosc naznacza Upominki. Jemu pewną na wygranę despondował Summę rozkazawszy mu aby On rożnych Książąt y kardynałow deuincowawszy Podarkami Ammusze ich do tego przyprowadził, aby do Kola, o krolewnę wstąp Małżeńskiy prosic od Niego dosc trudney a zgoła żadney podobnieyż podieli się okazaliey.

Odbiera Triumfator po Wygranej bitwie Corona Kroli, y Onustus Auro Gemmis

powraca do Gospody, niż y Samym rozlaßuiącym Krolom. A gdzie maiąc koło siebie ad-
iutrice fortuna Staranie, co prędzey wszytko Krolewskie pełni rozlaßanie. Nieslużna
ad Primam Instantiam zdała się rzecz Onym Proszonym Dziewosłębom aby od Osoby
tey, ktora dopiro ięnemu służowała Kardinałom, mieli o Pannę tak Urodziwą tak
dostatnią y Sacßną, ztąd Wielkiem y Potęßnym tractować Monarchę. Ale Zud non
mortalia Pectora cogis: Auri Sacra fames. Vprzątnąwszy zdrze zeby mogli Krola Vc:
szyc Santowną według ich Opinieyi owę swoią legacią, Imprezę nadzieią dotmo
wany od Młodziana, talicey godzimuią się legacicy. Mile od krola przyięci otzy
muią czasu na liedy on Pan Młodzian wesoły y ztąd Sacßnymi miał się
Krolewskiem Oczom prezentowac Legatami, nieuszczuiąc wzaden tractament
otzey Znięmi Mateney. Kadchodzi naznadzony Termin kiedy z Gromadną Xią:
żąt y Sąmeßow Włoskich assistentią Kardinałow kilku przy sobie maiący wyie:
zdza Auro Gemmisq; Splendidus Pan Młody: Porozniych tedy odprawionych Ceremo
niach iterato wnoszą odrolewnę od Swego Młodziana Prozbę, Ktorych Krol usły
słuchawszy y Mile onych przyiąwszy Gosci Talicy dał Im declaratią: Ponieważ
Bog moy zdrowy Swey Boskiey Successorem Mnie mieć chciał ogarßyć Krolestwa: ie:
dym to obiecał Sercem mey ze tego tylko za dożywotniego będzie miała przyiacie:
la ktorego sobie ona sama obierze y lubo się niechce y ozeste iey Za Maß traxia
ty okaße, nigdy Jednak dla obiecßanego Słowa ktorego nietylko iedynej Corce
ale y naymnieyszemu z Poddanych dotrzymać powinięnem, ani iscani mogę
oney przymuszałem, cale na dey to Swobodzianc wolą. Zdzym Onych do Samey
Krolowey Matky przyszedszy Dziewosłębowie ich do krolewną każe. Non defuit Mło
dzian nislym prezentowac się Matce Vkłonem. wienc gdy weszła Krolewna mizy
sienki y Nuby nieznaiomy Iey oddaie Vkłon, a do krolewskich Oraz z krolem Panem
y Przyiacielmi Onemi Swoiemi, powracaiąc policzon, Samym Xięznom dobrze ich
Onerowawszy Podarunkami to daie Negotium, aby Vmysł Krolewny do iego skłonieli Mi
łosci. A Standem go długich prozbach namowach persuasiach, wesołą odnoszą mu Nowinę że
Krolewna nieiest żadnemu Krola Pana Oyca y Dobrodzieia Swego przeciwna rozlaßaniu, y
woli Jego y kochanej Matky Panicy Krolowey y Dobrodzieyki pełnie gotowa
zostacie. Pogotowiu dostatkiem miał on Młodzian przy sobie z kleynotow, ktore
zaraßem tak krolowi Panu iako Krolowey wienc y Krolewnie, godne rzeku Krolew:
skich przez Zacne osoby oddać honoraria. Odbieraią Krolestwo kleynoty Sym
naßarzey dokładem ze te dla tak Zacnych czynią Portretow: ktorych Za pracą
oraz y z Młodzianem na Panskiy Krolewskiy Zaprasßaią Banket. Kendy wzią:
wszy sobie na recollectią pilnuiącemu pokuszenia przez Onych Dziewosłębow
obiecuią Corkę Kawalerowi Za Pewnemi Jednak Condicciami ktore do Gospody
niebendą Jemu, na ten czasz Kawalerowi Kanclerz ormosk Krolestwa Nea:
politanskiego, y za tak Smaczną nowinę Bogaty otzymał present. Gdy
przy Contracie Nowego Małzenstwa trzy Oraz były od Krola posłane ten:

dicie. Pierwsza aby ponieważ Polakiem iest Rożnych Monarchow poblisko Testimonami, wienc y Prawami Przywileiami, pokazać to ze iest Vdzielnym w Polszczyźnie Zgeciem. y Prospapiey swoiey aby wywiodł originem, Druga żeby in Necessitate Krolestwa Neapolitanskiego dzieienc Tysiency Zołnierza Polskiego stawiał in Subsidium Trzecia żeby dla Zupełnego wesela Oyec y Matka Jego tu w Neapolim ten Act swoią przyozdobili gre: Sentią y Spolnych Zabyli Vacek zzlączenia tak wysokiego Domow. Po odebraniu sondicyi Młodzian z Gromadą idzie do Krola assistencią y wisko do Nog upadszy krolewskich wiele za Obiecowany dziękuie Laskę y do Krolowey przyszedszy Vrzędowną za tak wysoki Zawor Vczyniwszy podzięke całuie nogi Krolewskie. do Krolewny przyszedszy ze oboie iednaką palali miłością y ze im niż iako wzmonie Zostaiącym wolniey było co za Vdoney co za Oferty między niemi się agitowała Y snadniey dostateczonemu, pomyślić. Aniżeli wymowić nieczyniczonemu Wtym Poniesce Celu. Powracaiąc potym do Krola, ze ostatniey sondicyey dla Smierci obiega Rodzicow dosc Vczynić niemoge deklarować się. Iznaznacz: nem Wesela odiezdza Termine. zpodziwieniem wpytliwego Dworu y całego Neapo Litanskiego Krolestwa, w Wielkiey Vkrolestwa Zostaiąc Zasce. Rozdobienne potym nastampiety Bankiety y zwyczaie przed tym Actem ceremonie. To gdy się dzieię: w Oyczystich Brat Zostaiący Kraiach, a Braterską zdiętą miłością Jego co nay: przodszą maiąc in Votis eliberatią ostatek długu y pewną na przyiazd do do mu Pyla Summę. Jednak on nicz Jego niebiorąc, owę do domu odszyła pieniądze. Owielkiey swoiey Bratu oznaymuiąc Fortunie, żeby Posła iako nayo statnieyszym expraviem kosztem, Ktoryby Imieniem Poddanych Jego Jako Krą Zęciu przyniosł do tak Actu Zacnego tudzież y Krolewnie godne takich Mate: Statow Podarunki, o ktorych mu niż niemylną posłał wiadomość ze w Neapolim goto: we były. byle tylko Posła Mądrego y rozeczaw Biegłego posłał za tego conducowawszy pieniądze. Jakosz zpsumiawszy wszystkie, aby y Braterskiey Intencyey y Wywyższe nia Familiey swoiey wygodzieć co prędzey pro dignitate sua et tanti Regis Vi: czonego wygrawnie Legata. Tym czasem od Krola Polskiego Cesarza Pureczkiego Czara Moskiewskiego, Cesarza Chrześciańskiego, z Herbami tychże Monarchow oraz y Prawa, Mumimenta Przywileie Zmiy słonego wygotowano Xięstwa. y przesz Onego Kanclerza Krolewskiemu oddano Mtatom. Czym Król Oże Leitowany iuż y Obiecowanego Posła niepotrzebował presentacyey; byle tylko dał na się Script ze in Ardua Necessitate Regni in Subsidium Neapolitańczykom takowego miał stawić Zołnierza. Zacnym też do weselnych przystampiono Actow. Na ktore Rożnych krolow Zacni stanęli Posłowie. Kendy tes y przedarowania Krola Polskiego posel wielką rę wszystkiem Nowemu Xięciu stanął podgorą. Ostatnią kończąc Katholicky Poseł od Poddanych Xięstwa Jego. Ktorego Król mile przyiął y rad. Innych, wpytliwych Szczodro: bliwie Vdarowawszy hoynieyszemi obdarzył upominkami. Ktore wesele, iakiem Po: cederem, iak Zwielkiem apparamentem, y zkąkiem odprawione dostatkiem, trudno

tymowuc niepodobna godney Pozynić deseńpcią. Sam tyllko ten Litoryj Sudbe Vstrował Kraie, y to Zacne miasto Swemi lustruiąc oczyma, nieiaki czasz wniem residował a takie tam Antiquam Magnitudinem Romanam redolentia quotannis dźwięk się Spectacula, luxuriante Opum Luxuria grey Gonitwy Turnieie y inne Triumphales apparatus Ważyć, Latwie osądźy ziąkt tak Zacny y Bogaty Monarcha Jedinej Czorce swey Pompą cum qua Solennitate, Spęb kosztow niezałowa: niem Nuptialne adornował Apparatij y Małżenskie talamos a niechcąc ytu abuti per longam tych wBecby Narrationem Patientią Auditora moiego to tyllko przypomnię Że Ponieważ Paradisus Italiæ to Zemie się Miasto, musiała też Zatym wtak Sollennym Akcie Omnis Ordinis Politici, Wienc dostatkow ktore Zawsze Luxuriant consequi copia. Po odprawieniu Weselnego Sprzęta, wkillka Miesięcy Panna fructum Matrimonii, na Pociebę Rodzicom ale acd prędko powiła Synowcę: ktora iako to Mature Orta, Sedule de Sacro Leuata fonte, do Niebieskiego przeniosła się Krolestwa. A że nihil est quod non reuelet tur, ow Krolewny Progres Synosis niemogł bydź tayni Italis, Zaczym częścią latami częścią też iakąśkolwiek Przykrą melancholią zturbowaniż y Zwątlony Ociec dwoie odprawiwszy Lustra znowem Synem, do Innego Wieczności przeniosł się Krolestwa. za ktorym Generime kochaiąca Małżonka wtrzy lata exuuias deposuit Mortalitatis Splendide wKrolewskich Neapolitanskich Tumulowani Mausoleach Regio luxu et Opulentia. A Krolestwo Sorce ger Successionem zostawiło Neapolitańskie. Nastąpiła potym Młodego Krolestwa Coronatia. Po latorcy lat kilka nasaz Krolowianc ceperunt Inc Krolewny iednego dnia Zawistney zostawszy Libitiny Lupem. Jedne Ciała acd Grobstwone otrzymały Golowe. Znamienite Krolewskiey Magnificentiey Sprzęty y Pewna Kilka Milionow Zło ta zostaiącema wPolszcze Rodzonemu y Za Zywota y przy Smierci przesłana długa tak Dobrego Brata y przyiacielney Bratowey Vtorey potym y często bywać y corocznie wy Solicy iey Krolewską znać przeciw Sobie choynosc, Vczynicła zostaiącemu wPolsce oże wcalemu Rodzonemu. A Krolestwo do Xięzat Mantuańskich, a potym do Hiszpańskie go deuolutum Krola znowu Regnorum Vices disponente Deo. per Vanos bellorum ba: ctus Imperio parut Romano. gdy Joanna Austriaca Sendanicz za krolem Hiszpańskiem Ferdinandem y wdową zostawszy Krolestwo to oraz y Belgium in Sui wzięła Possessionem. Ktore potym Woynami stare wzmyca miało y do tyca casz ma na się competentow. Taliy byś Ztym Kawalerem Fortuny Progres y Jedna gra albo Spectaculum. Ktore gro posse Ingenii mei opuściwszy wiele Interuenientia Krotkiem opisałem stylem.

Chwalił się nieliedy Homera wsternastey Iliados Xięzce Bog Pogański Jowisz Że tam wDanaey krola Acrisiusa Sorce Serdecznie zakochawszy gdy niemogł Lubobyć Bogiem Dla O: bronney wiatrey mieszkała Wieży y Gęstych Straży Krolewskich Phalanges, Voto Suo et eius Amore potim aż wzlotny obrociwszy się deszczyk pozłocanego dostampuca Intentum Że taliey Swą Boską mocą doliazał robotky czego y Polski nie przepomniał Poeta gdy mowi.

Kiedy Tysiąc Warty Strzeże Acrisowey Wieży
Przecię Jowisz na Łonie Krolewny Leży

Tenże chlubił się y tym niepomału że obaczywszy Ledę Summa Pulchritudinis Dziewkę y Onej Summo captus desiderio wswoicd niemogł bydź Contentowany Imprezacd, aż wBia łego Obrocony Łabędzia ruptis obstaculis, mylcb znią Zabywał Vciecb, cieszył się y Vul:

Jan gdy Marsa z Wenerz swoie odprawuiącego Korteżie złotą wholo otoczywszy Sieczą Froma
dney Bogow: Pogańskich prezentował sonuocatiey. Ale to wszytko moim zdaniem Fraszka. Boie:
zeli Bogami się zwali mogli absoluta potentia, a nie dolose, wtalicb gostempowac sobie Mate:
riaeb. Ale mój Polsky Kawaler, bendacz Sługą sudBoziemcem wygnańcem y Jedną zacnij
gnionego długu zastawą niemaiąc Obrotnych Sług Saterunas, y złota Scupło dosc maiąc
Gore wtalowych obaziaeb chociby nai niegodobnieyszych Sacales zawsze Bynią rerum for:
mas y Satulos aditus. A że mogł swoią Intencyey Krolewnij dosc y one penetrare do:
wiedną dosc Inteligentią że znowu y tam arduas res odważną tractowac a nimi for:
titudine y Obwały wielkiey y Situlow, y podBiwienia godzien obwałebnego Sczycie:
ła się niegdy z Pomiętnionego Homera Juno ze swemi Małżeńskiemi Vmiała tak zdemen:
towac Jowisza Amorami, że wygrawaiące Troianskie Jego Instinctu Woysko do osta:
tnej przywodaby była ruiny gdyby Importunna Wenus tymże bendącz Auxiliatorką Tro:
ianą swoim Jowisza nieprzebudziła trzaskiem, Jednak icb Waleczny Mirmidonow tak
nadwerezył narod ze Siedmi Vtraciwszy Hetmanow, ledwo co tuitione Murorum mogli
swoie defendowac zdrowie. W Podziwienie zconceptem swoim podała się Cleopatra gdy
okrutną przeciwko Juliuszowi Cezarzowi bendącz Zapalona Miłością in fuitiua
miasto prowiantu przemieszona propter Armati obstacula Exercatus, et Fratris Necem
et Regnum Nagrodę swoiey Piescrotliwey Siecnoty otrzymała Agipstkie. Podaią y One
nie ugiey Admirationis Allectum Odważne tejże Panney z Antoniuszem Consulem RBym.
skym Korteżie y dla zdrowia Jego osobnie droga expendowana Perła, ktorey niemogąc
na ten czasz Zyiący Ludzie exquizaruiącego znaleść Valoru do Killu Krolestw aestimati
ney przymedli Comparatiey. Ani Meżalina dla swego Kandrica y własznego
Zabic woląca Meża, ani Carola Piątego Cezarza z Rymskiego nieprzezwanym
myłości z swoim Egmbantem sureporrana mężem Sprzeczka, ani Fulliey Korli Fullego
Seruiusza Krola RBymskiego wpodBiwieniu Vmnie Miłość y odwaga Krwa Cyca mey
me facta conspiratione et Seditione commota kazała Zeby tylko Sarguiniusza na Krw:
Lewskiem Małżonka swoiego obaczyła Krone. Bo y Boginiey niecale słuszczona
wotBymaniu dalszej Victoriey Impreza. I Cleopatri Madrica fraterno Sanguine
odwaga y z Antoniuszem Smiercią Jey Własną grzyzlacone Korteżie y Meżaliny
okrutna desperatia y Smierc, y Sorce Carlowey infamia Nomini Imperatona inu:
sza y Fulliey niezbożna przeciwko Cycu własznemu y nieslychana złość Krwa y po
tomnym oney zbrodni dała wiadomość czasom, Kiedy w RBymie zadane tym Vlicą na
Krwey Zabite Cało Cyca ucy Lebało degtac kazała y ono konmi tratowac Vicy Nomen
Vici Scelerati zostawiła y tak mieć V Owidiusza otrzymała Panegirik

Infamem Locum Scelens Qua Nomine fecit
Preslit et iniuctis Membra Laterna rotis,

Pożądanej Vicia mocno chwały że Vmnie żadney niemogą otrzymać Comparatiey
Krolewny Neapolitanskiey tey samey RBum dowcip Inwentia y wszytkie Fortuny in

Vnum coniurantes fawory Jedyne y wßechtluego Swiata meretur miraculum y niepodobna drugie we wßem podobne nalesc durante mundo exemplum. Gdy maiane takowelkie ad fruendum vbodzanego Mlodzana Obiecs y Onemu tenerrime uszlodzaiącemu ey Vi fatorum, facules do siebie pandere aditus y Panarum metu pro tanto ausu conftema tum od quanta aßutia Zywot, Vprosic, y od wßelakiey Ozuszonemu Fortuny sercz Slmzsa wßelakie, maximam Bogactw y dostatkow darowac affluentiam nadstatek Sługi Jednego Zacznego Zacznego Krolestwa ozdobic slownie Korona Wielka Bausz rzecz y godzimienia y chwaly godna niesmiertelney. Zkąd niesmiertelne ten zyn Krolewny Zasłuzywßy godzimienie oraz y mieczną mereti recordationem. Godny aby Omnium calamus et linguis manature progaletur postentati so Wazniwßy Zrzeczony Auditorze, radzę, abys one Byczliwy, zaufze w Pamięci Przymiotu monitią Fortunam reuerenter habe. Ktora Macierzynskiem tractuiąc Nasz Affectem, Zawsze alit. Lubo czaszem wzgnieuana zallit. Jednak wtym lepsza Że in eodem Vporu nesat consistere loco. Wienc zeby teżkiedy y przez Naszemi ia: Sno zaswiecta Wotami, uz mi Poganskiem, Onej Samey prosic bendzem Gos: sobem, ale Przedmecznych Wyrokow Boskich niesmiennego Zrządzenia postanowienia

Czisciec Swiatowi

Albo Zemdlonego Serca Mlodzieńskiego przesz Wenere y Kupidyna reparatia

Roznym y Znacznie odmiennym płaczliwy Smutek zmyślemi chodzić zwykł po ciesdami Goscincem, tak dalece że co Mądry napisał Filosoph: Vnius Generatio est alterius corruptio ześli wczym tedy wtym swoię odwosi Verificatią. Gdzie bowiem Mi: że Poczęsy wesołe swoie wzwiaią Proporce y radosci pełne stawiaią Namioty, tam rzewliwy Smutek tam Vprzykrzone bolesci tam niewczoług myśli nadane okazie na pewne relegowanemi zostawac muszą Exilium. Gdzie zas niemiły Smutek płaczli: wą sobie zapisuie Gospodę y nad Mieszkańcami okrutną sprzązdza Monarchią, tam wesołe Vstempowac muszą poczęsy. Kiedy radosne Serce Milemi obfitować pocznie wzdechami, kiedy przyiemnemi codziennie delektuie sie Votami tam o zadnej bolesci o zadnym niewspomnią Smutku, Gdzie zaś Smutny Cesus Smutne zaczęwßy Plenie płaczliwe zacznie wyspiewowac Threny y Elegie tam Wesoły Hymeneus radosną swoią Vstempować musi drużyną. Czemu! bo contraria contrariis pelluntur Są to tak sobie Sprzeciwiaiące sie rzeczy, ze iako Słońce przyimosic okrywaią ciemnosci, iako niemiła ciemnosc wdzięcznego widzyć Swiatła, iako zaiadły Nieprzyiaciel swoiemu pomyślnich niemoze Antagoniście y Adwersarzow Succesow, tak y to dwoie wiednym niemoga wiesc spolney conuersacyey subiectum, zadney z sobą miec niemogą ligi zadnych przyiacielskich wyswiadczać niemogą przyiazni, ale wzaiemne zsobą toczące Wojny y coraz więtsze nieczące nieprzyiazni Jedno drugiego tak ciężko persequitue że rado

nierado Vstempować musi. Ale ach! dobrze wszystkich postanowione Rzeczy termina nad Że często wzdięte przemieniać się muszą Metamorphoses że bardziej niż Protegenes gęste na się zabierać muszą odmiany codzienna in hoc Sublunari orbe Vczy Nasz experientia Vstawicznemi nad Spodziewanie nasze oczy napełniaiąc odmiennościami, tak dalece że y Mądre niepomogą Sentencye, y dowcipne mało ważyć muszą argumenta, y Swoią cenę Philosoficzkie tracić muszą Aphorizmy, kiedy Straszna zewsząd Exceptiami oczy wiść się Iurisprudentia: Vna constitutiv tollit alteram, y co Vczało się dawnym dawnym: Su przeciwiem, to w Jednym czasu Momencie niezwyczayną na się musi zabierać odmianę. Co my widząc y tym przypatrując się Nowościom, że obicem niemożemy ponere fatis, sola contenti zostawać musiemy admiratione. Ale Publiczne opuściwszy Vczy Ktorych za niezmiennemi codziennie napatrzymy się wyrokami Boskiemi. Prawa ta Vpet Necessitas, ktora niestatecznę wszczęta Nowościom, to Sprawiła że wszystko Vczy: wszyscy Smutek zmyślonemi zaszczytnymi pociechami confidentią: ony ktora obiedwie przedtym pałały stronie nienawiść, na moie obrociwszy serce, onym tak Szumiące wiatry po Burzliwym Oceanie prędkiem na tę y Na Ową stronę rzucaią drzewem tak sercem moim niestatecznie kieruie. Nieszczęśliwa albowiem przeciwnych affektow gromada Swoimi Tyrańskiemi Vfortificowana Compania serce moie tak całe skurczowała, że raz na tę drugi raz na Ową stronę iako okręt Za powianiem Wiatru trzyma affectuoso gouernor Spintu. Veneranda Antiquitas obcane tam skołatany affektami y niespokoynemi zturbowany odnosić Intellect luczky myślami, bystrolotnego malowali Konia na Niem Vdatnego Siedzącego Młodzana, iednak Lubo naszybta Konia okrzycała Kulbaka, żadnych woyn: Zdrad swoich niemiał ten Skaza nędzik, żadnego nieważywał ten Jezdieca Munsztuka przy ktorym Konterfecie takie Pisano lemma: Stur quo isti placet. Młodzana zaiste Luczkim oczom taka na bystrolotnym Skapie tego Młodziana siedzenia Maniera, iakoś wskrytych myślach Luczkich, o nierozumnym rozumie Jego dawała do Consideratiey Suspicią. Lubo Oni przez Swawolnego Skapę nicz Innego tylko szalone ciała Naszego affekty, aza affektami idące Potencye Sercu y duszy naszey rozumney, iako takiemu sprzeciwiaiące się Jezdcom bydź intimowali: przez Jezdca, Ktore Semper operatur aliquid, y niepotrzebnie dać Innemu nad Sobą regiment, na tę y na Ową naklaniaiąc się stronę bydź znaczyli. I mądrze zaiste. nietrzeba albowiem dalekich odległościach mieysca szukać Krolestw y Prowincyi przykładow, nietrzeba Indiey y odległey Japonii, albo Garamantow o podobne pytać Casuse gdyż y ia całe przyznawam że Serce moie na tego przez Wodzy nosiciela wiadzy ledure nieść. Samo poznawa mowę: Stur quo Isti placet. Vczeni w swoich Concepcyach Philozophowie

powiedaią y mordicus to Axioma tuentur. In Vno Eodemq; Subiecto duo non posse cohærere contra
via: Gdzie zeby ten ich argument większą brał swoią confirmatią: a gomniąc na Ono dictenium a
qui bene distinguit bene docet. Zaraz y tak przyidaią distinctią: in Sensu composito contraria co
hærere non posse concedendo, in Sensu diuiso negando. Zacbym żebym ich od wielu wielow appro bo
wanej y Siely Conceptow confirmowanej, niepsował Sentencieỳ: Iten teraznieyszy Moy postrze
łan Paroxism; Jednak ze częste na Serce moie te napadały alteracie, y wszytko turbowały Sul
tertum, y Vbrasą Potentias, temi exagitatus przypadłami na Phisiczne napadnę argumenta gdzie zpo
mni ozywaiąc sie Medicina assertiami wte niemal mowi Słowa: Omnis Subitanea mutatio peri
culosa. A iako Naturalistowie powiedaią ze kogo Smiertelnym Vkąsi Smia Zdrowiem, ten o Zadney
niedbaiąc Convalescentią, zaraz nayprzod Zasięgać pragnie, niewiedząc tego ze gdy Ia
zda sie sobie miłego Zażywać odpoczynku, wten czas Serpendo Virus afficit Intestina, y One
go Wiecznem Smierci Vzgolcia zasnieniem; Tak y Serce lubo raz Smiertelna gorzei Mia
ligna, iednak gdy go miła znowu nawiedzi ochłoda, żadnej o Convalescentiey niema gieczy.
Gomniąc ze Przesiłona Natura y taliemi exagitata cruciatibus niedługo w swoiey zostawa
może gotędze. A maiąc na Zyczliwą, doświadczeniem y Mięktnością doskonałey rad
Medicyny, gotne y niezmrożone oko, a wtak częstey zostawaiąc od Serca alteracicy żeby
Gmysł na co obracać sie mogł potrzebnieyszego, żeby Samiora medytował consilia, żeby affekty
Które Manlianam in Me exercent Tyrannidem do Posłuszeństwa liben arbitrii przyszły, stowa
sie potrzeba; Potissima em res est bene Vel male habendum Animi Passiones, quæ ex Phantasia
et forti Imaginatione dependent, według Sacznego zdania Galena. Aże na tym kozdy sadzi
sie Filosoph. y to za Nayprzedsze sobie poklada Szczescie, gdy potese ex Intimis Principiis re
rum cognoscere causas. Tak y Mnie pierwey kto Przyczyną wtakie Serca Mego Poddanie Ty
ranstwa, Kto go do tak ciężkiey przywiódł niewoli, Kto Samym przynależyte Brancom, na dego
wolne karku włożył Więzienia Instrumenta wprzod wyśpitać sie przyidzie a potym Virtuosa
nalazszy antidotum, One do Pierwszey przyprowadzyć Sory y Przeszłego Zdrowia.
Communi Bono, et Publicæ obcanc prodesse Saluti, przyczyną Straszney Serca mego altera
cicy, diligentnoi perpendere trutina za słuszną bydź rozumiałem: Bo Przeuasa ming iacu
la feriunt, y daleko rzecz pozyteczniejsza cudzym karać sie nieszczęściem, niżeli na Sobie ta
kich doznawać nieprzyiaznych niewoli, Które Lubobym Złotem Sarznem nazwał grzeczą,
cos wsobie zamyka disgustu, Bo zawsze złe Rzeczy pięknemi na pozor polnicwacą sie Zwier
ciadłami, co gięknie Polsky wyraził Satyrik:

Pod Kryształowym tai sie mienc Lodem
Szkodliwym przepaść zarabona Swirodem.

Gdy ieszcze według Niemylney Poetow tradicieỳ, Vrodziwa Venus, tu na Ziemi Surrę miała r
sidentią; ani Niebieskie Znaiome iey był osiadłości: Ze za Iuz fata Boginią bydź przeznac
ży Miłości, aby do społeczności, onych tam Bogow, co przedzey przyść mogła y Wiecznośc przynio
cego zażywała Nektaru y Słodkowdzięczney Ambrozyey. Za Onych tam Constitutią Bog
żeby iednak Swoią Astrea miała wagę, a darmo tak Gornego niebrała Venus Mieysca
te przeyrzy Inuidiam z Niebios zrzucono Jabłko Które kiedy miało bydź w swoiey posiad
tego zaraz za Niebmiennemi Swoimi Wyrokami, Bogowie swem Dzierzyć mieli Schabitato
y Sędzem nad Bebami Monarchą. Takie ono Jabłko na sobie miało pisane. Detur Pulc
ori, co niedla tego pisano Lemma; żeby miano de ipsius dignitate aliquam inire disquisit

nem, ale zeby trudz przed taluiem y tak wybornym Vpominkiem, Salem y Inuidzą zturbowała. Wenerę, aby go tak gorzkiey Patientiey tym mysze zdały sie rzęz Niebieskie nieszczytelne. roskoszy, wenc zeby na tym dolnoczeniu Swiatowey bytności swey oraz y affektow cielesnych Vczuł niela Gronidem. Leduo co w Pantheonie Niebieskiem owo Stawia Consilium de Ziemia tak odważney niemogła miec competitorki, Suppedituiąc Nieba, tak Gorące sobie cta, ktore zazdrosciwym Sabarte humorem, częstym zebu nieraz wtalicz Postaliowany oliaziad Iuppiter, dosc z Gladka Sorteziankq swoicz niedogrzad praesente Sentz: rali lubieznosci obawiaiąc sie, częstym zebu zaś kto gladką Twarzy, czlą Vymuiąc należytego Inwentorce Honoru, Oney Patronam tam Pacis quam belli Artium nienazwał zazdrosząc do Oney Sprzysżaney w Sawod ida z Wenerą Pomorancy. Mądra Pallas sama sie godną tego osądziwszy Honoru, rożne do sie bie Vpatruiąc qualitates, pragnie, azeby on Niebiesky przy niey mogł sie zostać Vpominek. Wspaniała Iuno y ta tey sie Spodziewa Eminencicy rożne swoie y wysokie maiąc atributa, y wrodzony do Panowania Humor. Gladka Venus y ze Vwodzi Ambitą, ktora opuściwszy to ze wszytkich Bogow Iuliebatur Suffragijs y mile na sie patrzących rwała oczy, miała tesz swoie, niegodzey sceny y Nieznałego Valoru przymioty. ASe Auanssima et mens Humana Honoris et facilius dignitates et opes spernut quam Honorem. Pełne dobrego wszytkie bendącz Animuszu, za swoiey sędziego Grzecznosci, biorą Krolewicza Trianskiego Parisa. A niedbanie Minerwa Placant Hominesq. Vessq. Kozda mu Darowizną obiecuie present, zeby go Onemi, ktora zwiesc mogła do wydania Sentenciey za sobą Vpominkami. A tak Pallas obiecuie mu Mądrosc qua Audutrice et somite Omnia tam prospera quam aduersa modera: re posset y za Iey Pomocą nietylko Krolem, ale y nad Krolmi Szerokowładnym może zostać Imperatorem. a nietylko to. lecz y wszytkich bendzieś miał wiadomosc Rzeczy y Secretissimi pandentur Naturae aditus. a naostatek: Sapiens dominabetis Astris. Pięknyj Prezent Myśly Vpominek, wspaniałe donatiuum, tak wielom bydź ozdobionym darow, na tala bydź Sublimowanym Godnosc y Eminencią. Wspaniała Iuno ocanc Onego sobie deuincowac Mobiana, ten mu chcą dawac Vpominek ze lubo ieś Wiele Succesorow, y po Smierci Priamusa Oyca twoiego Scela znaydzie sie competitorow, tobie iednak za moią Promotią, y Ojcowskie bendzie dane Krolestwo y Znabytych Innych cieszyc sie bendzieś Pansey y Monarchyi. Wdzięczne Honorarium. Pożyteczny dar bydź y Ojczystym Krolem y Oyca przezdzący w Tytulach Nowemi bydź przyzdobionym Godnosciami. Gladka Venus niedbanie że Vrzęd Prudentia Turmy, sama oddawszy mu Visitę Łagodnemi Vmysł jego Krzepkie Słowami, mile Bynianc do siebie allectiwę, swoich gani competitorek dary: y powiada: ze lubo Pallas obiecuie Mądrosc, ale wiedz otym Nieboże Jezeli y bydź godną tey osądzisz Pomorancy Wstawicznej nabawicie Melancholiey gdy rożnemi maiąc na pełnioną głowę Sophismatami za: Onczy spokojney niebendzieś miał godziny ale w Wstawicznych turbaciach zostawac musisz y Utarczkach, gdy swoich bronięc asserty drugich podobnych tobie bendzieś refutował argumenta. Nieuzgominam Pracey y Stramionych niegganie nad Lucubratia:

mi Nocy niewczasow y przykich trudnosci: Oczym Przyiacielską ong mozesz Tobie przypomniec przestrogę Non iacet in molli Veneranda Scientia lecto. Lubo Juno Obiecuiec Krolestwa toć obiecuie co cie minąc niemoże. Albowiem Szczesliwe Nieba, uż dawno nad Oyczyzną tobie gotuią regiment Krolestwem. Ale ia cebie wielce y prasz ąm zebys mi tę przysądzieł Pomoran czą. Za ktorą przypensią spruiąc to, Iż Małżonką tak piękną przyspasobiec Ze iey rowney Swiat niemiał ani Mieć będzie, tak dalece ze [illegible] y Sera gestem: tas tey ci Bayrzec będą fortuny. Za tą niewpracbey y wstawicznej trawic będziesz lata altercatiey, ale mylych pocieh, pożądanych vtrapien y lubych Zabyeß rozkoszy: Ona pomyślne twoie zacbce rozlonac Vota, y Dnią wesołe codzienne trawice będziesz gotowy. A tak Zpomyślnym Przyiacielem przy Swiętey Zgodzie, y Łaskawa nia y Honorow y Bogactw y Eminentney predka nastampi affluentia. Kendy przy taluey Oratcy wesołą Smysliwszy sobie postawę y miely do siebie y obietnice Swiey Pyszniwszy alleting odeszła. A ten Miłością przyszłego zdięty Przyiaciela Slawolubiwy Za Wenerą wydał się Ordinantibus fatis wyrok y One dwie odzucizwszy. One piękniejszą y tego Kleynotu godniejszą bydź osądzieł. Wygrała Wenus dobrze iey nadały nawiedziny. y tak zostawszy Borginią y na Wiecznosc Inwestiture powszechną, za Ono przysądzenie Jabłka Lubo Slieczną dała Mu Małżonkę, Lubo Znuż pomyślnych Zabyt roskoszy Lubo pełnych wdzięczności doznał pocieh, y delicyi, przyiemnieh, przecię iednak wtalie był gotym wprowadzony Labirintby taluemi pomięszany zostawał Intrigami, że y Oyczyste stracieł Krolestwo y tak Zacne y Budowne zruinowano Miasto, y Nieborała Starzyńskiego Oyca przy ktorymsi tam ialowego Bożonarodzonym Ołtarzu Okrutną Zamordowano Smiercią: Jmnie coś podobnego y Sercu Moiemu Kunsztownie wyrzadzyła, tak dalece ze stroskane Serce Zadnej Sobie ma fortuney, gdy Oamorach y Mylych Lubey Miłości gracuh niespokoyni Gracuie Intellect, gdy Sobie pamięc przed Oczy stawia egregiam rożnych formam gdy mile gresentuie pieszczoty y pomyślnych cukruie Vcieh nadzieie, zkąd raz metu drugi raz spe talitur rapitur concutitq. A niewie tego y cale wiedzieć nieiście ze [illegible] res perdidit forma quam gladius Inimici. Wstrasznym tedy zostaie letargu tym cale ścisnione paroxismem Serce, a Zwazanc ze Wenus ktora iuż Nieboskich Zabawa roskoszy, Sama tylko była do tego Inclinatią ale żadnego poniewolenia niecierpiało, a do tego ze to remota causa do affectiey zdała mi się, żeby tedy na tego Ostatnia z Melancholiey niegrzipadła ruina Pacienta, Gdy Principalius Simptoma Zwymiec chciałem, pytam się Zdrowiacym, Co cie kochane Serce grzijwodło do tego że wtak nieszczęsney zostaiesz toni, zecie tak okrutna a co raz inaksza dręczi apprehensia: ze wtak ogłabanej zostaiesz doli, żesz się dobrowolnie na talie narazito Nieboskie Bożenstwo żeś się samo do pewney swoiey Vdało Zawazy? Wielkoż zdabiltowane Zdrowia, y talięmi Zwątlone odmiennościami, ciężko tam coś odpowieda; Jednego Zacznego Autora skargę swoią intonuiąc Sententią. Że Mnie oczy tego Ibawiły Klopotu y do tey wprowadziły niewoli. Czemu bo Oculi sunt in Amore Duces. a miedzianc ze wokrutney zostawało gorzkce, że go straszna prawie gotowy wa

maligna: gamiętaiąc ij na to że non addenda afflictę afflictę, ij tak dość żurbowanego mo-
ią niewczesną miedzę turbować mowią: ij zabawną nieżyczanie go exorbitować quę się
ieżeli ta własnie realna była tey choroby przyczyna zgubnością Ogatruię. Ale wdzię daleko
serce Vczybiło toru, żorzecha go Opanowała, ij tak rozumnych pozbywszy Smyślow, Skar:
zy się Sine fundamento, żadnej od Oczu niemaiące przyczyny. Bo iako wiene niegnie:
waią się na Sędziego Sprawiedliwości, gdy za wystempki ij zbrodnie iakie Słusznym
na Smierć zły człowiek bywa skazany Decretem, gdyż to Jego własna iest powinność
ij na tę Smierć się functią: żeby Sprawiedliwości Swiętey przestrzegaiąc Nienaru:
szonego honoru, Securitatem et Salutem Publicam zawsze Ogatrzował, excessuos Vi:
ius znosiel ij digno ganował Supplicio. Jako Oycu ij Kochaiącey Matce non Ver:
tatur Vitio, gdy edane corruptellam morum złochanego wygnać Synaczka in re:
ctam deducendo Virtutis tramitem, dobre dać wychowanie, Chociby potym, iako ex ra:
dice aliqua, noua indies ger Omnem Vitæ Jego surzum pullularent Virtutum Incre:
menta, że go karci, strofuie, napomina, a czasem zImpatientuey do tego grzmoce
że Virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt: Jako ij Ludzie Lippis oculis
defectuosi, trudno na Jasne Słońce się maią, gdy iemi wzdięcznemi prze:
mianami, hunc Sublunarem oświecaiąc Orbem, ij rzne per Virtutem suam cby:
niąc operationes, gdy im przepedimie Swiego accji opilałanego Zabywać, wczasu
ale że swoiey przestrzega powinności, trudno mu iakiś dać za to nagany. Tak ij ocbon
trudno Łaiać, trudno na nię przykre wnosić Inwectivy ij Vcbykliwe mamy Ura
zimonie, ponieważ one Bosskiego pilnuiące Orderu, Swoiey przestrzegaiąc po
winności, żadnej dobie nasebytey nieopuscaią functiey. Cokolwiek albowiem
na Swiecie ziemnego, cokolwiek Lubo od Natury swoią wzięło ozdobę lubo Mater:
ną Cwiczonego Rzemieślnika ręką wykształtowanego miłą do siebie cbyni allecti
wę: dla Jej Samych osobegulnego Bierze się Vkontentowania. Bo a Na co przeszetak
ziękne zbudowano Niebo, Na co ie tak Alcbnemi Violon zdobiono gwiazdami, na co tak
wdzięczne Vkrasowano Światłami: tylko aby oko Ludzkie, bystre swoie na to Bucikły
Zrenice: Że rozumowi Ludzkiemu dawało do Vwagi consideratią: Że Stworca wszech Rze
czy Bog Vmyślowawszy Semela, tak ziękne postanowienie Structury ij Onym tak
wdzięczne infundował luminaria aby go ad Amorem sui alliceret. Co com grobuią
Poeta Mowi. OS Homini Sublime dedit celum tueri Iussit.
Zielone roskwitłe Dąbrowy na co suas lasciuas gerunt comas in altum extensus ger:
minibus, tylko żeby oczom myśl czyniącej recreatią ij Zielonością swoią onyes Visius
corroborarent Spiritus. Niemoy to ale Wielkiego Medika Rabesa concept Który mo:
wi, Jucundissimum Spectrum oculis Viriditas est. Bujne Wonnemi Kwiateczkami Łąki
ziękiemi miłe ozdobione Winiarze Ziołami, Za to iedne oczu oblectamenta. Przyiemne
Zimowisko swoią pod Basz gorącego Lata chłodnikli, przebrzydłe wilgotności ij
chłodem Vzbronione fontanny ij Zdroie, Kunsztowne malowania, Rebania subtelne nie
mnego mięsa tylko przyiemne wchodzącego oka potrawy. Niewzgoniąm iako

dla Samych Kontentowania Oczu, drogotkane zostatney Perskiey y Mahometanskiego Pan-
stwa wozą Szalerowe obicia, Sola niepotrzebuie tey ozdoby y kortezkiey Sciana, Same oko
tym sie cieszy y kontentuie Bankietem. Bogate Sluzby od Złota y Srebra wyrzniyslne ap-
parencie stołowe są to iedne oczu Vciechy, bo Natura paucis contenta y iedną z Diogenesem
Kontentuie sie Skrzyżowaney dłoni garczką. Piękny koń dla pohamowania Zarliwosci
vziemiennego tyłku zdużemi rzędziałami Szlacznemi potrzebuie Munsztuka, a na cosz
Dyamentowe Kłody Kiedy? na co Ubogiem Syrenom białe odezrzuciwszy Warkocze
Sniegowe do Rzędow przypinaią Buncżuki Na co kosztowne Kłody Kąkany y od
Kubinow, Perel Smarahow y Innych drogich Kamieni Siadzenia, dla Samych to tyl-
ko dbaie sie oczu, zeby wswoich Kontentowane zostawały pretensiach. A tako Ogo-
dlane wszyscy Theologowie, na tę zmowili sie Sententią: Że Beatitudo formalis Kumpt.
est Actus perfecte et Vltimate coniungens Nos Deo scilicet Visio et fruitio Dei. Gdzies
li tak iest, prawdziwie y nieomylnie, toż tedy Same Oczy, zwielkiego Myslistwa Bo-
go Wiecznego Zażywać będą Błogosławieństwa. Zaczym Sequetur że Szkolne,
Ziemia y Niebo od Wiecznego, cokolwiek pięknego y Wdzięcznego, to wszytko dla Sze-
nego zostaie Oczu Kontentowania. Mieć zeby tylko wtym Samym miały Natu-
les excedere metas, do czego Naturzy Nasze ex conuentur Impetu iako wszeż nie-
trzebna tak y niesłuszna, według owego Filosophicznego Axioma: Simile diligit
sibi Simile. Zaczym y Oczy, które są, Naturą perspicui, et Bonum per se appetibile se
by na pilność grzecznej zapatrzyć niemiały sie Damy, zeby iey vdzięczności dili-
gention niemiały penetrare acumine. przeciwko iey Naturze które semper agunt in
obiecta bytobyto. Niez tedy tak vdzięczne nieuinny Luminaria, Niżeli mu te krysta-
łowe nieszczęścia y zguby przyczyną Źrenice, suroczy One pilnuią powinności, do cze-
dzego sie niewstrzemięźliwego vżytku, Mile gdy naszacowney sobie od Boga zostałej należy-
tości, Niesłuszna tedy Vlocżane Serce takiem przyprawować obelgę y takowemi Karmić
one dissystami, Gdyż ci nayuiernieyszą wyrządzaią vsługę według Mądrego Senten-
cyey Galena: Oculi sunt cordis Fenestræ, Samo tedy zwielkiey Gorączki do siebie
gdyszedszy Serce y wziąwszy do Rozumu Klucze gdzie może rozeznawszy Exce-
gnie trzeźwe, wstydliwym zafarbowawszy Twarz Rumieńcem: Nieuinne mowi zapra-
wdę Oczy, daremnie sobie Sciąłam nabyłbym Nieprzyjaciela y Nayuiernieyszego Mey
Camerarza nayuiększego dostać Antagonisty. Toż gdzieś Serce może do tey cie-
wodlo Wady? Już teraz do lepszey trzeźwości zdasz sie gdyż chcesz być conualescentiey
miedz prędzej zebym mógł Virtuosum na cobowię twoią nalesć antidotum. A Serce Zno-
wu iako Bardzo niecierpliwy Pacient powiada że Mnie tego złego, nikt nieczyni tylko Sza-
affekty przyczyną Myślę Zatym Czemuż tedy niechcesz affektow Czemu ich
stutku zdrowey nieprzymiesz rady, Czemu Im niezwiązac ręku żeby nietak iako dzie
iako muszą swoie wygrauowali Salty. Otrudna Zaiste, bo kto by człowiekowi affekt
nie chciał, Zaraz by mu y człowieczeństwo, Zaraz tam Naturales, quam Animales odiąć
siąc potentias. Dominatur ciągle Suus affectus, druga to iest człowieka Vmbra Kto
go we wszytkich Sprawach Jego perseguitnie tak wpocieszach iako y wSalach. Trudn

Ie od tego sienia Vmknąć Wielowładnym Scegtrom Krolewskiem Trudno Powszechnym Buławom Hetmanskiem, trudno Nayworszym Scotkom Senatorskiem Prudna ma Vlasz Swoie rozum Starostwo, ale y temu poczasz rebellizować przydzie, za Gwałtownie Nastempuiącym przeciwnych affektow Furmem. Tak tedy żadnego nieznayduiemy, Ktoryby Sie do tak niewczesney przyznać robotki. Priwata Nam przytem piela ochu, Ona Samą Pismos Ns: Stros ostenebrauit Spiritus, Nicz do Nasz Samych złego Spaczyć nam niepozwolita. In alium retorquere musiemy Crimen. na Wspaniała Bogini Myłosci, na Gładką Wenerę y na Jey odważnego Syna, naszey Pozychyne musiemy Klaść Straty. Jakosz ne Sie gniewem male, na wspaniała Bogini Myłosci to bendziemy trutina, Ono Principia Horem Sausam, y Generalne Znamy bydź naszey Simptoma Mizerey. Nieboa: czny ktoś Gładkey, ale chyerą Wenerę nazywa Bogini Myłosci, chemu raczey nie Bogini Smierci, one Nominuie. Powiadaią tam ze na Jedney Łące chcanc wyt: Gradiyus o Smierci Gnąc sobie Smierc po pracżey, Wynędzniałe na Zieloney trawie Swoie porzucitko sci, żeby po trudach y fatigach codziennych myłey Zażyła recreatiey. Gdzie ze Obłą: Kanemu, y od pracze spotnieiemu przyszło niewczesny odprawować noczleg Kupidinowi. Tam tedy, nocznego zsobą Zażywaiąc odpocżynku, ialosć nieobacznie Saydaczne sobie po: mieszali Łubia. Wenc niechcąc swoiey przynależytey opuszczać functiey, ledwo co ranna nastawała zorza, ledwie Złotowłosy Phebus swoie zaprzągać myślił Gadnigi, ledwie co Iutrzenka Purpurowe miała wzgeszować Warkocze, iako tiedy, przeciwko Nastempuią cemu Nieprzyiacielowi, za Straszney otrąbieniem Pobudki, y za Ogromnego Vderzeniem Ha: ska, zwykły wienc Pułky wygadać wzgole, abi Zaiuszonemu odpor dawały Niegrzyiace Louii. Tak co prędzey Oni, do swoiey po niewczesnym Sub Joue frigido wywczasowa: nia Sie odchodzić robotki: co prędzey zaniedbane myslą nagradzać okazie. Ab na Onym bendancz. gotowie obaczy Smierc Zgrzybiałego Starca, ktoriusa longaeuitate, y to: bie Samemu y Swim był cięsky krewnym, y do Niego nieczybną wymierzy włosy Zeliar: towne w Samo Serce zapuszcza Zelesce, gdzie gdy wzpud prawie ochynąć Sie strzała, ab Sta: ry, ktory iuz miał Vmierać, ktory Samey, tylko czekał zciałem disunctiey iuz da: wno Testamentem Swoie dostatkami oddawszy dobra do Lubieznych Gładkiey, Wenery Zamyslina Vdać Sie Vcieczy ab on z Nadobną y Młodziuchną Dziewczyną, Juz da: wno wywietrzałe znowu reiterauit Amory, ab on miasto Testamentu, weselne Zamy slina pisać Contracty Swoie cassuiąc delegata. Smierc to spraw iuszy rodalsza Oda ła Sie peregrinacią, gdzie ialiemsi Zabłąkana trafunkiem, gdy ocse Zay Zrec ieżeli dobrze Swoię odprawiała robotkę y nad Vmieraiącego człowieka myślerną Vcieszyć Sie conditią nad Swoy Starodawny y długą doświadczony Experiencią, zuyczay, obaczywszy ze Stary nie Trunne, ale weselne kaze sobie gotować apparaty, długowieczne wgłowie Swoiey ruminuiąc przyszłe Vciechy: dziwuie Sie co taliego Sie stało, że Strzały Jey, ktore ze od Popełnienia grzechu Ojca Naszego, miały Prerogatiwę teraz Swoiey gorzkiey Ostrości, wdzięczną prze mieniły Sie Metamorphosim, bioąc Sie tedy zeby Swoiey litości na wszytek Swiat prze: kiła Tysiączny Lat Szyneła głosno, niepozbyła Eminencyey, znowu dla zgrzybiałości Swo:

ieÿ, na się narzekaiącego ÿ ostatnią Valetę Swiatu cBÿmiącego, niepocBybne dirigiuie się
ÿ: aB on iak Snowu dawno wÿiwietrzale ponawia Zalety. Zbladła Smierc ÿ Zwieliicy nie
mogąc przyść do siebie apprensiey, napoły omdławszy ÿ na Ziemię zprzone złożywszy łoże
co daley cBÿnić nieścBesna niewie. Kupido też lubo wczaszow Swoich delikacziech Zaby
wa, lubo wZabęciem pucdu przeszÿiąc się zwykł ÿ myślmi Zabawiać się rozkoszami, chociaż
po tak niewieścBnym przenoczowaniu swoiey prBynależytey nieścBęcie opuszczaiąc functiey
datnego Obaczywszy Młodziana, chcąc go do tego prBywieść żeby darmo nietrawił cza
su ÿ Myśliwstwa Zalu Służą Zabÿwał Vciech niepocBybny Swoiey Strzały Grot, wsego Za
szczą Serce. Nieborak Młodziąn co sobie długie obiecował lata, co myśle Imaginował, wsły
sli swoiey grzyszle Vciechy. Co muzyki dla przyszłego Actu Małżeńskiego zaczęły Zło
poszczone sprzątać Woźnili, aby mu do weselney byłi gomocą Ceremoniey. Aż on dopi
ro moczny ÿ Zdrowy dogiro rumianiy ÿ wesoły, wniezpodziąną wzgląd maligną, aBgo
Smiertelna dręczy apoplexia, aż co zweselem radosną miał odprawować Małżeńskie
go Actu functią ÿ Sam przesz się przyszłyć zaBywać Vciech to aż za pomocą drugich do
Łoszka zaprowadzony ostatnią miley companiey cBÿni Valetę. ÿ Szczęśliwym Kocha
nych Przyiaciół placzem do podziemnego odprowadzonym zostaie Grobscÿnu. Dziwuie
się tak dBiwney Kupido śmiały transactiey, że ktoryi miał wdzięczność za Jego postęp
kiem Zabywać Vciech aB on do podziemnych co prędzey Sgiełby Łochow Omyłony, tedy
w Swoiey tak wielą experientiey zgubsze szczęśliwie wydarzonych Kupido Nadziei, co prę
dzey złotemana wÿrwie Strzałę, coby Vniey za Zelesne ÿ Zaliey Kuźni było pilno się przy
patrzyć, aż obaczy że Smiertelnemi byłÿ napuszone iadami, że wniey Avernowe taiły się
trucizny! A niezwiernym po talicey Srzecznego Młodziana Stracie Nęty Salem, copręd
kiey, aby One też Nocy mogł nalesc Companię ÿ Cameratę ÿ nad Spodziewanie one iuż
Konaiącą nadchodzby, Gdzie obaczywszy ią wtalicyzze zostaiącą toni, nawzelia na Nie
zego do talicey niespodzianey przyczyniła Kłęszły. One ieÿ przemierzłe porzucza Strzały
a Swoie od Niey kosztowne ÿ Pieszczone odbiera oręże, czym Ona nieiako Vdelectowana
porzuciwszy owe brzydzkie ÿ Zalosne Swoie Instrumenta Wieni Zadziewiątą zaostrzy
wszy kosę, znowu na On swoy wybiera się połow. Zrozumiawszy przyczynę ze Starzymi
do Salotow Kupidynowa była przyczyną Armata, a iuż one Zmysli Swoiey odrzuciwszy
alteracią, poszła wświat strzelać ludzi, Kupido też otrząsnąwszy się Zaloscі na sobie
Zwyczayną, poszedł strzelania relreatią. Ale darmo się Kupido alterował, darmo Zalosne
do Nieba podnosił głosy ÿ Wkrzania płaczliwe, nieznał Swego dobra, cum in honore esset
non intellexit, mogł się zdobyczną cieszyć ÿ delectować o Swoiey Zapomniawszy Armaty
bo niemiał czego Załować. Daleko bowiem Smierc wlepszey, zostawa reputacięy Ogni
mam sibi elegit partem. Vmiera człowiek, eo ipso a calamitatibus Vitæ Liberatur, cuadit
miseras Viuendi conditiones, omnes calcat affectus, et mente intemerata, samo tylko nie
naruszone zachowuie silentium. Myślisc tylko co pozwoli oczy myślą Vdelectować trochę
boiźrzeniem, do żadney uszczey nieprzipuszczwszy człowieka Vciechy, żarab wielowładcą
dorzędza Monarchią, wszelkiego dobrabuie Tyranstwa żadney do Vdręczenia Serca Lu

Kiego nieoguszcza chałszey, gdzieselwiek polaze iaka wymyslna Maniera, kozdego zbeczic
ad subugandum sor Humanum zabywa Modelusza, y tak dalece Dprzyiorzona zostaie że nie
ieden ostrym teslliwe gierzi, wolał przeszynąć zelazem, anizeli niemile wtaliey niewoli
prowadzyc oplakano lata. Niesłuszną zaprawdę wtey mierze nam sie Natura y Nie:
lucella stawiela, gdy nam tak srogo panuiące zostawiela obiectum Które Inuisibiliter Nasz
codziennem dręczy Tyranstrem. Wszelali na swiecie Nieprzyiaciel dotąd Nam Straszny
dotąd okrutna iego musi nam bydz ciesha presentia, goli Sugerbam Jego niezgumią
my Dominationem, goli Swiebazney ad placandam Iram niezlosczmy Contributey,
aze Gospolitym Słowiczę gnyslowiem, nagorzey do trzeciego dnia. Choc straszny choc
srogo panuie choc pełne okrucienstwa minitatur tortury, choc nasze ab illius gnyna
Voluntate dependuie zdrowie y substancye, iak dalszem odemnie sie grzechiem, iak
do drugiego z Sutkami Swiecznemi obroci sie Woiewodztwa Jenierzelą do Inszey
Ziemie y Prowincyey, aż my co Smy dopiw Nutibus Jego obtemperantes byli zgodney
ostiem niemamy pamięci: aż ieszli ialuż Terronis bellici zostaią religuię albo luto:
ra Forteca Niegrzyiacielskiego trzyma sommendanta, mutuis consiliis et soniun:
ctione Armorum, ne ex parua Scintilla Validum redintegraretur incendium, Ono
Znosimy y Extirpuemy. Nietak Mylosc. Obacz tylko. Juz Zaraz in eo ipso In:
stanti zSey wielmozną wpadles Tyrannią. A uż godobno otarszy sie bendzie
Zdey. Płonna y Omylna nadzieia, Ktora alit quidem, sed fallit: bo iak Skorpyen
dusa nieboze zabawisz, uz przySnac rad nierad musisz Samego Siebie donatią
y polorznie one wdzięczne mylosci swymowie Słowa: aternum tuum Dilectissima
maneo mancipium. Ktore wszythie konszty y dalsze ney zdradliwe Procedery
Łacinsky opisał we Słowa Poeta:

Quing Gradg tenent Genitrix gressi gst Amori,
Per Gyos Tota fuit sonficienda Venus
Primus in Aspectu est. Placido Sermone Secundus
Tertia sontactum Linea Semper habet.
Dulcia Quartus agit sommunibus Oscula Vstis
Ipsa Vetat Quintum dicere nota Venus

To takie yey wymyslne rady Misterstwa y Stuczne Koncepty. A lubo od tey odle:
glosczą Mieysca bendziesz chciał sie eliberować transactiey. trudna, Żadna tu
niedzie Exceptia, żaden cie niewybawi termin, y owszem gorętsze na cię gusa sti
mulos że Sam na sie narzekac Vstawicznie musisz, iż gozwolonych Sobie zgrze
czną miłą niebaczywasz Vieck. Alec godobno zaiachawszy do Obozu y Mar:
sowemi bawiąc Zabawami, pod czasz krwawym sie kolorizuiąc Rymiencem y
całe z człowieczeństwa sie wyzuwszy, Immanitatem quandam concipiendo krwawe
krwawego Marsa grace y trudy od tey Vrolney człowieka transactiey. Nieduzo
Kazą de Mu na straż, a tu okropna gowstaie ciemna Noc, a tu nieudzięc y Niebie

Slie luminaria Ziemi Milego nieuzyczaią Swiatła, a Nieprzyiaciel Pod Obos sie
przymyśla, a Straszna nastempuie trwoga, Nieos ieno na Podiazd poiedzie mile ruß
dawno na wßytko złe odważywßy zdrowie, nie ieno raß drugi czasem wsiekle
go Syriusa przykre wytrzymuiąc znoie, czasem Zmarzłe Srebnowłosey Zimy cie
pianc ożiębnienia, na Placowey postoi Straży. Nieos wpotrzebie Konia pod Nie
wielu doswiadczonego obiaziaß, ostrym przebitą zelazem, nieos Ieden y drugi
podle Boku Iego Vrocbany y zgrzesiegły gadnie towarzysz, nieos Chorąży Rot:
mistrz, Putlownik y zcałem pod czasz gutkiem Samsney zostanie Lupem lubi
tynż: Zapomni Brat Zacbny, o Amoracb, Kiedy mu co raß Smierc swoie bendzie
presentowała oblony, Zabacby myślił wspominać Vieos, gdy miedzy Smiercią a
Zywotem położony, dosc słabą dalszego Zycia cieszy sie nadzieią. Vicz go ztey
nieuwolni transactiey, choćby nayuiększym zostawał Kawalerem, by Same tylko
myśle mu było krwie y Mordow pełne okrucieństwo, bo: Ferrea lascivus molleſcunt
corda Sagittis. Ow zgoła hanć totus Vix caput Orbis. gdzieśkolwiek bowiem ca:
Kawe vbuiemy oko, wszędzie ieży Cacbymy Monarchią y Panowanie. Ziemia y co
kolwiek na niey. Wenerze służą y iey wielowładney żaden sprzeciwic niemoże
sie władzi Szerokii Ocean y cokolwiek wniem pływa, o iak y tam czuią Iey Moc
y absolutam muszą przyznawac iey Potentiam. Powietrze samo y cokolwiek Ptas
kiemi na niem vbuca sie strzydłami, nieiest od Iey wolne regimentu. Wßmy co bie
Deskripsio Wiosny grzed oczy sam tylko Wiosenny czasz; Gdzie ledwie co Chloris Slicznemi Zięmą
grzyozdobiać poczynie Kwiatkami, ledwie co biały Ziemia pozbywßy Opuchły wła:
guzą, przyobiekła sie barwę. A Zco Zywo po Gruszney Zimie wesołe wygrawuie somen
dy. Tu bystrolotny koń wdzięcznym głosem, do Lubey Samicę swoię wZywa Konwersa
tiey. Sięzny Jelen z Vdatną Zoną, opuszczone przez Zimę nagradza ochocie. Gruby
Niedźwiedź lubo przez Zimę Łapę tylko liżał przykrą znosząc głod, iednak na ten
czasz ieszcze nowey niespraui wßy. Barwny niezgodce swoiey z Samicą opuszczaiąc kwa
terey. Wiene y Insze wßytkie Zwierzenta swoie god czasz dla tych Vciech Zwy:
Zanc boie zgolnych zabywaią Amorow. Tu znowu gładkie Syreny wstydliwe Lo
gasz Vkazawßy piersi, mile z delphinami odgrawuią Igrzyszka, Owdzie Wielorybowie
z Samicami mile odgrawuią turnieie, Wiene y Inne Rybłota swoiey god ten czasz Lu:
bey zabywaią recreatiey. Nieuzgominąm y Ptaszat które ktu z trapi Ogniami My:
łosc, gdy Wzgardziły Orzeł kusili na Gniazdzie swoie z Samiczkami gragnące wygra:
wiac dowcipie. Tu Mezny Ptaszęta Kochanej zechcą szuka y wygłoda Samiczky. Du:
wpatrzy iako szalona wscieka sie miłego oczekiwaiąc Samca, y Lamentuiąc Melodią
Narzeka gołąb iednak swoiey przyszłą do Zobogolnej biesiady Samiczky. Ale ktoby wy:
Liczył Smiezęta, Ptastwa Ryby ktorych od początku świata do tąd Smiertelna
me zkomputowała ręka. Wiene y Straszne Jadow y truciznę pełne Monstra Smoky

Zmie Weze Padalce y Inna Okrutney Gadziny colluuies, ktore wßytkie tey Panney roczny
niby oddaiance Tribut, mysliec pro naturali posse Gaziwaią Vieco. Ale mnieysza to, Znowu
sie tam ktos odziwa, ze y Pielis od tey Niewolne transactey, gdy niemilne Stychac Amizy
ze gladką wkroleßwa Podziemne prowadzą Proserpine, aby Plutonowi Nuptiales Zrucy go
towano talamos. Przegomnie Nieba, y Europy na gladkiem Vierdaiącey Cielcu, Albo
oney tuniey Wielowladny Jowiszu, biatey Gałonice, ktorą Stooki Argus Junonie aßi
Galem darowana, na Gyznyeć gasaß gastuślacß y Gtiacß. Albo gdzies tam Marsa
Vrzlotey z Gtßereg Nowionego Sieci. Gacßym daremno Venerze wßgrze naszna-
czono Krolestwo gdyß one cale totus non caput Orbis. Smieszną Luboc trzodę Nie
przyiąpi niecnicza wzgomnię do Mego Propositum służącą Historiam. Gołnierz Le: Żołnierz
den Zywot od Oycßizny odległy wiodąnc, znac ze na Ziemi godnfałego znalesc nie Piekło
mogß grzyiaciela, waiszą zDiabłem Gaszedß grzyiany, gdzie wzaiemne Braterstwo uczynował
nieraz sobie oßwiadczaiance ochoty, za cobziennego Augmentem Candoru, y na Znak
wzaiemnego przyrzeczonego Braterstwa, prosił Diabeł Gołnierza Onego, aby mu swoią
oßwiadczył ludzkosc, a Jego Podziemne Gciaß na wiedzyc habitacie y pełne placßu polo
ie. Niewiedług Mysli ta Gołnierzowi wdziała sie Postulata, niewdzięcznie tey Gtuchaß
grzeby. Braterstwy Jednak iuz dawno zDiabłem Gaciągniony Mylosci Związek.
to lub nie naochoczym zyczącnąß Gołnierzu, ze rad nierad wNieznaią mą gusac
sie musiaß gościnę. Gdzie Diabeł zeby tak Kochanego Montentował Camerata
wßytkie Tormenta, y pełne okrucieństwa połazował mu Torturey, Nacßynia y kłow
gne Ciemnosciami Więzienia, Ogniem Siarką y Smołą palącce Carnificiny. Swiego
Nießecia y Potępionych Habitacie Towarzyszow, y Inne wßytkie wiarę przechodzące
Gresentował mu Mak nacßynia y Gpossoby. Kto, iako, mienc y Za co cierpiaß Le:
mu do rzetelnej podaiance wiadomosci Kendy tę niewdzięczną Nigdy Nowosciąn y
tak Straßliwym przerażony Gołnierz Okrucieństwem, gdy kozdego zwykłą ludzką
Galował commiseratią. Diabeł do naiprzednieyszego niby na iakąś ochłodę swoiego
poprowadßiß pałacu, Tam rozne połazował mu Znowu Więzienia Maniery: Juz
to Mocznemi Skrzynie okowane Lancuchami, ktore Ludzi miasto Innych wsobie
trzymały depositow. Juz y dwuręcznemi opatrzone Skatuły Zamkami, gdzie wßy:
tko porzanie mu połazowßy, na koniec to przydaß: Prawdac to iest, Jemci wiele tu
Znamienitych połazaß rzeczy, ale to wßytko fraszka, komci ieszcze naykosztowniey:
szego naysłodßego, naywdzięczniey szego Mego nie prezentowaß Kleynotu
Gołnierz on wielce prozi Braterską przed Oczy przekłada Mylosc, swoią odwa
gę y godne zdrodze tak daleciey fatigy y trudy przed oczy kładąc Braterską
co raz prozy pominaiąc Mylosc, zeby mu te tam swoie połazac raczył delicie, Zwy:
ciężony Prozbami Gołnierza Diabeł, do Jednej iuz to Łancuchami, Juz Zamkami
Kłotkami Opatrzonej y blachami y dosc mocznie Fortifikowanej prowadzi go Skrzy

nie gdzie zyiella praczą onę otworzyiwszyi Skrzyinię drugiey pomnieyszey taliemiż Vmocnioney In-
strumentami, dobywa Szkatuły. ktorą otworzyiwszy znowu taliemyż vtwierdzoną łancuchami doby
wa Skrzynuszky. Tę tedy wziąwszy wręcze blednice boiąc sie żeby mu sie on tam Więzień swoią na
dosiągłyć fakciy koncepterm y odyzoraą nieuyslinąć. Atoli swoiego zuycięzony prozbą powaby
sza iako naipilnieyszey bydz mu kazawszy attencieyą onę otwiera Skrzynuszkę a zmaluczenka
pokazała sie Szufladeczka, Kazawszy drzwi dobrze obrawrać y wszythkie namnieysze wyiscia
podobieństwa potężną osadziwszy Warty, Vmknie trochę, mieczka, az tam ten Więzień rzucaiąca
motać sie poczyne, vzumieiąc ze swoią mogł na ten czas otrzymać eliberatią. Zwątpiwszy y
sam o sobie Diabeł, Zamknie co prędzey y jedną wdrugą potladszy Skatuły łancuchami Zamkami
y mocznemi Zamknieme ono Ztwierdza Złotkami. Atonemu powiada Złnierzoni Widzales Bra-
ter miedzę ze to tu siedzi Jesuita ktorego totus non potuit capere Orbis ta mała Skrzyneczka
Jego fakcyom męczną impossuit Coruinem. Ten gdyby mogł bydz Stego Vwolniony Więzienia alego
to niepodka Szczęsc, Jako na Swiecie człowiek, tak y Piekle Diabeł żaden by sie niezostał pewnie
by nasz dawno z Naszego Odziedzicznego wyzuł y wyrugował kroleswa. Jako tedy Diabeł swo
iemu otym Więźniu powiedał Companom ze Illum totus non capiebat Orbis, tak y ia słusznie ią
rzecz mogę o Myłości Słowa ze Illam totus non caput Orbis, kogo ona z swoie forma Sieci kto wo
ne karby wiey Niewolnicze poda pęta, Ten wolnym nigdy niezostanie, ale coraz cięższemi będzie
agitowany Frasunkami, coraz Nowemi Vzurbowanym zostawac musi disgustami Swemu. Bo
gaudet in Afflictos saeuire Nouerca potestas. Godna zaiste taliego iako ten Więzień karania
Zeby w taliey położona Angustiey, o swoim raczey eliberowaniu y myley bardzey myślił Sw.
bodzie, aniżeliby ludzi niewinnych spokoyne miała turbować Animusze. Juz tedy real
na Serca mocnego nalazłem affectą. Juz Jego Parvxism Swoią y Piekielny profundzi pe
netrowałem trutiną: alec trudno iako mowią Sercu było kartiem miotać, Trudno superbam
Myłosią excuere Dominationem, Trudno iey niepoddać sie było woniewolą y Mocą Jego niepodob
było nieprzyiac Zuatiru, ponieważ tak mocznego Stynie Monarchynią ponieważ iey Poten
cicy żaden na Swiecie sprzeciwyc sie y rebellią przeciwko Niey godnie sc ani Smie ani Mo że
Zackym y Serce mało Winne gdy nieobacznie do tego przystało regimentu. Alec Zmnieyszy
sie żałosc, gdy widze ze trzy albo sie działo, albo dzieie albo dziać będzie drugimi. Bo Gau-
dium est Miseris socios habuisse dolorum. Porro Vnum Necessarium starac sie o Medicinę
potrzeba żeby tak cięszką oddalic affektą y trucem Lenire dolorem. Toć podobno do Mędre
go porodzięmi Galena, albo między Indami Nalaszy Parchę ktorą wymyślne swoią Mądrość
Sciąg nalaszy Pierscienie, we Stu Przydziestu lat będąc y Nowe iak wosmnastu lat, Zabi-
rał rzeźwości y Siły przez onych Operatią pierscionkow, Vprasac o Medicinę będzie my
Albo doświadczonego y wielu Zalotami commendowanego rzeczy mierze Zabycmy Albertum
Magnum, czyli Kazesa albo tam ktorego biegłego Zabyć Dioscoridesa zeszcmy. Darem na
Piecza Prozna Recepta by też y wszyscy na Sey wymyślne ingredientie Medici Swoie z Fatygow
Li Ingenia. Albowiem Solus Amor reciprocum quaent Amorem. Nieli oni z swoią daley
contraria contrariis curantur Vstawią argumentacią. Nicz nam tu niegomoże Ani Ar-

Kiermesz ani Orwetano ani Cżyna ani Żadne Chimiczne Quintæ essentia, albo tam z Ingredientieyw: zwyczay złożone Medicamina. Niemasz z Aptekі na tę żadnego ratunku chorobę. Żadnego na to złe y Doctorow nieznaleźnemy antidotum. Chyba żebyzmy wyprasali Kupida, aby On w Matky swoiey na Vleczenie takiego złego efficax takowe wyprosił Catapłasma. Wiem że Kupido Lubo ostrożnie bo zawsze Saydaczno chodzi, y wrzału zapaloną Nozi pocodonią zeczesc wtym swoię pokazuie rzeczy że w Vkochanej matky potężne takie wprosi Antidotum. Rozumieym że y Wenus Lubo by y Znarzem, zwykłe Bayne swoie miała zabawy, Luboby Adonida na Myłym piastowała Łonie albo w Vlubionym sobie gospodarowała cyprze, niezeszcie bydz tak niemiłosierną żeby nie miała Auxiliatrices ferre Manus, żeby na taką niemiała dac rady y pomoczy chorobę, wiedząc dobrze otym, że qui damnum facit damnum resarcire tenetur, A ponieważ ona tego była przyczyną bolu, słuszna rzecz aby też ona była powodem do pierwszey nabycia zdrowiey. Sławetne Dzieciie zsuwiey wspaniałey ku ludziom Skłonności, Zarazem obiecuie non deesse iakosz żeby responderet Verbis effectus, co gdyby do Wenery przyszedszy, gdzie ią samę tylko w Sabinecyku nalazszy oprocz co mali tylko koło niey Vwiiali się Amorkowie Synowią swoią wnosi przykę. Gdzie Wenus Łagodnym swoim rzuciwszy okiem, tak do Niego mowi: A myli Synu wzdyc niedawno ten Patient Smutzami marnie trawiąc godziny, y na Łaskadzy zostawaiąc dworze, na Mnie przykre wnosiesz Inwectiwy y Vszczypliwe czynisz quæremonie, a oto Proteuszowe powziąwszy postać y Wilcze odrzuciwszy okrucieństwo, ciebie chce naśladować Owieczky, gdy nigdzieyz nienalazszy ratunku ani odpoczynienia swoię do Mnie przesz się dinguie prozbe. Dobrze tak na Niego, że oney teraz doznał Sentencieyz Qui Nocent docent. Inaczey niezrozumiałby był naszey potęgi, że My tak na Ziemi iako y Na Morzu wielowładną bywszy Panią wszędzie Triumfalne zwykłyśmy rozwiac Proporce, Mogł on Zaraz gdy mi się podobało Jego pod moią władzę Protectią podac się ani Vporczywim miotać karkiem, a nigdybyśb wtaliey niezostawał kapieli, Zacbym opuściwszy Pemore y Amnistiey do Niego dawszy Vrazy, na twoię Synu Vkochany Przyczynę. Juz tam dym rezmi o Niem Staranie, gdyż długo nazbyt zeszcie bedzie chorobą, a co prędzey lekki na się powziąwszy telej, niewybrną rzezmi Szczyrey miłości Strzałeczkę a swoy Szczęśliwy natoczywszy Łuczek, do Oney zdawna Mnie Vkochanej confidentki, niestrzezone dinguy zeleźce. Żeby ona tego poznawszy Pacienta, na jego chorobę Szczęśliwe dała remedium. Wymawia się trzeciego Kupido, nieścoc tak gęstego stworzenia nieprzyiaźną turbować rzeczą. Ale matka powiedaiąc, że degeneres Animos timor Arguit Audaces fortuna Iuuat gorzewolila onego. Macierzyńskiem przyiąc Synowy Kupido Ordinansem co prędzey zsuwiego wyiadszy Kołczanu, ledwie lotnemi rozdrugi Wszystkie skrzydełka: do złotey Swoiey bierze się Armaty, a wdzięczną obaczywszy Damę niegodziwą ręką przezes Vkochane Piersiczky ostrem żelescem Pęcherzone rani serca Łaz wtem zabierał się termin, gdy Phebus w Blask swoy Zaminiony lotni swoie Quadrigi ku południowey dopiero kierował Gorzcości. gdy na miękkiey po pasz okrytą Po:

sceli y Smaczno Ssiącą Sliczną Zuchwały Bożeczek zranił Damę ktora owz zalterowana Sza
y taliem przestrassona postrzałem, do swoiey rzeczy Francimerney, kto tu był dla Boga. Sasliszał
Zdaleka tego głosu Pacient, ieszcze nieuidzawszy ab zlekka do siebie przyiść gościna. Szczescie
tym otworzyło drogę, że nieznaiomemu przyszło się powitać gościow. A3 Serce Swoiey zapomniawszy
choroby taliby iuż, wesołe zostaie taliby wszytkiego iuż pozbyło złego. Podzielowawszy tak
mi Suspinami ktore slicze niemogą bydź Bogom, że fatigij nieżałował y gracze taley do Oney
leżącey Kawalerki Rzymy Serorę. Samo Mocney Krolowey Cyprysliey Nieba Powietrza Sze
mie Oceanu y podziemnych Kraiow Monarszynney, wsławanię y Sey kochanego Kupidyna
persuasia, do tego y moia szczególna potrzeba tey mi dodała śmiałości, żem żadney przed tym
Znaiomości niemaiąc siebie sliczna Pani nawiedzyć śmiałem, ktora wszystkim kwestuie
cie slue zadawszy mi rany, tu mnie do ciebie odesłała żebym stracone Serce twoią Sycalinią mo
głobydź Vzdrowione radą. Oco ona cie prosy swoiey osuiadczeniu łaski przesemnie wiele
prosi, co żebyś tym chętniey Vczynicz raczyła wszytek tey krolowey Kupidyn przy swoich gnie
Stanu Vsług Vmizoną wnosi za mną do ciebie prozbę. Zranione bowiem Serce ktore przedtym
tylko samym zabawiało się z Apolinem rzeczy miłych tractowaniem powabnym, Teraz Kupidy
nowemi Zranione strzałami, uż nie spokoyskiego chowac się myśli Grobstynu y Erebowe ie
zeli łaski trey niedozna nawiedzyć przyidzie mu krolestwa. A ieżeli swoiego dozna łaski
ney recuperatiey zdrowia, nietylko ze Mozna Venus wielec za to będzie powinna, nietylko
że Smiałego zdeuincuiesz sobie Kupidina. alec y Smiertelne Serca wielec będą powinne, gdy
ie za drugiego miec będą Merkuriusza, kiedy wdzięczne y wygodne dawszy Catapłasma
Onym pierwsze będziesz dawała Zdrowe. Zturbowana bo Smaczny Sen ktory iey wdzięczne
otaczał Skronie, zwiellą odbiezec iey musiał alteracią. gdy do Szyplicy Kupidinowey chcia:
ły myśl odnowiła ranę. a Znowu tę Nową pomieszana Venery Legatią. Siedzieć prosi a Za
lisnię krotkiemi podzielowawszy słowy chętnie o mim obiecała miec staranie Sercu. Ko
Zne zatym nastąpiły mowy: bo Strudzonemu Sercu miła była iego odmowie ona conversata
Zacbym Sekretnego Zpultynka dobywszy Antidotu, Palcą mi wprzod pisze recepte: Vt te
dameris Ama. Pomiędzy Innemi Mylemi rozmowami tę mi podaie recepte. Gdzie ia ost
chywszy a przedtym nigdy wtalicy bo zawsze nieżartanc z Apolinem miłego na Parnas
Zażywałem zdrowia y przezroczystym Wod Hippokrenskich cieszyłem się Susurrem ni
bylem alteracicy pilno pytam wktorey taliego dostanie Aptece lekarstwa. Pieszcz
tedy na Mnie swoie rzuciwszy Srenice mile się Vsmiednie, a przyiemną do siebie Vcby
niwszy, allectiue, taliby nieslyszała nicz na Orę moią niedbałe Zaczęła. Zdumiewam
trodzę, ale taliem był od Apolina y mądrey nauczył się Pallady: Ad sapientiae opinionem
priuam pertinere taciturnitatem tak, że tu trzeba, rozumiałem. Taliesz nec me fefe
opinio, bo tak mi powiedano że bardzo mi iest potrzebna wlozdey mierze Cstrzeżność. Za
czym zrozumiałem daley że tam petendum auxilium Vbi datum conualescendi remedium
Długo tedy coby czynić, z Niespokoynemi biedzyłem się myślami, ale czesciąm nieznyczay
nosc moia y pierwsze pole wtalicy tractowane materiach, czesciąm pierwszą dopiro

sita ij żadną nieugruntowaną confidentią bytności, zabroniła mi odgadnąć ij takiey przyczyny była Functacyey. Ale że iuż nieczęste na Serce nagadały alteracye, y iuż Nowa zdało się bydź Vzbroione rezwysuą. Mile za One Łodzieiowawszy recepty od Boże. Wienc przypomniawszy sobie ze Ingrato Homine, nil alit terra deterius nieiscąc bydź takiey mniey wdzięcznym progensiey, boiąc się nagotym zbłądzenia: Antigua Marmora, Pilas et Columnas Veneree Regiæ notando alacris ibam. A niemaiąc ieszcze tak Znacznej z Francuzem Jey Znaiomości, prosto storowanym szedłem do Kupidina Gościncem. powszanc a: by On Imieniem moim ob gratulatam Vitam Rodzicielce swey podziękował: Gdzie Kupido mnie wprzod godziwszy Intencią, Zarazem stawiaiąc krok lotny, bieży do Matky. Która tą moią Vdeleitowana wdzięcznością tego czuiąc go Mnie zebym Jey z: Łodzynym zostawał z Luzebnikiem. Nowa tak iey na Mnie exortacya troche cięższa była ale przypomniawszy sobie iey Surowość y iakie mnie była uprowadziła labirinty, non tam libenter quam reuerenter, na wszytko pozwolić musiałem. Gdzie żeby ta moia niepłonna była obietnica zaraz oney dać rękę musiałem. Ona zeby dalszą iako to osłudze miała giecząc pyta co za Medicamentum. tamta dałac Kawalerką Presentuią iey owo dane na Pismie medicamentum. Które przeczytawszy y swoim zaleciwszy zdaniem, powiedziała ze potrzeba tego abym tu kożdą napisaną obser: wował conditią. Gdzie iey magnificâ circumfusus maiestate, nieśiałem iey importuna turbować questione, ale podziękowawszy Jey iako naprzodzey dotey tam spieszyłem się Damy, abym za drugą Visitą mogł iuż efficacem onej karty otrzymać Executionem. Przyszedszy tedy do niey gdy o mnie z Wenerą poczęła Jey gawedą transactiami, zarazem mnie interrumpuiąc słowa, ieżelim dosć spisaney Vcby nej recepcie pyta. Gdzie lubom prawi nieuczynił iednak ze uczynię zaraz gotowym zostaię byłem doskonałą wzgłą Informatią. Gdzie powolnego ze Mnie obaczywszy Pacienta złotey dobywa krupeczky na którey takie napisane słowa Sincere Amo Te, to było Intus, co ab extra Pharmacum. czym moie Vweselone Serce zaraz do pierwszey zdrowia dobrego przyszło pory. Miasto iednak conserwatiwy ewey co przedtym spisaną dała mi była zażywać kazała recepty. Tak tedy z Oney okrutney apprehensiey która Serce moie całe ad extremum przyprowadzyć chciała exitium z Oney ostatney prawie dogrzewaiącey maligny, która Mnie z Gymnym przywitać się rozkazowała Grobstynem, z Onego Tyrannstwa które barzey niżeli Phalaris Taurus, niewolnicze na wolne Karki moie włożywszy, kazdanij do Ostatniey przyprowadzyć chciała zguby. Zoney Jezykiem ludzkiem, niewysłowionej choroby która Sercu memu ostatnią maiąc nowała z siałem disiunctią wybawiwszy się nową rzeczwość y Vtracone otrzymało zdrowie za Smiałego Kupidina Instantią Za Wielmożną Wielmożney Cesarzowey wolą y za Życzliwą Znacznej Damy radą z

pomocą. Integras tedy Vinbus do Vsługi mozney zwracam się Cześere. Gdzie Zem zmłodu
ię grzy Apolinie trawieć Baszy, ktory Vstawicznie Zmuzami Mądremi na Gorzystich prze
mieśliwaiąc Mieyscach codzienne Zniemi Vcbone mieiwać dogutacz. Gdzię Lubo n
wysoliem Parnasie Lubo na Niedostępnym Helikonie Lubo na przyiemym Cześeronie Sa
ię wyspiewowały Intwencye, często y Mnie, iako na ten casz Bo oddanemu zabawom, Ko
ctes et Tempora ad Quietem et refectionem data a Naturą wcząslich myśli gracach nieg
ne prowadzyć przyczod Było. Często się y serery Zagomnieć musiało, gdy takie nastem
powały Apolinowe Zabawy. Gdyż y na ten casz prawie Kiedym do Vcbonego prz
stawał Apolina, te mi na pirwey dano Conditą. Sustine et Abstine. Zacżym moie
dość czyniąc obietnicży, częstokroć Summo cum tædio erat Sudor Lucubrationu
bibendus custodiendus quoq Animus, Oculi Aures insistendum erat capbs pergę
dum quærendum Secretum fouendum Silentium. taka tedy podniesiona praca, takie fatigy
trudy Zmłodych lat przy Białychgłowach podięte trochę niewesołą na pielniały mi głowę considerati
tak dalece Zem racżey sobie Życzył oney przeszłey chroby niżeli niemiłych wpraci nastemgu
cich lat y utrudnosciach. Ale Życzliwą bendancz Vzbroiony rada, Deos Labonibus Omnia Ve
dere et constantiam ad quodlibet agrediendum opus maxime gerinere. Zaraz do Jey Wielmoż
przybyłem Vsługi. A Z tam Zyzna Ceres y uż dobrze Smakowitym podszyczony Bacchus Ne
ktarem, Za naigrzednieyszych bendancz Jurgielnikow, mnie iako Gościa grzywitawszy Vtrosz
ią ofiarowali się ochoty. Dostatek też bendancz tey Panney Ochmistrzem, luboc Animusz
ey y dla Frequencyi Sług y adherentow, ktorzy Vtro Lubo nieproszeni do Jego Bogatych sdz
ią się Vsług iednak y ten Swoiey niedenegować mi, lubo nie Strymał słowa obiecżał gwa
ciey. Dalszy wpżytek tey Pani Dwor grzy Ceremoniach y offertach Swoie obiecowali mi do
cżug ochoty. Gdzie gdy z Francimerem powitać mi się przyszło, wZumiałem że stalio
iak na parnasie ostrości y Surowości Ostrożney Bili; alec iako mogłem ex Primis motibu
gobnać, micz tam zgoła niebytościenium, y lubo wwielkiem wpżytku ogływał dostatku, ież
nietaliem były iako Muzy Vzbroione Humorem, bowiem Cupido Vstawicznie Zniemi igraiąc
mnie wygraiżał Czeście. Sama mi tedy Venus moię ogowiedziała powinność, że tu na Dwo
moim, tak dobie iako Cynię drudzi gościem powac potrzeba. y Nicż inszego niebyniosz tyl
myśleć Zabywać wczasow, Cześcze y Bacchowi Hołdować y tym ktore sam grzy Mnie Dam
Zwykłe oddawac Ceremonie. I nienazbyt zgoła tamta Zdała mi się zła Służba gdy był
grzed Fortą Krolewskiego Pałacu, Jednego obacżywszy Pałata ktory żadnego niemaią
cum Epicureorum Secta ktorych naiarzey, na tym Dworze bywało Commercium, Omnem A
ciam a Fœcunitate cum Stoicorum caterua exegerat, przigatrzącego się takiemu naszu Sług Je
Lowey Splendowni, y tak wysmętnego Zamku Structurze na te wpżytkę Magnificentią mow
go niesłyszał: Vanitas Vanitatum, et Omnia Vanitas. Ktora mowa gdy się o Vszy kłuła nastu Na
obiła gdy Compania moia mnie trochę wdziała bydź Zturborranego. Do Jednego na gozbyć M
cboley Zatorym dawne miałem Znaiomości przedtym na Parnassie, przyprowadzili mnie Mło
na ktory dobrego pełen animuszu wpżytkiem Serca dodaiąc momeć. Nunc est bibendum N
pede libero pulsanda tellus. Co gdy do Vszu Samey domowio się Krolowey, raty odmiał Mn

zawstac dazawszy powiada mi ze niemasz taliego na Swiecie Szczescia ktoremby zazdrosci mogło na
sobie niedoznać, do Cnej poszyła mnie Kawalerki, abym tam przy Niej zostawał, a Poniewasz Jmadro
wa na ten casz do Amenki, aby Marsa ktory Swiat Nowy bitnym rugował Portugalczykom nawe
dziela odiacbać miała wolą. Cnej tedy tako mieliuej Swoiej confidentcse y rządu Krolestwa do
czasu oddała y Mnie poleciła. Gdzie na Nowym Nowej Panney rządzie spisaną dała mi powin
nosia moiey functią zwte niemal nagisaną Słowa: Ames me qua plus quam Me Amaui Pe.
Ktorą przecbytawszy ze praca nienazbyt wielka była, tym ochotney ile Wcyszey podiąłem
Sie functiey. Juz tedy szczęscia poniewasz pomyslnego dostampolo zdrowia pominszowac
mi przyszło. Laude igr tuo tanto tamq excellenti bono et fruere cum fortuna. A Znaiąc Swoi
rego sobie Przyiaciela ze kiedys prawie in desperatis zostawało casibus kiedy niczym Jn:
szym tylko o szczęsliwey zgodzie myslałes dysunctiey, wten casz nietylko ziemie od Statney
Jndicowałes zguby, ale do taliego mocie przyprowadziłes szczęscia ze na wyższy stopien For:
tuny trudność wstąpic. Tobie iednak wsganiała Bogini ktora nietylko na Szerokiey Jemi
Swoie rozciągasz Triumphalne trofea, ale ieś na Burzliwym Oceanie Panowania twoiego wy:
niosłe stoią Pyramidi. Co wyższa Niebo samo, y często od Junony doyzrany Jupiter miską
czyniąc adoratią. y Sielskie moci Bagniewanym Vnizonosciowi oddaiane Plutonem.
Tobie ktora Nieużyte Serca łagodnemi Srzemi do miękkosci woskowey Vmiesz przymiesc Slow:
kami y Okrutnych ludzi zaiuszone zwyklaś Blagac Animusze. Tobie mowię ktorey Stawy
nietylko Ziemia pełna, ale y wody pod ktorymi gładkie Syreny z Balenami y Delfinami Zgrone
myte Stawy twoiey wyssławią Pcana. Tobie ktora z cłodną oraz na Swiat przyiaciołbanez
rosią o Zyuiaiące wzbozaś pobudasz Duchy y Sanarowe Vwdzięcznobrmią cyc Ptaszęt
moderuiesz Słowy Przesmętna Siriyska Krolowa Nielcy y Vnizenie dzięku. Ześ moią nie
pogardziwszy grzeszą nietyllos Sercu Nowe dała Siły, ale y tregoż Sacznego Amoru godnym
Vczyniłaś Sługą. do tego mnie ieszcze z Parnasu przymiedzione confirmuie zdanie. Magnae
Vero rei quantulumcunq possidere esse Participem abunde Semper: pulchrum Magnificumq
Iuit. Za co niedaiąci Egipskie Smiertelne Serca stawiaią Colossy, poniewasz tak Znaczną
masz nad Niemi Commiseratią. Za Sługą twoim zawsze obsequentissimus zostaią z ulter
nie. Tobie o Armatna Dzieciną, Smiały Cupidinie Ktory y Prudne pancerze waleznemi
trzemi przebiiasz Strzałami Ktorego iednakie z Matią na wszytek Swiat panowanie Kto
remu wszelkie Zyiące Stworzenie, Swoie Zgodą oddaie posłuszeństwo. Do ktorego Stabby
namocnieysza zuzdana bydź musi fortecza. ktory y Samemu Jowiszowi rzekę męcey y
Samey Rodzicielce Zwyciesc zadawac rany. Niską moią y golorną oddaiąc Vnizonosc za
Wniesioną do Wielowładney Rodzicielki twoiey Intercesią. Za Stałem Pyramidę wysta
wię Wam naszem. Dominantur Orbi. Niską tylko do Wasz wnoszę Supplicatią a:
byscie Sney ktorą in Primordiis polazaliscie Zaski. Vltenius non denegetis. Tobie Grecyna Da:
mo ktoras pomocą rady y Życzliwą Vsługą moiey była Conualescentiey przyczyną. cobym za
polazaną miał oddać Zaskę nienayduiąc, taliey iako niegdy Grecyn Jeden Octauianowi
Augustowi Pierwszemu Cesarzowi Rzymskiemu reciprocatią oddaiąc Zabyłe Mamieni
Grecyn ten zwykł był Cesarzowi a Palatio descendenti in Laudem Jego composuit od:

dawac Epigramma: Cesarz po swoiey odprauionej Zabawie do Pałacu wrociwszy in laudem Sre
czyna napiszane poszyłab Wiersze. A Grecżyn nie Wierszow ale czegos do Niego Pragną Sze
trzebnieyszego. Wziąwszy tedy killa groszy Grecżyn zaraz dabie Cesarzom peroratią Ron
pro tua Auguste Fortuna si plus haberem plus darem. Chcąc za taliey iałuiem doznać
nieodmiennej twoiey Zabywac przyiaźni. Sama się iako niegdy Escines Mistrzom Srzym
Za nasliego y Zycelnego oddaię Bugę. bo inaczey oney od siebie szczęsney trudno dogodzyć
recepce, Vt vedamens Ama.

Mowa

Ie M Pana Theodora Łączkiego Marszałka WX Litewskiego na Pogrzebie dnia
Maia Roku 166 miana Naiasnieyszey Ludowiki Marieyi Gonzagi Kro
lowey Polskiey

Kader ostrym na Nature Ludzką acerba fata natarły Impetem, kiedy wszytkich oraz Ka
ki Smiertelnosci obciążywszy Zarzmem wszelki Wiek y Stan Ludzki z Przedwiecznego Wyro
ku okropnych cieniow ciężarem y Lugubrną na gowach bez bracku przycisnęli prawą. Niemo
Zatym Zal nieutulony od Serdecznych wszczymiwac się Planctow ze Brąk nieuzytey Za
ki, tak wielka creatur Boskich pocbodzi Klęska, y gdy Fortuna z Nadzieią wszystkie pociech
pożądanych oczom Ludzkiem prezentuie zgromienia: Na on casz go Zemsta okrutney Tyran
ki Skazytelnosci Ogniem, wprocb y Lelią transformuiąc pewzyną na nieodbowne Caszy
Zimnym okniwa Grobowcem, Niech to iako obce Marsową Tarczą y Pwista Persi sre Wszy
ka stalą, niech Posłom swoim Zwardych y nieskruszonych Ozok cięskie wynaduie Superp
dia. niech na ostatek ad Portas maerorum Herkulesowe stanowi Kolumny. Rzecz iednak Nie
podobna, aby w Zalosnych Threnach mogł kiedy Wy rzewlinę y Zalą do Boga tamować Susp
Ieżeli bowiem człowiek kozdy w Progressach Zycia swego zdany dobrey, z Ozdob pozornych Z
nazwych Ozieł Rycerskich y z Sunych ile Jezyk ludzki głosic może Natury attributow
myślne Sercu swemu odbiera fatia: daleko bardzey obfitszym Łzb potokiem przez slowo Bo
dni Serdecznego Przyiaciela, na Twardym Wnętrznosci y wszytkich Smijszkow Srdcich wsnąć
Si marmorze, tak okrutne Smierci Immanitates. Gdy ta Dei deprædatrix Spei Nostrą tak i
Trabeis pieszczone tractatos Honores iako też in tenui Casa anguste educatas Sortes nu
cięta przystrzigaiąc kosą, Wysokie Honory w Mizerne obnażenie, Berła y Sceptra Krolew
W Brelę Liodey z Bemienia Siemie. Dzieła tylko same y odwagi sławne Wielopomnym na
głosz zostawiwszy Casom Mortalitatis Vwiaiąc Sarcophago y wszytkie oraz Swiatowe
demeaculum Składaiąc apparentie one guluerco tumulnie Sepulcbro. Pusznym tedy
y obfitemi Łzami WKMosc Pios oblewasz Manes żaden sie bowiem tak wzewnirzym troszcz
godzic niemoże: Bo lubo Smierć nieuzyta z Przedwiecznych Wyrokow Boskich należną
bu odebrała Daninę: nieznoszną iednak y bezdi słwetną Serce WKMci zdepactowała Zgo
kiedy zabrawszy Sociam Vitæ, compactum dyssociauit Amorem. Pusznie y My Życzliwi Sług
y Wierni Poddani WKMci Famillam Panney y Dobrodzieyki Naszey debitą consgergimus La
mą. Bo y Same Niebo tym wiekszą w Oczach naszych causarunt też Potoki, Gdy Posempri Sa
nus, a na On casz Niedoczsliwy Astrorum Dominator dalszych nam Pocieb z fortunnego Ż
wey Jeymć pozaizrawszy Panowania, y Miasto Miley y grzyiemney Smile Smutnymi wrzo
Natury swey Influentiami Sarmatica Zarazi wszy Pectora, Sliczny Kwiat Maiony Kwiat mo

nietyl

nietyllko Korvnie Polskiey ale y wßytkiem Postronnym Monarchiom, Przykładnych cnot y mesnier:
telney pochwały Wonnościami przyozdobiony, in Hortum æternarum Deliciarum zdobnego Kró
lewskiego transplantował Miridarza. Ale nie mowiey miałkiey Flory Rozum, ani też zakw. Selle:
rym zdrętwiały Jezyk może tantis Statuæ conceptibus: ábi miał tak in Capitolium Flonæ
Naiaśnieyszych cnot Swiątobliwych sienion Królowey Jeymć adæquato procedere cursu; ialo
też in communionem Carlwßych Penow attentos Vocare ciues. Do aczby się quod absit tak
ferrea nieletorych znaidowały pectora, ktorychby po Straconey Saniey y Dobrodzieyce swey
ineluctabilis Fatorum acerbitas emolirí niemogła. Sama iednak Rzeczpta, nieżeby w Pa:
mię od Nieba sobie concredowaną, ale wßyczkim Opiekunkę będąca orbata, Propriis suis lachrymis
y Wßeczystych Serc ach musiałaby Calamitosis singultibus luctuosum znaidować recepta:
lum. Zacßym Hoc funesto die Słusznie luget Senatus, Słusznie mœret Equestris Ordo Slu
sznie squallent kościoły, Klastory, Spitale, y Insze Swiątobliwe Fundacie, Słusznie Naosta
tek w Pogańskich niewolach aeschrimącßemi okowami Obciążone krwie obrzezcian:
skiey afflictantur mancipia. A Oraz z niemi wßytkich Sierot y Vbogich Ludzi Mise:
randi Sortes, z Seraconey Matky Miłosierney Eliberatorky y Łaskawey Dobrodzieyki
Swiey. w Sercu iednak WKMć ta Violenta Fatorum sæuities, daleko Profundiores mus
agere marorum radices: Gdy Zazdrosna Atropos extensum dłuższego pożycia filum
Mortalitatis nijore obostrzonemi przeciąwßy Nożycami, y razał większy medullam pra
wie cordis z Serca WKMći wydarszy, Sociam Vitæ, sociam momq Tronu Krolewskie
go wßytkich naturalnych ozdob y Pieszczot Panskich deprædatam, z Naiaśniejszego
Maiestatu, in Horridum ciemnych sienion depositorium, pro Tragico wystawuie Spe:
ctaculo. Wtak tedy nieutulonych sieniach, aczbym y wszyscy Ojcowie, ialo Matki
WKMći Słudzi amaras oculis WKMći resorbere Lachrymas, y one in Ambrosios
przemieniaiąc Succus, Serdecznym Penitom, Sufficientes consolationum addere Pana
ces. Ale że Summo dolori pana wynalesc Verba rzecz iest bardzo trudna. Zacßym May
ßemu Consolatorowi, od ktorego Samego tyllko Laxando mœroni extat medicina, V:
szystkie nasze poruciwßy, Onego prosić będźiemy, aby Swiątobliwą Duszę Kro
lowey Jeymć na Łono przyiąwßy Abraamowe. Onej w Przybytkach Swych Swię
tych abunde racßył rewpitiari. a WKMość hunc Squallorem Serca Zranionego Opa
mortalitatis consideratione nad ktorą Nullum maius Solatium mortis bydź może Suffi
cienter Relaxuiąc wnagrodę nieoszacowanej Straty, Pociech pełne in Sorem
WKMći nakłoniet Nieba. od ktorych byś WKMość przy Swych Consolatiach, Nowe
Błogosławieństwa Panskiego in Sua Sublunaria odbieraiąc influxe: Aggeratas
Lugubrnemi Planctami Penas, przy długofortunnym Panowaniu, crebris nad Hardemi
Kleęzyiącolami Pułkas Zrosrzerzeniem Granicz Państwa Swego, Sereno exopti:
gere racßył Vigore.

Propozitia

Jeymć Jana Kazimierza na Seymie dla Abdicatiey Krolestwa Pol:
skiego złożonym ore JMći Poddanczerzego Korvnnego Pczyjmona dnia

30 Mca Augusta 1668 roku.

Czasz przichodzi Nowy y nigdy a Condita Gente wtey Oyczyznie niesłychany, Venit Summa dies kiedy Spędzone dni swoie wesołe lato do niepogodney Jesieni nagania y Zyznem Polom deposita, cum fænore Vprzątnąwszy zradoscią zawira. o Tenze casz zakwitły w Rzeczipltey y w Sercach Ciuium, iako na Dobrzewiernym Poddanstwem Vprawionych Ziemiach y Ziemianinach, doyzrały laty y zasługami JKMci Snopek z Pola Polskiego ex Publico rerum æstu do priwatnego Cienia przeniesc, y Niesmiertelne prac Krolewskich Pozytky, tą załosną a JKM magnis Votis Vpragnioną zawrzeć gotuie sie conclusią. Nader obfity y ozdobny Snopek, ktory in Aprico Swiata Polskiego, sub Ioue libero, pod Niebo blisko wyrastaianc rozne przygody æstus atq Pruinas wytrzimiwał. Ktory rzęsistem plonem swoim zrobionym Vsługami Oyczizny Poddanym Panem non fulmina rzuczał y rozdielał. Ktorego Obfitoscią Orzeł Polsky przesz lat Osmdziesiąt nietylko do potrzeby ale Vsq ad delicias nasyczony zostawał teraz y z Oczu y z Obrotu naszego Vchylic sie zabira. Vim zaprawdę Jezykowi y Zalowi mę mu czynic muszę niebez wstrętu y ociętosci Jezyka Verba conari, y zagniewac sie y zadumiec nad niefortuną moią non hos ornatam in Vsus. Gdy tak nieprzyiemną a od krzesła tego niepamiętną Orbitatis Viuente Principe Propositią powtore Oyczyznę zafrasuię. Tylkoc to Seruilibus ingeniis radnie sie przebrac w Pana, ale swobodne y Generosa Pectora, iako prawdziwie Panow kochaią tak y niesmiertelnie z niemi zyc pragną: Vita et Sanguis sacra sunt. Nienamarmurach tylko y kamieniach, ale na Serczach swoich risuią ferenda Regum ingenia neq Vsui mutationes bydz rozumieią. Za niewinnych wiekow Starzy Krolowie nicz Groznieyszego na Poddanych swoich niemieli, nihil grauius minitari poterant quam se abituros regno. Dzysieysza JKMci Propositia nie Grozbę niesurowosc iaką Wrodzoney Panskiey Clementiey niezwyczayną: ale stupendo exemplo prawzdywą Oyczizny myłosc y Dobra pospolitego zyczliwosc, Salua dignitate et Prouisione Regia wsobie zamyka, A zeby ta Propositia rzetelniey Vznana wyrazniey zrozumiana, głębiey w pamięci resideat Wciow Proiect od Samego KJMci do ręku moich powierzony czytam.

Copia Proiectu od JKMci Podanego.

Tak rozumie JKM Pan Moy Mciwy ze iako ex Publa fama tak z Vczynioney ex frequenti Senatu Propositiey iuz wszytkiem constat ze ma destinatum Coronę tę na głow swoię wolnemi WMciow głosami włozoną wręcze y do Wolney dispositiey Rzeczipltey resignare. Przywodzi JKMosc do tego naprzod Cura Salutis dusze swoiey: Vznawaianc to ze inter curas regnandi, niemoze temu quod Vnum est necessarium Vacare, y ze przigotowanie na Smierc, ktorą JKMci lata Jego przypominaią potrzebuie Wolnego między Swieczkiemi Zabawami, a ostatnią godziną intersticium. Czuie sie przytym laty pracami częstych obozow Consultacyi, y słabością zdrowia tak nadwątlonym, ze fatigi ktorey tak wielkiego Panstwa Vrząd potrzebuie znosic daley niemoganc, niechce cupiditate regnandi Rzeczipltey zawodzyc y Myłosci szczerey WMciow. To co in Vita Carissimum daruiąc. Rzeczpltą in plenissimo Iure zostawic Vmyslił, Obrania sobie z Wolnego takiego ciężarowi Pana. Widzi nakoniec JKMosc ze Rzeczpltá suspitiami poniewolney iakis

z praktikowaney Electiey funditus zamieszana, inakszym sposobem serenata bydź niemoze tylko z tego dowodu Myłosci Oyczizny; zkąd kozdy obaczy ze tey Rzeczyptey niemyslił wsadzac in uite, na karky Pana, ktorey y siebie legitimum zechce demere regnantem. I Onę oraz JeKMość Vbespieczy, ze ona sobie obierac Pana pro placito Iure suo y wolnosci swoich przyczynic Vt Videbitur bendzie mogła. Sama tedy naibarzey myłosc ku tey Oyczizniе podała JeKMci to consilium: ktory na to osobliwie Seymu zyczył, aby wszytkiem WMciom in Corpus Reipublicae zgromadzonym to deklarował. ze durantibus Comitiis Regno wręcze WMciow abdicare zechce. A iako sam JeKM. gotow bendzie przy Abdicatiey Diploma Elekciey swoiey wręcze całey Rzeczyptey powrocic. Tak nad to osobliwe Diploma Abdicationis; Ea forma, iako WMci nailepiey bendzięcie rozumieli, ex dignitate JeKMci y Conseruatione Praw y Wolnosci swoich concipowane chętnie podpisac raczy. Wzaiem potrzebuie a Republica Reuersale Diploma: Bo iako rowną Przysięgą et reciproca sponsione JeKMosci Waszec y WMciom JKMosc obowiązany iest, tak dissoluere rite, to Vinculum potrzeba. Wgm: ze Reuersalnym Diploma, abyscie Waszec Prowizią ktorą sobie ex Bonis Oeconomicis ad Tempora Vitae Krol JeKMosc odłozył wyrazili, y ze in Pactis Conuentis Przyszłemu Panu podane bendzie assecurowali zadac y praecauere raczy. Na Prowizią zas swoię specifice oddziela w koronie Ekonomią Malborską, Cła Ruskie y Pułtorakroc sto Tysienczy Pensiey doroczney, Zup Wieliczkich dobrą Monetą. a w Xięstwie Litewskiem Grodno y Cło tameczne. Nakoniec aby w tym Reuersale cautum y praecustoditum, było o co obtestatur WMciow; abyscie WMci Prawzdiwego Katholika za Pana sobie na Mieysce JeKMci obrali boby obciązone miał Sumnienie swoie, gdyby Strzeż Boze Heretika albo Schismatika, albo Nieprawzdiwego Katolika, widział po sobie na Tronie Krolewskiem Successora. Zadac y tego raczy KJMosc, aby Rzeczpospolita pamiętaiąc na zasługi Swiętey Pamięci Krola JeKMci Władisława, takze Krolewicza JeKMci Karola y Samego JeKMci długi Priwatne Domu Krolewskiego, Priwatnym Creditorom wypłacała. Ekonomiczne tesz Intraty wszytkie, Vsq ad diem Electionis Nowego Pana, aby w Ręku JKMci zostawac y na Pozytek JKMci obracac sie mogły. To wszytko doskonale postanowiwszy, dopiro na ten casz co teraz in futuro proponitur. Abdicatią albo Resignatią Krolestwa Polskiego y W. X. Litewskiego effectiue takiem sposobem, iakiem WMci bendziecie sobie zyczyli JeKMosc Vczyni. Poydzie w tym za zdaniem WMciow. Pewien bendącz ze Krolowi JeKMci to tylko radzyc bendziecie, coby było z zupełnym Honorem y Reputatią Iego. a doskonałym Bezpiecenstwem WMciow.

Mowa

JeKMci Pana Sarnowskiego Podkumorzego Łęczyczkiego miana do Krola JeKMci w Szenacie od Poselskiey Izby.

Chwalebna zawsze bywała, w kozdym Stanie, osobliwym iednak sposobem in Summa Fortuna spectata moderatio Animi; bo iest praecipua Omnium Virtutum: Iako

rzecz

rzecz ciężka seipsum Vincere, rozwiedzionemu Sceptrú contrahere Vela, sudzemu bardzey
niż własnemu przepicere Dobru, Wyższego Maiestatu na wzgardzoney Vnizyć się podnożek,
z Przestronnych Krolestw y Prowincyi dobrowolnie pozyczyć się arcto includere circulo. Zarowno
podobne rzadkie bywały przykłady: y więcey takich co z Tyrannem Rzymskiem, nieskładli
contra Pietatem, Regni causa Volare Iura, albo z Augustem cięszky maiąc Vmysł, nigdy
go do Skutku nie przywiedli. Gdyż się przez lat pięćdziesiąt y Pięć panowania Swego
aliquoties de reddenda Republicâ cogitabat, tandem reputans et se Priuatum non sine peri
culo fore et illam temere plurium arbitrio committi, in retinenda perseuerauit. Pierwszy
Dyoklecian z Maximianem Rzymskiego Państwa Towarzyszem bane stratam całca
runt. Lubo tego przedtio żałował Maximian. Wszym od Swey własney Córki wprzod Sy
ciom a Successorom na Państwo wydaney in Machinatione recuperandi Sceptri deprehen
sus et oppressus. Dyoklecian constantiori Animo mutationem Stanu Swego ferebat y
przez Dziesięć lat które Superuixit, collendis solenniter hortis Vacabat. Z tąd
Swoią Kontentecza że Nunquam sibi latiores soles fulsisse testatus est. Niewielu iednak
tak powabną za sobą pociągnąć poneta, acz miała przecię tanta series temporum, Tullu
z Rzymskich y Greczkich Cesarzow y Zmarłych Krolow, żadnego wszakże bez Priva
tnego aut Timoris aut Amoris Respectu, bo albo wten czas kiedy się na Maiè
statach osiedzieć niemogli, et tuto zdrowia Swego conseruare, Secreta Montium, Syluarum
et Cœnobiorum petebant albo z Wrodzonego affektu chcąc Rodzyci Synow na Oycowskie
stabilire Prowincie. Iako Nuperrime exemplo Carolus Quintus Vczynił. Decus Impery
Ferdinandowi Bratu: Hæreditaria Regna et Prouincias Philippowi Synowi cesarskiey
Wten czas nikt niewchodzieć sine comite Pœnitentiæ że się odeszł WKMci albo
dare, lubo żadnego niemaiąc Priwatnego Interessu, acz niebez ciężkiego żalu Verum q
ferendum ecct Reipublicæ: Gdyby się ten habitus WKMci in tranquillo zostawał. Ale
Kiedy, Okręt Oyczyzny którego się WKM. Sterv Dzierżą y Jego przed Bogiem y Światem
Respiciąc Directią, nietylko do Bezpiecznego nieuprowadzony portu owszem Dwuna
stoletnych Woien zpiewczą powany Falami, Ludzi Ziemskiemi Fraktikami y Fakcią
Domowymi Dissensiami y Mieszaninami podziurawiony, y wody zburzonego Morza
na Slabych bardzo Kotwicach zostawuiesz, Czym się WKM wtodzie maley ex tempesta
te recipere intendis; niczs się dobrego spodziewać niemozemy. Obuersantur przed oczi
ma wszytkie na Oyczyznę naszę nastempuiące Niebezpieczeństwa, żeby Nasza albo Po
mięnione Machinatie Ludzi Ziemskie non allidant Scopulis, albo Sami żebyśmy Tanc
Summam Compagem Rzeczypey niezgodą naszą nie zerwali. Straszy Nasz Potężny
Concurrentow ambitia ne obruat, Slabszych potrzeba et fames ne exhauriat. Ludzi Ziem
przyzwyczaiane discendi sunt mores Peregrini ferendum fastidiosum Imperium. Swego
niedopuści przedtą Inuidia. Z Młodym Panem non Ming sunt metuenda Senum
Vitia quam ætatis, która zawsze in præceps ruit. W Podeszłym Nouæ Aulæ Ma
et non æquè excusata. Ono zgoła na dobre Primarii wiechodzące niezmyklą et
Licius conciliantur Nuptiæ post Fata Marti quam post Abominabile diuortium.
Mogliśmy opponere Iż non licet, A niemożesz WKMosc rozwodzyć się z Ina

reluctantibus Nobis, per Naturam Legem et nexum Iuramenti WKMci ale wiedzanc że
nic bardzey permouere niemoże iako Salus Populorum. Hic est em Iustissimg finis Obedi
entiæ commodum et Vtilitas. Te Perimenta przekładaią, poiorine, bpraszaiąc WKMć
chcieiy in Pariem Rzpublc Skłonic optabiliorem mentem. Wszym ieżeli zasługi nasze
choyne krmè zdrowia Fortun y substancyi Naszych erogationes efficere niemogą. Przy:
nammiey ten ktury omnia sanctissima complectitur Amor Patriæ, nieb nale Bytyotrzyma
respect, Nie Sacy WKM luctari cum fatis y z Boską dispositią. Ia bom em wlnkow:
skiem naznaczyłac sie Vrodzyc Domu, na Dziadowskiem, y Oycowskiem, Wolnemi gło
sami Naszemi posadzyła Fronie szemusz chcesz WKMość. Auitum solium et Patria
relinquere sacrata. Nayostatek Swątnice Panskie y chwała Boska perstringant
serce WKMci, aby y niegrzyszły hoc turbine rerum, in abominationem et desolati:
onem. Ingeminamg iterum atg iterum Supliki nasze. Racb WKMość tak szczodli
wy a prawie Vmarłącey Oyc Bożey odmiennic Vmysł. Inuitamg intermedium Ordi
nem Pb Maiow Starszych Braciey naszych, ungant Swoią powazne persuasie.
y Łzy cum votis nostris.

Te Regem Patremg, precas Tu consule cunctis
Hec tua Pe magis moueant Quam Publa damna.

Mowa.

KJMci Iana Kazimierza przy Abdicatrey Krolestwa Polskiego miana
w Senacie na Pożegnaniu z Stanami Rzeczypospltey.

Gdy y dotąd Godzina, abym dług Miłosci Oyconskiey od Druc Set lat y
Osmiodziesiąt, Pupillæ Domu Mego tey Swey Rzeczypltey wypłacił. Laty ucz Zgo
dzły, Seymami y Obozami zrobiony Veiskami przez lat Drugdziesciа Stroskany
Krol y Oyciec, to co Vswiata Naydroższego Korone wręce z WMPanstwa składam
za Tron Prunus obieram, gdy Swiatu sumeris dostoienstwa mego Superstes Vmieram.
za Bezło Bliską Ziemie ktorą sobie in sinu Matky Miley zgolney z WMscami Oyczy
zny intra cineres Przodkow moich zastawuię. Aby ialiosue mnie WMs pierwsze:
go do Obodu y chłabiey, ostatniego zbiorny y przegranych dla Zasczytu swego mi:
dzieli, tak abyscie ex annalibus napirwszego dla miłosci swoiey y pomnożenia
fortun Swych Swiat porucaiączego pamiętali. Miłosc z Maiow przez Wolne gło:
sy na Tym mnie Tronie osadzyła. Miłosc moią ku WMscom Swiego Mnie ostatniego
obroney Linney Dziedzica dobrowolnie zsadza. Monarchomie przedemną Synom Bra:
ci albo krewnym, Abdikuiąc Korone podawali. Ia Mylcy Oyczyznie y Rzeczypo
spolitey, ktorey Oycem y Synem dla Miłosci Ieiy Swrodza Gregarius z Pana Obediens
z Krola Concius stawam sie. Abym Młodszemu y Rzeczypltey wygodniey szemu Ry:
pieć. Wtorego Obraniu aby Pan Bog WMscow pobłogosławił in Solitudine mea Za
baw prosen, Maiestat Jego Swiętą błagac będę. Dziękuię uż teby WMscom za
wszystkie przeciwko Mnie chanitates Posługi y odwagi. Dziękuię za Radzy, Zasczyt
y dorobdy. Ieżeli sie Komu ex rationib. Status albo fatorum niewygodzyło mieć od:

puści, sam wżaiem wszytkiem odpuszczam. Życzę tedy każdego z WMciow ij do Serca
przyiacikam, wktorym słodką ich pamięć poki żyć nosić będę. Błogosławieństwo nad
to WMciom wszytkiem ij każdemu zosobna impertior. A lubo odległością mieysca rozłą-
czon ij tenak Sercem od Społnej Matki nigdij nie dzielić niebędę wktorejś Przed moją Śmier-
telną złożyć pragnę. A że więcej słabość pamięci ij Żal Serdeczny nieznosi ostatek tey
Karty do czytania podawam. z ktorej miłość ij Szczerość moią WMci wyrozumiecie.
Dawne to iest moie, nieurzuszonego Boni Publici ij tak zdrowia, iako ij Sumnienia Pego-
ratiami ugruntowane Propositum Koronę tę od WMciow na Skroń moią włożoną ij od tak
wielu lat przez Przodkow moich possessam, wręce ij do wolnej dispositiey, solenni
rowcie abdicatione. od Pierwszej mojej ktorą mi dictowało Sumnienie deklaratiey
to zawsze we Mnie zostawało wzumieniu, żem powinien był Rzeczypteey Vel inuite
consulere, abij za Żywota moiego anteuerteret te Niebezpieczeństwa, ktorymi nieopo-
średnie Interregnum z Gruntu poruszyć ij zamieszać mogło. Tegom tyllo podobnego ia
ko teraz iest oczekiwał czasu. Kiedy Rzeczpta, od Confederatiey Woyskowey, Mieszka-
nia domowych ij Woyni Moskiewskiey Vspokoiona, może commode, ij bez wzerwa-
nia consulere sobie ij wolnej Vacare Electiey. Przywodzi mnie do tey Abdicatiey
naprzod Cura Salutis eternae, ktorą iako każdy contemptu terrenorum Skarbie so-
bie powinien, tak trudnieyby Mnie na Tronie parare, gdybym się złożeniem rządow
Niższych ij zwyższoney Fortuney, Obligaciey ij niewczasow wyiąwszy Samemu sobie y
duszy mojey ostatka dni moich niedawał. Ale Mnie niemniey przywodzi Ku tey Oyi
czyźnie ij WMciom Myłość, ktorą tak trudnym ij niezwykłym chcę testari sposobem.
Czuię się bydź latij ij zdrowiem słabym nachylonym Pracami, tak częstych Obozow ij
Consultacyi, że siły moie curis regnandi sufficere niemogą tak doskonale, żeby Rzpta
Publicum, iakiego nieodmiosło Woli Zemia. Wolę tedy siebie Samego exinanire abym
ad Publica commoda WMciow młodszemu ij Zdolnieyszemu otworzył wrota Succes-
sorowi, kiedyście mi WMć pomocznika przybrac ij adoptare nieraczyli. Widzę przy
tym że Sobie moie Intencie opaczznie wytłumaczone Spontaneey ialuzyi Electiey
Suspiciami Oneratę, inaczey niemogą bydź Justificowane, ani Rzeczpta tą Opinią za
mieszana, inaczey Vspokoiona. tyllo przez ten dowod miłości moiey. Kiedy każdy obu
czy, że wolna zostanie Rzeczpltey Electia, że ia władnąc Koroną Soluo metu timen-
tes gratis, iakobym ią na szalę miał albo myślił kłaść głowę. Więcej tedy w tym y
Mnie operatur ratio Publicae Quietis, ij Miłości Ku WMciom, niżeli w czasu ij Oczy-
wynku ij Priwat moich consideratia, za ktorymi iako się moderate Vnoszę pod-
czuię dosyć dobyteyszy Act, wktorym cokolwiek Vrodzi carissimum wszytko Miło-
ści Rzeczypteey ostabeo. Protestor przed Bogiem, że przez tę Abdicatią żadnego
praeiudicium wolnościom WMciow, ani Bynię ani Vgatruię; ij owszem tak wżumię
że przez otwarte Interegnum, drogę do przyżbinienia ich ścielę. Quod Ergo felix
faustumq; sit tey Rzeczypteey, a Mnie przed Bogiem meritorium, ij w wszytkiego Świata

gloriosum.

gloriosum. Juz matura deliberatione præmissa sanus mente et corpore libere non coactus
Koronę y Sceptrum, Panowanie rząd y Krolestwo, tak iako mi iest na Electiey delatum
y na Koronatiey confirmatum. Ze wszytkiem, cokolwiek maiestati et Juribus Krolow
Polskich y Wielkich Xiążąt Litewskich, ab antiquo należy, nicz sobie z tego ani komu
inszemu niezostawuiąc; w ręce Senatu Rycerstwa y wszytkich Stanow Oboyga Na
rodow abdico, wracząm, oddaię y omni meliori modo formaq resignuię. Wszytkie Sta
ny y kozdego z osobna Juramento fidelitatis Vel quouis mihi alio præstito, soluo, et ab omni
Subiectione Obligatione Subditione Omagio Vasallagio emitto et absoluo. Xiążąt tak:
że Ich Mciow Brandeburskiego y Kurlandzkiego ab Omagio et reliquis obligationibus
pro meo Interesse tantum, liberos pronuncio. Co nietylko hâc Viua Voce, ale y Diplo:
mate Solenni w ręcze Rzeczipltey oddanym confirmuię y ratificuię y Diploma E:
lectionis meæ Anni Millesimi Sexcentesimi Quadragesimi Sexti Authenticum y O:
riginale wracąm oddaię cassuię annihiluię. Przywracząm hoc Actu meo liberri:
mam facultatem, Imx Arcibiskupowi declarandi Interregni Czaley Rzeczipltey
ad liberam Electionem Regis, Eiusdemq eligendi et Coronandi a oraz declaruię
y obiecuię że nietylko inszym sposobem niebendę przeszkadzał przyszłey Electiey
Przyszłego Pana, ale nawet ad Confutationem tych ktorzy Vdawali, iakobym miał
z kiem de regno transigere. Zadnego Candidata WMciom proponowac, ani zalecac
niebendę y ztąd sie osobą moią de Actibus Conuocationis, et Electionis oddalę y ab:
sentuię. Powinienem przytim ex Conscientia przestrzedz WMciow y prosic, abysac
nikogo huius consilii, niechcieli onerare. Wszysci Panowie Postronni prosili Mnie
y do tego czasu y Momentu gorączo proszą. abym to consilium odmienił. Ciuibus zaś
muszę to cum grata recordatione miłosci ich Ku Mnie dać Swiadectwo, że sie z nych
nieznalazł zaden, ktoryby mi miał pochwalic, nietylko radzyć abdicatią: ktora
znać że iest Boskiey Ręki dzieło y Vocationis meæ necessitas, kiedy mi Iey wszy:
tkiego Swiata comprobatia wyniesc z serca niemogła. A iako w tey całey Spra:
wie nikt o Myłosci moiey Ku Rzeczipltey wątpic niemoze, Tak y Ja rozumiem
y bespiecznie sobie po WMciach obiecuię; że na Subsistentią moię Stanowi Mę:
mu y Honorowi Rzeczipltey condignam zostawione odemnie y od wyzey wspo:
mnioney abdicatiey y Iey Pronunciaciey excipowane dochody; to iest Econo:
mia Malborska. Sto Tysiency Intraty z Zup Wieliczkich, drugie Sto Tysięcy
co Rok z Ceł Koronnych y Ruskich do Stołu Krolewskiego należytych. w Li:
twie Grodno Sokołkę y Czła iako ie trzymaią aby Mnie a Futuro Principe
dochodziły per Pacta Conuenta cauebitis, przesz co nihil de pena benemeritorum
decedet. Intraty z Ekonomyi wszytkich Sceptro Vacante aby Mnie także Or:
dinario modo dochodziły przesz całe Interregnum wcale to sobie zachowuie

Bendzię to gra:

Bendzie to gratitudinis WMciow przeciwko Mnie o sq grosze dziedzi Przyszłemu Panu w Kapitulacyey płacenie długow moich, y domu Mego zalecicie. Wyciągnie to Obowiązko WMciach, Domu Jagiellonowego tak łaskawie WMciom od lat Dwuset Panuiącego, od ktorego directią tey Rzeczypteey obecną osobliwą Iey wolności creuerunt. Zegnam tedy iuż Oycowskiem Sercem WMciow, e Throno decedens prosze, abyście Mi: czcić te Oyczowską et Omnes charitates grzechodzącą Intentią moią wdzięcznie przyiąc y tłumaczyć sobie zdarzyć się raczyli. Dziękuię WMciom za dotrzymanie Wiary y Poddaństwa, ktoregom difficillimis Temporibus doznał. Rozumiem ze się na Panowanie moie nikt skarzyć niemoze. Jezeliby iednak co się komu wrzadzącego Naszych niezdało prosze, aby to fragilitati od ktorey korona ludzi nie Vwalnia, y rationibus status ktore Priwatnym Interessom niezawsze wygodą dawnał. Nakoniec iako Mysloc Ku tey Rzeczypteey nigdy ani Nasz cum regali Paludamento nieuyżuie; tak Pana Boga prosze y gorąco prosić będę solutus curis, aby WMciom takie podał consilia, ktoryc sbyście przeszłe koncenie Interegni y godnego na Throniе posadzenie Pana postronne poprzedzili fakcie, y niecheci granic wzasat, y wnętrzną zgodą y Jednosc gruntownie wprowadzyć mogli.

Diplomat. Diuortii Sacræ Regiæ Mtatis cum Republica Datum a Statibus Regni Sub tempus Abdicationis

Hortantibus explis Antecessorum Nrorum, qui nihil pulchrius, nihil in stionis raonc posteritatis memoriæ mandandum putarunt diligentius, Obseruantia Principum, Eorumq cultum per tantam seriem temporum integerrime conseruatum Velut compendium Omnium gloriarum Nobis tradiderunt. Eo cuncta Studia Nostra conferebamus, Vt retinere augereq Valeamus Imperantium in Rempublam Propensionem, et confidentiam. Ad Quam sartam tectamq retinendam non modo Honesta æmulatio, cum Virtutibus Maiorum non tantum debita gratitudo, et innumerabilium Beneficiorum, ad rependendum Obligatio Regnatrici Prosapiæ Stirpis Jagiellonicæ prope Trecentos Annos Optatissimis Auspiciis Regimini Patriæ Nræ Præsidenti nos accendebat. Sed Vei ingenius Sacræ Regiæ Mtatis Joannis Casimiri Dni Dni Nri Clementissimi Spatio Viginti Annorum pari famâ et fortunâ cum Maximis Predecessoribus suis, ex Vnanimi consensu per liberam Suffragia Incolarum Regni et Magni Ducatus Lituaniæ, annexarumq Prouinciarum, Sceptra Reipublæ tenentis, Insignes Animi dotes, atquè in admirationem, ac Venerationem trahebant. Qui in egregia facinora promptus, Solis ardorem, et Horridæ Brumæ Niues pruinasq Vigilias sastrorum insuper Sitim et famem obuio cubo contentus, ac Sæpe cubili loco, humi quiescens multas noctes insomnes agens, et quoties necessitas ferebat, Salutem pro Periculis subditorum obiiciens, Quibelli pacisq artibus ac præque clarus Clementia Legitimo Jure obtinuit. Vt nunquam Animum fuxerimus, etiam per fata, multo magis per consensum dissociari cum SR Mtate. Imo optauerimus semper cum Republa perennare. Quapropter diuulgata per Prouincias Nostra ab Illmo Principe et Rdmo Dno Nicolao in Prazmow Prazmowsky Archiepiscopo Gnesnen Primate Regni de Hocce Tristi, et insperato Orbandæ Patriæ Proposito et Abcessu SR Mtatis, Omnes adhibuimus curas, retinendi SRM in Eo Regalis Mtatis Throno Sui et Dispositio Supremi Numinis et Vnanimus Consensus Liberæ Gentis Polonæ et MD Lituaniæ annexarumq Prouinciarum ad

xit.

xit. Interposuimus Grauem Illmi Senatus Authoritatem. Addidimus Supplices preces, Status Equestris Vtriusq Gentis, Obtestationes Totius Reipublæ. Juncta Vota Principum. Insuper Opposuimus Vetantes Leges Vincula Juramenti. Verum cum Prædicta Omnia in Cassum cesserint, nec Valuerint Superare Immotam Mentem SRMtatis. Certa Spe freti et experientiâ, per tantum Temporis Tractum Temperatissimi Regiminis Edocti, nihil Impressius Cordi SRMtatis præterit quod Pietatis Summum Primumq Munus est. Rempublicam Vt Domum Auitam et Paternam diligere. Non minus firmati Diplomate SRMtatis Quo se obstringit Cælo et Orbe Terrarum Teste, Nullo priuato Interesse auctum, sed Solo Ipso Lassæ Valetudinis, Æternitatisq respectu puro et Sincero Animo, Abdicare Regno. Et Quoniam SRMtas restituit Diploma, Quod in Pignus Stantis Nræ perpetuæ fidei destinaueramus aliudq specialiter confectum Superaddit, et Juramento Subiectionis, obsequiis et Oib. obligaonib. dimittit et Liberos facit. Nos Quoq Vicissim Vt æquitati consentaneum est. Reciproco diplomate a Juramento, tam per Plenipotentes Super Pacta Conuenta præstito. quam per Sacram RM. anterius in Ecclea Collegiata Varsauien Subsequenter in Basilica Cathedrali Cracouien tempore felicis Coronationis suæ personalr firmato resoluimus, et illud totaliter in Omnibus Punctis et articulis rescindimus. Saluis per Oia Juribus et Priuilegiis Nris. Id maxime Præcauendo, ne Actus modernus quidquam præiudicare Valeat liberæ Electioni Legibus et Libertatibus Nris, Nec Vnquam inter exempla, et consuetudinem trahatur et computetur.

Assecuratia Prowiziey Krolowi JeMci ad Sustentandam Vitam od Rzeczipteey Pozwoloney.

My Rady Duchowne y Swieczkie y Posłowie Ziemscy Oboiga Narodow, na ten czasz comitialr zgromadzeni. Wiadomo czyniemy. Jawno Swiatu y Potomnym Wiekom niechay bendzie, Zezmy Pokornemi Prozbami, Gorączemi Persuaziami y wszelkiem Sposobem odwodzili od tego KJMci Jana Kazimierza Pana Naszego Miłosciwego. aby z Thronu Krolow Polskich Naiasnieyszych Krolow Polskich Wolnemi głosami Naszemi Obranych nie zstępował, ale ad extrema Vitæ Tempora Nam panował. Iż iednak przedsięwziętey Resoluciey JKMosc z Wyrazonych in diplomate przyczyn nieodmienia y Juz dnia dzisieyszego Krolestwo Polskie y WXLitewskie, cum Omnibus Eorum annexis Prouinciis dobrowolnie powracza y oddaie do rąk y dispositiey Rzeczipteey Tedy y My niesprzeciwiaiąc sie Intentiey JKMci nakoniec ią przyimuiemy. A że od Nasz JKMosc żądac raczy abyzmy Mu Prowizią Dożywotnią z Dobr Ekonomicznych pozwolili długozmy sie na tym trzymali. Gdyż Nam nicz wyraznie o Pomienioney Materiey na Seymiki niebyło podano. a zatym w Instructiach Naszych Bracia Nam tego niezlecieli. Z Affektu iednak Naszego Ku JKMci zgodzilizmy sie ex Personis Nris. na Corocznią ad Vitæ Tempora Prowizią Pułtorakroc Sto Tysięcy to iest w koronie Sto Tysięcy złotych a Piendziesiąt WWXLitewskiem, z Prowentow Oekonomicznych do Stołu Krolewskiego należących circa Actum Electionis Specificandis. Wszakże Wielmozny JMPanowie Podskarbiowie Oboiga Narodow nieczekaiąc Terminu Specificatiey zaraz a die Abdicationis pomienioną Prowizią wypłaczać poczną JKMci. Co aby

Bracia na Seymikach przyięli y tę Prowizią in Pactis Conuentis Przyszłemu Panu podali pro: mouere obiecuiemy. Ktora to Prouizia tak w Koronie, iako WWXLitewskiem, do Zywota tylko JKMci Służyc ma ani iey żadnemi Ciężarami, Obligationibus, Donationibus transfusionibus niebendzie mogł obciążac. Stefan z Sarnowa Sarnowsky Podkumorzy Woiewodztwa Lenczyczkiego Marszałek Koła Poselskiego.

Ad arma, ad Arma Martia Pectora
Surgite quando Rex resignat regna
Hoc Stratagema Eius dilema
Vos deducere cupit in Ima.
Dum Eius Regia cedet Maiestas
Et Vestra aurea cedet Libertas;
Qua Pollebatis dum Bellabatis
Ergo Bellate pro libertate.
Sed cum Quo Vobis sit Belum gerendum
Id Solicitissime est Perpendendum
Moschus et Gallus Vterq malus
Ab alterutro Bellum Vel Salus
Si Gallus contemptus Vos propugnabit
Auxilium Moschus Electus dabit.
Et Vestra Bona et libertatem
Seruabit ditabit Egestatem.
Quam Regno intulit Vna Galina
Per Quam Heu facta est; tanta Ruina
Certe si Ipse Gallus cantabit
Totum Quod restat ipse Vorabit.
Moscho contempto Quis Vos defendet
Gallusne a Quo omne malum Propendet.
Fides libertas, et lex peribit
Et Regis Vices Gallus obibit.
Ergo Cito Cito Sapite Phryges
Ne Vos occupet Vltima Strages
Pro Moscho State et libertate
Fide. Viribus dextre pugnate.

Alarmo Polskie

Albo Pobudka accomoduiąca się wyżey Położonym Wierszom Łacinskiem Compositu JmPana Marszałka Nadwornego WXLitewskiego

Do Pałaszow do Koni Odwazni Polacy
Niescie na Szanć swe Piersi Niezałuycie Pracy
O Wolnosci gra idzie. O Wiarę. o Prawa
Przytym Troigu niech Kozdy Syn Oyczizny Stawa
Gasci to na Koronę. Bo chciwe Praktiki
Czudzoziemskie, do Polsky wprowadzaią Szyki

Jeden Kanclerz na Orle wyiezda z Francuzem
Na Pogoni Moskiewskiem, Drugi Kałauzem
Kozdy Swego z Priwatą ciągnie Candidata.
Ich Pozytek. a Naszych zas Wolnosci Strata.
Kanclerz Wielki Koronny dotrzymuiąnc ligi
Przesz Zmoydz Swedom Gosciniec Toruie do Rigy
Litewsky zaś Prowadzi Czara od Smoleńska
A zatym Fortuń Naszych pewna w Polscze Klęska
Bo gdy ci Candidaci wywrą Na się Sieli
Matky Synow a zony Mężow swych Mogieli
Skropią pewnie Gorzkiemi z pożegnaniem łzami
Jesli przy Spolney z Godzie. Bog. niebendzie znami
Wnet Vyzricie ze w Schodu, y Pułnoczney Strony
Masyruianc pod Krakow Woyska po Korony
Tu Stuka przy kim Stawac, y z kim sie bić mamy
Gdyż iesli Francuzowi Swe karki Poddamy
Pozegnac sie z Wolnoscią bowiem Gallus Chardy
Wolnym Głosom przybierze pewnie Muństuk Twardy
Obawiaiąnc sie by mu przykładem Henrika.
Wolnosc Nasza niedała z Polski Przewodnika.
Kazdy bowiem ma Gallus. Ten przymiot z Natury
Ze sie zwykł przy pogodzie zawsze piąc do Gory
I lub Grzędę osiądzie przecie pragnie Wieży
Maianc zawsze w pogardzie. to co pod Niem leży
Zaczym bac sie potrzeba by Nasz zas Zwysoka
Nieoplusnęła chardzie ta Francuszka Kwoka.
Jesli tez z Moskwicinem zacząc chcecie bitwę
Nim sie z niem Sprobuiecie Vtracicie Litwę.
Bo w nieprędkich Posiłkach przełamana Siła
Rwaćby związek musiała co Vniia Zwiła
Prawdac to iest ze y W tey Naciey Przigana
Bo Wolny niechce Narod miec Tyrana Pana.
I Same Obyczaie bez Hebla Ciosanc
Musiałyby V Nasz bydz w Posmiewisku mianc
Alec to Mnieysza Wada zwyczay y Cwiczenie
I w Niedzwiedziach Vskramia dzykie przyrodzenie
W Politiczney Naciey iest Skołą Praktika
Przecię zawsze od Berła Prostota Vmyka
Dawnieyszich Krolow Modą Bendzie żył na Swiecie
Wszak tez y STEFAN. zrazu, iadał Groch w Pastecie
Byle z WIARĄ Prawdziwą Woyska y Miliony..
Byli nam ku Wygodzie nie Bronmy KORONY

Moia rada za Pana Wezma sobie Czam
Bo sie z Niem do Nasz Wroci y Moneta Stara
Srebrne y Złote dzięgi Mieczowe Talary
Perły Rysie Sobole y Inne Towary
Z Francuszkiey zas co za Fruct bendziem mieli Ligy
Wstąsky Perły Flanderki y Zamorskie Figi.

Węzeł Lniany w znaku Strzelcza.

Albo Wiązanie. od JMPana Marszałka Litewskiego JeyMci przesłane

Niepoliticzny wprawdzie Prezent Sercu dany
Miasto Srebra y Złota ieden Węzeł lniany
Ktory ze Wielkie wsobie Godnosci Zawiera
Proszę niech go łaskawa dziś Ręka odbiera.
Len otacza Ołtarze. Len y Panskie Stoły
Po zgrzeszeniu Adama. pod Len y wstyd Goły
Tuli sie. y *Papieżom chwałę Tego Swiata.
Len wyraza. gdy wzgurę z Perzyną wylata.
Alec to mnieysza. bardzey ztąd go chwalic trzeba
Ze mu y Słońce Sprzyia. y tyka sie Nieba.
Ze lnu Grzały Pieluszky JEZUSA we Złobie
Lniany Syndon okrywał Ciało Panskie w Grobie
Na Lnie BOG wypoczywa. pod osobą chleba
Przy Mszey Swiętey na Ołtarz gdy sie Spuscza z nieba.
Len Vbłogosławiony Len nader szczęsliwy
Bo na Niem Weroniki Conterfet prawdziwy
Z tych tedy lnu przymiotow niechay Pętlę złotą
Twym Successom Niebieskie Fawory Vplotą
Niech y Strzelec Aspektny dotrzymuiąc Wiary
Odstrzeliwa. od twych rzek niefortunne *Pary
Niech nakoniec wtwoy dziś fest. Tę Praktikę mile.
Viuat Kasia. do Sta lat wykrzikną Sybille.

* Sic transit gloria mundi Sme Pater.

* Parra auis in auspicata.

Mowa Weselna

Albo Podziękowanie za Pannę Młodą JeyMci Paniey Marszałkowey Litewskiey od Pana Kozłowskiego.

Nigdy Cnocie taka sie dac niemoze Zaleta, zeby Ona tym większey niemiała bydz godna pochwały Jasnie Wielmozna Mcia Pani. Insze wszytkie rzeczy na wątłym bardzo Vfortificowane fundamencie muszą codzienney podlegac odmianie: Cnota tylko Sama od Skazytelney wolna Corruptiey: Nasz pewney destinowanych ruinie długowieczney consecruie niesmiertelnosci. Sama wysokie na Swiecie Zyiącym Eminencie y Dignitarstwa rozdaie, gdy Honor nierozerwanym z nią skrępowany Związku należytey sobie pilnuiąc powinnosci, Powazne Monarchom Sciska Koronami Skronie. Ale ach Czaszy? lubo dosic wysokiey ma pochwały: lubo wtakiey zostaie Grandeci y

pozornym obfituie splendorem przecię yż ta na talią wzdyćbaiąc okrasę przyrodzonym przymu
szoną Humorem przyznaie sie że beż Dobrodźieia beż Promotora wlicbey nieiako zostawaiąc
estimatiwie, pożądanego niemoże dostempować intentum. Tak dalece że drugi mądrego Zarzuciwszy
Sokratesa Radę yż na czasz tamtemu wyżpiewiadaiąc służbę zwiąslowi, do Samey rękoday
nie przystawa Promocyey yż Bego za Cnotą dostąpić niemogł, to wszytko za Promocią me
dług Jego Szańcuie sie woli yż Intencyey. Pan Kozłowski Sługa WMM Panicy, wiedząc to do
brze że Przyrodzone Prawo yż Cnota Sama, powodem iest naibarżey do tego, aby Cnotliwy Cno
tliwych pragnął Comitiwy: a Zły między Dobremi Żadnego niemiał commercium: wszytkie swo:
ie na tym zasadzieł zamysły żeby według Sznuru Cnoty Swoie odprawował lata. Wktorych Je:
go Intencias, talią mu Szczęśliwe Życzliwą swoią influentią wydarzyli Nieba Fortunę że Po:
żądanego dopiął portu. Pańską bowiem WMM Panstwa pozyskawszy sobie Łaskę, widząc
skłonne do Promocyey WMM Panstwa Animusze, doznawszy yż Napatrzywszy sie wysokich
WMM Panstwa nieiednemu pokazanych Pańskiey Munificentiey Cnadorow: Ktorych gdybym
chciał per transenam chciał explanować Catalog pierwey Febus Killakroć Lotnemi Szczerki
Zodiak Niebieski obiezałby Cuadrygami yż moy Grubey yż niepolerowany Intellect wszystkie
Vstawać musiałby Impresye nimbym choć Tysiączną począł namieniać cząstkę Pańskiey
WMM Panstwa opuściwszy Innych choć tylko przed Vbogiemu Domowi Mojemu Szczodroty.
Wezmie iednak Snadnie tę Prowincią nieustawaiącą w Animuszach, w Szczyrach w Piorach
Luczliwych pamięć. Ta poda WMM Panstwo za iedno Opuszczonym od Fortuny desiderium
Innym Panom na przykład. Szczęście tym wiek Teraźniejszy przed Innymi wiekami
bendzie. A Posteritas Nasza talicy nam zazdrościć zechce fortuny. Te mowię Vznawszy
WMM Panstwa Beneuolentią niechcąc opuszczać okazicy Vtrwanym Clementicy Pańskiey
puścieł sie Gościńcem yż szczęśliwie pożądanej dostąpieł effectu Intencyey. Gdy przy Szczodro
bliwey WMM Panstwa Dobrodźinności, Oraz yż nagruntowniejszy Skarb, yż naiurodzaią oka
łość Dożywotniego zdasły WMM Panstwa bierze Przyiaciela. Nad ktorego dla Poprzysię
nej Wary żadnej niemoże mieć Kochańszey na Swiecie rzeczy. Za tore powzięte WMM
MM Panstwa Dobrodźieystwo, talio wdzięczen tego bardzo, tak przez Mnie Sługę WMM
Panstwa yż Sam przez się Vnizenie dźiękuie WMM Panstwu. A talio przedtym Vnizoną
ochotą Swoią garnął sie do Vsług WMM Panstwa, tak daleko więcey tak miley dostawszy
odpłaty Szczęśliwszym yż ochotnieyszym zostaie wszędy yż z Panią Małżonką Swoią WM
MM Panstwa Sługą yż Podnoszącym.

Pochwała Lata

Compositiey JMci Pana Marszałka Nadwornego WXLitewskiego.

Lato moie, wdzięczne lato
Jakosz cię nie chwalić za to
Ty ożywiasz Zioła czyście
I Mrozem Swarzone liście
Ty na łodzi przykry znosny
Poszyłasz przed sobą Wiosny

Ktora topianc grube lody
Vpałom pisze Gospody
Z tobą sie Maij wdięczny brata
Tobie Warkocz swoy rosplata
Przed tobą y Marzeć chodzi
Ktory pod czasz Starcom szkodzi
A w Młodych zaś Skutek suchy
Osłabiałe wskrzesa Duchy
Tąsz cie y Kwiecień wdięcznoscią
Weneruianć z Vprzeymoscią
Vsciela Wilgotne drogi
Rzuczaianc Palmy pod Nogi
O Twym przyscu opowiada
Cokolwiek po Drzewach Siada
Skowronek oraz z Słowikiem
Witaią cie zgodnym krzykiem
Gdy twoy wdięczny wietrzyk wieie
Kozda sie gałąska Smieie
Przed twoimi zaraz Wiatry
Zdeymuią Czapki y Tatry
Po ktorych Dąm bystrich Rogi
Fuguią Skaliste progi
I Te skokiem swem znac daią
Ze na cię mile czekaią
Zywych Wod Strumiky skrite
Sniezną Skorupą okrite
Z posrod Lodowey Niewoli
Wypadaią Tobie gwoli
W nich obfite Ryb rodzaie
Gdy Im znac o Tobie daie
Wdzieczna Wiosna ześ V Proga
Wzgurę skacząc chwalą Boga.
Zubrzy Niedzwiedzie Gniewliwi
Lwi drapieżni y krwie chciwi
Tygrisy y Inne zwierze
Gdy Wieść przyscia twego bierze
Pazurami grzebiąnc trawę
Wydaią ryki Łaskawe
Wtąż y Domowe Bydlątka
Koziełkowie y Iagniątka
Wnoszanc sie wzgurę noszkami
Tact wydawaią roszkami
Wołki nad Zdroistą wodą
Roskoszuianc wraz sie bodą
I daią nąm znak wesoły

Kopytami kopiąc doły
Ogułem wszytkie żywioła
Zwierze Ptastwo Ryby zioła
Łasi Wody Ogień skryty
Wszyści pragną twey Wisity
A gdy cie iuz w Nasze Kraie
Ceres przyiemna oddaie
I gdy Poczniesz gornym Hukiem
Mierząc Grunt Niebieskiem Łukiem.
Wten czasz Pan y Slachcic rowny
Prosty Kmiec y Zołnierz mowny
Według przemozenia swego
Witaią Goscia Miłego
Ty albowiem Słusznym działem
Dzielisz Chleb Wielkiem, y Małym
Z twey Łaski Pan y Vbogi
Cisnie sie pod twoie Nogi
Ty w Podział rozdaiesz Kopki
Większym Brogi Chudszym Snopki
Twym Faworem Zołnierz w Pole
Wychodzi. y Oracz role
Z Potem czoła wyprawuie
I zysk sobie obiecuie
Gdy twe Południowe Oko
Weyzri po Polach Szyroko
Zaraz Oracz idzinc w cienie
Swym Pracom czyni wytchnienie
I otarszy twoy Pot z Cola
Na Wołki swoie zawola
By z karkow Iarzma Składali
I Trawką sie Posilali
Wten casz Sługa lub słuzbiste
Przynosą Garki Dwoiste
I dzban Piwa dla ochłody
Kto go niema wienc y Wody
Siadszy tedy na Murawie
Nieganiąc wiedzy przyprawie
Co mu Bog dał kontent z tego
Zażywa daru Boskiego
I przy Stateczney ochocie
Maianc nadzieię w swym Pocie
Woli ten Posiłek mały
Niz wyborne Speciały

Wnet potym po maley chwili
Gdy sie iuz trochę posili
Zsienia swego bioranc miarę
Powracza na brozdy stare
I wołkami vchodzące
Ku zapadu sciga słońce
Gdy sie skończy dzienna pracza
Zmrokiem do domu powracza
Schowawszy rolne narzędzie
Zszelądką do stołu siędzie
Tym napirwey z bochna chleba
Kozdęmu ile potrzeba
Vkroiwszy. Pęzy z garka
Wlewa na misę kucharka
Albo też przychodzi z tłustą
Sadłem zatartą kapustą
Ziadszy smaczno nieboracy
O swey diskuruią pracy
Ten Juńcom młodym przygania
Ow zas roli do orania
Dla nader gęstych krzemięni
Większą pracą sobie mięni
Na złe lata skarzy inny
Kozdy przecię prac swich pilny
Nim słońce promien rozwiie
Cepem pobudkę wybiie
Gospusia też swoie znieie
Nim dzień dobrze rozednieie
Nakarmiwszy po kądzieli
Kozdey zosobna rozdieli
I tak az do dnia iasnego
Według zwyczaiu dawnego
Przesz rąk swych pilne staranie
Zarabia ranne sniadanie
Dzienne zas zwykłe zabawy
Wzniwach y wkoszeniu trawy
Z pol zprzątaniu fawor lata
Nadzieiom prace przeplata.
W ktorey gdy pot nieustaie
Tam bog siła chleba daie
I poki trwac pracza bendzie
Lato zechce sprzyiać wszędzie
Twa dobroc zawarte wskale
Na wierzch wydaie metalle.

I Gornikom Pracowitym
Sciera Pot zyskiem Obfitym
Ty Osladasz Grona Winne
I zdobisz Owoce Inne
Z ciebie wzne Smaki wzięte
Wszytkiem ludziom na Ponetę
Ty zdobisz Kolorem Kwiaty
Z twey też Woli bez Zapłaty
Mały robaczek roboczy
Na grzbiet luczky Jedwab toczy
I wszelki Gad co iest w cieniu
V ciebie w nieprzepomnieniu.
Jakosz cię za to niechwalic
Jakosz y Ofiar niepalic.
Zeydźwa sie Bracia w Gromadę
Vczynmy sobie obradę
Niech kozdy letniemu Panu
Da ofiarę według Stanu
Zołnierz Zbroią przyodziany
Niech dym Kurzy lutrowany
Pan zas tłustych Wołow Parę
Niech da Latu na Ofiarę
Slachcic rowny Jałowiczą
Mieszczanin Dobry Piwniczą
Sołtysz Ciołkiem Kmiec Baranem
Wytay Lato wespoł z Panem.
My zaś co rzeczem Dworaczy
Co Mamy wszytko bez Pracy
Za Prochy Krwawe Ofiary
Oddaymy Tryb Dworsky Stary
Złozemy sie ku Ofierze
Niech z Nasz kozdy Kufel bierze
A gdy Podpiem wochotę
Krzyknie Viuat Lato złote.

Pikieta Polska Spisana

Pod Niesczęsliwego Tyranstwa Sweczkiego ktorego Okrucienstwem Oyczyzney Naszy Wiele zgruntu zniszczonych Prowincyi Opłakane czaszy. W ktorey pod Podobienstwem przyczyni Woyni opisuią sie.

Krol Polsky — Vrzuciłem Wyznika ktorimi był cięsky
Krol Sweczky. — Wszytko biorę co Na mnie przyjdzie brac, albowiem gra moia nieięt słuszna
Czesarz. — Niesczęsliwie tę grę grałem raz, teraz tey gry sie boię
Krol Francuszky — Niemogę z Wami grac bom iuz z kiem inszym zaczął.
Krol Dunsky — Bendę sie Wam przipatrował.

Krzenwelt. Ja zwami gram.
Olendrowie Ja grę odwłoczę a nieuiem ieżeli mi tu co pomoże.
Brandeburg. Miałem dobre karty, alem ie za złą radą odrzucieł.
Turczyn. Ja podobno z Wami będę grał.
Moskwicin Cudzemi pieniędzmi grzm.
Tatarzij Moia gra wszytko wniwecz obrocac
Kozacy Odrzucilizmy Króla ale go znowu bierzemy
Król Polszy Gdybym był grał tę grę po Polsku a nie po Francusku niestraciełbym był.
Królowa Krystina Gdybym była tę grę wzięła pięknieby mi była ta gra vszła
Królestwa Polskie Wszytkoźmy stracieli.
Szwedowie Zaglądaią nam w karty y od nasz się grać wzą
Pruszy Nam naygorsze karty dostały się
Toruń Dupie Króla odrzuciwszy przegrał
Elbląg Już drugi raz zdradzieczko gram coś o mnie mowyć będą
Gdańsk Poli czerwiennego Tuza trzymam spodziewam się że nie przegrzm
Brandeburg. Bym był miał więcej czerwieni pewnieby m wygrał.
Puck. Czerwieni mam dosic, ieżeli gra wdługo nie goyźie
Królow Przegrałem bom się dwapięć.
Stara Polska Bez rządu gram za Króla wziąłem sobie wyżnika
Chłopi. Gracie a nasz z stodoły dupicie
X. Adolph. Panie Bracie lepiey tu grać niż we Szwecyey kędy niemasz tylko mięsiane pieniędze
Król Szwedzky. Smiele stawiaycie Panie Bracie, wszak nieża nasze pieniędze gramy
Oxestern kanclerz. Kiedy kogo chcę oszukać, to z niem po przyiacielsku postępuię.
Król Polszy Wszytkom stracieł, iednak się ieszcze raz odważę y ostatek stawię.
X. Kurlandzie. Żadnym nietrzymam.
Królowa Polska. Miałam pierwey Piąty Sequens y szwerlę alem nieumiała na swoy zysk tey gry obrocac.
Litwa Wszytkie karty mam białe
Radzieiowszky Abym na drugich, Królam stracieł, abym Sequensu dobrał. alem się sam oszukał.
Wła Poznansky. Bym był wiedział że na tak zły koniec przyść miała nigdybym się we tę grę nie wdawał.
Wielka Polska. Daleko lepsze karty odrzucilizmy niżlizmy wzięli
Brandeburg Vrzucałem Jednego Tuza a drugiegom wziął y tałem przegrał.
Oxestern. Ja będę kartował aby moy Pan wygrał.
Groff Magnus Szczęście mi służy za Krallę dostał mi się król.
Wittemberg Ja więcey niegram.
Generał Steinberg Zawsze co bym grywmy
Generał Elbinsky Potrzeba mi miec pilne oko na karty morie albom niem kto dwa razy Bradzieci gra trzeci raz mu niewierzy.
Xiążę mark Miśny Przigatruiąc się tako drudzi biorą nauczę się grać
Generał Vbalt Co mi dacie żeby Wam ta gra na dobre wyszła.
Generał Winter Gdańsky Jeżeli się ia przyłączę do gry Waszey nieieden się wieś podrapie
Otto Demenden. Gracza Bogate nigdy nieuidziałem.
P. Czarneczky Ja tey grze Konieć. Vbyłem.

Passio

Palatinatus Maioris Poloniæ Secundum Anonimum. Cum Rex post recuperatam Metropolim Vrbem Cracouiensem Cæsariano Militi daret Hyberna.

In illo tempore. Egressus Rex a Cracouiâ trans Vistulam, congregatis Principibus Sacerdotũ et Senioribus Populi ait: Satis quia Palatinatus Maioris Poloniæ Semper Regibus et Senatui in suis consultationibus contradicunt; Vestra Nobiscum Senatusconsulta acceptare nolunt: Intentiones Nostras et Vestras, consiliis nostris conformes et ab aliis pendentes impediunt. Idcirco consilium facite qua ratione Intentiones nostræ suum sortiantur effectũ illorumq; libertatibus et Iuribus frænum imponatur. Tunc accessit Vnus de Duodecim et ait: Quid mihi Rex Vis dare; et ego consilium trãdam quomodo Annibilabuntur et regnabis Vt Velis. At Rex constituit Ipsi dare Triginta Millia Vngaricorum Prouentus Annui hoc est Episcopatum Cracouiensem. In illa autem Hora Vt Intrauit in illum Diabolus, abiit, et consulit cum Thesaurario Magno. Proponens illi occasionem esse Vltionis combustæ Synagogæ Omnium Sectarum Matris per Populum Maioris Poloniæ: liberam nunc et percommodam, aliamq; amplius opportunitatem quærendam non eé modum: tantum cum Cæteris quantocius ineundus est Pharisæis. Quo Ipsi obruerentur et lapidaventur. Palatinatus autem Præsentientes Imminentia mala miserunt de medio Sui ad alios Senatores et orauerunt dicentes: Vos cum Situs custodes Legum Nostrarum et Patres Patriæ Vigilate sicut Iurastis, Vt omne Nocium et perimens Libertates nostras auertatis et Vos pro Viribus peruersis opponatis Capitibus antequam Seducant Regem. Sed inuenerunt eos dormientes et dixerunt: Sic non poteristis Vna Hora Vigilare Nobiscum. Iam ergo dormite et requiescate: Siquidem Vos ipsos et Vestros Posteros eadem Calamitas manet. Iuito ergo consilio Seniores Populi in Atrio Principis Pharisæorum Hiberna decreuerunt Militi Cæsariano in Palatinatu Maioris Poloniæ Vt sic facilius attritis et discerptis facultatibus frangerentur eorum Iura cum Libertatibus. At Vxor Regis Veniens ad Maritum dixit: Quid tibi cum Isto Populo Innocio Palatinatuũ Horum propter Quem die ac Nocte torquet me Conscientia: Siquidem Isti Palatinatus fecerunt Omnia quæ fideles Consueuiunt Subditos, Multa Passi ab Hoste Incommoda, maiora a transeunte exercitu modo pertulerunt: Propria Virtute ac Milite Suo: quem Propriis alebant Stipendiis Hostem de fortaliciis depulerunt, et Ipsi receperunt, adduxerunt Dantisco Peditatum Suum fameq; ex parte consumptum, Subministratis comeatibus conseruarunt, et Secundũ Mandatum Tuum Stipendia dederunt: Promissum a Tua Maiestate habentes Quod liberi debuissent esse, ab Hibernis Cæsariani Militis. Recordare Dñe et Memor esto Verbi Tui in Quo illis Spem dedisti reuersus in Regnum Tuum. Tunc conuersus Rex ad Pharisæos inquit: Quam occasionem adfertis aduersus Palatinatus Maioris Poloniæ Ego certe nullam in Eis Inuenio causam. At illi Clamauerunt dicentes: Tolle tolle facultates illorum, tolle libertates et Iura: Quia Si hæc non facis non Eris Amicus Cæsaris. Quia Ipsi contradicunt Cæsari. Quibus Rex respondit: Accigite Vos Illos

et secundum artes Vestras fraudulentas eos Iudicate, Innocens ego Volo esse a Sanguine Isto. Mi:
lites Vero Cæsariani Venientes pro Hybernis, ad Palatinatus Maioris Poloniæ Super diuisiones
sibi datas miserunt sortes Vnicuiq; Regimini sortem et plectentes Coronam Tribulationis Facul:
tates et Bona Nobilium depopulari, et in nihilum redigere cœperunt. Sacerdotes Vero a longe spe:
ctantes deseruerunt Villas suas, et in rapinam dederunt: Consiliarii Vero pœnitentia Ducti a
lias assignationes militi Cæsariano dari Volebant; at Miles ait: Quid ad Nos Vos Nobiscum tra
ctantes Polliciti estis Multos de Polonia Miliones Vos Videritis. Venerat et Supremus Regni
Marschalcus, seu alter Ioseph ab Arimathia Volens de hâc oppressione Liberari Palatinatus
Istos, sed propter consilium Pharisæorum non præualuit. Frequens Vero Populus Palatinatu:
um Maioris Poloniæ adibat Regem Clamans et dicens: Eli Eli Lamasabathani. Dnē Dnē Vt
quid derelinquisti Nos. Tunc Princeps Publicanorum Thesaurarius ait: Eliam Suum Pala:
tinum Podlachiæ Vocant Isti: Videamus Num Elias Liberabit Eos. Cum ergo Nobilitas nihil
Supplicationibus suis effecisset dixit: Consumatum est. Consiliarii Vero Videntes Consiliorum
Suorum effectum posuerunt Causam Palatinatuum Scriptam. Erat autem Scriptum Ironice Ma
chiauelice et Athæice: Quia Palatinatus Maioris Poloniæ in Suis Conuentibus Semper Contrarius
est Regiæ Senatorumq; Voluntati. Quia absoluto non applaudent Dominio. Quia in perni:
ciem Istorum Populorum primo Suæcorum Regi fidem dederunt, ideo Vniuersum Palatina:
tum Istum sic pati oportuit. Altero Vero congressu Superueniens Rex Varsouiam conuoca:
uit Quosdam de Senatoribus et Consiliariis ad Consultandum: cæteri Vero Senatores et Viri
Timorati Sequebantur a longe. Inspicientes Principem Publicanorum in pernitiem Patriæ con:
sultantem; mouentes capita sua et dicentes: Vach Qui destruis Constitutiones et Iura antiqua
Senatores a Consiliis remoues, Tertium Ordinem in Consultando pœnitus excludis, Thesaurum et
Contributiones a Populo datas abliguris: Nulli Soluis Exercitui. Sed Thesaurarius conuersus ad
suos asseclas et Regem Inquit: Faciendum et Bene consultandum est ne amplius Ordo Tertius
resurgat atq; Nobilitas. Ne Veniant discipuli aliqui Ipsis fauentes furatiq; intentiones Nostras
auxilientur Ipsis et dicant: Surrexit Nobilitas, et esset error Nouissimus peior Priore.

Karol Gustaw Krol Sweczky

Swoich Wiernych do Bitwy Zwoluie. Compositiey Iednego Kawalera Czu:
dBoziemskiego Woyska naszego Officiera.

Krol. Gdzie sie bawisz Kinixmarku przybiway zokręty
Kinixmarg Niemogę bom zokręty od Gdańsczanow wzięty
Krol. Gdzie zostawasz Wittemberk ktorys bywał w Sławie
Wittemberk Panie Poimali Mnie Polaci W Warszawie
Krol. Gdzie Benedict Oxestern Nasz Vicerex w Polscze
Oxestern. Panie mowic nieumięm. y Korony iescze
Niemamy gdyż ią dwiema Szablami przykrito
Polską takze Tatarską a Nasz siela zbito
Krol. Gdzie Oskien, Mądra rada Sapient w Obozie
Oskien. Ow Mnie Polsky Zołnierz wiedzie na Powrozie.

Krol. A gdzie Maior Conterstein y Lewenant został.
Oniż. Ach Panie zdrugiemim sie do Zamoscia dostał.
Krol. Gdzie Groff z Nasau Rycerz Nasz wysoce rodzony
Groff z Nasau. Panie, W Sturmie pod Rygą Duch moy Vtraczony
Krol A Moy Wierny Izrael pod Zołdawą tuszę
Israel Polem Stracieł y Woysko, ba y z ciała duszę
Krol. A Kolstein Nasz Rycerz co sie ma odważyć
Kolstein Niemam czasu bom musiał głowę swą położyć
W Polu gwoli Tatarom ktorzy Mnie Vspieli
Iuzby Mnie wszyscy Swedzi nigdy nierozbudzili
Krol. A Moy Szwagier z Hesiey Groff y Rycerz sławny
Zabawieł sie gdzieś wdrodze. a to iuz czasz dawny
Niewiem czy dla złey drogi czy dla Niepogody
Czyli go iaki Polak zaprosieł na Gody
Groff z Hesiey Radbym sie był pospieszył ale Babimoysky
Starosta pokazał mi most nieprawie Moysky
I takem sie na mostach musiał długo bawyć
A za zdrowie Swagierskie żywot tu zostawyć.
Przeto iuz Panie Swagrze, szkoda na Mnie czekac
Iezeli macie iako mozecie Vciekać
Gdyż sie znak zły pokazał na moiey osobie
Co sie mnie stało w Polsce stanie sie y tobie
Krol. A Kędysz iest Waczmar Keid, iak mu sie powodzi
A iesczesz wżdy na Nogach po Zołniersku chodzi
Waczmar Tak Tatarsky iak Polsky głosz haniebnie Srogi
Halay Halay wołaianc. w Me twarde Ostrogi
Przestraszył mnie a tak iuz Opusciwszy ręce
Dałem sie Im poimac y w tak wielkiey Męce
Iestem V Tatarzyna proszę wyzwolże Mie
Ty ktorys obiecował wsławic moie Imię
Krol. A gdzie Xiażę Radziwił Nasz wielce Kochany
Radziwił. Owo ia V Tatarow Więzień Poimany
Ratuycie Mnie Polaci z tak cięskiey niewoli
Bomci ia służyc musiał Swedom poniewoli
Bendę ia zaś Oyczyznie na potym Wiernieyszy
Vznacie to gdy bendę z Więzienia Wolnieyszy
Krol. A wiedziesz Lud z Anschaltu Xiażę ktory żyie
Xiąże z Aschaltu. Trudnosc mi niedopuscza niechcąc pozbyć szyie
Wolę wdomu głowę miec nizli ią tam stawic
Zgoła sie iuz niemyslę Woyną Sweczką bawic

Chwała Bogu że [redacted] ztąmtąd puscieli Polaci
Juzbym sie tam niewrocieł chocbym straceł oczy
A Englowie obadway wdyscie ich widzieli
Rycersci Braciszkowie kędys sie podzieli
Jeden z Nasz V Tatarow wkaidanach tańczuie
Drugi z Vciętą Szyią iuz Valedikuie
Bryozel Procht Baldek kędy sie zostali
Przynamniey gdyby Posła iakiego posłali
Jako sie ze Mną maią w Vkrainie Polskiey
Lub iak sie im podoba tam wziemi Podolskiey
Ach Panie Obudwu Nasz tak barzo odrwiono
Ze Nąm Skorę na grzbiecie, na rzemien Kraiono
Wienc ty Młody Kinixmarg bądz Wodzem wprzigodzie
Panie Z Wielkiey fatigi sam sie chłodzę w Wodzie.
Bom sie musiał z Polaki fatigowac raznie
Ktorzy mnie zapendzieli sam do zimney łaznie
Lepiey mi było Zniemi asperges me Spiewac
Ale zem iuz pod Wodą muszę przestac ziewac.
Bywayze Grofie z Nazau boś Ty nieubogi
Mozesz mi zdobycz przyniesc y pomodz na Nogi
Ach dostałem zdobyczy takem obnazony
Juz iako Trup pobladły na znak wywroczony
A Wrzesczewicz V Diabła toli iuz niewrzesczy
Juzem sie go nawołał, aż mi we łbie trzesczy
Bywszy pod Częstohową zamarzło mi garło
Do tego Mnie Sumnienie, iak wsciekli pieś zarło
A tak iako desperat chciałem Kosciol strzaskac
Alem tam musiał nazad ze wsztydem ochiachac.
Gdyż mi sie przedsięwzięcie opacznie nadało
Stracielem Z Woyskiem Zdrowie y wrzasku niestało
Przecię ia w Kinixmarku mąm nadzieię cale
Chociay mi na przednieyszich brakuie niemale
Niedufay bo mi Szpadę w Gdansku odpasali
I niesmiem broni dobyć gdyż mi zakazali.
A siedzanc sam W Więzieniu za potężną Strażą
Vczynic muszę wszytko co Polaci każą
Cosz twey rady Braciszku Zacny Xiąże Kroia
Szedłbym ia w Pomorzcyznę bym miał dość Konfuia
Juzbym sie rad z tey Woyny do Domu wykroieł
Bo Na Nasz Brandeburgier iuz sidła nastroieł.
Ey Brandeburg Stoy przy mnie wszakeż mi slubował
Niebendę bobym sobie przy tobie popsował.
Czy Mnie wszysci myslicie Samego zostawic

A większego z Polaki Kłopotu nabawic
A Dio. iakis sobie nagotował Strawy
Ziedz sam na Nasz nieczekay swe mąmy zabawy.

Lamentowa Duma.

Karola Gustawa Krola Sweczkiego wyżey Położoney accomoduiąca sie Pobudcze Ktorą on zrzesistemi łzami częscią nad Pobitemi częsciąm nad Poimanemi w Polscze Kawalerami odprawiał. szerszym opisana Stylem.

Zaczynąm Dumę Krola Niezboznego
Ktory naswiętsze przymierza Swiętego
Przerwawszy zwiąsky wsciekłym iadem zięty
Wywarł na Polskę Animusz przeklęty
Ten po Straczonych wkrawym Polu boiach
Po Malborskich sie przechodząc pokoiach
Zaiano Fortunę y złe zowiąc Lata
Na nieżyczliwe narzekaiano fata
Iego lamentom Echo podrzezniało
I wpuł zaczęte głosy oddawało
Gdy poruszaiano Grobowcow zaryczał
I wodzow swoich Strapionych wyliczał
I takze iuż sąm niesczęsliwa broni
Zostawac bendę wtak zalosney toni
Gdy mi tak zaczne Kawalerow Grono
W Grob albo w Polskie Kaidany pobrano
Gdzieś mi sie podział Kinismarku drogi
Kochany Oyce Ktorys dumne Rogi
Scierał tak często Czarnemu Orłowi
Gdańskiemu wpadłem w łup Admirałowi
Daremne twoie Myłosciwy Panie
Z Lamentem gorzkiem zmiesane wzdychanie
Minda Mnie trzyma y Balticzkie brody
Tak bystre zdawna Vskromieli Wody
A gdzieześ zapadł Wittemberku sławny
W Boiu w Pokoiu Kawalerze dawny
Zamoyskiey Wieże Forteca Mnie trzyma
Gdzie przykrozimny Eolus wydima
Gdzie moy Benedict Oxestern Ktorego
Pro Vice regni miałem Panstwa tego
Nim Mnie do Polskich rządow przipuszczano
Wprzod mi Po Polsku Vczyc sie Kazano
Mądry Eschinie. a twa Mądra rada
Gdzie sie podziała. Ach y mnie iuz biada.

Biada moy Panie bo mi iuż me dzieła
Więzienie Piekło y Smierc zapłaciła
Gdzie iest Kanstein Weicher y ktorego
Lew Pieczętuie Panstwa Norweyskiego
W Zamoyskiey dawno Forteczy dyszemy
A złe o tobie Nowiny słyszemi.
Kendy Grof z Turnu ktorego y Woyna
I krew wysoko wyniosła dostoyna
Pod Rigą zginął. gdzie oraz y mowę
I nader Pyszną miecz mu Vciął głowę
A Męzny Exel. czy iescze wiekuie
Czy w Si Bogate y Miasta rabuie
Milisz sie Panie Szable Polskiey Siła
Oraz mi ze krwią żywot wytłoczyła.
Mąż Zaczny Kolstein. co tak przy Mnie stawał
I zawsze zdrowey rady mi dodawał.
Gdzie iest! I tego Straszna Proserpina
Swgiego zniosła szablą Tatarzyna
Swagrze Kochany Herena Wielkiego
Czy cie Bendę miał Goscia przyiemnego
Niebendziesz Panie wdrobne Porąbany
Stuky z moimi, iuzem zwinoł rany
A Iasne z Waynar Xiążę o tym czasie
Ach wiakim teraz pozostawasz wczasie
W zadnym bo gdy mnie ostrą Szablą cięto
Oraz mi wszytek czasz y wczasz odięto.
Cny Radziwile ktorego Twarz Iasną
Kochąm y Twoię krew iak swoię własną
Gdieś iest! Pytay sie nieuchronney Broni
I Lotnych za Mną Tatarskich Pogoni.
Z Aschaltu Xiążę czyli iescze żyie
Czy z Litewskiego Nurtu wodę Piie
Nie piieć ale Harnikow Okowy
Pod Iarzmo Polskie zchiliły Nąm głowy
Slachetna Paro Rycerskich Anglikow
Czy Wąm Woiennich kto nie zmylił Szykow
Zmylił. ieden z Nasz wpodział Plutonowi
Drugi sie dostał wlup Tatarzynowi
Bryozel Procht Baldek czekamy pomoczy
Z Inflandczkiey ku Nąm pospiesać pułnocy

Niezaraz bo ich znacznie oszukano
Kiedy Im skorę wzbyt pokarbowano
Wienc ty przynamniey Kinismarku Młody
Na mą Obronę przybyway z tey Wody
Zabawnym Panie. bo za twoie zdrowie
Na dnie głembokiem Wislne pełnię zdroie
Bogaty Grafie z Nazau przybyway
A Męskiey Broni swey przy mnie dobyway
Trudno iey dobyc. bo rękę y zbronią
Juz mi Smiertelną zagarniono tonią
Moy Wiercu czy mi dotrzymasz Krakowa
Gdzię zdawna leży Korona Lechowa
Jac sie moy Panie koło tego Wiercę
Ale Bog to wie czy sie ztąd wywiercę
A Forgiel kendy po Sączu Straczonym
Po Regimencie trzykroć rospruszonym
Trzykroc Imany. po zmylonich szykach
W Krimskich nakoniec, sam zostawał łykach.
Gdzięzes moy Sachu y z Haracterami
Dosc Rycerskiemi Sławny odwagami
Puscieli Szablę Haracteryi wszytkie
Tą mu zadano rany bardzo brzydkie
Graffie z Cerwizu ktorys swey Priwaty
Pragnął z Wieliczkiey doydzieszli Intraty
Gdzię iestes Teraz? Ach iuzem V Soli
Sowicie oney przipłacieł swey woli
Ferc y z Exelem: Ow konny ten Pieszy
Rychloli mego do Boku pospieszy
Oba w Arescie Marsowym zostaią
I Salsesany kobyle iadaią.
A lud Krakowsky! zgadni co tesz rzecze
Sczęsliwy ktory za wczasu Vciecze.
Nim go mroz cięsky y wybladłe głody
Na plutonowe, niezaproszą gody
Kto mi co powie o Infanteryiey
Kto tam zawarty o kawaleriey
Wiatr ich powiewa. y głod straszny trapi
I obrok Sczupły bo muszą iesc skapy
Jesli sie do Nich niepospieszysz Panie

Sweczka z krakowa Mogiła sie stanie
Wienc tÿ przÿnamnieÿ Mezne Xiąże z kroi
Przesz ktorego miecz, Dom moÿ męzno stoi
Gdÿbym miał więceÿ Communika Cznego
Mogłbym pospieszyc do Boku twoiego
Dotrzÿmaÿ mi Pact; Brandeburku Panie
Wszakezmi nieraz prawie przÿsiągł na Nie
Prawda leć oba Szelmami słyniemÿ
A Zwiarołomneÿ pewnie poginiemÿ
Ratuÿcie Przebog Panowie ratuÿcie
A nowe do Mnie Posiłki gotuÿcie
Zginęli marnie ÿ wÿ Poginiecie
A Zemną W Wieczneÿ hanbie zostaniecie.

Rixa

Polonorum cum Germanis ad depellendos e Regno Suæcos accitis; a Serenissimo Rege et Inuictissimo Principe Ioanne Casimiro Poloniæ Rege Qui in defensionem accersiti grauiora Incolis regni intulerunt mala: quam Suæcorum Vandalorum Gottsorum Transyluanorum Vngarorum Cosacorum Moldauiæ Valachiæ et aliorum Hostium colluuies.

Germani ad Polonos.

Heu Poloni lachrimosi
Estis iterum Animosi
Nam discessit Vircius
Regnum Vestrum est Purgatum
Nouiter et recens Natum
Vnde iam læti estis
Sed est magna turpitudo
Quod Vestra ingratitudo
Germanorum merita
Non agnoscit. Sed accepta
Pro nunc censentur inæpta
Vbi sunt præterita
Vestrum Regnum et Corona
Vestræ Domus; Vestra Bona
Et libertas Aurea.
Erant tota Subiugata
Et a Suæcis Spoliata
Germanorum Laurea
Cuncta hæc recuperauit
Vosq omnes liberauit
Pro hoc beneficio
Nunc Germanos trucidare
Et tam pessime tractare
Vertitur nunc Vitio.
Si Suæcus fefellit fidem.

Semel, hoc faciet idem
Quando serio tacuit.
Tamen Pax iam sine cura
Cum Eo qui Vestra Jura
Fregit. Vobis placuit.
Quis nunc erit tam insanus
Qui auxiliares manus
Importunnas porrigat
Nam Germanus Ictus sapit
Priusq3 exemplum capit
Et errores corrigit
Quantos Milites Præclaros
Et Bellorum non Ignaros
Leopoldus perdidit
Pro Amico sasimiro
Non pepercit Illi Viro
Regnum quoq3 tradidit
Jam Regina Eulabat
Olim quando exulabat
Petens Arma Cæsaris
Galli arma Vocauerunt
Et Suæcorum promouerunt
Tamen illi Valebant
Eligetur Innouatus
Relinquetur approbatus
Ergo Juris Socius
Reconciliato Hosti
Fidem nega, quam tu Nosti
Jam non stabit occasus.
Serpens fœminam seduxit
Cui nec Vir post reflexit
Paradisi Epulis
Caue Gallicam Serpentem
Fœminam decipientem
Et Cunctantes Præsules.

Poloni ad Germanos.

O Germani Fastuosi
Quantum Potis Animosi
Vel potius timidi
Magnos triunphos canitis
Cum satis ignari Situs
Vere dicam Fumidi
Sordidum est triunphare
Verbis et nunquam pugnare.

Vanas Pompas canitis
O quam falsa hæc dixistis
Quod Nobis restituistis
Nostra perdita Bona
Non sunt hæc Vestri Proßæa
Factum id nostra Framea
Non sunt hæc Vestra dona
Excessisetne Virtus
Ni Periisset Ralocius
Deuictus per Polonos
Nil nobis restituistis
Imo Regnum exhausistis
Et Pauperes Colonos
Tu Germane es Insanus
Dum Auxiliares manus
Superbe Te prædicas
Cum Gerit Haister ille
Reputatur quasi misse
Proditorem Indicas
Sed pro Rege Casimiro
Pepercistis Nulli Viro:
O quam falsa hæc Verba
Imo multis pepercerunt
Nec Vere Hostes Viderunt
Vestra Arma Superba
Regina dum exulabat
Vestra arma implorabat
Sed non hæc Tyrannica
Quæ Nobis Sunt grauiora
Et multo Crudeliora
Quam erant Paganica
Nunc Blasfæmam habes mentem
Reginam Vocas Serpentem
Cum Sit Mulier Prudens
Promouere Bonum Gentis
Non est hoc Virus Serpentis
Tace Lingua Impudens
Non Veneramur Serpentem
Sed Reginam tam Prudentem
Quæ odit Vestrum Æstum.
Decepistis Hungariam
Nunc Vultis et Poloniam
Nouimus Vestrum Æstum.

Mediator

Dum audio disputantem
Et duris Verbis certantem
Cum Polono Germanum
Video quod in his Verbis
Latet anguis et a Verbis
Procedetur ad manum.
Qui Armorum Sunt Socii
O quantum habent otii
Vt decertent carmine
Quos maluissem certare
Armis Hostem trucidare
Optimo pro Nomine
Potius quam in his bellis
Vti famosis libellis
Quod est factum exile
Ex hac em discordia
Hosti Tanto Victoria
Parabitur facile
Quod ne fiat Procurabo
Inter Ipsos mediabo
Vera dicens Duobus
Prudens Lector considera
Si quæ dicam erunt Vera
Ea priba ambobus
Ad Te ergo mi Germane
Primo loquar et non Vane
Ne Te nimis collaudes
Non est Tuum te laudare
Alios Vituperare
Profecto multum audes.
Vel si te ipsum collaudas
Sicut Pauo Suas caudas
Non tam alte erigas
Ac nimium mastam Gentem
Vt adiuues Te Petentem
Non tam dure cornigas
Memorare quod Fortuna
Nunquam solet esse Vna
Plurimos seduxerat.
Qualis fuit tua nosti
Quæ Te Iesum huic Hosti
Vix Vix non tradiderat
Deo pro Hoc redde grates:

Dama Jedna Wenecka Kazawszy się na malowanie na Obrazie. Wystawiała go za Publicum Weneciey Spectaculum. Stoia była sliczne Obrana rozmyslá farb rostegami y Kamieniami Ozdobiona. Twarz Pomatami dosc z Natury sliczna przyglancowana. Constituta Niezna Ciała o Zdobne Szaty y Kleynotow Zdobiety Roznoby. Rogi na Sekulach na Puttlocie wysoko Swoie wydawały apparentią. tak że dla wyborney gladkosci y allectuy do Siebie Krolestwo się czynieli dufaiąc Sobie że się umiey Kochali przypisała Sobie Lemma. Omnia mihi licent.

Znowu ieden In Balbec militari Woien wßelakich Sposoby rozmyslá nacyi Wymyslne in Arte Militari Sztuky. Vzrzędy y dostoien stwa Woyskowe wymyslowac Sobie Kazał drzyma rßy Lemma. In Me sunt Omnia.

Zenie Lotoreiy w Balwan Soli Obroconey Se Quita ieden dowcipny napisał Nagrobek: Mulier fuit dicerem quod nunc est. Nisi Miraculum foret Mulierem esse, et tacere.

Contra christianas Vestales Regulæ SS Matris Tereßiæ Wystawia Swiat Vszykowane Woysko, Ktorego Lewe skrzydło Wzyma: Libertas et loquendi facultas bardzo zwłaszcza biatemgłowom Smakowita. Prawe Skrzydło Natalicorum Splendor y affluentia Przyiaciół. Corpus Woyska y front Wzymaią Dostatki y wßelakie wßzaszy wygody: Vbiory Stroie cu cztera Pompa Swiata. OK. OK. OK.

Si non fatis ero Vates
Jam tuæ angustiæ
Quod Te tunc non deseruit
Summa Virtus promeruit
Piæ Domus Austriæ
Cuius quidem Sancta Vota
Cernit Polonia Tota
In Modernis casibus
Eidemq attribuit
Quod Ralioci cæsus fuit
Polonorum manibus
Nomen Hostem deterruit
Leopoldi post domuit
Territum Czarneccius
Ideoq mi Germane
Non Solus Triumphum cane
Dum perit Raliocius
Obtinuisti terrore
Polonus Vero Fragore
Frameæ Victoriam
Non Tibi non Sed Nomini
Cæli Potentis Domini
Ergo nunc da gloriam
Vterius Procedatis
Nam hoc adhuc non est satis
Prisco more Teutonum
Velitis auxiliari
Non tamen depopulari -
Nam hic mos est Prædonum
Habebitis Nomen Bonum
Quod est Super Omne donum
In præsenti Seculo
Rex Vester Benedicetur
Dei Manu eruetur
Ab omni periculo
Tandem et Tibi Polono
Prout Scriptori non Bono
Vertitur nunc Vitio
Vere turpem habes morem
Nam Bonum Imperatorem
Proscindis conuitio
Non decepit Hungariam
Nec intendit Poloniam
Tace lingua Imprudens

Leopoldus Te diligit
Licet Miles Te affligit
Peri penna Impudens
Decepisset Transyluanus
Si Armatæ suæ Manus
Non arcerent Hungarum
Vno Solo Regnum mense
Suo debellasset Ense
Et Te Veri Ignarum
Sed iam plura loqui nolo
Vos enim Vtrosq; colo
Si offendi Parcite
Vel si palam prohibetis
Loqui promptum me habetis
Loquar post hæc tacitè
Quod si neq; hæc effari
Licet; liceat precari
Vt cesset Vestra rixa
Si durabit amittetis
Si cessabit facietis
Regna Vestra prolixa.

Nullum est perfidiæ et infelicitatis Genus, quod a Deo desertus Homo non committat. Hor. Principū

Ad Lectorem

Nomen meum hic non scripsi
Non est notum mihi Ipsi
Hæc tu Nemini dicas
Resideo circa fines
Germanicos porto Crines
Calligas Polonicas
Et sum Iudex et non Iudex
Calumniæ tamen Vindex
Nam Maiestatem colo
Si Amice quis sum Nosces
Neque plura scire posces
Eris Magnus Apollo.

Podziękowanie

Za Podięte tak w Oyczyznie, iako y w Daniey Przeciwko Swedom Węgrom Koza: Kom y Moskwie Prace oddane Im P. Stefanowi Czarneczkiemu Woiewodzie Ruskiemu Regimentarzowi Woysk IeKMci.

Bog zapłac Czny Czarneczky ze z Bozey Pomoczy
Slawę Polską wszerzasz w kraiach ku Pułnoczy
Slawę ktora przesz zły rząd ledwie niezgubiona

Przesz twą dzielnosć iuż teraz znacznie poprawiona
Bog zaplać, żeś ty wiernie stanął przy twym Panie
Przy Wierze, przy wolnosci kendy Siełu zdanie
Vdało sie za Czudzem Krolem zwielkiey trwogi
Tyś szable rzucać niechciał pod Tyranskie Nogi
Bog zaplac żeś sczęsliwie zaczął z Swedem boie
Iże począł vpadac są to dzieła twoie
Tys napierwey pokazał iako zniem Woiować
Predkoscią iako wielkie Woyska ruinowac
Bog zaplac żes nam Serca nigdy niezepsował
I tak z Nieprzyiacielem meznie sie pasował
Iak z Herkulesem Antheus. ktory Obalony
Od Ziemie barzey wstawał w Siłach posilony
Bog zaplać Węgrzynowi żes tak przytarł rogow
Iz z Strachu do Oyczistych niemogł trafic progow
Gdyś go pod Magierowem nauczał Woiowac
Że potym złotym wolał zdrowie okupowac
Bog zaplać że twą dzielnosc znaią cudze kraie
Kędyś ty nieproznował nawet ich zwyczaie
I rząd dobry przeiąłes y Nim teraz stoisz
Ani sie Nieprzyiacioł potężnych nieboiß.
Bog zaplac żeś Moskalom poszedł w Oczy smiele
Nieczekaianc Woienney pory anis wiele
Rozmyslał zkąd Armata zkąd żywnosc bydz miała
Szabla to Meznym dawa tosz y tobie dała.
Bog zaplać że rozumieß iako Woyskiem rządzyć
Ani ty żołnierzowi dasz po Wosciach błądzyc
Zostaie w Posłuszenstwie ani sie buntuie
Kiedy sie bić wten czasz sie nieconfederuie
Bog zaplac że choc nader y cięsko Pracuieß
Woysko przecię w Całosci zawsze zatrzymuieß
Lato zima iednoz to przykre za nicz drogi
Rzeki glembokie fraszka y Morskie odnogi
Bog zaplac że wtym Sercu zazdrosc niepanuie
Skromnosc twoia nikomu Sławy nie Vymuie
I z Litewskiem Narodem ziesz w Pięknej zgodzie
Ani cie cudza sława bynamniey niezbodzie.
Bog zaplac że z Oyczyzną sczerze postempuieß
O Fakciach niemyslisz ani Woysk buntuieß

Abys ich zas Zimował. á dozinał Swego
O Boże miey tych 2 Miłosierdzia swego
BOG zapłac mowmy wszyscy z Serca Sarnecckiemu
Mężowi wsenotacd Wielkich niepowrownanemu
Zazdrosc niedaj sie gubia. Twa Cnota nie Straci
Bohatyrze. Nagrody. BOG ci ią zapłaci.

Manifestatio

Dñi Legati Serenissimi Principis Lotharingiæ facta Varsauiæ sub Tem: pus Electionis Regis Poloniæ. Contra Suppositititiam per Aduersanos Epi: stolam. Cuius tenor erat talis. Illme Dñe.

Gratissima mihi sunt consilia Illmæ Dominationis Vræ, Vti ex Intimo erga me affectu promanantia, et ita omnino fiet, Quadraginta duarum Horarum Spatio, a finito Electionis Actu, ego ante portas Cracouienses cum octo Millibꝰ Armatorum adero, Vt eodem momento Amicorum ope Vrbem recipiam. Iam res cum Turca Conclusæ, Principi Transiluaniæ mandatum Vt armatus Nobis asi: stat, et ex Hungariâ præsidiarii Cæsaris per Vicinora aduolabunt confinia, Nuncius ex Russiâ rediit, Moscborum Czar promisit Imperatori se fœdus abrupturum, ad quod magnos habet prætextus contra Polonos, et Sufficient Nobis Isti, Quorum iam Nomina habemus ad Electionem. Brandeburgicus non audebit, Gallus nimis distat, et Suæcus erit tantum Spectator; interim res nostræ Stabilientur, diffidentiæ etiam contra Neoburgicum promouen: dæ; Quibus Populus ab eo deterreat; Sed hæc omnia Illmæ Dnaonis Vræ Promotioni defero precans eidem a Deo Optimam Valetudinem. Dabantur Tarnomontii 19 Maii 1669 Illmæ Dnaonis Vræ Ad officia paratissimus

Princeps Lotharingiæ

Videat Serenissima Respubla, quales calumniæ contra Innocuum, et Ma: gnæ Famæ Principem, ab Aduersariis torqueantur, Qui non nisi Virtu: tis Viâ, ad Scæptra eius concurrit. Nouit hic Magnanimus Princeps Gene rositatem Polonæ Nobilitatis, Solo tantum Bono Publico deuincíri posse: armis irritari, non expugnari. Confidit eam Perspicaciam esse Huius Reipublicæ, quod tam cruda figmenta, re non plane nota, non admittat, quinimo his per: motæ, in tanta Vicinia Liberum erit Vnum et alium ex fidis indagatum mit: tere, Vtrum Horum sint aliqua (in tanto Electionis decliuio) græparamenta. In reliquo, prv Ingenuitate Causæ dictum esto, Qualiscung Euentus Dispo: nente Deo, et arbitrio Huius Liberrimæ Gentis cesserit; Serenissimi Lotha: ringiæ Principis legatus, Horum Omnium falsitates, Sub capitis Sui periculo, Vti Nusquam a Suo Principe excogitatas, probare paratus est; quod manu propria Subscrum Illmo Excellentmo et Reuerendmo Dnō Archiepiscopo, Regni Primati, Primoq Principi, idem Legatus transmisit. Tantis interim Deus ignoscat Calumniatoribus, Vti Generosus Principis Animus, ignoscet; Qui,

Secum Concurrentes, Suosq; Affines, iuxta debitum Humanis prosequitur Officiis, nec patitur, In Eos a Suis ministris, quidquam Calumniæ Vel minimæ maledicentiæ Spargi.

Oratio

Ad Vniuersos Serenissimæ Reipublæ Polonæ Ordines dicta, a Serenissimi Principis Lotharingiæ Legatis die 12 Iunii. Anno 1669.

Reuerendissimi, Excellentissimi, Illmi, Perillres, Magnifici ac Generosissimi Principes et Senatores, Cæteriq; Serenissimæ Reipublicæ Regni Poloniæ et Magni Ducatus Lithuaniæ Congregati Ordines.

Si commendationes externorum Principum, tanti apud Hanc Serenissimam Rempublicam haberi crederem; Vt Candidato ab Earundem Conspiratione proposito Regium Suum diadema tradere necessarium duceret; absteruissent me Sane a Comparendo coram hoc amplissimo consessu, tot coniuncta in Vnius Promotionem Coronata capita.

Verum cum notus sit Orbi zelus, quo ea libertatem suam, in omnibus præsertim autem, in adsciscendis sibi Regibus generosissime tuetur, et proinde nullatenus permissura Videatur, Vt Rex suus, alibi prius a Fœderatis Principibus pro suo quolibet Interesse, quam hic ab Ipsa eligatur; ne in hac libertatis suæ crisi maximum liberæ Suæ Electioni præiudicium inferatur, ad exponendum legationis mihi impositæ contentum minime animum despondere Volui.

Ingens Virtuti præmium proponit Serenissima Respublica, quod magnitudine sua multis retro seculis Studia animosq; celleberrimorum totâ Europâ Principum in Se conuertit, hodieq; Vel maxime Serenissimorum Candidatorum, ambitionem excitauit, dum laudabili plane generositate, Virtutem non domesticam tantum, qua Semper abundauit, hodieq; abundat Polonia, Sed externam etiam ad tam gloriosum certamen admittit, Orbiq; Vult innotescere, Solam hanc Veræ Virtutis Patriam dici posse, quippe quæ Eam Vndequaq; aduenientem, Vt natiuam excipiat, et Veneretur. apud illam Solam Vere Virtus regnat, et Viderunt non semel Superiores ætates, Eam Vbiq; terrarum Inuentam omni alio postposito respectu a Prædecessoribus Vestris fuisse Coronatam.

Hisce exemplis et æquitate Vra inductus ante Tribunal Vrum se sistit Carolus Hyacinthus Lotharingiæ Princeps certus Virtutem etiam hodie etsi externis suffragiis Nudam, hic tamen Patrocinio non carituram. Non potuit diuitius tot Regum et Heroum Generosum Sanguinem ad Thronum Velut ad Centrum suum tendentem intra Macedoniæ Suæ Limites coercere, et postquam modestiæ suæ Luculenta dedisset testimonia legibus ad Amussim obseruatis, et non ante Interregnum Candidatus, credidit se Serenissimæ Reipublæ sibiq; defuturum nisi Deum et Fortunam Vocantem sequeretur, Eidemq; simul concurrentiâ suâ medium Suppeditaret, tum Suspectam aliquorum despoticam dominationem, tum officiosam aliorum Violentiam et in libertatem Vestram, sub speciosis commendationum Nominibus

conspirantem eludendi.

Latus se hic campus offerret commendationes illas Serenissimæ Reipublicæ Suspectas reddendi, Virtutemq; in dubium vocandi, quæ tanto patrocinio tam studiosè emendicato, Eius se Indigam esse tacita confessione concedit; Sed prouti Princeps meus æquitati Vestræ Iniurium esse credit; alienam laudem et Suffragia anxiè nimis et operose aucupari, ita alienis defectibus rem suam promouere minus generosum quinimo indecorum esse arbitratur, exosus semper linguas et calamos petulantiores in Regum et Principum cognatam cælo potentiam. 93.

Liceat ergo mihi solum pro Domo Lotharingica modeste perorare, liceat Principem parvulum Hyacinthum talem qualis est sine vlla laudum exaggeratione sistere, quod eo libentius facturus sum, quod sciam Virtutem nunquam tantos sui Amores excitare, quam vbi nuda et alienis Ornamentis spoliata conspicitur: Vestræ æquitatis erit, et illius quam in omnibus retro Electionibus testati estis erga Patriam Vestram Charitatis, vbi præsentem Illius statum cum cuiuslibet candidati persona et dotibus Seriâ trutinâ composueritis, illum tandem coronâ Vestrâ donare, quem Eidem in pristinum Splendorem vestituendæ aptissimum, et velut a sæclo destinatum Iudicaueritis.

De Domo Lotharingica Eiusq; antiquitate gloriose adeo loquuntur Historiæ, vt si de illa quid attigero, id facturus sim potius, quia id moris esse sciam, quam quod ea ignota esse possit, quæ Orientem et Occidentem Heroicis Suis facinoribus peruagata impleuit meritis Solis vtramq; domum. Iamq; a Mille et Trecentis Annis toto Orbe celleberrima Multis Nationibus Reges dedit, Omnibq; Sæculis Heroes. De Godefridis, Balduinis Renatis, Antoniis, Mercuriis, Plurimisq; aliis celleberrimis Lotharingorum Principibus quis non audiuit? Illustrium Ducas Mercurii Facinorum debita cum gratitudine meminit adhuc Hungaria. Rebellantes hæreticos in Alsatiâ confinio licet multum vultum Viribus Impar deleuit Antonius. Burgundi cognomento Audacis, et Vicinis Principibus formidabilis, Insatiabilem Ambitionis sitim cum Eius Vita in agro Nanceiano extinxit Renatus. Godefridi et Balduini nunqm obliuiscetur Christianus Orbis, quos vidit IEROSOLIMA Reges, sed exemplo Saluatoris Sui Coronâ Spineâ Redimitos. Vobis Inclyti Proceres hoc gloriæ reseruantibus fatis, vt tantam et Christiano Principe dignam adeò Modestiam in CAROLO Hyacintho tot Heroum digno Nepote auro coronare possitis. Hæreditarius est in hâc domo Christiani Nominis Zelus, et contra Eiusdem Hostes Successus, et gloriari possunt, nullam se a Religione primum suscepta Nouitatis labem admisisse.

Sed nec adeo Nouum est, vt Aduersarii Nostri contendunt in Polonia Lotharingicum Nomen, habuerant hi Serenissimi Duces multis abhinc sæculis Visigotam Islauiam Polonam, et Ludomillam Mecislai Regis Vestri Filiam.

Friderici Primo et Secundo Lotharingorum Ducibus desponsatas Renouauerunt
hæc Amicitiæ Vincula contracta, etiam cum Serenissima Anna de Domo Iagiellonica
affinitate; Sed hoc dictum sit potius, ne Plane Peregrini Videamur, quam quod aliquid
Iuris inde, in Purissimam Vestram libertatem prætendamus.
Hac Prosapia Oriundus comparet inter Regni candidatas CAROLVS Hyacinthus
Lotharingiæ Princeps, Seu Marium seu fœminarum Iura Spectentur, Amplissimorum
Ducatuum Lotharingiæ et Barri Indubitatus Hæres, Qui Duo Superioribus Seculis
Imperio Germanico post Renatum autem Ducem Soli Deo et Principibus Suis Subdi-
ti; Isdem veditus Regiis paulo inferiores Subministrant. Offert Obsequio Serenissimæ
Reipublicæ Iuuentutem Vegetam, Quæ Nondum Vigesimum Septimum Annum prætergres-
sa, Vigorem ætatis suæ ostentat, Prudentiam Prouectioris. Hanc ætatem Vladislaus
Moriens Lubudam in alio commendauit; quam si Viueret, hodie in Principe Lotharingi
co amplecteretur.
Hanc Tandem Rex CASIMIRUS Serenissimæ Reipublicæ Regendæ tacitus designa
uit, quando Regnum Pacatum et Populum Vltro ad continuandum Regimen Inuitantem
hoc Solo motiuo reliquit, quod ætas Prouectior, Vires tanto Oneri pares non Suppeditaret.
Regnauerat tamen Viginti et amplius Annis, dicig poterat tam diuturnâ Consuetudi
ne artem regnandi sibi faciliem reddidisse, et si quid Vigoris Annorum multitudine
decerptum fuerat; Id tanto tempore parta experientia, et Subditorum eidem Pare-
re assuetorum promptitudo abunde compensatura Videbantur.
Instabat Pontifex, Vrgebant Vicini Principes, ne Populum sibi fidelissimum desereret
neue hoc Christianitatis Propugnaculum Vicinorum Armis et Ambitioni intempestuâ
abdicatione exponeret, Perstitit tamen Semper propositi tenax, creditq Omnia
quæ Serenissimæ Reipublicæ, aliunde euenire possent Incommoda, Infra ea esse, quæ
a Rege Sene timeri debent.
Tandem et Vos Sapientissimi Proceres Veniam ætati dedistis, Eam (nisi Me omnia fal-
lant) in aliquo Candidato Nunquam admissuri, quam in Rege Victo, et Vestro Suffra-
gio Abdicationis motiuum approbastis, Sane seu Pacem seu Bellum Velitis. Vtrius
maximum fundamentum erit ætas Regnantis Vegeta, et Quæ metu sui Vicinorum
Vestrorum licentiam, in Perniciem Vestram inhiantem, Intra limites suos coerceat. Nos-
runt em quid possit Fortissima Natio Polonica Sub Iuuene et Bellicoso Rege. Iactent
Vt Volunt Alii multorum Annorum Experientiam, certe Ars Regendi Poloniam, non nisi
in Polonia adsiscetur, et toto cælo aberrabit, qui Eam Germaniæ aut Galliæ moribus
conformare aggressus fuerit, Documento Nobis sint Vicina Regna, quam male Ger-
manicas Legibus cum libertate conueniat.
Adfert è contra Lotharingus in ætate florida Animum sicut Fortem et Audacem ita
tamen Senili more pertinacem et Imperiosum, Non Despoticæ Dominationi Assuetum
Sed adhuc faciem, et Vt ita dicam Cereum, cui formam Serenissimæ Reipublicæ Suauissi
Regendæ Amplissimam facillime Impresseritis. Ingenium docile, et quod Linguarum Ve
tinæ Italicæ Gallicæ Germanicæ et Hispanicæ; perfectâ sibi comparatâ peritiâ, certa
spem præbet, Polonicæ Eadem facilitate capiendæ. Cuius Iam non mediocria posuit funda-
menta, Adfert Studia et Inclinationes Genio Polonico accomodatissimas, Laborum

tolerantiam, Bello præsertim Vltimo Hungarico probatam, et Quotidianis, Exercitiis Eque
stribus scilicet, et Aliis bellis Similitudinem habentibus roboratam; non Illi molle otium et lo
co fixum, sed Campus et Arena magis placebunt, facileq Sub Pellibus Hyemem, Sub Tentori:
is æstatem aget, ac in locis Hosti propius expositis, etiam Kiiouiæ, Vel Vbi occasio bel:
li tulerit, Regiam sedem constituet. Veniet a Serenissima Republica adoptatus
Filius, et ab Eadem accipiet, Familiam et Vxorem, non quam Illi Amicorum Inimico
rumq Vota hactenus destinarent, Sed quam Respublica Bono suo magis Vtilem
iudicauerit, Cuiuscunq Gentis fuerit seu Nationis. Eiusdem Serenissimæ Reipu
blicæ ritus Amicitias Inimicitias, Obligationes, Fœdera Liberrimè amplexurus:
Polonorum Vestem sicut et Animum et Mores statim accepturus, Nulli Externo
rum Principum, Vel Beneficio Vel Iniuriâ obnoxius, Nulli ad Eius commendati
onem obtinendam, aut alia quâcunq ex causa fœdere ligatus, Nullis Promissis er:
ga Quorumcunq Principum Ministros, ad Illos sibi deuinciendos obligatus, Nullo
ære alieno grauatus, Nullis Liberis Agnatisue Quos Nullos habet Nisi Remotio
res, Serenissimæ Reipublicæ ac Iusticiæ distributiuæ grauis futurus.
Veniet Oblitus sui Memor Vestri, eò et præ Ceteris commendabilis, quod A Nemine com:
mendatus totam quanta est accepti Beneficii gratiam, Vobis Solis acceptam referet, et
in Id totus incumbet, Vt tam Insigne Beneficium quod ab Omnibus acceperit, quantum
licebit singulis rependat. Nihil sub Eo in Polonia nisi Polonum Videbitis, abunde
em Suppeditabit Lotharingia, Vnde Domesticos suos, siquos ex Consensu Serenissi
mæ Reipublicæ, Extraneos Secum adduxerit, recompenset. Ipsam etiam Personæ su
æ Custodiam non exteræ Nationi, Sed Solummodo Generosissimæ Nobilitati Polonæ Con
crediturum se promittit.
Commendant Eum Præsenti rerum Vestrarum Statui Necessariæ et Velut e Cœlo destina
tæ Corporis Animiq dotes. In bello Fortitudo, quæ ab Ipsis Christiani Nominis Ho
stibus laudem extorsit in Pace Modestia: Quæ Ei omnium, in Quibus Vixit Aularum
Studia Animosq conciliauit. Corporis Sanitas robustissima, et In Quosuis Belli
pacisuè labores duratura, Ingenii Perspicacitas, quæ Eos Omnes quibus fami
liarem se præbet in admirationem Sui rapit. Animus Liberalitatis Amans et Re
giâ fortuna dignus, Gratitudo in Amicos Humanitas in Oēs. Sed Supersedeo
ne Eam Modestiæ Opinionem, quam ab Hoc Amplissimo consessu mihi concili:
are Conatus sum, Vel sola enumeratione Virtutum: quæ in tanto Principe ac
cumulatæ Inueniuntur, apud Eos quibus forte nec fama adhuc innotuit offen:
dam. Suffecerit me Sapientissimæ et Fortissimæ Nationi Generosum et Pruden
tem Seu Ducem Seu Regem ostendisse.
Ne tamen me Nudam hic et omni auxilio destitutam Virtutem ostentare Voluisse cre
datur, consideraquit præsentem Serenissimæ Reipublicæ statum, eo quo debuit Animi
sensu Carolus Hyacinthus Princeps audiit murmurare exercitus, ob Sti:
pendia a Præteritis adhuc Annis debita, Vidit in tanta Vicinia Testis quanta mala
Poloniæ Adulterina Moneta Causauerit, et quanto grauiora Successu Temporis inde

emersura sint, nisi huic pesti Iam nimium grassatæ tempestiuo aliquo remedio obuiam eatur.
Et quo Electionem suam, non minus Reipublicæ Vtilem, quam sibi Gloriosam redderet, Serenissimum Patruum Lotharingiæ Ducem, Domus suæ Promouendæ auidissimum, in id induxit, Vt Solutionem Stipendiorum, Militi Debitorum in se Susciperet ad Quam ante Coronationem deponendam. (Si Deo et liberis Serenissimæ Reipublæ Suffragiis Visum fuerit tantum Honorem in Nepotem Suum conferre) Sese obligabit. Tollendæ Vero Monetæ Cupreæ ex reditibus Lotharingiæ Quingenta Florenorum millia quotannis enumerabit, Vsq ad Plenam Abolitionem Quinq Millionum, quos Reipublæ permissu Cusos fuisse intellexit. Et si prius decederet (quod absit) tunc alia Quingenta Millia, monetæ Eidem corrigendæ, quolibet Anno Prioribus Quingentis Millibus, Superaddet Lotharingiæ Princeps. Quod si bellum Ingruerit, Peditum Quatuor Millia, Sumptibus Suis in Reipublicæ Seruitium per Quatuor Annos Alenda promittit Serenissimus Patruus. Offert præterea Gymnasium Mussi Ponti erigendum in Quo Centum Poloni Nobiles, literis, et aliis exercitiis instruantur. Et insuper Varsauiæ Pontem Vistulæ traiciendæ intra Quatuor Annos construendum et absoluendum curabit; nisi pecunias huic operi necessarias ad Redimendos a Captiuitate Nobiles Polonos, et ad Reparandum muniendumq Validissimum non Poloniæ duntaxat, sed etiam Totius Christianitatis Propugnaculum Camenecense conuertere fuerit æquius Iudicatum. Ad Horum securitatem et aliorum etiam Si quæ alia promitti contigerit, Ducatus Lotharingiæ et Barri et Omnia Serenissimi Lotharingiæ Ducis bona, Seu Præsentia Seu futura Vbiuis sita: Ego Eius Plenipotentiarius, secundum Potestatem ab Eo ad hunc effectum traditam obligabo.
Hæc Sunt Reuerendissimi, Excellentissimi, Perillustres, Magnifici et Generosissimi Principes, et Senatores cæteriq Serenissimæ Reipublæ Regni Poloniæ et Magni Ducatus Lithuaniæ Congregati Ordines, quæ Vobis dicenda in Mandatis habui. Finiam postquam Vno adhuc Verbo Generositatem Vestram in Fauorem Principis Lotharingiæ Stimulauero, Vobis ob oculos ponendo quantum debeatis illius de Virtute et Integritate Vestra fiduciæ. Cui confisus contra Potentissimos Europæ Monarchas, in Vnius Promotionem coniunctos, Solus in Arenam descendere non dubitauit.

Dixi.

Powitanie Krola Ieomci Michała Korybuta po Electiey Warszawskiey ktore in Priuatâ Audientiâ miał IMPan Marszałek Litewsky,

Po tak wielu Vprzeymich gratulaciach, Nowoconferowanego złaski Bozkiey WKMci Tronu, słusznieby mi należało Iustâ legalitate złego zdrowia Mego Opoźnionemu tacitis tylko Suspiriis, Generalnym aplausom intima mea associare Vota. Ale kiedy z Prouidentiey tego, ktory momenta regni librat, et Sceptris disponit Incarnati Verbi fauor, tak WKMci pro Sacro Diademate, iako y Nam Wiernym Poddanym WKMci, za Dobrego Pana Ku należytemu Maiestatowi Iego Swiętemu podziekowaniu copiosa Suppeditat Verba. Kiedy sie y Herbowna Gwiazda Iasnie Oswieconey WK

Mci Prosapiey, w Naiasnieysze przemieniwszy Słońce, y fœlici augurio, długofortunne
go WKMci nad Nami Panowania Bystrem Koronnego Orła lotem, gorę nad Miesiąc wy
niosszy Zarkiem swem Promieniem totam illustrat Sarmatiam, y w Serca Wiernych Pod:
danych profusa instillando solatia, do wesołych stimuluie aplausow. Juz tu musi Com:
munis Lætitia, do należytey gratulatiey etiam compeditam Kozdemu resoluere linguam: Z kto:
rą y Ja sczere Vsługi moie, sine Vlla Infidelitatis labe Krolom Panom oddawane, eadem fide
et Zelo Maiestatowi WKMci wiecznie consecruiąc, y Debitum Officii mei munus Submis:
sa Veneratione Sceptrigeræ WKMci Submittuiąc; Vprzeymie życzę aby to Słońce ktore a
Supremo Luminari wszytek Horizont Korony Polskiey pożądanie oswieciło y WKMci długo
fortunnemu Panowaniu, łaskawych swych niedeneguiąc promieni, wszytkie Pomyslne W:
KMci Progressus Virtute suâ tak operowało, iakobyś WKMość nietylko Zuietis consiliis pla
cidi Dominii Sui peragrando campum, granice Panstwa Swego, Vltra Herculeas rozprze:
strzeniał Columnas; Ale też et Intermutantis Fati Tempora, z Pochwałą wszytkiego Swiata
Suæto Heroum tractu, w iako nayczestszych Victoriach y Triumphach: Trophæis et Paluda
mentis Suis gloriosum mogł zawsze erigere Depositorium.

Przedmowa

Do Xiąg Pragnienia Dusze Nabozney nazwanych od Wielebnego O. Hermana Hugo
na Soc: Jezu po Łacinie wydanych, a od Jasnie Wielmożnego JmPana Theodora Alexandra
Lackiego Marszałka WXL. na polski Język przetłumaczonych, odemnie z Concipowana
do Jasnie Oswieczoney Xiężny JeyMci Wisniowieckiey Woiewodziney Ziem Ruskich, 1671.
Teskliwa w gorącem Pragnieniu Dusza Pobożna, bez Prezenciey Oblubienca swoiego w iakich
gorzkosciach Vmysłu y Lamentach zostawa, niemogąc Vstnie Obywatelom Swiata niewypowie
dzianey Serca swoiego exprimowac tesknoty w Zarliwych konaiąca affectach, y ledwie Cien
Zywota dosic słabą piastuiąc nadzieią: poki iescze Zywiących co Zatrzymuie Duchow, dla
Potężnieyszego nad Samę Smierc Kochania y mowic niemogąc wzdycha do Oblubienca: Ge
mitus meus non est a Te absconditus. I słusznie zaprawdę. Bo ktosz może Jasniey poznac
Gorąci do Oblubienca Niebieskiego affect. Jako ten Sąm ktory reciproco Nabożney Dusze exarde
scit affectu. Kogo bardzey teskliwe Jey wzdychania permouere mogą iako tego ktory Intue:
tur corda, et librat cogitationes Nostras. Przy wyswiadczeniu Słownym Dobrego affectu,
magis Animo constat quam Corpore, y Juz rozzarzona Miłoscią niemogąc w rzeczach stwo
rzonych Swego nalesc Vkontentowania szuka Oblubienca z pilnoscią wielką na swoie mało dba
iąc w czaszy, pod czasz Ciemney Nocy obiega Vlice żeby mogła pożądaną swoię obaczyc pocie:
chę y Miasto goraiącey pochodnie per Anfractus Viarum, do Pożądanego Nadziey swoich Por:
tu bez Obecznosci Jego niechce sie puscząc, aby szczęsliwie swoię mogła odprawic Peregrina
tią. Zwyczaiem Kawalerow Ziemskich postempuie z nią Oblubieniec, A żeby Jey sczerosci spro
bował. Na rożne Ją swoie Naraża niechęci, żeby tak wypolerowana rożnemi Tribulatiami tym
wspanialszą y okazalszą wszytkiemu na Jey przyszłey Coronatiey prezentował Swiatu. Nieu:
stawa sczerze Kochaiąca Dusza w Heroiczney swoiey Imprezie. Owszem Im większe Nastempu
ią Niesmaki tym gorętszem Kochanka swoiego proseguitur affectem. tak dalece że Juz Zarliwych
niemogąc wytrzymac płomieni Animo et Corpore lapsa Przyiacielskiey prosi Assistenciey: Aby na

tak cieszki Paroxism probatum Jey znalezli Electuarium. Lubo Wirydarze Medicinalnemi Ziołami Towarzyszą Supplementuią ochotę Lubo Buyne Ogrody, rożne Zapachy y Swiatłoną Umacniaiące Naturę preżenturią Odory, Lubo rożne Wodki y Zamorskich Ingredientiey distilowane Zgromadzaią sie Spiritus, na Vleczenie tak wielkiego Zapału, Nicz iednak Jey niemoże Vkontentowac chęci tylko wdzięczna Oblubienca Miłosc; tak dalece, że tymże Companiom swoim Ktorych przedtym prosiła Stipate me Floribus fulcite me Malis. Już teraz Inną radzenia o chorobie swoiey podaie Informatią gdy mowi: Dicite Dilecto quia Amore Eius langueo. Przerestuie sie y Sama przed Aniołami y Ludźmi że żadney tylko Kochanka Swego Inney niepotrzebuie Medicyny: Mihi autem adherere Deo Meo bonum est. Vpatruie Niebieski Oblubieniec między Scerozyczlinemi affectami Swarobiącą sie Duszę Nabożną y wziąwszy Scerego affectu dosc dostateczną Probę: Nigdy Zmienności żadney y Namnieyszey niemogąc doyzrec Ustpiciey Już daley zwyklego miłosierdzia Swego nietamuie Zdroiu. Ale Ią do Conuersatiey swoiey mile y chętnie Inuituie, affect wdzięcznemi declaruie słowy, y Serdeczne swoie oney preżentuie propensie. Ktorem Procederem Już Dusza Sponsi Satiata fauore manifestuie sie przed wszytkiem Swiatem iakie ma z Kochanka Swego Kontentece gdy mowi: Anima mea liquefacta est vt Dilectus locutus. Tych Delicatech y Pieszczot Nabożnych Zaby: wa oblubienica y Już w swoiey Vkontentowana Radzi niczego więcey nepragnie tylko Esse cum Chro. Jakosz y Oblubieniec Zeby sie Jey niebdał długo na Stonie wzymac lepro wadziwszy Ią do Triumfalnego Krolestwa Artemi Patris Domus Secreta pandit Penetralia y Widzeniem Twarzy swoiey y Zażywaniem siebie na Wieki Onę cieszy pieści y Delectuie. Ktora Już swego pełna y pewna szczęścia Dziękuie mu z Vniżoną Submissią że Jey liche prace wzdychania affekty: takiem remunerował Błogosławieństwem. A Niemogąc Serdecznej w sobie moderować radości, Sama Impossui przed zgromadzoną przechwalaiąc sie Niebieską Hierarchią wesoło woła. Quam Dilecta Tabernacula tua Dne Virtutum Scześliwa Zaprawdę Dama godna aby Pamiątkę Jey Rodyjskie Colossy albo Egipskie Pyramidy Potomnem głosiły Narodom. Ktora tak Sacnego Kawalera mogła sobie pozyskać affekty: Bo iuż Aliena non Indiga Opis wszelakiego szczęścia przeszedszy Metas Wiecznej chwały Niedostępne Maiestatu pełna co raz większy Augment szczęścia w szczęściu Swoim odbiera, gdy Mile z Oblubiencem Swoim traui y traui bendzie na Pieszczotach Czaszy. Jey wzdychania y affekty Serdeczne Zacny Autor Hermanus Hugo Societatis Jesu dla Wyniesienia Pobożney Mysłosci wkoi dzey Duszy chrześciańskiey przeczudo Oblubiencowi Niebieskiemu Łacińskiem Optima Intentione opisał wierszem. W tym Stroiu po Rożnych Krolestwach y Prowincjach Dusza Nabożna szukała Kochanka Swego, chcąc oraz z sobą wiele Towarzyszek na Vkontentowanie Oczu y Serca Oblubieńca Swego zgromadzić. Ale że z cudzem Języczkiem mowiła. Nieumiała mogła Vczynić do wykonania Intencyi swoich affectow. Zoczyłem Vdatną Peregrynkę a Zrozumiawszy że tak Potężnego Monarchy, Lubo płaszczem Polory okryta ma bydź Oblubienicą: zochcę wzdrzeć przyszłey Promotiey Onę przyimuiąc: Polskiego ią przedkładaią Chrystusowi Nauczyciela Jezyka. Jey Gorące żądania y Serdeczne Pesknoty potrzebowały iakiego Fulcrum na Ktorym by tułe Swoie mogły sadowić bespieczeństwo. Obawiała sie Sama y nato, Odemnie Znowu prodire in Publicum, Pamiętna iakich Zażywała Niewczaszow, iakie ponosiła Disgusty o ktorych powiada: Custodes ciuitatis expoliauerunt me Pallio meo. Ale że sie do Swego Kwapiła Kochanka

czeste wnoszac do Nieba Suspiria mowiela Hei mihi quia Incolatus meus Prolongatus est. A Nawet
Kiedy Juz gorąca Miłosc dalszego niepozwalała fristu prosiela mnie, aby cum Venia mea Zaczętą
mogła Konczyc Peregrinatią. Vadam et Circuibo ciuitatem. Niemogłem tak wdięczney Residentcze
wolnego denegowac odiazdu. y owszem chcąc ią Polskiemu prezentowac Horizontowi, Starałem
sie iako Nailepsze Oney od Vpałow Obtrectationis nalesc reclinatorium, Jakosz Iuuit Fortuna
y Onę y moię Intentią, Kiedy Ią Vbogo Pielgrzymuiącą, Jasnie Oswieczonemu Waszey Xcey
Mci oddawąm y Consecruię Imieniowi. Wiedziałem bowiem Pobożnego Zakonu tego ktory Nie
tylko swiat czały: ale y podziemne Indiie. Lumine fidei y Cznot Swiętych przykładnoscią Oswieca
Pietatis et Eruditionis zagrzewa lumine, et Zelo Diuini Amoris æstuat Propensią do Vsług
WXMci, cum Debita Veneratione Nominis WXMci coniunctam. Zaczym nasłuszney tam V:
rodzoną ex Hermano Hugone Pobożną Duszę wypieszczoną In Pratis spiritualium Exercitiorum
Oswieczoną Myłoscią y Poznaniem Boga, Jasnie Oswieczoney WXMci dedicuię Protectiey,
dokąd y Ia y Zakon Autora Łacinskiego zswoią garniemy sie submissią. Alec y Sama Dusza
dawnego Nauczywszy sie Paradoxum: Ze Simile diligit Sibi Simile, wielce pragnęła Tey sie pokło
nic Paniey: Ktorąm iuz dawno Æmulam Sui, per Heroicos Pietatis Actus, A Oblubiencowi
Swoiemu desponsatam per fidem agnouit. Stan Sąm WXMci Teraznieyszy dawał Iey An:
sę do tey estimatiwy ze Iisdem Gemitibus Votis et Suspiriis Temuż WXM. pragniesz przypo
dobac sie Oblubiencowi. Ktory Momenta regnorum librat Sceptrisq disponit. Iey Serdeczne Su:
spiria Iedyną czynią Oblubiencowi Niebieskiemu roskosz y Vciechę rodząc z Myłosci Vkontento:
wanie. WXM. Ex Illma Prosapia sua Wydałas Nam tego Ktory Vtrapioną przedtym długo
letnemi Woynami rzadko in sortem Nostram wydarzonemi, deturpowaną Factionibus externis
Laniatam diffidentiis internis, Clementią swoią Panską cieszy Oyczizną y delectuie. Gdy
Za Ordinacią Boską przy zgodliwych głosow Harmoniey Tron Maiestatu Polskiego Natura
quidem Syn ale Vocatione Parens Patriæ, mowię IKM. P. N. Mciwy. zasiadaiąc szczęsliwie
oney moderuie Gubernacula. Przeszłych Monarchow Fortunę retro zostawiwszy: Regnum
Annis et molle sua ruens, Niezałuiąc Kosztow Prac Fatyg y Zdrowiu Nawet Panskiemu nie
folguiąc ad Summum Fælicitatis gradum perducere Fatis Suffragantibus pragnie y Zyczy z Sa
mey tylko Szczegulney przeciwko Oyczizne Miłosci. Latissimus podaie sie tu Campus excur:
rere in laudes IKMci PMMlciwego. ale iako ad Herciniam Syluam przyiezdaiącemu z Szczu:
płem Wozkiem, Robotnikowi niestaie Głowy In tanta Ozdobnego Drzewa Multitudine zkąd
by miał począc swoiey effect Pracey: tak y moy miałki dosic rozum, niemoze tantis Scatu:
rire conceptibus, aby mogł In Capitolium Gloriæ Naiasnieyszich Czinow IKMPMMlciwego
adæquato procedere Cursu. Weźmie iednak potym tę Prowincią Nieustawaiąca w Animu:
szach, w Ięzykach w Piorach luczkich Pamięc. Szczycic sie wiek Teraznieyszy z tak Dobro:
tliwego Pana przed Innemi wiekami będzie. A Nam tey Fortuny nietylko Posteritas ale y Te
raznieysze Narody in uidere muszą. Moia rzec tylko Triumphales IKMci laureas Votis et gratulationibus
concomitari, Ktorego Vnizoną moią Submissią Panski Veneruię Maiestat. To przyznawaiąc
ze te WXMci Ktorych okiem Miłosierdzia doyzrał Oblubieniec Niebieski Serdeczne Gemitus
z Niewolili Boski Maiestat Iz Vota Same Vprzedzaiąc taką Pia Desideria Supplementowali V.

ciechą niespodziewaną nabawiły Kontentechą y przeszedszy wszytkie Sperantie, summam ex Voto pro Voto oddały fælicitatem. Ktora to Fælicitas prætergressa Universas Familias, w Szczegulnem WMXMci Upodobała sobie wygodną Residentią Sercu. gdy, wten Sam prawie czasz, kiedy per Regna et Provincias Ambitio Principatus Hæreditarium sobie funduie Imperium Niebo Nas samo fælicissima tua beauit Sobole. I nie mylę sie że te Vota reficiunt Serce WXMci ponieważ ex Successu fælicis Progeniei WXMci spływa szczęscie y Fortuna in Sortem WXMci. Helpiel sie niegdy Pers że post Abdicationem Regno in Personam Filii, widząc Iuz na Tronie Krolewskiem siedzącego Syna wielką ztąd miał Uciechę: tak że sie zdał naywiększego zażywac szczęscia y zwesołosci Serdeczney zawoła: Omni regno Pulchrius est Regis ee Patrem. Swiadomi Natury Philosophowie twierdzą suis innixi rationibus, zeby Matka bardzey, niż Ociec swoie mieli Kochac Potomstwo. Zaczym Plec Białogłowska gdy do szczęscia tego przychodzi musi pulchritudinem in Beatitudinem mutare, co pewnie y tak iest. a zatym tesz Sequetur że post Gemitus do Boga wylane. Vota Sancta od WXMci z Myłosci ku Bogu odprawione gdy szczesliwe Votorum suorum otrzymały effectu In Persona Ukochanego Syna, bardzey muszą WXMci Kontentowac Serce niż gdyby in Sortem WMXMci Diuina Potentiâ ordinowane były. Niech tedy wtakiem Szczesciu wtakich Pociechach wtakich Pomyslnosciach accumuluiąc ex Thesauris Benignitatis suæ Oblubieniec Niebieski WXMci Secunduie Vota Intentie zamysły y Długowiecznym opatruie zdrowiem. Dusza iednak Pobożna w Imprezach swoich nieustawaiąca łączy iescze swoie z WXMci Intentiami Suspiria o ktorych niewątpię: że te ex Materno pectore Prodeuntes tak za Dobrotliwego Pana Naszego, iako y za Całosc Myłey Oyczizny do Oblubienca Niebieskiego często wysylane bywaią. Osiadł niedawno Roy Pszczoł pod czasz Szczesliwey JkMci Electiey Znak Woiewodztwa Sieraczkiego. A że Pszczołki Hieroglificuią zgodę zgodna tesz Nastempiela Electia. Dusza Pobożna, cum Triplici Gemitus Votorum et Suspiriorum Potentia ktore niezwyciężony Boski pokorą swoią zwyciężaią Maiętat y są Signa Victoriarum, do Troistych Herbownych WXMci pospiesza znakow ktore są Omen Fortitudinis na Woynach. Wroszka a Nieomilna Przyszłey ktorą sam Dusze Pobożney Oblubieniec Secundo Eventu ordinowac bendzie nietylko nad Ukrainą ale y Nad wszytkiemi Nieprzyiaciołami JkMci Victoriey. Przyimyi tedy WXM. tę w Polskiem Iuz stroiu Pielgrzymuiącą Oblubienca Niebieskiego Damę Bo ta y Panu, y Oyczyznie y WXMci Pomyslne tak Doczesne iako y Wieczne U Oblubienca swego snadnie może uprosic szczęsliwosci. y Mnie z Nią Oraz z Panskiey swoiey nieracz wypuszczac łaski do ktorey sie z moią oddawam deuotią

Ta Præfatia nie wyszła in Publicu. bo Smierc XJMci zakroczyła a potym Xięgę Innemu przypisano Patronowi.

Oddawanie Upominku nazaiutrz po Slubie Iey Mci Paniey Woiewodzance Lubelskiey od JmPana Podskarbiego Wo. WXLo.

Stanąwszy tu przed WMM Panstwem przipadł mi na Pamięc Ieden Poeticki Coment, Kendy czasu pewnego Naywiszy Olimpu Rządca wszytkich Poganskich Bogow Naprzednieyszy Bog Iowisz, dla Ukontentowania Społdziedzicow Swiata y Gromadney Kawaleriey Niebieskiey zawołany Sprawował Bankiet. Na ktory zadnych niewzywaiąc Gosci, supponuiąc że sie Stawic nieomieszkaią Samey tylko Szczegulnie proszono Milosci. Nastempuie Naznaczony, Bankietu tak sławnego Termin, Milosc iakąs zabawiona functią: Naznaczoney Uchybiwszy godziny, stanęła opozniona, a Na Same Iuz tylko trafiwszy Wety. Na Odrobinami tylko z Stołu Iowisza przestac Iey przy:

szło. owo zgoła Kostkami tylko Kontentowac sie musiała. Dla Boga co za Dyskretia, zaproszoną, tak Poważną y Miłą Goscią: takiem disgustem, y niediskretną tractowac ochotą. Atoli iednak Vkontentowana Miłosc. zchęcią choc y Samę bez Condimentow przyimuie ochotę. Napadła raz chętka Plasmatora ludzkiego Narodu Adama, aby czym mogł wygłodniały Supplementowac Żołądek, obraca sie to tam to sam, szukaiąc czymby mogł zbić tey napasci, a niemogąc nic gotowego znalesc. Dworskiem Modeluszem Iedzenia chce Vkontentowac appetit. Zgoła poszedł spać nieiedząc. Do Spiącego przychodzi Bog: spoyzrawszy na Iego Zegarek, y o Intenciey wiedząc Adamowey rzecze. Vae Illi Soli. Nie chleba sie temu chce nie Soli. A zboku iego wyiąwszy Ziebro, Vlubioną Iemu na On głodny Żołądek sposobną gotuie Potrawkę. Aże Owa Kostka Surowizną Nieco trącic musiała. roznemi Bog Onę condimentuie zaprawami cukruie y słodzi. a tak Kosteczką Vkontentowany Adam swoiemu wygodzieł appetitowi. Pytałem sie po roznych Historiach y ciekawie szukałem chcąc wiedziec czymby tesz Karmiła sie Myłosc y iakie na Iey Stole Nay Kochansze bywaią Paszty. Az docieklem tego ze sie Myłosc rada Bazantami pasie. Ale nie nazbyt wskorała. bo ten Ptak ni z Pierza ni z mięsa. Pierze ni do Poduszek ni do Materacow zgodne. Mieso mozec wprawdzie Panskie zdobić Stoły. lepszy iednak Vstaropolskiego Slachcica Tłusty Kapłon wkoycu, niżeli po Afrikanskich Polach zwielką Pracą szukany Bazant. Na tych wszytkich Bankietach za nieodmiennym Fortuny faworem był JmP. Woiewodzic Lubelski MmPan, y lubo na Cały zmyloscią cale trafiel Bankiet. Naybardzey iednak Kosteczkami został Vkontentowany gdy z Przezacnego IchMPanow Kostkow Domu Vlubioną obrał sobie Kosteczkę. Vkontentowany został IeMosc y z Adamem Portią bo długo maiąc wygłodniały szczerą Miloscią appetit. Pożądaney dostampieł Potrawki. gdy Miłego Przyiaciela słodką Vkontentowany zostaie Portią. Ale y Miłosc Bazantowych IeMci Vzyczyła Potraw y lubo o Pierze Honorow IeMosc mało trwa; iednak pobożnego wychowania y wysokich Cznot Colory mylą IeMci czynią allectiwę. y Smaczne miąsko wiedne Nam sie obroci delicie. Przy takiem tedy Vkontentowaniu IeMci. Dalszych fortun, pomyslnich Succesow y długiego Pozycia iako Skrępowanym affectom WmmPanstwa JmP. Podskarbi WXL° MmPan zyczy. tak ten Present zyczliwey Obserwanciey swoiey przeciwko Zacnemu WmmPanstwa Domowi dowod, ofiaruie prosząc abys go WmmPani wdięcznie przyiąc raczyła.

Krotka Xiąząt y Krolow Polskich Descriptia.

1mus A°Dni. 550. Lech rozłączywszy się z Czechem Bratem swoim osiadł nad Wisłą Od Początku Wisły aż do Odry te mieysca opanował: tedy dziś Polska, Slązko, Margrabstwo, Prusy Pomorzanie Maidebum ostatnia Saska Ziemia y Inne Krolestwa lezą. Gniezno Miasto założył. Herb Korunny Obrał, y używał go. Z Niemcami Woyny wiódł

2. Wisimira Potomka zostawuie. Nakazał testamentem in defectu Regie Stirpis Wolną Electią.

3dus. Wisimierz Syn Lechow Duńczykow gonaźnił, Jamenika Krolewicza poimał przy Granicach Duńskich Lubek Gdańsk Wismar założył. Zołd Duńczykow sobie dawać przymusił. Potomstwo Lecha lat 150 panowało

3tius Woiewodow dwanaście Ktorzy nic odmiennego nieczynili. Owszem rebellizowali im Narodowie sąsiedzi przyrodzeni.

4tus. Kraliusz Wnuk Czechow Xiążęcia Leszkiego obrany Xiążęciem Rebellizujących vskromił. Francuzow Węgier do Polski vpadających pstrykł y znosił. Niemcow triumfował. Kraliusz Miasto ozdobnie y Zamek na Skale wysokiey Wawel nazwaney Założył. Smoka zjadł tey Skały mieszkającego fortelną Skuby Szewca Inwencią napełniwszy Siarką Smołą Saletrą y Ogniem znosił. Zostawiwszy Duxes Synow Gracchusa y Lecha y Wandę Corkę Umarł na Zoze Lasotnie pogrzebion. Vsipaną Kopcami grob Jego znaią. A° 700

5tus. Gracchus Starszy Syn Kraliusow obrany na Państwo od Brata Lecha ginie na Łowach zabity

6tus Lech na Pozor Brata quidem o Smierci niewiedząc płacze. Xiążęciem zostaie, ale tak się wyrawiwszy zabiiacie Braterskie wszystkiem Obmierzły Państwa wygnany z tey Krainey y iako Umarł nieznadomo.

7mo A°Dni 730 Wanda Corka Kraliusowa Ofiarą Xięstwo. Czystość Bogom ślubuie Rytagoresa Pogańskiego Niemkę chcącego za Małżonkę dwa razy wysłu z Woyskiem gonawszy ze sobą sam Smierć zadał przegrania. Za Zwycięstwo Bogom dziękując Wisłę z Koniem słodkę y tonę. Salotey tam kędy Dubna wpada Wisłę należone Mogiłą przykrite spoczywa Ziąb y Wres ma przezwisko.

8uo. Dwanaście Woiewodow panuie. pod ich rządem Marchomani Węgry Niemci Polskę pustoszyli.

9no. A° 750 Przemysław albo Leszek Pierwszy za Przysługą y Morawianow plondrujących Polskę mądrym Woyskiem fortelnie zbieg, nawracawszy na dziwali zbroią. a sam potym mieszkaniem o pilnosci na Vspokoionych y bespieczných napadszy. Xiążęciem zostaie. Znacznie szkod od Nieprzyiaciela Polskę Zadanych powetowawszy. Umiera bezpotomnie Lat 34. na Państwie żyiący.

10mo A° 780 Leszic Wtory zdradą osięga Xięstwo z fortelem zmieszaną: albowiem do Postanowionego w Polu z koroną y Berłem Słupa, napierwszy przybiega, drugiem nawracawszy wczesnie przedtym y uzbroiem. Zakriwszy ostre na czterey granie gwozdzie, na ktorych Konie szwankować musiały: ale postrzeżona zdrada do Vrzędu Kapturowego odniesiona. Koni roztargnieniem wszkodowanem Xiążęciska rana.

11mo Dwaj Młodzian Conditrzey prostey do tegoż pieszo puścili się Słupa o zakład pewny, bieżąc na O wyce bardzo poranieni gwozdziach, Jeden nietak bardzo obrażony dobieżał Krzesu y zakład wziął całemu obrażony przeczył: wtenczas się do Sądu appellatur. ktory Smierć zdrayci pierwszemu co chytrości nabrał. a Wtoremu Xięstwo przysądził za zgodą Electorow. Zostawszy xiążęciem zawsze na Sądy idąc. Siermięgę, swoią wdzięczną na Szaty Xiążęce aby nie zapominał przeszłey Conditrey Swoiey. Panował Lat 20. Syna Jednego zostawił

12. Leszko trzeci. pogranicżne narody vspokoił. A niemaiąc z nikiem Woyny Węgrom y Saxonczykom przeciw Karolowi Wielkiemu; ktory potym zebrawszy Woysko, a Innych Nieprzyiaciół vspokoiwszy: pod most Woyne przeciwko Leszkowi trzeciemu. ktorą V Odry stoczywszy Woysko Polskie gonił aż przez pogrzebie zginął Leszko. Syna z własney Żony Jednego Popiela, a Dwu Xięstw Spadkowic zostawiwszy. ktorzy Kaszubach osiedli Ziemię y Miasta od Imienia swego pobudowawszy.

13 A°Dni 815. Popiel Syn Leszkow. Człowiek lekkomyślny y Mocby zdradliwa do Gniezna, z Gniezna do Kruszwice przeniosł Stolicę Xiążęcą Zamek nad Jeziorem Gopłem wystawił dla Residencyey. Na rozkoszach y zbytkach wiek trawił; żadney woyny nieprowadził z nikiem, miał wobyczaiu że przeklinając się radował: Boday mnie Myszy zjadły, Panował Lat szesnaście.

14 A°830. Popiel Wtory nazwany Ochotek w Młodości na Xięstwo wzięty, pod rządem Dwu Xięstw Strykow swoich, do przystoynych lat Ono administrował. ale gdy doszedł lat Odebrał od nich rządy cały Krolestwa a po

iąwszy Żonę Niemkę wszytek się na Państwa y rozkoszy wdał zaniechawszy Spraw y rządu Rzeczypey którego widząc Senat y Stachta nikczemnem wzgardzili niem. Żona bojąc się aby nie wstrądał Państwa, zabiwszy Stryjow Jego przy którychś wzmysloney chorobie miał czynić testament, potrutą Jeś, zjadł Jeś teyże Roci Na wodzieło się tak wiele Myszy że bez żadney obrony za Pawnem skaraniem Boskiem. Xiążęcia Żona y Dziewią Synami Zgasły zskrusuriał Roku 841.

15 Ao 842. Piast Krusuriczki Mieszczanin za sądownem Chleba Miesa y Miodu którego był na Ma
rowiny Syna swego nagotował przybywaniem, że wszytkich Electorow Żywic mogł, a te za cudowną
Dziw Nieznaomych Gości których Ś. Pawła y Jana Rzymskich Męczennikow bydź rozumieli bytnością
rozmnożone. na Xiążęce Obrany dostoieństwo lat Pięćdziesiąt dosc mądrze y fortunnie Sprawował
Państwo. postym Wielu swego mając lat ℔ 120. Zostawiwszy Syna Siemowita Umiera.

16. Ao 895. Semowit po Oycu na Państwie. Surowo kożdemu Nieprzyacielowi się stawieł Sszeście na Woy
nie miewał. Węgry Czechy Kaszubiany Pomorzany do trybutu dawania poniewolił. Cztery lata
tylko na Państwie był. Żył lat ℔ 32. Syna Jednego zostawiel

17. Ao 902. Leszko Szwarny w Młodem Wieku na Państwo wstępuie. Które pod Władzą Opiekunow
Sprawował aż do lat przystoynych. Pan był Spokoyny nikogo nie infestował, ani Jego nikt. Zostawi
wszy Syna Semomysława w Młodem Wieku Umiera.

18. Anno Dni 921 Semomysław Państwo Polskie przyimuie, nieodrodny od Oyca swego bo w Polocku
Państwo Sprawował. Syna miał w Stanosci, który się Slego Urodził, ale po przykrych Synach Zgrodła
przeyrzał, co znaczyło że Polska Wiary prawdziwey Światłem ozdobiona bydź miała. Postym Se
mowysław Synowi obwarowawszy Państwo Umarł. †

19 Ao Dni 964. Mieszko na Monarchią Polską Obrany miał Żon Siedm, a żadnego Potomka z Namowy
Chrześcian Bierze za Małżonkę Dąbrowkę Córkę Xiążęcia Czeskiego Bolesława. Z którą y WIARĘ
Swiętą Katolicką Rzymską w Roku. 965. przyimuie y z niem wszytko Państwo Ochrzto
ne. Wygubione Bałwochwalstwa Pogańskie. Postanowił ten Pan aby Polaci gdy Swiętą Czytano E:
wangelią do Połowy szabel dobywali, na wyświadczenie swey gotowości Żywot postawić przy Wierze
Swiętey. Kościoł Ś. Wacława w Zamku Krakowskiem założył. Wrocławskie Biskupstwo Fundo
wał. Lampert Biskup Krakowski y Oyca Ś. darmo się stara o koronę Krolowi. Krolowa Syna Bolesła
wa rodzi. w Rycsie postym Umiera Sama we Gnieźnie y tam pochowana. Siedl Biskupstwo Kosza
tow nafundowawszy w Polsce Umiera. lat ℔ 32 panował.

20. Ao Dni 999. Bolesław Chrobry Monarchą Polskiem zostaie siało Ś. Woyciecha od Prusakow kupuie
albo raczey darmo bierze zabitego od Prusakow nad Morzem blisko Miastecka Fischbauk. Ottona
Trzeciego Cesarza Rzymskiego namiedzaiącego Grob Ś. Woyciecha regaliter przyimuie y Podczymu
ie. Od tegoż Cesarza KORONĘ bierze, przy Gaudencyuszu Archibiskupie Gnieźnieńskiem Kro
ny Krola Pomazuie. Od tegoż Cesarza wszelakich Tributow od Krolow Chrześciańskich Wale
za cyc Cesarzowi Wolność odbiera. y Kosztowne Włocznię Ś. Maurycego y Gwoździa od Krzyża Pań
skiego Pasmintu. Wzaiem Cesarz Ś. Woyciecha od Krola odbiera ramię. y z Sobą w Pomorowaniu
wodzi. Na Woynach miał wielkie szczęście żaden mu się Nieprzyiaciel oprzeć niemógł. Krola Czeskie
go y z Synem poimał oczy mu wykłuć dał a Syna Wiecznemu trzymał. Morawianow do płacenia
Tributu przymusił. Kiiow mocą wziął. Mieczem w Złotą Bramę Portę vderzył którą do Polowice prze:
ciął Wielkie Skarby pobrał. Granice Państwa założył. Żelazne Słupy w Rzece Elb: wo[illegible] Rze
ce y w Morze postawił. Któremi terminy Państwa swego na wschod y Zachod Słońca oznaczył. Kla
nazwał. Klasztor Ś. Krzyża y w Sieciechowie założył. Roku 1025 dnia 3. Kwietnia Umiera ubo
gim Wielu swego Roku 58 Syna wyrodka zostawiwszy ten Pan był Pierwszem Kro

lem Polskiem Koronowanem.

21. Aº Dni 1025. Mieciſtaw wtory po Oycu wſtępuie na Państwo. Rixę Żonę miał Ktorą go nadzyła Syna niewinnyy człowiek. Bretiſław Xiąże Czeſkie mſcząc ſie Brata Swego, Polskę Plondrował. Zamki i Mora uie w Zechach zawoiowane odebrał, Polskow wiele pozabiiał, toż ſie ſtało i Rusi y w Prusiech od tego Baſu Morawa mało niewżyła Kaſzuby Serby Saſsonie y Inne na Morzu wyſpi odpadły od Polſki ani ſie więcey wrociły nazad. co widząc Król oſalał y Vmarł. Syna Kaźimiera zoſtawił. Vmarł Roku 1034. Ten był napierwſzy Monarcha Polski co Język łacinski Vmiał.

22 Aº 1042. Kaźimierz Pierwſzy po Smierci Oycowſkiey z Matką wygnany, do Klaſztora Kluniacenſkiego wſtąpił. Za Indultem Papieſkiem zoſtał Królem Polskiem: Czechow do Tributu dawania Woyną przymuſił. Maſlausa rebelliziącego z Prusakami, z ziemi Ploczka do Korony odebrał y Przyłączył: Klaſtor na Tyncu fundował y Bogato nadał, Drugi takowyſz w Lubuſzu nad Odrą na Sląſku. Zoſtawiwſzy Synow trzech Boleſława Władiſława y Mieſzka Vmarł Roku. 1058. Za tego Króla Czuprinny naſtały.

23. Aº Dni 1058. Boleſław Smiały lat maiąc pięcnaście zoſtaie Królem. Czechy Morawę Plondruie y do dania Tributu przymuſza. Prusow y Pomorzanow porąża. Pomorską Ziemię y Wiele Miaſt y Zamkow w Prusiech bierze. Belę na Krolęſtwo Węgierſkie zbiwſzy Woyſko Cęſarſkie odpędza. Kiiow, Przemyſl Osłem Włodymierz Zięſtwa Ruſkie y cały Wołyn bierze. Siedm lat niewraca ſie do Polſki, Vrodą Dam Ruſkich Vniedzieony na wſzeteczeńſtwo y Zbytki Vdaie ſie. o Ktore Vpominaiącego S. Staniſława Biſkupa Krakowſkiego na ſkalie Zabiia Roku 1079. O Zaboyſtwo na Polskę Interdict. Król Vięzda z Państwa. Do Klaſztoru wſtępuie w Zorach Korytanſkich blisko Willaku. y tam Vmiera nieznay miwſzy ſie aż przy Smierci Samey. Interdict był lat cztery.

24. Aº Dni 1082. Władiſław Herman. Panem zoſtaie ale nieKoronowanem dla Interdictu Ktory przeſz Lamperta Biſkupa Krakowſkiego znoſi. Niemaiąc Potomſtwa Ofiaruie ſie do Sº Xięgo Ktoremu wprzod Votum do Niemiec poſzła do Klaſztoru Sº Benedicta potym koſciol z Kralowie pod Zamkiem fundnie Łozaſky wkłodanie w Chorowie w Pſczynie Siebultowie wſzernichowie na cześć tegoż Sº. Muruie y nadaie. Ta pitule Krakowſkiey Pabianice Grabſtwo Czroberſkie Ogaczton Tyniecſkiemu Xiąznicę y wiele Innych Wſi Dziedzinem nadaie. Rebelliziące Pruſky y Pomorzany Oſtrami: Czechow przeſz Sieciecha Hetmana Ktorem Syna wdzięcznych lat poſłał, do Poddanſtwa przymuſza. Zbigniewa Syna rebelliziącego Woyną znoſi, do Więzienia wraca na Inſtancyi Senatorow Wyprawuie. Sieciecha Hetmana dobrze Polſkie zaſłużonego Banniziuie potym do łaſki przyimuie. Zoſtawiwſzy Dwu Synow. Boleſława Zbudury Króla Czeſkiego ſorli y Zbigniewa z Małżonice Vmiera.

25. Boleſław Krzywouſty Aº Dni 1103 Zadroſcią Ludu Roſpolitego na Krolęſtwo Obran. Zachęciłby ſerca Polſkie do ſiebie tym że w dzieięci lat ieſzcze będąc z proſiebie Oyca do Obozu morawe puſtoſzyc, Kędy wſzytkie dobrego Żołnierza odprawiał Powinnoſci y Miedzyrzecka forteſem nabudowawſzy chałup niby tam Zimuiąc miał przeciwko Niemcom Starſzyzny Woyſkowey, lat maiąc dopiero dwanaście przeſz Accord doſtał. Zbigniew Brat ma Mnich przeciw Niemu Woyne podnoſi za Poſtrzyżowaniem Króla Czeſkiego. Czechow wprzod przeſz Hetmana Żelisława potym Sam z wſobie Swiey Dzielnie. Pomorzany Zbigniewowych Pomocnikow puſtoſzy. Obſtoczony we Stu Koni, od trzech Tyſięcy Pomorzan, wprzedza ie y znoſi. Ocząc ſie z Dondy pomoc wydzierżawſzy Woyſko Czechy y Pomorzany Woiuie, drugie miaſta Pomorſkie Oltro mu ſie poddaią. Z Węgierſkiem Krolem pokoy zawiera. Z Nowu Czechy plondruie. Król Czeſki od Żołnierza Polſkiego Zabit. Cęſarza 3 Piątego 2 Henrika Woyſko na Swiem Polu znoſi. potym ſie z niem Brata. Pomorzanow rebelliziących znowu bie na Kłodzku bierze. Znowu Czterdzieſci tyſięcy Pomorzanow znoſi Xiąże cia Icb do Więzienia wtrąconego do Smierci tam trzyma. Rus mu Rebelliziuie Woiewoda Krakowſki od niego wſtrzebne Vrzędy y miejſce wyższe w Senacie traci Ktore Kaſtelan Mazowſzany bierze Przegnawſzy z Pozycke obronną Ręką Vchodzi Wygrał Bitw Znacznych Głownych 47. przeſz małych Vtarczek y Oſtatniey Przegranej złotej przebiwſzy ſie przeſz wſzytko Woyſko Vyſc. muſiał. Synow zoſtawił Pięci Władiſława Mieciſtawa Boleſława Henrika y Kaźimierza. Vmarł Wieku Swego Roku 54. Sam

wrzł Lat Pł 36. w Płocku pochowany.

Aº Dni 1140. Władisław wtory zostaie Monarchą Poraciey od Oyca zostawione Państwa chcąc gwałtem po- 26.
brać, y swoie własne zgubiwszy Woysko straciał do Niemiec Vciekszy do Seniorycś Krewnycś. Któremu z Mi:
łosierdzia puścili Bracia Ślązko. Które do tych czasś nie wrociło się do Polski Panował Lat Pł 6.

Aº Dni 1146. Bolesław Krzywousty na Państwo Koronne wstępuie. Czesarzam: Duiema po Sobie na 27.
stempuiącem: Który chcieli Władisława wygnanego wprowadzić na Państwo fortunnie Walczy Przyimuie
pstrym wygnanego do Łaski Brata, Który w Płocku preslo Vmiera. Prusakow Woiuie chcąc Ich do Wiary
Swiętey przywieść. Woysko przeprowadzone od Zbiegow Pruskich na Basnicha. traci y Sam Zbiwszy
Brata Krzywonego Leszno Vcieszi. Zalosci: w chorobie vpada y Vmiera Roku. 1173. Krolował. lat 27.

Aº Dni 1174. Mieczisław Stary Monarchą zostaie Polskiem. Że był Wydzierzcą okrutnikiem y Ty: 28
rannem. iak odiachał do Wielkiey polski, Gedeon Biskup Kralowski z Inszemi Senatorami wrath
wszedszy Obrali na Państwo Brata Jego a onego odrzucieli. Panował Lat 4. Żył Lat 73.

Aº Dni 1179 Kazimierz Sprawiedliwy za Prozbą Stanow Koronnych zostaie Monarchą. Vstawy Bra 29.
terskie złe Znosi y Pomocnikow Karze. Brata do Łaski przyimuie Gnieznienskie y Poznanskie wtosci
mu daie. Prusaci Pomorzanie dobrowolnie mu się poddaią. Brzescie Litewskie Zawołowane zdradą Vbieżo
ne odbiera. Kaźeta Ruskie wolne znosi. Mieczisław Kralow Vbiega ale go znowu recuperuie Król. z Pru:
salow Triumfuie. Ciało Sº Floriana Rzym przyszła Polakom. Vmiera Król. Wielu swego 56. Panowania
17 Roku.

Aº Dni 1194 Leszko Biały po Oycu Syn Królewski Thron osiada. z Mieczisławem Stryiem o Pan: 30.
stwo Walczy. Za Smiercią Mieczisławową, bespiecznie Króluie. Od Swatopełka Poddanego swego Stanowi
Pomorskiego władzi zdradą nagadszy Vcieżące we wsi Marcinkowie zabity. Panował Lat 29.

Aº Dni 1223. Bolesław Wstydliwy panuie Swętą Kunegundę poymuie złotorą w Panienstwie 31
żyie. Za Jego Panowania Tatarow szescknoc sto tysięcy Polskę (gdy Węgry Morawę pustoszyli. tak
wiele ludzi pozabirali że Bydła Wielkich Worow Vszami: napełnieli: Którego zabitego iedno V:
ch Vrznąwszy biel się z Niem: Król. ale przegrał. z Konradem X Mazowieckiem Vstawnie Walki: wrodł
Aº 1228. Widziano iasnie że się Woysko na Powietrzu bieły. Slachcianka w Biem: Kralewskiey
iednem rodzeniem 36 Dzieci: rodzi. W Kaliszu ciele o dwu głowach o siedmi Nogach po Jedney stro
nie wszystkie niezywe Vrodziło się, Ani Psi ani Ptaci: iest go niechcieli: az go spalono. Tatarowie
po dwakroć znowu Mieczem y Ogniem pustoszą Polskę. Jacburingi ad Interneciones, Rus y Ta
tarow po czwarty raz wpadaiących Król znosi y gubi Tatarskiego pierwszego Hetmana Rus
y Litwa, Mazowieckie Zeczyckie Kowieckie Kraie pustoszy. Za Panowania Jego Kanonizowano
Sº Stanisława po Zabiciu Jego wlat Pł 175. Jacek Swęty Umarł. Trzęsienie Ziemie Wielkie
w Polszcze. Sol w Bocźni znaleziona. S. Jadwigi Kości pogrzebione Roku 1267. w Rok potym Swęta
Salomea Umiera. Dziecię w Miesiąc po Vrodzeniu Tatarskie przyscie opowieda. Konrad Xiąże Mazo
wieckie Krzyżakow z Niemiec przywodzi. Opawskie Xięstwo od Korony odpada. Za Niego Iwo Biskup
Klastor w Mogile w Kanczycach we Mstowie w Dlubniey wzbudzone Y Swiętey Troyce zatożył y nadał
Król Pudyk w Krakowie Franciszkanow, Markowic, w Halicżu Franciszkanow. W Zawichoście Swętey
Klary do Którego Wsi 25 fundował wKrzyżowanowicach nad Nidą Klasztory z Murowałł. Żył
Lat 52 Panował 37. Niezgorszego spowodzeniu Swoiorem naden niebyło wszystkie
Żyb. Potomka nie zostawił Umarł Roku 1279

Aº Dni 1279 Leszko Czarny Xiąże Sieradzkie na Monarchią Obran. Ruś Xiąże Ruskie dwakroć 32
porażiał znaczną zdobycz otrzymał. Dwakroć Litwa zniesiona. Jacburingow ostatni zniesione. Mie
szkanie Krakowskie z Slachtą porwowani. Tatarowie Plondruią Polskę samych Panien Dwadzieścia
Tysięcy wzięli. Po wyscu Tatarow Głod bardzo wielki. Leszko ztąd zasnął Bonny Vmiera Roku 1289
Potym Głodzie Mor bardzo wielki

33 Aº Dni 1290 Henricus Probus Xiąże Wroczlawskie za Promocią Mieszan Krakowskich zostaie Monarchą Polskiem. przeciwko zgodzie Malopolskich ktorzy Bolesława Xiąże Mazowieckie obrali, pominąwszy Successora Przyrodzonego Łokietka Xiążecia Sieradzkiego. z Henrikiem Łokietek biet sie dwa razy o Monarchią pierwszą raz szczesliwie drugi raz aż sie salwował z pouszony przez Mur Franciszanski. w kapicy Henryk też y roku nepanowawszy Umarł we Wroczławiu pochowany.

34 Aº Dni 1292. Przemysław wtory Panuie Łokietkowi Xięstwo Pomorskie puszcza. Na tego Krola mieli Pogranicżne Xiążęta respekt y bali Siego za Poduszczeniem Krola Czeskiego z radą Margrabiowie Brandeburscy. Bankietuiącego sie zabieli w Rogoznie Panował siedm Miesięcy. Tegoż Roku Tatarowie w Polszcze plondruią. S. Kunegunda Umiera. Polska w Wielkiey szarpaninie bez Pana.

35 Aº Dni 1297. Wacław Krol Czeski Monarchą Polskiem zostaie. z Łokietkiem czeste uiedzie o Krolestwo Wojny. Monetę Srebrną do Polski wniosł, bo przedtym skorzany zażywano. za Jego Panowania Krakow Murem obwiedziony. Kurfirszem Pierwszem albo Electorem zostaie Panował lat 13. Umarł we Pradze Roku 1305. mając lat 34.

36 Aº Dni 1306. Władisław Łokietek Osiada Monarchią Polską. Slązko woiuie. Syna Wdowa z Miasteczka Kowalu Kazimierza wtorego rodzi. Gnieźnienscy po Smierci Xiążecia wezwawszy Synami Xiążęcem: Poddaią sie Łokietkowi y Poznanczanie, przy ktorych stawa Przemek Mieszanin Poznański y Miasto Synom Xiążęcom otwiera Miłostaia Archidiakona Poznańskiego zabiia Ziąd żaden Poznańczyk niemoże mieć Beneficium Kościelnego kędy są Kanonicy. Rebellizuią mu y Woyt Krakowski. Za ciągnąwszy na Krolestwo Opolskiego Xiążęcia y poddawszy mu Krakow ale zuycięzone Xiąże Woyskie Dobra confiscowane Głod w Polszcze Matki dzieci iedzą. Zwierz od głodu wucza sie na ludzi. Krol Pomorzany Vkroczeł dopiero Aº 1320. zo Panią pospołu Zoną Koronowany w Krakowie kędy ze Insentią Korony Uprzywileiował Ktora zawsze bywała w Gnieźnie. Roku 1325. Syna Kazimierza z Zeni z czorką Siedymina Xiążęcia Litewskiego. Mści sie nad Margrabiami Brandeburskiemi Bratniey Smierci: z Krzyżakami: y z Prusami: bitwy z nimi cztery Siecze. Tysięcy na placu trupa zostawuie po tym Zuycięstwie Umarł w Krakowie Roku 1333. Zyl lat 67.

37 Aº Dni 1333. Kazimierz Wielki Maiestat Krolewski po Oycu zasiada. w Zdrowiu sie Kochaiących Vsmierza. Ludwika Węgra Srzego na Krolestwo po sobie naznacza. Ruś y Wołyń plondruie. Znowu sie do Rusi wygrania Lwow Włodzimierz Halicz Przemysl Sanok. Zukow Lubaczow Krzeszową y Innych wsie le bierze miast które są do tych Czas przy Koronie. Tatarow Zabiegi odpędza. Prawa Koronie stanowi Głod w Polszcze, ktory opatrznością Swoią Krol mitiguie z Sumien Swoich tanio Zboża przedaiąc Ktu. pinędzi niemiał albo na oddanie Znowego albo na odrobek dawano. Wten czas opuszczono Wisłą Kazimierz. Stefana Woiewodzica Wołoskiego z Strattą Ludzi Koronnych na Panstwo wsiadza. Cesarza Karla IV Ludwika Krola Węgierskiego Krola Duńskiego Zygmunta Piotra Cypryiskiego Krola Bawarskiego Marzowieckiego Surdnickiego Opolskiego przyimuie y Hołmie tractuie. Wina Owsy Chleby Siana y Inne Zywności na Rynku Staty brał tobie lutu chciał. Wtuczkie Jego Helzbietę Xiążęcia Hotpenskiego Corkę wziął Cesarz za Zonę. Tych wszytkich Wiernek Mieszanin Krakowski Slachcic Herbu Zagoria z Krolem przez dni 20 tractuie y Kozdego Upomina dosie choynie w Roku 1370 Gonąc Jelenia Nogą złomał. y wprzetce Umarł w Krakowie był Pan Wielmy Gospodarny Cnotliwy Colostwiek ma Polska murowanego po Wielkszey części za Jego Dobrodzieystwem. Poddanstwu bardzoy nie Slachcic addictus Kościołow wiele pozakładał. Mianowicie Bożego Ciała Kędy znaleziono Hostie postrzadzone tam Wies Pawsol była, S. Katarzyny tamże, y na Zwierzyncu. Nr Lupine Metropolitanskie. Po Smierci Krolewskiey Litwa Wołyń Wowie. Drzewa Krzyża Fo w Sendomierskiey Ziemi Wkroiey sie aż oparli bierze ale niemoże z Zamkiem zmieyscą sie ruskye nazad odpyta. Margrabiowie Brandburscy Sanok wzięli. Zyl lat 60 Panowal lat 37.

38 Aº Dni 1370 Ludwik Krol Węgierski Sukcessorem Kazimierza Wielkiego Koronowan na Krolestwo Wielunską Ziemię z Piącią Miast y Dzierżaw Xcia Opolskiemu dawnał. Matka Jego wraca sie do Krakowa do Węgier Korone Sceptrum Jabłko miecz z sobą zabrała. W siedm lat wraca sie do Polski pod ten czas kiedy Litwa pustoszyła Polskę. Co zuią przyiachali Węgrzy brali w Krakowie gwałtem rzeczy

victualia czego niecierpiąc Polaci często się z Niemi wadzili y bili, a z wiedney zwadzie zabito Kmitę Starostę 107
Krakowskiego gdy rozumiał Węgrow, węgrzyn go postrzelił, ale ich też 160. zabito. Towarzysza potym do Węgier
Krolowa y oddała całe urząd Synowi Krolestwo Ktory z Woyskiem przyszedszy y z Polakami: złączywszy się recu:
perował od Litwy pobrane Zamki y Miasta. Sz Francowi dana od Krola Pieskusz Skała. z Rycerstwem potym umar
ła Krolowa Stara Matka Ludwikowa. Wielki Vesk był za tego Krola, bo Gubernatorowie rządzili Ktorzy po
z tym Synu tylko vpatrowali. Dał potym Krol Corkę swoię Marią za Zonę Zygmuntowi Synowi Cesarskiemu
y Vczynił go po Smierci swey Krolem przymuszywszy za Zywota Senatorow aby na Imię Jego przysięga
li Ktory wielkie szkody w Polszcze porobił Vmarł potym W Węgrzech Krol Ludwik. 1382 Roku.
Panował w Polszcze lat 12. leży w Węgrzech. Wacław Krol Czeski Duchowieństwo Wrocławskie porabo: 15
wał Sto Ourec za grzywnę przedawał. Władysław Xiąże Opolskie Klasztor w Czestochowey założył 39
Po Smierci Ludwikowey Polaci opuściwszy Zygmunta. wzięli Corkę Ludwikowę Jadwigę do Pol:
skiego rządu Wziętą z Ktora z sobą wiele skarbow przywiozła y Appanat Koronacyey Ktory była Bab
ka Jey z Polski Burozka. Została Krolowa Polska. Roku 1385. Jagiello W X Litewskie wygrawszy
do Niey z Litwy y Lubo Wilhelmowi Xiążęcu Rakuskiemu była poślubiona rada z tego nak:
Senatorow effect y przyiazd przedli Jagiellow ze za Niego Poszła. rządził.
Ao Dni 1386 Dnia 14 Lutego Cz Nest przyiąwszy tegoż dnia Slub z Krolową w Wiąt y uty 40
Wzięn Koronowany Władysław Jagiełło. Xiążęta Siostra do Krolestwa przyszła był. Wielgo polska
Vspaniała y gnstwą swoią Litwę y Zmudz do Wiary Swiętey przywiodł. Katedrał Krzyż Zmar
Wileńskie Biskupstwo postanowiła. Zamki w Polsku odbiera. y w Prusiech. Tatarowie porażeni
Roku 1397 Witołd Tatarow w Litwie sądowi. przeciwko Ktorym wygrawszy się porażon z Nich
Skiem. Roku 1399. Vmarła Swiętobliwa Pani Jadwiga Krolowa. Jałmużnica Wielka y wielu Mieysc
Fundatorka osobliwie Akademiey Krakowskiey Psałteristow na Zamku Krakowskiem y Wielu Innych Ao
1400 Pomnie Krol Annę Corkę Xiążęcia Cztyńskiego. Prusakow rebelli Kujawie Gdzromia y Armskich
um na Putzkie daie Ao 1410 Znowu się Krol z Witoldem Bratem Xiążęcem Litewskiem na Prusy wyprą:
wia Ktorzy mu drogę zachodzą y w polu przed obozem Krolewskiem stawaią Krol Mszey S. słucha Lubo Ne
przyiaciel następuie niedbą od Ktorego odbiera dwa Miecze portane na Kontempt sobie. Na Początku Potrze
by Litwa Tatarowie ale nasromotney Cesarowie Vciekaią ale za Nastąpieniem Polskich Pułkow Zniesiony
Na przyiaciel Ktorego było Pułkownikow Sto Tysięcy y Obóz wszelky wszien Swiętych Rozesłańcow pod Im
nieważem. Przedsio potym Znowu Prusowie do Sieci przyszedszy pod Koronowem bią się z Polakami
w potrzebie trzy razy sobie wypowiadały strony obiedwie ale y tam Szlęzkie Krolewskie wyprało Potrzebę
Zgoda z Prusami nietrwała. Węgrzy Polskę pustoszą. Ao 1412. z Krolem Węgierskiem Krol się Brata y 16
na Ziemię Spiską daie 40 tysięcy Kop Plaskich groszy na Zastaw. Herby Polskie nadaie Litwie y
Onę Incorporuie do Polski. Zmuczka Ziemia do Wiary Swiętey się nawraca Ao 1414. z Prusakami
Woyna znowu za Instantią Cyca Po do lat Dwu pokojem rozerwana. Następuiącego Roku. Alexander
Woiewoda Wołoski Krolowi Hołd oddaie, Konstantinopolowi Oblężonemu Zymności Krol posyła. Arcibiskup
Gnieźnieński Primasem zostaie Ao 1416 Czeskie Krola za Pana miec chcą. Wymowiet się Im posły swe
do Witolda wyprawieli Prosząc go żeby Ich Panem był Ktory Im Brata Korybuta posłał. Tegoż Roku Ar:
na Wtora Zona Krolowi Vmiera. wprętce wzięcia pojął z Domu Pileckich Elżbietą Granowską. ta z Nat
trzy Vmarła potym Pojął Cesarską Zofią Corkę Xiążęcia Kiiowskiego. Na Ktorym był Cesarz Duński
Czescy Krolowie. Bawarskie, Mazowieckie Opolskie Cieszynskie Racibórskie Kozlenskie Zegańskie O:
święcimskie Opawskie Xiążęta y Panowie Polscy y Pruscy Commendatorowie Pietnaście dni trwało to
wesele z Krakowie. Ao 1432. Vltima Maii Vmiera. Ze Kościoły w Polsce zmurował W Lublinie S. Bri
gidy. W Szczu. Po Ducha. Nayswiętszey Panny na Piasku przy Krakowie Po Krzyża na Kleparzu Mszy Zam
ku Krakowskiego sprowadził. W Grodku Vmarł pochowany z Krakowie.
Ao Dni 1434 Władysław Piąty Syn Jagiellow. Ojcowski Maiestat zasiada. w dzień Po Jakuba. Ale: 41

Liasza Vuekiego Zamku Sieracskiego z Bratem Jego Stefanem Zbieli Panstwem Wołoskiem y Zołd od Niego odbiera Zamek Rauczki na repositorium Skarbow naznacza. Aº 1438 Zbierzek Osuiecimski Krag na Krola opanował Iure Belli, Sacbmat z Pasi z Tatarami z Podole Drogosc wielka y Monety fałszowanie. Brata Swego Kazimierza v lat 14. Krol Czeskiem Krolem czyni. Węgrowie Samego Krola obrali. Ktory Aº 1440 wraca sie do Węgier. Krolewicz Węgierski postumus rodzi sie Ktorego Matka z Pielucha do Koronuie. Zlego na Susia posli Węgrowie iednak Krola Koronuią S. Stefana Krola Węgierskiego Koronowali. Aº 1443 Turcy Woyska dwa razy fundibus znosi. po tych Woynach Turczyn prosi o Polozy y odebrane Zamki Węgrom wraca. Aº 1444. za Instantią Ojca S. y wzgrzesieniem rwie Potrzymierzony Polozy Turczynowi Krol y Zwodzony bitwe przegrawa y Sam ginie pod Warną. Mając Lat 21 Panował lat dziesiec Polakom Węgrom Czterym, pod tenże czas Polaci Naiezdzaiących Państwa Polskie Skazalow znosza. Aº 1444.
13 Przestanie Zieme Wielkie było. tegoż Roku Zbigniew Olesnicki Biskup Krakowski Sieweriskie Xięstwo za Sześc tysięcy Grziwien Szerokich groszy Kupiec do Biskupstwa.
42. Aº Dni 1447. Kazimierz IV po Bracie Monarchią Polską osiega. Az we trzy lata bo rozumieli ze Władisław Żyie w Turczech. Seym drugiego Roku w Lublinie odprawuie na ktorem Litwa od Krolestwa chce dirruptrey Uniey, ale Sine effectu. Aº 1449 na Woiewodztwo Wołoskie Osadza Krol, Olecsna, z Szlachtą wielu: Braci Woiennych Lubo z Victorią. Aº 1452 Tatarowie pustoszą Podole znowu tegoż Roku drugi raz wpadaią Sacbmat do Litwy wchodzi ieden czar Tatarski. y wskorze w Więzieniu Umiera. We dwa lecie potym Krol się żeni z Elzbietą Cesarzowną przy ktorey Kapistran Franciszan Zacny Kazimierza do Krakowa przyiezda ktoremu Zbyszek Klasztor na Stradomiu dla Bracey z Murowat. Aº 1454. Prusacy do Krzyzakow uciemiężeni proszą Krola o Protekcią Zołd postempuią Krol pod Chojnicą z Krzyżmi przychodzi, bitwę z Krzyżakami zwodzi y one przegrawa. Znowu Krol wchodzi z Woysk. w Prusy y VI Tysi Służebnych Krzyzackich Malbork Kupuie postempuiąc Im Zołd złotych 476000. Służebnikow Swe Krolewskie wracaiąc się z Prus. Miasteczka Slasku pozostałe Ze Im nie zapłacono Zastawnego Ktorych Pieniądzek rozgromia. Tegoż roku za Y 20000 płaskich groszy Xięstwo Oświęcimskie Kupiono. Kasco Tatarzyn porabił w Podolu. Aº 1457. Krzyzacy pustoszą Zamki Krolewskie w Prusiech, Krol Zebrawszy Woysko znosi Zamki wszystkie biorąc Krzyżakom. y Ich okrutnie bie. Aº 1461 Też Bynskiego Posłostwo Krakowskie zabiia, zaco Swoi Krakowianie a Burmistrze Szyię tracą. Aº 1466 Pomorską Michałowską y Chełmińską Ziemię o ktorą Polaci lat 180 Woiowali do Korony przyłączono. Władisława Syna Starszego Krolem Czeskiem. Kazimierza Młodszego Węgierskiem czyni, ale Węgrzy słowa Nie dotrzymali y Krolewicz Kazimierz nazad się wrocił. Czechowie y Polaci Węgierską Ziemię Węgrzy Podgorze Polskie y Lumorowskiego Zamki pustoszą y woiuią. Wyprawia się Krol Sam przeciwko Matyaszowi Krolowi Węgierskiemu pod Wrocław. mając Woyska Czterdzieści Tysięcy do ktorego Syn Jego Krol Czeski nie Dwadzieścia tysięcy przyszedł. Znieśli z Bolu Matyasza y oblegli go we Wrocławiu. Ktory widząc Woyska Niezgodę y Niesprawę Woyska ne dwa Traktaty postał do Polski. y tak musieli te Woynę tractatami Zawrzec odstąpiwszy od Oblężenia Aº 1474 Przysyła Pers Posła Prozac wszystkich Chrześcian In Societatem Armorum przeciw Turkom. W drugiem Roku Turcy W Wołoszech woiuią. Kaffę Genuenskich biorą grzesz zdradą. Matyasz Krol Węgierski Zagetem Slaskiem zebrawszy Zamki stara W Więzieniu się Umarą. Aº 1490 Krol zostawiwszy Synow Sześc Corek Siedm Umiera w Ognie pochowany na Zamku w Krakowie.
43. Aº Dni. 1492 Jan Olbracht. po Oycu bo Władisław Nastarszy Krol Czeski po Matyaszu Krolu Węgierskiem został Węgrom Panem. Koronę bierze y Panowanie. Na Prozbę Posłow Tureczkich przymierze z Nimi czyni. Aº 1494. Krol Węgierski y Polski radzą, iakoby się nad Turkami zemscic zabicia Stryia Jego Władisława W Warnenskiey potrzebie zginionego. Wyprawił się Krol do Wołoch przeciwko Turkom przymierza prosiącem. Mając pretext obrony Hospodara Wołoskiego ale go tenże Wołoszyn zdradził y Podrzabawszy Las Bukowinę nazwany Woysko znosi. na gotowe. Aº 1496. W Sty Brzm y w Lu
13 Wielkie ciepła. Sady Kwitnęły ptasięta gniazda sobie czyniły, co potym wszystko Marcowy mroz porazy

wdrugiem Roku przy Krakowie nr Wsi Szarney Dziecię z Wszyma y szyią Zaręczemi Jedna Druga Dziecię z Wą 109.
Zem Ktory ważąc do Ustawności Ono dziesiątko przeszedł Nienawiści Urodzoł. Ao 1499 Zyda ukrzyżowano: v3
nię ciała o dwu głowach, rodzą na Zadzie druga na przodzie maiące. a Ogon ze środka grzbietu wyrastał przy
Prawem Boku Siedm Nog przy Lewem żadney niemaiąc Urodzenia. Roku 1501 Król Olbracht w Toruniu
Umarł Maiąc Wielu Swego lat 41 Panował lat ośm y Miesięcy ośm.
Ao Dni 1501 Alexander po Bracie Obrancie na Państwo wstępuie w roku 1506 Mieszek się zdrady 44.
Bratersiey nad Wołochami y Wiele Im Zamkow pospustoszył. wróciwszy się zaczął bawić W Wilnie, w tym
Tatarowie do Litwy wtargnęli przeciwko Ktorym chory Król z Woyskiem wyciągnął ale tylko Woysko wypusa
wszy wrocić się musiał. Woysko wyprawione zniosło Tatarow w kleczki. Umierając wyszedł Nowine
O wygranej potrzebie a że mowić niemogł ręce w Niebo z Zielowiał Za Victoryą Panu Bogu
y wkoło Stroną ręce podaiąc z Światem się pożegnał maiąc lat Wielu Swego 45. Krolował lat
Sześć lat Cztery Miesięci Ośm. w Litwie panował lat Czterna ście Umarł y Pochowan W Wilnie.
Ao 1507. Zygmunt Pierwszy po Bracie Krolestwo obeymuie. Upadła Nieiako Rzecz pospolita z Bruia 45.
Moskwą Wojnę. Tatarow Ruś pustoszących Znosi: Wołoszą ktora Lwow zrabowała, dogoniwszy bie y.
Ziemię spustoszywszy z Victoryą powraca. W Roku 1512 Dwa dzieścia cztery Tysiące Tatarow malem
Woyskiem znosi Za Pomocą Więzniow Naszych od Tatar pobranych. w Roku 1514 Moskwy 42 tysiąca
Znosi Hetmana poimawszy Ao 1518 Bona Xiężna Medislanskiego Czorka Krolowa. Ao 1525. Bran
deburczyk z Rugiwszy Habit Krzyżacki Xiążęciem Pruskiem y Hołdownikiem Krolewskiem zostaie.
W Drugiem Roku Mazowsze do Korony przyłączone. Ao 1530 Zygmunt August Za Żywota Oo
lewskiego wdziesiątym lecie na Państwo Koronowany Petrylą Woiewodę Wołoskie w Pięć dziesiąt
tysięcy Rus plondrującego Sześćią tysięcy za Hetmanską Sprawą Jana Tarnowa z Parnowa znosi. Ao
1535. Moskwa z trzy wojnie z Jagiemnie Król. Starodub brzegi Hetmanow trzech Żywcem wszetych wie
zi Woysko Moskiewskie znosi. Roku 1548 w Sam dzień Wielkonocny Król Umiera Wielu Swego ma
iąc Lat Ośmdziesiąt y Jeden. Pochowany w Krakowie dnia 26 Lipca. Panował lat 41. Za tego Krola ja
kub Melsztynski zebrawszy Zwunastu Vtaiow zmyślił Siebie Christem a Kompanią Swoię Apostoł
tami. Ktorzy długo Kuglarstwa po Polsku Czyniąc Tudzmi Salii. a z nastałku od Ulspow wszegnan.
Ao Dni 1548 Zygmunt August Za Żywota Oycowskiego Koronowany po Smierci Oycowskiey 46
na Krolestwo wstępuie, Żonaty bo Ao 1543 Elżbietą Cesarzowną pojął. Ktora nie dwie lecie bez potomanie
Umarła. Pojął drugą Radziwiłłownę ale zną tamże niedługo mieszkał. Ao 1553. Trzecią Żonę Katarzynę Cesa
rzowną Rodzoną Elżbiety pojął y potym że mu się niepodobała odesłał ią naspad. In flanty z Mistrzem Inf
Zaczniem pod Protectą Krolewską wchodzą Ao 1558 z Moskwą Woyna przymierzem Vspokoiona Ao 1562 Mo:
skwa Połock, brzegi y Siela skarbow We dwie lecie potym Moskwa dwa razy porażona y 20 obozow wyżuta
Tegoż Roku Despot Hospodar Wołoski w Rzymie Umiera Jego Sługa Grecżyn Zdrayca brzegi na się y
nowca Jego Osobę, ktorego P Zaski Woiewoda Sieradzki na Hospodarstwo wprowadza. A że słowa nie dotrzy
mnie P Zaskiemu Xcia Mysnowieckiego stanowi Hospodarem. ktorego Wołoszą zdradą pomali Turczynowi
odesłali, ten z Piąsecznem na Halu zginął. P Zaski iednak w Wołoszy wchodzi y Lubo y Despot y Xiąże
zabite z Wołoszą się bie y Tudzż wywodzi bez Szwanku z Wołoch. Hetman Woiewoda Wołoski Pierwszy po
stał Machometanem y z Turkami Ruś Wojnie ktorego Turcy zadusili. Głod w Polsce. Stanhar Nowy Wiarę zwy
dzi Polskie panuta ale na ugnanie idzie. X Marcin Krowicki Magdalenę Lubidzinską za Żonę bierze. Wzbrachło
wie Zaszczka Zdrowia Naiswętszy Sacrament Kalnice spalona. Ao 1566. Leszczowskich dziesiąciu Tysięcy Czterdzieści
Tysięcy Moskwy znosi. Znowu Moskwę Polaci z Litwą plondrują. Woysko Szwedzkie znoszą Tatarowie z Podolu
Kozaci z Moskwę Defenski: w Inflanciech Moskwę znosi: X Sanguszko Moskwę gromi. Zaski pod Obalowem Tata
row Wojnie. Pieczęć Wielka Moskwie Biała odbiera. Miasta Główne Moskiewskie Vfle. Wieliże, Vsurat,
w Rzeli Polaci, po Wielu Vtarczkach Pokoy stanowiony. Vnia z Litwą Naszych dosta. 1569. Zyda Bluźniącego
Naszę Wiarę spalono. W Maie wdzień Sto Witalisa Smego Upadł tęży dni trwał. z Turkami Wieczny Pokoy. Zaraz
sli do Turek y Tatarow iżaczeb Moskwę plondrować aby nieszli gruntam Polskiem. Kostenbendżę dobrze rem
agit. Gdansko w Rebellicy 1571 Moskwicin Posły Polskie wzgardza Drogdana Hospodara Wołoskiego Król zatrze

v Turcbyna iednak że się złe obchodzieć z wołoszą Iwonię Turczyn na miejsce do[wód]ał Bogdane Mielech. do Wołoch przna
do Turkow z Wołoszą bie. potym z Woyskiem wychodzi z wołosz. Iwonia odbiera Jameli Chocimski y krolowi przysięga a Bog
dan z Mołdawie vmera. A° 1572 w Tykocinie Król vmiera dnia 18 Lipca. Koronowan A° 1530. Panow. 37, 1537,
Panował lat 42. Po Smierci iego Powietrze w Polsce. Za tego Króla Seity Lutherskie gorę wzięły.
A° 1572 Interregnum którego a Legata gente do tego Rolu było dzieięcioro. poczęło się na tobym Conuocatia a
potym w Rol Electia stanęła za Instantiami Cesarza Tureckiego y Króla Francuskiego Obrano.
A° 1573 Henryk Walezy Królem Polskiem obrany nabawiwszy Cheb Stow Polskę Ktorzy go rozdzieli do Francey
47. A° 1574. Koronowany z Krolowie Zwiellicem Splendorem na ktory Rzecz-pospolita nakładała, z pompami Nieznymi Bay
nemi: w Niedzielę Zapustną. Tego Rolu dnia 18 Czerwca z ktorey z Noc Samotrzec Uciekł nie panował tylko mie
sięcy Siedm. Dogonieli go Tęczynski y Zebrzydowski V Pleszynij ale się wrocic nie chciał. Polaci do Niego z Ogromnu
ią do Francey aby się wrocił. Ktory Ieb lat dwie Na Obietnicę Wzyma. Iuen Cesarz Iwonia Turkom Rebelli Zuie Lo
Latow o Ratunek prozi ale że mieli od Na lat y wiecey przymierze z Turkiem niepozwolili Kozakow zaciąga Ito
rzy Bog Wołochow Turkow, Multanow, naostatek za Zdradą Hetmana Iwonowego Wołoszyna wszyscy tam gi
ną mężnie nabiwszy Turkow. Moskwa tomie przysięgę Grody wielkie az Itali bity. Tatarowie Na Podolu. Znosi
Ieb Slachta. Oni Vciekaią ale fortelnie się wracaią y szkody wielkie czynią. Henryk ten od Dominikana Jaku
ba Clemensa zabity w Paryżu.
48. A° 1576. Stefan Batory Woiewoda Siedmigrodzki Obrany Królem dnia 18 Kwietnia do Krakowa przyiachał
z Anną Siostrą Króla Zygmunta a Siostrą Augusta Rodzoną Slub bierze. 30 Maia Koronowany. Brandeburczyk
przysięgę mu oddaie. Gdańscami rebellizuią. Ojazdem wojnią po wszystkę Starczkiad znaczną bitwę od 17
Kwietnia 1577 przegrawaią. Znowu Ieb Król oblegszy ad dedicionem przymusza y Odpuszcza za grzywną Pen
sią coroczną półtorakroc sta Tysięcy Za Instantią wszystkę Xiążąt Winę. Tatarowie na Wołynie plondrują
ale przegrawszy vchodzą. Moskiewski Inflanty plondrue. Wojna do Moskwy Dyneburg Kies wzięli Nasi y Mo
skwy 20 tysięcy zbreli. Król na Wojnę przeciw Moskwie się wyprawuie Tatarowie z Nim Węgry Niem: Czechowie
Zaciężni idą Sytnia, Polock A° 1579. 31 Sierpia wzięty Sokoł wzięty Szeremet Hetman poimany A° 1578 Iri
bunał w Polszcze Sussę Turowla Niscendę Czerniecow Nasi wzięli. Zydowska w Krakowie dzieci nak Meski Lalec
Scurka Długiem Ogonem ogołocy y Lecoro Staßat Vrodzieta. 1580 Król z Woyskiem do Moskwy idzie. Wielsze V
szyat bierze Wielkie Luki. Newel Toropiec wzięty Zawolocie Jezerzyscze Chelm Stara Ruś wzięty. Za Interwentya Po
la Oyca S. Polog z miastu Za Niedotrzymaniem do Moskwy Znowu Wojna Krasnogrodek Ostrow Pskow oblezony Lewart
As Serow y te dwa Zamki przez Posłow opisane wzięte Derpt wzięty Polacy z Moskwą Zginęło tą Wojną Mo
skwy Przeszło sto Tysięcy Czterdziesci Tysięcy poimanych. A° 1582 Pokoiu Zawarcia. A° 1583 Wesele
Jana Zamoyskiego Kanclerza y Hetmana Koronnego z Gryselda Corka Krzysztofa Siedmigrodzkiego Drugi
rok Domowi Zborowskich. funestus. 1586. Gotuie się znowu na Wojnę Moskiewską ale ex Improviso czterey
Dni tylko dowcipuszy dnia 12 Grudnia vmiera. z Grobu Zyl lat 54. Krolował lat 10 Miesięcy Siedm dni. Dua
nasce. Pochowany na Zamku w Krakowie, Academiy Urlez Fundowal Szkołę Krakowską Kościoł Collegiem
49 A° Dni 1587. Zygmunt Trzeci Królewicz Szwedzki Na Krolestwo dnia 27 Grudnia Koronowany, ktory
był Synem Krla Szwedzkiego Jana Xięcia Finlandzkiego z Corki Zygmuntowey
wszey Katharzyny, Siostrzeniec Rodzony Anny Batoriuszowey y Augusta Krla
Pan Swiątobliwy. Mądry, y Dziwney pamięci, ze Cnotliwa wielbiana na świe Latt
poznał, Woienny, w Maiestacie Samey Natury wspaniały, Malzonka
dwie powtorzone, Pierwsza Anna, Druga Constantiya Obiedwie Corki Arcy
Xięcia Gracliego, Latuszkiego z rest Krola Samie insignis pietatis
Potomstwo Epierwszy Władysław Krol Polski z Druga Kazmierz Krol
y Jan Albracht Kardynał y Biskup Krakowski, Wszy Miedzy umarli. Trzeci
Alexander wzieciech Młodych Zhoncziąt Urodzony. Czwarty Leopoldus Biskup
Wrocławski y potym Polski, mszo y den Vixit, Corka Cnotliwa Hiona Zona Za
Xięcia Neiburskiego. Kolusz albo Conspiracyą dwie Odmienna chustrzy
y Chrzescijańskiego szczęśliwie uspokoił. Wojny Chocimską z Turki chwa
lebnie skonczył. Żył Lat 66. Panował 45. Roku Pańskiego 1633. Vmarł.

50. Władysław Czwarty Syn Zygmunta III. Pan Woienny, szczęśliwy, prędki, Mądry, chorowity do Nas Więtszey Panny Osobliwie Nabożny, Dowodow, o tym wiele, w Częstochowey y na inszych mieyscach cudownych, Małżeństwo, pierwsza Cecylia Renata Arcy Xiążęcia Rakuskiego Ferdinanda drugiego Cesarza Chrześciańskiego Corka, Druga poślubiona była Ludowika Marya Gonzaga Xiężna Mantuańska, ktory będąc iuż barzo zwątlony w zdrowiu prędko umarł, Potomstwo z Cecylią Zygmunt, ktorego Pan Bog do Swego Dziedzictwa w dziecinstwie zabrał z wielkim żalem Rodzicow y Wszytkiey Korony. Żył Lat ten Władysław 53. Panował Latt 15. Roku Pańskie 1649. Vmarł.

51 Jan Kazmierz mądrości, pobożności, cierpliwości, Sprawiedliwości Niewczasow około Rzpltey Dobra ad prodigium znośności Pan, Małżeństwo, Marya Ludowika Gonzaga Xiężna Mantuańska, po Władysławie Czwartym Bracie Jego pozostała Żona, Potomstwo Coreczka in Infantia do Krolestwa Niebieskiego zawołana, Ten Krol pobożny, był Jezuitą, & ex Societate vocatus ad Sceptrum, lecz uprzykrzyło Mu się na Thronie Abdykował Krolestwo 1660.

INSTYTUT OSSOLINSKICH

Copia Listu Jmxc Pankanclerzego Koronnego Olszowskiego na Seymik Sreczki przysłanego z Warszawy d. 11 Octobris 1671.

Wielmozny Mć Panie Marszałku Koła Rycerskiego
Mnie Wielce Mć Panie y Bracie.

Z rożnych mieysc dochodzą Mnie przestrogi ze Jchmosc PP. Kanclerzowie Koronny y Litewski, ex conditio, na to się vsadzieli, aby Mnie przez listy y przez Instrumenta swoie ad Invidiam et Odium na Seymiki podali. Stawę moią przeciwko gestis nabytą, zacnie, zarobioną, znaczne: mi in Rempublicam przysługami, vstawiczną pracą y nieporuszoną cnotą, felici przy łasce Bożey Actualitate, Honor Moy pomnożili. Mniey się dziwuię Jmć Pu Kanclerzowi Litew, Ktory Professus Nieprzyiaciel, po Sejanowsku sui obtegens, in Alios criminator, iako od początku swoich Nauczył się per Rutzam Optimorum civium, Siebie wystawiać tak vsu przeszedł, Male loqui de Melioribus, Wyrzucił przeciwko Mnie famosos libellos pod Pitulem kopiy listow od Jmć. Woiewody Wileńskiego y Jmć Pana Kasztelana Poznańskiego, na ktore Moskiewskich Perminow godne, nieodpisowac et contemptu vlisci consilius rozumiałem. Vtwierdzały Mnie pamiętne Niegdy Słowa: Male de me loquitur, sed Malus, moverer si Ista Scipio loqueretur. Absolwt Pismom Iego, Powagę y Credit. Vltrix flamma, Ktorą niedawno podobną z tey że Kuźni robotę na Rynku Warszawskiem skarono. Vroscił sobie na pierwszey do Mnie dwie przyczyny, Iakobym odradzyć miał Panu Kanclerzowi Litewskiemu zenić się z Jego Siestrzenicą. Druga że po sconcludowaney pod Niebytność moią przeciwko Jmć Poznańskiemu y Jmć Podskarbiemu Koronnemu radzie diversus będę a Sensu Jmć. Bo Mnie takową Expostulatią przez Jmć Referendarza Litt. obesłał. Tego zawziętą Niechęć, Traductie Criminationes, Vskmć y Zwyklem Iego Zdaniu y Zawsze Stylem, upriwatney Vrazie, Maiestatis obtentus. In Publicum nie zdobędzie się Jchmosc wcześnie by Mnie domownie naganił. Otrzymałem Niechcąc Vrząd Nie malis civibus, Iako złem Korem dotknął, Nie posągową Nagrodą: Bo Wielom pamiętno, y zdzięczowania Mego za Niechęć widomi zem się do tey Fortuny nie vbiegał. Nie prosiłem Jemć, y nikogo o Promotią. Nawet wyprzałem się Xięstwu Jchmciom. Az nakoniec sine Jactantia piszę: Meruj Signare rogatus. Nierad bym się Kładł wysoko. Ale przecię ex fructibus Eorum cognoscetis Eos. Co za Prace y przysługi Jemć. Czyli nieuięcey In tanta curarum molle, Ktora się Na Mnie Samego zwaliła za Jeden tydzień, niż li Jemć Vnum Negotium Agens Chramoty Moskiewskiey. za Cały Rok za pracuie. Zasługę odkładam na Inszy czasz, y przestrzeńszy płać, niesłusznym y złoszczliwym od Jemć zarzutom Replikę. Zamilczę proznego o Sobie Jemć zadumania, po Wielekroć y teraz Swieżo Rzeczey zawiedzenia, Nieznoszney Wielkiego Nodza Kć vraductiey. Otar Kiedyszkolwiek Jure mo Ktorego Sobie bez podchyby, Prawa Crimina in Rempłam historice podawać, albo w Priwatnym Discursie familiariter wspominać, przy Bytaniu Amnistiey na Convocatiey Liberae publica Voce ostrzegłem. Jemć Panu Kanclerzowi W.K. wydziwić się niemogę ze Mnie Nieuważnych y płonnych Jmć P. Kanclerza Litt. Informacyi nie poprzedzisty żadny albo przez list albo przez Przyiaciela, iakoby za prawdę zleglą należało Expostulatią ex Superuacuo Iacesit, dostało mi się zdrodze obaczyć Bytac listu do Kć Jmci Ktory parcendo ætati et dignitati Iego zamyślałem. Teraz słysząc że tych Scriptow Manz in Vulgus przybywa osobliwie z Poczty w Zorayszey Lwowskiey, ze Jemosc opisał Mnie quæsita Verorum acerbitate do Jmć. Turzynskiego y Jego pro Instrumento Crandos mi

W Woysku Inuidia, V JmP. Marszałka Me M Pana y Brata Diffidentiae zażywa, Podobno też Na
Seymiku WMM Panow y Braciey nie sfolguie, Non desero Patrocinium dobrey Sławy y reputa:
ciey nad Zdrowie Milszey, Ktorey tą Kilką Liter Eo Vindicias. Znam sie do tego ze czytaiąc
JeMci gorące Inwectiwy o wydany z Cancellariey moiey do Grodow Wielgopolskich Manifest
wymowiełem publice w Senacie, Czemu JeMosc Vniwersałow tych bynamniey nieganieł, a te:
raz więcey przydaię, y pochwalił Je cum Elogio Paternae Solicitudinis JeKMci około Oy:
czyzny. Te Manifestationes do Rąk JeMci z Cancellariey Ordinowane były. Jeżeli zdały
sie bydz zdrozne Vrazliwe szkodliwe. Godzyło sie JeMci Powagą Pieczętarską y General:
ską Publicatią zatrzymac, posłac ad Informandum do KJMci, do Mnie, y do X Regenta
Mego, dac Mnie Samemu y Cancellariey moiey przestrogę. Ktorą pewniebym był, iako od Star:
szego wdzięcznie przyiął. Pisze JeMosc ze ie rozesłał do Grodow non Cunctabundus, dzi
siay iescze Noczą y zaleciel, aby iako in Re magni Momenti, In re tam grandi, non obstan:
te ze Niedziela, zaraz mogły bydz Publicowane. Obiecżał zagrzac Staraniem Swoim
aby sie Nobilitas na Popisz Kolski porządnie wybrała, aby byli Obsequentes Woli JKMci
pospieszaiąc na Obronę Rzeptey te są wyrazne słowa ręką JeMci. Cosz tedy za Vraza
Kiedy tak iest iako rzekłem. in priuato, in Publico na Oko pokażę. Pokazałem w Lubli:
nie Senatusconsultum podpisane, nie iest tak iako mi JmP. Kanclerz Litt maligno
Scripto zadaie Zem te Podpisy V Panow Senatorow wyprosieł, bom ani widział Anim
sie pytał, Kiedy Je X Regent Moy pro Officio suo otrzymiwał, w czym Memoriam y Consci
entiam JchMciow wszytkich appello. Było y to pamiętam na rozmowie w Domu Moim
z JmPanem Woiewodą Kaliskiem z JmP Kasztelanem Poznanskiem, ze Niebardzo sie
podobała JmP. Kanclerzowi K. wyprawa Powiatowa Wielgopolska, Probuię tego li:
stem do Mnie, Ktorym JeMosc aggrauatią Miast osobliwie Poznania Inculpat, Dobr Du:
chownych cięszkosc y skaranie alleguie. Na Insze Obiectie a Sznadz y Conuitia JeMci
nic nieodpowiedąm. Scripsit non quod Mereor, sed quod solet, Neq Judicio sed otio
Claudicat podobienstwo moie do JeMci w dalekiey bardzo roznosci et Imperii
et Ministerii, atoli Niemąm sobie pro Indecoro ze JeMosc nie z Prostakiem stosował. Opi
suie Vacua regnantem in Aula radzę poprawic Vacua laborantem in Aula. Co Wiel:
kiem et Rectis Ciuibus wiadomo, Ktorzy Mnie nad Zasługi moie Inuidendo Titulo Jedy:
nem Rzeczipltey Strozem ~~[illegible]~~ Zyczyłem y Zyczę rowney Sławy JeMci pisa:
łem nieporaz radząc prosząc, aby JeMosc do Dworu przyiachał, Vstawiczney Residen
tiey Nieprzerobionem, a ledwo Znosnym Pracom Moim Vel Vmbra Nominis sui przynam:
mniey w Sądach Zadwornych Vlgę Vczynieł. Dołozywszy pamiętam ze y Chorowac
commodius W Warszawie przy Dobrych Doctorach. Pokoy y przyiaźń między Rzeczptą
a Kurfistrzem JeMcią Vpewniąm ze mi iest bardzo Cordi, et Causam propius habeo, o
granicę z Xięstwem maiąc Biskupstwo y Dobre z Panstwem Jego Samsiecztwo, ale oddawac
Elbląga nigdy niezyczę. Pretensie Kurfirstowskie Pretensiami wzaiemnie Naszemi poro:

znać y pokuitować radzę. Dobra Oyczyzny y trwałego Bezpieczeństwa prudenter przestrzegam. Na Jn: ne zaś Buty, resoli zaś y będą, bo tyllo mi się o tych Punctach listu zasłyszec dostało odpowiem. JeśMć y Rożdemu na Seymie y nietylko się nieobawiam ale proiuoco, aby Mnie JeśMość przeszłe Artykuły exe: gibus interrogent. Upewniam że dostoię placu, Ani taliowe Insultus przy Nieuinności moiey frangent Virtutem, sed acuent, Stosuię się do Owego co Kiedyś czytałem Marcet sine aduersario Virtus, et Vbi deest Inimicus deest Victoria. To na Obronę Honoru Mego przeszłe W MM Panu podawszy in Medium Zacnego Zgromadzenia Rycerstwa, Oddawam się pilnie Łaskawemu W MMs Zł:

Dziękowanie tak za Pannę młodą iako y Gosciom za Bytnosc na ślubie P. Bar Cżewskiego Odemnie miane w Krakowie dnia 16 Nouembris 1675.

Szczególne to iest Boskiey wszechmocnosci Dzieło, nieznaione Serca ludzkie wieden życzliwey przyiaźni, ścisłe iednoczyć związek. MM Panowie. Nicz tym światowa mądrosc z swoią niepopisze się darzliwością, lubo niedoścignych Natury dostępuie przez bystrosc rozumu taiemnic, bo wtey wymyślone concepty, y subtelności pełne Geniusze prędzey Salue go nieukontentowania niżeli pożądaney nabawią addictiey. Nicz wymowne Oratorskie persuasie, lubo na pociągnienie ludzkich affectow są Instrumenta Potężne nieprzemogą bo y te Prędzey wiąk zepsowanych wiekach, na Woyne niż na Pokoy powaśnione namowią Strony. Nicz rzetelność Ktorą w ludzkich Actiuitatem zowiemy znayduszą swoią nie wdzięczną ciekawością bo y ta częściey opaczne Interpretatie, niż pożądany Pracy swoiey effect wnagrodzić zwykła odnosic. To podobne gładkosc ludzka by naisurowszego ze tak rzekę odludka do Miley zwabi conuersatiey. bynamniey. Bo ta y z swoią Heleną częściey Troiańskie Mury z gruntu ruinuie y Ziemią rowna czesciey Greckie Woyska znosi y Gromadne na Morzu pali okręty. Niż wygodnych zażywac wczasow y Pożądanego zawsze tym stronom pozwoli pokoiu. Mylosc nawet sama y affekt dobry Ktory iest takich Instrumentem nayluszym cnow, Niemoże wtey mierze prawdziwey dostąpic pochwały. Lubo zda się że nad Tey Panowanie nicz cięższego Stworzone nieznaią Rzeczy. Bo y ta częściey z Amasią Ofmana Tureckiego od Ktorey ginie Basie, niżli go Przyiacielską od Nazbenia się na Niebespieczeństwa odwiedzie persuazią. Jedno wszechmocney Ręki Boskiey skinienie może od siebie stronnące Humory, wieden Sporc życzliwych chęci Związek (czego dowod Dzien dzisieyszy w JmP. Barcżewskiem tasz Boska pokazała Wielmożnosc) gdy dozywotniey przyiaźni, wiecznym tę Parę ziednoczyła Slubem. Ktoremu Actowi zeście W MMM Panowie Swoiey niedenegowali prezentiey JmP. Młody W MMM Panom nizuszenie dziękuie biorąc na się obligo dozywotniey W MMM Panstwu odsługi. W Mą Morey M Pannie zes go W MMM Panna za dozywotniego Obrawszy Sługę życzliwem y sczerem Jego niepogardzała affektem Vniżenie W MMM Panstwu dziękuie dozywotnią obiecuiąc to za wdzięczać W MMM Pannie Obserwantią y Mielosci Małżeńską, ale y to obiecuie że Sam lepiey podziękuie. JeśMć Panom Krewnym Jey MPanny młodey że go za Krewny y Brata Swego przyięc raczyli Vniżenie dziękuie obiecuiąc wkażdey okazyey wyświadczony Dobry affekt wzaiemną dobrey przyiaźni zawdzięczać Y przeymowaną.

Anno Dni 730 Wanda Polakom Panuie Pierwsza Panienskiey Czystości Pogaństa pozostałem Polską podała do Zachowania tey Cnoty sposob y Modelus Sławnieysza nad Inne Narody że y Panienską Zachowała Czystość. y Związecia Rytagoresa pogardziła Małżeństwem. y przynieuście Ią do Małżeństwa chcącego Rytagoresa podwaiwrt zbiwszy o Smierc własnemi rękami: Zadaną przyprawiła. Sama Zwycięzczyna Bogom Ganskiem Swoię ofiaruiąc Czystość. Wiele słoczyła Złotey Naleźono tam Lędy rzeka dubnus wpada Wiśle Polaci podo wali. Mogłą Wi pauszy od Ktorey Wies Swię na.

Anno Dni 1678. Na Boże wstąpienie Ktore było 19 Mai Zyta Kwitnęły. y Liędy iuz nalepiey Kwiat Się rozkwitnął mroz 28 Eiusdem Vderzył Kto: ry triduo trwał. Tatarki wczesne, Trwał Pu: rzechi powarzył. liście na drzewach Niektorych.

Anno Dni 1462. po Zaścu Słonca Vkazał się na Niebie Crucifix z Mieczem Między Zachodem a Południem w Polsce

Anno Dni 1507. Pierzchlinski Herbu Leszczyc w potrzebie Zło skuą na Łonu twardoustem siedząc wniosł go lon w Dnepr y zrucił. był wkinsie zupełnem aż Za kolana. poszedł na samo dno rzeki iednak przy pamięci będąc sedł Samym Dniepru y wyszedł na brzeg żywy tylko się dwa razy mdły napiął z pozdrowieniem Krola y Woyska wszytkiego Które na to patrząc rozumieli że się iuz był Utopił.

Anno 1511. Tatarow 25 Tysięcy wdarł się Witalisa Woysko Polskie zmogło

Anno 1512. Odmowiono de Plano Tatarom Vpomnkow Które Im było puszczono in Anno 1507.

Anno 1517. Andrzey Boratynski Herbu Korczak. Pod Zamkiem Moskiewskiem Opoczką nazwanem, Rame zrą: ką Vtracił Kamieniem z Blankow Vderzony. ten wyzdrowiwszy się Wilnie Umarł. Mogł był być Zdrow by był nie Małżonce swey złamać chciał. ale nolał Umrzeć Lepiej mu persuadowali Doctorowie aby to Vczynił a Zdrow Został. NB.

Anno Dni 1525 V Radomia we wsi Brankowie Urodzi ła Białogłowa Dziw, Ktory miał głowę Łuką Piersi Kośmate Zębami Zgrzytał głosem straszlinem ryczący. Żywy był godzin Osm.

Anno Dni 1541. 26 Sierpnia Suliman Cesarz Tureczki Pest y Budzin Węgierski wziął. Ktorego Krolu Niemal ostatni Upadek Krolestwa Węgierskiego nastąpił.

Clerici a Militibus acceperunt Superbiã fastum amplam familiam Equorum phaleras et Nobiles appa ratus, a mulieribus dependentes collo pelles rubri catas Vinum mollitiem balneum et gloriam: a Ru: sticis fructus Agrorum horrea plena. S. Bernard. Hieronim S. pisząc na słowa S. Pawła Obsecro Vos. mowi. Hæc Verba Nos et ad Humilitatem prouo: cant et Superbiam deuitant Prælatorũ qui Velut In aliqua Specula Sublimi Constituti, Vix dignantur Videre mortales et alloqui blande Seruos.

Kościoł Christusow iest iedno Zacne y wspaniałe Drzewo. Nauki które Bog Swoie Prałatom y Ludziom Vczonym y Duchą S. pełnem Są to Liscia tego Drzewa iak wbuynem maiu Zawsze Zielone Zadney Listopada nieznaiące odmienności. Jabłkami y Owocem tego drzewa Są Biskupi Prałaci Kapła ni, to tylko dolendum że nie Złozdego Kwiatu Jabłko się zawiązę. Jedno Czasem iedno z kwia tkow Pięciu Dziesiąt Wiele roiatr factiey nie Odtrzyc Duchownych Zuionie, Wiele błuźnierca złorzecz mierzney Vsuszy wiele gorzkość natury powarzy. Owa przecię za Błogosławieństwem Bożiem dosc wybornych Owocow na gałęziach Drzewa tego. Affert Primitiua fructuum per singulos menses.

Custodia de nocte quæ pro nihilo habentq eorum anni erunt Psalmo 89.

W Kapitolium Rzymskiem było Statua Herkule sowa z Miedzi. Stał Herkules we Swiey skorze wie: dney ręce Buława w drugiey trzy Jabłka na Rozney napisane troie S. pierwsze ΔΔΔ znaczyło Hercu lis Sagacitatem. drugie S. znaczyło Strenui tatem trzecie Solertiam. Prenius

Wino nalepsze w Ktorem iest Cos. to iest Color Odor Sapor.

Jabłko nalepsze Które ma troie SSS. Speci osum Sanum Sapidum.

Parrhasius Malarz w Mieście Rhodus sławny Senatorskiey osoby Konterfet na Rynku wystawił na stole Kurpatne tak misternie wyraził że się do niey iako do Żywey wszytkie złatwato ptaszo Ktory ptaszy widok, tak Rhodyi Zydzi Zabawiali oczy że Parrhasius rozgniewawszy się do Magi stratu sedł y prosił aby mu wolno było on Obraz z Rynku zniesc mowiąc: Peccatur in Artem ..... cum Iudicia æstimantur. Seria Negliguntur.

Pallet ab argento flaueſcit Vultus ab Auro Non est iste color, sed magis Ore dolor. Principiano

Non bene semper olet. qui bene semper olet. Mart.

Non bene semper rubet qui bene semper rubet.

Hemetus Krol Szkocki Emitlinda Fenelli Syna zabrał Fenella chcąc się Zemscic Kazała statuę wielkiej sztuki y misterstwem postawic w Iey rzeku było Jabłko złote pełne drogich Kamieni y Pereł, ale kto się go dotknął Zaraz z siebie strzały wypuszczało y zabiiało. Krol nic nieuważaiąc przystąpi: Jabłka się dotknie. Które do postrzałem zabrało Cardanus pisze.

Cum Deo Ambula. Delectare in Domino et dabit Tibi petitiones Cordis tui. Psalmo 36.

Nero Cesarz Rzymski zbudował sobie pałac ze szczerego złota. Sciany drogiemi florizowane perłami, pawiment Dyamentami Szafirami y Innemi wyborney Kamieniami wysadzany Sklepienie z Krzyształu: na Którem Sklepieniu albo Podniebieniu, Rzeźbione słońce Planety y Inne Gwiazdy dawnem Archimedesa wynalazkiem sporządzone były Godzin dni Miesięcy lat nieomylną czyniąc distinctią y wielkość. Kiedy raz w tym Ziemskiem Niebie znamienną Dworzan y Senatorow otoczony assistentią iako iaki Bożek się Biał sobie na Maiestacie. Philosoph iaden Krolego Nero przy sobie dawny y przestrogi dowcip między Innemi zpochodzącą zapalonę we dnie stanął: Którego gdy spytano czemuby światła tak wielkiemu światłu przydawał nayczęściey odpowiedział: Lucem luci non addo, sed pudori duco, in tanta tam astrorum tum Herorum luce, Virum Hominem in obscuro pallio sine luce apparere. Polyb. et Suetonj.

Słoniowie klęcząc słońce witają

Cynocephalowie gdy Miesiąc wypełni Kwiatki Nań rzucają

Cesarowie Kapłanom swoim gdy ręce Vyzrą Kadzą wonne Kadzidła palić.

Familia w Rzymie Makryanczyków pieczętuie się hoc simbolo: Lichtarz złoty Krzyż na Orle y na Znaku Niebieskiem Strzelcu wspiera się wszystek złoty z pierścionków złotych które na wierzchu Korona otaczała a na Koronie Swiece wkoło stały z Azbestowych Kamieni które zawsze gorzą same się: bez przydania żadney materiey żywiąc. Gonius de Rom. Nob.

Pharao Krol Egiptu chcąc ozdobić Józepha daie mu Pierścień na palec

Darius Krol Perski chcąc mieć Daniela bespieczney między Lwi Krolem bardziey dufał, niżeli złości ludzkiey Signetem zapieczętował drzwi.

Alexander Macedonski Krol potrzebuiąc po Efezionie Senatorze swoim Wiernosci Pierścieniem swoim Krla Jego pieczętuie

Hannibal zwyciężywszy Rzymianow ad Capuam Lutiora Korca Pierścieni nabierał.

Polykrates miał Pierścień Który gdy na Palu nosił nigdy go nie niefortunnego nie potkało. Ze Zeszcia Hieroglifik.

Pyrrhus Krol miał Pierścień na Którego Achathowem Kamieniu Bieżące Muz z Swremi Instrumentami a Dziesięcioletnie Apollo z Cytrą był wyrzniony. Mądrości Hieroglifik

Sylla Cesarz Rzymski miał Pierścień na Którym Wojny Rzymskie wyrzniowane były.

Karol Piąty Cesarz miał Pierścionek Niewielki: z Którem Zegarek był y miasto dzwonka w pałac trącał denotando Godzin quantitatem.

Gyges Krol Indyiski miał Pierścień za którym stojąc wszystko widział a Jego nikt. Mądrey woy Hieroglifik

Flavius Domitianus Cesarz wpoloniu Zawarszy się Macochy żeby go pod Kopyta nie podzieniał y na tym czasby się trawił.

Tatarcy Zalonnica Turecci maią z Reguły swey że Żywemu Pierciadło polazuią żeby Pod nauczyli gamratac na Smierć a po Umarłych Swiece gasną Zeby przez to napomnieli że tuż wszystka Jasność Zmarłey Osoby zagasła. Petrarcha.

Persowie obieraiąc Krola zgodzili się tego Obrac Kto pierwszy wschodzące obaczy Słońce. Wszyscy patrzali na Wschod ieden tylko mądry na Zachod Który Promyczek Słoneczny na Gorach pierwey obaczył o Krolem został. Justinus.

Luitprandus będąc Posłem od Berengariusza do Konstantina Cesarza między Innemi Galanteriami wniosł tam Drzewo cedrowe Pałacu z Miedzi pozłocone zegarami bardzo rożnozystemi na Którycb wzmianie Prawo z tey że materiey vformowane Siedziało dziwek Lozde mowiąc rodzaiu Swego dziwnem misterstwem wydałało. Z Pniakia Samego Stolikii cedrowe zrzeźbiana złotemi drugie z Instrumentami Muzykalnemi wychodzicły. Nawet Tron niepospolitym sposobem raz się do ludzi spuszczał drugi raz się ku wierzchu drzewa podnosił. O Czym Luitprandus pisze lib. 6. Dayże Pyr.

Pietas ad Omnia vtilis est.

Płci Białogłowskiey nayzacniejsze retinaculum Boiaźń Boża która zgoła Celestne Pokiem y Sądem Vymie a duszy mieliey odroby dodaie. Olszew Socse

Jeiunium est mors culpæ Excidium pœnæ remedium salutis, Radix gratiæ fundamentum sanctitatis hoc gradu citius ad Deum pervenij: hoc gradu antegnatus curru Elias in Cœlum ascendit Ambrosius.

V Sypontczyków na Wiosnę Kozda Białogłowa Liliey rożą nosić była powinna. Signum Amorij et Castitatis iako Lycophron pisze.

Plinius pisze że rest Ryba iedna Która Lucerną albo Swiecą Zowią dla tego że Ona w Nocy ieżdiem wymieszonem iako Swiecą Swieci.

Maiolus iest robaczek Jeden Kleridis nazwany który y acz się po Ziemi czołga przecie tak rasno Swieci że przy niem czytać może Nocy.

Saresb pisze o Drzewie nazwanem Marannus że Jego dym tak iest cudowny że w sciana Drzewianego Domu czyni: ni ryszy.

Pisze Suetonius że Caium Julium Cesarem na Triumf. z Nicomedanem przodym y z pola Romem pozorem Zgodzenia ludzi Słonowie z Zapalonemi po Cedrami prowadzieli do Capitolium.

Proles post Quinquagesimum Annum in Fœminis

Ogina Lucemburgica pæne Quinquagenaria in Matrimonio Balduini Pulchrobarbi Flandriæ Comitis, grauida est facta, et res ea suspecta multis, ne Vanus Tumor, non a Natura et Puero eet. Igr circa dies, iam Partioni Solennes Maritus in medio Attrebatium Foro, tabernaculum tendi iussit laxum et prætiosi Operis. Edixitq Omnibus Fœminis fama et loco Honestis fas ee assistendi, et oculis arbitrandi, Verus an Suppositius ille partus eet. Factum ita Viderunt plures Obseruarunt et omnes ita Rumusculos dissiparunt qui de sterilitate Eius erant Sparsi.

Plane Idem in Constantia Neapolitana Regina, Quæ Nupta Henrico Imperatori Quinquagenariâ etiam Maior Vterum cæpit ferre, fraudem aut fucum Suspectantibus multis. Quod Vtrumq Prudenter amolitus est Henricus; ac Primum cum Vxor ad Eum in Germania agentem adspiraret Vetuit Iussitq in Regno subsistere, et aduentum Suum expectare Coram suis cum Bono Deo Hæredem Regni parituram. Deinde Vxore etiam Ipsa sic Volente in foro Tentorium expansum facta Potestate Nobilibus Fœminis Veniendi et Parientem ac partum pariter oculis Vsurpandi Peperit igitur in tali Vt sic dicam Scæna Fridericum. Paterni Aui Nomine appellatum. Hæc satis mira in Illa ætate, et si Rei fides aliqua Iam ante ab Abbate Ioachimo facta illo Cuius Vaticinia tunc clara erant, et Nunc quoq tradita Scriptis leguntur. Quippe Parituram pdixit et quidem Filium, tali Vita et sorte qualia Friderico Euenerunt.

Iusticia Principi Seuere administranda.

Hanc Totilas Gotthorum Rex seuere administrauit, Eo laudabilior, quod et Barbarus patrauit, et in Militem non sine metu seditionis. Accessit ad Eum Calaber quidam Incusauitq e Satellitio, Eius Militem Filiæ Suæ per Vim compressæ. Totila statim in Vincula Hnem dat: pœnas sumpturus, quas tamen Milites remorantur, Miseratione, an Cupidine Similis licentiæ, atq agmine adeuntes petunt dimitti et Sibi donari Commilitonem Notæ Virtutis et facinorum clarum. Totila auditos acri Oratione castigat. Quid agitis parum Prouidi aut Vobis Vultis, Sine Iusticia Rem Ciuilem aut Militarem stare non posse. Satis Vos Theodochadas Rex docuisse debuit qui pretio aut gratiæ eam largitus, quas clades Ipse passus est et per Eum Gens Gotthorum? Nunc me Rege et Illa reuixit, et Statim Caput Sustulit Vetus illa gloria Nrâ ac fortuna. Et Vultis illam et Hanc iterum (nexa ea sunt) corruere ac labi? Quo autem pretio? Vnus e Vulgo scælus admisit, et placet gentem totam luere, et Vos Venire Strenuos et Integros in Communionem Noxæ. Nam Venitis et assident inter se et pæne paria sunt delinquere et delinquentes tueri. Paria? Immo maius hic Peccatum est Viam apperire et Struere Peccaturis. Sed de Vobis Vos Videritis milites, Ego alta Voce et Corde proclamo non feram et si ferre Vultis me auferte. Ecce Corpus et Pectus. Moti Sunt et Animos ponunt rem Ei permittunt. Qui Hnem Carcere eductum, audit et Capitis damnat. Damnati Bona Vitiatæ Velut in dotem donat.

Iusticiam sine Affectu administrandam.

Andreas Hungariæ Rex Iuit in Terram Sanctam, cum Copiis, religione compulsus, et Curam Regni Bancbano commissit; Fidei Eius et Vxore Gertrude commendatâ. Quæ apud Eum Sancta n Ipsa fuit. Nam cum Frater Gertrudis, Adolescens lasciuus et Petulans absente Rege Visum ad sororem Venisset. Illa Iuueni gratificatura Vxorem Bancbani Pudicam ad Id formosamq fœminam fraudibus et Pellaciis Ei Substernit. Quæ post facinus Pœnitentia ducta, rem Omnem Marito exponit et simul Reginæ fraudem, et Iram a Se in Illam Vertit: quâ Iustissima Bancbanus accensus, Vt erat doloris recens, Reginam adit, exprobrat factum, et gladio Vlciscitur. Cæde patrata Bisantium abit; Andreæ Regi occursurus illac in Syriam tendenti, quem mox repperit, et rem apperit. Illum Vnum Iudicem, et Si meruit, Vindicem poscit. Rex differt in suu reditum et Vultu atq Animo compo:

Tu Vero abi inquit et in regnum redi, Vicem meam Vt ante facturus. Nam reduci mihi, si Deus annu
it Sat hanc causam cognoscere, et decidere, Si Innocens es tunc libens absoluero, Sin autem Nocens ne
nunc quidem damnatum Volo, Nec expeditionem hanc in Hostes fidei sumptam Christiano sanguine
auspicor et perfundo. Vterq abiit, Ille In Asiam, hic in Hungariam, et cum rediisset, causâ serio Inqui
sitâ et cognitâ: pronunciat: Vxorem suam sibi Iuste cæsam Videri, O Multa in hoc facto Insignia, quod
nihil Sacræ Expeditioni anteposuerit, quod Amorem Coniugalem Iusticiæ postposuerit. Salue Vel hoc facto
Magne Rex et Tu Croiorum Inclyta Familia ramus ab Illa Stirpe.

Baiasetes Primus Turcarum Imperator, cum fraudes et Iniurias Cadiorum suorum (ita Iudices
Vocant) sæpe iam audiret, commotus deniq Nicopolim omnes ad se Venire iubet, Ibi in Domum quandam inclu
di et Iniecto Igne comburi. Faciendum erat, cum Hali Bassa Vir Prudens rationem quæsiuit et repperit
Principis moliendi. Habebat Baiasetes, Puerum æthiopem garrulum et lepidum inter Delicias, hunc Instru
ctum quid diceret faceretq ad Principem misit. Venit igr in meliore Veste et Ornatu Omni. Quid hoc rei in:
quit Princeps? quid extra morem hic Vestitus? Æthiops. Vt peregre Eam, et ableger a Te ad Imperatorem
Constantinopolitanum. Princeps. ad Illum ne Hostem Nostrum? quid facturus? Nempe Callogeros aliquos accer
siturus, Vt Nobis Ius dicant: quoniam Cadios Tuos Omnes Vis occisos. Princeps. At o Mi Æthiopile Nunqd
Illi periti legum Nostrarum sunt. Hic Hali Bassa opportune Interloquitur. Et Non sunt o Domine! Cur
peritos igr tollis. Nam inquit. Cur male iudicant? Iterum Halis. Ego Dnē Causam edam. Hi Nostri stipendium
e publico Nullum accipiunt. Capiunt igr mercedulas a priuatis. hoc corrige Eos correxisti: Baiaseti placuit
Consilium, Vitam Eis dedit. Hali Potestatem in hac re quod ex Vsu eēt Statuendi. Ille decreuit, (et postea man:
sit) Vt cuicunq Hæreditas tot Milium asprorum obuenisset, is in Singula Millena Cadio suo daret Aspros Vice:
nos. Amplius Vt in Matrimoniorum, et Eiusmodi Contractuum Instrumentis Item Vicenos. Ita Illorum Ino
piæ Subuentum, et Simul Iusticiæ quæ laborabat. Alia Munera nefas accipere. ^ Calogeri. Monachi Græcorum.

Clementiam Principi Decoram.

Marcus Marcellus qui Syracusas cæpit, iam tum cum cæpit Clementissimi Animi signa in medio fu
rore Martis misit. Parci Ciuibus qua potuit Iussit edicto. Ne quis liberum corpus Manu ferro stupro Vio
laret, seruitia modo et pecuniæ prædæ eēnt. Sed Vel sic, cum multa sæuitiæ ac libidinis exempla editum Iri
Videret: Vt in Vrbe per Vim capta. conscendisse editum locū dr. et Subiecta ea oculis Casum Eius paulo ante
sic florentis humentibus Illis defleuisse. Priuatim etiam cum de Archimede Eiusq Ingenio audisset et Vi:
disset, Mandauit Incolumem Seruari, et Cum hoc omnes haberent, Non mirum in Rudi adhuc æuo et Ro
manis ad artes istas parum factis. Sed mandauit etsi frustra. Nam Miles discurrens, cum Archimedem
reperisset in puluere Figuras describentem. et tota mente illuc Versa Ignarum fati publici Interrogat
gladio super caput Intento. Quis tu? Ille nihil nisi Puluerem suum manibus tegens, et Oro ne turba in
quit: Ita Miles indignatus, et contemni ratus Occidit. Hæc in Sicilia et Victoria. Post Ipsam Ista,
Siculi parum grati, et ab Inimicis Eius Impulsi quæstum ad Senatum Super Eo Venerunt. Scilicet alienas
etiam Iniurias adscripturi. Consul tum erat et Collega Valerius Læuinus forte in Senatu non erat. Itaq
facile Ei turbare et disturbare rem et Hnēs irritos Illusosq dimittere. Non fecit, et audiri Voluit. Sed cum
collega aduenisset. Sedit in Subseliis inferioribus, et finitâ accusatione cum Senatus Illos facessere iu:
beret; ille Vero retinendos censuit, et Vt suæ quoq Defensioni non Vt partes, sed Velut Iudices Interessent.
Quâ absolutâ excessit Curiâ Vt liberius Sententiæ dicerentur. Sed quid opus Clara Eius Innocentia, Isto
rum Impudentia Omnibus atq etiam Ipsis fuit. Nam statim e Partibus in fautores se transferunt fiunt
Supplices atq adeo Patronum Illum Siciliæ adoptant. et suscepit tam Bona fide. Vt Præsentium Oblitus
aliis Super Alia Beneficiis exornaret.

Erat Eginhartus In Aula Carolo, ab Epistolis Vir, Vt Illo æuo Doctus et Prudens, sed non in Amorem con:
cepit Eum in Dni sui Filiam, etsi impar erat, et illa Vicissim arsit. Restinxerunt Vt solent Amantes furtiuâ sui
copia et congressu qui aliquando latuit, donec hyemmante quadam Nocte, cum in Secretiore Cubiculo Eginhartus
fuisset, et sub Ipsam lucem exire Vellet Videt multam cecidisse Niuem. Hæret et timet ne a Vestigiis depre:

hendatur. Vir in Gynecæo fuisse. Consilio et Astu subuenit Amica et Illum in Humeros Sublatum, et pen:
dentem Dulce Onus aliquandiu tulit: Ecce (Cosortem Iniquam pariter et æquam.) Videt hoc Casu Carolus
et cum dolore suo, et risu simul Vtrumq bene notat. Dissimulat. Pleno die. Conuentum Principum
Virorum habet quasi de Republica Consulturus, Narrat Iocosum et fœdum factum rogatq (Sed No
mina tacuit,) Famulus qui sic in Dominum Filia quæ sic in Patrem, peccasset, qua pœna di:
gni Viderentur. Illi mortis respondent. Tum igr Vtrumq aduocat, et coram se sistit. En Inquit
Isti sunt qui peccarunt. Tu Eginharte Tu Filia qui ausi hoc estis! nec Negandi locus est. Me In
Spectorem Accusatorem Iudicem Vindicem habetis. Quid meruistis? Isti dixerunt mortem. Sed
et Animus Vester Vobis Idem dicet. Tamen mitem tu Dominum, tu Patrem Agnosce. Ignoscimq
hac lege quâ dicam. Eginharte hanc tuam latricem Vxorem duces. Concordes estote, et Mutuum de
inceps inter Vos ferte. Dixerat Illi a summo metu, in summum gaudium translati, grates agunt,
gratulationes accipiunt, Carolus in gloria est Isti in fama.

Iusticia Principi Necessaria

Erat Carolo Audaci, Burgundiæ et Nostro Duci, Vir Nobilis in feruenti gratiâ, atq Ei præfecturam
Opidi in Zelandiâ dedit. Ipse Ibi in otio Amorem concipit in Fœminam. Corpore scitam et moribus, Ani
mo meliorem Vt docuit Euentus. Primo aspectus Obambulatio Suspiria et quæ solent Amantes, mox
audacior et Verba miscet et affectum aperit, et Solatium orat. Neq Promissis abstinet, et omnia ten:
tat quæ sint expugnandæ. Frustra munita Vndiq Castitas erat. Igr desperatione ad facinus se Ver:
tit. Præfectus erat Vt dixi et Carolus noster in Bello. Maritum igr Amatæ Fœminæ Proditionis
insimulat. et Statim in Vincula missum carcere custodit. Quo fine? Vt Vel hoc metu minisq Illam
moueat, et obnoxiam sibi reddat, Vel Maritum Ipsum amoueat remoram Amori. Custodit igr. Et Mulier
casta et Viri Amans statim ad Carcerem, a Carcere ad Præfectum deprecatura aut liberatura si possit.
Præfectus: Et Tu o Mea me rogas? Imperium quod in Me habes ignoras Affectum saltem mutuum red:
de, et Maritum ecce reddo. Detinemur em Vterq. Ille in meo. ego tuo Carcere. aut Vinculis. Ach
quam facile Vtrumq Soluis? quid renuis? Amans peto et per Meam Vitam. Præfectus peto et per Ma
riti tui Vitam. Vtraq agitur, et perdere si debeo perdam. Atqui Miserere, et Mulierem Te et Coniu:
gem ostende. Mulier rubere ad Ista, et stupere et tamen pro Marito etiam timere. Constat magis A:
nimo quam corpore, et trepidat et pallet. Atq Ille quia moueri Visa, et leuiter Vim Verecundanti ad:
hibendam ratus, (soli erant) in lectum Impellit, fruitur fructum Vtriq mox acerbum. Nam Mulier
confusa et lachrymabunda abiens, pudoris magis quam peccati ægra Iram et Vindictam coquit: quam
magis accendit Barbarum (quomodo aliter appellem) Præfecti factum. Nam Ille Voti potitus, et cæ:
tera prolixa autumans, Si æmulum sustulisset, Maritum damnari curat, Damnatum capite plecti.
At id non in Publico. sed Carcere Ipso factum. Atq ibi cadauer in Arcam ligneam Inclusum mox se
peliendum. Venit Interea mulier, Siue accita ab Ipso Vt quidam tradiderunt, Siue sponte, et Super
Salute Mariti anxia, sed Venit, et ex Pacto Maritum recipere se sperat. Ille benigne affatus, Et
Maritum inquit quæris, habebis. Abi (et digittum in Carcerem intendit) Inuenies et Tolle. Nihil
suspicata abit, Videt et percellitur. et Animo ac corpore lapsa Super cadauer Viri se abiicit, ac diu
lamentata, recipit Animum atq Iram. rediensq atroci Vultu et Verbis; et Hercules inqt reddidisti
Maritum gratiâ debetur exoluam. Retinere et placare conatur. frustra. Non tygris magis sæ
uiat Erepto fœtu. Statimq Amicorum Fidis Aduocatis. Rem denarrat. Eius ordinem et cul:

pam suam non culpam, ac consilium Viamq Vltioni exquirit. Censent Omnes ad Principem Eundum
Qui inter alias Virtutes (Insignes habuit, Nisi Superbia et Peruicacia corrupisset) Eximius Iusticiæ
cultor erat. Accedit duobus Amicis comitata, Auditur. Vix creditur. Indignatur et dolet Princeps
hoc in suo Solo. et e suis quenquam Ausum. Sed et Mulieri edicere minaciter, Nisi Vera et certa affe
ret malum habituram. Iubet manere in Aula, et in Vicinum cubiculum secedere. dum Præfectū Vo
cat, Nam forte et Ipse in Aula erat, Venit introducitur et Mulier. Hanc nostin'? ait Princeps: Colorem
Homo mutat, et Princeps exequitur: et quærellas quas super te defert etiam Nosti? Atroces sunt
et quas Nolim ēē Veras. Quid ais? Vacillat, perplexe loquitur negat aliquid et Annuit. donec Prin:
ceps ex Vultu Ipso, et sermone culpam suspicatus, Vt tamen certior eēt remotis omnibus Solum al:
loquitur. Quam fidem mihi debeas, et quam beneficiis meis gratiam non nescis. Per hanc et il:
lam te adiuro, Vt quid in hac re sit liquido et sine ambagine denarres. Fatenti gratia aut aliqua
Seueritas non deerit, nec abnuenti tormenta. Ibi ille ad genua sese abiicere factum agnoscere
deniq mulierem culpæ omnis liberare se onerare. Sed in grāā Principis refugium et solatium po
nere. Quam Vt magis impetret, Illicitam libidinem purgaturum Matrimonio offert. Princeps qua
si aures præbens, et Iam mitior factus. Mulierem reuocari, et quosdam e suis assistere iubet:
Et Heus Tu, quoniam huc Ventum est Mulier? placetne maritum hunc habere? Illa abnuit. Et ta
men Voluntatem aut Iussa Principis timens adspicit circumstantes: qui certatim innuunt aut sug
gerunt, accipiat conditionem Viri Nobilis. Diuitis et apud Dnūm Gratiosi. Victa dat Manus. Quas
Princeps iungi cum Præfecti Iubet, et solennibus Verbis matrimonio firmari. Firmato iterum Prin:
ceps. Tu Noue Marite hoc iam Nunc largire, Vt si prior sine liberis obeas hæc Coniux Hæres Omni
um Bonorum tuorum sit. libens concedit. Testes audiunt. Tabellarius scribit. Et his Iam pera:
ctis Noster Carolus ad fæminam. Dic sodes Animo tuo factum iam satis? Satis inquit Mulier. At
nondum meo Ille subiicit. Et ablegata fæmina. Iubet Præfectum in Illum Ipsum carcerem duci in
quo Maritus cæsus. et pariter cæsum in Arcam ligneam Siue capulum deponi. Facta sunt. Tum Mu:
lierem Ignaram eo mittit: quæ inopinato iterum casu conterita; Duobus Maritis eodem certe suppli:
cio Amissis, mox in morbum incidit, et fato obiit. Hoc solum Alteris Nuptiis lucrata Vt liberos ex
priore coniugio Diuites reliqueret Noua hæreditate. Tragediæ exemplum est. Sed gratulor Bel
gicæ talem exitum. sub tali Iusticiæ Vindice et Vos Successores seruate.

Gratulatia Vroczystosci Wielkonocnych Synowska do Oyca ♀

Nietylko wszytkie sublunaria, Ktore zgodliwą swoią na to się z Coniurowały Harmonią aby Wesoło Nastempuiącą
Wiosnę Ktora Iednym Vciech y roskoszy Nazwac się może compendium Zmyłem przywitawszy applauzem godne
pro suâ dignitate Oney oddały Encomia nieiaką Vczynieły mi Allectiwę: Ale y Same Nowego Triunfatora Victorie
Ktory z Potężnych Nieprzyiacioł Walne odebrawszy Spolia zatrzymane przez Kilka Tysięcy lat Więznie ex Tetro Stygio
Carcere Zwycięzną Eliberowawszy ręką Trzech Walnych Narodu Luckiego Nieprzyiacioł Panskiemu swemu Słuzi
poniewoliwszy Maiętatowi; za Iedno Commouens Stanęły mi obiectum, abym in tanta Omnium Lætitia Kiedy
wszytkie Elementa Niezwyczayne Stworcy swoiemu, wyspiewuią Panegyriki Przezacne Panskie wspomina
iąc Dzieła, do Spolnego Vdał się applauzu. A że Moia Naywiększa z Dobrego Zdrowia y Pomyslnych
WMM Pana y Dobrodzieia Moiego Successow Zwyczaynie rodzi się Vciecha. A do tego że Nesciunt in:
ter Medullas Cordis otiosi latere Ignes. Nietylko z powinnosci Moiey Synowskiey Cuius Vigore me To
tum debeo WMM Panu, ale tesz y z Szczerey Ktora Mnie ad Obsequia WMM Pana adamantino ob:
strinxit Vinculo Milosci. przy oswiadczeniu Gotowosci Moiey Euiscerowania Samego Siebie do
Vsług WMMM Pana y Dobrodzieia przy tak Solenney dnia dzisieyszego z Martwych wstałego
Christusa Pana Vroczystosci. Ex Filiali Amore qui Nullum Nouit habere finem. Zdrowia Dobrego
Błogosławienstwa Boskiego Pomyslnich Fortun y szczęsliwych Successow Vprzeymie Życzę WMMM P.

List Slachcica Polskiego do Sąsiada pisany po Sejmie Coronationis z Krakowa A. 1669.

Postanowiłem sobie był, iako to Wmć dobrze pamiętasz, po Odprawionej Electiey na żadnej więcey Publice nie bywaiąc, in Domo Fortunam et Fatum Publicum, a podobno y priuatum tuż niedaleko wsiadrosci mieyc czekać; niemogąc y siebie znaleść iakoby z tak owych Początków Dobry koniec miał wynikaąc Boć prześć Prawdę mowiąc: Cardinalia Rzeczy naszey Fura, są zniesione. Kiedy non ratio ale Impetus nie Unanimis sensensus, ale armata confusio, nie Delectus Ale fassus Para Nom podaie. A to acquiescebam Publicznym Acclamatiom, które Vocem Populi pro Voce Dei tłumaczely: Złomano Prawo libere contradictionis. Solabar Dignitate Stanu Slachczickiego, który się zdał, luboc w Saméy Rzeczy inaczey było, głosami swemi ex Suspecta Optimatum triumfować Potentia. Na Osobę zaś obraną patrząc Żem nie widział, coby tą osobliwie nad Innych miało zalecać, rozumiałem że talis Instinctus Boski, Sera tanta multitudinis Ku Niemu Sprawie, wiedzym się credere fas est momencie. Talo Sine Virtutibus, tak też extra Vitia Kładłem go bydź, bom go też po prostu pierwey nie znał, iako y większa część Electorow Niepodobieństwem się Tak Ciężki, który przecię zdał się derogare aequalitati Stanu Naszego Sladeczkie że Kiedy po tem Sim za wszystkie dotes, na Osby Subiekt podał. Ale Fortuna Domus depressa, Wyższe mianie mire tenui, orzeczonie do Sceptra Vitam, tłumiło tę Ciężką wyniosłość y do Sladeczkiey zdało się go retringere mediocritatem, Zamałem że z Oyca Jego, Na pierwsza Okazia Buntow y Rebellij Kozackiey, Syn, y ze Syn Jego na dewszystko in Odio mieli, niebarzey że wszystkich Prognostikach Practatow Swoich, iako wydania Onego potrzebuiąc na których Vspokoieniu wiele część Salutis Publice Zawisła. Rozumiałem ze też tuż mogła ta zawziętość z Czasem wywietrzeć. Przykro mi było na myśl, że to nie Jednego Króla Obrano, ale wielu Królikow Seruiendum famina Duabus Sub. Adolescentibus Rui Rempublam interim premunt, quando distrahant. Ale consilium cui Imparem nemo facile permisit. Na dewszystko spodziewałem się, że po Umorzonych diffidentiach, które w Oyczyźnie Naszey nie barzey; iako Ambitus Concurrentow na Państwo Sprawował. Nieuważaiąc za Obrazem Polskiego Pospolitych Panow, mieliśmy kiedy Jednowiek zdowszednego ciężkie się pokoiu y że te Errory które circa Electionem interuenerunt, Subsequens regimen ieżeli niepoprawi, tedy przynamniey pospolitem Vsentowaniem zatrzeć y niby zamazać miało.

Ciężkie zaraz połazały się rożne Scandala które mnie do Desperacyey prawie de Statu Publico obłupiły: spodziewaliśmy się y tak też myśmy mowili circa Electionem, Kiedy nielitościwie recte sentientes na: Dali wprod na Pusta się zgodzić, a potym dopiero de Subiecto disquisitią czynić, a Na dewszystko Pacta Conuenta wprod spisać. Że to z Polakiem Sprawa, Nullus od Niego metus. Cżini to wszystko co bendziemy chcieli. Alisci per Subordinatas Personas, Notos iam Artibus Distrahenda Reipublice, na doskonałą circumscriptionem Domus Regiæ niepozwolono Sprawę Zamorską na ciężkie Sessmiona. Postanowiono się że in Materia Matrimoniali y we wszystkich Innych Priwatach do Interessow Panskich należących Pacta Conuenta do Placitum napisano, y rożnemi Clausulami pozaciągano.

Co tak in Publicis, in Priuato zaś Omnia Vitia Veteris Aulæ ale non aquè eccusata. Krolewi Synowi Sors nascendi in Domo Regnatrice, nie znaiomą nigdy Priuata fortuna sili prowadzała, czego się Jemu Stredz było potrzeba. A one też wszystkie dosyć precio in Spiritum vocem Marcamenta. Scena tylko. Camœniona non fabula. Jisz do Dnia Sepa, Aliż te lese gorsze co y pierwey. Co tak dalece perstrinxit Oculos Braciey że Zaraz wszelcy od nas po Electionie

Szego Woiewoctwa Sendomirskiego Posytali abyż krol Mosc od Boku Swego oddalił Notas Ale Pe-
stes nietylko tego nieuczyniono, ale Poselstwo to subruerunt, zeby do effectu nieprzychodziło, O
coby sie nam piscic trzeba tych Milych Panow Poslow spytac. A Oni hucuszą regnant y dowodzą
Rada Polnowa ze brzech Fauorytow złozona dirigit wszytkie Publiczne Sprawy, Senatus in Spe-
ciem tylko ad ludibrium consultur. Jako to niżey obiasnię. Posel Wiedenski nie Juz iako Francu-
ski pierwey w Koronie ale u Samego Krola w Gabinecie ledwo niesypia y Jada, wiarecie Jezdi we
dnie y w Nocy Incubat. Primaria Dignitatis ludzie, nietylko od Rad od Confidentiey excludunt
ale Suspicionibus Onerantur, Plotkami wymislnemi aggrauantur, et Odio Populi exponuntz
Urzędy Starostwa Stolli Senatorskie za Zywota Possessorow Distribuuntur, Promotie nie przez
Pieczętarzow, ale albo przez Matkę albo przez Posła Wiedenskiego. Albo
Stryiow y Fawnich Pachołkow, ktorzy Primae Admissionis locum Sami w Sy maią. Itd.
Ja tu Ja Primordia Regni, w kolebce ieszcze nieuchwytane Sceptrum, Niedobrze ieszcze stwier-
dzona Potestas. Czegoż sie było daley spodziewać, Si haec in Viridi quid in Arido. Chciałem te-
dy wyiwoz sie zawarszy Korable Tempestates ktore przeciwne dechnave y Jeszcze nie-
mogł Vyn, przynamniey Oczy iako Pieszczeńsze od Niemiłow Subducere. Wroz Zona Ludzion
Curiositas, zaciągnęła Mnie ieszcze do Krakowa, gdzie lubo Słaby iuż, miałem przecię nadzieię ze
na pierwszem Seymie Authoritas Publica, miała te Juz wszczęte Porządki powinnowac Spra-
wie Zyrobitanczyk. Redigere wszytkie w Zbiorze do Normam et Praescriptum Legis. Alisci co daley
to gorszey. Gdzieśmy Szukali Lekarstwa truciznę Smiertelnie Napili. Ktora Sam naprzod zawsze
Seym. y Opalany Sprawiono mu pogrzeb. A iako gospodarze we wszytkich Rzeczach zwykłem
Skad tracic, y własne Errory na drugiego Inszego zwalać. Nie Zapomniano y Teraz tey Stuli to za
Panow Zamoyskich, to na rożnych Inszych, Nammieyszem Podobieństwem, do tego nie należących
Zgromadzenie Seymu Składac
Ja com widział albo Słyszał mieszkaiąc przez tak długi czaś od ludzi Godnych y drugich też
wiadomych Rad Dworskich od ktorych teraz nietrudno Kiedy wszytka Ona Stolnica Zamoyska
Pałac Inundauit. Krotko Wam wnosić. Nieduiąc Swoiey Samęci nieprzyiaciołey tuiem-
szczętom, Jakiebym sie sam na Starosc nasłuchał aby wszytko do Obalenia sie z Wierzchu wy-
trzymać mogła. Ze Zaś nieżaraz iadę do Domu, Insolens Casus Sprawuie, dazałem Radzi
dom rożne przyiaciołom, iako to WM wiesz, ze Nieurodzaie Ludzow y Chorobliwow Res Angusta Domi
pozwala mi czasowac. Ale Im Honor przed Krolewem Uczyniono, ze to miały Sąsiada czuw-
nie na Krola ie wzięto. Stałem Odpisanie, Nie było złem mowić z Wołoszą złozonemi Som-
wa. Satra w Szlachcie y Obuczu Formanow wypuszczano za Okupem, a Szlachciców Podda-
nych, Za y Senatorskiem sie dostało y to mnie też cieszy, Zabierano do Warszawy y do Za-
mościa, Znac ze Szczęy Ztamtąd przyiaczano Juz sie wracaią. Pan Bog to we Dzieły Nam to
zwroci. Mowiąc ze za Obrazem Polala stare Prawa wrocą sie. A Kto wie Jezli nieden Dzień
Znowu Tego Piasta Naszemi Piastami wozić. Ale przystempuię do Rzeczy. Zgrzeszyłem na wie-
zdę Jmci offendit Polskie oczy Stroy Cudzoziemski, Indecz pewnie Bożemy go tak wyzę-
tych Zanacz tłumaczyli Auersyi od Narodu Polskiego a Inclinatyi do Cudzoziemcow. Ani
temu Vrodzenie winien zabieżyc. Bo nałog mocnieyszy, Juz przyrodzenie. Wychowanie u Pan:
stwie Niemieczkim, teraz zas Skłonienie Affektu, do Małzenstwa Kanclerskiego bardzey sie

tamtey Natiey; a nizeli własnem ze ich nazwę prawdziwie Dobrodzieiom accomodować Całe Przytym
ieonak pierwszem żalu, niemogłem się nasmiać Samsadowi Pańskiemu Panu Kumornieziemu, gdym sobie to
winiał ze na Electiey nieiakiey Marszałkiem Koła Rycerskiego Pana Starostę Spiskiego mianować dla
tego że wpludrach chodził; a koła z Pludrami y zgłową Niemiecką wprowadzał.
Pokazała się wkrótce dni potym lepiey ta Inclinatia Kiedy Kawalerią Króla Hispańskiego To:
Kn. nazwaną Król Je Mość nie vadziwszy się nietylko Ordines zgromadzonych na Seym, ale Ani
Samego Senatu przyimował. Proponowano coś w Radzie Kiedy y Cuibus Solennitatibus
tą odbyimować. Ale de re ipsa ieżeli ią przyiąć albo nie całe się nievadzono, a przecię iest to
Insigne Domu Rakuskiego. My zaś dla tegośmy Polaka obrali żeby był indifferens inter Do:
mos æmulas, żeby Nasz nieskończonym Woynom nieimplicował. Dla tegośmy Francuza niechcieli,
dlategośmy się rozbytnich cudzoziemcow strzegli. Ale daremne myśli nasze Nisi Dominus
Custodierit Ciuitatem, frustra Vigilat qui custodit Eam Zastania K JMć przykład przeszłych
Królow, ale y za nich byli Errory ktorych nieallegować, ale strzedz się potrzeba Miał Sygmunt
Rakuszanke y Kawalerom fauebat Jesz Rakuszanom Posłki taiemne posyłał, sprowadzi:
li Nam za to Francuzowie Swedow y Turkow pod cbocim. Miał Kazimierz Francuskę fauebat
Francicy Chorzyli na Nasz Rakuszanie Moskwę et Specioso Titulo mediatiey Swoiey, Vspokoie:
nie z Carem Moskiewskiem przekładzali. To też K JMość niech wie, że zawsze Stanowi Pol:
skiemu, Ktora go e gremio sui Obrała, więcey będzie się po Nim nizeli po Innych Krolach ex Iusto
et æquo potrzebowała. Była tam iakaś przysięga przy odbieraniu tey Rzeczy Niemieczkiey
ale się niemogł do Polaka dosłuchać, y z tych co tam byli niewszyscy słyszeli, czy dosłyszeli
czy zrozumieli, bom się od Nikogo Rotby niemogł dowiedzieć. Jeżeli zaś Królowi Polskiemu
należy Komukolwiek przysięgą iaką się obowiązować Krom Oyczyznie swoiey. Niech kozdy
Dobra Pospolitego Miłuiąci Uważy. Chyba ieśli podobno cum restrictione mentis przysięgał
iako stanom Koronnym. Zdumieiesz się WM na to pewnie co piszę y podobno mi niebędziesz
wierzył, ale mam to od ludzi pierwszej w Oyczyznie Godności, Ktorzy to z Vst K JMci sa:
mego słyszeli ze cum restrictione przysięgał. Jakiego tedy Pana Mamy Solutum Sęgbo
iako mu rzekłem Vinculum obligati, y iako Nasz nasze przysięgi wiążą Kiedy Jego Nullum
Sacramentum, co to za Copula ztą Nasząz Rzeczpty bez Ślubu, niezawadzi altius Intuspicere
Kozdemu Jey Synowi.
Słowiedzą ze ta restrictio Przysięgi K JMci, ma bydź in Puncto Dissidentium. Może bydź
że tak iest y Consonat, z tym co wkrótce słuchacz mowiet że za Panowania Swego Nikomu Dis:
sidentow niebędzie conferował Vrzędu ani godności żadney. Ale y to się niegodzi, do Prawa
K JMość przyszedł, takie powinien poprzysiąc, iakie mu podane Contractus to iest Mutu:
us tierze Koronę y Panowanie, daie wolności y Prawa. Mieli że zdawna y Maią Dissidenci
powinien Im K JMość dotrzymać, poki Rzeczpta dotrzymuie, y woli błądzącym Bożym
Zachowany z Mniewielu Osobach dissimulare, niżeli pacem Quietem et Securitatem Pu:
blicam perturbare Jeżli wolno Królowi JMci w Iednym Punkcie przysięgę restringere, tac
żadem ratione y wbrugiem, et Consequenter wszystkim. Przyznawa że to w Iednym Punkcie

Ktosz go wie ieżeli nie we wszytkich, a patrząc iako się Obserwuie, co wiedzieć co o tym rozumieć a
zwłaszcza, kiedy Vxor hecisprowskiego, o Absolutią niemiano. Toc to iest Krola wprzod Obrać niżeli
poznać quæ Species, aby ten albo poprzysiągł Prawo, albo go dotrzymał Królem bywszy, ktory
go Priuatus et egens lekce ważył, iako tak Siła Banicyi y roznych condemnat po koronnych y
Wołynskich Grodach świadczą. Lubo się summo studio conquisitas eliminują.
Smierdzą Znać Prawa smierdzą lubo dosic świeże Pacta conuenta Kiedy Ich iuxta Præscriptum Elec
tionis, in Præsentia Senatus, Pierwszego dnia Seymu Nieczytano, Niech Bona fide Senator Koronek
wiek powie, Jezli się słyszał, a gdyby był Amans Moris Patrii, Observans legum, nietylko na Początku
Seymu czytać, ale w Polonii na Scienie, ledwo nie na własnym Siele Każą Aby się przybić, y codzien
nieby ten Decalog powinnosci swoiey czytał.
Tu uż wszędem poydę po Artikułach Pactorum Conuentorum gdzie Zaraz znayduią. Jezlibym do
mu za Promocią na Państwo, co obiecali y assecurowali to ma bydź Nullitatis, a przecię Pamiętamy że za
raz wsiole ieszcze Warszawskiem podobno y przed Nominatią Siła obiecano, y dotrzymuią, to Nie
wiem Za co.
W Nastempuiącym Artikule warunek M. za przyszłą Małżonkę ze się nieżać in Negotia Status
nie będzie. Promotyi także przez Białegłowy Dworskie czyli Ziemskie czynić niebędzie. Jeszcze
nieżeli Małżonką, a W Wiedniu, poobiecowano Marszałkostwa, Kanclerstwa Ochmistrzstwa.
Co wieksza powiedaią że iuż y na Biecz Koronną ma ktoś Assecuratią z Wiednia. Cieszyć
Nam podobno ten Wiedeń będzie, niżeli niedawno był Paryż, bliżey tu będzie po Informatią
W Jednym tygodniu resolutia Stanie.
Bellicam Oeconomiam miano opatrzic ex Primis Vacantibus, niech powie Krosno, o ktorym
y Ja zaraz więcey powiem, Ani to obstat że Exules interesserunt, bo iako Onych minionno, tako
się było y Artilegiey stało.
Cum Exulibus zaś co się stało, rozumiem że WM dosc słyszał W Warszawie, maią Diploma
Seymem Millesimi Sexcentesimi Sexagesimi Septimi, Utwierdzone że Im za recompensam Stra
conych Dobr miano Intraty z pierwszych Vacansow Przydzieła Tysiecy conferować. Przypada
po Zabiciu Pana Fredra Starostwo Krosinskie do Dispositiey IM. confertur Jm. Panu Vlrico
dzie Sendomirskiemu. W Brew Prawu. Ignorantia wtey mierze pretendi niemoże. bo Pie:
czętarze Obadwa przestrzegali. Nieczętować niechcieli, y de facto niepieczętowali. Na Początku
Seymu Vpominaią się Posłowie Vkraińscy Starostwa Krosinskiego. Coż Dwor czyni. Vulgata
Arcano Potestatem Tribunitiam a se Ipsa tollit. Posłow na Posłow Zmykaią Inuoluunt Contra:
dictionibus Posessią Izbę. Czasz wszytek Szescniedzielny o Killa dni tylko Mniey detrahunt
Interim żeby przecię nieproznowano w Sprawie Zamoyskiey Jednanie Instituitur żeby
Ztąd Seymowi Minę przybrać, Sessie się odprawuią, Krowe ze się za Statecznę Panow Zamoy
skich oppositią nienadały. Dopiro Omnis Cura Seymu Kiedy Priuata na Nich powstać nie:
mogła abiicitur. Dopiro Authoritas Pana in tuendis Beneficiis consurgit. A że dicere nie:
mogli Consulibus denegare Krosna, de modo Odbierania y trzymania Tysiąc Questyi Niepo
trzebnych zawracaią hoc prætextu Przywiley w Cancellarey Zatrzymuią. Że tandem
Posel ad desperationem nietylko o Krosinskiey Sprawie, ale y o Innych Publicznych Ku
dy iuż czasu do Nich niestawało przyrzeczony, cum Protestatione Odiachał. Wszsze

WM. miedzi Dwiema co ten Sznur ciągnęli, kto Seym zerwał, czy ten co Cum Protestatione odia
chał, kiedy mu sie w Prawie niedziało dosic, czy ten co niechciał Satisfacere legi, y czasz wszy:
tek na tym wyciągnał. Zdać sie ze na tym Seymie Coronationis naywięcey należało Krolowi
y tą ratią chcą go exonerare. Alec Krolowi nihil zerwania Jego Incommodi kiedy Denun:
ciatoriae Nihilominus wyszły. Luboc Niewiem iesli fundamentaliter, Tribunał y Sądy po Gro:
dach reassumowane. Regalia wszytkie Utwierdzone commoda. Zas ad Pacta Conuenta Sieła Rze:
czy in Rem Reipublicae summe potrzebnych nieprzydano, y o drugich inaczey niżeli Consensus
był pod Warszawą napisanych niepytano sie. Co potym Obliuione et taedio przepadnie.
A teraz niezaspanoby było. Sprawa Zamoyska ktorey przecie Dwor diffidit, y Niesmie
swoiey iescze powagi Krolewskiey ziawnym Prawem y słusznoscią committere in
Suspenso została, znadzieią ze Powoli Panowie Zamoyscy, albo taedio deficient albo ko:
sztami succumbent, albo firmata Authoritate cedent za mała iaką Contentacią. Kie
dy sie Seymy rwą Summa Authoritas gubernandi przy Krolu zostawa, wieksza nierowno
gdy legibus Stringitur potestas. Osobliwie iezliby Woyni iakie y Mieszaniny ktore Nam
nad głową wiszą albo Umyslnie procuraluntur nastampili. Prosty gosciniec Am:
biendae Potestatis Absolutae. Ktosz to wie, iezli nie dla tego Umyslnie, po zerwanym
Seymie wydano Denunciatoriae. zeby Krol miał certitudinem Panowania, a zapo:
mniono Confirmationem Iurium Regni, ktora zawsze pospołu chodziła. Zebyz mi Nie
mieli Securitatem Praw y Wolnosci Naszych. Toc to iest Arcanum Status, dla ktorego
sie tak Krolowie nigdy o Concludowanie Seymow nie Vymowali, iako Ordo Equestris
ktorego Wolnosci Conseruatio na Seymowych radach y Conclusiach zawisła.
Naostatek ta iest Sekretna, iakom słyszał a własna przyczyna rozerwanego Seymu
zeby sie zenic po swey Woli, bez dokładu Stanu Rycerskiego, ktory sie do tego chciał
Interessowac. Oczym y roznych Woiewodtw, y Naszego Sendomirskiego był Ar:
tykuł.
Idę daley per Pacta Conuenta. Pacta et Foedera z Postronnemi Pany y Panstwy
ponowic, y otrzymanie pokoiu z Niemi staranie Uczynic powinni bendziemy. Suspe:
ctum Mi to było bardzo. Ze X.e Brandeburskie Ministrum na Coronatią nie posłał
przysięgi nieoddał, iakom słyszał Irritatus listami iakiemis nieku Ukontentowa
niu napisanemi. Robi to Priuata Domu K. Imci dissensio. O Starostwo Drahimskie
ktore przedawszy Kurfirstowi X.e Pan Woiewoda Belski iescze sie gniewa kiedy
o tym mowią y laesionem od Kurfirsta Krolowi Jeymci defert. Lubo go Pan Hower:
bek y pod czasz Conwocatiey zodebrania Onego Pana swego iustificuiąc dosic
diskretnie tractował. Kiedy tego Publice et Documentaliter respectuiąc Na Niego
wywodzic niechciał. Miast Pruskich Posłowie Diskretnych a bardzo potrzebnych

Poddanych naszych widzialem ze bardzo zaltenowaną ferą wkrotcze sie rozumiem dadzą stysz-
szeć dla szego z Sejmu coronationis poiechali.
Quod caput rei est. do Porty sedwo y to dosc niericlo wyprawiono niewiem ieszcze kogo
Jedni powiedaią ze Pana Wysockiego, Drudzi ze Wieniawskiego alias Turoszowica Ormia
nina co by byloczum summo Reipublicae diserimine, wtasesa podrencasz. Kiedy Turci do
gotowey iuz Woyny oblężiey tyllo do Nasz zdadzą sie szulac. Ktosz Spondebit za Toro
szowica, ze bardzey przypisną anizeli własną Oyczyznę Kochać bendzie. Nauczyć sie ro:
znym towarem Kupczic. A kiedy krew Wolnosc y Substantie Nasze nadewszystko Wia
re, Swięta Saprzeda. Na co lubo Plenipotentiey niema, ale Onym Pozor sufficiet. Ktorzy ie:
sli artibus niebendą mogli, mogą Vi extorquere VOrmianina, ktorego w Ostatku nieiako
Posla, ale iako Poddanego y zbiega własnego mogą tractować On tesz Za Nas podobno nie
gotow Mecbennikiem bydź może redoffendere y Vilitas Persona, bo lubo Turci sami ludzi
Podłych sine delectu do Poselstwo zażywaią czynią to Sprzeby y sedliego Nasz powzięta
Ale od Nasz potrzebuią ludzi iako ich w Pactach mianuią Wybornych. Signat to wyraznie
Osobnym Artikułem Pactorum conuentorum: Jo tesz Warunkuią y Bepteg. Ze Posłow wzega.
tiaś do Postronnych Narodow posyłac y Naliszych niebendziemy. Tyllo Slachtę Benepossc
Senatam. To z Oboyga Narodow cźli to Poseł czyli Posłannik. dosic zo wi Summus Reipubli
cae negotiis wyprawiony. A podobno by Posła Omnino trzeba gdyby była fura rerum.
Sposob względem Szelągow y Tymfow, na przyszley Coronatiey Skutecznie namowic pozwa
lamy. Wymowka iest z Innej oblężiey napisałem iuz. Rzecz to iedna kiest Magnae Molis
potrzebuiąca praeparatiey wielkiey, gdy cudze na Sejm proponowana bendzie, ieśli wprzod Zoo
sobu Wetelnego przez Ludzi swoiemych. Minnicznych Zawodow nienamowią nigdy do esse:
Ktu nieprzydzie. Niech Pan Podskarbi powie, iezli kiedy Krol Je Mosc serio Z Niem wtey Materiey
mowił, Do czego iezliby nie Prawo Sama milosc Ku Polakom miała by go obligowac Ktorzy
przez tę Nieczystotliwą Monetę co rok Potowicę Intrat Swoich tracą. chyba Nas to wszystkich
Wiedenski Potąg Vbogaci.
Pułkow Regimentow y Skwadronow pod Imieniem Naszem W Woyskach Oboygu Narodow miec
niebendziemy. Kiedy Pułkow toc y Chorągwi. A Na coś zatrzymano Krola Przeszłego Chorągwie
wszystkie na Imię Krola Je Mci z Ktorych pewnie okryty Pułk bendzie. A Zali to nie wszystko Woy:
sko, nie wszystkie chorągwie Krolewskie. Dosyć dezona w Rzecz iest ze Stych Chorągwi co sie to J:
mieniem Krolewskiem Zasłaniaią wszystkiey Swawoli z dzierstwa Nieposłuszeństwa exempla
et contagio na Woysko wychodzi. Byli Dobrzy słues, co o tym na Electiey przy Vcieraniu Pa
ctorum conuentorum mowieli, ale to Dwor regrescit: parando sobie z tych ludzi peculiarem
nie. Rzeczpltey w ktorey Samey Dobremu Panu praesidium, et Spes Suas locare potrzeba y
Domowi Swoiemu Potentiam Ktora na co Innego by miała paravi, tyllo ad Oppressionem Rei
publicae nikdzie. Na to y Hetmanowi Polnemu wymogli Regiment, na to Gwardiey przy
czyniono. na to dawna Krolewska Dragonia zatrzymana, zeby miec Patriam Militiam.
Tym ktorzy creowani Slachtą Officia et Beneficia, ad Pertiam Generationem dawacani Ich
na Zadne legacie posyłac niebendziemy. Wieniawski V Porty. Syri W Wiedniu Residen:
tem Cud z Ziemiec. Dobr Naszych Ekonomicznych ani Starostw. Zupp Solnych, Metryk. Re:
gencyi Koronnych, y Ruk Litterackiego Sekretaryi. Pisarstw Polnych y Skarbowych

y In genere wszytkich Administratyi Skarbowych Lustratorskich dawac Niemamy, Ani Myt, Cel, Ku:
mor, arendowac niepozwolemy. A przecię Sambor Wodzicki z Kotowskiem, Ciż czła Koronne Lu:
bo pod Czudzem Imieniem. Razicki Kumory Pinoci Pieczęc Koronną Iako Sekretarz. Bianki
Pisarstwo Skarbowe Sulcz Lustratorskie Acta trzymaią. Coż rzekę o Sekretarzach Wiedenskich
Ktorzy na Mieysce Owych Lombrezow, Bonzych tanquam legitimi Hæredes. a iakoś się iescze rze
zwyi Koło tey Dziedziny Krzątaią Successerunt.
Do Skarbu otwierac, etiam ex Senatus Consulto nikomu niepozwolemy Sine Consensu Specia
li całey Rzeczypltey. Potrzeba było coś do Wiednia posłac, Ledwie nieodbito Skarbu, gdyby
się był Im P. Kanclerz Koronny Generose nieoparł.
Na Sądach Seymowych zadwornych y wszelakich Inszych. Sprawy wszytkie tak iako z Rege:
stru per Numerum przypadac bendą Ktoregokolwiek dnia Sądzic bendziemy y przywoływac
Spraw ex libitu nostro Niekazemy za naywiększemi Intercessiami, to prorsus non obserua
tur, ale całe Sprawy Assesorskie y Relacyine w dawnem Nierządzie y na diskretyey często
kroc niedyskretney zostawaią
Prowiziey Krolowi Je Mci: Przeszłemu niepłacą summa cum Ingratitudinis na Oyczyznę
Naszę Nota. Cięszko sie to widzi Krolowi Je Mci, per obliuionem Pristinæ Fortunæ y Dobro:
dziestw Krola Je Mci. a Rzeczpta Szwankuie, bo Krol Je Mość Kazimierz wzaiemnie
splendorow Rzeczypltey, U siebie zatrzymanych nieoddaie Ktore nierowno przewyższaią
ię Prowisią.
Obiecuiemy Kosztem Naszem Fortecę Kamienca Podolskiego reparare. O tym teraz całe głucho
y Strzeż Boże zeby Iey Nieprzyiaciel pierwey Niereparował. Nizeli o tym pomyslemy. Przy
pominał Słyszę Ktos w Pokoiu ten Artykuł: Odpowiedziano. Conditio Impossibilis Nulla
Vymyimy Ieno Gębie, Stroiom Apparentiom bendzie zkąd. Non Luxum Regum sed Virtutes æmule:
mur: Nierozumieymy zezmy na to tylko Krolem zostali zebyzmy sie dobrze mieli. Ale zeby Rzeczpta
przez Nas. Pamiętaymy ze to piękniey inter Hostes quam Inter Ciues eminere. Bendzie wszytko
dobrze. Ale kiedyzmy to iuz zapomnieli Ciuis Fortunam kiedy Nam to Owe Pochlebnice Bikowskie
Xiegi, Ktorych Adulatio Suæta Aulæ pestis, tak Wiele congessit. Zezmy ie podobno Wozami z Kra
kowa wywozieli, w biely Iagielonowskie Stemmata y Hæreditarium quasi Ius do Panowania
wgłowę: obawiac sie potrzeba, aby Pan Bog co exaltauit Humiles niewrocił sie znowu Na wspak
do Początku Wierszyka y niekazał zaspiewac. Deposuit Potentes de Sede. Boc y Rakuskie O:
zenienie Nieco Inszego Nam podobno zasmakowało bardzey: iako Wyniosłosc Tytułow do Ktore:
go tesz iuz przychodzę.
Strony Małzenstwa iezli Nam ie Bog przeyzrał według Praw Dawnych ex Senatus Consilie
zachowamy sie. Tu iuz appello Fidem WM Samego y wszytkich Co pod Warszawą byli Iezli
ten Punct niemiał bydz napisany aby sie KJe Mość ex Consilio Ordinum Zemieł. Co za Myste
rium albo raczey czyie, ze Inaczey napisano Niewiem. Niewinuię Ia Pana Marszałka Ko
ła Naszego. Ktory obrutus molle Negotiorum Publicorum y Prawie wyniszczony tak długą
fatygą: Niedziw ze præbuit locum Irreptioni, Aleby owego Koca Iego trzeba wytrząsnąc:
dowiedzielibyzmy sie tam podobno czegos więcey. Postrzegła sie w tym Nobilitas osobliwie
Nasze Woiewoctwo: pieknie to w Instructiey Swoiey opisało pokazuiąc zaraz, iako sie non
temere, ale cum fundamento rationis Slachta tego dopomaga w te słowa: Z Małzenstwa
Krolow y Monarchow, albo Więc powszechny pozytek abo Vniwersalne zniszczenie y zgu:

ba na tem pować zwykła Zaczem a żeby nie sam tylko particulariter Senat Sam Vsurpował sobie Se: raźnieyszego K. Je. Mć Conservuy W. M. teraźnieyszego. bo ten ieden powinien Indulgere Nobilitati od Innych Krolow) Maritandi protestatem. Ale żeby też y Rycerski Stan Super eo Negotio Ma ture na Seymikach deliberaret y żeby Rationowie Obcy y Postronni (czego Menti Publicae przeciwnego na Dworze K. Je. Mć sobie nieuzurpowali o tym Bęgą Nam to Bożne Im Panowie Posłowie Nasi. Niedźiw że tantam Rem na Sam Senat niechcieli Spuscic. Bo Pamiętali że to Pewne Senat co Pana Marszałka Lubomirskiego Sądził, co Wolności Nasze Decretował et Sub Ictum Belli ciuilis puscił. Co się Placentia dla Interessikow moze a prawdę tak z Bawełną Vsiąc że Sey. y nieznac, Nauczył. Pokazała to y teraz rada z Materiey Ozeniena gdźie zdrzec uż iem Conclusam V. Pana (bo tak było pewnie y z tym W. M. Vznay że y temu choć źle napisanemu Prawu niedosc Vczyniono.) Jeden tylko P. Woiewoda Poznan ski Staropolskiey Sznoty Senator, Ausus elogii quae Omnes Sentiebant y directe Impu: gnare Domem Rakuskiem coniunctą. Drudzi tylko pokazowali głazuiąc y Dilationem ad conferendum cum Republica persuaduiąc. Co Król. Je. Mość przyął pro Assensu. Maior Pars nec prorsus Seruitutis nec Alienae Libertatis modum Sustinens Accelerare nie dac się Stachce wdawac do czego nienależy. Prawenire Obstacula które Seymiki y Sey my mogą opponere. Vti Jure Suo. Stabilire Sceptrum swoie (iakoby male possidum było In Amore Ciuium) coniunctione Potentis et Vicinae Domus. Widzem że się W. M. domysliss które Rady głową. Agnoscis ex Vngue Leorem. Vznaß rady które non Pacem ale nie wdrą Stycz Boże Paca Paca. y Panaßatę Oyczyźnie mogą przynieść. A że ta Materia Ozeniena nay bardzey teraz in Ore Omnium Versatur. Co też Bonorum za Sensus z Mey. sły szałem explicatus W. M. wypiss.

Przy Wecby Strony Ozenienia Króla Je. Mci in Quaestionem Veniunt. Jeźli mu się trzeba żenic. Kędy. y Kiedy. Jeźli Jemu Samemu potrzeba niech się Sam z sobą porachu: uie bo y otym Siedą mowią. Ja tak głęboko nie Sięgam. Ale y to nie tak Contemnendum żeby y Wiednowi niemogło podać ochotnicy do tego co Imperio Ordine o Krolu Je. Mci czynią Starania. Considerationey które W. M. nizey wyczytaß. Jeżeli Zaś Rzeczypte potrzeba Jest. Kiedy Zmy Polskie Obrali, rozumiało Ich Sięda że mu Satius (alibi zostawac Byłoby to Telum wielkie Minuendae Inuidiae Domu Jednego która często Turbas zwykła dawac. Kiedyby ten Honor dosłuż chorzeł defectu Successora. Wolnieyszaby zawsze była y Maioris Majestatis Electia gdyby się na Potomego nie Zapatrowała Electa. Suspicion Zwyczayne między Panem a Rzeczą niemiałyby mieysca gdyby niemiał na drugo Lub z Zywota Lubo po Smierci Sceptra trahere. Bardzeyby się w Oyczyźnie Kochał y Zuiekszy chciało Jey całości chodzić applicatią niebendąc Diuisus in Amore. Byłby Legiey Expe: ditus ad Negotia osobliwe do Woyny mniey obrutus dostatami. Mniey distractus albo Fakcjami bez których żadna Cudzoziemka do Polski Stopy niewniesie, albo przynamniey rzadkimi y Instantiami. Rzeczpta niebędąca Bona Reformatiami. Dwor Sam Nawet Nieprzeczuwaiący Studiis et Obsequiis.

Widzieny że żadne Państwo firmius non subsistit, iako Sedis Apostolicae Dominium

które hac Praxi assumit Principem. Wenetowie od dawnego iuż czasu subo non per Legem
ale per vsum Bezbożnych obieraią Xią żąt. Może y Rzeczą Monarchią Inter Exempla po-
łożyć. y cokolwiek iest Machometanskich Państw które diutissime trwaią. Ponieważ tam
Zony Extra Decus et Honorem coniugalem, Salwby też niebyły Żonam: Mancipiorum Pra
xin loco habentur. Ale otym trzeba było W Warszawie mowić przed Nominatią Pana
Teraz nierychło Interciżę ślubną pisać. Kiedyśmy iuż Panią do Łoźnice odwiedli

Do drugiey quæstiey przychodząc gdżieby się Król Je Mość miał żenić niechcę być Dzie:
wosłabem vate niebendę: tylko o gotowem iuż y Naturalnem powiem. Przyznam się że Domu
Rakuskiego wspaniałość. Splendory wyniosłość W Wielkiey Zawsze V. Mnie były Veneratey
Ale żem Cyzyżnic moiey rzeczy powinien, niemogę y tego Ex Sensu multorum Mowić za
tac, że mi się z Wiekiem Królewskim Mu ożenienić niegodziła.
Kto zna Domu tego Powagę musi y z Samych Obyczaiow a facilitate Polona dalekie odmien:
nych wstręt brać: ale dalekie bardzey Uważiwszy w dostawaniu Państw Sagacitatem Grego
rzmy y My V. Mci Stratą Sławą Sami Nieuczmy przeż co y rado do znali. W Sprawowaniu ada:
ctam Severitatem a Poddanych abiectam Servilitatem na Samo Imię horrere muszą.
V. tierdza Mnie w tym Authoritas Przodkow Naszych, którzy rado Cudam rzeczbę hauże:
runt Libertatem, bardzey się pieczętuią y Ostrożniey zatrzymaniu Jey powspieciebant. A iá
Ko to Mam z Mowy Jm Pana Woiewody Poznańskiego In Senatu Consulto którą czyli
od Niego do Kancellaryey według Obyczaiu Polskiego Prawa oddaną czyli od kogoś wypisaną dostałe
mi się Bytać: że trzech rzeczy Samże Dziad Króla Je Mci Wielki On Zamoyski Fun:
dator prawie Wolności Szlacheckiey, dążał się na zawsze Polakom wystrzegać. Potegi
Sukcesyiney Woyny Domowey ij Fakcyi Rakuskiey. Pewnie niedarmo Dała się Jux.
y Nam znać Rakuska Coniunctia y Innem Narodom.
Że od Swoich rzeczy zacznę Za Króla Zygmunta Przeciego cała Consensu Rzeczy
pospolitey wychodziły Posłowie do Niemiec. Verte folium et ad finem lege. minąwszy

Quaesivit Iuvenis Vidua curvare nolit. De qua quis periit, non bibo dixit aquam.

Spytany raz Młodzieniec Ziemi by on wdowy za żonę poiąć niechciał ze wszystkimi gotowy
Ktechce mowi w ktorey kto utonął wody, Wolie z swiezey krynice aniż cudze Smrodzie

Libros Virginem Equum amare mihi est aequum.

Kondzielny, Panna gładka, mądrych Xięgi Ludzi, Kogoś to do Miłości, Szczerey nie pobudzi
Ma swą Cenę koń zawsze, w krawobitnym boiu, Xięgi wszędy, Panna zaś wgłębny Pokoiu,
Kocha się y da niemniey, w tym troypu serdecznie kto kolwiek inak czyni, Skarz go
Boże wiecznie

Item

Xięgi, Kondzielny, a Panna nadobna.
Każda z tych onego, Szanowania godna,

o Pannach Boginmi nazwanych

Słusznie mowiemy, że Panny Boginie, Boginie każdy, ktosię im nawinie
Kto tedy wpadniesz w ręce tych to Bogin, Trudno inaczey, albo gnij, albo gin,

Że od swoich rzeczy zacne za krola Zygmunta Trzeciego citra Consensum Reipcy wycho-
dzity pasli do Niemiec Sprawiel. Nam tes stalom Wiesy na mieyscu zabawke w domu nie
Natym stanelo bylo Suspicionem znayd owali sie prawie Probationes Reki Krolewskiey po
pierwszym w Kaluszkiem domu Obenieniu, de tradendo Austriacis Regno ktore Sejm In-
gustionis 1592. discussit, y non nisi pradnia confesione Veniam Krolowi indulsit. Usto Ve
Kotlysz sie Kaluskie Prawtrui bunamiey. Niemyslo potym wolat sternascie Rokosz
Za pal Domowey Wojny, sos Owo z Kaluskiey chudnie wyszlo. Stysz alem to Quan-
dam z Rot Wielkiego Seleta Zebrzydowskiego Woiewody Krakowskiego, ze na Documen-
ta w Domu swoim ze Owo cos Zbrada Jego, niebylo Imaginarium, iako Regales Prodi-
derunt ale byl dowody ze Krol. Zygmunt cum Austriacis de Successore Regni transa-
ctte Bynel Insze rzadzes Panstwa in recompensam od Nich biorge.
Vna Zgc Kto, iako Jahant Cyebienie Naszey Kaluszanie y co sen nubia ich Omierzy:
przez Klore Lzadu nie caley Europy Dominatum Ogarnesc. A nietylko Bynieli sobie
aditum poymuige Wied Brzegu, ale y wydaige Panny swoie ni na wedg Xiaz Panstwa,
Namy Strazny Panstwa, ale y Siedmigrodzkiego Panstwa, ktory niedawno Ksi-
eczkiem per Ottum Bytalem, Wydali Kalu Panie Mariq Kristine Archiducis Aet
tensis Caroli Corke za Zygmunta Batorego Krol Siedmigrodzkiego Stephana Nasze
go Pana a Opiekuna, Pacta Matrimonialia Spisuiq. Lubo on do Siedmigrodzkiey Ziemie
Obranem Panem bendge, niewiecey Prawa miat iako drugie do Nasz Rzeczy in
Casu Rezcia sie potomnego Zygmunta Panstwa Siedmigrodzkie z Dom Kaluskim zna-
dato. Nie trzeba tu iuz pytac rosi rzeczy Panstwa nietrudno wro potrafic, Ale
y tego nie Celano wprawiono go Wojny Moreczky Spe Subsidiorum to potym raz
Zo Rzqco dodawano, Umyslnie Owego do Desperatiey przywodzqc a przez to do Fran
sackiey zsoby, ze Zakonstwo Siedmigrodzkie Polskiey y Kaciborskie przyiqt in commu-
tationem, Stanu Zniemiestkie ciesko Im bylo, Bono go Obrenta Impotentia rozumiq.
Gdyscie nieryckie obaczyszey do Siedmigrodzkiey Ziemie brac obce, iako Transfugam
et Hostem wzieto y w Pradze Wilczanie Umorzono, O Siedmigrodzkq Ziemie iako
nalezyte sobie Dziedzictwo potym Cesarz z Turkami, Cesarz cum Liberis Subiis decer
tarunt, polityey tomuwecz obrocisy sy: ad hunc Statum przyszedi, ze Nadstate Gnieby:
y sie co tradzic, y tak Vacuam Jurisdictionem in Pradam podali. Obaczye Polaku na
Zeli to nie wlasnie mutato Nomine de Te fabula narratur. Cosz Im bendzie trudno, kie
dy Nasz iuz wielkq ad Seruitutem paratos. Pan Artet Oni Marte nas dolonaiq. Przy
pomnijmy Sobie Cemuszmy Sondeusza excludowali tanto metu tylko ze Zmy sie
Turkey y potegi Francuskiey obawiali, ktora iednak daleka droge do Nasz miala. A tam
droge we Wrotach widziemy y Znosimy y Nie przyimuiemy. Wejrzmy wsumesze wsze
Cy Zalem tu Namienic dla Cego Zmy potrzebnym Polaka obrali, Zeby Zmy in Solu-
one Kaluskiego y Francuskiego Domu w Nieszczesne Bono Woleli Seriem niewcbowskq
a wto wszystko Nasz w Obenienie prowadzi Sorcerze Im Nasze Francuzowie Boga, Ktore

ich bynamniey, dosić iako widziemy, albo y Nas Samych ligant.
Przydam y to ze ieszcze in dubio stoi, resolutia Woyny Cesarza Tureczkiego czy do Nas czy do Wegier, Niemniey sz tam od Wegrow Znaczney Rakuskie Jazmo niżeli V Nas od Kozakow maiąc Instrumenta obrocic ią ma. Zacbym ze niewiem, iakoby wiek sie determinuie, tedy przecie My Interessom Rakuskiem implicati, abysmy wolni od Niey bydz mogli sposobnie radzimy. Bendą z Nasz pewnie tylo Dowcipu mieli ze chcących nie chcących wciągno. Te sq Incommoda y Niebezpieczeństwa Kroley y Jmci Samego zpoiniczney z Domem Rakuskiem. Przeyrzec y to ieszcze z Woley Bożey Si Deus placet Krolowey Naszey, ze bez bochy bi Matka Syna przyjechac. Przymiesc cum Superadio Austriaco, wtenczas przez tak sie ie lat historia, wrocony Białym głowom, Domu Swoiego Sredz. Iest Imperia Krolowey Ku oswiadczyc y Nam ciężkie y zatrudnienie tak dalece Kbezpte ze sie dopo obaczyc niemoże my. Jegoż sie po Jej natarczbie, nieodmiennego tym bynamniey od Cictay Humoru spodzie wac. Niech Wiedeń powie iako sie Jey tam zbedzie. Daremna to iest persuasia Jmci Mci ze to osobie Jego cagtować albo dla Jego y Oyczyzney Naszey Dobra, iaczyc sie z Tym Domem Rakuski gdzie Krolestwu temu Bożemu zpieczna Jasz pochesna czesc Corki Lotaryńskiego dojoy mogła by do Koronny przyść.
Coż iednak Krol M. za Motiua miał do tego Zenienia iest Jmci bo sz wiedzieć sztery rzeczy Sienia Jego Swiadomi wszytkie ex Diametro pugnantia cum ratione Dobra Pospolitego znayduią ze szterech zobel dosć nieczystich pochodzące, Boiaźni Syczi Ambicyey, y Zaiomstwa. Boiaźn zgd Se mu Statystowie Jego nabudzone, chcąc Jednym Ogrontowac Swoie V Niego confidentią, drudzy potrzebnemi sie mu vczynic, aby sie na Nich wsperac mogł, taczy to ieszcze Wojsko Zaciężne pod tym pretextem trzymaią in Obsequium Domu Jednego, Ktory za Litrę Suis praesidiis tenet, sze iest Sila Malecontentow Krolu Jmci Mci Zazdrosci panowania y znacznosci go Jnego wyżnieli, tedy sie tedy z mocnym Sze nieniem w Domu Stem Jego sie radzi bliskie Posiłki gotowe, in Imnem, ad sum refugium miec może. A tec to są Pestifera Subiecta pomiesza Jonska, Ktore Panu Diffidentią do Poddanych czyniąc, tym Samym go winc a prowadzą, Kiedy tych oktorych Suspicatur dysgustami karmi. Niebendzie Malecontentow, Kiedy Jmci wszytkich zarowno podług nasz Stanu oprogatiw tractowac bendzie. Kiedy nie na Polskich Nachnych Cudzoziemskich Kraiowszczich nadac przestawac bendzie. Kiedy sie Prawa iak Złota we wszytkich Sprawach bendzie trzymac. Jednym Słowem Kiedy in Amore Civium Praesidium y Securitatem Tronu Zamowa y Panowania swego, bardziey niż w Cudzoziemskich Silach pokładac bendzie.

Non sic excubiæ nec Circumstantia tela.
Quam tutatur Amor.

Do czego Snadnuiszenia droga Si vis Amari Ama.

Pycha Cycha w tym iest ze Splendor Rakuskiego Domu perstringat oculos accaligantes ieszcze ad ouroczam Aleby sczerey cum Algatoc oglądac sie na tylne Kroi swoią sie pisdzi gy mierzic y wiewyslawnie wyslo, ze by my szanowali Siedmigrzezkiego cum go wyżey wzmiankowanego nieodnowili exzykładem. Dobrze ow powiedział. Nato Tenuissimam Quam Te Cornelia Mater Gracchorum, quæ cum Magnis Muneribus affers. Grande duperabum et Tuum eas pro

4 Motiua do Ofm Boiaźn

dote triumfos. włozyc na Salę swoię Ambicią z Dobrem Pospolitem, ktore przeważać powinno
Kozna iest Sors Krolow od Priwatnych ludzi. Tych postanowienie podobanie własne, tam Tych
Bonum Publicum conciliare ma. Jako Zyc, tako y Rubere Rzepteey powinni nie sobie.

Ambicyja

Ambicią się funduie in Orbetate szczerba, Successia tak wielu krolestw czeskiego y Węgierskiego
a podobno Nadzieią et Vanitate, Włoch Hispanieey y Indieey Siągamy. Tak rozumiem y że tak Am:
bitna Natura, tak y sobie sie bendzie sine Termino. Jakosz niedawno porkało Nasz ociymnemy ni
gdy niesmieli myslec, czemus sobie y co więcey nieobiecowac. Ale to o Boga rzeczu, Nadzieie nie
pewne y odległe bardzo, a Incommoda wyżey opisane pewne y przed oczyma. co widzisz. Przed
Nami y tak sobie pozdroby iako sobie malujemy po Zeszciu szczerba Je Mci y Corki Hiszpanskiey
bezpotomnym, albo K Jmć spokojnie Successią wszystkich Państw po Nas wezmie, albo sie Jey bes:
pa dostanie. Jesli spokojnie, toc Actum de Nostra Libertate, tak wielkiego Monarchę Panem
Mamy. Jesli sie też dobijac, co pewnieysza, Toc Polaci niebendą nicz chcyniec, jedno na Wielki
Krowy Swoią rozlaną nieuoli sie dokupować. Lubo by tedy ta Kwota do Osoby K Jmci Posor
tali mogła miec Rzeczpospolita cale iest excitalis.

Zalem stwo

Zaleznosci chcyta sie Posagu które Milion, albo nie wiem co tam obiecują. co do Osoby K Jmci
nalezby gdzie Indziey większe Posagi. Nie iest to ieszcze wielki Wiano na Dwor Polskiego. Drugie
sie nie wespzrze tym Milionem, tak Snadnie zeby na Same koszty y Podeymowanie przyszłey
Krolewny z tego wygrawszy. W Naszey Siemianskiey condicieey niemy co Dzisiey kosztuią choc
tylko Dzisiym z Nami Wozku iezdzą, na Dzisiym Łozku Spiią: z Jednej Kuchnie Jadaią
Dworu osobnego nie chcą. Jesli sie też K Jmość, na Rzeczpospolitey tak z Dwo Saley opatrzenie
Spuszcza, boc sie zeby sie nie zawiodł.

Co zaś do Rzeczypospolitey należy widzą Nam trochę głębiey we Worki pozalne weyrzec. Wszyscy
widzą Domu Rakuskiego Gentilicium zegem: że dla conservacyey Państw niedaią więcey y Po:
sagu tylko Pięćset Tysięcy złotych Niemieckich to iest do Polskiey Znacia tego y
Polska Swoiego dosic na Krolowey Annie, Constancieey Cecyliey Dorey do Statniego Zachowa:
nia Srebrnego od granice Slaskiey nazad wzięto, co Nam Dobrze pamiętam Chociemy wen
czasz przy Jm Panu Sendomirskiem niedawno Zmarłym bendąc Zalosmy sie Stey rzeczy
Smiali. Zkąd że ieszcze tera Bita Szczęście napada. Dla czego Sacrosancta Constitutiones Famię
Kto. co Znaczą Paracty y Monarchacy że Regały nicz przy Affectu Jeno wszystko pro ratione
et Interesse Status czynią. Musi zgadzać ze zwyczaiem Państwa większego iakiego Porządku zaiet
Niesmiemy rozsyc, ale przecie iako Milczący Oycyzny moiey Syn musze sie tak o Skorz
Jem, Zeby Jey na to wesele niebatargowano, co wiedzieć rad tam albo Neapolitanskiey Summy
Ktory Król August Rzeczpey Zapisał y ten Zapisz widziałem tu Jeszcz w Gabinecie per Bla
tum wzięcie podany niebezpieczny albo Boze strzeż Nad Samych, y Oyczyzny Naszey. Ja
ko Zygmunt com Olim wyżey napisał Siedmigrodzkiey Siemie, Rzeczbe ato Zaremnoto
rozumienie Smiałby sie Oni złego Wiadz, dość Electus Prawa do Niego niema. Ale sie Za
pewne nie Spodziewam niemże go y Zygmunt do Siedmigrodzkiey Siemie wiozą, y Oni to we:
dle tak zaby y znaią. Dzieci Oni tak Polowe Prawa Swoie Prawie całkiem Zachowuią
Pilnuią do Pewnego. Wiem bardzo dobrze że sie K Mość, Jako Król Zygmunt Pobożny

na pil. które Mu ze krwie Jagiellonowskiey, bliskosc do Krolestwa farburią. Małą Rzecz Jest temu wspomnąć. Mała rzecz na pozor, ale ze wtak wielkiey Materyey godna reflexiey. Mało bylo opuscic Jedno et plurium a Woynę Nam Swieczką et tot Clades sprowadzało
Inter Pacta seruienta w Punkcie de circumscriptione Domus Regiae cbyli Umyslnie czyli tez Errore Typographi, Judicet zaden to cbce byle dwaby te Słowa sq wyrażone, Ineazad de Lumbis Nostris directe descendens, tych w Pytkich Prarogatiuas zabywac bendzie Jeto. wyd Potomstwo Przez tych Naiasnieyszych Krolow Polskich zażywali. To nstandum co Regni tur Salus Jurbus około tey Rzeczypltey. Czili to miało być cbyli co Innego, Jak przecz ze w Pytkich exemplarzach com widział Sub Litera et Sub Littera wyraźnie Indicat oko: to tey Rzeczpltey a niedarmo powiedziano Litera occidit Litera Viuificat. Straszy Mnie wtey mierze bardzo ze Nimo zwyczaj mimo Prawa contra expressas leges, Kanclerskiego Ministrum Status Rzeczypltey Juramentu Jego Pastuiącego, na pisanie albo na Bey potwier: dzenie Contractu Slubnego posłano. Straszy Mnie y ta okoliczność ze dla Jego expeditiey nie wiem Diploma cbyli pisma, ale znać essentialnego Rzeczpltey Kiedy cum Insignibus Regni asseruatur z Skarbu Koronnego jakom wyżey pisał dobywać cbciano Vtinam wtym wszy: stkiem falsus Sim Vates, wolę się mylić niż zginąć.
Trzecia Inquisitia wtey Materyey iest, kiedy się dzieje Mosc na Szonie. Placentia mowiąc Kiedy cbce Libertum Kiedy Rzeczpltey będzie wygodno. Pierwey o Woynie niż o Lezy myślić O Namiecie niż o Łozu Polakac Zrabu Panowania Ludu Valeant Humeri. Cznac się pier: wey Nieprzyiacielom, dac Probę Swego Męstwa, żeby Nam zas Krotofil nie orzekli. Nade wszytko dac to Wkontentowanie Panom Rycerskiemu, differre te Zamyślą do Sejmu, exclo: rare ich Mysli y Intencie ponieważ się odzywaią Maią Artykuły ze tego Potrzebuią. Jesz Oni na to odpowiedaią: Zona Szable nieprzypasze. Pierwey się Krolowi Zmocnić niż Jemu zaczyna o Woynie myślić pomału. Będziemy mieli Posiłki Kalusznie da Bog na Woynę Turecką, Slachty tego nie uchyć aby się we wszytkie Sprawy wdawali, jesz będzie po Krolu. Co po Senacie, kiedy we wszytkiem Portio Ordini naśladuiąc Quam hic Imora et Vana Rozey obaczy. O Posiłkach tyllo Kalusznich, co się zda bydź na Stronę Rzeczpltey Jedyne Commodum z tego Odzienia to powiem. Że Węgierską y Siedmiogrodzką Ziemią zgubili, Naszey Woyny Pru: skiey za Sigmunta Ociosi Spectatores et Perfidi Adulatores byli. Na Ostatniey Woynie Szwedzkiey Wiecey Szkody niż Pożytku przyniosły. Czym miedz Wielkopolską y Mazowiecką Kalow: skie sowite. A Bogday ieszcze Rzeczpta Kiedykolwiek ich nieprzyplaci do tych czasz słuszne maią Obligi aby zastawę na Zupach, co wiedzieć iesli niedlatego tak drogo Sol ią damy Ty cbce to są extra Possessionem non sine misterio podobno wolą tak pretensią golą miec, A niże ich się z Rzeczpltą Lutro to dilla nas Protestatum było od Krola Mci dalszemu poradzenie. A zasby tak nielepiey Krlmć Pan Oney Sannie co się kozdemu pieknie Klania wpolitych Monarchow zatrzymac Affekti y tą indifferentią od wszytkich coby go Sobie obiecowac mogli edere Posiłki, iesli ich Rzeczpta na Woynę Turecką potrzebowac będzie. Alc Surd: do fabula. Nie wczaś to ich radzie y mowić darmo darmo y wkalowe radzono. Taka to tyllo per Subsidium Consulti Pontifices W Warszawie go Electer Zaraz nietylko sonchi:

Sum Matrimonium ale iako mam za pewne y Interessy przez. Maiorberka Ablegata Cesarskiego y Nieiakiego X^ca Silwana Jamedulę spisane. Gus tedy y Ja Stego Wesela wiec Dam.

Sequitur in Pactis Conventis. Starac Sie ieść bendę iakoby Skuteczne Vspokoienie Krainy Zostawało, to da Bog po Weselu, bendzie, a iesli sie nieuda, nauczyli Smy sie po Chudopacholsku zyc a Nie ma Nam być dosic choć po Sanu y wisłę panowac. Padnieli tesz gorza Sors ieszcze Vchoway Panie na Oyczyznę bendzie y tego z Nasz, co smy uż nazbierali.

O Wakanciach ieść Punct, że ie extra Tempus omittitur, nabaley wszesc nie dziel. K. Mosc na rozdawac, według Prawa y Statutow. Prawda Są, zeby osiadłem tu ziemiach y Woiewodztwach, a przecie Czerska Ziemia, o Kasztelanią Woiewodzkie Sieradzkie o Woiewodztwo sie skarżą, a podobno y Kiowskie o swoię Kasztelanią. Ale nasze Woiewodztwo nastuszniey moze o Kasztelanią Sendomirską człowiekowi Possessionato tu Dobra, ale in Nullius meriti Vel Virtutis Possessione bendącemu conferowane. Pomina wszy tam Ementos Woiewodzkie Naszym Concurentom, Im P. Podkomorzego Im Pana Chorążego Sendomirskich. Toc to iest odrazic w sytuich de Regula bene Meventes praecludere Viam Virtuti, kiedy prawia mieto na nie zasługuię, a ieden na nie zasłużyć y Zażywac ich niemoze. odbiera. Woiewodowie ex Veteri instituto Reipublicę iako Sama Nominis aethimologia Swiadczy Są Wodzowie Woyny. to iest Pułkownicy, Kasztelani Rotmistrze. Rad Skacze tego Nowego przywodcę ieśli occasio ferret. Dotes wszystkie y Zaczenie pokrewnosc Krolewska, a czyiś teraz Interesik dosic niewiellą przyimie szkodzie. Gradzę Wmć ex occasione iako Dobry Przyiaciel, iesli Wmć masz Kleynoty iakie Naszey Seymu Matki zazastawie, V siebie albo sie Wmć odday, może to Wmć na dobre wynisc) respectu godne consideracyey wiolnej Rzeczey. Transeat to ieszcze, iednak naybardziey Krol Sobie zdaie, kiedy Officia indignis oddaie. Zaraz odbiera Karanie et ab Ore Vulgi znienawidzonej Vsługi. Ale to negligam fovendum, że przeciwko Prawu za Zywota ieszcze Im Pana Sendomirskiego, oddano podpisano Przywileiu, iako mi to certo certius constat, od Niego Samego, gdyż go to zdrowia wygnało, iako sie dowiedział, a podobno y do Grobu wegnało Generosi Rectoris Virum. Lubo to teraz chcą artificiose pogładzic,

Powinni tesz bendziemy porozumiawszy sie z Stanami rospytaiemi na Coronacyey Naszey Seymie Staranie o tym Vczynic, iakoby militia tam Equestris quam Pedestris, upo rządek Dobry wprawiona była. Odprawmy iedno wprzod Balety, teraz Szykuymi pierwney Pary do tanca. Bendziemy potym Woyska. Obiecali Nam tesz Wrednia Mssa przysłac co Nasz. bendzie Woyny Vczyc.

Obiecuiemy tesz prosytim, iako naipilniey starac sie o to, aby Disciplina Militaris w perzodek, iako naleprzey wprawiona była. Disciplinam Militarem kto chce zachowac trzeba Zołnierzowi płacic y Kontentowac go: Nieraz co za złych Wach Zołnierzow na tym Zuwsze zalecich, że Grabia kto rego widzec było na Palacu wyiąwszy Woysko Polskie. gorzey Sem Zadnego nieslyszał aby mu co dano choć sie przecię zrywali Wioski, Rysi y Zołnierskich Mieyscy Im własne Zbra: nie należyte. Znac ze Zły Aspect był tego Roku na Marsa, a za sie na Nowe lato po prawi co day Panie Boże rospytaiem od głowy poczawszy Tegosz y Wmć na koniec wiry Zuiscze wszy:

chiem, co sobie WM zycBiz y Lasce sie Bratersliey oddaie. Wbraliowie dnia X. Grudnia 1669
Roku.

Testamentum.

Agonizantis Reginæ Candiacæ seu Candiæ.

Per Notarium Publicum Rore Infortuniam Candiorum, et Aduocatum. Nomine Famam per Regna Vagantem, Publicatum, Pro Pupillis et Vidus Emortuis, Nec non pro Bonis realibus iam perditis et in rem Judicatam transactis.

Authoritate Nostra, et Priuilegio Othomano, Veneta Candiaca, Anno a deliusa et turpiter Vendita Candia 1669 die Sexta Septembris.

Testamentum Agonizantis Candiæ ad Omnes Principes Christianos, Reges Imperatores et Pontifices

Heu me Miseram! Heu me Afflictam! Heu me Infelicem Europæ Filiam Candiam, a Fratribus meis Sororibus Parentibus seu Vitricis Pontificibus derelictam, Festina sed non lente aut fraudulenter Christianissime Frater, cum tua Potentia et Diuino Consilio, Fata eam te elegerunt pro Extrema Unctione et Vltimo agone meo Vt eo Ictibus ab Angustijs et Cruciatibus liberer et afflictionibus tam diuturnis Spatio Viginti Quatuor Annorum perpessis et Ante Tribunal Christi meus possim deponere Querellas contra Vos Omnes Principes Reges Imperatores Pontifices seu Vitricos meos.

Vltimo agone Vitæ mee mota et coacta, Hanc Vltimam Voluntatem depono Omnibus Christianis Principibus legendam attente obseruandam accurate et irrefragabiliter Executioni mandandam sub pœna Diuinæ Indignationis.

Animam meam ab Omnibus derelictam restituo Creatori Deo Vt Justo et Commendo.

Corpus Vero Othomanicæ Tyrannidi, Nam pro Vestra in me Auaritia Christiana per tam longum temporis Spatium comprobata, Catholica Sum. Nunc Priuata Sepultura ita Vt Sine Cruce Sine Lege Sepeliri debeam.

Fuistis enim Charissimi Fratres ac Sorores in medio Mei quasi Lupi rapaces ad Prædam et ad effundendum Sanguinem, ad perdendas Animas ad Auare Sectanda lucra, ex Me non ad Auxilium probe dandum.

Sed.

Videat Dominus et requirat.

Vobis in Cimeterio Memoriæ æternæ hoc est in Ingratitudine Vestra Christiani Principes sepelivi et Infra fratres Meos, Nigripontem et Cyprum, ac Sorores meas Zacynthum Cephaloniam Sudam et Spinalongam.

Solatium est enim Miseris Socios habuisse pœnarum.

Finibus Italiæ et Ecclesiæ tanquam Tutoribus meis commendo Filios et Incolas meos hinc Inde Vagantes et Mendicantes Vt benigne Susciplantur, foueantur et tueantur. Nec non aliquam ex malo partis et restantibus Vsurarum Elemosinam tum ex Superfluis fructibus Bonorum Ecclesiasticorum Vt Viuere possint Impertiant.

Fiant Ergo Amici ex Mammona Iniquitatis.

Vobis Et Anniuersarius Obitus seu transitus mei de Christiana Protectione ad Othomanicam Tyrannidem et dies æternæ memoriæ celebretur per Totum Orbem terrarum, Cum hac Paterna Admonitione Vt quisquis in suis clausis Bramis hec inscribat Versa.

Aliena Calamitas Virtutis occasio. Et Frustra Sapis qui tibi non Sapis.

Patribus seu Vitricis meis Romanis Pontificibus et Toti Ecclesiæ eo quod ad fructus Romanos et distandas Pecias Patrimonium Christi dilapidauerint et Inde nec Me Iuuerint ac lente tantum Succurrauerint Lego et relinquo. Jus tantum in Posterum Nominandi Episcopos Titulares et Eorum Pensiones pro Cathedralibus Basilica Othomanici Imperii Apostoli-Machometis erogabuntur.

Et quia Sanctum dedistis canibus et Fidelem Germanum et Sororem non Iuuastis dum tempus exigebat, Ecce Cibabo Populum Istum Absynthio (ait Dnus) et Potum dabo Eis Aquam fellis et dispergam Eos in Gentibus quas non Nouerunt Ipsi et Parentes eorum, et mittam post Eos gladium donec Consumentur.

Dnæ meæ Reipublicæ Venetæ Quem et Executricem Harum meæ Vltimæ Voluntatis Nomino, Lego et relinquo Titulum Regium cum Priuatione (iusto Dei Iudicio) Gazæ Regiæ apud Meos Omnes Fratres Principes Reges Imperatores Pontifices in Munere Legationis. Nam contrauenisti Legi Naturali dicenti:

Pare Vtaris potestate Vt Semper Opsis.

Fraus enim et Dolus Nemini Suffragantur.

Contrauenisti et alteri Naturæ præcepto Nempe. Quod Tibi non Vis fieri alteri ne feceris. Detrauasti Matrem meam sanctissimam ne dicam Nouercam, Omnes fratres ac Sorores meas et Ludem meste et inuisse. Nam tuum Simulatum affectum. Imprudenter quidem Tibi toto patefecisti

Nullum enim Simulatum durabile.

Sed Et Matermea o Venetia Habitatrix tua in medio Doli. In dolo Venuerunt Scire me fecit Deus per Eos Viam, non quod Super his non Vsitabo aut in Gente Huiusmodi non Vlascetur Anima mea.

Christianes Principes, ac Præcipue Christianissimum Fratrem eo quod partim Lente partim cum Dura deuastauerunt partim fraudulenter mihi Succurrerint excludo ab Hæreditate mea, et Vt nihil in posterum habeant de meis fructibus, Iuribus ac Nectare meo, nisi pretio Sanguinis. Solum tamen Ius habeant, hone Inde dirogandi et clam Nauigandi. Cum hac mea Paterna Admonitione Vtinam Cordibus in Tauibus Inscribantur Verba. Nocumenta Documenta.

Parco pro Vltimo Inimicis meis Omnibus et precipue Dominæ meæ Reipublicæ Venetæ quæ me tam turpiter tam fraudulenter tam Insperate defraudauit, et ad Othomanicas Manus tradidit et ea quæ mihi iuste debebantur vsquæ Vna cum suis Nobilibus Filiis. Sed pro tam Nouercali et Simulato beneficio, relinquo et lego. Vt in Casophilacio ne Armamentario in Arsenali Verba hæc insculpi Iubeat. Hodie Mihi cras Tibi.

Stulte quidem egisti et propter hoc ex præsenti Tempore (ait Dominus) aduersus Vos bella consurgent et a Deo Exercituum Vsitabuntur, in Terræmotu et Commotione terræ Voce Magna Turbinis et Tempestatis et flamma Ignis deuorantis.

Cum de meo Regno Vt potestate fidei commisso ad Machometum Apostolum Siue Armorum Spectante amplius disponere nequeam. Nam regulariter et tanquam odiosa Stricte interpretari debet Voluntas mea non extendenda de Vno ad Alium. Iuxta distinctionem Mascardi Menochii in Consilio 326 N° 18 De Mobilibus nil nisi gloria et fama Superest. Hanc Heroibus meis Generalibus lego et relinquo et precipue Marchioni Mæ Reipublicæ de Villa Montremi Valdarbio et Similibus Filiis meis Legimus Quibus pro me Sacrificauerunt, Nam restitum Verum affectum erga Matrem toties propria comprobarunt Sanguine.

Hinc Benefactis emitur gloria æterna.

Per Angusta ad Augusta

Sic Orbis iter.

Sororibus meis Legitimis Melitæ et Siciliæ hoc meum relinquo monitum.

Felix quem faciunt Aliena Pericula cautum.

Sim Norma et exemplum Infortunii mei Vobis Omnibus, Obstandum Principiis ne Sera Medicina Mortis Agonem Simulem meo adsenat. Hoc Vnum insatiabiliter parandum propter Sui memoriam Nam cuiq. Suus Decus posteritas rependet. Lex interim regat

Arma tueantur.

Hoc fœdere Tuti

Italiæ Sorori meæ hoc Consilium relinquo Vt Thesauros Romanos et Lauretanos tam Publicos quam Priuatos iniuste mihi denegatos tempore debito alio transferrat. Nam quod Otthomanica Tyrannis ac Potentia insumpsit contra me Miseram petit Iusto Dei Iudicio, a te refundi dicit em: Deum non indigere Auro argento ac prætiosis lapidibus, Sed Eleemosinis Pauperum ac Diuitum dotantur Ecclesiæ Vt dum tempus et Necessitas fert. Pupillis Viduis ac Christianis Regnis Naufragantibus succurratur. Hoc quidem mihi Vt Sorori Sincerissimæ Vt Tuo Antemurali, et Scuto Totius Christianitatis iniuste negasti.

Sed

Videat Dominus et requirat.

Parui em faciendus est Ille qui Verbis est Magnificus rerumq Vacuus.

Carissimæ Matri meæ ne dicam Nouercæ Reipublicæ Venetæ, relinquo Controuersiam et litem decidendam nec non rationem reddendam Deo coram Iusto Iudice, de tam diu Simulata traditione, et de Illo a Christianissimo Submoto auxilio, Suspecto ac Nouercali affectu. Vnde Tu christianissime Frater, Nisi Vnitis aliorum fratrum meorum Viribus Seu futuri Pontificis, relictis Iniuste prætensis a Pupillo Rege Catholico. Ne te Deus percutiat Amentia aut Cæcitate aut furore mentis Iuxta Comminationem. Quia Tu a causa Tyrannis Otthomanica in dies serpit, Iterum huc fidei tuæ Commissam Causâ Tua et Auaritia meorum Vitricorum Pontificum, perditam recuperaueris. Ne dum Opprobrium eris Hominum per Totam posteritatem et Abiectio Plebis, Sed et Illa Comminatio Ieremiæ cadet Super Te.

Ecce furor et Indignatio mea Consumabitur Super Regnum Tuum, Super Viros et Super Iumenta et Super lignum Regionis et Super fruges Terræ et Succendetur et non extinguetur. Nam Cruor innocentum effusus In quo Iam submersa Sum. Vindictam em Volo Clamauit et quod Magis Impium Catholica mihi Sepultura denegata fuit. Cum Omnia mea templa coempta Sanguine Christi. Nunc habitatio Idolorum Stabula Equorum aut Christianitatis Inimico Machomæto dicata et Consecrata.

Heu me Miseram

Vsquequo Domine

Væ Mater mea Væ Nouerca mea.

Austriæ Carissimæ Consanguineæ meæ Quæ Cor et Clypeus Sacri Romani Imperii a Friderico Secundo Imperatore dicta. recordationem mei relinquo. Vnica enim es, quæ tot Sacros Principes Reges et Imperatores peperisti. Quorum Innocentia Quorum Clementia operiunt multitudinem Scelerum tuorum. Caue ne tot Opes ne tot fastus, Superbiæ ac tot deliciæ male partæ in fauillam Ignis conuertantur. Miraculis em Semper fidere est Deum tentare.

Miracula tempore Caroli Quinti erant, Nonaginta Millia Peditum, et Triginta Millia Equitum sine Annonæ Caritate. Quomodo ergo miracula huius infelicis Seculi non debent esse Monstra Tormentorum Milites et Arma Fideles Belli Duces, Sana Consilia cum effectu in Actu rerum non in Spatiis Imaginariis. His regitur Orbis

In Pace Cogita quæ belli sunt

Pondus Regiminis aduersa despiciat prospera formidet. Pro Aris Focisq.

Poloniæ Sorori meæ Dilectissimæ Quæ Vt Incredula toties meum renuisti Consilium, Benescis quod Sapiens dicit. Vbi multa Consilia Ibi Salus

Nam et Nunc parum abfuit et Vix per Contractum Gallicum affectum Vltimum non probasti excidium. Vulnera adhuc Insana remedium exigunt Sine mora propterea relinquo Tibi et lego Vt Sapere incipias et Immediate adhibeas illud recipe apud. lib. 6. pagina 41 Capite 15 Ver. 1220. scilicet lignum Sanctum Salsaparillæ Morsum Diaboli Angelicam et Alias radices et precipue Mercurium. Nam Morbo quo

misera pervii Gallico eodem laboras. Vt Vix a Planta pedis usq; ad Verticem capitis reperiatur in Te Sanitas Unguento et Aliis Odoribus delectatur Sor. et Bonus Amici Consilis Anima dulcoratur, Itaq; si malieno mala fugien-
da Intueri Sapientis est. Ita Insipientis sui non Incutitur Timor alio pereunte
Rex Tuus et Frater meus Carissimus Veluti e cælo delapsus Sapienter consuluit Vbera Materna Vene-
no infecta gallico non Sugere. Et Superum ductus Consilio Quærens Inuenit Præseruatiuum Naturæ si-
bi Pium Mercurium, et Electuarium Unionis Austriacorum Quod Eleonoræ Leopoldi Imperatoris So-
ror Augustissima secum fert. Probatissimum quidem contra Omnes Morbos præcipue tamen Venena et Infe-
ctiones Gallicas. Medicus Eiusdem Inuentor. Vindex Mortis Sanus Vitæ

Sine Timendum Nil. Fortuna quidem Erat Volubilis

At
Consilium Vincet Manias
Omnia fert ætas

Hungariæ Sororis meæ Amantissimæ cum Dolore, cum perturbatione mentis Cordis et Animæ meæ
annuncio pessimum quid Breui me sequens Tua tamen culpa non aliena, perditio tua ex Te Soror
Amantissima Tua prauaricata Es. Ego fui Semper fidelis et constans in mea fide Deo et Matri
meæ Reipublicæ Vsq; ad Instans Vltimæ Mortis meæ. Tu iam sine fide Sine lege Sine capite Viuis.
Quotquot Tu Filios habes tot capita sunt labe Dominandi infecta. Hinc desolaberis in tot diuisa
partes. Sicebaris antea Propugnaculum Christianitatis contra Otthomanicam Tyrannidem Iam
iis portas aperis iam inuitas ad Tuam perniciem. Felix eras dum Tybernò parebas. Iam Vero Nulli
Fidei, in Priuilegiis in Tua frameata potentia in Tua gennata Superbia. Timeo Soror Amantiss-
ma ne Fatus Tuorum Priuilegiorum efficatur infaustus. Frameatæ Potentiæ Erectæ Superbi-
æ Dominandi libidine Filiorum tuorum Animo dissidentium corruptella annis labens. Illud
diuide et Impera non Regni Conseruationem Sed Tyrannidem Sapit. Legitimi et Sapientis Principis
est Eum Subditorum Discordiis sed Vnanimi consensu Studio ac potentia Se Suaq; defendere. Via
Nam ea potentiæ Suæ Vi Innixam alienâ non cadere. In Omnibus quidem Actionibus tuis com-
modum respice priuatum, quod nec Deo, nec Hominibus Vnquam placuit priuatarum respectus rerum Com-
munem efficit efficeq; Subito Bono. Antea propter Concordiam pollebas Summa potentia Vnde iam ta
Discordia? Vnde tanta Ignauia ne dicam desperatio prostratus et Ignorantia. An propter Peccata
Veniant aduersa, an Insatiabilis lucrandi Libido an Tuorum diuisio an Sordidus Dominandi
appetitus prostituunt ac pessundant tua Ipsima Priuilegia Tuorum Prædecessorum Sanctissimus Sanctio
nes, Sanctorum Regum Documenta, et Sana Consilia
Dilecta Soror pernitio tua ex Te
Quare ea Filios Nutris allegimos perduelles perditores et Negotiantes ad Luem ad dissidia ad Pesti-
Tuorum Priuilegiorum Inimicos ea tene. Nonne Recordare Quid Iam Basilius Imperator dixerit: A Reipubli
ea Mouere, a Consilis Perditos dissidia fouentes Exteres ea Iube. Perditorum ea Promotoria condemnato
est Eorum qui Eos prouexerint, Hæc Vulnera Sunt Reipublicæ flagrantia Vlcera, putrida Membra. Quæ
sanatrix Animorum, Vis est flexuosæ artis per Boni Pulchi Speciem irrumpere in Dominatus. Hinc
infuscatur Maiestas, hinc Quassantur Regni Vires Priuilegia Coeq; Dum tot Pauperum tot Innocen-
tium Miseris Sagginatur Vnius vel alterius fœlicitas. Quid ergo Soror nec censebis Obsesso per Blanditias
per Regni Libidinem ac per Dolos Principe. Memini me legisse apud Tacitum, quod Nullum Ingenium
nium sine mixtura dementiæ fuerit, Ergo si caput fuerit stupidum propter Priuatum Vtile et stultum propter
Plurimum scire Artus membra Stupida eè et Stulte sese debeant. Nemo ergo Omnibus Horis Sapit.
Esto tamen Cons Animo Soror carissima Imperium in diebus illis Triginta Millia Hominum me cogere so-

Licet non citius quam gustare incipient dulcem Pyrannidem Othomanicam. Cæsar Vero Leopoldus Rex Tuus etiam Triginta mille. Sed quando Ne? An Vero Consultandum inter tot dissidentes In Imperio in Conferentia Cæsarea, de modo Struendi Pagos Arces Opida et Ciuitates in Concauo mediæ lunæ Vt in his habere sua Quartiria possint tot Millia militum pro tua securitate adducenda. An per hoc delusa non eris seu derelicta. Respondeat Criticus frater Meus Christianissimus. Tunc Bona tua conseruarentur, Priuilegia manerent intacta, essesq Protecta Vsq ad mortem. Quis ergo Te tam bene Prouisam non acclamaret Inter meas omnes Sorores Stultas felicissima.

Non plus sapere quam oportet
Sed sapere ad Sobrietatem.
Minor Esca maioris Quis neget.
Fælix ergo Necessitas Quæ ad Meliora compellit.

Et quia hoc infelici Sæculo Testamenta et Vltimæ Voluntates Vix habentur pro liquidis sine Testibus Hoc quidem Volo Obsecro mando et rogo. Molinum, Ducem de Benfort, Ducem de Nouaglies Marchionem de Villa Montrum Valdechium et Rospiliosum.

Molinum qui propter Varias et Eximias Virtutes et Talenta tot mensium Spatia Conclusæ pacis potuit tot Martyres Christi et Diaboli efficere. Sed Væ illis ait Dominus per Ezechielem:

Vindicans Vindicabo illos et accipiam omnem Innoxium Sanguinem ex illis ad Me.
Dux Indigens Prudentia multos opprimit per Calumniam.
Nemo ergo consulat. Qui sibi prohibet contradici

Ducem de Benfort, Qui nesciebat Secretam Regis Instructionem ad Ducem de Nouaglies Voluit potius aut temere Vincere aut mori, raro enim Audaces Fortuna Iuuat temerarios Nunquam.

Sine Numine frustra.

Ducem de Nouaglies Qui propter iniqua dissidia et Odia priuata, cum Montrono ne Ipsius Instructio Directio aut Sana Consilia felices habeant Euentus seu gloriam maluit insequi fugiendo

Stultus Amor Nri.

Marchionem de Villa Montrum Valdechium et alios aut Superstites aut Mortuos qui tanquam Veri et legitimi Bellonæ Filii, nec ficte nec fraudulenter sed Virtute et Fortitudine assiduitate et tollerantia me proprio defenderunt Sanguine. Hic lego æternam Memoriam Vt Ipsorum Diplomatibus et Insignibus hæc aureis literis inscribere teneantur.

Vbi Onus Ibi sonus.
Post Funera Viuit fama.
Duce Virtute Comite Fortuna
Vtroq Clarescere Pulchrum.

Rospigiolum qui Vix quatuor dierum Miles, Voluit de Prouidentia certare cum sua Nutrice ac benigna Matre. et quia Nouum belandi adinuenit modum, scilicet in Otio laudare occupationes in pace prædas inter Arma fugam, inter delicias, Victorias et pro Scuto sui Capitis, elegit Obscuritatem pro Nobilitate Ignauiam, pro fortitudine Stupiditatem pro Prudentia et Insignibus Colonias Huic lego et Volo Vt hæc Verba non auro sed Creta inscribere teneatur.

Infinitos perdit Opinio et in Superbia Initium sumpsit Omnis perditio.
Qui non Vult audire non Imperet. Spiritus durissima coquit.

Ex hoc Dilectissimi Parentes Carissimi Fratres ac sorores colligere potestis me fuisse Sem:

Eq bonitate in bello, amicis fide in calu
mitate iudicamus Plutarchus

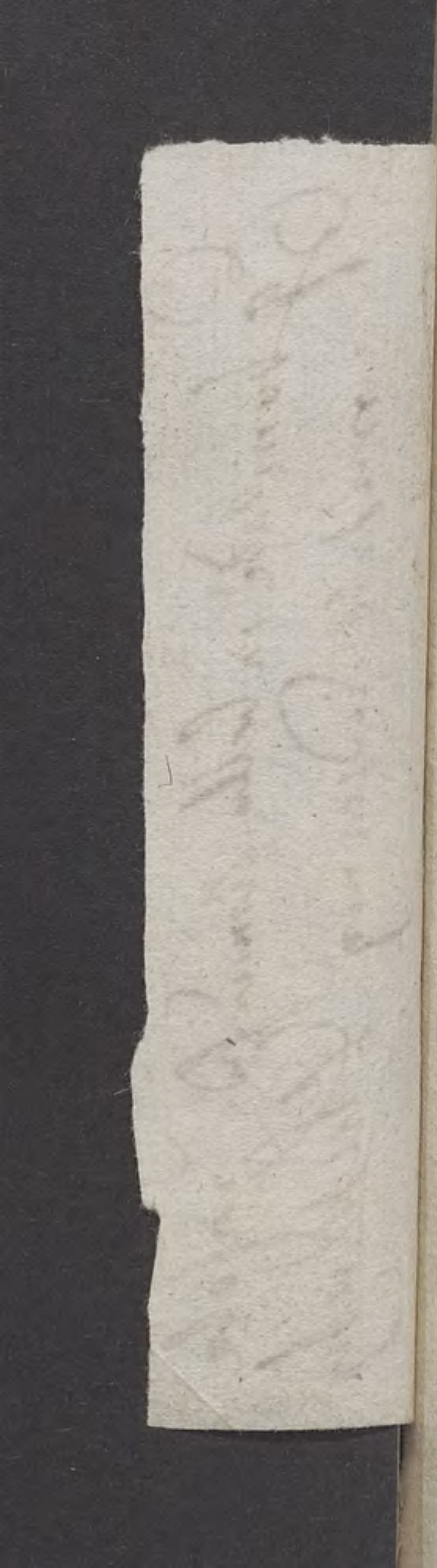

per fidelissimam et sincerissima Vq ad Mortem.

Videte.

Cuia
Nullus fidelior ad consilium tibi Quam
Qui non tua sed Te diligit.

Supplex libellus ad Serenissimum Regem. Dnum. Nostrum Clementissimum da:
tus Nomine Totius Prussiæ a Jnoso Calstein Prussso Nobili Qui ab Electore Brandeburtico
Honest, Liberis, et Bonis Spoliatus exilium patiebatur, Extorris a Patriâ terrâ.

Serenissime ac Potentissime Rex
Dnē Jnē Clementissimē.

Destituta libertate Provocandi Prussiâ, si negata Vocis non audet hic eloqui dolorem, gemere
saltem Vt Liceat, Supplex Sacram Suam Maiestatem obsecrat, Serenissime ac Potentissime Rex
Dnē Noster Clementissimē. Vos Sacra Antistitum Numina Vos Proceres Illmi, et Quotquot Univer.
Sam Poloniam repræsentatis Amplissimi et Gratiosissimi Domini, Quæ est Suprema calamitosorum
infelicitas suam non posse plorare infelicitatem, ea Nos Inuoluti dolere tantum sed non plorare com:
pellimur. Ex quo em non sine acerbissimo Nostro Sensu a Censura Poloniæ Aulis Sumus, Illico etiam
crudelem in modum ab Jmpotenti Dominandi libidine Jnuulsi, tacitas duntaxat Sine querellis la
crimas cohibere iubemur. Jnimicæ etiam Gentes nostris indolunt malis, nostris aggemuere gemi
tibus lachrymisq Suis Suas affudere lachrymas. Parum aberat Vt Rupes Marsepiæ iustissima
tangerentur compassione.

Hactenus furtiuo fletu nostram temperabamus miseriam, tandem Arescentibus Jncopia lacrima
rum luminibus damnosi Jmpatientes Silentii hodie coram Sua Sacra Regia Mtate Voce licet
emortua duram Sub non satis propitio Principe Seruitutem querimur.

Vbi em Afflictis rebus quæremus leuamen, nisi in hoc regalis Clementiæ Throno in his Subselis
Tutissimo Vltimæ Spei Asylo in hoc denig Pristinæ Polonæ in Subiectos sibi Populos profuse Pie:
tatis Sacrario.

Non ita Polona excidimus gratia Vt auxiliatricem deceteram non liceat Implorare, cum Nec Ipse
Deus Opem noscere Miseros Vetat, Ata Ego Jnprimis qui ad Jmmitem Scopulum Vitæ Seruitu:
tis extra culpam allisus fere interieram, Jniquum mihi ne dicam Tyrannicum Serenissimi Electo
ris Brandeburgici Jncuso Jmperium: Qui me non Secus ac Abiectissimum Mancipium, Nullius
noxæ, Reum, neq accusatum, auditum et Judicatum, ex libero captiuum Nobili Loco Natum ad Ju
mentes Sorceres damnatum, fortunis exutum, per Summam Nobilitatis Jniuriam, fame Siti algore
Omnium rerum penuria contabescentem, Innumerisq Vt reliqua modestus Studio orabtercam dexer
cuit Jncommodis.

Talibus et tantis Oppressa calamitatibus Sua Jndiga Clementiæ Prussia ad Te Rex Clementissime Totam
Rempublam Polonam Supplex tendit Palma, Quatenus non aliud, Nisi fortunas et Vitam a Patre et
Nec Jmmunem Sub Jmperiosa Dominatione Conseruare Valeat, Ego Non infimus Subditorum
Vræ Sacræ Maiestatis Regiæ, Fæteros inter potissimum Intensi Timoris obnoxius Jræ Omni
Subiectione et Quibus possum humillimis Supplex precibus Vt Sacra Maiestas Vestra Regia Patrō

cinio suo tutari ac Immeritum licet, Sub Regalis Gratiæ Protectionem, dignetur benigne Suscipere. Me inquam non Vna Sepultum dolorum Clade, Sed tot Pignorum Quibus Victum et Amictum eripuit Vt ne quidem commode literis educari et In Catholica religione institui possint. In Mtatis Vræ obsequia Succrescentium, ac Ipsius etiam Consortis e Propriis Laribus, et Quali quali Patrimonio pulsæ et Ignotum Vbi Gentium Vagabundæ afflictum Orbitate et extrema egestate Vestra Sacra Regia Mtas pro Iure suo Vt legitimus et Supremus Dnus in Pristinum Statum Velit restituere Regioq suo sublevare fauore. A Ego memor Subditus Regiæ Benignitatis Vt quondam Durante Hostilitate tot Ictus et Vulnera, Captiuitatem et Vincula æquo excepi Pectore dum in Regni Exercitu, deinde in Magni Ducatus Lithuaniæ Castris. Cum Quinq Fratribus pro Polonia ab Hoste cæsis, Signa sequerer, Sic deinceps meipsum, ex Integro Vlterioribus S.R.M. Vestræ Totiusq Reipublicæ deuoueo Seruitiis

Idem ab Eodem Nomine Eiusdem Prussiæ ad Equestrem Ordinem Comitialr Congregatum.

Non illa Iam florens ac Diues Regio, Auitis Legibus adornata, libertatibus decorata per Viam appellationis Sistit se Vobis Ducalis Prussia Verum Impotenti Oppressa Dominatu, in Multis suorum Ciuium, ad summum Interitum redacta, in Aliis Captiuata, in Aliis prout et In me Ipso Patriis exul Sedibus, Vestrum Supplex respicit Asyllum: In Sinum Vestrum leges Temerataq iura reponit Proceres Amplissimi. Maiores Nostros non Bello Victos, æquo cum cæteris Prouinciis Iure ad Rempublicam accedere Voluistis, non Sub Iugum misistis. Libertatis Bonum quod et Vobis est Carissimum Illis quoq non denegastis, et Quamuis Sola Benignitate Regum et Reipublicæ Brandeburgicæ Domus Fiduciariam Subierimq tutellam, Integram tamen Nobis licuit retinere libertatem. Cum et Nostrum Respublica requisiuerit circa Inuestituram et Vbiq consensum, Vt ex Pactis Lublinensibus et alibi constat, et Saluus Sibi ad Mttem grauatis Appellationis Via pateret recursus. Hæc sors Maiorum Nostrorum, Hæc Nostra fuerat Proceres Amplissimi. Pacta Bidgoscentia Omni bello grauiora, Cruento Inuictam Marte, maligna arte confuderunt et confoderunt, Innocuam Nulliusq Criminis in Rempublicam ream, Prussiæ Nræ libertatem. Cessimus in præmium Seueri Principis, Cessimus Inscii, Nec Vt Gens libera, Sed Vt Hominum Vltimi, Electorali traditi Domui libertate Eyuti præsidio Appellationis a Diuo Rege Sigismundo Augusto, Aº 1569 et plurimis aliis, precipue tamen Diui Sigismundi Tertii Consensu, Reipublicæq Ornati, Iam Miserrime Orbati, Externo Expositi fænori. Non defuerunt Regis Poloniæ Patriæq Amorem Spirantia pectora. Audiebantur ante et circa et post traditionem Prussiæ læsæ fœderum libertatisq Oppositiones Sed mox minis, tetris Carceribus, ergastulis Generosi Spiritus pro Voce libera reddunt gemitus. Vestram Proceres implorant Clementiam, ne patiamini Prouinciarum Pulcherrimam: Cuius Dominium tanto Maioribus Vris constitit Sanguine, abire in Spolium et prædam. Ne sinatis Vestram a Mari Baltico Securitatem, In Pilauiensi et Memelensi portu sitam, Nos demum Homines liberos, tristi Imperio et Absoluto opprimi Dominio. Etsi Seruandorum Pactorum est Cordi religio hæc primo Nobis Seruanda, quorum libertatem conseruare tueri ac manutenere prout Directi ac Naturales Domini tenemini. Proceres Amplissimi. Bidgosciense fœdus, de Nobis sine Nobis confectum tot Infractionibus, Omissionibus non satisfactionibus, excessibus in et Contra Rempublicam Patriamq Nostram (Vt ex Scriptis Magni Antistitis, Insignis Senatoris et Ministri Status

Vigilantissimi Sub Titulo Censurae Candidatorum, Nomine autem Pro Cancellarii Regni Poloniae aduersus Electo:
rem Brandeburgicum, Anno 1670 Videre est) Nec ego notissima referam Nrarum tantummodo legum pessundatas
querulamur Immunitates. Supremi Tribunalis Nostri (quod etiam Nouitas) Ius et antequam concessum et intro:
ductum, Violatum. Decreta Passionato Principis conuulsa placito, Regni Poloniae et libertatis Amantes Ciues ca:
ptiuitate exilio morticiniisq affectos. fortunae bonis exutos, et partim Muneribus, partim pecuniis, partim sic:
cario, per Residentem suum hic Varsouiae habitans in exteris terris ad perimendum conductum. Noua religi
onum dogmata, introducta, exoticos fortaliciis maritimis, arcibusq Vt et Magistratibus Praefectos, Illisq Ca:
ptiuationes Indigenarum sine culpa accusatione, et Sententia pro libidine solummodo. Incendia Vrbis Re:
giomontanae Vt fertur expressis mandata literis. Violatam antiquiorem in personis Deo dicatis, et Nouam
passim Introductam religionem. et quod magis propter suam Haeresim Poloniâ expulsos Arianos receptos et
contra Voluntatem Patriae sustentatos Iudices Iusticiarios, Officiales sine culpa, accusatione Decretoq inter:
dum contra Decrum, ab Officio remotorum, Iudicibusq quando et quomodo et Qui Iudicandi Iniunctos Nobi
litatem ex Squalore carceris sine Delatore, Aduocatoq respondere coactam, Neq causam ad forum Ordina
rium, Iudicium Aulicum, nempe ad diiudicandum remittere permissam, sed potius aliis Vt et fiscalibus, con:
tra Ius Gentium ad Iudicandum traditos. Roth Patriotam, iam per Nouennium in Squalore carceris deten:
tum. Ducem belli in Prussia non creatum, Sed extero hoc Officium Vsurpante. Antiqua Priuilegia pro li
bitu annullantur, Tota formula regiminis immutatur. Quando Incola propter Violentiam et Iniquam ex
ctionem ad Ius prouocat, tunc armata Manu executione aut captiuatione respondetur, Cum bonis feudalibus
pro libitu agitur, Naturaq Bonorum feudalium Immutatur. Cum Vectigali ita agr, Vt Vix Mercator Pru:
siam Venire audeat, in pernitiem Reipublicae et Patriae. In summa Omnia et Singula Priuilegia fracta et
Violata Nobis sunt. Omnia deniq susq deq nefando permista furore, ploramus Ducalis Prussiae Incolae, Idq
Vnicum imploramus Vt per Fidem Vram Violata nobis foedera Iuraq inulta non sinatis. Hocq Solo Vos
et aliquando, et Nunc ee et postea fore Prussiae Nrae Patronos et Dnos agnoscat Orbis, Sentiat Tem:
poranea Domus Brandeburgicae Potestas, etsi ad pristinam peraduersa huius Reipublicae fata, Ap:
pelaonis Via Nobis regredi non licuerit, saltem hoc Nrae concedatur calamitati, Vt in posterum quae
rellae et Supplicaonum Via directum Regiae Mtatis et Reipublicae recognoscamus Dominium, Remq
publicam Legum et Consuetudinum Nrarum agnoscamus Euictricem. Ne forte Omni Ope et auxilio pe
nitus destituti in posteris Nris, quo Brandeburgica maxime collimat Domus, Regii et Reipublicae Do
minii in Prussia nostra intereant Vestigia, Vt non ita pridem datis ad Serenissimam Mtatem literis expres:
se fassus, non esse Prussos subditos amplius Suae Mtatis. Electoris Vero familia non magis in illis Mar:
chiae terris, quas in Ortu suo Haereditario possedit Iure, quam in Prussia fiat absolute tutissima. Pro
inde per Amorem Quem Communis Patriae integritas exigit, Supplices accurrimus ne Nos hactenus Fide
les Reipublae a legibus Vestris et tutella extorres quoq patiamini. Me Singulariter propterea Omnibus
bonis Vxore liberisq Vt ne quidem commode literis educari, et in Catholica religione institui possint Victus
et Amictus ademptus est. spoliatum. Qui hoc negotium fideliter perago et in facie totius Reipublae
idipsum demonstrare non erubescam. Vt per Decretum Constitutionis assecurare tueri in tutellam Regni
suscipere ad pristinam fortunam cum Meis tanquam Nobilis Polonus restitui possim dignemini. In primis
autem Vt pro tempore Querellis Nris, inter Vras praetensiones locum dicendiq libertatem tribuatis.
Haec sunt Prussiae Nrae et mea Vota haec desideria. Proceres Amplissimi quam prius Sanguis Vitaq graui Sub Do
minatu, quam Vra Clientella et Eius continuus deseret ambitus. Quae ideo et Nunc Vel maxime premitur

quod ali

ena else recusat.

Copia
Marszkyno

Listu Im Pana Podskarbiego Koronnego na Seymik do Srody A° 1670. in Augusto po przi
slaniym sobie in causa perduellionis Mandacie.

Jasnie Wielmożni, Wielmożni Moi Mćie Mć Panowie y Bracia.

Kendyż ma pewnieyszego exagitata Innocentra, szukac refugium, iako wtyeż Woiewodztwach
gdźie iesse in Generosis Pectoribus Swoie Vindicta Oppressionis agnoscit et Veneratur Vestigium
Dziwnie sie Swiat patrząc niedawno, Pio Zelo WMM Panow, gdy Zadnym nieorzymiż Zani respe
ctem Solo iusti et æqui Intuitu dźwigaliscie rozsuszone ro Osobie Upadłego Brata Wolnosci Swoiey
carlines. To mi dodaie Vznosci, że na podobne od Zawziętey Maleuolentiey woywiedzony Theatrum
do WMM Panow, iako do Jedynego Vrtey niewinnosci Vciekam sie Asylum. Verba mea listu takies
niewiem cby moie bobym sie za Nie, niewstydźiel in Crimen detorquentur, adeo factorum Innocens
sum. Podaią ad Inuidiam et mille Suspicionibus Inuoluunt pomieszkanie moie we Gdańsku Wsie
sać Koronnym Wiernym y Życzliwem JKMci Mciwemu y Rzeptey, niewiem cBym bawiłbey ad Kro
Kowa Poznania y Lwowa Ktore wszytkie Similiter sa pogranicżne podeyszranym. Zaprowadziła
Mnie tam Rzecz Vrzędu Mego, abym wszesnie przed Seymem o Sposobie Naprawy Monety Ko:
na Rubrgine Sua excedit Substantie WMM Państwa zludźmi Mennicznich Spraw wiadomemi
et ex vi commerciorum do Nich należącemi conferował. Zachęciła y bliskosc Starostwa odemnie dro
go Kupionego, do tych czas niewidzianego. Przetrzymała własna y Domowych moich choroba, ktore
y niedadzą, sie obaczyc negligentium na Moy Honor insultus. Wiekładę sie Ja Super leges y
Sprawic sie przed Sądem niebyłoby mi ciesko, gdyby tantum Crimen o ktorym wszczono że na Ko:
go padnie Omnium reus est. Lubo obducto Vulnere infamia przecię cicatricem niezostawiało.
Mnie zas Propositum tenet przykładem Wielkiego y ktoremu mrownego Swiat niewidział Zło
wiela Domum meam etiam Suspicione carere oportere. Dufam Sprawiedliwosci ale to Vnicum
et singulare Crimen Eorum qui Crimine Vacarunt na Kształt Piorunu, nietylko niewinne Zgładzi, ale
y w same czasem bogi Swiątnice. Dufam Niewinnosci ale przecię Wiem periculosum ec in tot
humanis Erroribus Sola Innocentia tutum Viuere. Dufam łaskawosci Krola Pana Mego ktoremu
niedałem okazyey: abym in gratiam y na Contentowanie Calumniatorow moich, wrodzonej Sno:
rey zapamiętac miał dowodu. Ale Zebym sie nad Bila y Samemu Bogu niewłasne tylko poda:
wac modły ale Numerosso Suffragio oddawac greces. Smiem y Ja WMM Panow iako Brat
Braciey Testes przesz tak Siedm lat Nienaruszoney Snoty moiey adhuc ere Vnizonq Prozby mo
ią in Consortium auertendą tempestatis. Ktora iako mało exempla pocheli grasari w Rzeczypo
Kolitey, poki fouere non Obruere zwykła była Virtutem: tak Nieboli Swoie ostawiedzne Vurzy
tosci, nil integrum inuiolatumq in Suribus WMM Panow zostawuie. Gotowbym y Ja cadere Victima
tey Ojczyzny Miley, gdyby ex Cineribus meis poprawa Praw Swobod et Integritatis powstac mia
ła. Ale Kiedy w Ruinie moiey Struitur Jey Laqueus, Noto iuż Orbi, a osobliwie WMM Panom exempło
y sobie niechcę u Ojczyznie niemogę bydź Iniurius, abym niemiał WMM Panom ktorych res Status
seriusue, ieżeli nie wszytkich Samych in Persona in seu posteritate agitur, implorare fiaem. y nikogo y
grażąc abysie zomoiey niewinnosci Swoię conseruowana, chcieli Securitatem conseruowac y Mnie orz
do Sługi Swoiey, Ktory totus quantus iestem y zawsze zostawam.

WMMM Panow Brat y powolny Sługa.

Morstyn Podskarbi Koronny.

Powitanie Krola Jeo Mci Michała Koributha P.N.Mciwe.

Imieniem Izby Poselskiey, ore JmPana Stanisława Lubomirskiego Podstolego Koronnego Starosty Spiskiego. Marszałka Poselskiego. miane na Seymie pierwszym Szczęsliwie skończonym za Panowania KJMci. 1670. Roku.

Naiasnieyszi Mciwy Krolu Panie

a Panie Moy Mciwy.

Iuż to trzeciem, a day Boże szczesliwie, choć to po dwa razy prae mole sua niedokonczonym zawodem Stawa przed Maiestatem WKMci PNMciwego. Cała Izba Poselska, Stawa mowię nietylko bynamniey nie zalterowanym Sercem, albo Vwiklanem, wiaką wątpliwosc Vmysłem, ale wysokiem y nieznizonym wszczęsciu Sarmaczkiego Narodu Geniuszem. iako nigdy nieodrodzona od Starożytnego Gniazda swego Wspaniałego Orła y Wielkiey Pogonie Propago. Ten ktory niedawno Głosami Sercem Koroną Obrała Vlubiła ozdobiła, y nieprzymuszonemi Vgrontowała ramiony. Tu niskiem Vkłonem y pełnym żywey pociechy y Stałey nadzieie Sercem pokornie wita y Veneruie Maiestat.

Niecmili sie kto rzecze że to zgromadzone przed Obecznosc WKMci PNMciwego Praw y Wolnosci Sacrarium, wielką y nieporownaną opliwa pociechą: Kiedy patrzi na to ktore sobie przeyzrane od Nieba Vpragnione od Wolnych Vmysłow, a od życzliwych wyrażone głosow smakuie Dzieło. Quid pulchrius quam regnare Optantibus cunctis. Tak dalece że to zebrane Rzeptey Compendium, iako iakie ozdobne gwiazdami Niebo, wesołą łaskawego Słońca swego iasnieiąc twarzą: słusznie takowem Chełpic sie może Lemmate: Non Nubila Vincent.

Patrzy dziś na wspaniałe y Dobrotliwe WKMci Oblice. Wesołe a własney swey pociesze raduiące sie Ciuium Serce. po Szczesliwym Onem Dniu kiedy WKMość wolnemi na tym posadziło Maiestacie głosami. Zawiedziona, et irritis po dwa razy Studiis cofniona powraca radosc, a tę powtorzoną Pociechę: ktorą zoglądaney Dobrotliwego Pana swego odbiera twarzy cukruie y słodzi sobie Onemi Wielkiemu niegdy Czesarzowi rzeczonemi słowy: Talem Nobis Principem ee oportuit Quem non Bella Ciuilia, nec Armis oppressa Respublica. Sed Pax et Exoptatio et Exorata Terris Numina dedissent.

Wita WKMosc Pana Meo Mciwego zebrany in Compendium, rzekę in Pupillam Dozoru Praw y wolnosci swoich wszitek Stan Rycerski. Prezentuie WKMci Maiestatowi Illibatam y Panom swoim Sacratam fidem, popisuie sie z Niewruszoną w kozdym szczęsciu ku Maiestatowi Panskiemu WKM. wiarą libertatis et Obsequii gloriam zpomiarkowaną niesie przed sobą wagą: a na zaszczyt Dostoienstwa WKMci Maiestatu, Concordibus Votis Obranego Pana, y na Vgruntowanie Dobra Pospolitego iuz więcey nierozerwane iednoczy Conatus.

A coż więcey zostaie. toc to iest inexpugnabile Munimentum ktorym Wierne Slacheczkie Piersi Maiestat Panski zastempuią Amor Ciuium. Tac to iest Nawybornieysza Krolow Cznota Do ktorey Sama Rycerskiego Stanu ochota hanc Palaestram Sławnym y Dobrotliwym Panom wynalazła Principis est Virtus maxima Nosse suos. A kiedyż słuszniey Nosse. Jeżeli nie na tym placu kiedy mowię y ktorych prawzdiwiey swoich. ieżeli nietych: Quanto Iustius his Iubes Hominibus liberis Ingenuis Honestis quos gradu antecedas Quorum Tibi non tradita Seruitus Sed Tutella Wolnego Narodu Wolno y tu dziś Obranemu Panu powierzona od Nieba Opieka. Niewyszukana z Postron:

nych Narodow Progenies Ten Maiestat osiadła. A coż bardzey nad to swego znaleść się może. Swoi swego obrali. Swoy swoim panuie. O iak miło przypomniec, iakiem feruorem, iaką Miłością y affectem WKM. PMMlciwy. na tym Tronie posadzony zostałes, że trudno rozeznac było, Sercali czyli Usta mianowały Nieboli Obierało czyli Koło, tak dalece ze z podziwieniem Swiata y Narodow rzec się mogło: An fas erat nihil differre inter Imperatorem Quem Hnes et Quem Dii fecissent.

Tu wspomniec mogę y One rzeczonemi Kiedyś słowy Zarliwego Kendyś Electora Czyny: Quare ergo Illum Ipsum furorem motumq Castrensem extitisse Quia Magna Vi, magnoq terrore modestia tua Vincenda erat. Tak pięknie przystało Oboygu, Obieraiącym Zarliwosc y Obranemu pokora. A teraz coż pieknieyszego nad to widziec się może. Przyrodzona do Swoich poufałosc, niewyszukana y nieprzymuszona ale Dobrowolna y Serdeczna od Swoich Unizonosc, wrodzona Poddanych Sympathia. Bespieczny y Miły przystęp: Niezasiągniona z Obcych Informacyi O Geniuszu Krolewskiem wiadomosc. Oyczistego Ięzyka Oyczistego Serca Pan, a co Naipięknieysza y poniekąd Boska trzy tey Rzeczpey Stany: Jednego Narodu Krew Jedna Compages złączyła,

Słusznie z tą pociechą Swoią prezentuie się przed Maiestatem WKMci wszytek Stan Koronny ponawia na Szczesliwe WKMci Panowanie Serdeczne One Vota. Ktore niedawno na Obranie wSobolnym Lechiaczkiego Orła Polu. głosno Zyczliwe Vmysły wydawali. Poddaie pod Opatrzny WKMci Dozor fidam tutellam Praw y Wolnosci swoich. Submittuie się wszytkie Seymu tego Conatus do Chwalebnego y nierozdielnego od Dobra Pospolitego Maiestatu WKMci sposabiaiąc się Zaszczytu. Niealteruie się bynamniey choc to Dwu Seymow irriti Conatus Suspensam bez Obrady zostawiły Rempublicam, y lubo słusznie żaluie tego: Idzie iednak tym audentior contra procellas. wiedząc dobrze: Quam arduum, quam Subiectum fortunæ regendi cuncta Onus.

13 Bierze raczey dobre Omen ze ta Opieraiąca się y ciężko zrazu postempuiąca Fortunæ Basis tym sławnieyszy y gruntownieyszy długoletniego WKM Panowania wystawi fundament. Zawszec to Cznoty: Spinosa est Via. Wielka y Vgrontowana Sława, niezwykła przychodzic tylko z wielkiem Oporem. A coż dopiro tak sławna y Chwalebna Cznoty Slacheczkiey molles. Ktorą całe Tey Oyczizny Siły po długich nieszczęsciach y ruinach w Osobie szczesliwego WKMci obrania in Augurium długiego szczęscia wystawiły. Nieda się do razu ruszic nieda na skinienie obrocic y ma coś podobnego Onym Wielkiem y sławnym Obeliszkom. Ktore nieraz dzwigaiących fatiguią ręce Nim się do pożądaney doprowadzą stałosci.

Tak nieinaczey y Primordia szczęsliwego WKMci Panowania, fælicibus Auspiciis przeyzrane Myłoscią szczęsciem Omine Consequentiami bardzo ważne. Coż zadziw ze ich iedna y druga nie ustanowi Siela. Wie dobrze wszytek Stan Rycerski, iakoś WKM Pan MMlciwy Conatu Actiuitate dexteritate wszytkie ad Vnionem Animorum sposabiał siły. I iako Dobrze wiadomy Oyczystich Praw y w nich zrodzony y wychowany Pan Oyczowskie swoie na zatrzymanie rozroznionych Vmysłow obraczał pieczołowanie. Wie dobrze y to ze gruntowne Wielkich Krolow Omina nigdy niezwykły præcoci sorte clarescere, aby potym wiecznie trwałą y niezruinowaną cieszli sławą.

Magno æterna parantur
Regna Deo: Cælumq suo seruire tonanti
Non nisi Sæuorum potuit post Bella Gigantum.

Przidzie y ten czas kiedy WKM PMMlciwy iako Wielkiey nadzieie y Wielkiego Imienia Pan szczęsliwie po zdeptaney Fortunie wystawisz Oyczizne, iako przeyzrany od Boga: y od Nieba Dany Nauclerus

do Portu szczęśliwości zbliżaiącą się tey Rzepty Nawę doprowadzisz. Kiedy ssczęściem Prudentia Mode-
ratione, iako Nieśmiertelney Sławie poświęconey Columny Architekt. pamiętne Wiekom Potomnym
Polskie non plus Ultra zostawiwsz granice. Kiedy Vszczęśliwione Virtute robore Constantia Krolestwo
Odważnym Laurem y Spokoiną Oliwą ozdobisz. Same to Nieba, Same Populorum Vota Voces Dei prze-
spieszą. Nasza vsec berdzie WKM. Sercem, Odwagą, Piersiami, y należytą zasczyczac Wiernością.
Nasza Vorzeyrzną nieustaiących affectow Zarliwością Obrany na Chwałę y Ozdobę Narodu Polskiego
Zasłaniac y zastempowac Maiestat.

A. WKM PMMściwy in Primordiis panowania Swego wielką prześz to y Vgruntowaną Nieśmiertel-
ney Sławy y Statecznej Fortuny swoiey założysz Basim. Kiedy Vzbroionym wspaniałosc prze-
ciw Fortunie, a Myłosc orężciw Oyczyznie Sercem, roszytkie te Aspera rerum bacznie y Dobrotliwie
pogładzisz. Kiedy Panską y krolewską powagą Swoią do Obmyślenia Zdrowey rady y Zgody Publi-
cznej Studio et exemplo prærbis. Rozroznione suium Animos Łaskawością Zmiękczysz powagą
Vymieszk. Clementią y wesołem okiem Zniewolisz. Godne Łaski y pochwały do pominożenia wno-
cie Serca dobrocznnością zapalisz. Niezdolne a czaszem podobno wcześrose y Zarliwosc Stacze
czną Obfitsze ogarnieszk wyrozumieszk przebaczysz. Neq em potes Sine experimento patientiæ ad
laudem Clementiæ pervenire. Iak chwalebnie wolnosc wesorzesz. Prawa zachowasz ochotą wzbu-
dzisz Myłosc y iednosc roskrzewisz. Rycerstwo Piersi Myłością Zarliwością Odwagą napełnisz.
Oyczyznie podaiy Szczesliwosc Ozdobę wskrzesiszk, naprawisz, przywrocaszk. A co na chwalebney-
szą Oyczystey Krwie Oyczystey Sznoty Pan, Oyczyznie powinnosc, sluubus wdzięczność Wiekom
zamięc, a Wiekuistemu Imięniowi Swemu Nieśmiertelną Sławę zostawisz. Itec to Są Vota te
Augurią, Które in Primordiis Dany Boze Szczęśliwie zaczętego Seymu tego WKMci PMMściwe-
mu z Pnizoną Submissią swoią cała Izba Poselska poswięca y Ominuie. Ia za tym koncze. Iu-
um erit Auguste Noster Consulere Reipublicæ, Nostrum obsequi et prouidere Maiestati.

Mowa.

Imci Arcibiskupa Gnieznienskiego w Senacie miana do Krola Jeśmci. 23. 7bris A° 1670.

Vrodziwszy sie wtey Rzepty Starozytnym y rownem kozdemu Slachcicem per Gradus Hono-
rum Vsq; ad præsentem promectus, Nauczyłem sie y non desyscam libertatis Stillum. Iak iako Na-
tura wolnosci Vchy: Sentire quodlibet et dicere quæ sentiam. Iak sobie wrożę ze tym bym namniey
non offendam Maiestatu WKMci Pana Mcinego, iako wtey Oyczyznie Vrodzonego wychowane
go et ex hac æqualitate na tym gosadzonego Stanie. Indulgebis tym Snadniey WKM. bez zadnego
Vprzykrzenia, wolney mowie mowy, Ktorą tym bezpieczniey Salua per Omnia reuerentia et Venera-
tione WKMci profferre mogę. Kiedy na to wyszedł od Samego WKMci Jubileusz. Ogarnie to y O-
grodzi rozwodzona æquanimitas WKMci co za Prouocatus stringor powiedzieć ex Occasione
przebytanego Sytu mojego Ktorego ani sie Zapieram ani sie Zan wstydzę. Nie iest to zdaski Bozey
Krepitus forensis, bo ia non in foro contentioso stawam, y nefas sądzę Poddanym iako ia tym ie
Stem cum Metate in Latem ascendere. Pisałem nietylko ten Jeden do Woiewodztwa Sieradzkiego Mo-
ie Mściw Panow y Bracyi. ale y do Inszych, iako do Woiewodztw Wielkopolskich MM Panow y
Bracyi y posłałem był ten list na Seymik Srzedzki przez Metropolitanskiego Kanonika Mego dzie-
rzemu dla rozbicia Seymiku przez Niesczęście Wielkiego Senatora odoac nieprzyszło. Gdy był V.
Minie P. Starosta Borzechowski wzniie. z Innemi Jcś Mściami Memi Mściemy Panu Ojcem Ja-

thentice z Cooperty wyiąwszy ten, własnie do Seymiku Sreczkiego nagotowany. Non ex Vllo odio aut Pe:
meritate napisany ale ex obligatione. Prædictum nieraz na tym tu mieyscu Sacramentum. Si quid No:
ciuum sciuero auertam. rozmysliwszy sie na to dobrze abym na Samey Prawdzie fundament moiey
założył relaciey. Dosic tedy na tym ze sie znam do tego pisania y gotowem ie oczywistemi niepłon:
nemi argumentis luculentius dilucidare. Jeżeli tu potrzeba bendzie. Caput listu mego napilnieyszi
Punct lubo nie na pierwszym mieyscu położony, præuia Submissione WKMci PMMlciwego dixerim
Cum restrinctione mentis wypełnione WKMci Super Pacta Conuenta Iuramentum. Sufficit mihi zem
tak iest vpewniony de delicata Conscientia WKMci ktora osobliwie Krolom Connaturalis est:
ze tego Negatiwą zbywac niebendziesz. A zes to WKM. wyraznie wprzod w vszach moich gdy
to Regii capitis decus brales, mowic raczyłes. Przypominam gdy Panowie Dissidentes rozumieiąc zes
WKM, miał ziakiem przidatkiem Onem przeciwnym tę przysięgę czinic, te słowa WKM wyrzec
raczyłes: Ze cum restrinctione mentis przisięgasz. Drugi raz przy Samym Ołtarzu kiedy iuz mia:
łem kłasc na głowę WKM Koronę Polska rzekłeś to WKM do mnie directe ze cum restrinctione men:
tis przysięgam. I tak zdami sie poszła sub ista relaxatione mentis laxa Conscientia. Dowodzę tego
ab effectis ze ta restrinctio mentis dotrzymac Pacta Conuenta niekazała. Naprzod przeciwko Wyra:
znem Prawom, ktore zakroczyły Krolom Panom Naszym. Inscia Republica Pacta vel fœdera Publi:
ca tanto minus Priuata zawierac. Jest Primus Actus contra Pacta wyrazni: liga z Xciem Bur:
gunskiem, Inconsultâ Republâ przez przyięcie Velleris Aurei. Nierozumiey WKMosc, aby to ca:
czko, co na Piersiach nosisz miało bydz ludicrum. Przysięgałeś ci to WKM Vasallagium Krolowi
Hispanskiemu, iako Xciu Burgunskiemu, Jego attendere Interessom Vindicare Iniurias Domo:
wi Jego illatas, Obiecżałes, cum præcudicio Narodu Naszego ze wolnem bendąc wolnego Narodu
Panem, y Sui Iuris Monarcha Alieni siebie vczyniłeś. Oczym należało było wiedzieć Rzeptey
Rzecze kto. Ze to bywało za Antecessorow WKM, prawda, ale ztem do Nasz przyszedł Dom Jagie:
lonski. Zkąd przyszło ze Krolowie IchMosc Wielkiey pamięci Władisław y Kazimierz lubo bi
li ex confraternitate Insigniti, wolni byli od przerzeczonego Iuramentu y Obligaciey tacitâ Rei
publæ dispensatione. Non edocti iescze ktora mniey wazyła Thosin pod Koroną. Aleś WKMPMM
vczyniwszy Iurament pierwszy, wtoriś vkrzywdził, nie Koronę na Thosin, ale Thosin na Koronę
kładąc. bo per posterius Iuramentum fit ruptura prioris. Nastampiła potym Matrimonii Materia
zaraz w Warszawie po Electiey to Concludowane było negotium przesz Mnicha Sylwana mimo wiado:
mosc moię y Innych, lubo tu na ten czasz præsens byłem. non indigeo Testibus, atoli czałey Rze:
ptey appello fidem: ieżeli niebył ex assensu Communi in Volumen Pactorum na Electiey napisany
Paragraf aby sie WKM insciâ Republa nieżenieł, y dla tego na Seym Coronationis był otym Woiewodz
twa Sendomirskiego Artykuł był y z Halicza, y Zda mi sie z Ziemie Chelmskiey. Ale więcey należa:
ło WKMci iuxta ritum dawnego Prawa ex Senatusconsulto wziąc Małżonkę. Zawołanoc Nas
wprawdzie do rady. Proponował Pan Kanclerz Koronny. Iż WKMosc inclinare raczyłes na ten
czasz do Arcikiężney IeyMci, a Teraznieyszey Krolowey IeyMci Paniey Naszey Miłosciwey. Rzec
sie o tym może ze in ludibrium Consulti Pontifices. Było Nas Dwadziescia y Dwa Senatorow kto
rzy Personam approbabamus. Bo Nam sie zawsze ex hâc Augustissima Domo nadawały Krolom
Życzilizmy iednak tantisper non præcipitare Actum. Azby wprzod motiuo præmissæ rationis Rempu
blam conscam reddidisses. Inni IchMosc diuersa sentiebant y taci byli ktorzi totaliter disuadowali alle
gando non contemnendas Maiorum Nostrorum ludzi wtey Oyczyznie wielkich considerationes. Podziekowałe

WKM. za tą Inclinatią Stosuiącam się Intentiom swoim Senatowi. Consilium nacząłes wząć in Deliberationem. Mąc Ius et Natura Każdego Senatus consilii iest takowa, abyś WKM cathegorice concludował coaceptuiesz. Ju się secus stało. czekaliśmij dzien drugi ij trzeci ničšto pro expedienda conuocabimur deliberatione doczekaćeśmij się niemogli. Concludowano to Saucorum negotio w Gabinecie co Expedienda erat za wiadomoscią wszytkich na ten czasz obecnych Senatorow. Wysłanij Imć Podkanclerzij pro concludendis Pactis, rządzim się dowiedział quo Senatus consilio ij kiedij Concipowana Instrukcia Pieczetarz z Pieczęcią ij Membranem za Granice. oczym kiedij scrupulos meos Jeśmć opowiedział chciał Jeśmość wprzod Prawa na to. Które Nim stanie Interea ią powroce. ij allegował exemplum Przyborskiego. Przysięgałes WKM. dawac quotannis Prowizią Krolowi Jeśmći Łaśkimierzowi Panu y Dobrodźiejowi Memu. ij Musi ten Pan egens et Erro, w cudzej Ziemi, cum opprobrio Narodu Naszego Cudzoziemcom. Obligują WKM. Pacta conuenta do restauracicy Kamieńca Podolskiego Kendy dotąd ij Mularz nietylko Grabinier niezostał. Niewspominaią Minora, wtym tylko consisto. że Niektóre nowe mniałem ij ieżeliby mnie WKMość chciał zbijać negatiwą, gotowem to com rzekł comprobare testibus, na których bym się nie żałował in hac ipsa Filium corona. Którzy to z Jest WKMći gdy się WKMość do tego cos mowił przyznać słuszeli Narratiue. Ten ci to Matrimonii Actus Orzeczeps dał occasią długow WKM. których ma iuż bydź słyszę na pułtora Miliona. przeszło go Synasz iuż Nam bydź grauis WKM. requirendo po Nasz Succursum. a przebaczyć Nam WKM. kiedy Necessitatibus WKM dla zubożonych Poddanych Succurrere niebędziem mogli. Niemały Pochop ad restrinctionem Mentis dał Podpisz Imć Podkanclerskiego in Pactis Conuentis WKMći Temi wyrażnemi słowy. Subscribo cum Manifestatione contra certa puncta Antiquis Gunibus Dignitati et Utilitati JKMtatis contraria. Kto pilno Uważy takowy podpisz. przyznać to Musi że to szczęśliwa Sorte, do Lacerandam WKM conscientiam et restrictionem mentis wtey przysiędze. Pod tę bowiem dignitatem WKMći wchodźi periculum Krwi Skarbeckiey ij Oney szafunek. Niech Mie teraz resolwuie Imć Podkanclerzi zkąd się to antiqua Iura pochodzą ij gdzie koniecznie maią. Których Absoluti Principes ieszcze nie wtalich, iako teraz Zostawamy panowali Nam wolności, poki po wzięciu na Państwo Jagielońskiej Prosapiey Successu temporis Wolny Naród Prawem tey Swiętej nieokrzyknął Swobody. Desperata zostawała by Securitas Bonorum y Poddanych, Praw które absolutae denegantur potestati. A kiedy Mnie albo Komu ex ratione Utilitatis et Dignitatis WKMći należec będzie migrare de Vita, to żaden zażyc Hiszpańskiej Inquisitiej albo Wiedeńskiej Apteki. Przyznam się że to Scandalosum Consilium. Powtornie tedy Supplikuię WKMći nieraczy przeszłe Mo ie Justificatią brać do Mnie Auersiey. Insza gołębim nie Indigenae Panu. ale trans maria Inuecto mowił, nie Temu Panu który z Sacnych Przodkow swoich Oyca ij Dziada, Nouit Naturam wolności, ij cieszył się niedawno Znami Eadem Prerogatiua. Mogłbym się bać Veritatem Loqui a podobno ij niebałbym, bo Mnie Conscientia Carissima. Nie iestem Za ij niechcę bydź tam durus et Strictus Promissorum Exactor, ij nicklade abyś WKM. per Commissionem ale raczey Omissionem et Ignorantiam tego co Jest in Voluminibus Legum ad Promissa miał przeczytać. Takera iestem gotow testari WKMći wkrotcey dum Vita Suppetet o łaskiey Mowey Życzliwość Sacratam fidem ij Vrzędu przeciwko Maiestatowi Jego Submissią. Który ij teraz Obiaruię

na zasebyt Zostawienstwa, etiam si quid vita carius habeam, Jako pierwsza Rada y Wierny Ich Mci Sługa.

Copia Listu.

Od Jchmciow Obywatelow Woiewoctwa Sendomirskiego do Obozu zgromadzonych ad Nuntios suos W Warszawie na Seymie bendących.

Jasnie Oswieceni, Jasnie Wielmozni Nam Wielce Mci Panowie y Bracia,

Przyiąwszy od Wmciow Panow z Montenowaniem naszym wszytkie Pe Prace, et circa Bonum Publicum Woiewodztwa, ktore in illo Generali consultationis loco, non sine Incremento Reputacyey Swoiey podeymowac raczyce: Dziękuiemy ea qua par est Animorum et reciproci affectus contestatione za Braterskie przez Collegę Swego Imci Pana Kumornickiego Na W Mciana y Brata, Umyślnie do Nas e medio Wmciow P. zesłanego conferentie, y In Publicis ktora wiadomose Nasze concernebat Informatią, sedat to wszytko gloriae et indefessorum studiorum condigno fructui, Zimkolwiek pro Virtibus et Prudentia sua Oyczyznę zaszczycaiące y Bracią Swoią de Imminentibus periculis zAffektu y powinnosci Swoiey quibus erga Rempublam et Mtatem Ich Mciow ferimini przestrzegaiąc y Animuiąc. Chociaż za prawdę Woiewoctwo Nasze indolere musi Supervantis disconuenientiis, et Stipendiariorum Nostrorum Propositionibus, ktorych nie Żołnierz w Oyczyznie: Stuby swobodach y w Stanie wyćwiczonym Stanie wyćwiczonym. ale Percenni Vitelli Aquilia Fratres co nieda vono credit między Bracią stracili muszą być z Authorami. Swiat y owszem całey attonitus Sensibus dziwuie się ze Presumptia ludzka Bogu Samemu per Quem Viuimus mouemur et Sumus Prouidentiey nad Nami Vyrzadza, Kiedy Atheistice Smie twierdzić Quasi Superis res Humanae non forent curae Sed Solius modo Ktorzyby się za Falcone Słuznieystwo bac trzeba Vtionis. Vfamy mocno w tym Samym bez Ktorego Woli Nikomu włosz z głowy niespadnie, ze wszytkie te niebezpiecznych Animuszow zbumorzy nieś orzeczono tym niechodzą. Qui in Domino confidentes Sicut Mons Sion non commouebuntur in aeternum. Et quorum a tot Seculis fundata compages sine exitio conuellentium conuelli non potest, siedzimus Justos et Tenaces Ku Bogu Nam y Oyczyznie Propositi Viros, non Annum ardori Praua Jubentium, non Vultui Instantis monstri mente cessuros solida. Orbis demum si labatur totus Impauidos quassatus laturos ruinas. Luis non conticiat trzech Dymow y fulminacyi ktore Pana ani Pszczoły a modestowi Ore dotykać niemogły. Ze Noua ius Quarti Status nie przeszł Tameczną Bracią Synow Synowce y Siestrzeńcow Naszych ale per Ambitionem Impotentis Malitiae formatur constitutio. Podobna zgoła owey ktora in sola Euersione Totius Orbis Imperii zgoła nieuwidziem patrzaiących Nate okolicznych Nie przyiacioł trzy diabat Insolencyey. Nie Żołnierzi to Nie, ktorzy Minaci Silentio strzeżonego respect Swoie dolegliwosci wyrażą, ale w Pieklnych zubiczosciach swoich Nieuspokoiony, Bogday to Bezecnych przepędzaiąc zaięcz Salicismus Tencito cale wyświecony y tot constantibus pro Republica Decretis Zbawiony Bożą y ludzką przeciwnik, żadney in Pectoribus suum nie znayduiąc Subsistentiey Vacuam externis suos militiam opętać przez tych Duchow Vsiłuie. Ktorzy między Swemi braciszy bezpiecznyi zwrok y reputacyą Tam Szulcaią niestatecznosci Swoiey fidissimum Asyllum. Gdzie bezpiecznych mala pothac per Summarium Processum de Sceleribus et Mercatura libertatis efficax executio Nie simplex crto Pseudo statisticum, illud ad Praxim deducatur Nisi duntaxat Nouum et Nutantem Innocentem Vi et Armis eo quo lubuerit adigere praesumpserit Nunquam te postbac rerum suarum Remedia ea poscere posse confidas. Altius quidpiam Wierzcie Nam Wmci Panstwo Hydra ta intendit. Ktorey rożnemi artes et Subtilos senatus. Nec Nobis za laską Bożą per Metum pars modestiae in eo est. ne sua Vafrities a Nobis intelligi credatur. Wiemy tesz y to dobrze inter potentes et Validos falso quiescere possemus et Probitatem Vbi scelera resistendum est. Solius modo qui Superior euaserit proprietates esse. Dla tegoż Prouidendo Securitati Wkownowianey głowy, ktorey non focus modo sed et Vita et Sanguis Sacra

Sunto. Inhærendo oraz Wiçiom ostatniem Ktorych Byzmy bili dawniey et Ante adultam Coniurationem hanc Zy:
czili non contra sanguinem de Sanguine aut ossa de ossibus nostris, Ktorym iako samym sobie bespiecznie Vsamy
ale in destructionem tych Ktorzyby sie wazili libertatibus nostris y przeyzranemu od Boga, a od Nas obranemu
Panu Vim inferre. Kupiemy sie ochotnie na to w Laudum Seymiku opisane pierwszego Obozu mieysce. Securi
de paribus Studiis gornieyszich y Dolnieyszich Woiewodztw Braci Naszych. Candorem Priscopolonorum Regi
et Reipublæ assistentiam præbiturum et Nros Conatus Generosis exemplis Animaturum. Wienc ze wgłowy
y w Serca nasze wnisc to Niemoze. Aby Nam nondum Victis, nec talibus modis Vincendis Militia Nostra Kto:
rey Seminarium Znamy sie bydz, acerbas admodum leges præscribere miała. y ta Sznadz Instructia nie wko:
le Rycerskiem, ale Kendys Semotis arbitris Vrodziela sie. Zyczemy aby Teraznieyszy Seym JchMPanow Po:
słow Publico wszytkich Woiewoctw Nomine æque ex Senatu, iako y z Poselskiey Izby Viros graues Maturi Iudicii y
Panu Zyczliwych do Woyska zesłał, y przesz JchMciow, na taką osoby Panskiey Rzeptey y Woiewoctw wszytkich
Ktore Woysku y Wodzom Iego optime Volunt Vskarzili sie tractatią. Bendzie tam Oraz plac exquirendi
co za Scopus Horum motuum et Vnde occasio tych ku Braci swey niechęci. Ktorych Polski Zołnierz rela:
tis ex deuictis Hostibus, trophæis, y odbieraiąc swoie za zasługi Vkontentowanie nigdy przed sie niebrał.
Co My dexteritati WMMPanow, pilnie zalecaiąc tuszemy Prudentiâ JKMci, iako y przeswietnego
Senatu, tak Izby Poselskiey diligentia, et concordi consiliorum ad id concursu præsentes motus so:
piendos, et in optatam tranquilitatem za Boską Inclinatią y szczęsciem JKMci sopiendos fore.
Szerzey Collega WMMMPanow JmP Kumorniczki do Nas od WMMPanow commode zesłany y od
nas fusius expediowany WMMMPanom opowie. Na Ktorego My Vstną iako grauis et Prudentis
Viri puszczaiąc sie relatią. Łasce sie z.

Threny

Iey MPanny Stanisławskiey po rozwodzie swoim z JeMcia Panem Kastelanicem Krakowskiem.

Pannam bo Męza niemam; alem przecię Zona.
Bo Zyie ten Ktoremum była poslubiona.
Wdowam bo Męza tracę. a to iest Ku Wierze
Trudna zem Wdowa. bo Smierc Męza mi niebierze.
To Cud zem prawa Panna. wprawdziwem Małzenstwie.
To nieszczęscie Zem Zona przy moim Panienstwie.
To Nowina zem wdowa. a nie przy Zalobie.
Bo niemam w Trunnie Męza zmarłego ni w Grobie.
Kto niewierzy Zem Panna bendę tego miała
Swiadkiem Mego Panienstwa com go Męzem Zwała.
I to za Cud dosc wielki potrzeba szacowac
Ze był Strozem Panienstwa. ten co go miał psowac.

Mowa

Do Krola JeMci Michała Koributha miana przy szczesliwem Pierwszego Seymu
Walnego Warszawskiego dokonczeniu.

na Pozegnaniu

In frequenti Senatorow y Posłow Assistentia od JeMP. Lubomirskie Podstolego Koronnego.

Starostę Spiskiego Marszałka Izby Poselskiey.

Wienc Kiedy zadnem nieprzełomaney Vporem
I iuż iuz wchwale swey zakwitnioney
Maiestatu Polskiego Cznocie.
Zawstidzona.
Sciele głowę Fortuna.
Bo tak należało.
Vt præueniret Fortunam Virtus.
Kiedy
Miłosc Pokoy Zgoda.
I. Vtwierdzona Prawem sczesliwosc.
Ozdobę y Nadzieię swoię mowię Maiestat WKMci za sczesliwie
Skonczonym teraz dopiro prawdziwie Wita Seymem.
Ia Zegnam.
Kiedy
Starożytna Cnych Polakow Cznota.
Sczyrosc Zarliwosc ochota.
Chwalebny Maiestatu Polskiego Zasczyt.
I niepamiętna Swych Narowow Skuteczney Obrady sława od tych dawno odbłąkana Progow.
Ad limina sczesliwego WKMci powraca Tronu.
My powracamy.
Cedimus fælicitati tuæ. desunt iam aspera Vt Seruiamus.
Sławny niegdy a Vcieszony zwycięstwem Rzymianin po długich Walnego Marsa wstrętach zwycięskie otrzymawszy Pole, iezli co Drzewca Skruszona Copia, albo nadwerezone okruszyn zostawiło zelesce
Zbierał y Vkładał w Mogiły.
A swe Znamienite Orły.
Iako iakie Pænates albo Lares Wiekom pamiec pilnuiącem wkopawszy
Zebrane odwazną ręką zdobycze
Wniedbale porzanne wystawiał Colossy. Trophæa nazywał, Lemmata przydawał.
y tak dopiro.
Zostawiwszy dowod czynieł odwod.
Powraca dziś
Ex Palæstra Certuiących o sczesliwosc Maiestatu WKMci Vmysłow
Triunfuiąci wrodzoną Cznotą y Zarliwoscią
A Skuteczny
Swych własnych Serc y Animuszow Zwycięzca
Wierny Stan Rycerski
I mogę rzec Smiele, ze niebez Chwalebnego dowodu ztego powraca placu.
Kiedy
Te Opima Spolia
Zgodnych głosow Wiernych Poddanych WKMci

własną Onegoż zwyciężone łaskawością.
Przytim Szczęśliwie dokończonego Seymu odwodzie
Wielkiemu WKMci poswięca Imieniowi.
Dignus eras, a quo tandem Vinceretur fortuna.
Piękne to łupy
Palmy to Chwalebne
Pamiętne Trophea
Ktore wprzod Stała Rycerskiego Stanu Myłosc
Anizeli
Położone Nieprzyiacioł głowy
wystawiły.
Saluum Regem in aperto Clementia præstabit
Nieustraszyli, ani odraziły bynamniey.
Zyczliwych Maiestatowi WKMci piersi Rycerskich żadne zawisne Vporney fortuny wstręty
Aby niemiały byli
Fundamentem Vtwierdzonego Prawa
Primordia Szczęśliwego WKMci Vgruntowac Panowania.
Wyniknął.
Rediuiuus ex Cineribus Dwuch Daremnych Jeden Nowy a szczęśliwie odrodzony Fenix
Walny Seym Koronny.
A Czyiże to?
Jeżeli nie Istotny Polskiego Orła Pullus.
Ktorego Ardorem in Campo Electorali Swiat widział, Statecznosci rok doznał, Syt y skutku Seym dokonczył.
Tak dalece że Cokolwiek niegdy
Sławny y Chwalebny głos Piersi swobodnych przy obraniu WKMci.
z Szczerey y Vnizoney wyraził zyczliwosci. Słowem.
Viuat Viuat.
To
Potwierdził y Vmocnił niemniey wdięcznym y nieustaiącym wtymże ardorze
Zyczliwych Affektow Echem.
Zgoda Zgoda.
Bierzże tedy WKM P. M. Mlciwy od Zegnaiących. ale nieoddalaiących sie od Zarliwey
Vsługi Poddanych
To wystawione Stabilimentum Tronu swego Panskiego
A ten Chwalebny Maiestat.
Ktorys na Piersiach Szlacheckich wybudowany osiadł.
Swobodnie, łaskawie y Oycowsko zatrzymuy
Vgruntowany na Prawie.
A My iuz odmieniwszy Herbownemu Maiestatu WKMci Orłowi lekkiem zrazu szczęściem leczą:
cemu Służące dotąd Lemma.
Lente Festina.
Przydaiemy dziś Swiątobliwsze y doskonalsze
Procede et Regna.
I Juz biorąc sie z Vnizonem poczałowaniem do Oycowskiey WKMci ręki ex Spolio zwyciężonych

Serc Naszych. To nieśmiertelne Pospolitej Vrzwały Prosżam.

Imieniowi y Dostoieństwu WKMci poświęcone.

Zostawuiemy

Z tym kończąc dokładem.

Quos Verus Amor tenuit tenebit.

Copia

Listu do KJeśMci Mrzsała Pierwszego P. M. Cziwego od Xcia Prazmowskiego Archibiskupa Gnie
zpieńskiego Anno 1671 pisanÿ z Dunow.

Naiaśnieyszy Maiwy Krolu

Panie Moy Mciwy.

Jak cześte vkraińnych wiadomości y świeżey Tatarskiey Incursiey ponowy ze Nam uż pewną
Turecczką prznunciant Wojnę, ten tylko otym wątpic może, Ktory albo iawnie fallit, albo pochlebia Po
pulari seruiens auræ, Ktora takich fame susurros, o Uszy się Ingratis obiatące rumoribus mile prze:
mowac nieżwykła. Rada zas et prudenti consiliario. Ktoremu pro Scopo publica iest Salus, et pro Vni
mo zdrowey rady fine. tak pieszczonych miec nie trzeba Uszu vprzymowaniu y Vważaniu niesma:
cznych et palato minime acceptis wieści, ale oroszem nietylko chętnie przepuszczac, lecz y zasiągac zkąd
się tylko podaiąc okazia należy. Nieraz tedy WKM fastidire ta z Pgęszczonego pisania Moiego Ko
rę Mnie non sunt y na responsorias czekac ale zaraz gdy Mnie iaka ztamtych Krajow zachodzi prze
stroga z Winney Maiestatis Observantiey. do ktorey iako do centrum suum bona malaue tej Oyczyzny
reflunt, zaraz się zmowim porzywam piorem. y to co zdrowa Suggerit rada chętnie donoszę. Juz się
tu więcey nieśnidbie mulceri mani Spe ze Nas to złe Za ty minie sorg. bo to y z przestrog rożnych
y z confessat wziętych Jezyszow constat. ze Se tatarskie y kozackie, iako wszesne przed Wojenną Zorą
Incursie z Emirow się Samych dzieią Porty. Ktoremi fatigare Nas Nieprzyiaciel Vmyśl dokąd Cżem
tis Potentia, dla Ktorey tżema tak mostami Dunaiu Scielą Sua mole mienadciągnąc. Zorą Jenko ze
wprzytłą Vkrainą nieszczesnym Hanenkowi Bułakowi oddaniem. Zabojem Posłow Swoich y rożnieszo
nemi orzesz Pobonowskiego, iakiemus Vniwersałami, ktorych ani Mnie tu nieodległemu ani Wielm.
mPanom Senatorom Rzeczy Constitut praecipitatus, nietylko Protectionem Cesarza Tureczkiego ale
Dominium przyiął. y hoc agit temi naiazdami swemi teraz aby Ewsmodi obiegnąc Swoie Ugruntowac
Poddaństwo. Do Krymu Vstawiczne wychodzą Emiry aby się Han z swemi Perekopskiemi Hordami
gotował, y Vczini to bez wątpienia, gdy te tak nierychłe y niezupełne Upominkow wydanie za
pretext weźmie. Vczynie to w Ostatku musi, choćby nam też był fauentissimus. Bo o Jego dzisz
Skore. Gdy tedy iest ineuitabilis fatorum Necessitas, Subire one trzeba, y na Nię się gotowac nie ja
niepochlebiając. ale to wszystko iest pro defensione Nostra y co bydź może Swazyc. A wczym się de:
fectus znaidzie Supplendum allaborare. Pisze mi JmP Hetman Wielki że to Wojsko iest Vmbra
przeciwko tym Nawałnościom. y Że opatrzywszy choć tylko trzech mieysc praesidia. Pozostałym przy tym Sie
y Sztaby Officierskie wybrawszy Numerus ludzi na siedm Tysięcy wynosi, coby w Polu wynieść miało. A
iestże rzecz podobna, dac tak Szczupłemu Panstwu Sasiebyt, tak ludzi gaistną. do ktorey potrzebuiąc
przyznam się Ja WKM że mi consilium deficit widząc Krwawe Nasze. I nad to com w One
dawszych wyraźnie pisaniu, to tylko dopomam żebym wolał tę nasz na ktorą się WKM tak du
żono zabiera, we Lwowie widzieć niżeli w Warszawie żebym tam fama przynamniey WKMość oszczędził

Obus był WKM. tam Zamś po Swoiey Koronatiey, pomknąć się raczył y błasku Maiestatis Vas Sielił. Wtedy
Się było y diffidentiey Vtelo, y do hos ausus Ukrainie niepryszłoy było. Ktorey zdała się ratiohy postha:
beri curâ. Ale praeterita reprehendi facilius quam corrigi possunt. Ja też fruticus bydź nieumiem. Oto
tyllo per Amorem Patriæ proszę abys WKM. tych wiadomości lekce nieważąc boc się y Imć Panowie:
tek na to Vstarzą że ani na swoie pisania responsu odnosi, y Jego przeświegi pro Inanibus fabulis Vtuo
ru accipiuntur. in Bellis zaś, leues etiam Omissiones, irreparabilium damnorum causas praebuerunt
gdzie non datur bis errare. Omni pretio, Cura Regia, Vigilantia et Sedulitate, racz WKM. sancto
opery defensionis Rzpcie incumbere, Ktoraś WKM. Vltro przyiął y Onęs nam przyszłego. a Pan Bog
WKMć pobłogosławi Conatus Ktorego rzplta Krolewstwa caluie.

De prompta. ex Lipsio. Pietas Quantum Valeat?

Antiochus Syriæ Rex obsidebat Hierosolimam in Vna vrbe bellum patraturus, et Ecce festum Magnu
Judæi Scænopeiæ siue Tabernaculorum celebraturi erant. Sens nec in Afflictis rebus cultum Dei deseruit et
Legatos ad Antiochum misit Sine alio colore petitum Septem dierum Inducias Vt Operari Sacris Magni Dei
possent. Magnus ille Deus Pectus mouit, nec petita modo Rex indulsit Sed ipse ad Eius cultum Versus Boues
auratis cornibus, Magnam Thuris et Odorum Vim deduci ad Portas iussit, ac Sacerdotibus tradita Immolari
Quid magis miver, An Victoriæ Intergellatæ Patientiam. An Sacra non solum permissa Sed Instructa. Sa:
cra Quæ contra se Conatus, suos Suscipi saiebat fortasse et caput Suum illis peti. Sed fructus Vt solet Pie:
tati adfuit et Judæi motu Inopinata Benignitate finem Certaminis Initium Amicitiæ fecere ac se suaq Antioch
permisere.

Sacra in Periculis non deserenda

Carolus Quintus Imperator. In prælio ad Albim fluuium dum Saxonem persequitur Sub Ipsum Prælii
Tempus obseruauit Imaginem Chri in cruce affixi plumbea glande traiectam recenter ab Impio Hostili
milite. Stetit et Ingemuit atq alta Voce ad Deum clamauit. Dné Si vis Iniuriam hanc Vlcisci potes. Ecce autem Me
Vindicem Tuum paratum Tua. certe adiuuit et iuuit fuga et dissipatio Hostium ad Eius aspectum facta, Dux
Ipse Saucius in Manus Venit, et Bellum Vno prælio confectum.
Romani in Arce Capitolina Obsidebantur a Gallis, clausis Vndiq Vis, nec aditu, nec exitu. Quem tamen re:
ligio inuent, Quæ nihil deterrita Q. Fabii pectus impulit. Sacra Solennia et Familiaria Statodie Obire. Is cum
adesset. Is cum adesset. Ipse cultu Habituq Sacro per medias Hostium Stationes, iter tutum et reditum habuit
Siue attonitis illis inopinatâ audaciâ, siue religione motis, ne pietati intercederent. Quam nec præsens periculum
nec Mors in Oculis impedissent.

Sacrorum tuitio famam et Potentiam donat.

Exemplum Philippus Macedo. Qui tenuis adhuc Viribus, nec Inclitus Nomine gradum ad illa Viraq fecit
a Sacrorum tutella. Phocenses in Græcia, cum Delphico templo præessent bello Implicati Thesauros Eius Dei
Veteres et fama celebres, tangere ausi, et Mutui titulo quid nisi spoliare. Ea res in odio et execratione
Omnium cum esset Solus ipse non Iram, sed Vindictam etiam et firma sumpsit. Contra Sumunt Phocenses
Onomarcho quodam Duce, et Juncti exercitus prælio Instruuntur. Ibi Philippus Pulcherrimo astu Suos
Omnes Lauru coronari iussit (Sacræ Apolini ea frondes). Atq ita Velut Deo Duce et Deo dicatum Certatu
manum conferre. factum et alacriter et feliciter. Cum Phocenses Ipsis Insignibus Violati Numinis Conspe:
ctus in fugam consternati, armis abiectis abeunt et Temeratæ religionis pœnas multo Suo Sanguine
pendunt. In gratia et gloria ab hac re Philippus auxit Opes et regnum, quod Obscurum et modicum
Valid[issi]mum Europæ effecit et Filio Materiam ad illud Asiæ quærendum reliquit.

Regna et Reges a Deo tolluntur.

Baiasetes Primus Turcarum Imperator, quem Tilderun Chan, a fulmine Turcæ dicunt, Magnus
Animo et rebus Imperator fuit. Atq Is Varie et per Decem amplius Annos Victor Magno illo prælio cum Temi
re chano, Quem Temir Lancum a claudicatione item Vocant confixit. Tring Ingentes copiæ, robora Viso:

rum et Vsus militiæ a Turcis fatum aliunde stetit. Nam et Auxiliares copiæ Tartarorum in Ipsa pugna deseruerunt Baiasetem transitione ad Hostem facta. idem Milites e Regione Germiani et Metensii. Solus se non deseruit cum Immoto Prætoriano Agmine Baiasetes, et Murus illic bellis. Sed Vis et multitudo præ rupit. Ipse Captus Filius Eius Mustaphas cæsus et quidem felicius. Nam Pater ad Victorem Temirem perductus Honeste primum exceptus est: cum et obuiam pedes extra tentorium Iuisset illi in Equo aduentanti. Cum descendisset Vterq; pro more gentis humi in tapete consedit. atq; ibi Temir. (operæ prætium Visum fide Annalium Turcicorum Verba dare) O chan (Dnum. Vocant) inquit Magnas Vterq; Deo gratias debemus: ego quod claudus ille ab Ipsis Indiæ finibus, ad mænia Siuastæ Imperium extenderim. Tu quod a Siuasta ad Ipsos Pannoniæ fines. Orbem terræ inter Nos partiti pænè Sumus. Debemus igr gratias, et ego reddidi et reddam. Tu Vero parum fortasse memori grataq; mente fuisti, et ideo hæc calamitas interuenit. Sed age mi Chan. Si ego in tua sic sim potestate quid ageres dic libere et Veraciter. Ibi aiunt Baiasetem qui feroci et elato Animo erat subiecisse. Equidem Te, si Numen Victoriam annuisset in ferream caueam inclusum circumduxissem Spectaculo et ostentui cunctis. Temir eo audito Sententiâ hac in Ipsum est Vsus, et sic inclusit. Miser triennium ferme ita Vixit, Vt cum desperata liberatione, audisset se in Tartaros abducendum, caput Validis iteratisq; Ictibus, caueæ ferreæ inclusit et indignantem Animam sic emisit.

Fata etiam Spectris demonstrantur.

Id accidit Dioni Syracusano postquam Patriam magna sua gloria a Tyrannide liberasset, Domi sedebat et clara luce habitu furiæ, mulier se obtulit grandi statura horrenda fœditate. Ea Domum cæpit Scopis Verrere nihil prolocuta, et territo Dione, cum familiares aduocasset spectrum abscessit. Sed non noxa quam Signabat. Nam filius Eius grandior, Incertum an per Insaniam Subitam, an per Iram e summa Domo præcipitem se iecit et fœde occidit. Sed et Ipsum Dionem mox Insidiatores Domi interfecerunt Vxore et Sorore Eius in Carcerem abductis.

Eadem in Hispania apparuerunt Roderico Vltimo Gothorum Regi. Palatium Toleti erat, Sed clausum et Validis Vectibus ferroq; munitum, fama tenebat reseratum id excidio Hispaniæ futurum. Quod Rodericus ridere et Thesauros occuli ratus seras perfringendas curauit. Thesauri Nulli. Cæterum arca reperta, et in Ea linteum in quo Insolentes Hominum facies Vestesq; depictæ, atq; Ipsi Militari habitu, atq; Impetu grassantes Verba Latina Inscripta: A tali ea gente exitium Hispaniam manere. Quid plura fides factis facta. Iulianus Comes cuius filiam Rex Stuprauerat, ex Africa Hostes inducit Regem occidit Patriam perdit.

M. Bruto Dionis Æmulo, simile spræctrum oblatum parabat traiicere ex Asia Exercitum in Europam et Funestos illos Philippos. Vbi mox certatum. Nox alta erat luna lucens, et Brutus aliquid Serium animo Voluebat, aut Vt alii Lucubrabatur. Cum ecce Sonus strepitusq; ad Cubiculi Ianuam, et Ingreditur Vasta forma Athiops, Sæuo et terrente aspectu, atq; Is Silentio ante Brutum constitit. Qui Animo et Ore constans interrogat: Quis Hominum Deorumq; Es? quæ res huc egit? responsum retulit. Malus Tuus Genius sum. in Campis Philippicis me Videbis. Iterum animose Brutus. Videbo. Disparuit. Sed Vt dixerat in Ipsis illis Campis comparuit, nocte quæ pugnam Vltimam antecessit. Cum a Bono Genio Brutus desertus, malo Succubuit, atq; Ipse occubuit, et Romana libertas cum Eo.

Sæpe Fatum anteit prædictio.

Damnatus ab Augusto Cæsare in Exilium Tyberius cum Caio et Lucio in Rhodo agebat. Cum Thrasyllus quidam Grammaticus non desinebat Identidem Tiberio facere fidem certi Principatus. Sed parum Credulo, et iam de dolo etiam Suspectanti, et ne Subornatus ab Emulis ad eliciendas arcanas aliquas Voces esset. atq; adeo perdere eum statuit et clam Necare. Domum Rhodi habebat, et in Ea turrim quæ rupibus imposita ex alto mare despectabat. in hanc Turrim ducit Thrasyllum cum Vno fido ac Valente liberto Comite, certus Vt dixi tollere nisi fidem faceret fidæ prædictionis. Cum ascendisset igr cæpit interrogare. Soli Sumus dic per quidquid Carum habes, Vera hactenus mihi dicis, de Imperio etiam affirmas. Ille iterare et Sidera sic Velle. Si de meo statu igr compertum inquit ex Sideribus habes, de tuo ecquid agis inspice. Ille Thema ponere. Situs et spatia Siderum considerare, deniq; timere pallescere et exclamare. Anceps sibi sed prope Vltimum discrimen instare. Eo dicto complexus Hnem Tiberius Vere conscium futurorum asserit, et quod de ipso meditabatur, si non satisfe

cisset pandit. Ambulabat paulo post in litore cum eodem Tiberio. Nauis longe conspicitur. Ille statim affirmat Roma Venire, et literas Nuntiosq; ab Augusto de Eius reditu afferre. Quod ita fuit.

Domitiani Dominatu Prædictiones Astrologicæ Vetitæ erant, Fuit tamen Quidam Largius Proculus Qui publice in Germania pdixit; certo die Domitianum moriturum. Cumq; ea res, ad Præsidem dimanasset; gratificaturus Domitiano Vinctum Eum Româ misit. Non Negauit cum Introductus ad Domitianum erat. Immo magis magisq; asseuerauit. Iussus in Carcerem recludi et asseruari, donec Dies Is. transisset, tum puniendus, Immo Vt res docuit liberandus.

Eo tempore fuit Ascletario Mathematicus qui Diem et genus Mortis Domitiano apud Quosdam pdixit. Vocatus ab Ipso eadem iterauit. Quærenti Domitiano Vt eluderet: Tu igr, qua morte moriturus? ille statim fore Vt a Canibus laniaretur. Tum Imperator ad fidem coarguendam extemplo abduci et Viuum exuri mandauit. Siue Vt Suetonius ait prius interfectum, sed Vtrumq; horum tamen extra Vrbem latina Via, Homo Vritur. scilicet Vt nihil reliquum e cadauere esset quod Canes laniarent. Sed ecce Nimbus subito ortus rogum extinguit, et Ministri Semiustum relinquentes diffugiunt. Canes Superueniunt et Vorant. Vespere cænanti Domitiano, inter alias fabellas eius diei id refertur. et Valde Eum Sed frustra commouit. Munit se, domi hæret, admittit Neminem. Sed Sui eum reperiunt. et Stephanus Cubiculariorum Primus cædem patrat. Qua Ipsâ in re Apollonei Thianei Nobile Vaticinium non est omittendum. Erat tum Ephesi in Asia, tanto terrarum et Marium Abiunctus. Is dissertationem forte in Publico habebat, ac primo hæsitare ac loqui remissius, mox pallescere et silere, deniq; Passus aliquod exiliens Vt mente mota: Euge Stephane inquit recte percute Tyrannum percute Homicidam, Bene est percussisti, Vulnerasti, occidisti. hæc in Publico dicta et gesta ipsa Hora qua Stephanus percussit Imperatorem.

Constantiæ exemplum in fæmina.

In Græcia fuit Cratesiclea Mater Cleomenis. Quis Rex Spartæ res ibi Nouauit, aut potius lapsas in antiquum locum reponere, tentauit, Is cum grandi Bello, cum Achæis destineretur, Sed et Antigonum ac Macedonas timeret, a Se Impar, Opem et opes a Ptolomæo Ægipti Rege petebat. Qui Spem fecit ea lege, Vt hæc Cratesiclea Mater Eius Itemq; Filius Obsides fidei, in Ægiptum mitterentur. Durum et Insolens satis Visum Cleomeni, nec ausus Matri proponere, etsi necessitas adigebat. Itaq; aliquoties ea de re loqui conatus abscedit et abscessit. Mulier acuta animaduertit, aliquid esse et Amicos Eius percontata: Ecquid Vellet effari Cleomenes, nec auderet, Quin Hortata Eos est, Vt incitarent, et Submonerent. Tandem ergo Cleomenes postulata Regis aperuit. Illa autem in Cachinnum effusa. Et hoc erat inquit quod dicere aggressus. non dicebas? Mitte Vero hoc corpusculum quocunq; terrarum Vbi Vsui Spartæ Sit potius quam hic senio et desidiâ soluatur. At tu Rex et Vir esto. Statimq; institit mitti et nauigare. Deduxit igr Cleomenes Matrem, cum toto Exercitu Tænarum Vsq; Laconiæ Promontorium Vbi parata Nauis. Illic in templo Neptuni congressi prius quam Nauim conscenderent, mutuo complexu et lachrimis, Quis Matris et Filii affectum nescit? diuelluntur. Sed illa egrediens. Age Rex Spartanorum inquit compone Vultum et Animum ac Caue quisquam qui foris assistunt lachrymantes nos Videat, aut Sparta aliquid indignum admittentes. Hoc em in Nobis est. Casus Dii gubernabunt. Sic fata egreditur alacri aspectu, puerum manibus trachens. nec fæminam solum exuit sed Matrem. Eadem paulo post, cum Ptolomæus parum ex fide ageret et Cleomeni occasio esset. paciscendi cum Achæis. sed cunctaretur ob Matrem, illa audito animose rescripsit. Ageret quod ex Vsu et dignitate Spartæ esset, nec Ptolomæum hunc timeret, ob Vnam Anum et Puerum quorum eet compos. O Mulier non quidem Filio meliore, sed fato digna, Nam et Tu et ille postea Sub Infido et Ignauo Rege periistis.

Modestia et Nulla alieni Regni cupido

Henricus Hispaniarum Rex defunctus erat, filio Ioanne relicto duos et Viginti menses Nato. Patruus ei erat Ferdinandus, Vir Vel solo Virtutum merito, Vt Sanguis seponatur Omni Summâ Fortunâ dignus.

Itaq; conjecti in Eum oculi Vulgi et Procerum, nec ambire opus ambiebatur: Atq; id non a singulis tantum, et in Priuatis colloquijs, Vbi adulatio timeretur, sed in conuentu Publico huic rei indicto, Omnium non Studia, sed aperta suffragia, in Eum ibant. Incitabat non ipse Solum aui Maturus et Virtutum Vt retigi Spectatus, sed et aetas pueri. Qua quando tandem gubernationi Suffectura esset, longum Annorum interuallum bella in manibus, turbas et dissidia in metu esse. Quæ semper fere comitari Soli et nec alios regimen est: Ergo ageret cum Deo bene Iuuante expergisceretur, et Vel regni causa caperet Fraternum Regnum. Surdæ Aures ad has Voces, et Jus Infantis asciendebat, et Hispaniæ consuetudinem quæ eo magis tutanda Ipsis, quo minus ille Puer, hoc ipso miserandus, posset. Nondum tamen persuaserat, iterumq; conuentus, si forte pœnitentia Subeunte mutasset. Non ignarus ipse Eius rei et affectuum, Infantem Chlamide tectum occulte intulit, et cum Paulus Magister Equitum de summuni consensu iterum tentaturus diuisset: Quem Regem Ferdinande renuntiari Sibi placet: Ille acri Voce et Vultu. Quem autem inquit, nisi Joannem Fratris mei Filium: et Simul Puerum in sublime extulit Nomen Joannis identidem et Regis Vt mos est ingeminans, iussit Vexilla explicari et alia fieri solita in Nouo regno. Tu fides Tu modestia e cælo parumper descendite et Alumnum Vestrum lætis oculis Videte. Quanto illustriorem Spreto sic regno quam si decem fraude vel ambique iure quæsisset. Sed paucis ori Ferdinandi. fuit Deus Regnum Aragoniæ paulo post contulit præmium Virtutum, et Electione de qua dixi siue Judicio delatum.

Rationes czemu Woysko expedit stanąć pod Kamieńcem. 1621

Lubo forteca Kamieniecka iest tanta consideracyi ze pod czas Woyny Tureckiey y Inszey od tamtey Stronny Hostilitatis iest Zaszczytem Woiewodztwu Podolskiemu Wołyńskiemu y Całemu Ruskiemu, Przecież per Naturam Suam nie iest capax ab Samym tyllo rozłożonym tamże Prędko Presidio, obroniona być mogła, y tego czasze pod czasz bordey Woyny Tureckiey, na Zaszczyt tamtego mieysca, albo wprzodsie iako pod Chocimem, albo pod Samą Forteczą iako pod czasz Abazy Paszy y wprzod potym Stuxały tam Woyska, iako na mieyscu, na którego Conseruatiey Salus, nietylko Woysk Koronnych Krajowe ale całey Rzeczen Zawisła. Secure tedy o conseruatiey tamtego mieysca y Salutis Publicæ iest remedium. Stanąć tam Jm. P. Hetmanowi z Woyskiem. Ale Kiedy tey Forteczy towarsze że teraz Znaydują defecta y Ruiny niżeli były przedtym które zdawnie całego Woyska Zaszczytem, Suppleri bendą mogły.

Że zas defecta, które w tamtey Forteci, manifeste apparent, mnieyszym kosztem y wprzod czasiem tamtemu że bendą mogły. gdy tam Woysko stanie, y Jm. Sie Pospolite ruszenia skupią, groznowac nieben dzie. Præsertim das tempore dla Nastempuiących niebezpieczeństw excluso, Sufficere niebendzie. mogło et defensioni et reparationi defectow tamtego mieysca.

Iako skoro tam Woysko pod Kamieńcem stanie, snadniey bendzie mogło Zasiągnąć Prowiantu na Obespieczenie tey Forteczy in casu obsidionis Jm. P. Hetman. Zasiągnienie zas Prowiantu: ile z Wołoszczyzny Ziemie bogatsze potissima Soce, y same non Sufficeret by Præsidium. Vprzetkowana zas y Uprowadzana towarzą administracyą całego Woyska forteca. Snadniey by sie odeyść y Securius tamże Byćby sie Woysku Zdrowiem że M. y Pospolitemi Ruszeniami mogło tam gdzieby Necessitas belli y okazia sie podała. Woysko nieodstąpie pode Kamieńcem Nieprzyjaciel Samym tyllo Præsidio obadwoch Forteczy Kamienieckiey pewnie obleze. Oblężoney zas Forteczy y od Woyska y Skupionego Koronnego Ruszenia, trudny y niepewny Znak dalekiey Succursy. W Dobywaniu bowiem takowey Consideracyi mieysc, Potężnego tego Nieprzyjaciela non perfunctoriam Vrbis Externy recenter y Villegarzeb y wszandzie pertinaciam, gdy zas wiadomie tam bedzie o Woysku, nie latwo sie porwie na tamte Forteczę: bo Nesmie sobie respondentę wszandzie tą że tota mole in Conseruationem sui ruiturum Præsidia. Kiedy Hetmanowi z Woyskiem zastanąć pod Kamieńcem. O Krolu Mci zas ze Innym Obozie z Pospolitemi Ruszeniami na Innym mieyscu Wyżej: In

a nie Swoia o Stanie Polskim opinia za Anteceſorow K:M: Zygmunta III. Osmana ad Plausibiles et Honorosas Narodowi Polskiemu przyiscia Tractatus.

Woysko tak Stanie pod Kamiencem trzymac bendzie na Wodzi Hospodarow Wołoskiego y Mułanskiego. Ktorzy magnis pretiis Porty Sami dla Siebie starac sie beda o odwroczenie Woyny od Nas, Kiedy obawiac sie beda aby Woysko stanowszy pod Kamiencem roznich Ziemie nie wesło. Czego Proba iest przeszłoroczne locowanie Woyska pod Trębowla. bo bac solo praetextu. aby ze Stamtąd Incursią Nieprzyiacielską Woysla roznich Ziemie niewchodziło magnis pretiis y damnis Suis redemerant całe Kraiow Swoich y Naszych.

Tatarowie Hanenko Mallontenci z Zerwienia Kozaci predzej sie ocesuią do devotnej K:M: y Rzpltey y predzej iako dobrą wesmą przed sie resolutią, gdy o Nas beda wiedzieli ex Propinquo pod Kamiencem. Sommum ten teatru zas tak wielkich Interesow, aż pode Lwow dalela.

Blisko Lwowa gdy stanie Woysko rozpasane rozsiytłe pasze y Kraiu ogłodzi. Pospolite zas ruszenie iak nadzie dzie, niebendą mieli y siebie y koni swoich, dalekiem ciągnieniem zfatygowanych, rożnu3nionym Kraiu szkodzić.

Pospolite Ruszenia iako sie skupią nietrzeba aby stały pode Lwowem, ale trzeba omnino in quantum wiakie beda pericula, albo zeby Sami Vltro in Occursum posli, albo proportionalną tymże Rzpltey Nieboszczeństwom rozprawę zaraz tego mieysca na ktore sie skupią zposrzdka siebie obmysleli. Tym sie Pospolite Ruszenia skupią Nieprzyiaciel bendzie Impune grasował po Państwach K:M: y Rzpltey. y tak ten rozbytek aż po Lwow czelaiąc pode Lwowem Pospolitego ruszenia stracimy Kraiu Bo Woysku na Odpor Rozdzey Nieprzyiacielskiey Incursiey zbiegac zgodzi Lwowa pod Kamieniec est et Impracticabile, et Impossibile.

A że tu postrzega Pars Securitatis K:M: zeby go Nieprzyiaciel od Woyska nie odtrącił et Unicum consilium est Prouidere Jm P. Hetmanowi, aby sie z Woyskiem oblec nie dał. ale wziąwszy pewną wiadomość o Imprezach Nieprzyiacielskich Kamieniec Vortificowawszy y ostawiwszy porządne Zupiel sie z K:M:ą y Pospolitemi Ruszeniami.

Lubo by Woysko konne pod Kamiencem na ostatek bardzo niemiało, tedy wszytkę Infanteryą Ktora Numerum przeszło Tysięcy porachowawszy ludzi na Białocerkwi y Bardze exactissime computata nonnec cedet zdaniu nie wiadzie potrzeba. Fortuna zaś Rzpltey Egestas Publica y Subtilność Basurte take Necessarias Vires Suppleie, tak przedko niepozwala. Gdyby zas Woysko y Jm P. Hetman Zostali pode Lwowem postarzmu K:M: robowe Militare Białami y Sierbotą denudabitur. kiedy ich wobytnich na forteczę Kamieniecką Zazyc potrzeba bendzie.

Czekac zaś Pospolitego Ruszenia ktore sie nierychło skupi, iest dac czas y dobrą Nieprzyiacielowi. Lecz rozpuscić sie, y assecurowac ich Kraiach y Exponere Pericula ostatniego Rzpltey a te wszednym Sobie Naymy Zawisły Pospolitem Ruszeniu, ktorego ochraniac czczeba tanquam Pupillam Oculi. Zadne to Vires na Zemby iuż z Woyskiem exponerentur in Insultibus tak Sobie Tego Nieprzyiaciela.

Nie widzi tedy Jm P. Hetman Zadney Rzpltey in Contrarium rzadzey, Czemuby sie ta Jego ochota y Przysługa Niemiła K:M: y całey podobac Rzpltey. Ktorey nie iest Snadzey Celi tylko zaszczycac Krwią y Piersiami swemi całość Rzpltey Dostoieństwo K:M:, y tot swoim Salutem.

Ambitio circa Regnum.

Chan Tartarorum, cum Stephanus haud ita Nuper Optimus Fortissimusq Poloniae Rex obijsset, in Conuitis de creando Rege, Ipse quoq per Legatos interuenit: Dicit et Proposuit ista: Potentem se esse et posse Myriades aliquot Equitum (Vera sunt) educere e Suis terris: Poloniae tuendae Vel augendae Item

frugalem se et continentem esse, ac sine Ullis Ciborum deliciis. Sola Equina in fame contentum. Tertio quo ad Religionem de qua disputari audiebat. Tuus, inquit Pontifex, Meus Pontifex Esto, Tuus Lutherus meus Lutherus esto, Si risu excepta legatio fuit, Nemo quærat, effuso maxime. Et ecce Hominem paratum Omnia sacra et Deos deserere regnandi Causa.

Violentiæ exempla per quam Erepta regna.

In Parthis Orodes regnauit, Ille qui Crassum Consulem Romanum Victum iactat et occisum. Is cum senuisset in luctu ob Pacorum Filium, a Ventidio cæsum, aquæ Intercutis laborauit. Neq longe iam a Morte quam tamen longum Phraati Filio Visum expectare, et Veneno eam maturat. Sed id Contra fuit, nec aliud quam mota aluo, in medicinam abiit, et totius morbi Senem alleuiauit; Quod ille Indignatus (neq enim Pœnitentia subiit Scæleris, cui Vel Numen Videbat aduersari) ad Apertum Parricidium ab occulto transit, atq Hnem palam suffocauit. Iamne finis? minime. Catenata sunt Scælera, et post Patrem Fratres Triginta quasi inferias adiecit. Quis tamen Illius finis? Consimilis. Nam cum in Pace et fœdere, cum Augusto ect Cui et Signa Crasso Erepta remisit. hic Vicissim dona dedit, Inter alia Pellicem Insigni Forma Italici Generis. Quæ Prolem ei Genuit Phraatacem. Hic Ipse Vt adoleuit, Conscientia et Opera Matris Patrem interfecit. Bene. Bene. quid ni dicam. Tulit quæ meruit et quæ docuit, rediit in Authorem exemplum.

Imperium Fœminarum Infelix.

Cleopatra in Theatrum Veniat, a Paruula ad Nequitias libidines, et luxum facta. Tyrocinium fuit in Iulio Cæsare, qui cum Alexandriæ obsideretur. Illa Velut fati Præsaga, Fratrem Ptolomæum et potiores Vti Videbantur partes deseruit, ad Cæsarem translata. Nam et hunc Astum ad fallendum et tuto transeundum excogitauit. Portæ seruabantur atq exitus. Illa Apolodorum quendam inducit, culcita se Inuoluere et adstringere Vt Sarcinam. ac Sic in Regiam Vbi Cæsar deferre. Factum est deponitur ante pedes Eius, et ecce soluta emergit Venus non e Mari sed è culcita et Culcitellam mox se Cæsari Substernit. Nam ille etsi in medio Actu et æstu rerum, tamen et Ingenio illo, et mox forma ac lepore captus adamauit. et pretium Libidinum Adolescentula Necem Fratris et Regnum Ægipti tulit. Hoc Vt dixi Tyrocinium fuit? fallor. Nam Virgineam Prætextam iam in Amoribus Cnei Pompeii Filii paulo ante posuerat? quod credere Nos Plutarchus Bonus Auctor iubet. Credo tum, cum missus ille a Patre in Egiptum, ad arcessendam Classem et auxilia fuit. Sed hæc puella peccauit? Quid iam Mulier, flagitia cum ætate magis adulta. Post pugnam illam Philipensem, Marcus Antonius et Octauianus partiti inter se sunt operas. Vt alter in Italiam rediret et Veteranos in agris disponeret, Alter in Asiam et Orientem iret pecuniæ Vndiq corrogandæ. M. Antonio istud euenit; Qui dum Reges, Tetrarchas, Vrbes, Omnia discutit, et colligit. Visum et de Ægipto cogitare illa diuite, et Quæ offendisse Videbatur, non Semel auxiliis, aduersæ parti Submissis. Nam et Ipsa Cleopatra Cassio Suppetiata dicebatur. Itaq etsi Succinctus iam ad Parthicum Bellum, tamen, Q. Dellium Senatorem ad Eam mittit, et quæstum Simul et denunciatum, Vti in Ciliciam sibi occurreret ad dicendam Causam; Ach miser! ad Causæ dictionem euocas tuam mox Dominam et Arbitram et apud Quam fatalem seruies seruitutem. Dellius Venit, fœminam Videt, et Homo sagax quid futurum præuidet, quippe et Huius Veneres, et Simul obnoxium talibus Antonium notat. Itaq captare iam Hunc huius gratiam audacter monere ad Antonium iret, mite et Venustum Ingenium reperturam. Persuasit, et Conscia formæ erat, et pro Ea et spe quam agitabat, cultum et comitatum Sumpsit. Cydno fluuio subuehi se mollitter iussit, Naui aurata, remigio argentato Velis purpureis, ad modulos Tibicinum et Citharædorum. Ipsa recumbebat sub cœlo aureo, gemmis distincto, Pueri formosuli habitu Cupidinum adstabant et ministrabant quidam Ventulum ei facientes. Virgines et Ancillæ instar Nimpharum, per fora et tabulata Nauis Seminudæ splendido tectæ Vestitu, disponebantur. Ad ripam Vtramq frequentes ab Obuiis et Visoribus Aræ et Odores. Quid Verbis opus passim Voces (et res ita erat) Venerem ad Bachchum Venire comessa

Iam propinqua Antonio erat, et ille magnitudinis Romanæ scilicet retinens Maiestatem pro Tribunali etiam sedere, atq; eam expectare, quid nisi Supplicem, et excusaturam. At Vide fiduciam, recta ad Hospitium abit, et Antonius ab omni cœtu destitutus, relinquitur solus. Itaq; Submittit paululum fasces, et ad cœnam eam Inuitat; recusat, atq; excusat, Quid iam Antonius, male sumptam Personam abiicit, et prior, atq; Vltro ad Eam Venit. Cœnat ibi, edit, et bibit Amorem. Quem illa non tam Vultu, Vt aiunt, quam Verbis et Ingenio inspirabat; Quæ Vtraq; tam mirifica possidebat, Vt Semel audita caperet et deuinciret. Argumentum Sane Ingenii, quod Varias linguas docta, Hæbreum, Græcum, Arabicum, Æthiopicum, Parthicum Sermonem efferret, Scito et Natiuo cuiusq; Sono. Hem mi Antoni quid facis? Ictus es habes. et Omisso Omni bello, aliam militiam militas, et cum tua rea in Ægiptum, id est in Casses et Carceres Eius Vltro abis. Ibi quæ deliciæ Luxus, Conuiuia! Non Fuluia tua te abstrahit, mori in Angore et æmulatione adacta. Non postea Octauia Noua Vxor: hæres peris, Ipsa tecum, et cum Vtroq; (infælicis fæminei regni Exitus) Ipsa Ægiptus.

Quid Messalina in Romanis? illa Seuitiæ Auaritiæ Impudicitiæ Impudentiæ, Omnium flagitiorum (fas sit in illa sordida tali Verbo Vti) cloaca. Hæc Vxor erat Claudii Imperatoris; Nomine quidem, Sed quæ Ipsa et liberti Vt Elephantem Paruus Æthiops regebant. Itaq; iure hanc pono Inter Imperantium expla. Omitto cædes tot Nobilium, quas patrauit, tot exilia et fugas, in libidine non credo ab æuo tale monstrum fuisse. Quotidie Adulteria, Nouæ Conditiones, et admissarii, nec clam sed in Ipso Palatio, coram Matronis et Viris, quasi infamia delectaret Veneriebatur. Quin Noctu Veste tecta, et Messalinam dissimulans, ad Publicum Lupunar ire, solita prostare, inter infælices illas Victimas, cellam suam et Titulum habere, accipere æra et poscere, et explere libidinem, nec satiari. Quid etiam? Marito Ipsi illudere, et hunc adigere, non testem flagitiorum sed exactorem. Vide. Erat Mnester quidam Nobilis Pantomimus in quo ardere mulier cœpit; et pro sua Verecundia solicitare Ipsa, et poscere. Ille subduxit et renuit Principem reueritus, Siue etiam Veritus ne Thorum eius non impune macularet. Mulier ad hoc ridere. et Quid agis inquit: Si ipse Claudius Meus iubeat, parebis, Incredibilia Videbantur fiunt. It ad Maritum persuadet illi stipiti, Vt Mnesterem Vocet. et iubeat in Omnibus dicto sibi audientem esse. Factum est et mox Histrio libere, quasi Iussu Dni, res Dni egit. Estne quod Supra etiam possit? reperit mulier. Vulgaria adhuc hæc Probra Videbantur. Nouum excogitat et cui post factum Vix sit fides. Erat C. Silius Romanæ Iuuentutis Pulcherrimus Hunc allicit, fruitur, et palam in Amoribus habet. Præmium etiam eorum facit Consulem, Opes et decora Aulæ ad Eum transfert. et iam Colebatur Velut alter Princeps. Non est satis. Oportet languentis Voluptatis nouum aliquod ec condimentum. Itaq; hæc addidit. Vt Maritum eum palam caperet. Viuo Marito. Viuo. Principe! Principe. Nec longius differtur, quamdum Maritus Hostiam iret, et quasi de Compacto paulum secederet. Tum Nuptiæ et Nuptialis tota Pompa. Flos Senatorum et Equitum adsunt, Mensæ apparantur, lectulus Genialis sternitur. Auspices adhibentur, alia Solennia, quin et in Mariti gremio, Noua Nupta recumbit. Oscula, complexus, et reliqua coniugalis licentiæ. Dum Scribo, Stupeo, et adhuc etiam Claudius nec excitabatur: nisi liberti et in quorum Manu res erant metu mutationis eum commouissent. Itaq; tandem finis fabulæ Impositus. Venit Romam, tollit æmulum, et mox Coniugem. Nec id quoq; Sine astu liberti.

In Galliam transeo. Vbi Reginam Video Fredegundim, nec scio an scelestius aliquid Sol Vidit. Ea diu Pelliduarum Reginarum Chilperici Galliæ Regis Vxorum. Alteram Andouiram Vt pelleretur effecit: alteram Galsuindam per Insidias occidi curauit. Ita totum Chilpericum et Sola iam possidens legitimam Vxorem et Reginam egit, Sed pro ingenio parum fidam. Nam cum Landrico Magistro Equitum furtum consueuerat, et res Marito casu quodam detecta fuit. Ibat Venatum, et Vxorem Conspicatus quæ capillum comebat, et lotum siccabat

Listij Parisa Krolewicza Troianskiego do Helenij Greczkij Zonij Menelauszowej

Daleko Sliczna Pani, chwała twoia słynie głosno, brzmi sława gładkiej twarzy twoiej. Na Ktorą ij Ja zdiedzicznych Kraiow swoich tu przyiachawszy, bijwszy W Oyczystich Kacieb moich Panem, dzyśiay tu wtworim Panstwie Stałem sie Sługam twoim. Jeszcem cie nieznał, a iuż Kochałem sie w tobie. Zaczym przyczyną mi była Zem opuściwszy Swe Krolestwo własne, tamże ij Rodzicow Swich odiachawszy wodległą Ziemię twoię przypłynąłem ij tobie gwoli przesz Niebespieczne morze zeglowałem. Czego mi nieżał, kiedym tak gładką ij piękną twarz twoię oglądał. Rodzicielka Mnie tu Kupidinowa, Sama do Ciebie strzaskiem wij prawiła ij tasz doda: Ja ij pogod Szczęśliwych, ij Wiatrom Mnie tu stawic Kazała, dawszij mi Swą Boską zoto Słowo rękę że mi za Jabłko, Ktorem Jeij przysądził, Ciebie Swich czasow dać miała za Żonę. Czego iako mi Matka powiedała: Ze: Sobem wpowieciu miał dobre otuchy, bom się zplomieniem iakim si Urodził. Ktorij Sam Starzec Priamus Moy widział, y Duchem Swiątym, ten zapał zrozumiał, Ktorij Mnie dziś pieczę. Zem tu iest gosciem u Menelau: sa, Dobrij Znak ze sie przijmkną y do Ciebie. Dobrij Początek ześ mi rękę dała gdyż mi się z tobą przywitac zdarzyło. duszkosz poprawić na Kobiercu tego. Dziela o tobie ludzie powiedali, alem ia ieszcze coś wiecej obaczył. Znac ze wysłowic trudno tego było. Czym cie nad ludzie Vćili Bogowie. Ty acz mi ską po twich pociech oswiadczasz, bo ledwie ześ raz taskawie pojrzała, ij ze trzy Słowa przemowiła do Mnie. Ta nieluczłoscią zadaiesz mi rany, tą swoią wzgardą w Nienawiść Mnie bierzesz. Ledwo zem w oczach nie stał od Wieżerzy gdyś mi sie na złosc Ztym chłopem pieścił. Juzem ij Oczy Kieliskiem zasłaniał, zebij mi na to patrzyć niedały. Juzem ij wzdychał, lec niezałuiąc. A tys Złodzieysko w Smiech to obracała. Jedno co mi Sie z tego coś niestało Kiedy cie Balamut ten przij Mnie całował, a tij zebyś Mnie tym bardzej drażniła Zmyślałaś sobie powolnosc wszelaką. Daij mnie tak zabit drugiraz Będzie. Tij Mnie te darmo oskomiy czynisz, bo cie bez tego Serdecznie miłuię. Nietrzeba Ostrog Koniowi do Żłobu. Zie bez Serwetij Komu głod dokuczy. Jesli to czynisz, zebyś mnie trapiła ij tym mi pewnie Serca niezepsuiesz, bom się Tyransko na wszystko odważył. Dufam ia iednak Bogiem z przod Wyrokom, a potym twemu Wielkiemu baczeniu ze się przeważnym nieskryjesz Strzałom Ani Rogowej twoiej przeciwić się będziesz Ktora W Miłosci darami

szafuie. A ia odpisu twego wygladaiąc. Serce nadzieią lacno bendę karmiel, aż sie pomyslney doczekam pogody.

Respons Heleny

+ Na lekkomyslną kartę twoię ktoraś wstydliwe oko moie zgwałciel, niewiem sama iakobyc odpisac, bom głupia wtey mierze, a tesz takie Wszeteczenstwo coś V Mnie nowego. Niepisał nikt do Mnie iako żyw, y Iam tesz nikomu nieodpisowała. Tyś pierwszy sam był iak bez wstydu smiały i żeś sie wazył, a Niewiem zkądci to Małzeńskiey doswiadczać sie wiary zdradliwie. Aleś Vchybiel Toru, nietędy do Kolna pewnikiemby do Wisły Kendy takich pławią ziakiemi twoia rzecz. Ia iuż mam swego, ktoremubyś Baczmagi wycierać niegodzien. Iestem czegom godna. dziś Krolewską żoną. o Burkownika żadnego niestoię y Kat go prosi by sie we Mnie Kochał. Gniew mi acz słuszny tak odpisac kazał, abyś na potym brał to sobie wrozum, a drugi raz wiedział, iako szafowac piorem. Żeś sie tu zatlukł, Iam po Cię niesłała. Tasz cie niech Wenus odprowadzi nazad, ktora cie darmo wten tu Kray zagnała. Mną szczęscia swego Tobie niech niepłaci. bo mnie wswey władzi iak żywo niemiała. A iam tesz z cudzey iuż wyszła opieki, procz Męża dzisiay nikogo niesłucham. Ty sie boskiemi niesczyć wyrokami, bo wtych wstecz nigdy Fortele nieidą. Raz mnie Iednemu wstan Małzenski naznaczyli, a związek Myłosci dwie ma niepłaci. Slubowałam wiarę Menelausowi, Paris nie Papież rozwody nakazowac, ani tesz Diabeł Sacramenty łamać. Kto sie gdzie ziakiem płomieniem Vrodził, tam go niechay gasi Kendy mu sie wznięcił. Tu o Goscinne zapały niedbamy. Salamandry sie tu V Nas nierodzą. Nasi tu Ogien wodą gaszą. Ia tesz przysmakow żadnych nikomu nieczynie. Własnemu iestem powolna Mężowi Gosciowi kwoli niepowinnam płakać. Kiedy ten zemną V stołu żartuie, ktoremu wszytko wolno wdomu czynić. Iesli sie co komu Inszego mąci fortel porwac sie ze snu, a we sny niewierzyc, bo sie tu Wam to pewnie niewyiawi, coscie wswey głowie sobie Vknowali. Sromota y to lepszego nizli sam lżyć y Vsczipliwem skalowac piorem. Bynamniey fuki owe niepotrzebne, bo tu iak wtargu nikomu nicz taniey niedadzą, y na Niemby to nieprzyschło, by wiedział miałby zto Serca y Sieły zeby sowicie odchłopał drugiemu. Atoli go ia plotkami temi frasowac niebendę. połknę choć gorzko, tym to zawieraiąc. Vczyniwszy to, ze mi na twe basni odpisac przyszło. Cale cie zwszelkiey przyiaźni kwituię chcąc abym Ci tym twe ostre potempiela zamysły a pierwsze wstępy myłosci obrzydzić mogła. Przydzieli więcey do rąk moich pisanie twoie, kozde wkominku albo wPiecu bendzie, iezli go indziey Dziewczęta zdrapawszy niezaniosą. Wieręby daley, bo Was tu Iusz znaią.

List wtory Parysow.

Kałaiawszy nafukawszy Bog zapłac y za to żeś wzdy odpisała. A za Sczęscie zdarzy ze list moy przyiąwszy y Mnie nieporzucisz. Mam ia to za znak przyszłey łaski twoiey. Ktorey chociażeś namnieyszey otuchy niedała, Serce mi iednak wątpic niekazało. A ia com winien ze sie Kocham wtobie, czego trudnobym snadz miał zataic, bo Myłosc gość niezbyty Dzwon niezataiony poszło coś na Dudy ktore nim bardzey gnietą, Nim bardzey sciskaią głosnieysze zawzdy zwykły sie odzywac, a zakryty Ogien Dymy wydaie. Ale iakosz sie zapalic niebyło, gdy Sama Wenus Iskry rozdymała, ktora iak piszesz choćże władzi niema, Sercem twym przecię wolno Iey kierowac. Ta mi to rzekła, ta mi slubowała. Ze za pogodnemi czaszy ty sie rozgosciszwmych pokoiach Sama. a Ia ztobą wesołe mam trawic godziny. Mnie żadna wMyslach płochość nieuwodzi. Bo to Bogowie kazali mi czynic, zaczym tracic wtym nadziei niemogę, żebys ty kiedy niemiała być moią. Ale opusczwa Boskie Obietnice, ktoszby twey twarzy był Nieprzyiacielem, ktoszby gładkosci twoiey niemyłował. Komusz cudne choc czudze niebyło miłe, zwłascza gdys Tego, ktory Cię niegodzien wPiesczoną piętę przesz Trzewik całowac, a daleko mniey tknac sie Ciała twego. By go

Zabito tylko sie niegniewaj, bo sie tego bardzey niz Onego boię. Dobrasz Psu Mucha a chłopu Marusza, Piekną Helenę nietam napisano, Fortuna Sama bendzie to wiedziała co ztak nadobnym stworzeniem Vczynic. A ty tesz Prostaczką nielendziesz byś sie zasadzac przeciw temu miała, Albo tym gardzic, czym cie szczęscie raczy. Vstąpię placu Menelausowi, we wszytkim y Innych wdzięcznych pociechach, wtey ani kroku ktora sie tknie ciebie, bo bez tey Swiat mi y żywot niemiły. Ani sie bendę wtym Papieża radzieł, Iesli z Heleną na Kobiercu stanąc. Ani samego bac sie bendę Diabła, ze z cudzey żony swą własną Vczynię, Wczym poki skutku pociechy nieoglądam ruszę y wpiekle pogrzebione dusze. a bendę dusznie swoiego dopinał. Bogom a Tobie dawszy wszytko wręcze.

Odpisz Heleny

Juz sie to wprawdzie wogień obieczało cośkolwiek miał do Mnie więcey napisac, atoli iescze tym sie raczzeć odpiszuię na twoy list zuchwały. bo Mnie Vsczybli Mężowe ruszyły. iakiemi sie nań nikt dobry nierzuczał, Niechłop, ale Krol y Monarcha Lacedemonski, o tobie sie niepyta ktoś y kędys sie rodzieł, bo Same Kozdego Sprawy wydaią: a Vmysł lekki powagi niegodzien. Ale choć wiele o sobie rozumiesz y Iam zogona Sroce niewypadła ktośkolwiek sąm iest, to O Mnie rozumiey, zem ia wMałzenską wiarę nietykana. Cznota mi niegosc, ani niezwierzyna, a chociaż wPanskich opływąm dostatkach, y swych pomyslnych zażywąm roszkoszy nigdym wVcciwym Swym nieszwankowała, anim Vszczerbku wsławie nigdy miała. Niewiem zkądci otucha do Mnie rosciе, bo podobienstwa do tego niewidzę. Milsza mi ztym Smierc, niz ztobą wesele, a tesz za Naszych czaszow niesłychana, zeby kto żonę cudzą miał porywac. Poznoś sie oczknął po obiedzie złyską. To czego pragniesz opanował drugi, a wydrzeć trudno Krolowi Męznemu, Trudno namowic poćciwey Małzonki. Moy Pan niezaiąc. a Iam niedorotka, Nieradzyłabym y wgłowę zachodzic bo Kanikuła nienazbyt daleko. Aleć y szaleć takiem nienowina ktorzy na wiatrach Swoy rozum sadowią na tycheś y Ty podobno wyczytał. zebym Ia ztobą Slub kiedy brać miała. Juszę mey daley niekus Statecznosci, ani mnie przywodz na taki Hak Cznoty. bo ia o żadne twe chęci niestoię. Wolno sie przespac ie zli wgłowie szumi, albo zawczasu zabiezec temu, zeby sie bąci wgłowie nieroili.

Epithaphium.

Vti factum, ita factum.

Iacet hic.

Si iacere potest, cuius Viuentis perpetuo fuere in motu Virtutes.

Quiescit.

Si quiescere potest, Cuius Viuida Mobilitate tot Patriæ Nobilitatæ res:

Andreas Samuel de Dembiany Dębinski Castelanus Biecensis, et Antea Subdapifer Cracouiensis et Capitaneus Bendzinensis etc.

Quibus si quæris Maioribus Ortus.

Iis quorum Humeris, tanquam Atlantibus Archiepiscopatus Gneznensis, Semel, Castellanatus Cracouiensis iterato, Summa Patriæ Culmina Regio lateri proxima, reliquæ sine Vllo discrimine multo Numero impositæ dignitates

Propius si accedis

Nepos est Valentini Dębinski Magni illius Herois Summis suis præcipuas Regni dignitates prætergressi Virtutibus. Supremi Regni Cancellarii ac tandem Castellani Cracouiensis.

Vita Mente et Animo Qualis.

Adolescentia Germaniæ Galliæ Italiæ Peregrinationem sibi accepit.

Iuuenta Magni Illius Stephani Regis Patruelis Cardinalis Bathoræi Aulæ moderatorem Vidit.

Virilis ætas Sedulum Reipublicæ Negotiorum Atlantem assiduum.

Congressuum Publicorum Achatem habuit.

Vnde Quæstor Ærarii Magno Reipublicæ cum Bono, Tricennis Millibus Thesaurum auxit.

Dictator ad Comitia Generalia multocies, Judex Tribunalitius sæpius, et Solymano Turcarum Imperatore Patriam Infestante Regi Consiliarius Bellicus datus exstitit.
Senecta adeoq; tota Vita Mores Compositi, Nulli Virtute, Nulli pietate secundus, In Sago Strenuus Miles, In Toga Judiciosus Civis, Nemini Molestus, Ob. gratus, Rector Bonorum Victor Vitiorum.
Ab Ipsa tantum Invicta Victus morte
Parere eñ Juri quod Secum attulit debuit.
Nec ab Ea potuit ēē Immunis quæ omnibus Communis
Quem licet rapuit et abstulit,
Non tamen more suo citas de Eo tulit exequias
Siquidem
Tam famæ Virtutis gloriæ quam et Dierum plenus.
Ut pote
Anno ætatis suæ Nonagesimo
Huic loculo oculos suos
Somno diuturno præmendos Senecta Viridi Virtutibus radiantibus intulit.

~ Aliud. ~.

Illmo Fortissimoq; Comiti
Stanislao Lubomirscio Sebastiani Filio
Fortunatissimo Exercituum Regni et Magni Ducatus Lithuanici Contra Osmanum Turcarum Monarcham Sedibusq; suis excitam Asiam et Colluviem Chani Tartarorum Ipsismet Præsentibus Imperatori Suis Honoribus nitide strenueq; functo. Heroi.
Ad Salutem Labantis Reipublicæ Nato Propagato.
Ob Decus Patriæ Amplificatum, Pacem feliciter Stabilitam.
Quod.
Mentis Magnitudine, Luce Virtute Fortitudine Comite Justis de Tyranno Vltus est Rempublicam Armis, Periculosissimam abolivit confœderationem, Virtute Invidiam Vicit, Pristinæ Accessimus libertatis Vindex fuit.
Insignibus Virtutibus ac Meritis Ejus Domi Forisq;
H. M. D.

Minax allocutio Francorum ad Batauos facta bello sese accingentium ad Profligandam Holandiam.

Saluete Batavi
Bene est si Valetis, et Animis et Armis
Gallus Gallicinium cantat Horridum Bellicum
Euigilate et exurgite.
Illico diu cecinit. Nunc posuit otium
Unde Exclusit Basiliscum bello
Quo Vram afflabit libertatem.
Batavi estisne pauidi?
REX LILIGER
Inter Potentes Europæ Reges Potentissimus
Vicinus Vester est et Hostis
Semper aliquid malum propter Vicinum malum.

Molietur et emollietur
Vt tanta suorum Armorum mole
Vos præmat, opprimat.
Gallus et Gallinæ Filius Albæ
Fortuna Coronam Francicam ambiuit
Vt eam acciperet Ludouico XIV nupsit.
Si Maritus Vxorem hanc reuerenter habet
Non factura est Diuortium.
Procul estis a Turca
Sed in Gallia Vester Turca erit
Qui Vos armis suis torquebit
Vt nulla Calamitas est sola ita nec Vestra
(A Vno latere Rex Franciæ
Ab Altero Monasteriensis Epus
In Viscera Vestra grassabuntur.
Incendiis Ruinis cædibus
Alienum quæritis Auxilium?
Hispanicum deseruistis, et ea Vos deseret
Aut Vobis opem ferret Speciosam periculosam
Dania Vos non Iuuabit.
Quia Vos non Iuuistis Ipsam contra Suæcos
Nam Beneficia Eousq sunt grata, dum videntur excolui posse
Vbi multi anteuenere pro gratia odium redditur.
Anglia quiescit armis non Consilis.
Luctatura hunc ludum Sanguineum
Non expectatura Catbastropben
Priusqm huic bello miscuerit arma.
Insula est Suæcorum Misericordia.
Quod cupiunt capiunt quod defendunt retinent
Immo sæpius Dominantes promittunt opem non mittunt.
Cadente Quercu quius ligna colligit
Respublicæ sunt Velut columbæ
Reges sunt Accipitres
Hi istas quomodo possunt Vellicant capiunt rapiunt
Sola ratio Status!
Aureus Principum Vetustus
Alienum Nobis elicit auxilium
Dum Vnius non satis fida potentia Vbi minima est
Vultis ne causam belli contra Vos!
Speciosam a Vestris Hostibus accipite.
Veram Habete
Id in summa Fortuna æquius quam Validius
Sua retinere Cæcitate Domus
De Alienis certare Regia Laus est

Cogitate itaq; Batani
Vestros Auos et Atauos.
Horum induite fortitudinem, Tenete bene libertatis Pileum
Nam Gallia Ventosa est
Eius Rex Aura Dominationis tumet
Rex Galliæ, Rex est Asinorum
Si Vos Subiugabit eritis Asini
Sub hoc Iugo non erunt Liberi
Nec Vestri Liberi, nec in posterum Posteri
Pugnate Fortiter Mercatores, Vrâ res agitur
Iam adsibeatis
Pro pipere Nitratum Saluerem, pro Vnis gladios
Pro lucro plumbum, pro Sericis Bombardas
Este Ceu Muri Atheneï
Ne iactum in Vos Dicterium; rursus fiat Verum
Magnis Suborientibus Rei Bellicæ Tumultibus, magna quoq; pericula merito timeri.
Respondeat res Vrô eminenti Titulo
Nec Vos Præpotentes Sitis Impotentes
Inuocate Cælum
Ne Gallica Lilia floreant in Vris agris
Ne Monasteriensis Epûs Vrâ Inspiciat Tempa
Sed regrediatur in Suum Monasterium
Dicturus Mundo et Bello.
Vltimum Vale.

Responsio Batauorum.

Salue Galle et Faue
Bene est si Vales Valide et Batauis faues
Sin Secus Vide ne ex Gallo fias Capo
Dura et dira Methamorphosi
Sed quam Tu aliis optas
Caue ne Ipse patiaris
Sic ars deluditur arte.
Et Vicem pro Vice redoam tibi Amice.
Nos Vero Batani non Sumus pauidi
Immo Vero Vti Lilia Leones
Ita Nos Lilygerum minime timemus Regem
Tu Vero Galle, et Galinæ Fili Albæ
Sit Nomen et Omen hoc opus
Fortunam reuerenter Gabe
Ne lapsu grauiore cadas
Eheu Rex Ludouice
Vide ne sis Ludo Victus Fortunæ
Si thesauris aut Nummis Superbis

Et his quoq; Superabit Belgium Fœderatum.
Si exercitu Innumero, et Maxima Potentia
Hæc talis deest Nunquam Holandis,
Cæterum Tu Omnes Alios Vis Tibi Subesse
Te Omnes Volunt et optant aduersis Subesse
Immo in mundo non esse
Magnæ Naues, Magna faciunt Naufragia
Magne Rex, Vide ne magno ruas Casu
Fortuna non est Fortis
Immo Vitrea dum splendet frangitur
Et Constans Solum in leuitate Sua
Quod attende et perpende
Diligentissime
Vis ne? Vt Nostra dicamus auxilia
Auxilium Nostrum a Dnō, Qui fecit cœlum et terram
Post, habemus quoq; auxilia Humana
Regum Principum Rerumpublicarum.
Marte et Arte Potentissimarum
Quibus fidere magis fide possumus
Quam Tu tuæ sorti Potentiæ
Hispania Nobis Opem feret et Opes
Id requirit fidum quod pepigit fœdus
Et Ipse rerum ac Regni Ordo.
Anglia Vero Nos Iuuabit in Omni Angulo
Angli eruat Nobis Angeli
Et Pace et Bello.
Rosæ plus Valent in Hortis quam Lilia
Et Britani Fortiores Gallis
Suæcia erit in Vos Sæua
Nos fouet et fauet.
Gothicus Leo, Leoni Belgico Amicus et Fœderatus
Silemus Silentio Maturo de Aliis.
Ne tuo more ac Ore Ante Triumphum Videamur canere Victoriam.
Rex Gallorum Rex Asinorum.
Leo Vero Batauus, Asinos non reformidat
Ergo in Arcadiam ad Pecora Arcadia est relegandus.
Monasteriensis Vero Epūs
Redeat Melius in Monasterium et Marti ac mundo dicat Vale.
Ne fortuna Eum deserente
Deseratur ab Amicis Profligetur ab Inimicis.
Et Sibi Ipsi Vt Turdus malum afferat
Bella acb minime Bella.

Facile arripiuntur non facile finiuntur, & semel incepta revocari non possunt.

Nisi aliquo fine finiantur
Quo non semper victis respondet
Vide Galle, moneo fide
Ne extrema gaudii occupet luctus
Et Tu alieni appetens, sis Profusus Tui
Vale.

Nisi aliquo fine finiant
Quo non semper victis respondes.

Sermo Gementis Polonia
Ad Regem Serenissimum Joannem Casimirum. 1666.

Infelix Rex Casimire
Cur Poloniam tam dire
Flagellas Scorpionibus?

Illa te nudum prostratum
Jesuitam desperatum
Manipium Gallorum

Exulem, vagum, abjectum
Non habentem Suum tectum
Vexit ad Solium.

Illa rursus latitantem
Pre timore vix spirantem
Traxit ex Silesia

Magno conatu, Sudore
Effuso multo Cruore
Certavit pro te cum Suecis

Aurea nibis mutasti
In ferrea transportasti
Saturni illa Secula.

Quae Magni Principes Nostri
Quorum Vias tu non nosti
Dilatarunt sanguine

Imperium hoc auxerunt Imperium hoc auxerunt
Templa DEI exstruxerunt Templa Dei exstruxerunt
Tu evertis omnia Tu evertis omnia
Ukrainam Livoniam Ukrainâ Livoniam
Russiam et Smolensciam Russiam et Smolinsciâ
Indigne successor perdis. Indigne Ssor pdis
Te ad Scelus connivente Te ad Scelus connivente
Nec gemitus audiente Nec gemitus audiente
Tuorum subditorum Tuor Subditor
Sunt sublata cuncta bona Sunt sublata cuncta Bona
Majorum Tuorum dona Majorum Tuorum dona
Regia, Ecclesiaeq. Regia, Ecclesiaeq
Magnos Cives Poloniae Magnos Cives Poloniae
Murum et Scuta Patriae Murum et Scuta Patriae
Proscribis injuste Judex Pscribis injuste Judex
Fastidis Viros gloriae Fastidis Viros Gloriae
Armas Viros Stultitiae Armas Viros Stultitiae
Scurras et Moriones.
Hos adornas hos evehis Hos adornas, hos evehis
Cum his Rempublicam geris Cum his Rmpblicâ geris
Tradis in praecipitium. Tradis in Cpcipitum
Te regnante Christiani Te Regnante Xstiani
Quantum Sanguinis Pagani Quantum Sanguinis Pagani
Effuderunt in terram Effuderunt in Terrâ
Quot homines innocentes Quot homines inocentes
Constrinxerunt ferae gentes Constrinxerunt ferae gentes
Catenis compedibus. Catenis, compedibus
Quot castra et Legiones Quot Castra et Legiones
Veterani et Tyrones Veterani et Tyrones
Scythico caesi ferro Scythico caesi fer.
Redux ab exilio jurasti Redux ab exilio jurasti
Et horrende pejerasti Et horrende pejerasti
Te defensurum pauperes
Te defensum in Pauperes

Ach quam falsa Tua vota Ach! qm falsa Tua Vota
Experitur plane tota Experit plane tota
Miseranda Patria Miseranda Patria
Quam ut Nero inflammatam Qm ut Nero inflamatam
Divisam et devastatam Divisâ et devastatâ
Semper cupis videre Semper cupis videre
Armis tuis atq prædis Armis Tuis atq ꝑdis
Promiscuè omnes lædis Promiscuè omnes lædis
Rava est monumentum Rava ē monumentū
Sanam mentem amisisti Sanam mentem amisisti
Fratris uxorem duxisti Fratris Uxorē duxisti
In Nostram pernitiem In Nostrâ pernitiem
Hæc te ducit, hæc dat legem Hæc te ducit, hæc dat Legem
Creare Nobis vult Regem Creāre vult Nobis Regem
In vita Tua miser. In vita tua miser
Ad nutum ejus te geris Ad nutum Ejus te geris
Malos ornas, bonos feris Malos ornas, bonos feris,
Uxoris Instrumentum Uxoris Instrumentum
Scythas Sacos armasti
His sanguinem propinasti
Miserorum hominum
Istis armis, non ex lege
Dare Nobis ius, pro Rege
Quidem quem nolumus.
Aquilæ Nos sumus pulli
Gallo serviemus nulli
Nec excerandæ Gallinæ
Liberas mentes habemus
Regem Nobis eligemus
Quem DEUS inspiraverit.
Aurum licet ademisti
Et pauperes reddidisti,
At gladios reliquisti
Tuendæ Patriæ.

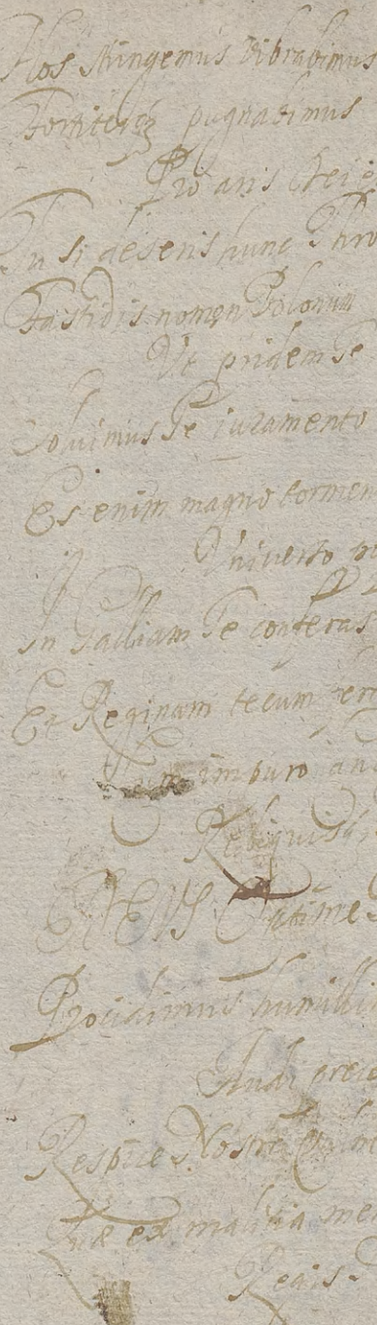

Hos stringemus vibrabimus
Fortiterque pugnabimus
Pro aris Dei et focis
Tu si deseris hunc Thronum
Fastidis nomen Polonum
Ut pridem te iactasti
Soluimus te iuramento
Es enim magno tormento
Universo populo.
In Galliam te conferas
Et Reginam tecum feras
Tum in puro ancellario
Reliquisq; Nebulonibus
Deus Optime Maxime
Procidimus humillime
Audi preces pauperum
Respice Nostre Cultera
Quae ex malitia mera
Regis Nostri patimur.

Copia listu do Krola Je^o Mci od Czesarza Tureczkiego.

Naywynieslejszy z Panow Wielkich wiary Jezusowey: Nayslawnieyszy z Monarchow Ludzi Messiaszowych. Rządczo Spraw Narodu Kazaranskiego, wszelkich Czci wyniosłoscią ozdobiony. Sławę y wszytkę ozdobę trzymaiąci Krolu Panstw Polskich Michale y Sprawco. Niech Sprawy twoie na Dobry Koniec przychodzą Jako Waś to Slachetne y Swiatu pożyteczne doydzie pisanie, macie wiedziec, ze za pomocą wielką Boską y za Zwycięstwem Jegoż Vciekaiąc sie Monarchowie przesli, z Maiestatami Swęmi w Obronę do Przodkow Naszych w Pokoiu zawsze zostawali, co y przeszłych czaszow od Naiasnieyszey wspaniałosci Naszey Bębny Chorągiew y Bunczuk Swiat oswieczaiące, Znaki Sczodrobliwey Łaski Naszey nad Narodem Kozackiem, Hetmanowi Doroszeńkowi dalizmy, Ktorego Sprawy na dobry Koniec niech przychodzą Ktory Vdaiąc sie do Vcieczki Swiata y do Sczęsliwych Progow od Boga Nam danych Vsługi swe Zyczliwe przesz Supplikę oddał. Jakosz od tego czaszu Statecznym y Sczerem, we wszytkiem Sługą Naszym zostaie. Co widząc po Niem iż Nieinaczey Sobie postempuie tylko iako Inszy Słudzi Nasi y Woyska Nasze z Woyskiem Kozackiem co przy Niem zostaią pod Cien Protectiey Naszey Czesarskiey y Panstwa ich pod władzą wziąwszy. Tak iako Insze Panstwa Nasze przestronne w pokoiu y wszelakiey obronie iako Monarsze należy y Naywyższey wierze Naszey Pomienionego Między Sł

gi Nasze poczytali y Panstwo wszelakie z Powiatami wszytkiemi granicą swoią Vczyniliśmy aby żadnym Sposobem w tey tam Krainie dostatkom Panstwu, y Samym Namnieyszey szkody niebyło y przedtym od Naiaśnieyszych Progow Naszych przesz list oznaymiono, y Napomniono Waś, abyscie w tych pomienionych Punctach Pactom dosic czynieli. Teraz doszło Naś wiedzieć, iakobyscie sie ruszyli osobą Swoią z Polskiem Woyskiem, na Pomienionego Hetmana. chcąc Samego y Panstwo pod władzą naszą zostaiące ruinowac. Prawda ześmy mieli wspaniałoscią Naszą w Anadoliey zimowac, y iuz Nakierowałem sie był Naiaśnieyszą powagą Naszą: ale teraz z tey przyczyny nieprzeprawiłem sie y na dawney Stolici w Konstantinopolu zimowac bendę bo mąm dla tego Wielką Vrazę. Potrzeba tedy abys według przeszłego y Teraznieyszego wspaniałych listow posłanych. Napomnienia Pomienionemu Doroszenkowi Hetmanowi y Woysku Jego Kozackiemu, także Panstwom y Powiatom, żadnym Sposobem Namnieyszey szkody nieczynieł. Ale według Pact poprzisiężonych z tych mieysc na Ktores przyszedł nazad powrocieł do Panstwa swego. Aby tak z swoiey Strony iako od Woyska twego Samemu albo pod władzą Panstwom Jego y Powiatom szkody y rabunku niebyło. Albowiem iesli bendzie to złomanie przysięgi, y zepsowanie Pact y Słowa niedotrzymanie z strony twoiey wszakże z woli Boga naywyższego, y Gniewu Jego Ktory iest powodem do wszytkich zwycięstw, y Wielkiego Proroka Naszego Machomet Mustaffi Ktoremu Pokoy niech bendzie Znacznymi cudami, Naywspanialszą y Naywielmoznieyszą Osobą swoią zaraz na Wiosnę Ktora Kozdego Vwesela z Niezliczonem Woyskiem Nieprzyiaciela szukaiąc ruszę sie na Ciebie y zapewne poydę. Masz wiedziec, y pogotowiu bądz Stawić mi sie na placu. Pokoy na Prawdziwey drodze bendącym. Data Polska w tym liscie d. 3 Oct. 1671

Copia listu od Achmet Baszy Wezera Czesarza Tureczkiego do Imx Podkanclerzego Koronnego.

Z Wybornych Panow Narodu Messiaszowego. z Przednych Vrzednikow Ludu Jezusowego Panstwa Polskiego Kanczlerzu Andrzeiu Olszowski. Niech Sprawy twoie na dobry Koniec przychodzą. Przyiazni godne pozdrowienie przesławszy wiadomosc do wyrozumienia taka iest. Iż Naiaśnieyszy y Napotężnieyszy Czesarz y Monarcha Alexandrowi Rowny niech Bog Naywyższy przedłuża Sprawiedliwego Cienia Jego na ziemi. Do drzwi wspaniałych szczesciem stoiących, y wysokich Progow Niebieskiem podobnych, Przyłączonemu Hetmanowi Kozackiemu Doroszenkowi y Panstwu chcąc szkodzic Krol Wasz, Polski Przyiaciel Nasz ruszył sie y poszedł na Niego. Doszło to do Naywspanialszych Vszu Czesarskich z tey przyczyny roskazanie Czesarskie, aby Wąm do wiadomosci podac, y naiwspanialszy list swoy napisac roskazał. iako wyrozumiecie. Tedy to wspaniałosci waszey y Panstwu y poszanowaniu pożytecznego miec zechcecie, y iako postampicie respons bez odwłoki iako naiprędzey przysyłaycie. Narod Kozacki z dawnych czaszow do Hanow Krimskich Vciekali sie y łączyli, przesz ktorych do Drzwi Vcieczki wszytkiego Swiata Cesarskich Posłuszenstwo y należytosc z dawna oddawali. A mianowicie Pomienionego Doroszenka z szczodrobliwosci Czesarskiey Adziakiem y Kawtanem go darowano, y za roskazaniem

Czesarskiem, wtamtych Kraiach Hetmanem postanowiono, Sąm V Naiwyższey wspaniałosci mie:
dzy sługi policzony został. Panstwo y Powiaty, iako y Insze Panstwa, aby wpokoiu zostawały
ograniczono. Pomienionego Dorożenka w Protectią Panstwo y Powiaty wObronie chowaiąc
iako sie godzi Ogromnemu Maiestatowi zapewne zostaią. Co y Wy otym bardzo dobrze rozu
miecie. Jeżelibyscie od tego Postempku nienawrocili ktory przeciwko zgodzie y Pactom
iest, co sie ztego Vkaże od Naywspanialszey Strony Czesarskiey, z posłanego listu wyrozumie
cie. Boby przesz to Pokoy y Pacta od Was rozerwane musiały być. Wostatku pokoy na praw:
dziwey drodze bendącym. Pisane zAdrianopola.

Tłumaczył Kazimierz Zaierski Tłumacz.

Copia listu Imxcá Arcibiskupa Gnieznienskiego do Seymiku Sreczkiego.

Zapusczonego do Woiewodztw Wielgopolskich nagła wsciecz y zepsowana zgrun:
tu droga przeciwko Intenciey y woli moiey nazad mie cofneła. Takim bowiem ten za
wod Vczyniełem był Vmysłem, abym y Swiętą tę Aduentu stationem przy Catedralnym
moim mogł był odprawic Kosciele, y Nadchodzącemu WMciow MM Panow Rad ziazdowi
naydowac sie przytomnem. Gdyż zdawna pragnę nietylko affectem, iako dotąd czynię
ale tesz własną bytnoscią zyczliwych y Synowskich Rad, około Dobra spolney Matki
Naszey Miłey Oyczizny dopomagac. Od czego że Mie teraz exclusit ziachania Im:
possibilitas, tym większe wsobie czuię accendi desiderium. A to co in medium WMMPa:
now miałem depromere listownem donoszę, sposobem. Ktory ze listu excedit modum Vber:
tas Materiarum nie affectatio prolixitatis Sprawuię gratia bo dobrze wiem Verbis
Vt Nummis Vtendum. Seym przyszły Solicitæ WMMPanow o Dobru tey Oyczizny Curæ
partum nazwac mogę. Ex Consilio Dworu widząc ze go iako naidłużey zatrzymiwac
chciano, Rozumieiąc że Przeszłego Satis publicæ Prouisum było Securitati. Maiestati zas
Superabundanter gdy y Woyska Auctią y Pospolitego Ruszenia arbitrium Wrę
ce KImci dane. Zktorego Vst y Mnie y Inszym ludziom Wielkiem dostało
sie słyszec, iako cięszkie Skatule IKMci te Przeszłe były Seymy ob largitiones Nie
diskretnych Pretendentow. Naprzod tedy Dziękuię WMMPanom zescie per Por:
rectas Maiestatowi IKMci z przeszłych ziazdow Swoich Supplicationes Seym wy:
prosieli ktory zawsze pro Summo et Vnico Malorum Patriæ remedio Nasi mieli Przod
Kowie cum Voto, aby ten tak wnętrznym, iako y Postronnym malis ktore to Publicum
afficiunt et premunt przyniosł medellam. y ztym rozumienia moiego wyrażeniem
Ze wtym Seymie Crisim Oyczizny bydz kładę. Zktorego albo Zdrowie odniesie albo
Strzez Boze, na hak ostatney wolnosci y Swobod przyprawiona zostanie. Ta, co tyl:
ko nieskołatana tot Tempestatibus Ratis. Więc ieżeli kiedy to teraz Nam expedit
wszytkiemi dźwignąc ią Siełami, do czego niechcę WMMMPanow hortari, Vktorych nie
iest za łaską Bozą Nowy, ani Adscititius ten Zelus ale Auitus et Innatus bo Onym te
Woiewocztwa Innym tey Rzeptey Prouinciom Szczesliwie zawsze credensowały. Bez

dłuższych tedy præfacyi, Iako Dwoiakie tey Rzeptey Vpatruie, mala: tak Ie Nam Dwoiakiemi
leczyc potrzeba remediis. Periculis externis, ktore widomie Oyczyznie Impendent, Vires na iakie
sie zdobyć mozemy opponendæ. Internis zas Swobody y Wolnosci zachodzącym malis Prawem
zabieżec, y to co z niego wypadło w swoię wprawic Klubę. Do czego ten Sam, a Nie Inszy
czasz mamy. Pericula te iawne są y widome, Pierwsze y Nayblysze Vkraina Rebel:
lis Doroszenko Potęgą Ottomanską y Czara Moskiewskiego potuszeniem in Rebellione con:
firmatus; ktory nieczekaiąc Pory Iuż poczyna Osięgnione odwagą Wodzow y Rycer:
stwa między Bohem, a Dniestrem Fortece Infestowac. Krymskiemi y Białogroczkiemi wspar:
ty Ordami. A iako ImPan Hetman Wielki Koronny Krola Imu obwiescza iuż w tych cza
siech Bassa Białogroczki Temuz Rebelli we Przydziestu Tysięczy idzie na pomoc. Gdzie
y Wołoski Hospodar Emirami Porty iest Poruszony. Wielką w tym Boską nad Nami Opa
trznosc Vznac bendziemy powinni, ieżeli præsidia między Nieprzyiaciołami locowane
Temu wytrzimaią Stosowi! maiąc w zanadrzu prawie z Samych Mieszkańcow Nieprzy
iacioł, iako to iuz Braczławskie doznało præsidium, y anteuertit periculum, wyciąwszy Mie
skańcow, od ktorych toż ich czekało nisi præuenissent, Nuż dopiro quid non ausuri, gdy
wiszącego nad sobą, miec bendą Doroszenka zgotową pomocą? tak ze tylko niesłychac, ia:
kiego (czego Boze Vchoway) Szwanku tamtey garsci Odbieżałych od Starszyzny ludzi
y Prawie na zgubne Imię zostawionych. Ztąd na Nowe Rzeciptey przydzie zdobywac sie
Siły. Bo choć przy łasce Bożey tamci Vcaleią ludzie, y stationem dotrzymaią Suam, tak
rationabiliter rozumieć y wierzyc potrzeba, ze pracami bardzo nadwerezoni zostaną et
Imminuti belli Iniuriis: toc o Nowym Woysku myslic, y prouidere Temu potrzeba Seymo
wi. Swieza od Porty przesz Czauza przytomnego Hostilitatis denuntiatio y Obieczana
w krotcze przesz Vmyslnego Fecialem, Nowe od tamtey Strony minatur discrimen. y albo
Vkrainy cale odstampic, albo Bella pati tak pysznie detonat pozta. Od Tractatow albo
raczey Conferenciey z Comissarzami Moskiewskiemi Infectis Rebus Nasi Panowie Commis:
sarze powraczaią. Bo Car nietylko Postanowionych Pact Andruszewskich dotrzymac
niechce, Ale ie aperte zrucza. Kiiowa niechcąc oddac, Obieczanych Posiłkow y granic
Vmykaiąc. Wostatku. (co iuz plus quam Hostilis iest Actus) Tychze Panow Commis:
sarzow Naszych, aditu Stolice arcet, Mosty pozrucawszy popsowawszy przeprawy y ca
le zywnosci Vmknąwszy. A prawie sie iuz iawna zaczęła Hostilitas, bo iako mi ImPan He
tman W. WXLitew wiedziec daie, Kilku Kozackich Zadnieprskich Pułkow zemkniono kto:
rzy tamteczne infestant Pogranicze. Co Samo WXLitewskiego od Nas auellet Posiłki, gdy
propriæ muszą Consulere securitati. My zas iaką na to mamy gotowosc? Ktore Nasze są
Sieły? y iaka do resistenciey moznosc? y Iako Tractatus z tym Nieprzyiacielem Impossibilis?
Kto Nieuznawa. Ktory Osiadszy Vkrainę od swoiey non desinet Vwziętosci, ani sie ograni

czic pozwo

cżic pozwoli, y mislic zachoway Boze o tym nietrzeba, aby y ieden miał bydz pozwolony zagon. Ite
Nam raczey przed się brac należy resolutią by tam y zaledz a drapieżney Tey Bestiey Prædonem
Orbis, niepuscżac do Samsiecżtwa, z ktorym Leonina zawsze była y iest Societas. Co zaś tam
grandi et euidenti periculo opponere mamy? mature discutiendum. Czego sie od Krola JMPN
Spodziewac mamy? ktory (mali sie rzecz prawda) Seruato Omni Maiestati decore. naywięcey
O Nas y o Naszey Obronie myslic iest Obowiązanem. Bo iako My Panom Naszem Nostram o:
bligauimus fidem: tak Oni Nam ex mutuæ obligationis Vinculo winni defensionem. Co zaś
z siebie Samych do Teyze możemy conferre Obrony gdy sam z sobą rozbieram y Uważam Bog
Zna Iz totis Animi Viribus, et mentis acie collabesco, Bo pro argumento biorąc, quam ægre
Rzeczpta, tę garsc Woyska Sustinuit: ktora sie teraz Ordinariis składała periculis, iako
wiele Woiewodztw wpłacyjmu pozostało: Iako sie wiele z Comissiey Radomskiey dawnego
pokazało długu: ktora rzekszy prawdę potrząsnęła tylko Popiołem, ten Ogien, a niezagasiela
y na Pozor tam zapłatę pokazała, gdzie sæculis Woysko niewyciągnie: iako sie tu na więk:
sze zabierac y odważac sieły. gdy ferendis tam exiguis nieiesteśmy pares. Zolnierz dis:
solutissimus, tak wielkie brac nauczywszy sie chleby, ktorym cżała iaka iest Polska Vix suf:
ficit, gdy Numerus Woyska augebitur, albo mu większy daleko musi Zołd Rzpta pozwolic
albo in Direptionem ostatek tych Pustek Dobr Krolewskich y Naszych Mizernych poda. Iuz bo:
niem Zolnierz za Nic Zołdu niema, cale na chleb służy, a gdy mu sie wniem przesz Woyska przy
czynienie stanie Vyma, szukac on postaremu choć cum extrema ruina tamże bendzie chciał
gdzie sie plus o quam abunde nasycał. Myslac tedy o przyczynieniu Sił y Ludzi trzeba oraz
prospicere, co za Sustentament tegoż bendzie Woyska. Pospolitem zas Ruszeniem odpor da:
wac Nieprzyiacielowi Temu? iako Improportionatum bello tam gerendo quam trahendo Sub
sidium? gdyby tego Vsus posceret, kozdy co tylko ma rozum przyznac musi: Strzeż Boze
iakiego w Ostatniem tym Sił Naszych Zbiorku Szwanku? Actumby de Patria było. boby
nietylko Iey z kim Bronic, ale wostatku y z kim Oniey radzic niebyło. Tak to iest periculo
sæ Opus Aleæ. I przeto Przodkowie Nasi bardzo tego Antidotum ochraniali, ani Onym
tak iako tych czasow Szarzano! In Summo trzymaiąc to arcano, ze to tylko Ostentatio:
nis Causa bydz miała Militia iako Posuiętna V Owego Szata, ktory w Gardarobie swoiey
niewiele tych Odsuiętnych y powszechnich trzyma ozdob. Ale przecię præuideo ze sie bez
Niego y teraz nieobeydziemy, tylko zycze, aby wlepszy rząd y Klubę na Teraznieyszym wzię
te było Seymie. Zacno z przesłych Inconueniencyy ktore wszytkiem displicuerunt naprawic
co Niedobrego. Ostrzedz Iego Szafunku, na Co y kiedy ma bydz ta Krew ostatnia poruszana
przykładem Anni 1620 Constitutiey. A naostatek zniesc sie cum Maiestate zycze, za con:
fidentia: ktorą Poddanym In Communi Publicæ Salutis Cura z Panem miec należy. Co za Spo:
soby ma JkMosc y Swego y Naszego Ratunku in tam ancipiti widząc Rempublicam statu
Dana była na Seymie przeszłym Facultas ad Conferendum cum extraneis wtey Samey Materyi

obrony

obrony. Niech da rationem Jmx Pieczętarz na co tey zażył Constitutiey ktorey tak gorąco potrzebował y prawie ią Sine Publico assensu od Tronu Panskiego iussit. Mnie sie o niczym wiedziec niedostało, tylko ze z Hollendrami, iakis iest zawarty Sekretny traktat, o ktorym gdym sie badał y swiezo do JKMci pisałem, bo mi Intercapta z Jmx Podkanclerzem, ob Inaccessibilem Jego fastum correspondentia, anim dotąd odniosł responsu. a przecię tu iest taiemnie Rzeptey Olenderskiey człowiek, ktory Confirmationem tego przyniosł Tractatu, y praesupponitur ze bydz musiał y kiedy ratificatia Jego nastampiła. Alec y w Postronnych Posiłkach trudno zakładac mamy wielkiego fundamentu zasłony ab Imminentibus periculis. Bo ktosz dla kogo co darmo Uczyny. My zas co dac mamy chyba siebie samych, Ale iuzeszmy nie swoi. Bende rad słuchał Radzących w tak wielkim Punckie, y co tesz sam w miałkiem rozumie mo im znaydę pro Debito in Patriam Officio depromam. I tak z JmPany Senatorami MMPany y Collegami iako y z JmPany Posłami MM Pany y Bracią Woiewocztw Wielgopolskich poufale znosic sie zechcę.

A tak WMMMPanowie przy danem roznych listow excerptem, de externis ostrzegszy periculis y wysokiem WMMPanow consiliis Uberem podawszy Materiam, w iako naykrotsze zbiorę compendium, To co intrinsecus Reipublae statum afficit y teyże WMMMPanow Uwadze pro Munere meo podaię. Tym sie przed Bogiem zawięzuiąc ze w tym nullo placendi albo parandi komu Odii Studio laboro, ale zebym rad swobody y Wolnosci Oyczizny za Niegodnego Primastwa Mego Sine Naeuo et macula widział, abyzmy ią tak oddali Posteris nienaruszenie, iakozmy Ją z Naszych wzięli Przodkow.

Seym przeszły ktoremum sie pilnie przipatrował przytomny y przysłuchiwał, Nouam induxit Tey Rzeptey Formam Ziątrzywszy wprzod między sobą falsis Animos Ciuium Delationibus, y roznemi Proiectow Podrzutami zirritowawszy na całey Rzeptey Zamieszanie, aby sie komus in illo turbido obłowic dostało inaudito Exemplo. Nulla Causa aut fructu poruszona Pospolitem Ruszeniem Nobilitas, przeciwko Wyraznem Prawom Ze bez iey pozwolenia niemoze Maiestas hos Pospolitego Ruszenia cogere Caetus. Dispensatae leges Cardinales dawne, y swieże in Modo Sądzenia de Ciuium Capitibus. Vox libera Jedyne swobod y Wolnosci Asyllum et Praesidium oppressa. gdy ią co raz Pospolitego Ruszenia grozbą głuszono. W Ostatku iakoby in Auitae libertatis Contemptum et Ludibrium Contradictionem Posła przeciwko Napisanemu Prawu wydrukowano. to iakoby zywie pokazuiąc, Ze Nouâ hâc inductâ Formâ nieważy nietylko zaniesiona in Publico ale y wydrukowana Contradictio. Bo na cosz sie niedispensowano w tey iako w wielu Innych Constitutiach. Ktorych albo nieczytano in Publico, albo Inaczey czytano, a Inaczey y longe alio Sensu et Verbis wydrukowano, zeby było tę Contradictią iako nie na swym mieyscu położoną opuscic. Ale to in Vilipendium et Contemptum Opuszczoney

et sine defensione zostaiącey wolności Woyennoy. Mogę więc śmiele że ledurę sie która Constitutia wtorownych znayduie, zeby merdis scatere niemiała. Długobym sie rozwodźic musiał propriam kozdey constitutiey assignando głosam. przyznaią to co piszę wielci Ludzie JćMm Panowie Posłowie. Tego nieśapomnię bo mi to dobrze bęret wpamięci że szytany był pewney Constitutiey Proiect pod Titułem Processus contra Rebelles. W którey dobrze sie zamierzono było na Szyię præcidendæ Vno ictu libertatis, y do tego czasu wydźiwic sie niemogę; iako to wręczę swoie wźiąc mogł Syn Wielkiego Assertoris Wolności tam ferale contra libertatem Decretum y nietylko Bytac, ale czym więcey ferreum hunc formare stylum. Bo ztego pióra nie Inkaust, ale krew wierzgom płynęła, gdy tantam pisano sie uitrem. Zła zaprawdę Noua Dominatio Zaprawę na pierwszem tym brała Seymie bogdaj tak nigdy niepowtorzonem. Czemu zeby sie na potym zabiezec mogło życzę aby in perpetuam Notam całe te Constitucie cassowane były a na ich mieysce insze napisac ex Correctura Seymu przyszłego. Życzę oraz aby to perpetua Statuatur lege zeby Constitutie po Seymie pod żadne Im PP. Marszałkow correcturas niepodpadały. Ale iako te na gruzie napiszą y przeczytaią tak zaraz przez Pisarza Ziemskiego przy Deputatach aby w Protokuł wpisane y przy tychże Deputatach podpisane zostawały: a z Protokułu kozdemu do wyięcia, Sub Authentica Nota podpisu Cancellaney Grodzkiey patent y do Samey drukarni przez Sekretarza podane były. Czego Pisarzowi zagroziwszy że żeby sie fałsz iakikolwiek wstawić na stałe Constitucias y ad suiusuis Instantiam na Tribunał Forum. A nadewszytko życzę żeby tandem legibus scribendis modum Respublica Statuat, które corrupto hoc Sæculo in Enervationem naszey dawnych stanowione bywaią; a nizeli na Wzgardzie Sprawiedliwości, albo poprawę Status. Kto sie nad Constitutiami zabawia, niewiele Boni Succi od Rolu prawie 1620 In tanto Volumine znaydźie. Dosic sobie Respubla prouidit do Omnem casum który prawo Nasze dawne y świeże decidit. Na cóż maiore mole laborare mamy, y na te do świata zarabiac przysłowię że in corruptissimâ Republicâ plurimæ leges. Tak Sanctissimorum tey Rzeptey Institutorum Zepsowaniu zabiegamy które wycieraią sie co raz y naturzaią według Potrzeby Ambientium, y Autorym Vetera Disolicent Studiosis Nouitatum. Zabiegaią sie Iuris publici Mercatui. Bo który nieuważi że tych Szlod Pospolitych Quæstum sobie nieautorzy cbyną y Magno Ambitu starac sie o Marszałkow Poselskich wykli dit associentur tey pracy. A to dla tego aby też cokolwiek de Suo affundant ad hanc Indigestam albo raczej Ingestam rożnych conceptow constitutionum Massam. Wielką Materią Seym Kozdy ma Publicæ Securitatis ad tractandum. Niemniey szą Prouisionis ne quid Iura Libertatis Ledantur. Sufficiet ad gloriam gestæ Rzeypublicæ, wrocic sie do Domu Swego Senatorowi, iako y Posłowi, gdy tego Obiżeże, że tak ab extra quam ab Intra Sine Vllo naydowac sie będzie Oyczyznie detrimento. Excorbitantiarum poprzytnienia Pemuz Seymowi, tak Electionis coronationis, iako y Przeszłego Seymu plac iest zostawiony. O tych też niepiszę. patent per se. Bom

y na przeszłem Seymie niewiele miał Secundantow, gdy Jussus to in illo Theatro prompsi, co do powszechney wiadomosci należec e Republica rozumiałem. Konczę tedy hoc Voto, abyzmy z tey powszechney Rady Oyczizny Obronę dostateczną. Jura et libertates Jey redintegratas et Sartas obaczyli. O co cum Clero meo Aras Dei niegodnemi Modłami exorare nieprzestaiąc Pasterskie Błogosławienstwo Moie Temu WMMMPanstwu Ziazdowi ochotnym y Braterskiem Sercem Impertior.

Copia listu Pewnego Przyiaciela po Rozerwanym 1672 Seymie Szesciniedzielnym ode Dworu. 16 Martii

Jezelis WMMPan pierwsze moie pisania brał in trutinam Simplicem teraz zyczę iako Intimus Amicus, abys WMMPan to Teraznieysze penitius censuret, Kiedy breuem ex antecedentibus infero consequentiam, Mala były. Peiora interuenerant, Pessima sequuntur. Juz sie z tym in apertum Bezbozna odkreła Secretem Maleuolentia luczka, że interitum własney zgotowała Oyczyznie. Mało na tym ze ficticia fronte nie obradę ale zdradę Matri suæ Parauit Filius Herostrates, aby Ją Vt Diannæ Fanum consecret fauillæ, ale y Electum Dei et Nostrum de Sede deturbare intendit. Juz Bezbozne po Rozerwanem Seymie przesz Woiewodzica Rawskiego, Ora blasphemant et Euomunt podrzuty y brzydkie Paskwile przeciw Maiestatowi. Juz bezwstidne Vtaione quondam Ranarum Spermata na otwarte Rzeczipteу Rany applicant złosliwi. aby Ją przy otworzonych Porrach do Paralizu predkiego przyprowadzic mogli. Ale zebym in ænigmatibus tylko Sentiment moy WMMPanu nieżdał sie posyłac, Vulgari axiomate alloquor: Præuisa iacula minus feriunt. Ktorych My zadną miarą Visc niemożemy. Juz Imprezy Tureczkiey effectus nietylko per Specimina Impetow Zimowych, ale y przedwięsiennych Teraznieyszich swieżych probatz Wybranego Woyska Tureczkiego Osmdziesiąt Tysięczy pod Dunay podstampiło y Cztery mosty na Cztery Tracty gotuie. Za Ktorem Inpetem, nietylko Vkraina, Woyska Nasze, ale y Sam JMP. Hetman zalterowany Kiedy sie złozić Vltro Bułanę declarował. Wołosza Za Osadzeniem Hospodara od Porty cum potentia alterata, co rozumiem niewypisuiąc, iuz WMMMPanu qualiter sit res gesta Vnich, dotąd WMMPanu wiadomo. Montes Cliuiæ et Ipsa Cliuia przeszło Pułtorakroc Sto Tysienczy excepit Woyska Francuskiego, za Ktoremi totidem gradiuntur, Cæteri dokąd facilis coniectura. Resident Swieczki dał sie słyszec, iż disgustantur a Liuoniacis ratione Commerciorum et Monetæ. Superaddito, że Holandia premitur a Francis, ale y Franciaci dum Silent agere Videntur, bo Nouis Diplomatibus afficiunt Liuoniam, et Causant non causam. Moskwicin Dobrodziey Amicitiam in legato Swiadczył, teraz Inimicitias a podobno et Hostilitatem apertam fouet, Kiedy Nostros elusit internuntios, y Coniunctionem Nram respuit. Inni Sąmsiedzi że Zyiemy u Pokoiu nieradzi, y Ci Pola y Czasu wyglądaią prætendentes plura, anizeli znieść mogą eorum crura. Owo zgoła Vndiq mala manent Sequunturq Miseros Polakos. Ktorym Pokoy Smierdzi, bo go Sami niechcą Kiedy Arendatorium Dominum na trzy lata miec chcą.

ale confundet Dominus Eos cum Contractibus Eorum bo Semel dixit Dnus Dno Nro sede in Mta te tua et Regna. Niebawiąc WMMPana legendą posyłam ex reserato Sigillo Magni Dni puncta Consilii Senatus, ktore dziś y wczora in Conclaui geruntur, acżci y tam osobliwie ex Primatibus, niebyło Vnum idemq Sentire bo na diuizią Woysk ze niesą pod władzą Hetmańską wszytkie Sarkano Supplementum Innym czaszem poslę y co Concludetur o: znaymię.

Copia listu Oyca do Syna in Anno. 1670

Vcieszyłem sie był zpisania twego, maiąc częste de cursu Seymu od Ciebie wiadomosci, y win: szowałem oraz ze Spes mea correspondowała Actibus. Chciałem przytim w Domu swym Stary Ociec predkiego do Siebie powrotu twego, ale wziąwszy wiadomość że na Kutnerowanie Consti: tutiey Tego Gwałtownego Seymu, Nieposledniem na tamtym Warstacie zostaiesz Zguby Oyczyzny Rzemieslnikiem, Zwładzy moiey, poniewaz Oyczizny wpamięci niemasz, tę do Ciebie Oycowską na Tamten Praw y Swobody Kiermasz posyłam przestrogę. Dziwuię sie naprzod ze Instructiey Woiewocztwa Swego pilnuiąc na Ktorą fide Honore et Conscientia byłes obligatus y na Począ tku Seymu lubo to præcipiti Iuramento tosz poprzysiągłes, zes miał tylko Prawa a Artykułow Woiewocztwa Swego pilnuiąc, do zadnych sie niechylic Interessow, y bydz Powodem, do Zepsowa: nia y Zniesienia tych wszytkich Ktorzyby Maiestatem albo libertatem znosic chcieli. Zapomniawszy Vrodzenia Wiary Cznoty Sumnienia y Boga przesz Swiezą Przysięgę za Swiadka przywo łanego, Przekupniem Wolnosci y Praw wszytkich, Ktore przesz kilka Wiekow hoynie Wylaną Krwią Przodkowie Nasi Napisali, y na Krolach ze tak rzekę wymusieli, Szynkarzem zostałes. Po: szedszy za ludzmi Ktorzy Burmistrzostwo w Izbie Poselskiey Pułmiskami, Corruptiami, Expectaty wami, sobie V Waś zakupieli. Niemiałes bydz tak Niebacznym Mtatu Krolewskiego Kochankiem, Ktory dawne Prawa, Consens Narodow, Obserwancia Poddanych, tak Vtwierdzyła, ze zadnych Sieł na Vbespieczenie Tronow Krolewskich, więcey ludzka chyba zepsowaniem Wolnosci wymyslic nie: mogła zyczliwosc. I tak sie stało, bo y Mnie Starego Oyca Swego na Supplement twoiey Niesczesney na ten Seym Instructiey, dawszy znac ze na gwałt isc trzeba, wyciągnąłes na Pospolite Ruszenie, rzuciwszy mgłę woczy, iakoby Seym ten niemogł Ordinaria Via, iako My Starzy przedtym Kon: czyli być determinowany. a wtym Owo Naywiększe Reipublæ Arcanum, wktorym Ostatnia Oy: czyzny tey Sieła sie Zawiera Pospolite Ruszenie, in ludibrium et ad Temerarium placitum, Dwor w Poselskiey Izbie, bez Prawa y Potrzeby in Ciuium cædes, Status Scissuram, Vbogich Oppressionem, Ko scioła Ruinę, z Collegami Swemi obrociłes, wyniosszy tak wysoko Iura Mtatis ze Ani Senato: rowi ani Posłowi, Wolnym głosem iako Slachcicowi potem mowic przyszło. y takiem Sposobem, na c dobrze Wielkich Intentie Krolow przesz Vczynione wzaciągnionych Woyskach Imprezy ob metum offenden libertatis wspak iść musiały. Wy ktorych Conditores Nouarum et Custodes Antiquarum Legum Oyczizna mieć chciała, Naszymi Piersiami Ignaris et Ignotis Nobis, Pospolitem Ruszeniem Na samych Zwolnosciąm y Prawami Naszemi Zwoiowaliście. Wprowadziliście Seruitutem do Polsk Ktorą Rzym in Interitu Dominii Sui widział. Puscieliscie Pacta Conuenta y Okreslenie Domu Kro lewskiego w Reces, tylko Dwiema głosami, mową iednego, a furią Drugiego z tego Domu Vstraszeni, Exorbitancie w Niepamięci zostały. y dobrze kiedy wszytek Seym iest całą Exorbitantią. Vczynieliscie to z Ob Serwantiey Mtatu a zebyscie Pana na Tronie Vtwierdzili; ale wtym na wolnosc pamiętac było potrzeba Ze Nam Ieden Krol według Prawa Obrany, pod Prawa Opisem ma panowac, teraz tak wiele Krolow

jak wiele w Domu Krolewskim Krewnych zostawiliście, z ktorych niesam Xiąże Dymitr, albo Constanty, ktoryby to na
Was teraz wystraszyli, panować pospołu z Królem bendą, ale y tak wiele Poboczných y naydalszych Krewnych—
Justitia Distributiua przez Krolewską doyźrzy Perspectiwę, y dadzą pewnie nikogo sie nieradzęc, Prawa
ani Seymu niepotrzebuiąc, dotąd poki do Samego Nosa Chleba Krolewska nienabierze Rodzina, tym Za:
sem Slachcic ktory Cnotę ma, y Zołnierz Zasługi, za drabinę, y obaczę kto potym rozdzieli gębę y pa:
rę Zmieji o Prawa, o Wolnosci wypusci. Kiedyście wy maiąc Pospolite Ruszenie pod Bokiem, to wszytko
głupie rozszafowali, Kaźdyście Tribunałowi Radomskiemu, Zapłacic pretensie y Długi X. Dymitra,
Ktory wiem ze nigdy bez Interessu y Pożytku Swego Jednego dla Oyczyzny niechował Pachołka Za
co wiem ze Trzemakrve sto Tysięczy Jemu sie mowy płacimy. Vobmnelisue wrzecby Siet Auctią Rze:
czyptey Dwanascie Tysięczy Woyska na Papierze napisawszy, ktore independenter ma do Sa:
mego Krola Należec, Zapłatę gotową na Woiewodztwa Impossibili Onere Niebacżni Wyrodkowie wło:
żyliscie, takoby Krolowie Jssentes Wobozie władzi Najwyższey nad Ludźmi Rzeptey niemieli. Wszym
Kiedyście Woyska tego, ktore teraz iest zapomnieli, tym Samem do Desperacieij One y z Hetmanem przy
wiedziecie, ktore pewnie sie postrzeże ze ten głupi Coment Wasz na Zniesienie Jego y Woyska a wy:
wyższenie Brata Krolewskiego iest wymyslony. Daliscie Krolowi Pospolite Ruszenie wręcże, nie:
opisawszy y nieupomniawszy sie dla czego beźprawnie y nad Potrzebę na płacż Ludzi z Domow
iesteśmy wyciągnieni, y tak Krwie Slachecżkiey Szafunek w Priwatnych Ludźi Zaradzie rzec
podawszy, Szeroko do Diffidentieij ktorych iest zawsze Magister metus, wrota otworzyliscie.
Ale kiedy w tej Naszey Inter Status Napisanej Confederaciey miasto Umorzenia Niepoufałosci Impu:
nita Scelera et Crimina secura Violatæ Securitatis exemplo Infami włożywszy wtęsz Constitutią y
głowę Krolewską zostawiliscie. Otworzyliscie Szeroko wrota Supremo Juri et absolutæ Potestati,
pozwoliwszy Krolowi Zawierac Pacta z Postronnemi, czynic Ligi, pomiędzy Zaciągac, y gosci na Nasze
włosy, a tym bardzej Impio et execrando exemplo zgubiliscie Nasz, ze ta władza extra comitia
Liter przywoławszy Jednego albo Dwuch chociaż ad Speciem tylko z Deputatow do Commissiey
Moskiewskiej, na Znacżnych, y co Multo Sanguine Przodkowie Nasi Nabyli, toscie Wy Niebo:
żni Ludzie, na tym Jednym rozszafowali Seymie. Rozumiecie podobno ze Pospolite Ruszenie
do Seymu tylko w rękach Krolewskich zostawac bendzie. a Ja mowię na wieki, bo takiescie Jey
skończyli ze Inszego za Kwadrans lat niepotrzeba, bo żadnej Necessitatem więcej Krol nie
ma do złożenia Seymu, Kiedy tak wiele pro Matæ Constitucieij Stanęło. Oprawa Krolowey
pozwolona. Podatki dla ktorych Necessitas przywodziła Składanie Seymow, y Auchę Woy:
ska W Woiewodztwach Ordinowane, a te tuż na Wieki proportione facta postanowiliscie.
a beż Seymu pewnego nieuzgusicie y chociażby sie chcieli Superiorem Viribus bendzie, y Uni:
us a nadto Matris obsequens Imperio, Kiedyście w tey Niezbożney Constitutiey et Supra Nu:
merum miejsce zostawili. Jedna Slepym Prawem Zawierac z Postronnemi pozwoliliscie. Kto:
rymi Kiedy Pan z potężnieie, a takiemi ktorych niebendzieie wiedzieli co iest w Nich, a Sta:
ną y Na Nasz Samych, Owo zgoła y Siebie w ten Zaciąg Pospolitem Ruszeniem do Podobania
Krolewskiego przypowiedzieliscie, gdyście go Sine Causa y niesłym pozwolili Sposobem, dawszy sie
na Szalona gorącego Dworu Discretią. Starzi Wasi Autboritate Hetmanow Tempero:

wali Regum Potentiam, A wy Niebaczni Synowie, Varmowaliscie Krola wkrewnich z Prawa ich wy-
iąwszy; a Siebie Samych w Pospolite Ruszenie zaprzęgaiąc. Gwardie Wybrancow Sumptem na
assistentią Krolewską ordinuiąc. Auctią Woyska ad libitum Dispositionem et Auctionem Pa-
na Onę pozwoliwszy. A naostatek Czegoscie w Domu na Wywroczenie Praw y Wolnosci wy-
myslic niemogli, toscie Nowym z Postronnemi Pany Prawem, od Tyransko Panuiących Samsiadow
Zaciągnąc Kazali Sposobem, Na Krew y Substancią Niewynnych ludzi, zniosszy Prawo 1588
y Nowe na Electiey Pana in Pactis Conuentis Napisane Kaifaszowskiem Sądem na wstecz obroci-
liscie. Z Polskiego Seymu Niemieczki do Warszawy sprowadzyliscie, Kiedy ad libitum Dwuch
Burmistrzow między Wami dicere non licuit nisi placuit. O Prolongatią Waś nieproszono
ale Iure Absolutæ Potestatis, Nie od Woiewodztw ale od Krzesła za Iednym głosem swoię brała
determinatią. A przed tym za Naś Starych Instructiey Seymikow, Prawa, Wolnosci Słuchaliśmy
a teraz cokolwiek Liuor, na Cudze Honory wyspoczenie Prawdy, wymyslenie Proiectow roskazał
toscie wszytko per Insomnes Falsitatis Vræ Matres Noctes za Prawo y Prawdę stanowieli, y iako
mi Serce wrozy, na tamtym mieyscu gdzie teraz zostawasz ostatek Prawa y Wolnosci przy Corre-
ctiey Constitutiey wzgorę Nogami wywrocicie. Proszę cię tedy pod Oycowskiem Błogosławienstwem
a zebyś tam z tego Pola Fałszow y wywrotow Prawa ziachał; a zem sie iuz za twoie Początki
Seymowey Functiey na Starosc zawstydzieł; Kiedyś bezrossądnie na Conuocatiey Ochudey Kobyle
prawieł in Publico, Słuszniec na ostatku listu mego przypomnie, co Czudzoziemci patrząc na
Waszę Seruilitatem na Nasze Polskę wymysleli Namalowawszy Konia w Pastewniku Roiem-
bąkow y Much osadzonego, Ktory sie ledwie Ogonem od gwałtu odpędza. Nad Nim napi-
sali Eques Polonus. a pod Niem Restat aliquid in Cauda Vindictæ. Puzze tedy chociaż na
tym Koniu, iakoscie go tam wypasli powraczay do Mnie. Z ktorym Ostatka zguby Vtrapio-
ney Oyczyzny Nieszczeszny Starzec wyglądam.

Copia

Listu IMPana Kastelana Krakowskiego do IMPana Woiewody Podlaskiego. 1672

Rudi Stilo Seymu przeszłego Casum, piszę WMMPanu, bo cosz się zdobywać na Phalerata Ver-
ba, Kiedy Oyczyzna lugubri pressa Cathastrophe in Ipso zguby limine zostaiąca gemit abunde. Nieszczę-
sna Factio Gallica w Synach tey Matky złosliwych Intrinsecowana niemoze eradicari bilem multis mo-
uet, niemogąc tego Strawic, ze Slachta swego Vzywaiąc Æqualitatis Prawa ad Electionem Moderni
Principis concurrebat Votis suis æqualibus, rozumieiąc ze to Samym Panom Tantum libertatis
należało Decus, a nad to Domum Samych Panow Prazmowskich, Wiecznemi hæreditaret czaszy, iako
by to Oni z Wielkich Panow Originem ducerent y Panami do Sądnego dnia bydz mieli. A że Niepo-
ręty Zakonnikom wydarte od Przeszłego Pana dane, Ktore redarguunt amplissimorum Beneficiorum
receptorum Ingratitudinem. Viazdowy Krolewskie w Ich Possesie weszły, to iuz rozumieią Ze: Æter-
num regnabunt Principes Super Terram. Zaprawdę festinata Substantia predko minuitur, Niezadłu-
go y Nieporęty Zakonnikom y Viazdowy do Dispositiey Krolewskiey powroczą sie. A te Pyszne Nie-
porętskie Comites Moczna ręka Boska Dymem zaperzy. Ale sie wraczam abym WMM Panu wy-
sał tego Rozerwanego Proceder Seymu. Iakom Namięnieł Gallica factio iescze Naś miesza Ktorey
Antesignanem Imæ Primas, Iego to Impreza Seymy rwac, Vstawicznemi Podatkami Nobilitat-

Ezhau

patrz str. 187.

Powietrza. Militum Secessus Rebellis Dominabatur, Monetæ Falsificatio Introducta, takowe tego effectus były
Małżeństwa. A przecię to wszytko Dobrze było, że w Dom PP. Prazmowskich Pieczęci Infuły Primitial
ne Stolki Senatorskie, Intratne Starostwa y Inne Bogate Latały Munia. Nie praktikowano Depositio:
nem Principis chociaż ieszcze in Civium Oppressione, opprimebatur Omnium Libertas. A teraz kiedy Oy
czyzna przez kilka lat złaski Bożey Sine Hoste quiescit. Kiedy ad Ipsum Nomen Principis Niedoby
te poddały się Fortece. Rebellio Cosacorum pacificatur: Kiedy Wołosza Reipublæ et Principis że
brzą Patrocinium, Kiedy Znacznie Nas Pan Bog z tym Panem Błogosławi, to go deponere potrzeba?
a takiego wprowadzić żeby się z Cudzą Żoną ożenił. Tuszę że Cni Synowie bendą chcieli Na tym Sey
mie tanto occurrere malo, Napomniawszy Imx Primasa, aby przestał mieszać y gubić Oyczizny, a
ieżliby niepoprzestał Supplikować Oycu Swiętemu, aby per Commissionem propter Istam Coniurao:
nem contra Principem był Sądzony. prędko się rozpierzchną gdy Caput Primarium petetur. Niech
Nam przestanie Pana ktoregożmy libere obrali procaci lingua persequi. Pięknac to co y wszytkie
Narody etiam cum Invidia approbant Miec Principem Patrium. z ktorym się mogę rozmowić Nativa
Lingua Sine Ullo Sermonis mei Interprete. A do tego Panis Benemeritorum dispensatur Samym
Polakom. Niedaie Starostw Dzierżaw Kaczmarzom Francuskiem, Balusom, Mazyniem, Biiankiem, y Wie
lu Innym: Ale y My niebiemy czołem Szewcom Krawcom Smuklerzom Czapnikom Francuszkiem.
Polak teraz na Dworze popłaca, ma swoię reuerentią że Polak dominatur. Tuszę że externi znieść
tego Niemogą Usiłuią Gloriam gentis abolere, Turbando Nosmetipsos przez złych ludzi, abyżmy No
stro Sanguine Omisso pludry na Tronie posadzili. Więc że Nastempuią Seymiki per Amorem Patriæ
chciey WMM Pan Braciey exponere to wszytko, bo to wiem że ten Zły Człowiek, multos concitat ad Re:
bellionem. Non sine Causa w Piątek Jeden Kaznodzieia Bernardynski Warszawski, aperte mowił
że Znayduią się takowi, ktorzy Poganstwo na chrześciany Vocant, Jako ci przed Bogiem Wolni, dla
ktorych złości, tak wiele Dusz idzie na zgubę wieczną. Niemal po wszytkich kościołach Kaznodzieie
eadem repetunt co y ten. Życzę aby z Seymu posłać do JmPana Hetmana, aby się Temu złemu Człekowi
niedał zwodzić, żeby Woyskowey zabiegał Confederaciey, trzymaiąc Militem in Disciplina. Może tego
Wodza nakłonić bo to Człowiek iest Optimæ Dispositionis y Amans Boni Publici. Kiedyby go ten
Slepy niepsował, wierz mi WMM Pan żebyżmy iuż dawno altissima pace mogli frui. gdyby nie
źli Ludzie Nas mięszali. Oto y teraznieyszą Pocztą przyszło, iako JmP. Podlaski z Hanenkiem Zna:
cznie Ordę pogromił, Serdeniatow zbił Doroszenkowych. Sam ledwie uszedł do Czechryna y tu: NB
szą że prędko w Zyłkach bendzie. poniewasz go całe odstampiela Cern. ktorą ten Zdrayca ad Iugum
prowadził Turcicum. Owo zgoła Pan Bog Dobrotliwy łaskę Nam swoię pokazuie. Bardzobym
życzył abyżmy ten Seym in Armis odprawowali. Bo pokiMy hos Patriæ Turbatores non remouebi:
mus poty pokoiu miec niemożemy. W Imię Panskie według Pisma S. trzeba Nam się sprawić, Si o:
culus tuus Scandalizat te Erue illum et proiice abs Te. Bo Inaczey nigdy się nieuspokoiemy. Wszak
Nienowina Krolom Polskiem degradare Eps Patriam Turbantes na Inne ich Mnieysze przesadzaiąc Bi:
skupstwa. Czemuzby chociaż Saltem non proportionata Enormibus delictis Similis pœna ferri nie
miała. I ten ab Adolescentia Turbator Patriæ a Sincere pisząc Perduellis niemiał puniri. Nieuąt:

pię że sie odeczknie Tota Nobilitas na tym przyszłym Seymie et tantis obuiabit Erroribus Ktore y WMMPan w Swoim Woiewocztwie Insinuabis IchMciom. daiąc mi Znac quomodo res Succedent Zostaię zatym. WMMPana Cale z.

Reflexia Polaka Prawdziwego na Declaratią Czesarza IeoMci Chrzescianskiego.

Dziwna rzeć y wielkiey Godna Consideraciey że Czesarz IeoMosc wielką Noticiam maiąc Status Nostri gdzie godzi sie pod Prawem Exorbitanciey Kiedy sie In Maiestate albo Ministris Status Znayduią Ciuibus Vpomniec y per Primas Personas Admonere Mtatem. a Nawet gdyby to niepomogło de non præstanda Obedientia położywszy Prawo, Sobie, Prawu, y Wolnosci obmyslic Securitatem Ad hanc Nouam Declaraonem Assistenciey contra Ciues Maiestatowi Krolewskiemu przystempuie. Wiedząc to dobrze że wszysci Antecessorowie, iako y Teraznieyszy K.I.M. to de non præstanda Obedientia Prawo Solennem na Electiey y Coronatiey Swoiey Ztwierdzieli Iuramentem, Ktorym in Casu Odmiany iakiey in Regimine y w Prawie Omnes ab Obedientia Subditos Vwalniaią Wolno zawsze Rzeptey et Cuiuis Ciui na tym Znaiącemu sie. in libera Republâ w ktorey Prawo Samo w Krolach roskazuie, to co dolega opowiedziec, tego sie Vpomniec y ieżeli tego co sie z Prawem zgadza niepozwolą ad Gradum hunc Ktory Sobie wostatnią reserwę Præcustodita od Oycow Naszych libertas zostawiła descendere. Mielizmy tak wiele Praxes Zwawego Vymowania sie Poddanych z Antecessorami K.I.M. Ob solum Metum læsæ libertatis. Iedna przeciwko S. Pamięci Zygmuntowi Krolowi per Primos Ciues Vczyniona resolutia docuit że trzeba Krolom Polskiem non Armis et Turbis Zmieszanych Woiewocztw, Oppressione Ciuium, Augmento Diffidentiarum, Sprowadzeniem Postronney Potenciey ad Strepitum Armorum, nie Działami, ani Regimentami, ale Iustis rationibus z Poddanemi decernere. Postrzegł był tego Wielki Zamoyski Pradziad K.I.M. Teraznieyszego Hetman y Kanclerz Koronny że Takowe cum Domo Austriaca Negociationes, Rozerwanie Krolestwa, Odmianę Pana y złączenie Iego z Sweczkiem Krolestwem y Inflantami a Polski puszczenie na Fant Domui Austriacæ portendebant. y pewnieby był dowiodł gdyby na ten własnie czasz Smierc Iego tey Controuersiey nie wzięła y nierozięła y Probacyi Ktore in Archiuum zabrane po Zmarłey ręce Były Zebrzydowskiemu post Fata Eius Rem agenti nieumknęła a te wszytkie existente Minorenni Filio w rękach takich Tutorow zostawały Ktorzy woleli fauere Dworowi, anizeli Causæ Publicæ; a Przecię in Illo Casu Kiedy Woyska in Aciem sprowadzono, Kiedy Seymy et Authoritas Publica Vspokoic Differenticy niemogły Kiedy Copie w Piersi Krolewskie składano Czesarz IeoMosc po Dwu Siostrach Szwagier, Nicz sie w te rzeczy niemieszał; ani przychodził do tey Ktora teraz iest Resoluciey. Ktorey Ani Status Rerum, ani zadne Mtatis periculum nie potrzebuie; ile Kiedy Iuz w Domu Woyna Tureczka, w Oczy isc y Zebrać Posiłkow V Panow Chrzescianskich Każe. Iescze większey rzeć ta godna Consideraciey że przesz te Dwie Lecie Panowania K.I.Mci Kiedy sie Primi Ciues Securitatem, Prawa Executionem, Pactorum Conuentorum w Rezę wprawienia, Exorbitantiarum Vpominali Czesarz IeoMosc ad hæc media declaranda Ciuibus Krolestwa Polskiego non condescendebat. y owszem in Actibus na Dworze swoim Auersionem pokazał od Osoby K.I.Mci. Oswiadczony Zał, tak przesz Matkę Czesarzową iako y Samego Czesarza IeoMci de præcipitato Matrimonio. A nad to co pewna iest Consultus Nuncius Wiedenski y Requisitio facta w Rzymie Theologow de Causis Diuortii in Casu z Krolową Teraznieyszą per Ministros in Persona

patrz str. 189:

Poma dat Autumnus formosa est messibus aestas
Ver praebet flores Igne leuatur Hyems
Lucet in aspectu Pietas Intrinseca Virtus
Sorbitur in Vultu Probitas in Imagine fulget.

Ex cognitione quid Nominis peruenimus ad cognitionem quid rei.

Qui facie tantum praefert Nasog ruborem
Non Vini sed flores Sulphurus ee guta

Erik Król Swieczki posłał rotę Zołdatow zaiuszonych ktorąby Jana Xcia Filanckiego Rodzone swego Brata y Zygmunta Synowca y wszytkich Polakow ad Librentow Ich pozabiiali: Naycs miast Polakat sie Erikowi Annos Panskiej wtorelliey Swiatlosci gwzgc mu ze Jezuby Zołnierzow od tey nie owrocił Roboty miał bydź z Krolestwa zruczony y między Dzikie Bestie iako Nabuchodonozor posłany. Przestraszony Król Woyskiem sie wrocic Lazał. a Anioł te słowa przydał: Od tego czasu bierze na Obliczu Swe Opiekę Zygmunta a wrchsze mu Krolestwo gotuie.

Waclawowi Swietemu Czeskiemu Krolowi zayzrzał Krolestwa Władysław Ligzę Kuiymenskie: wyzwa wszy go na Polednek dwo nan nacierał. Ab Angelo Panskiego Kopiey Waclawowi dodaiącego Dyy. Zeb, a do siebie mowiącego Volyszał. Ne feri. Ktory przestraszony zsiadł z Konia do Nog Wacla wowi Swietemu przypadł Odpuszczenia prosząc. Ex Annalibus Boiemi

Sysannes Król Perski mawiał. Ego sum Dominus non verum sed Verborum tantum.

Phreates Król Partow pytał sie Tymona Coby za rożnica między Panem a Poddanem Zachodziła Odpowiedział Philosoph: Hoc Interest quod inter Unum et Omnia. Omnes Populares Principem Spectant Unum: Unus Princeps Omnes Populares: Vis proinde Una Satis est obedientia ad Imperium Illi omnigena Virtute Opus est ad Exemplum. Brunsonius.

Aetas Senectutis Vita Immaculata

Sceptrum Imperii cum a Deo Susceperis cogita quibusnam modis ei placeas, qui illud Tibi dedit cumq Omnibus Hominibus ab Eo praelatus sis pro Omnibus cum Colere Pietatis officiis Stude. Azapetus Papa ad Justinianum. Caesar Virtutes admirationis tantummodo multum. Pietas vero etiam Amoris merentur plurimum. Valer. Max.

Polonus Audax in Jeso Viuere Publicas. In Sole Ejus. Sarbiewsk

Sex sunt Quae incorruptam seruant castitatem Scilicet Sobrietas, operatio, asperitas cultus, inhibitio sensuum, raritas sermonus cum Honestate, euitatio opportunitatis. Cassiodorus.

Verecundia est integritatis custos Virga disciplinae expugnatrix malorum, Propugnatrix puritatis famae tutrix Vitae decus, et Regnae totius honesti Bernardus.

Garsias Rex Nauarrae Fundował niegdy Equites Liliatos, mieli na płaszczach Kutrowane nacbyrna na Kształt serca złotego Lilie wyniliaty y Obraz NPanny na Szyi nosieli Lancuch złoty z Lilio rym Kozde Oniwo na wzeyrunk Lilieij. Sansinus in Simbolis

Henrikowi Xiążęcui Bauarskiemu Ukazał sie Swiety Wolfangus y na Scienie Jego Pałacu na pisał post Sex. On rozumiejąc se maią za dni sesc Umrzec gotował sie na Smierc, minęły tedy nie umarł. gocbał wyglądac Smierci ze sescu niedzielach y potym dnia umarł. Wiec go sescim leciech alisci mu miasto Smierci dano Cesarstwo y Elogium. Seipsum Singulis Senariis Superabat et post mortem idem Viuebat. Gretser in SS. Bamberg.

Starowiechich rzeczy wiele Ogien, woda, Burzliwosci powietrza niszczą: wiecey, co resta zbudowała resta rozru ca naywięcey sam czaß zagubia Offerwski Soc. Jezu.

Sicyonini Populi Maiestat Marsowi o Kiiku Piorach budowali, na Ktorych rozmaite oreza rożnem służące stanin nysze na Nyszych wyższe na wyższem pokładali na Samym wierzchu Rondy Mars Pro suoy osiadał Bulawa Ier Kulesowa Ieżała: a Napis był przez wszytko budowanie: Nobile Martis Ster. Pauc: lib. de rep: c.

Hetruści Populi Malowali Wozek o dwu Kołkach na Ktorym młodzie siedziała ciągnął te Kołka Rhynoceros pełna szemu Nosorożec Ktorego za Nos prowadzieł Faunus nad tym Napis: Quid Sperandum.

Aurus quae adit Increpationes Vitae in medio Sapientum commorabitur. Qui abiicit disciplinam odit Animam suam Qui autem acquiescit Increpationibus possessor est cordis. Prouerb. 15.

W Rzymie Vbi Wawrzyn. extra Portam Esquilinam na Macinie iedney Grobowey malowano grającego Lina y Narcissa strzelającego do Muzy nap[illegible] tam z Pogrzebem Ludus Horum. Fabritius in Kron. Gregorius XV. po Socinskiej bitwie tabl[illegible] Propugnatore: Orbis Terr

R.

Officium est Imperare non regnum. Senec.

Ego ex Omnibus mortalibus placui electus a Sum, qui Deorum Vice in terris fungerer. Ego Lite Necuq. Deorum arbiter, qualem quisq. Statum Sortemq habeat, in mea manu est positum. Sen. in Persona Prinapis.

Rex non habet parem in regno. Rex maior singulis minor Universis.

Rex tanquam in Medio positus. Nulli neganda Nulli concedenda nulli differenda est Justicia. Rex.

Religio Vi et metu expressa firmam et stabilem sedem habere non pt. Quæ quamlibet foris Necessitati Seruiat in Animo tamen Libertima est.

Immodicus Risus non est Sapientis at Index Stultitiæ. Lepidi Sint sine dente Joci

Sustinet Innumeros fulgens Diadema Labores Maximo et Imperio, maxima Cura Subest.

Annue o Pulchra Libertas et Orbis Consilio. Cupidisq Regum Obsessa Votis. Dulce Supercili Remitte pondus. Regnet ab Vltimo Primus Sigismundo. et Vetusto Proximus a Jagielone Sanguis Per quo perorat Mundus et Ipsa Quen Sarbiew. Laudes rogari

Nullus locus, Nullum tempus est quo funestorum Principum Manes a Posterorum Execratio- nibus. conquiescant. Splendor Regum Ecclipsis Populorum. Polystor:

Primas Angielski Arcibiskup Londynski Publikował Edelpha Nowego Angliey Króla. Niebes Zo- gliey na radosney ceremoniey do Triumfalnego festiualu należącey mieszkło, y na Mszyce. Zeg- sebąc Ziemi Niebo. Swoię też na Powietrzu Muzykę która przez trzy godziny Segarowe trwała Into- rzało. Ktora gorzkone gwiazdy głosi y tance na Niebie wyprawowały. Oczym Blondus w Histo. Aczu- Rodulf wtory Cesarz Rzymski Postawiony za Zgodnemi Electorow głosami Cesarzem. Kazał sobie go- Symbolo malować. Stoł Złotey Słoniowey na Stole Sześc losowych Calculow leżało, na Powietrzu Jacob. Typotius in Symbolis Im- ony wisiał przydawszy Lemma. Consentientibus.

Króla Francuskiego Klodoweusa Remigiusz Swięty Biskup Remenski na Królestwo miał Koron- wac trafunkiem Kapelan tego Sw Zabaczył Oleu Swiętego przynieść. Niepodobna była przez tak- Setny Ludzi concurs przeyść się Kapellanowi niepodobnieysza. bez Oleu Sw ku oprawie ceremoniq a- Boog zrządził Golębicą Ktora nieuchodzieć zkąd gnyscuała Mosąc w Nosku ampullę złotą z Swem Ktorą Króla pomazano y po dziś dzień Królow Francuskich maszcą. Guaquinus de Reb. Fran- Illos Reges Divino Munere dari qui dicunt optima agunt Honestissima. Bronsonius. Lib. 7mo

Używa Kościoł S. Katolicki ROKU. od Juliusza Cesarza postanowionego zawieraiącego w sobie dni N 365 godzin sześć. ale iż ten rok iest wcksszy nad Obrot Niebieski. dziesiąc minut y cztery Siesty cztyroma częściami. Jedney Minuty gdyż Prawdziwy Rok. rowny Biegowi Niebieskiemu podług Ptol- pułu Alfonsa Króla Hiszpanskiego tylko N 365 dni godzin Pięć, 49 Minut. 16 Secunda. w sobie za- myślać ma tych Minut Kościoł sobie za Nic niemiał. alic od Concilium Nicenskiego do Grzegorza XIII to iest do Roku 1582. Aequinocta postąpiły dziesięcią dni tak że uż przez ten Miesiące nad Kanon Boski. pod czas Wielkonocne Swięcone. y gdyby świat stał przez Dwadzieścia cztery tysiące y Pięcset lat potrzeba do czego by przyszło żeby według Starego Kalendarza w Septembrze od prawdziwa- Paschę. Jacobus Olszewski Soc. Jesu.

Wespezianus Cesarz Krolem maiąc Kotwicę z Delfinem. Kotwica iż obrot zastanawia znaczy nieroz- Delfin iż nagło pływa znaczy pospiech. y przydał Lemma Festina lente. Tranquillus

Regium est non tantum in Hostico Praliorum, sed etiam in Regno Beneficiorum trophea erigere.

In consultatione tua Regi ne debrabas. Eccl. 19

Krzysztof Columba odkrył Ziemię Insuły Hiszpaniole w Americe poiecha. Iż na Początku Lutego posiał go- Jęczmienia: a dnia 20. Marca Sto Snopow Wzeł. zgrabiami na Klosach na Stolec, a Kozdą granią d- Siąc Garn Pszenicy. Hieron. Beżon.

Jeuerus Cesarz łagodnie Panował Rzymianom tak dalece że Juz Poddani nieco Stabieli w karności; Napomnała G- Mammea Matka aby Imieniu korrespondował Surowością. Odpowiedział: Regnum Mollius est Securius et Diuturnius Clementia Roboratur Thronus Regis. Sa- do

exhaurire, Pospolitem Ruszeniem Ciuium Vires atterere, Dopiro do Confœderatiey przywiodszy Woysko, a per Prætextum per suos Complices wryzę y in Subsidium Patriæ przybrawszy Woyska, Slachtę Opprimendo Pana liberis Obranego Suffragiis de Throno mouere, iakosz Palam publiceq to Ore suo referebat, et refert, ze Nadaley Iunium et Iulium ma Krolowi Jeo Mci de Capite Coronam deponere. I dla tego pod czasz Seymu Nocturnos et Seditiosos odprawował Congressus. Kto kiedy słyszał Seym WWarszawie we dnie na Zamku a drugi wNocy wViazdowie, albo we Dworze Arcibiskupiem, do Drugiey zpułnocy Niemal na kozdy dzien sie odprawował. Ziezdzało sie ad hunc Catilinarium Consessum Niemało, iako ImPan Kastelan Poznanski Chorązy koronny Łowcy koronny Stolnik koronny Podkumorzy Chełminski, a drugiem Parcit na ten czasz Calamus. Quid ibi tractabatur? pewnie non Salus Reipublæ. Tractabatur Bowiem depositio Principis, ktora za Sobą Oyczyzny Ciągnie Zgubę, Erupit to Scælus in Vulgus y tę Niesczęsną Confœderatią Sessio VOycow Reformatow propalauit. Albowiem Imx Primas złozył cum Suis asseclis Pomięnioną Sessią na ktorą Niebywałych IMX Krakowskiego, y ImPana Kanczlerza koronnego zaprosiwszy Proposuit clare Principis Depositionem, Ale gdy Imx Krakowski Sermonem illius Impium reprobauit; Mięniąc zeby to było Peccatum Periurii, za ktorebyzmy z Naczną od Pana Boga odniesli Karę, bozmy Panu Fidelitatem poprzysięgli. A nad to by to było, cum Ignominia Gentis Nræ Wiary Poprzysięzoney Bogu y Panu niedotrzymac, a tym Narod Nasz per Sæcula, Fidelitate przeciwko Panom swoim clarescebat, ImPan Kanczlerz koronny firmiter hanc secutus Sententiam; drudzy obawiaiąc sie aby ich niewydano Titubantes swoie odprawieli Vota. Więc ze ta Sessio nie ad Mentem Imæ Arcibiskupa cessit, In rabiem niemal Actus, przyiachawszy do Domu na łozko ze złosci Vpadł, lachrymabundus gemebat. Niechze tedy kozdy Poczciwy Vważy co ten Promeruit ktory læsæ Mtatis commisit Crimen. Jezeli Pana Lubomirskiego o Jedną Karano Suspicią ktorą Karę Ipsemet Imx Primas promouebat quantam ten promeruit pœnam ktory aperte Insidiatur Honori, a co większa et Vitæ Principis. In Ipso bowiem Comitiorum Agone, Juz sie był odwazył Principi wypowiedziec Obedientiam, a wypowiedziawszy Colligatorum Suorum na Seymie bendącich Gwardie wprowadziwszy Tumult Vczynic et In Vitam Principis irruere zechciał. Pan Bog Angelum Custodem zesłał, ze ich Samych niesłychanie zamieszał, iż a Pessimis suis cæptis abstinuerunt, niewiedziec ziakiey przyczyny tak ze sie sami potym dziwowali. Wiedział bowiem Imx Primas, ktorego sie dnia miał Seym rozerwac y na to przekupował ludzi niektorych. Trafieł iednak na Jednego ktory oblitus Cznoty Domu swego a wprzod Diuinæ Mtatis Oyczyznie Matcze swoiey tulit Parricidium bez zadney przyczyny bo iezli zdrugiem Posłem miał Swoie Altercatie, iednak non cum Republicâ: Priuatæ Iniuriæ Publica niemogły Impedire negotia. Ale to naprawa była Imx Primasa, Kozdy to zrozumiał [illegible] mie in facie Reipublæ Impudico, iż tak rzekę Ore, Ausus est excusare impi[illegible] Jednem Słowem tantum Suâ audet Malitiâ ze Omni[illegible] ta Reipublæ mala emergerent, nietylko Sublime [illegible] o człowiek Dowcipu snadno poymie. Na [illegible] Polscze Całemu wiadomo Swia[illegible] mu pod czasz przeszłego, quan[illegible]

tis byliżmy obnoxii periculis, czekaliżmy wszysci niemal sądnego dnia, az dopiro reuixit in Nobis Spiritus, gdy Teraznieyszego Pana cælitus Nam dano. Maior sine Dubio sequeretur Tempestas Deposito Morno Principe. Bo iezli teraz maiąc Principem Electum, takowe Erumpunt Animorum Scissuræ ktore proximum Nobis ominantur occasum. quantæ potym fuissent, gdyby na Swoy Concept, na swoy Interesz kożdy chciał dopinac Krola. et in tanta Animorum Differentia, co wiedziec ieżeliby iaki Alter Cromuellus Angielski niechciał Summa rerum potiri. Regni Mtatem Vsurpare, Ciues iednych mieczem drugich Veneno opprimendo Suam Stabilire Authem. bo takież Discordes effectus Ciuium Animi gignunt. Ten Temu Pan kto mocznieyszy ten lepszy. Ieżeli zas Longeuillum Gallum cum Exercitu puscitwszy in Viscera Regni iako to passim Volitat per Ora Hnum declarare Regni Principem, to y Tenże Armis occupabit Regnum Exturbato Principe concordibus Votis Electo, Musi więcey nad Inne Krole Polskie sobie Vsurpare. A iescze gdy bendzie miał certa Gallica ad Stabiliendam potestatem Subsidia, ktore Francia musi mu dac, Ad Opprimendam Austriam miec bendzie iakoby wrękawie Krola Polskiego, Sublata Nobilium Libertate, Iako Fortior Nobis liberius a podobno Tyrannice Dominabitur. A Czesarz Je Mosc wiedząc o Scianie Samsiada sobie nieżyczliwego Iusto zaprawdę prætextu Honorem Siostry swoiey Vindicando. wprowadziwszy in Viscera Regni, Woyska wprzod niżeliby Intrusor przyszedł Sedem belli Constitueret, y tuby V Nas w Polscze gorzało a Mybyżmy zginęli. Dla tego Imx Primas prouidendo hoc malum osmielił sie bezbożnie radzic Krolowey Imu Diuortium, promittendo ze bywszy elocata in Matrimonium Principi de Longeuilla postaremu regnaret. Zaprawdę nie Kapłanski nie Arcibiskupi postempek. Nauczył sie ten zły Człowiek Thoros Violare Maritales o czym głosno po Polsce y teraznieysza Probą iest Sama Placentia. Exerciuit hanc rozwodu Artem, y na Rodzonym swoim aby tym snadniey Vtrapioney Paniey totam Surriperet cum Honore Substantiam. Bez wątpienia zeby Austria na tak nefandum niepozwoliła scælus iakosz samem od Posła Czesarskiego słyszał, ze exhorruit Czesarz na tę Nowinę gdy sie dowiedział ze Krola Je Mu na Abdicatią a Krolową Jey Mosc na Diuortium namawiaią y o tym z krolem Je Mcią y z krolową Jey Mcią serio expostulował; aby Domowi Jego tantam non inferant Ignominiam. Ale dato non Concesso. Ta Swięta Pani czy moze bydz bespiecznie Vgrontowana na słowie prostym X. Prazmowskiego ktory Fidem Krolowi Je Mu Iuratam centies fregit et frangit. Kto Sponsor zeby ią wydał za Zone futuro Regnanti, bendąc Sanguine Austriaco per Suam Vitam Hostis? Quis scit ieżeliby niechciał Austriacam Domum tym affrontowac Procederem, et in Perpetuam podac Ignominiam. A luboby czego Boze zachoway desponsaretur Futuro Regnanti, iakieby tesz Błogosławienstwo Boze miała Polska, kiedyby Krol Jey z Cudzą Zoną regnaret? Bo to pewna, ze Teraznieysze Matrimonium iest Validissimum. Nikt go rozłączyc niemoze Cchyba modis illicitis. Iezeli Pharaona, Dauida Krolow Panstwo Karał propter Illorum Adulteria pewnie y Nasza Polska niebyłaby od Gniewu Immunis Panskiego. Edocti Sumus exemplo chociayze non in Casu Adulterii; ale tylko propter Matrimonium ob Gradus ab Ecclesia prohibitos, iako Patria ex Huiusm[illegible] Matrimoniis zabierała swoie Infelices Successus. S. Pamięci Krol Zygmunt w[illegible] tinuis tedy bellis Polska præmebatur. Wziął Kazimierz Br[illegible] cis, choć było Panstwo pobozne, a przecię znaczną[illegible] fectum czuiemy. Stracieliżmy V Krai[illegible] stwo Siewierskie. Białey Rusi Maiore[illegible] him. Residuum Polski y Litwy [illegible]

patrz str. 183.

Krola Jmci facta dedotatione. X Witwiczki Ablegatus KJmci od P. Lobkowicza zle tractowany kto
rego Tenze P. Lobkowicz pytał: Cuius eet Nationis Rex Poloniae, gdy mu powiedział: Gente ee Polonum
ex Regia Stirpe Oriundum, odpowiedział mu Lobkowic: Non Mentiatur rogo nos Scimus Cosacum
ee. Viceuersa odiachali disgustatissimi. Margeburkowie Kaznodzieie Geben Ochmistrzynie y Panie
Miłe Schenkierkowe Czesarz JeMosc, Czesarzowey Matcze Krolowey JeyMci często exprobrationem cum
Interrogaone wymawiał; Jezeli kto z Polskiey z Dworu KJMci nieuciekł. A stu P. Lobkowica Tituli
od Posła Hispanskiego Agentibus Krolowey JeyMci Dworu odmowione, Insze swoie otwiera niechęci y lek
kiego Osoby KJMci Vwazenia; czemuz teraz tego wszytkiego tot laesiuis ab Vtrinq acceptis zapo:
mina. Arma inferre Ciuibus nihil attentantibus obiecuie! Czemu na ten czasz kiedy ex Senatus Consi
lio de Subsidiis requiritur; do Zamieszania przyszłego Seymu, przesz Pana Residenta declaruie
assistentiam y Regimenty na granicę Zmyka: Ktore te sąm Ordinowane, Regiment Monte Cuculi
P. Lorena P. Heystera P. Kaprary Generałow Konne PP. Stracholda Garde Kiermanecka ex Superi
ori Hungaria Konne wszytkie, a zeby za pierwszem Ordynansem w Polskę wesli ordinowano. To
tak nagło Primasowi et Ministris Status Vczyniono Declaratią: Jakie wielkie pociąga za sobą Con:
siderationes, iak Woczywiste Polska intruditur praecipitium kozdy obaczyc moze. A Naprzod
ze Czesarz JeMosc po tak wielu disgustach pierwszych to Krolowi JeMci ofiaruie, snadno praeuide
re kozdy moze, ze to niedla Kochania KJMci Osoby, ale dla priwatnych swoich czyni Interes:
sow a Te sąm: Ze iuz snadz z krolem JeMcią Czesarz JeMosc transegit y przesz takową Protectią
pokazuie Jus sibi in Nos acquisiuisse, snadz tacitis Actis Contractibus in Casu nieotrzymania sie
ob Impetum Belli Turcici Na Tronie, ma z niego Dobrowolnie Vstampic Czesarzowi JeMci za pewną
recompensą: aby dawno Meditatae Artes skutek swoy wzięli Osiągnienia tego Krolestwa, Czeo
Za Zygmunta dopiąc niemogli ob Prolem Numerosam, znalaszy takze Maiorem auersionem WWła
dysławie y Kazimierzu ktorzy lubo byli Austriaca Matre: assumpto iednak z Ludowiką Matrimo:
nio to comprobarunt. Druga Consideratia dla czego niepierwey ale teraz poczyna y declaruie Cze
sarz JeMosc ta iest: Ze widząc Tureczką Woynę y Nas Oney Impares chce Naszą zgubą Suum praeue
nire aby tą assistentią y Protectią wszedszy in Viscera Panstw od Turczyna siebie okupieł zasłania
iąc sie Nami poki Nasz od Nieprzyiacioł y od Stuk Dworu Tamecznego Sub Tyrrannide Stawac będzie.
Dla tegoz lubo niema zadnych Dowodow aby Polacy chcieli albo Krola mieli zrucic, wmowic chcą wsu
mych Nas, aby miał pretext Woyska na Obronę swego Swagra wprowadzic fortece opanowac kto sie
bendzie zdał resistenciey oportunus za Kark wziąc y dopiro formatis Inquisionibus, y przywie:
zionym z Wiednia y z Węgier Processem, ex Consuetudine Domus Austriacae ktora Securitatem Suam
Krwią Poddanych swoich, et Carnificina Ciuium mercatur, Puł Polski wygubic Processy wydrukowac
Confessata robic ktore ten Excipiat ktory iuz gotowe y WWiedniu napisane z sobą miec bendzie. Czarowi
Moskiewskiemu Distributią Panstw Vczyni co dawno obiecuie et Miserabili y cięszym nizeli Tureckiem
Jarzmem per Sanguinem Imposturas et Caedes nakriwszy ostatek nec Potente nec Audente Nro
Principe wostatnią zagarnie Niewolą. Weyzrijmisz teraz Semotis Passionibus, Co sie z nami dziac
bendzie. W Oczach Naszych Czeskiego Panstwa Senat od Tegoz Domu poczwiertowani. Na Palach
z Więzienia Ciała Senatorskie wywieszane. Jednego dnia po całym Krolestwie tamtym Indicta
Ciuibus Lanieniena. Swiezo teraz Węgierskiego Panstwa per Imposturas Prima zniesio:

ne capita. Zgubieni Nadastowie Serinowie Francipani Sub Saluo Conductu et Securitate Cesarea. Poimani Ciues, Dobra Confiscowane, Fortece odebrane, Familie wygubione Prawa Odięte Wolnosc Zgubiona, Niewola włozona, y dotąd zteyze Substantiey czego Fiscus Czesarski nie zabrał Intollerabili Iugo Zołd płacic, Garnizony absolutam Vitæ et Necis potestatem maiące tollerare Kaze. Obeyzryimisz sie co sie Znami dzieie y dziac bendzie, a Obroczywszy Oczy na Prawa y zostawioną od Oycow Naszych Swobodę. Ktorzy Ernesta Arcixiązęcia złotemi Obietnicami sie Vwodzyc niedali, y ktorzy sie zawsze Austriacæ Domus Factionem Strzedz Kazali: Przypomnieymi Ow Wierszyk ktory niedawno Woyskom Czesarskiem Napisano.

Euerterunt Hungariam Sic Volunt et Poloniam.

Hollandiæ Succubæ!
Bataui
Non tamen cum Atauis Vni
Quia Rebelles.
Marinantes.
Sed et Adulterantes:
Quia
Regibus Desponsata Violastis Maria
Audite Antipodes!
Gallus iterum Petrizat
Dum Occinit Holandis
Ku, Ku, rij, Ku,

Animus Iracundia flagrans maxime in fœminis non priusquam aduersarium extinctum Videat acquiescat. Horol. Pr.

Conditiones a Rege Galliæ Statui Hollandico Propositæ 1672

1 Tenebitur Status cedere de Omnibus quæ extra Septem Prouincias possidet, et Insuper de Delfriel. et Viginti pxme adiacentibus Beneficiis Ecclesiasticis, Item Ciuitatem cum Comitatu Meur Principi Coloniensi resignabit. Cuius cessionem Principi Vraniæ Compensabit.

2 Tenebitur Status de Ciuitatibus Grollo, Breuortio, Lichtenuorto et Boukenloo cedere quam late absolutum Dominium se extendit.

3 Postremo Status cedet de Iis omnibus quæ Rhenum inter et Leeckum in Hispanico fundo sita sunt prout in Mappa delineantur.

4. Concedit Rex Vt Beteria huic Statui remaneat hâc tamen Conditione, Si Ciuitas et Prouincia Bommel Voore Sanctus Andreas Creuecuor, et Lauestein Regi Subdatur. Schencken, Schantz, et Knetfenburgun, et Munitionem ante Niniuegen demoliantur.

5 Liberum erit Gallis In Dictum Belgium Venire sine Vlla Reuisione aut Vectigalis Solutione.

6. Tollatur placitum ratione Mercaturæ factum iterumq restituatur ad Statum qui Anno 1662 fuit Sed Rex Galliæ hoc Ipsum facere non tenebitur, hoc est non erit obligatus, ad grauamina tollenda ratione Hollandicarum Mercium atq Mercaturæ in Gallia.

7 Liberi sint Galli a Vectigali Doliorum et Insuper non aliter ac Optimi Amici ab Hollandis Suscipiantur

8 Quod attinet ad Indiæ Orientalis Societatem Tempore suo tractabitur.

9 Publicum Exercitium Romanæ Religionis in Hollandia permittatur, et ita quidem, Vt in Omnibus Ciuitatibus et Pagis, Vbi plures quam Vna Ecclesia est, Vna Romanis Catholicis resignetur. Vbi autem Vna tantum est. Ibi Impensis et Sumptu Status ædificetur. Spiritualesq Catholici ex Eccleæ

Sumptu sustententur, Item Catholici ad Dignitates et Publica Officia admittantur.

10 Status cum Rege Daniæ Conueniat, de Pace tractabitur, postquam cum Rege Daniæ Conuentum fuerit.

11 Octo Milliones Auri, pro Belli Incommodis et Sumptibus Regi Soluat, In quibus Numerati Illi tres Milliones quos Rex adhuc habet reposcendos, et Vult Rex de tota Summâ Quatuor Milliones condonare, Viginti autem Millionibus Gallicæ Pecuniæ contentus erit.

12 Status Extraordinarium Legatum mittat, Vel quotannis Audientiam poscat. Regiq gratias agat se Secunda Vice, Suis Prouinciis a Rege restitutum: Vbi Simul in Auro Donarium certo pretio: definitum adferrat cum Inscriptione: Memoriale Gratiarum Actionis.

Epithaphium Hollandiæ Sepulchri.

Hic iacet

Batauorum Celebris Respublica, Ex Aquis Nata, ex Aquis Sustentata

Nunc aquis mersa.

Exiguis Initiis, Inuidendis Fortunis, Stupendis rerum Incrementis

Sic Creui

Vt Terra, Vix æmulum, Mari Vel Parem minime tulerim.

Fui Vicinis Timori, Æmulis Inuidiæ Inferioribus Terrori Rebellibus receptaculo Periclitantibus Auxilio. Nunc Omnibus Ludibrio.

Ope, Viribus, Auxilio Multis adstiti

Nunc deseror ab Omnibus.

Præpotentis Titulum mihi Sumpsi,

Potentissimo Inuita cessi.

A Gallo et Anglo Contra Hispanum defensa, Caput extuli. Nunc ab Iisdem opprimor.

Sic.

Quibus Vitam et Fortunam Debeo

Eandem Iisdem reddo.

Vale Viator.

Exemploq disce meo Verum esse Axioma Politicum.

Summisq Negatum. Stare diu.

Nec Vllum Violentum Diuturnum

et Sic Seneca.

Quæsita Scælere Regna non durant diu.

Remanifestatia ex Parte

IKMci na Manifestacią IMX Arcibiskupa, y ImPana Hetmana Koronnego y Marszałka Vczynioną

Takciby potrzeba Kozdemu Bono Ciui, aby miał zawsze nietylko przed Oczyma, ale y w Sercu, za trzymanie wprzod Wiary Swiętey Katoliczkiey; a potym czałosc y Conseruatią Praw Swobod y Wolosci Oyczystich: y zeby czałey Rzeczyptey, Quies et Tranquillitas Publica In Antiquo Statu, w Naipierwszym zostawała respeckie. Iako to in Exordio tego Manifestu na Pozor tylko raczey, a nizeli prawdziwie napisano. Alec bardzoby sie ten oszukał czoby temu wiarę dał. A iako na Swiadecztwo bio:

rą Pana Boga ktory iest Scrutator Cordium: ze nihil mali contra Principem et Rempublicam moliebantur y teraz non molliuntur. Tak tenze Pan Bog Vindex et Iudex Skritosci ludzkich, iawnie wydaie ich moli: mina, ktore gdy przedtym skricie czynieli, teraz ich Pan Bog in reprobum Sensum pusciwszy y Rozum Im odiąwszy odkrył ich wszytkie zawziętosci.

Piszą wtym swoim Manifescie, ze Ich Iniuriose ad Suspiciones Populi Vdano. Na co tak Odpowiadam Tam tylko Suspicia bywa kendy nieiest res clara et Manifesta. Nie Suspicią tedy to trzeba nazwac, co Oni czynieli y do tych czasz czynią ale iawne y rzetelne contra Principem et Rempublam molimina. A ktosz naprzod niewidzi zawziętych Ich Conatus et Ausus Contra Principem kiedy sub Prætextu Exorbitanti: arum, ktore sobie wgłowach swoich Vknowali, nieoznaymiwszy wprzod Seymikom przedSeymowym One chcąc quasi Krolowi Imci exprobrare, a potym non Seruatis gradibus, de non præstanda Obedientia, in legibus expressis Posłuszenstwo IkMci wypowiedziec. A lubo zaraz przy Propositiey swoiey Seymowey IkMosc przez Vsta Pieczętarskie od Krzesła swego Krolewskiego Inuitowac Miłosciwie raczył Stany Rzeptey ad Exprobra tionem in Publico tych Exorbitancij: lubo potym in Cursu Seymowania, tak przesz Panow Senatorow, iako y Przesz Panow Posłow Ziemskich dana była Okazia do Tractowania y Vpomnienia sie IkMci (ieżeliby iakie były y ktoby One prætenderet) Exorbitancyi. A czemu proszę bendącz na ten czasz Imx Arcibiskup Gnieznienski wSenacie, nieozwał sie zgłosem swoim y nieupomniał sie tych Exorbitancyi ktore do KIM prætendebat; ale Onych na ten czasz zamilczał, czekaiąc Numerosiorem Aduentum Innych IchMciow et Illorum Comitatum zktorym extraordinarie do Warszawy przybyli. A co większa Ogołociwszy Oboz y tamtę Scianę Vkrainy y Innych Kraiow, ktore expositæ zostały przesz to Hostium Periculis, gdy Stipendiarios Milites Rzeptey, Tak zpod roznych Chorągwi Towarzystwo, iako y Inszego Polskiego y Czudzoziemskiego Zaciągu Officierow, Piechoty y Dragunie zsobą do Warszawy na Seym przyprowadzili. Zaczym ex hoc an: tecedenti manifeste patet, ze nieinsza ich była Impreza, tylko ta aby przy tey okaziey Exorbitantiarum op: positi, Posłuszenstwo byli IkMci wypowiedzieli, o czym przy wielu roznych Osobach IMX Arcibiskup publice y iawnie mowieł.

Molimina zaś Contra Rempublcam. ze czynieli a ktosz tego nie Vznaie. Kiedy Contra legem Nouiter Sancitam et Contra Pacta Conuenta przesz Krola IeMci poprzysiężone. Abdicatio KIMci od Nich iest Propo: sita. Więc chcieli arguere Krola IeMci ratione Contrauentionis Pactorum Conuentorum: a Oni Sa: mi ad periurium KIMci per Propositione Abdicaonis prowadzieli chcąc cale przesz takową Abdica tią tollere Liberam Electionem, y to Opus czałey Rzeczyptey feliciter confectum, chcieli kilką Oso annihilare. Co ze iest prawda potwierdzieł tego X Biskup Kiiowski wswoiey Relatiey in facie Reipublæ Vczynioney his formalibus. Ze lubo Proposuerunt WKMci Abdicationem iednak to zostawało in libero Arbitrio KIM. a zatym widząc ze WKM tey Persuaziey Ich nieprzyimu iesz recedunt od Tego y declaruią sie przezemnie ze więcey tey Abdicatiey proponowac WKM. niebendą y niechcą. A do tego niech kozdy sobie tak zIMP. Senatorow iako y IMP. Posłow Ziemskich przipomni mowę Imx Primasa wSenacie, gdy powiedział ze Ani na Pospolite Rusze: nie, Ani na Auctią zadną Woyska pozwolic niemyslę. Ale potrzeba Rzeptey Insze sposoby wziąc przed Się ktoremiby sie ratowała. Iakoby rzekł; ze Krola Inszego Nam potrzeba. bo lubo Tego in Publico niewymowieł. In Priuato iednak przed roznemi, tak na Teraznieyszym iako y na prze szłym Seymie, czestokroc to więc mawiał, ze Rzeczpta inakszym Sposobem ratowac sie niemoże tylko zeby pomyslała o Innym Krolu.

Poczym y drugi dowod iest. list pisany na Seymiki przed Seymowe wktorym radzieł wprowadzic Au liares Copias Krola Francuskiego. Vwazac przytym y Seymow tak częste rozrywania, Czyie Subiecta

y na

y na takich rozrywały Materiach te Seymy. Uważac Przywrocenia Woyska do Confederatiey
y podawania Im przysięgi. Uważac y tę Confederatią Ostatnią ktora iuż była Namowiona y zfabri
cowana na Ukrainie przez Pana Stolowskiego, Ale większa chęć Życzliwego JKMci y Rzpltey Woy
ska oppussuit sie tey Confederatiey y do niey accedere niechciał dla tego Euanescere musiała. Uważac
y to iako dawno Ukraina sine Magna effusione Sanguinis bydź mogła, iako to listy Im P. Kastela
na Podlaskiego do Im P. Hetmana pisane abunde Swiadczą gdyby tylko byli wszescnie commissa
rze y z Woyskami posłani. Uważyc y przeszłą Kampanią kiedy sie Woyska pod Forteca bez
Zadney reiterowały potrzeby. Kiedy Ordynie mogąc być dany Odpor, Za tom mendy Pana Pstanowskiego
a nieyest dany, iako Sami Woyskowi twierdzieli y Twierdzą że ta Orda przez Woysko Nasze mogła
bydź Zniesiona. Uważac y to potrzeba zadney przyczyny y Ex casus Occasione Auctią Woyska Expo
wana. Pospolite Ruszenie ad Denuntiationem Periculorum wyprowadzone, a potym te Pericula prze:
tuo Za Zdaniem sie Pospolitych Ruszen. iako te ktorych nigdy niebyło przedtio Euanuerunt y znie
osacowana tak Rzpltey iako y Priuatorum Szkodą przez Pospolite Ruszenia infectis Rebus powrot
Uczynieli. Co na to Dmyslnie Uczyniono aby tym discreditowano Maiestat Pański a pud Populu a po:
tym gdyby tego była potrzeba Zaiolac K Jm na te Pospolite Ruszenia, aby Temu Woiewoctwa nie
niedawały y na Succurs K Jm tempore Necessitatis et Periculi nieprzyiechały, aby tak zostawiwszy
Inermem et sine Praesidio JKM. facilius detrudere de Throno mogli. Owo zgoła dzioholuiekim Sen:
sum rationis, a sczerze bez Interessu bez żadney Passiey wte wszystkie transactie glembokie y mądrzeney
zry y wszytko Solide obaczy y zważy. Znac musi oczywiste contra Principem et Rempam molimina.
Niech proszę sobie przypomni Imx Arcabiskupa przeszłego Seymu przeciwko Panu niewstydliwe
swoie Blaspemie kiedy przy tak wiele ludzi mowiet, że za cztery niedziele nietylko mu z głowy Korone
Deymę ale mu y Krolową wezmę. Kiedy mowiet mam Kilkanaście Sto Pysneszy wdobrey Monecie, rozwa
że że na Niego że mi Krolem niebendzie a nietylko Sam Jestem takowy ale iest Nas więcey takich Nao:
statek niech sobie przypomni po co posyłał do Paryża do K Jmci Francuskiego Pana Wdę Płocznie
Brata Swego. a niegodzi sie ex Sua Republica wyiezdac Senatorowi za granice Zostawcza na tak długi
czasz. Niech y to sobie przypomni przeszłego, y kiedy tractował dyuortium Krolestwa JKMci Wiedniu
dziecbuioc że futurus Regnans, miał pojąc Krolową Jey Mosc, y że sie miała ozwiedziec in Throno Regali
chociazby Krol Jo Mosc był detrusus. Jeżeli tedy niebyły y nie są manifesta molimina, niech Swiat cały osą
dzi.

Co zaś piszą tym manifescie o Procedurze Seymu, y Jego rozerwaniu, rozumiem że barzey Woiewoctwa
wiarę dadzą Posłom swoim, ktorzy Relatią Im na Seymikach czynić będą, aniżeli temu Plonnemu Ma:
nifestowi; dawnoby sie szczęśliwie et pacate skończył ten Seym y Obrona by była obmyslona, gdyby o Niey
mowic y o Niey tractować było chciano, ale dla tego Dmyślnie in vicis contentionum et Variis protractioni
bus ten Seym ciągniono a żeby były te drugie Capita factionum do Warszawy ad Opprimendam rac Jey
Libertatem et Statem Principis, aniżeli ad Consulendum de Repta przybyli. Znayduie sie rzesze nie
wątpię recta Conscia a Staropolska Prawda y Cnota w Panach Posłach Ziemskich, ktorzy dadzą
Genuinam Relacyem, et elucidabunt Gractionem Seymu tego Braciey Swoiey w Domu pozostałey y
opowiedzą szczerze Causas et Occasiones, iako Protractionis tak Zerwania Seymu tego. Opowiedzą in quan:
ta Oppressione et In quo Periculo K J M. y Sami Panowie Posłowie Faciem Reipublicæ repræsentan:
tes zostawali. Jakie Nieuszanowania Stanu Panskiego przy Posiedzeniach Priwatnych przez
Osta wszeteczne y Niewstydliwe Maleuolorum były, jakie Excesses po Ulicach Warszawskich et rapine

od Ich assistencieÿ nastampiły. Ogniow gęstich zakładanie, iakа Oppressa nieznosna Ubogiey Slachty Braciey Naszych od Niecznot ich po całym Woiewodztwie Mazowieckiem, iakie Skrzelania pod Bokiem San: Skiem, ÿ całey Rzeptey zgromadzoney. Opowiedzą odięcie Sekanzą ÿ ludźmi swoiemi osadzenie. Opomedzą Zniewagi życia ÿ Skrzelania Niechoty Swardzey K.M. co wszytko nicz Inszego niebyło tylko praeludia złosliwey zawziętosci ÿ gdyby nie Resolutia K.M. na stampiła, że się ob Securitatem w Zamku za: wrzec ÿ Miastu Swego bronic Umyślił ÿ declarował, Nieomylna rzecz Zeby ta zawziętosc ich, bardzey się była rozszerzała. bo przez talione Ausus wymusic ÿ wystraszyc Abdicationem na K.M. Mci Ko: nieczne chcieli. A co w tym Manifescie wspominaią Confederatią od całey Prowincicy Wielkopolskiey Vczynioną. Niech to Swiat cały sądzi, ieżli nie ad Solam defensionem Regis et Reipublicæ a wprzod Wia: rÿ Swiętey Vczyniona, pewnie nie ad Oppressionem, ani Concitationem Belli ciuilis, ÿ Owszem tymże Confederatią Obliguie się Prowincia Wielkopolska Diffidentias ieżeliby iakie były mediis ciuilibus Di: spolowic. Ale widząc że o żadney Obronie mowic nie chcą widząc że Seymu concludowac nulla spes była a Respublaby była Indefensa zostawiona. Hunc modum Confœderationis, arripuit et concluſit. Taż Na turalis Defensio etiam Brutis Animalibg, a daleko więcey tegoż ieſt licita człowiekowi.

Cobÿ zas za przyczyny tey Zawziętosci były przeciwko Krolowi Jeo Mci ÿ całey Rzeptey te są a nie Inne.

1 Mierzi ich Libera Electio że Swego candidata wystawic niemogli, iako się byli na to zasadzili Który Im nietylko rożne Urzędy dignitarztwa Intratne ÿ Bogate Starostwa ÿ Dzierżawy przyobiecał był a te wszel: kie Summy pieniężne naznaczył ÿ między nie wzdał.

2 Druga Przyczyna Inuidia że z Posrzodku Ciuium Pan Obrany a nie Elektorÿ Ich.

3 Że chcieli Aby Pan zostawał malowanym tylko Krolem in Throno Suo, a żeby Oni Sami byli pro libitu gubec: nium vczymali.

4. Że niechciał wziąc za Małżonkę Francuski którą oni promouebant.

5 Że Nieukontentowani zostali w swoich Interessach od K.M. bo Jedni dopominali się o Wymiana Zborowÿ Zeby Im ich albo mało co dawali albo Nicz. Drudzi się dopominali Zup Wieliczkich ÿ Bochenskich, Drudzi wymagali assecuratii ÿ Przywileie in futurum na Urzędy ÿ dignitarztwa rożne; iako to Niektorzy Duchowne ÿ Swieczkie. Marszałkowskie Laski Biskupstwa ÿ Ich Coadiutorie, Senatorskie Stolli. A że Im na to Ass Sensum K.M. non præbuit, a przez Ewszmodi Consensum przysięga wyrażona in Pactis Conuentis K.M. a Vetauit, dla tego Exarserunt na przeciwko Panu ÿ co Sami excorbitarunt przywodząc Pana do Seruitium to malitiose Panu obiciunt.

Pro concluſione to piszę że trzeba to wziąc Respekt in Consideratione Wszytek porządek Woyny z Doroszenkiem ÿ z Tatarami a tempore coronationis K.M. a puściwszy Vczy między Samychże Woyskowych ÿ Więźnie Tatarskie od Naszych wzięte widzieby się zaraz mogła Rzeczpta in: formowac. Ale ÿ ta Residentia ÿ Porty Ottomanskiey Pana Boniego, ÿ tala correspondentia między Nim a Panem Podskarbiem Koronnem trzeba aby była in Consideratione K. Rzeptey. Niewadzilby przeyrzec ÿ te Do cumenta z którymi się odzywa Pan Wyszczki ÿ rozumiem że się ieszcze czasu swego odezwie Rzeptey. Jakoż teraz wszytko iest Suppressum ÿ wrzey mieszaninie Teraźnieyszey Inductum. Potrzebaby dobrze przedaw: ia Memoriam Onÿch pierwszych Listow pisanÿ ÿ na Seymie tłumaczony, a dwazyc wszytkie Puncta Onego ÿ Combinowac wszytkie Teraźnieysze Consequentia które nastampiły. Co kozdy concludowac będzie mogł co to Snami działo ÿ dzieie ÿ dziac ieszcze będzie. Jebeli się tandem aliquando Rzepta nieobaczy ÿ wszystkie Dem non obuiadł, Kiedyby ta Zawziętosc ÿ malitia naturalnie miała. Konczęc tedy ten Responsum widzieć się nie mogę ze Nomine Innych Ich Mciow ten Manifest wydany, a tylko z ich Imion Ich Mciow iest podpisany. co nie iest sine mysterio. Które rozumiem że nie Inne iest. Tylko że się Ich Mosc principua sunt capita huius Seditionis dla tego się Sami tylko podpisali. Drudzi zas Ich Mosc iako Consiliarii et Cooperatores accedunt do K. Mciow. Jedna Rzecz Ich Mosc rozumieią że te wszytkie Opera Ich Mciow są dobre ÿ Rzeptey profitua. A temuż się z tym Rzeptey aperte nieodzywaią. Czemu tey Abdicatiey non Proponunt Rzeptey, Jmmo od tego non elu:

cidant. Ale In fact Republá Venundant et Statum Reipłacum Libertate Euertunt (o Sie Za prawdę y myślec niegodźi. W Porządney Rzeptey talowe Machinaones Surowieby Skarano, co y Wła Szey Rzeptey trzebaby V czynic ad Memorabile exemplum Wielkom Potomnym, aby sie Similes Ausus talowych Sedicij in posterum nieznaydowały.

Exorbitantie

Ktore Jmść Arcibiskup Gnieznienski y Jm P. Marszałek W Koronnij na Seymie 1672 podali.

Cum Suis Assecłis et Adhaerentibus.

1 Krol Jeo Mość non dilatat fines. Rz Nietyllio dilatare fines, niemogł ale co ugłuszą abła ta recuperare, a to ob malitiam aduersæ partis, ktorzy per Subordinatas Personas Seymi rozrywali. Dla tejże przyczyny Obrona Rzeptey być niemogła. Gdyż Obrona beż Woyska bydź niemoże Woysko beż płace. płaca beż Podatkow. Zaczym Oni Sami impediuerunt, nietyllio dilataonem finium, ale recuperaonem Ablatorum. W Szak y Ukraina dawnoby była recuperowana gdyby Sopie ze około tego było chodźono. A Doroszenkowi Zdawnemu Zdrayci Rzeptey Niebyło folgowano. Ktorego na to fouebant, aby graniores mogli bydź Principi et Reipublę w swoich Zaprzysiadach. Na co y Confederatie Znowano ktore za łaską Boża non. Succeserunt.

2. Że na Piłtenskie Biskupstwo Ecclia Kurlanczykowi clandestine miał dac rescripta za to wźięwszy od Ecclia Stoł Srebrny. Rz Prawda iest że Km. dawował Km. Stoł powlecżonyj Srebrem, ale nie wzgledem tego rescriptu. urządzał niem Km na Dzień Sto Michała Patrona K. bo Km. niedał żadnego rescriptu. tylko według Swych Bain confirmował Priuilegia dawne od Krolow Polskich Ecclia nadane według Przysięgi Swey in Pactis Conuentis wyrażoney. a do tego Custodia legum iest przy Pieczętarzach. Oni by sie oto Sprawiac mieli gdyby talowy rescript pieczętowali. ale żadne rescriptu iakio niedano tak niepieczętowano.

3 Że dał Km. rescript Zakonnikom Ordinis Cisterien et Abbates de medio sui Eligant contra Jus legum. Rz Prawda że dał Km. confirmaonem Priuilegii. bo Krol przeszły dał był. Przywiley. Ale iakio Sam Przywiley przeszłego Krola nieiest ważny ktory repugnat Juri Communi tak y ta confirmatia ważnu mieć niemoże. Ale y oto Cancellaria Wielka Sprawić sie powinna, ażeby talowe rzeczy nietyllio do Podania sie pod Bacz Koronatiey podano. ale y te confirmate pieczętowano.

4. Ordinatia Zamoyska że ad effectum nieprzyszła ale w Zapomnieniu została Rz Katrone Zamoyskiey Ordinaciey ieszcze sie prawo Zaczęło za Krola Jeo Mci Xcia Wiśniewca. tak One Krol Jeo Mość Teraźniejszy Zastał. Ale deudat hanc causam per Judicium Suum Respubla, tedy beneplacito tej Sprawy Koniec. wszak Km do tej Sprawy nienależał: tylko S. P. Xięzna Jey Mość Kdźiciella Jkmci. Jm P. Stanisława Dolinskiem. Teraz dopiro per Succonem na Km po Xięznie deuolutum—.

5 Alienatia Dobr od Ekonomicy S— Rz Importunitas to Kuczka Sprawuie Ktora to wyjmuje na Km ze dobra Stołu Swego Rzpla. ale iest Prawo, aby Jm P. Instigator Talowemi Importunami Jure agat. Exequatur tedy w tym Offum Suum.

6 Bacmistrzostwo P. Taszyckiemu wzięte a P. Chorążemu Sendomirskiemu oddane Rz ad Malam Rationem et Importunam Instantiam Jm P. Chorążego, iakoby P. Taszycki miał złe Prawo Krol Jmć to Czynił ale Znowu to Bacmistrzostwo przysądził P. Taszyckiemu

7 Że Szumlanskiego Sprawa we Lwowie Sądzona y Sententia ex pluralitate Votorum Lata, na ktorej pluralitate iakoby Omyślnie sprowadzono Panow Senatorow. Rz Pacta Conuenta aby Km ex pluralitate Votorum Sententiam ferowała a Senatorowi też każdemu wolno przysc do Sądow y nie przysc. Niepotrzeba ich na to Vocowac. A do tego że niemiał Szumlanski Sprawiedliwey Sprawy dla tego iż przegrał. A chociażby miał być Sprawiedliwy tedy w tym Km. nieomieć, że Secundum pluralitatem musiał ferre Decretum.

Alec y bez tego zasłużył pánam Szumlanski dla swey zdrady ktora mu iest deducta przez Correspondentią z Doroszenkiem. Non sine Misterio włożono tę Sprawę między Exorbitantiami, boby sie podobno documentałr pokazało: że nie suo motu miał Correspondentie z Doroszenkiem. ale motu kogo Inszego ktory sie na to Umyslnie dał wziąc quasi Nieprzyiacielowi, aby slak Correspondenciey Umyslniey przez to był traczony. Alec y to czasu swego y Insze rzeczy pokazałyby sie tym iawniey gdyby tylko Doroszynko mogł sie dostac w ręce Hanenkowi.

8 Że Vacanse ktore sie trafiaią albo krewnemu albo słudze swemu rozdawa. R. Niewiele tych Vakansow KIM krewnym rozdał. tylko ImP. Wdźie Bełzkiemu, Hetmanowi Polnemu dano Solec y Strumiłową Kamionkę conferował. Wszak tesz y Barskie Starostwo ImP. Hetmanowi Koronnemu dał. a chociazby y krewnym swoim KIM dał, iure merito by to uczynieł bo wszysci de Repla optime meriti. Wiadome są całey Rzeptey tak Ich Samych, iako y Przodkow Ich zasługi. y wielkaby ztąd Infelicitas et Inaequalitas bydź musiała. zeby dla tego mieli priuari Iusticia Distributiua Ich Mosc bendąc zasłużonemi ze są de Sanguine KIM. Lubo teraz iuz są extra aequalitatem ex quo Tron Krolewski KIM zasiadł. Zeby zas sługom swoim miał dawac tak wielkie Vacanse. rozumiem ze to wszytkiem wiadomo, ze tylko Panu Rostoczkiemu dał Starostwo Lelowskie. ktore trzech Tysięczy nieuczyni. drudzi zas ze wzięli po iedney y po drugiey Wiosce, niewielka Krzywda zasłużonym ludziom stała sie przez to. Inuidia to tylko raczey, et maleuolentia sprawuie, a nie sama w tym słusznosc. Zeby zas z Skarbu KIM miało wychodzić na Expensa Pana Rostoczkiego Szescdziesiąt Tysięczy złotych Smiechu raczey rzecz godna niżeli responsu.

9 Że Krol IM. memoriam Pactorum Conuentorum abhorret. R. Wzdic zawsze czytane bywaią przy zaczęciu Seymu Pacta Conuenta wszak y na Teraznieyszym Seymie Krol IM do krzesła swego przez Usta Pieczętarskie Inuitował Stany Rzeptey do Exorbitancyi Pactorum Conuentorum. toc łaczna consequentia ze non abhorret memoriam kiedy sąm spontanee inuitabat do tego Stany Rzeptey.

10 Że niedał Starostw ex Primis Vacantibus na Artilegią według Constitutiey. R. Do tego sie przyznawa KIM ze non satisfecit legi propter Importunitatem Concurrentium; ale sie to naprawic moze. byle sie tylko pokazali Vacuiące Starostwa, tosz uczynic gotow y w radzie Nowego Dworu: iednak y to podobno nabawi Inuidii IKM. gdy bendą concurrowac o te Vacanse a KIM lege Publica zasłaniac sie bendzie musiał.

11 Że Krol IM. wprowadzenie Woysk Czudzoziemskich w disposicią sobie zostawieł. R. Że to tylko dr a nie probatur. Mentalis to Actio. a ktosz moze mentem alienam wiedziec. Wie dobrze KIM że Vetat lex, et Pacta Conuenta niepozwalaią sine scitu Reiplae sprowadzac Woysk Czudzoziemskich. pewnieby sie tego KIM. in sua Repla nieważył, y niebyłaby tesz tego ani Krolowi ani Rzeptey zadna potrzeba. tylko to chcąc ad Inuidiam Populi KIM podac. To tesz teraz napisano, a przedtym Udawano. ale w rzeczy samey nicz niemasz prawdy y niebyło.

12 Że Pana Wyzyczkiego reuocował z Ukrainy. R. KIM. o zadney reuocatiey P. Wyzyczkiego iako niewiedział, tak o niey niemyslał, ale go reuocowała Confederatia przez Pana Stokowskiego z fabrikowana. Że tedy niechciał z tym Woyskiem Zyczliwym KIMci isc do Confederatiey: dla tego odłączył sie od tego Buntownego Woyska. Podziękowac tedy trzeba P. Wyzyczkiemu, a nie arguere za to, y KIMci wtem niepotrzebnie mieszac. Alec na to remedium łacno moze bydź dac mandat na Seym P. Wyzyczkiemu niech sie oto sprawi. Czemu deseruit Ukrainę maiąc Commendę nad Woyskiem. Rozumiem z dato go Sufficientes raones. y w tym doskonale informabit Remplam. Tam sie na ten czasz Primar Causâ zescia z Ukrainy ktobył pokaze et cuius motu et suggestu tę Confederatią Stokowski pracował. Ktoremu oto takze potrzebaby dac Mandat.

13 Że P. Szum Ablegat Cesarza Jmć declarował Imieniem Pana Swego że miał przysłać do Polski Siedm Regimentow pod Komendą JM. Lotaryńskiego. R. Wszak in Senatus consilio postcominiali to conclusum było pisać o posiłku in casu Turcici belli do Cesarza JeMći a teraz się Nieiwiem czemu Cesarza Jmć declaratia niepodoba. Ale y Cesarz JeMość niebyłby tak prędki do tego beż Osobliwey z Polski do siebie oto lecącey y beż osobliwego in hac Materia tractatu. A to widzę że Malitia ludzka ma to sobie za Maiętność Znotę Struere Inuidiam KJM. apud Populum a tego do siebie niebacząc że Auocatiues Consilia Kro. la Francuszkiego wprowadzić vadzieli.

14 Że Woyska Cborągwi cztery pod Pitulem KJM. zostawaią a Pacta conuenta Inaczey mieć cbcą. R. Żadnych Cborągwi Nowych KJM nieznaią ale one Sub hoc Pitulo w Rzpltey zostały które dotych czas conseruat et conseruabit. A to też ma się rozumieć in futurum nie In præteritum, co in Pactis Conuentis iest wyrażono. Alec inaczę JMsłow nie to boli że zostaią Sub Pitulo JKM. bardzey ich to godzno. Vraża że te Cborągwie Impediuerunt Confederatie które practicowano. Zam tedy Vindictam dla Znich Sumere per Obliquum aby Zniszczone były, niemogąc szkodzić per directum. aby potym takowe podobne confederatie tym prędzey wyłonać mogli

15 Że P. Panow Cudzoziemskich nie Polaci ale Cudzoziemci Residentami. R. Defectus Aerarii Publici sprawuie. bo Cudzoziemiec mnieyszą się rzeczą Kontentuie. Czymby się Resident Polak Kontentować niemogł. Boby y Cudzoziemci niekontentowali się tą pensią gdyby osobnych swoich dochodow przy tamecznych Residentiach niemieli. Ale decidat Respla quantitatem Pensyi talo Residentom płacić, KJM gotow będzie Satisfacere.

16 Że Jmx Podkanclerzy Koronny Instructiey Sobie raczył Małżeństwa KJM. do Wiednia daney nie czytał in facie Rzpltey y Orzey iuxta mentem legis niepopryszągł. R. Pardzey się tym Myli ten co to napisał. Bo Instructią przez Jmx Podkanclerzego na Seymie Bytano tedy y Iuramento Compybata.

17 Że na Szlach zostaią Plebeii a nie Szlachta. R. Król JM. in Administratorem Szlachcic dobrze oświadczył czła puscił. Jeżeli zaś P. Administratorowie Do Dworcow swoich na Iumorach maią Plebeios, KJM. temu nieuinnen a takowych Urzędow Szlachta na Iumorach bogday by się podzieła.

18 Potop Obiaś że KJM. Przeszłemu KJM. wrocił. R. Że Żadnego Obicia Potopu ani od Rzpltey ani od Skarbu Koronnego KJM. nieodbierał. Prawda że na Wesele swoie od Pana Gratyi że Gdańska Tego Potopu za Asecuratią swoią wziął był in Fidem Suam Regiam. Ktorą Exoluendo Pemuz P. Gracie to Obiaś oddał. Wszak circa Abdicationem złecieła to. Rzeczpta P. Podskarbiemu Kor. aby od KJMći przeszłego był odebrał. On tedy Tego powinien reddere rationem Rzpltey że dosie nieuczynił.

19 Że na Jednę Rzecz Przywileie dwa wychodzą. R. Że KJM. niemoże inter tot Negotia. Reipubl. retinere memoria tego wszystkiego na co się podpisuie. Ale tego przestrzegać Cancellaryey Regenci JKM. powinni. Oni tedy za to respondere tenentur.

20 Że Sprawy nie z Regestru, ale ad libitum sądzone bywaią R. Że y to należy ad Effum Referendarzow Oni powinni tego reddere rationem

21 Że Królowi Jmći Przeszłemu niewydaią Prowizyey. R. Prowizią KJM. Przeszłemu wydaią. Sortem iednak Prowizyey Skarb WXtew zatrzymał. Pen tego reddat rationem Rzeplce. Alec y to cautum est a Replcą circa hanc Prouisionem Że In quantumby KJM. Przeszły. Pewnych Kleynotow z Skarbu Rzpltey zabranych, y Obicia niepowrocił. Potoponego. Tedy ta Prowizia zatrzymana bydź miała. Że tedy Potop Obicie nieiest powrocone Iure merito y ta Prowizia zatrzymać by się powinna.

27. Że Kamieniec Neu fortificowany a KJM. In Pactis Conventis podnosi się tego. R. Że tako mogą Intratij KJM. wystarczyć tak KJM. tey Forteci Prouidet. y Juz Kilkadziesiąt Tysięczy na tę Fortecę w dał. Iuszak y Anteceſſorom Przeszłym KJM. Fortificatia Kamienca per Pacta Conuenta wto Zna la. a tego non adimpleuerunt. a KJM. przy tak wielkich Expensach a Szkuptych Intratach swo Złotych KJM. potrzebom y Stołowi prouidere musi. a przecię wtak Krotkiem Przeletniem czasie Kilk dziesiąt Tysięczy złotych tey Conſerwat Fortecy.

23 Że KJM. Gwardią Swoią ktorą był do Kamienca posłał reuocował. R. Że nieuiedział KJM. tey p trzeby ponieważ JM.P. Hetman Koronny Ludzie w Służbie Rzeptey będące na Seym zsobą przywiod musiał też KJM. Gwardią Swoią propter Securitatem Mtatis miec przy Sobie. Ktoreyby potrzebał to resztę y więcey wiążąc tanta Molimina contra Mtatem Suam Ktorem się dobrze przypatrzeła R pytą na Seymie Teraźnieyszym.

24. Że Pan. Oberszter KJM. y Inni Officierowie nieprzysięgali Secundum Pacta Conuenta. R. Że Oto gdy Niebyli requisiti od Urzędu Marszałkowskiego. ale quod non fecerunt facient.

25 Że KJM. Dworu przy sobie Słusznego nieczowa. R. Że temu KJM. nicz niewinien na Expectatiu nikt nieczce służyć. Dworu zaś mniejszego chować niemoże bo Erarium KJM. non Sufficit temu czym KJM. expensę z Percepta miarkować musi.

26 Że Małżeństwo z Krolową Jey Mcią contractat, non accedente Senatus consensu. R. Propos to było na Seymie Coronacyus od KJM. Senatowi tracta Pcorum legum y Juz to Respa approbauit Kr W Warszawie KJeyMość pozwoliła Koronować, Juz tedy to est extra Quæstionem et Exorbitantia co się Rzeptey podobało. y co od Niey est approbatum.

27. Że KJM. Vniuersał iakis z polotową Pieczęcią wydał iakiemus Priwatnemu Celowi R. Że ot KJM. nieuie, y recolligować się wtym niemoże. chyba iakа Omyłka się wtym stała. y takowy Vniuers musi być uważony bez Pieczęci n magnæ Importantiæ neq; præiudiciosus Rzeptey.

28 Że KJM. Cudzoziemskiemi pisze Jezyłami. R. Że się KJM dotego niezna. bo żadnych tak listow nepisze. Okrom do Szczerbowey JeyM. bo do Niey Polskiem albo Łacińskiem Jezykiem pisać rzecz.

29 Że Krolowa JeyM. ma więcey osob Cudzoziemskich przy sobie niż szesc Jako in Pactis Conuen opisano. R. Że ich więcey przy KMci nad szesc niema. a ieżeliby się znaydowali, tedy remoueb

30 Że KJM nienaznacza mieysca Vrzędnikom Koronnym dla czego się Vrzędnici de precedentia wadzą. R. Że gotow KJM exequi to y naznaczy Deputatow z Senatu aby te precedent determinowali, ale bardzeyby to zyczył committere Judicio et decisioni Totius Reipublicæ a Eam Inuidiam na osobę Krolewską niezaciągał.

31 Że Pieczętarzow niesłucha y Auctoritatem ich diminuit. R. Consilia Pieczętarzow Swoi Zostawa Salubria Reipublicæ, zawsze mile przyimuie, nad tamiemi zaś Ktore są reflexiey dne że KJM deliberat pochwalic to raczey aniżeli poganic KJM potrzeba. Żeby zaś miał ctoritatem diminuere Pieczętarzow swoich rego KJM przyznać niemoże. Bo wie o tym dobrze Conseruatio Authoritatis Pieczętarzow Jest Conseruatio Suæ Mtatis. bo Kozdy Pieczętarz jest Os et Manus Principis

32 Że Woyska od Posłuszeństwa Hetmanskiego odzywa. R. Że się do tego KJMosc niezna obiicatu to tylko ale n' probatur

33 Że Podskarbiego Nadwornego Vrzęd Vpadł R. Ite mu KJM nicz niewinien że Więcey iest S Skarbow niżli Skarbow, Zaczym niemaią czym szafować. to iednak dziwna że kiedy ten Vrzę Vacuie tedy do tego Vrzędu tak wiele bywa Concurrentow. chciałż to powiedaią że Vpadł.

34 Że KJM bardzey fauorizuie Jednemu Nizli drugiemu. R. Jeżeli ieden życzliwiey Panu służy nize
li Drugi. Lacżym słuszna rzecż maiorí fauore prosegui życzliwego Niz nieżyczliwego. Boby to Summa
Iniquitas była tak życzliwemu, iak Nieżyczliwemu nagradzac.

35 Że Pensią Ekonomiey Samborskiey KJM Niebosczę o Pamięci Pięknie Rodzicielce swoiey na
Znacżył. R. Że to uważ est Extinctum cum Persona, ale ciocia zbij niebyło Extinctum, rozumiem że Res.
publá nienagani hanc Pietatem KJM. Ku Rodzicielce swoiey, ale owszem pochwali. Bo to Ius Na
ture wyciągało do KJM. I Jeżeli Sancta Mater Eccleá concedit Religiosis że Soluuntur a vo
to Religionis, aby z tey tatem Rodzicow swoich ratować mogli. Daleko bardzey służyc ta Pietas
Regnantibg powinna, aby dochodow swych odżielali Rodzicom. Wstydzic sie tedy tego tym po
trzeba Ktoryby ad Eam Impietatem przyiurodzic vsiłowali Mtat Panski. y zrąd vważac kozdy
może Summam ich Malitiam qua laborant

36 Że contractij Subtelne względem Ekonomiey KJM pisac każe. R. Zaprawdę ta Exorbitan
tia Smiechu godna. bo kozdemu należy sobie obwarowac contract, iako może nailepiey Lacżym
niemasz na co odpowiedac.

37 Że Hanenka z Dorosżeńkiem KJM radzi. R. Zaprawdę słuszna to Exorbitantia Kozde
reflexiey godna, niebesz przyczyny to iest Śmiesmaliem Komus, że Hanenko wzięł na Obrot Dorosżen
ka. Nietylkoby go radzic, ale zgubic gdyby można, rzeczby zdrowa była. A gdyby ieszcze Krola
Perskiego z Cesarzem Tureckim y Moskiewskiem powadzic, a przez to Swemu Krolestwu Po
koy vczynic, Swiątobliwaby rzecż była: Alecby sie y to podobno malitiosus niepodobało Ktoryby
zwykli In turbido piscari. Iuieiest Vmnie y Vkozdego Sine Magno Misteno że tak bardzo Te
mu Dorosżynkowi grzbiet wzmacą. Znac że in conseruatione Jego Komus Sila należy In Re
iudicium Rzeptey. Ale nihil est occultum quod non reuelletz. Sprawiedliwy Bog że to wynurzy.

38 Że Vacanse KJM ante Tempus rozdaie. R. Otoc sie to gniewaią y ten zgt Nayweższy lapis
Offensionis że KJM. ani Pieczęć Duchowney: ani Byskupstwa Warminskiego przed czasem obie
cac y dac Przywileu niechciał: a Teraż to niewstydliwie KJM obiciunt; do czego Jeb Mosc sa
mi przyiodzili, a że przyiasc niemogli to zgt nayweższa do KJM. vrazа.

39 Że Krol JM Dyscyplinam Militarem pisze. R. Pięzna sie do tego KJM. y naliemby to mogło
bydź sposobem wiedzieć niemoże. Ponieważ KJM. w żadne sie rzeczy Woyskowe nieudaie ieszcze
w żadnym obozie niebył. Lacżym iako Insze Obiecte są fałszywe tak y Ta.

40 Że KJMosc Pana Wyżyczliwego postawił w Samborzczyźnie przez ktorą consistentią tamecznich
Zruinował Poddanych. R. Często więc narzekać zwykło Woysko że KJMosc. na Woyskowych ludzi
respectu niema. Ocz gdy łaskę swą Panską woysku wysuiadza. y to widzę KJMć a pud Malitiosos
szkodzi: y Niewiem iako Im ma KJMosc wygodzic. Nieconsistentiac to Samborska Zawada, Ale to
że Woysko do confederacieyj przystąpic sie niechciało. I to to Kogos boli że KJM eam gratitudi
nem Woysku wysuiadczył. pro Za fide ktorey dotrzymało Panu y Rzeptey. Spodziewali sie po
dobno Malitiosi ze tych Zołnierzow miała potkac od KJM. Ingratitudo y Nieukontentowa:
nie abym tym disgustem odrzuciwszy sie od KJM. Sklonnieyszy potym byli do confederatiey
gdyby sie iaka podała okazia. az gdy aliter obaczyli. Juz cale Stracieli nadzieię confederatiey że
by kiedy miała przisc do Skutku. Spodziewaią sie bowiem tego że ta czesć Woyska Vkontentowana
od KJM przeszkadzac zawsze będzie takowym confederatiom.

41 Ze KIM Woiewocztwom y Ziemiom Soli według Prawa wydaie. R. Prawda to iest Ze sie Sol
Zatrzymała Niektorem Woiewocztwom, ale to egestas Skarbu KIM sprawuie, ze na Robotnikow na
tak wiele Soli ktorzy koło Niey robią Sumptu takowego niema iako należy. Zaczym tak wie
Soli do wypłaczenia Woiewocztwom y Ziemiom wystawic sie niemoze. A do tego ze kilka nascie
sięcy Beczek Soli na Wisle y na Innych rzekach zatonęło. co causauit to Zatrzymanie Soli. ale to
nagrodzona rzecz moze bydz y upewnic wtym kozdego moze, ze Woiewocztwa y Ziemie Stoiąc
przy Dostoienstwie KIM dla niewydania Soli Posłuszenstwa KIM wypowiadac niebendą
iako to Malitia luczka miec chciała. owszem przy wolney Electiey odwaznie stawac declarowali sie
42. Ze KIM od Kurfirsta Brandeburskiego nie eliberował Drabyma. R. Zacna by była libera
tia Drabyma gdyby Sto Dwadziescia Tysięci Talerow Twardych gotowych było. bez ktorych
eliberowac Drabym trudna, y niepodobna.
43 Ze Kalsztein WWarszawie cum Summo dedecore wzięty. R. Na takowy Proceder KIM
Serdecznie Vbolewa, y Zaraz otym PP. Senatorom przesz listy oznaymiał. Consilium wtey mie
rze z Senatem Swoie miał, ale ze to było Visum Senatui aby in Moderno Statu Reipublae nieprzy
czyniac więcey Nieprzyiacioł, y tylko radzieli, aby per legationem expostulowac z KIM. aby tako
wy Proceder nagrodził Residentowi Swemu y Kalsteina KIM nazad powrocieł y do Warszawy
Onego stawieł. Zaczym KIM Secutus Consilium Senatus wszytko adimpleuit ale ze to infau:
sto cessit Euentu nieprzy KIM. ta winnosc zostaie. Iednak to dziwna rzecz ze IMX Primas
takowe KIM in Ea materia dał Consilium. a teraz to malitiose obiicit KIM.
44 Ze KIM. PP. Lubomirskiem Salis fodinas impedit. R. Niezna sie do tego KIM. prawda ze pr
uidet Indemnitati Zupp Swoich aby sie P. Lubomirsci tu do Zup niewkopywali Kontentuiąc
sie swoim gruntem do Kunegundy należącim.
45 Ze KIM. Non Terrigenis Vacanse rozdaie R. ze KIM wiedziec niemoze o cudzich gruntach
albo Possesiach po Woiewocztwach. wszak iest otym Prawo postanowione y Pœna instituta kto
by niemiał Possesiey wtym Woiewocztwie a Vrządby sobie Vprosieł takowego wolno pozwac
do Tribunału a tam dignitate Priuabitur y Winy dac musi iezli prawdziwey Possesiey niepokaże
46 Ze lasit KIM. Iura Mtatis dawszy Confirmatią miastu Gdanskiemu na Kaduk Obywa
telow Tamecznich R. Ze KIM. confirmował Gdansku od Przeszłich Krolow Priuilegia Na
dane, non Videtur wtym quidquam pecasse. raczey ta Wina zostawac powinna przy Antecesso:
rach KIM. ktorzy takowe Priuilegia dali. Tasz culpa przy Panach Pieczętarzach Manen
powinna ze takowe Priuilegia pieczętowali.
47 Ze KIM. na przeszłym Seymie bez Izby Poselskiey sądził Sprawę P. Boratiniego y Pana Wodz
czkiego, ktora iuz była decidowana w Radomskiem Tribunale. przez ktore Sądy Zniesiony zo
stał Decret Tribunału Radomskiego. R. Ex Consilio Senatus KIM to Vczynieł, do czego by
powodem primarie. Imx Arcibiskup Gnieznienski z IMX Biskupem Krakowskiem Zaczym ze
KIM Senatus Consilium est Secutus nierozumiałbym aby wtym miał peccare. Ale iezeli sie to
niepodoba Rzeptey wolno to bendzie per legem Pubcam Cassowac. To iednak rzecz pewna ze bend
Primus et Principalis motor do tych Sądow KIMci IMX Primas hanc culpam teraz na KIM. sk
48 Ze KIM. od Wybrancow po złotych pięcdziesiąt wybiera. R. Ze Rzepta per Constituonem

Prodigia

W Woysku Krola Perskiego Xerxesa, Ktore był Zebrał przeciwko Nieprzyiacielowi tak Wielkie ze Morze obrzekami a Ziemię ludźmi przykrył. Klacza Zaiąca zsiebie Vrodzila. Omen przyszłego Nieszczęścia. albowiem ten kuł od tak wielkiego Woyska Vciekł. Valerius lib. 2. cap. 6. Inter Externa posse.

Anno Dni 1475. Powodz była Wielka na Wiśle tak że na Strzelnie domui y Bernardynow była woda na Ołtarzu. Tegoż Roku była w Polszcze Szarańca.

Anno 1480. Mor w Polszcze przez lat Dwie

Anno 1481 Rok Smiercią Błogosławionego Szymona Lipnicensis Zakonu Bernardynskiego Slawny. Tegoż Roku S. Kazimierz Umarł.

Anno Dni 1678. na Boże wstąpienie Kwitnęło Zyto, a na Swiątki przez trzy dni y tta Junii Mroz duzy był dzie ry Tatarki Boby zwoby powarzył

Anno 1486. Obiacdt Królewiczem będąc y Rzeki Szawrany ktora w Bug wpada. pode Wsią Krzepestynem w Podolu Dwadzieścia Kroć tysiąc Tatarow na placu polożył.

Anno 1506. Dwadzieścia Tysięcy Tatarow Slonskie zniosł. Tegoż Roku na Dworze Krolewskiem był Woyciech Brudzynskii Kierbur Prawdzic Siel bardzo wielkich ktory Szescsu obłogow Zbroynych Vnosiel. a Siedząc na Koniu gdy sie wrot Vchylał podnosiel Kolana Nogami do gory Scisnąwszy go

Anno 1507. Zygmunt Pierwszy Tatarom Perekopskiem na Hordy Rok Pietnaście Tysięcy postampiel za ktore miał zawsze być na Wojne gotow za Krolestwem Krolewskiem.

& Wybrancow tak K. JMci dała.

49 Że JMc Biskup Poznanskii Psalm pewnij po Dyoecesiej Swoiey Clero odprawowac Kazał: a iakoby to in Præiudicium miało bydź ludźi wielkich. K. Dziwna rzecz że sie oto nie gniewa nikt Inny: tylko ci Ich Mosc co sie in sua pocżuwaią malitia. według Onego satbonis dictenium: Conscius ipse sibi de se putat omnia dici. A to widzę temi czasy y Psalmy Swięte y Modlitwy Kapłanskie szkodzą zawadzaią złym ludziom Ktorzy są perversa Conscientia

50 Że Kaznodzieie wkazaniach Swoich Magnis Luminibus przyimawaią. K. Nieprzymawiac by to Kaznodzieiom potrzeba. ale iako Pubca peccata detegere y ledwie nie palcem pokazowac Tocby nalepiey za Wasze zbrodnie Swiątaszkami was pocżytac. Prawdy Wam na Kazaniach y Spowiedziach niemowic, aby Kaznodzieie y Spowiednici Swoie y Wasze Dusze po zawodzieli. Tylko to Wasi Spowiednicy y Domowi, albo iako sie zowią a latere tak large waszem dispensuią Sumnieniem. przez co y Dusze swoie zawodzą. Ta Nowa wymisliła Theologia.

Więcej tych Exorbitancyi niedostało mi sie widzieć y czytać dla tego tesz trudno mam więcej odpisowac. Alec y te wyżej mianowane Exorbitantie, niemaią nicz takowego wsobie przez coby leges Cardinales tey Rzeptey naruszone bydź miały y dla Czegoby tantos motus et tumultus in Republcą excitare. a daleko bardziey K. JMci posłuszeństwo wypomedzic. Swiat to czyty mieć Sądzi a Czyna ze to Malitia raczey aniżeli Justus Zelus erga Rempublam et Libertatem Sprawuie. Bo wiem dowodnie y przysiąc bym na to słusznie mogł. ze raczey Euersionem Libertatis W Sercu Waszem macie, niżeli Zey Conservationem: y gdybym miał tak wiele czasu tedybym to pokazał ze W Wasz Samych y Vrzędach waszych większe sie Exorbitantie znayduią. Ktorebyć koniecznie naprawic trzeba. bo Wasze preeminentie et Potestates Straszniey sze są Reipubls et Libertati. Aniżeli Potestas Regia. bo ta lege circumscripta. A Wasza nic. ktora iuż in Immensum excreuit. ze gdy pozamowana niebędzie in horrendum excrescet Monstrum. Kiedyż tedy sobie przez ten mały czasz wszak wkrotce czuie sie Wam Ztymi Exorbitantiami do Was należącemi. a teraz co mogło bydź na przekor przyimiicie za wdzięczne.

Epitaphium.

D. O. M.

Petro de Piotrowin Equiti bis Mortuo Hospes. Cæli Venerare Ciuem Quem Vitæ Noxas Beatitudinis Requiem retardantes apud Inferos Triennio Purgantem Sanctus Stanislaus ab Umbris reuocauit Carne iterato circumuolutus Igtimæ Possessionis Testem Sacrilegis Usurpatæ Opibus opposuit.

Miraris miraculum

Quinimo Animarum Immortalitatem Corporum Resurrectionem. Flammas Inquinamenta purgantes Possessionem Eccleæ. Fus Sacrosancti dem Stanislai Præsulis Venerandi Numine cooperante talia Patrante Sanctimoniam Disce Mirari

Gratulatio Nouæ Rolu.

Kiedy Jednorodzony Syn Boski z Niedostępnich Pałacow Niebieskich na Nasze Ziemskie spuscał się Doliny: Wszystkie Stworzenia Elementa y Mieysca same przedziwnego wesela widocżne odprawowały Znaki. Radowało się Niebo ze wspaniałe Opustoszałe Niebieskie Pałace Ludną Mieszkańcow Swiętych napełnią się frequentią przez Nieposłusznych zdesolowane niegdy Rebellantow Boskich. Odprawiała słodkie Salty Ziemia, gdy Upragnionego od Oycow Swiętych y przez Kilka Tysięcy Lat oczekiwanego powitała Gościa. Powietrze Nawet Samo głosne Anielow Concertuiących Chwałę Bogu y Ludziom Pokoy wydawało Canzony. Samo Nawet Piekło Sprawiedliwości Boskiey y Zasłużonego mieysce Karania Zwyczaynego Zapomniawszy Biada, zdało się Nowe Intonowac Canzony: Gdy Prorokow Swiętych y Patriarchow Zatrzymane Dusze Lamentliwe opuściwszy więzienia, o Nowonarodzonym wesołą Nowinę Usłyszawszy Zbawicielu radości pełne Intonowali Pieśni. Zacżym dla takiego Wesela przez ktorym triumfalnych dosc było Okazyi, niepodobna było oczekiwac mi się Zasłużonego Nieoratorowi. Ale Kiedy my iuż Nowego powitali Pana. Kiedy iuż y Pan Sam chwalney Łaski Swoiey, nieprzebrane Skarby Ludzkiemu rozdaie Narodowi, y Przyszłą Swoiego na Swiat Zacżynaiąc functią: Od Niezbożney Synagogi Zydowskiey Zraniony, rzewno płacże, y Żałobliwem planctem Głosne na wszytek Swiat wielone Ozywa się Słowo, Iuż daley w Milczeniu, powinney mocy tłumic niemoge Obserwancicy. Owszem na ten Nowy Rok Nowego y fortunnego Zdrowia pomyślnych y codziennych Pociech, fortunnosczęsliwych Successow Uprzeymie wmm Paniey winszuię, y abym wmm. wiele takich po sobie nastempuiących przez Blogosławieństwie Boskiem y nieodmiennym Szczęściu przeprowadzac raczyła z należytey Obserwancicy y Życzliwości Uniżonym zgoże affectem

Altera in Simili Materia

Ogłoszony tak od Niebieskiey Hierarchiey, iako też y od Ubogich Pastuszkow Nowonarodzony Swiata Monarcha, Iuż dziś włościele Salomonowym Nażnaczony przez wszytkiemi Wiekami zasiada Maiestat. Popisuie się z Panską Swoią Swiatu wszytkiemu chwalnością. Bo z Natury Luczkiey Subtelnieńsze Powściągliwszy Cielesztwo Dosc czyniąc Zakonnemu Prawu y chcąc Nam Swoię Panską polubac Chwalność Na okup Naszy Krew Swoią przelaną Swiętszą Wszech Mocnemu z Przedwiecznych Wyrokow przełentuie y oddaie Oycu. Gdzie się do Pana co żywy. Powinną oddaią Veneratią Życzliwe przez Wesołe acclamatie wyznawaią Poddaństwo. Słońce samo chcąc się Nowemu przysłużyc Monarsze Swoią roczną szczęśliwie skończywszy Peregrinatią na Honor Nowego Pana, Nowy Nowego Rolu zacżyna Cyrkuł. Dla tak Wesołych okazyi wesołe wszędzie po Chorągwiach Naszym rozchodzą się powinszowania. Zacżym y My z Naszey powinney Uniżoności y należytey Veneratey Nowe zacżętego Uprzeymie wmm Paniey winszuiemy Rolu. Serdecznie życząc aby z Starem Rokiem stanęły Wszelkie bole y Niesmaki. Nowy Rok z Nowym Blogosławieństwem Bożem wszędzie Dobrym z Pociechami Pomyślnich nieodmiennych szczęśliwościach przeprowadzac y wiele Innych wmm Pani raczyła. Oco Uniżona Nasza do Nowego Pana wszystkich będzie Suppliką aby On Sam nasze Uprzeymie Blogosławieństwem Swoim Swiętem Supplementował affekty.

Epitaphium.

Viator.

Hic terra tegit terram.

Hoc est Tumulus.

Nicolaum Rumorouium Comitem Lithuaniæ et Oraviæ Gente Caraffam Cui Regium Genus et Pace bello, inter Reges Clara Origo fuit. Cuig Idem Sub Tribus Jagiellonibus Bellicosissimis Sarmatiæ Regibus. Armorum Gloria Clarus et Vertente fortuna in Pugna quadam in Hungaria captus. Cum diuturnum Carcerem constanter in Bohemia pertulisset. Docuit Exploratum: Insolentis Deæ fluctibus iactari quidem. sed nunquam mergi nec opprimi posse.

Eruditiones

Apodus ptak, alias Auis Dei, als Auis Paradisi, pieknie bardzo y wesoło spiewa, samą tylko rossą żyie, nigdy na ziemi dla pokarmu, albo napoiu niesiedzie, Vstawicznie na powietrzu mieszkaiąc, albo lata, albo sie po drzewach wiesza. ztąd mu Ieden napisał Simbolista: Sublimis Anima, a drugi. Terræ commercia nescit. Inny ktos. Nescit contagia terræ. Inny ktos. Negligit Ima.

Simbolista ieden namalowawszy okręt płynąci a Wniem fortuna y Pallas siedzi. Takie onemu dał Lemma: Optanda Nauigatio. Iakoby dał znać że to sczesliwe zeglowanie, Kto ma sczęscie pogodę y Mądrego marinarza.

Imprezista ieden namalowawszy Ogień y wiatry Nań wieiące, takie napisał Lemma: Crescit spirantibus Austris Ferus.

Z Ogniem tak sobie postempowac trzeba iako z wielkiemi Pany. Nec longe nec Prope. bo iezeli prope sparzysz sie, iezeli longe Vziębniesz.

S. Remigiemu Biskupowi Remenskiemu we Franciey Zboycy zapalili gumno, dosic dostatnie, ktore niedla spiniężenia, ale dla Vbogich trzymał, dadzą znac o tym Starcowi Swiętemu, przypadnie na Osiełku, y zsiadszy miasto iakiego Hałasu, grzeie sie V Onego ognia mowiąc, Semper focus bonus præsertim Seni.

Darius Krol Perski przemyslaiąc iakoby mogł znieść Alexandra Wielkiego, że iawnie y polem niemogł, do takiego Vdał sie Kunstu; Kazał listow Kilka podrzucić, w ktorych obiecował, Kilka Milionow złota, temu ktoby Alexandra albo zabieł, albo otruł, albo zywo wydał y Czorkę swoię własną Przyniesiono list ieden taki Alexandrowi. Odpieczętowawszy czyta głosno przy Woysku y przechwala sie ze go tak drogo Kupic chce Darius. Aż Effestion Kochanek Iego stoiąc przy Niem wysarpnie mu list z ręki y nieda czytac daley mowiąc: Non legas Alexander quid em non tentet aurum co y poeta Swiadczy

Quid non mortalia pectora cogis
Auri Sacra fames.

Iednemu na Peregrinaciach zawsze bawiącemu sie Ktory Creditorow Tysiącami zostawieł napisano.

Hospes eras mundo, per Mundum Semper Eundo
Sic Suprema dies, Sit tibi Prima quies.

Gosciem byłeś na Swiecie Vstawnie włoczęgą
Teraz Spoczniesz Kiedy Cie Kamienie przylęgą

Na Koskę Wilczka przy Piersiach trzymaiącą. Alciatus

Capra lupum non sponte meo, nunc Vbere pasco
Quod male Pastoris prouida Cura iubet.

Creuerit ille Simul. mea me post Vbera pascet
Improbitas Nullo flectitur obsequio.

Koszka trzymam V Piersi Wilczaszka Młodego
Że tak wola Pasterza mało ostroznego
Podrosszy co teraz ssie. Vymie Kłami tężey
Złego zadna Vczynnosc, nigdy niezwycięży.

Mores Populorum.

V Egiptianow Subtelnie Vkrasc za chwałę miano y na złodzieiow zadney niebyło Kary.

Athenczykom Solon wiele żon miec dopuscżał.

Plato frimarczic sie na żony pozwalał

Rzymianom Pompiliusz naiazdow na Czudze dobra nieganieł.

V Persow wolno było własnemu Synowi wziąc Matkę za żonę

V Messagetow, wolno było Synom Starego Oyca zabic y ziesc, y teraz w Americe wolno.

Simbolista ieden namalowawszy Zolwia ktory Naturaliter boi sie swiatła, napisał mu lemma: Absumitur æstu.

Ieden widząc ze V Dworu o niego niedbano, że mu zwyczayney nieczyniono reuerenciey na niestatek fortuny Narzekaiąc: Kazał sobie namalowac okręt z żaglami opadłemi y przydał Lemma:

Deficit aura.

Vwiąznionemu na Piaskach okrętowi ieden takowe napisał lemma. Aderit mox Ventus et Vnda.

Namalowanemu Wietrznemu Młynowi napisano Lemma. Dulcis Aura Veni.

Distributa Swiata Apostołom

Piotr. Rzymską Monarchią. Andrzey Scithią Ian Mnieyszą Azią. Filip Wiekszą Azią. Bartłomiey Armenią. Matheus Murzynską Ziemię. Symon Mezopotanią Tadeusz Arabią Tomasz Indią Iakub większy Hispanią Mnieyszy Ierosolimę y Zydowską Ziemię z Macieiem y z Pawłem podbili pod Wiarę Christusową.

Explicatio

S P Q R. Sunt Præsbiteri Qui Regnant

Dni w roku. 365. Godzin. 8760.

A° 1537 Woyna Kokosza.

A° 1542 Szarancza w Polscze

A° 1574 Henrik Francuz Krol Polski do Krakowa przyiachał

A° 1587 Zigmunt III Krol Polski w Krakowie Koronowany

A°. 1657. 30 Augusti. Swedzi zkrakowa przesz Accort wyiachali.

A° 966. Polska wiarę Chrzescianską przyięła

Plebaniey w Polscze 7667.

Q. Vtrum Conueniens fuerit Deum Incarnari. S. Thom. Aq. 3 Par. Q. 1.

Homo purus satisfacere non poterat pro toto humano genere. Deus autem satisfacere non debebat. Vnde oportebat Deum et Hnem ee Iesum Christum.

Quid est Veritas: Est Vir qui adest.

Panægiricus.

Non sic Virginibus flores, non frugibq Imbres
Prospera non fessis optantur flumina Ventis
Vt Tuus aspectus Populo.

Timor.

Quid si me tonsor cum stricta Nouacula Supra est.
Tunc libertatem Diuitiasq roget.
Promittam nec em rogat illo tempore tonsor.
Latro rogat. res est Imperiosa timor.

Gdyby mi z Ostrą Balwierz stał brzytwą nad Szyią
A prosieł o Piniądze, lubo Wolność czyią
Obiecżąm bo nie Balwierz, wten czasz oto prosi
Zotr prosi: Musz y Boiasn wolne chcenie znosi.

Brutus Condemnaturus Quendam Hominem Noxium fleuit, Interrogantibus causam fletus assesoribus respondit: Naturæ condoleo Vitia plecto.

S. Carpo Bernardinus 3tii Ordinis S. Francisci Scribens ad Vxorem: quæ Ipsum Inuisere cupiebat talibus Vtitur Verbis, Si Vis Inuisere me, Intra Viscera Chri Quære me ibi habito alibi me non Inuenies.

Epithaphium Medico.

Non potuit Medicus Medico præstare salutem
Ergo sis medico, Tu medicina Deus.

Monachus

Desperatio facit Monachum. R. Non, sed Spes et ratio. Vel. De. Spe. ratio.

Ænigma Vespertilionis

Est mihi de Sero deductum Vespere Nomen
Ala mihi cutea est. plumaq mollis adest
Sola Auium pario, Soli Vbera lacte tumescunt
Aspera sunt soli dentibus Ora mihi.

Ænigma Vini

Do Vires adimoq est Origo Nominis Aui
Ingenium Exacuo, pectora solus metu.
Me gignit Tellus, rutilo Sol concoquit Igne
Me Ventrosa tegunt dolia præssa Vomunt.

Ænigma pedis

Metior, Ingredior, tendoq et carbosa lapso
Nec moduli aut Versus Sine me stare queunt.

Simbolista ieden namalowawszy Pannę Menstruatam przydał Lemma. Stultus Amor Nostri.

Do S. Rozy Indyiskiey Zakonu S. Dominika Christus Pan rzekł: Rosa Cordis mei Salue Sponsa mihi esto.

Pan Bog maiąc karac Izraela comminował: Incipiam a Sanctuario meo.

Corpus christi Nobile

Quinq Verbis a Sacerdote Prolatis transsubstantiatur Panis in Corpus Christi Nimirum his.

Hoc est enim Corpus Meum.

Quinq Verbis a Sanctissima Virgine prolatis Incarnatus est Iesus Christus Filius Dei in Vterum Matris Castissimæ Nempe his.

Fiat mihi Secundum Verbum Tuum.

Pecuniam.

Si dabis, non habebis, si habebis non tam bene, si tam bene non tam Cito. Si tam cito perdes Amicum.

Notanda

Włoska choynosc, Hispanska mądrosc Niemieczka pokora Tatarska Wiara, Tureczkie Małzenstwo Węgierskie Męztwo Panienska Przyiasn Panska łaska Francuski wstyd Polski rząd Saski wczasz Kozacki Zywot. wszytko to Diabłu sie godzi.

Notandum.

Ex radicibus Libani Montis in Syriâ editissimi effluit Iordanis, Cuius Aqua in Baptismum dedicata primum fuit, Cum ei Sponsus tactu suæ Mundissimæ Carnis Vim contulit regenerandi. F. Ioannes a Iesu Maria Carmelita Discalceatus Super Cantica. Cuius Omnes Sententiæ Notatæ Signo ‡

Croci duo Vel maxime attributa Notanda. 1. Herba hæc dum calcatur lætior fit ac fælicius prouenit. 2 Contra ebrietatem remedium est: Vnde qui Crocum prius biberint crapulam non sentiunt, Quin etiam Coronæ ex eo factæ sedant Ebrietatem Simbolum est Humilitatis quæ dum despicitur et calcatur medullitus gaudet. ipsoq despectu fælicius crescit. ‡ Sup Can.

Amantes

Solent mutuo amantes qui Simul diutissime Vixere cum illorum alteruter, forte alio profecturus est, Amoris se tunc prodentis Vim præsertim Sensuumq percipere. Enim uero cum Simul morabantz. Amor præsentiâ mutuâ pascebatur et Silebat; sed cum Animaduertit Sibi escam subtrahi, Silere nescit, et Velut exulem futurum, Se mæste cogitat erumpentesq mæroris nequit continere affectus. ‡

Zelotypia

Est Amor Consortis Impatiens qui cum quempiam

incessit, eo tanquam mancipio Vtitur, nec illi parcit. Jubet Tempus observare momenta et occasiones, Suspiciones concipere et de forma quam Amat Sine requie cogitare nec in his ôibg Animo magis quam mors Corpori ignoscat. ✠

Primus Rex Christianus Polonorum.

Boleslaus Chrobri Statuit insigne Victoriarum Suarum feliciter Triumphans de Hostibus Patriæ, quasi limites Regni Columnas Ferreas in Bori: sthene Pres. In Saxonia in Ripa Salæ Fluuii itidem Pres. In Ossa Flumine Vnam. Quadraginta Mensas apparare solitus ad Sustentandos tenuioris Fortunæ Subditos.

Boleslaus Krziwousty

Puer Nouennalis Missionem ad Bellum Bohemicũ efflagitauit a Patre: Pertæsus quasi Ignauiæ quod nihil adhuc a Se memorabile Actum eêt: Ingenua Paterna amplexus committitur Secebo Palatino Cracouiensi, Vbi multa Superante ætatem Virtute edidit Generositatis Specimina: Post cum Tribus Millibg Pomeranorum pugnat centum Viris ad Venationem profectis Stipatus. Vseberio Palatino Cracouiẽ ob fugam in Russia commissam et Se derelictum; leporem, Colum, fusum mittit. et Castellanum Cracouiẽ Superiori in Senatu donat loco, ob Constantiam. Variis prælis exstitit Victor Quadraginta Septem Vicibus

Mazouitæ

Regnante Casimiro Monacho, Masouitorum Nomen Incipit. ex hac causa. Poloni ibi habitantes, Imperio Casimiri refragarii Mazouium Pocillatorem Regium sibi in Principem elegerunt: qui Bello Victus Suspensg in Patibulo. Electores autem Illi infami hoc Nomine Notati: Tanta tum erat Regis obseruantia et Amor.

Boleslaus Audax.

Primus Germanos in Triumphum duxit. Primus Kiouiam cæpit. Vbi commoratus plus Justo. Robur Hominum illecebris Opulentissimæ Vrbis, Vt Panorum Olim apud Capuam, elanguit. Totum se Adulteris et Scortis dat. Demum Sanctissimi Stanislai Episcopi Cracouiẽ fit occisor. Hic regno pulsus erat.

Casimiro Justo

Konarski Nobilis Polonus, Vno Aleæ iactu, Summam totam quæ non modica erat Amittens, iratus Fortunæ Suæ Colapsum dedit Mortem reuera Eum promeruisse Cunctis acclamantibus: Veniam extemplo dedit. Inquiens se magis In culpa eê, quod conditionis Suæ obli-

tus Eum ad Ludendum prouocasset.

Boleslaus Pudicus

Jazwingas ad Internecionem deleuit. Genus Hominum Inuictum, et Mortiferis hamatisq Acinacibus formidabile

Lescus Niger.

Eosdem Jazwingas, qui ad Lithuanos confugerant, admonitus in somno a Sancto Michaele Archangelo, cui post Victoriam templum Lublini dicauit penitus deleuit, nec Nomen Eorum remansit.

A Boleslao Audace

Ad Præmislum Regem per XIS Annos Regnũ Intermissum erat, nec Reges sed Principes creabantur. Præmislus

Rex Primus Gedanũ munitione cinxit.

Sub Vladislao Loctico

Jus Inaugurandi Reges et Ipsa Regni Insignia Cracouiam deportata Sunt.

Casimirus Magnus

Russiam in Prouinciam redegit Suos Palatinos Dignitarios Judices constituit.

Bellum Polonorum

Cum Crucigeris Viribus Partium, Generositate Ducum Magnitudine cladium, Varietate Casuum, Euentorum Consequentia, Omnium quæ Vbiuis Terrarum gesta Sunt Vnquam Si non maximum at certe æquale fuit.

Vladislaus Jagiello.

Academiam Cracouiensem erigit. cædit ad Grunenal: dum Crucigerorum Quinquaginta millia, caput Quatuordecim.

Eius Frater.

Vitoldus Patruelis Tartaros in Lithuaniam Asiaticos induxit, et Agros Eis colendos diuisit.

Ludouicus Rex

Cum Duce Exercitus Polonici Sciborio Victi a Turcis; Cum Rex Nauicula Danubium transiret; ille ob Paruitatem Nauiculæ Locum non habens armatus Transnatauit Danubium apud Nicopolim. Stupenda Virium Magnitudo.

Sub Samotulski

Polonici Exercitus Ductore ad Coronouiam Octo millia Crucigerorum profligati. In qua Pugna defessæ Partes ex Communi Consensu, ter respirasse et Inuicem sibi Pocula propinasse a Scriptoribus Historicis memorantur.

Sandiuogius

Ostrorogeus Marchiam Primus in deditionem Polonorũ recepit.

Vladislaus Jagellonides

Puer Adhuc Polonicum Adolescens Infestante Armis Tur-

ca Hungaricum adeptus est regnum. Turcam per Legatum Carambeium Bassam, bellum gerentem Eie: cit Hungaria. Amurathem Turcarum Cæsarem Pacem petere coegit, Cui et Inducias Annorum Duodecim concessit. Tandem per Iulianum Cardinalem a Iuramento Absolutus, Eidem Turcæ fidem frangens Indicit Bellum. Pugnatur itaq ad Varnam, Vbi ad Primum Congressum fugatur Equitatus Otthomanicus; quo Amisso Amurathes inter Agmina Ianizerorum abditus Inclamat Opem Dei Violatæ Vindicem Fidei. Itaq Vladislaus iam Saucius Manu sua obtruncat Bassam Asiaticum, et cohortes Ianisarorum profligans iam pedes factus occiditur. Amurathes obtenta Victoria cognita Regis Morte et Corpore per quam diligenter Inuestigato, et Inuento in Ipso loco pugnæ Corpus exangue humat et Columnam modicæ Magnitudinis cum inscrone totius Actæ rei Statuit.

Hic Rex Primus Valachos Poloniæ adiunxit.

Ioanni Boratynski

Ad Poloscum Cum Exercitus Vado transire Dzuinam fluuium non posset apparuit Adolescens quidam Candidus Totus exclamans: Hâc hac me Sequimini Quibus dictis in flumen Insilit, et in Vlteriorem ripam progressus disparuit, Secutus Eum Boratynski, cum Cataphractis duorum Millium cedit Moschouitarum Septem Millia castrisq potitur. Adolescens hic S. Casimirus creditur

Ostaphæus Daszkowski

Owruciæ Constantii Ostrogii Oppido in Lithuania Natus Primus Zaporouiensium als Zaporozensium Cosacorum Author. Qui etiam hodie florent Beli Artibus et non tantum in Nra Sarmatia sed in Europa ferme tota, et Asia sunt Celleberrimi

Bernardus Pretficz

Tam Strenue bella contra Scythas gerebat, Vt Eo mortuo, Exercitu Polonorum Quem Viuus ductitabat conspecto in fugam Sæpius Versi fuerint. Cui Manes etiam Eius interesse credebant. Plangentesq Domi Pueros, Matres Silentii admonebant Pretficium adeè dictitantes, qui occideret, aut in Captiuitatem adduceret nisi tacuissent.

Stanislaus Lesniowolscius

Regnante Sigismundo Augusto, contra Moschos bellum molientes Missus, ad Neueliam Quadraginta Moschorum Millia, Mille Quingentis Polonis Equitibus profligauit.

Aº 1672. 28 Augusti Turca Camenecum Nobilissimum non Poloniæ tantum Sed Totius Christianitatis a Natura et Gubernatore Naturæ Deo munitum per Deditionem Capit. Polonis Tributum Imponit Qui Discordes Victoriam Perfido, ob Pertinaciam concesserunt.

Aº Eodem In Hispania Imber Igneus circa festum Omnium SS. Cadit et Viginti Vrbes consumit.

Eodem In Hungaria Circa Fortalitium Norre Zamki dictum Nix grandis cecidit. Inter quem Vermes digittali longitudine Variarum personarum Hominum Luporum Canum Leporum Scarabæorum Accipitrum insigniti forma tum ad Instar Lunæ incuruati multi Sparsi Duplices hi maiores et Minores erant. Vbi primum tetigerunt terram Pugnam iniuere ac maiores Victores Primo. Dein restaurata pugna Minores Victores extiterunt. Triduo post Obtentam Victoriam mortui

Eodem Aº. 6ta Iulii Osolinski Cancus Crac. Feria 4ta tum Hora 7ma Accensa Face in Foro Publco Varsauiæ Animat Ad Conserendum Manus Cum Turca, Polonos Inferens Vt fax Splendet Nunc et Instante Vento extinguitur Sic extinguetur Turcicus Impetus. Instante Polonorum Manu.

Kawaler Ieden Polski maiąc Vrazę do Francuzow, pod czas Electiey Krola Imci Michała z taką Perorą pieł na Bankiecie V Iednego Senatora do Posła Francuskiego. Turbatores Orbis Propino Vobis.

Aº 1305. Regnante Venceslao Bohemo Rege Poloniæ Moneta argentea, nec ante Visa ex Bohemia in Poloniam allata, Nam ante eius Dominatum Commutatione rerum Vel pecunia ex Coriis Pecudum facta, Necessariæ res Emebantur.

Bukowina Walachiæ Nemus

Memorabilis Clade Polonorum. Nam Temporibus Casimiri Magni, cum Stephanum Filium Palatini Walachiæ a Putruele Suo Petro pulsum Paterno restitueret Principatui. Multi Polonorum Astu Walachorum in Eadem Sylua cæsi.

Aº 1498. Sub Ioanne Alberto iterum In Bukowina Nri cæduntur. Numerosissimus Exercitus

Ioannes Casimirus Rex.

Aº 1609 22 Martii Dnico tunc die Cracouiæ ex Constantia Austriaca Sigismundo Suæco Nostro Regi Nascitur. Adulta ætate in Hispaniam transfrætare Volens Fraude Gallorum in Portu Buccarensi Sub specie Amicitiæ capitur In Oppido Martegues apud Nargonium Præfe.

ctum Loci per Dies sex detinetur, Dein per Hantare
nam Impium Gallum Salonam abripitur. Vbi Peste
Vexatur et per Nouem Menses detinetur. Post
per Chantarenam, in Segestoriorum Opidum Vul:
go Cisteronum deducitur Carcerem fædissimũ
Per Sex Menses detinetur in Summo Cacumine
huius Carceris ad quod per Septingentos Scalæ
Ligneæ Gradus patebat aditus. Vbi Mundus A:
xem non Vidit. Dehin. in Doion, Seu Syluã
Vincennarum deportatur et ibidem Quinq;
diebus detinetur. Vladislao Fratre Rege Po
loniæ per Legatum Intercedente dimittitur.
Eliberatus Parysiis hæret Sex Mensibꝰ et re
uertitur in Poloniam. Vt fusius Gallicus obloqui
tur Carcer. Mortuo Vladislao IV Inuictissimo Polo
norum Rege Eligitur in Regem Poloniæ. A°
Coronatur A° Cracouiæ. Post peracta Cum
Tauricanis, Cosacis, Calmucis, Moschis, Astrahanensi:
bus Cimeriis, Suæcis, Gotthis, Vandalis, Prussis Brande
burgensibus, totaq; Germanorum Principum Colluuie, Va
lachis Transiluanis Hungaris, deniq; Polonis pro Libe
ra Electione zelantibus, Bella, Abdicat Regno Var:
sauiæ A° die. Mouet Varsauiã Cracouiam post
Visitatis Caluariæ Zebrzidouien' locis. Zywecciam, Ve
niens audita Electione Regis, Viennam Visitat, post
Galliam Intrans ibiq; Viuens non diu Moritur Ni
uersi A° 1672 Die 17 Decembris. Hora 9 In Medio Horologio

Michael Korybut Dux Wisniowecciuꝰ
Palatinides Terrarum Russiæ. Ieremiæ
Ducis Wisniowecciĩ Filius Ob Merita Patris Insigni
a, et Martis adeptam Gloriam Eligitur in Regem
Poloniæ. Varsouiæ A° 1669 die 19 Mensis Iunii
Coronatur Cracouiæ A° Eodem die 29 Septembris.
Czestochouiæ contrahit Matrimonium A° die.
Eleonora Iosepha Maria Coronatur Varsauiæ A°
die. Cum Tartaris Valachis Moldauis Cosacis ob factio:
nes Malcontentorum. dein cum Turcis bella gerit per Le
gatos Camenecum perdit. Thesauros Regni Militi pro Sti
pendiis erogat Omnes, Ob Inuidiam Procerum Infælix
alioquin Piissimus Rex. et Longiori Vita dignus Quod post
probauit In agone Eius obtenta de Turcis ad Chocimum
Victoria. Moritur Leopoli A° die Sepe
litur Cracouiæ A° 1676 Die. 31 Ianuarii postridie Solen:
nisati Ingressus Ioannis III. Regis

Rex Poloniarum

A Baltico Mari, ad Pontum Euxinum, a Valachia
ad Pomeraniam, et Romanum Imperium, a Carpathiis
montibus, ad Moscouiam late regnat.

Galliarum.

De Rege et Gentibus Galliæ non est querendi locus
damnante iam Illos toto Christiano Orbe.
Mirabile Æthiopibus Macrobiis erat, audire Persas
Vesci pane. Scribit Herodotus

Meretrices Famosæ

Messalina Claudii Cæsaris Vxor, a latere Viri cum
quo iacebat, furtim se Subducens, ad Lupanar se
conferebat æra accipiebat, et inde tot lassata Viris
nondum satiata recedebat
Hieronymus Syracusarum Rex Meretricem ex lu:
panari Phito dictam Vxorem duxit et Reginam
constituit.
Ptolomæus Thaidam Nobile Scortum matrimonio
sibi Iunxit.

Adulatores

Christophorus Dyonisii Primi Cæsaris Adulator
ridentem Illum cum Quibusdam familiaribus Cer:
nens, ridere et Ipse cœpit. Interrogante Dyonisio
Quæ Ipsi causa risus eet, cum Ea quæ dicerentur
non audiret, Fidem Inquit Vobis adhibeo quidquid
Illud Sit quod dixeritis ee Risu dignum.
Alii adulatores Eidem Dyonisio faciem suam con:
spuendam præbebant atq; Vomitum Eius Lambentes
melle dulcius ee Aiebant.
Iidem cum Dyonisius proximus Cæco euasisset pa:
tinas et Calices inter Cœnandum deiiciebat, tanquam
et Ipsi cæcutirent, et nequaquam Illa Vasa et Cibos
cernerent, expectabant donec Dyonisius præhen:
sam Eorum Manum patinæ admoueret.
Nycesias Alexandri assentator, cum Eum epoto Pharma
co Torsionibus Vexari cerneret: O Rex Inquit quid
faciendum Nobis est, cum Vos Dii talia patiamini.
Anaxarder Alexandro Magno Itineris Comes Orto
Vehementi Tonitru Vt Omnes trepidarent dixit, A tu
fortasse Alexander Fili Iouis huius Tonitrus Author
es.
Si Princeps aliquis Vel minimam Rei Militaris scientiam
habeat, Themistoclem, Epaminondam Scipiones Ambos
Superare dicimus. Si firmitate Corporis Sit præditus
Vocatur Hercules, Si aliquo modo disertus Cicero Vel
Demosthenes appellatur, Si Vel Vnum Versiculum
Scribere Nouit. Homerus aut Virgilius est.

Compactionem ferri
Glaucus Hyus primus excogitauit. Herodotus
Gyges Sardium Rex
Primus apud Delphos donaria posuit. Herod.
Carolus V.
Imperator Romanorum, cum Francisco I
Gallarum Rege diu belligerabat, tandem Utoq
pertesumalorum, Pacem meditantes in gratiam
redierunt Pacis Juramento firmatis. Latinis
tibus et Gratulantibus Gallis Francisco Pacem
Franciscus respondit. Non durabilem Pacem
futuram sed Sam. Inquirentibus Animose respon
dit. Quia Neque Ego Superiorem Neq. Ille Pa
rem ferre possumus.

Ao 1675. dnia 17 Augusta Ich M Panowie
Thomasz z Willkowicz Vieyski, Jan Skrzetuski
Alexander Stradomski, Jan Stanisław Kunow
ski Kościoły Dwa w Krakowie z pewney mierzą
skaßiey: doświadczyli że S. Franciszka Kościoła
rest łokci N 113, a W Proyce Przenaświętszey Do
minikańskiego łokci N 116 bez puł ćwierci:
Ao 1676 die 15 Junii w Państwie Siemieńskiem
na Gorze na Której Wieś Łysina leży: wpuł prawie
Lata padał grad na ćwierć łokcia długi na Kształt
Żywych Jaskiurek maiąc Nogi głowę Ogon, y wßy
tkę postać Żywey Jaskiorki.
Europa trzecia część Świata
Rzeczona Od Europy Agenora Króla Greczkiego
Cybyrskiego y Syryjskiego Córy Przedney Grze:
czności y Urody Damy. Którą Jowisz Upodobawßy
sobie, niemogąc Jey expugnare Virginitatem, wßię:
Knego odmieniwßy się wołu chodził między Jey
Pannami na Brzegu morskiem Kurzecie z Królewną zbie
rającemi, z Śreywszi tedy nań siadła Królewna zato:
m on wßmorze skoczył y na Kretenski Wyspę Uniósł.
Który dziś Candią zowią. Ma tedy ta część Świa
ta Granice ode Wschodu Słońca Tanaim, albo Don
rzekę. Od Południa Mare mediterraneum. Od Pułno
cy Mare Britannicum albo Angielskie Od Zachodu
Oceanum Athlanticum. Mnieysza to część Świata
niż Asia, albo Africa ale do Mieszkania sposobney
sza. Chłodnieysza, przez Krain Tatarskich blisko Gó
ry Caucasum, bo są Lodowatemu Morzu bardzo przy:
ległe. Ma Szerokości Mil Niemieckich N 745.
Długa rest na Mil N 760.
Sarmatia w Europie.
Na Dwoie się dzieli. Na Asiatyczką, w którey Ta
tarowie rożnych Hord. y Na Europeyską w której
Polacy Rus Litwa Mazurowie Prusacy Pomorczykowie In:
flandci, Moskwa Gotowie Alani wołoszy y Tatarowie mie:
szkaią. Polska miała niedawno Granice
Od wschodu Słońca Dniepr. Od Południa Węgry y Wo
szą Od Zachodu Śląsko y Ziemie Margrabstwą Od pułno
cy Ocean. Sarmatowie
Których My Polacy prosti, Używali Języka Ruskiego
Króla ani Xiążęcia Niemieli, ani miec Scueli, Kiedy gwałto
wna rzecz na Nie potrzeba napadła Obierali z swoich Namężnie
szego y w Rycerskich Sprawach nadzielnieyszego Męża za Woiewo
dy Hetmana którego władza z skończeniem Woyny Ustawała
Z Woyny Uciekać bardzo sromotna, y szalona rzecz była
a Kto to między Niemi Uczynił, iuż go do Siebie więcey nie
puszczali. Bo nad tę Sromotę żadney rzeczy Sromotnieyszey nie
rozumieli
Naywiększa Godność Wtich była zawsze być przy Wybranych
Hetmanach Woyska Konnego, do którego niegodziło się przystą
pić tylko temu który co osobliwego z Siebie przeciw Nieprzyia
cielowi pokazał.
Miesiąc Słońce Marsa y Inne Bałwochwalstwa za Bogi swo
ie mieli. O Nieśmiertelności iednak Dusz dobrze rozumieli.
Pogrzeby ich w lasach albo upolach bywały na których mogiły Stawia
no. Osiedzenia y Wsiu bardzo skromni
Nie własnego procz Szable Zakładu a Oszczepu nie mieli
Szat drogich Dostatków Sklwarków niemieli ani się w nym kochali
Controwersye y Spory Szabla rozrywała.
Roku od Narodzenia Pańskiego 550 Lech Polskę Czech Bo
emią Założyli y fundowali
Obadwa Bremę Założyli Miasto y z Niemcami o granicę Napier
wsze Woyny wiedli Szczęśliwie
Lech Gniezno napierwsze w Polsce miasto Założył
Wiele rzeczy Sławnych dokazawßy legował testamentem aby
Nastarßy Syn na Państwo wstępował: a gdyby się Linney Mę
skiey przebrało Wolną zostawiał Electią
Gniezno Wszemirowi Synowi Jego Piastowie Duńscy wydarli
Zgodnie szczęśliwie ale potym Syna Królewskiego w Niewolą Polacy
wzięli, Woysko zbili Stolicę Duńską splondrowali. Lubek Gdańsk
Wismar Założyli. Dania Im wßystka Tribut płaciła
Potomstwo Lechowe Lat puł ośmsta trwało
Kazimus Wtek Czecha Xiążęcia Czeskiego Zostawßy Xiąże
cem Polskiem Francuzow wygładzieć którzy Zwęgier do Pol
ski często wpadali. Zamek na Gorze Wawel nad Wisłą y Mia
sto Krakow Założył. Smoka Ludzi pożerającego wzamie z oda
Zamkiem mieszkaiącego za radą Skuba Szewca przy pomocy
Smoły Siarki Saletry y ognia, wszelecui. Zagubił. Zosto wi
ßy Lecha y Krachusa Synow y Gorlę Wendę Umarł za
mieniem na Gorze Zakotnie pochowany nad nim Mogiła
Kauka nazwana
Lech Syn Kraluszów. Brata Starßego Krachusa Za Xiąże
od Polakow Obranego na łowach zabieł. Królestwo sam po
ak Kiedy się zaboystwo odkryło potym wßystkiem obmierzł
Państwa wygnany niewiedzieć Kędy Umarł

Sobie to tylko Boy zostawiwszy, ze Serdeczne affectow ludzkich względzac przyiaźnosci, z Człowiekiem zaznie więcey pozwolito przysposobienie, rzadne Życzliwey przyiaźni powięzbowemi dochodzic znakami. Iest sprawiedliwie Jezyk Niemym Wiernego Serca tłumaczem, jednak gdzie Boiaźń albo niedufność przeszkodzi Jezykowi Niemym odsłaniac, tam chce przemilczawszy, powab Serdeczny, tayemnych podarkow rzeczy skrytości. Że tedy ta Serca confidentia, albo pierem pociągiem, albo też podobnemi do wyrozumienia gestami tak Znaczących iako y niebetnyey Animuszowi Sobym zwykła odnosic Sercu relacyi. Captuiąc orzeźwa wczesnie Imć Panie Pięknie Serdeczny Palec Vorsteymego affektu Signetem, Dzieląc tego, abyś nie Inny nad tę odnosiel Sercu Informacyą. Że iako we Złocie Drogiemu Djamentowi, dodaie folgi widzenia pozoru, tak w Sciśliwym kwiecie Zwiędłym Drzewie Pięknym Donem Sapiebyńskiem, darowanie Panskie przyczarzli, Vprzeymey Sobrzesci tasmey Swiecie nieprzestanie, Im rodzoney Cnocie Tayemnego affektu Cordor, Miasto Ołgi bez folgi dodawac Sendbie z praventiey.

X

Odawanie Panny.

Aczkolwiek rozmaitemi Sposobami Naturalnymi Mądrzy Ludzie Starzyby wielkie do zawiązmania Vprzeymey Miłosci zniesmaczenie Subiectorum bydz twierdzieli y w Sumiele: Bo Omne Ens optimum a Materia essentiali procedit, y Sama Natura Boska, tak mocnie Vprzytomnia, y na troiakim postrzega fundamencie. Iz niemasz nic potężniejszego, niemasz nic trwalszego nad Przyiaźń y Miłość. Albowiem iest Actus Perfectissimus Imagine nigdzey takiey elaczosci y Serdecznosci z siebie nie wydawaiący, gdyby ten Ziednoczenie Wielu vczynić rozdalonych przeszkodą byto. Aniby Słońce tasnością swą Planet Nieboskie nie rozweselało. Gdyby nie Sympathia y Ordinacya Boska to sprawowała: Zachym pewien Poeta: Vxor Bona Dei forma. A Sercem to iest Węzeł nierozerwalney przyiaźni. Ktoby rownie zwykłe Zamiłe Vrodzenia Qualitates Szczerość Mestwo Dzielność y Inne Cnoty albo Cechy rozwodzic Affectu mniey potrzeba, gdyż wszystkie te Qualitates Sodomu Zacnym Imć P. Sostaią. A iako Pięknego Sashotlem nierozerwanie się wiążą tak y Sacre Vrodzenie Vaszmci P. Vnierozerwanej przyiaźni Donem Vaszmci P. ogniwey mocnem Miłości zostawa Sobie na Czego tamże Sygnecie iest Vaszmć P. Ktory Sobie naprzod za Ordinacią Boską a potym za radą Vaszmci Przyiaciel Sobopolnych Sercbanq Sercem. Za Przyiaciela Vaszmć Panu y we Krzyżu Towarzysza przez Mac oddaie. Oddaie mowię Jatorowi nieznużonemu Karat rozmaitych Cnot Lemi Pięknemi przezdobiony, to iest Cnotami Stanowney Powszechney Cywilney Panienskiey y Miłości Kathedrą Sacrum, bedzie tego za Vaszmci pewien, Że tak drogie przebywszy pozarze tenczas Vaszmć Swoie Sobie Panem Sobrzodzieyu przyznanym Sercem Vaszmci Kochaiącego odwdzięczac y odsługowac.

Gratulatio Noui Anni

Kiedy się wesołych skazy po Naszym Horizoncie wesołe rozbiegły pewnym znakowaniu Jednaiących się nad ziemskiey za Niebieskiey Kapeli rozpitych Ludzi głosem Zwykłe cieszące Dzwonienia Wielmożni M. Pego dowodem te Jest kiedyś był Kamienne Sprzężystwo przez Pisanie obmyślone Instrumenta Nowo rozpodzienie rozmaicące Słońce Wiekiem na Swoim Firmamencie Sobie Sercem, teraz do Serdecznych apelacyi Vaszmci przyszłego Nowego Roku Szczęścia Pomyślności

Szczęśliwie Swoią wczną skończywszy Peregrinatią. Za Honorem Nowonarodzonego Pana Jego
cates Stirpis, Nowego Rodu Nouum za Zrzodła Honorum. Zna[illegible] ią Communem gaudia suique lætiti
cian tym się gruntowniey na Dobrym mego Pana mego zdobiąc Harmonią, im głębiey przy
tak wesołym festu, tak Powinności mey Synowskiey, iako z rozdzonego Affektu na Serca mym
wszczepione rozmaite radices. Złotych Nim maturiorem fructum, dobrotliwych Bogów mo
ich przyszłych czasow W.M.M. Panu offeret commoditas, Ieraś przez to coraz szczerszy
affektu zdobią Samym pod Nogi Rodzicielskie składaiąc contestatią. Z przeyścia Życzę Vt Jac.
Cedat W.M.M. Panu Nowi Anni læta facies, y we wszystkich długoletnych Progressach Nowa gau
dia desuper Serenate frontis, dies festiua micet.

Oddawanie Vpominku Jeymći Pannie Zofiey z Hotla Rożanowskiey Poślubionej
Jmć P. Franciszkowi Broniczkiemu die 6 Febr. 1674.

Tak dalece Życzliwy Przyiacielski affect z swoią Swiorcuie się ochotą Moia W.
Mći Panno, że też Wielopomną Cnotow, y ieżeli co czasz może wynalesc trwal:
szego chcąc przeyszyc pamięć y Zniemi o długowiecznosc certowac. trwalszy
życzliwosci Swoiey w Potomne Lata, zostawiac Vsiłuie dowod. I dla tegoż żadney
nieopuszcza okazyey przez ktoryby contestacyey Swoiego Niemiał[illegible] świadczyć
candoru. Nicż zabawne trudnosci, Nicż Zimne Aquiloniy. Nicż nayrzęsczych
Impet Burzliwosci nietamuie drogi; by tylko pożądanej w Vkontentowaniu Ser.
Przyiacielskiego dostampic Intencyey. Natura Sama lubo Stworzonem Istnosc i
ie z Cnotami y ta iednym zostawuie musi wygodzie Przyiacielskiey podnozkiem. Cze
ze w Serdecznych Vtaioniy Candor Skrytosciach żadney widocznej miec niemoże
apparencyey. przychodzi zatym Humorowi Lucznemu na Supplement Skrzętey wtey
mierze Natury wpowierzchowne fundowac się pozoriy. a tak dopiro pewniy Życz:
liwego affektu conterfetowac dowod. Jeym Pani Marszałkowa Matko Moia
W.M. Pani y Dobrodzieyka. Maiąc sobie wyświadczony Zacnego Domu W.M. Pany
affect, ktorego Znaczną w wielu okazyach odbiera Probę. Jako z szczęśliwego Domow
Zacnych y Starożytnych cieszy się Zpominowacenia, y z W.M. Pannie w Nowym Sta.
nie Nowych Cnotami winszuie szczęśliwosci, tak aby Życzliwych chęci Swoich argu:
ment mogła powierzchnym oświadczyc complementem. Ten Prezent pewny Obserwan
cyey Swoiey dowod W.M. Paniey ofiaruie, prosząc abyś go W.M. Panna za Cnotną
przyiąc raczyła.

Sextus Tarquinius Romam ad Patrem misit quomodo Gabios inferat tyrannidem Sciscitando. Nihil
Spondit Sed deducto in Hortum Oltorium legato Summa capita Papaverum baculo demoliebatur:
dicans tacite. Magnates tollendos tanquam Obstacula Tyrannidis.

Periander Corynthius ad Trasybullum misit Præconem, qui ex Eo sciscitaretur quis maxime Regni
tus cet status, et ad Exercendum accommodatissimus, Nihil respondit, Sed accepto Præcone in Rus subu
num abiens Spicas Supra alias Eminentiores, demoliebatur. Eadem interpretando.

Amor
Carmula quid totis resonas mihi Noctibus Auris.
Nescio quem dicis. Hinc Memini se mei.

Variæ Variorum Authorum Sententiæ per Alphabetum conscriptæ.

A

Nunquam Vera fuit Amicitia quæ desinere potest. Nunquam stabilis est inter Homines Amor. Mercenarius. Aurelius.

Quidquid humana ope maius est. Deo permitte curandum.

Atrocius est Parentem Patriæ, quam suum occidere. Amor perfectus Ubi est, ibi Nullum Verbum Vel obsequium est Simulatum. Aureli.

Qui ignotas lædit latro appellatur. qui Amicos, paulo minor Parricida.

Prius eligendum, quam diligendum. Amare et Sapere Vix Deo conceditur. Publius Mimus.

Absentia est Amoris Nouerca. S. Bernar. Solus Amor reciprocum quærit Amorem.

Quantum oculis Animo tam procul ibit Amor. Propertius

Proprium est Amoris Arcana Cordis Dilecto manifestare S. Thomas Aqui:

Equi Bonitatem in bello, Amici fidem in Calamitate iudicamus. Plutar:

Amor est ratio dandi S. Thom. A. Amor est ratio omnis gratuitæ collationis. Caietanus

Amicorum dissensio, est redintegratio Amicitiæ. Amor Muneribus modum prescribere nescit ‡

Amicum Verecundari quem Neq; fucus, neq; facies fingit religio est.

Stultum est Vehementer appetere quod pessimo fine possit concludi.

Quatuor peruertunt Animi Iudicium. Amor Auaritia Odium Ebrietas.

Res est Soliciti plena Timoris Amor. Amori modus præscribi nequit ‡

Cæcus ab [illegible] quis pingebatur Amor, nam cum flagrare cæpit, deformitatem a pulchritudine non interno scit. ‡ Natiuum est Amori Unionem et præsentiam rei Amatæ cupere ‡

Meminisse oportet, eos qui Vere Amant, de illa quam affectant, rei dilectæ pulchritudine, adeo crebro et cogitare et loqui Ut de nulla re alia nisi ægre Verba faciant. Et cum ex Euentu quopiam repulsam patiuntur, non propterea tepescere, sed cum frui non sinantur, loqui saltem ac cogitare non cessant. Quamobrem qui Eos languentes recreare cupit. nihil præstare potest opportunius, quam cum Iis, de illis quos Amant miscere sermonem ‡. Anima magis est Ubi Amat quam Ubi Animat.

Aurora est Prima diei lux, qua sub solis aduentum aer illustratur, et accipi solet pro ea diei parte quando lux adhuc dubia est. ‡ Aurora per Sincopen. Aurea Hora.

Mos Amantibus mutuo familiarissimus est, si qua ratione alter possit de altero conquæri nihil non agere Ut excusationem Saltem Umbratilem prætexant, et seipsos a læsi Amoris noxa compurgent. ‡

Maximum momentum est in admonitione quæ Magna plerumq; Ingenia Sed Iacentia et deprauata corigit attollitq;. Starowolski.

Omnium Honestarum rerum Semina Animi gerunt qui admonitionibus excitantur non aliter quam Scintilla leui flatu adiuta ignem suum explicat; sic Erigitur Virtus quæ tacta est et Impressa. Idem.

Demens ac Vanus ille est qui Priusquam Necesse est Negotiorum arcana cum Multitudine commonicat.

Qui in Aliquem Casum inciderit, et si id Animose fortiterq; tulerit plerumq; fortunam suam in Melius mutat. Polibyus Amor et Vita ante extremum halitum non finiuntur. Aurelius

Fortis et Magni Animi est, constanter et æquiter ferre extrema quæq; et Nouercantem fortunam rectis æquisq; oculis aspicere.

Male Sentiunt qui fugientibus arma non etiam Animos semper adesse credunt

Aulici Regiæ Potentiæ Administri sunt, quos delectat Superbiæ suæ longum Spectaculum Minusq; Se iudicant posse Nisi diu Multumq; Singulis quid possint ostendant. Seneca.

Auro pulsa fides, Auro Venalia Iura Aurea nunc Vere sunt secula plurimus Auro

Aurum lex Sequitur, mox sine lege Pudor. Propertius. Venit Honos auro Conciliatur Amor. Ouid.

Cum Apelle et Zeuxide ars pingendi, cum Scopa Myrone Praxitelle ars sculpendi sepulta est.

B.

Non minus est turpe Superari beneficio Amicorum quam Vinci Maleficis Inimicorum.

Accipient Beati celestia regna. Sed ime
Mergentur Miseri Sub Phlegetonte reis.

Juguter sibi subuenire facit, qui collatum beneficium ante oculos semper proponit.

Dictus et Amphion Thebanæ conditor Arcis : Periti Bellatores Pontem aureum a pugna recedenti hu
Saxa mouere sono testudinis, et prece blanda : sternendum eé Judicant.
Ducere quo Vellet. Benedictio Dni Diuites facit.

Genesis 27. Isaac his Verbis benedixit Filio suo Jacob. Det Tibi Deus de rore cæli et de Pinguedine terræ Abundantiam frumenti et Vini. Seruiant Tibi Populi et Adorent Te Tribus. Esto Dnus Fratru Tuorum, et Incuruentur ante Te Filii Matris Tuæ Qui maledixerit Tibi Sit Ille Maledictus et q. Benedixerit tibi Sit ille Benedictus.

Eodem Capite Idem Isaac Benedixit Esau Filio suo. In Pinguedine terræ et In Rore cæli desup benedictio tua, Viues in gladio, et Seruies Fratri tuo. Tempusq Veniet cum excutias et Soluas Jug eius de ceruicibus tuis.

Genesis 24 Mater et Frés Rebeccæ discedenti ad Isaac Sponsum suum benedixerunt: Soror Nostra es crescas in Mille Millia, et Possideat Semen tuum Portas Inimicorum Suorum.

Tobiæ 13. Beatus Ero si fuerint reliquiæ Seminis mei ad Videndam claritatem Jerusalem.

Psalmo 79. Deus Virtutum Conuertere respice de cælo et Vide et Visita Vineam Istam, et Perfice Ea quam plantauit dextera tua. et Super Filium Hnis quem confirmasti Tibi.

Omnes artes Vsu et lectione sola ars Bellica rerum experimentis percipitur et addiscitur.

Bellum aut non Suscipere aut gerere pro dignitate et quam primum conficere. Appius Claudius.

Post procellas tempestates et Ventus Maris quanto Vehementiores sunt, tanto citius Bonacia spe: randa. als Malacia

Epitbaphium.

Mortuus heu! nec lotus aqua Nec Nomine Notus : Bella famem, pestemq; fames Moralibq affer
Non habui Nomen quod Tibi Christe darem. : Est igitur bellum Deius Utroq; malum.
In libro Vitæ, Tu me sine Nomine Scribas : Arma procul iaceant tamen fas est sumere Bell
Spes est in Solo Nomine Nostra tuo. : Sin aliter pacis non datur ante frui.

Iniquissima hæc Bellorum Conditio est; Prospera omnes sibi Vendicant aduersa Vni im: putantur. Tacitus.

In ferre bella finitimis, et inde in cætera procedere, ac Populos sibi non molestos Sola regni Cup ditate conterrere et Subdere, quid aliud quam grande latrocinium. Augustinus de Ciuit. Dei.

Hic est Perpetuus Seclorum Lusus et Vsus
Ludendi Vt facias consumpta pecunia finem
Sic Vbi Vastate gentes lacrymantur et Vrbes
Aurea tum demum feriuntur fœdera Pacis
Heu quanto Satius foret hæc prauertere damna
Atq; Animos hominum Salus coalescere rebus
Karol Piąty Cesarz gdy Obsidione cingebat Ingol: stad: Sześć tysięcy Kul Z Fortece do Niego wystrzelono
Vspominali Hetmani Vmkli sie Nauałnemy Cesarzu:
Ex nekl: Et Quis Imperatorum tormenti alicuius ictu pevit. Cornelius Nepos.

Pyrrhus Król Epirotarum Dzielny y na Woynach Czuyny: Sam chętko na Woynach Swoich obiężdżał: Szy Woyska obudżał: Kiedy potrzeb. Potrzeby Jego Posił gnie Wetuiąc Noci nie Spanych na Spanie się Dy gie resolwował: Nauczywszy cłostia, aby tak s ockrnie te do Niego mowił Słowa: dodawąc mu c Snu allectiuy. Dormi Gosysze dormi Pyrrhus qui excutet non superest.

Alfonsowi Aragonskiemu Królowi dosmas Flore czyk mieszercza sie pocie nawszy z Podarunku Jadem Posłonego posłał Ziuiusza. Medici napominali: Nie tay Króla On odpowiedział Lego non edo. Eneas S

Edwardowi IV Królowi Angielskiemu rzekł przed Samem skonaniem Kanclerz: Czy niezalci tęs Królu tak wyso nych Pałacow, tak wielkich Dostatkow y Maetnosci Które opuszczasz rzekł mu. Słuszaysz na Syny: Istu gnora Erunt mihi Eburnea Palatia In quibus habitabo quoad stabunt: Hæ Possessiones meæ erunt Et quic Sine Vllo tam labore percipiam fructum et Eustum. Arnoldus in Arcanis Impens.

Conscientia est, ex religione et Dei metu Animi Iudicium ortum bona approbans mala abhorrens.

Potest conscientia adumbrari Quia non est Deus, extingui non potest, quia a Deo est. Tertullianus

Nihil opinionis causa, omnia conscientiæ faciam, populo spectante fieri credam quidquid me consciо faciam Seneca

Nihil hâc Luce clarius, nihil hoc gloriosius testimonio cum Veritas in mente fulget et Mens in Veritate se videt. S. Bernardus

Miserum est id negare non posse, quod sit turpissimum confiteri:

Sic Vbi Christus adest Nobis et Aranea Murus est
At cui Christus abest, et Murus Aranea fiet.

Rex sedet in scena, turba cinctus duodena.
Se tenet in Manibus, se ciбat ipse suis.

Christus Pendens in Cruce
Huc Amoret Pietas huc me Via sacra salutis
Impulit Humanæ durum tollerare laborem.

Conditio Humana non Imperio erat evitanda sed pacto.

Concordia est Duorum Cordium Coniuncto
Nulla fides Pietasq Viris qui sæpta sequuntur.

Crux Dni custos de Nocte Turris de die.

Contractus commodati est in Vtilitatem solius accipientis. Regula Iuris. L. de contr. ff de Reg Jur.

Tres displicent Deo et Hominibus, Pauper Superbus, Dives Mendax, Senex Amator,

Candor Animi inter Homines scælestos, non obnubilatus Virtutis solidæ ac constantis argumentum est. In rebus asperis et tenui spe fortissima quæq consilia sunt tutissima.

Malum punicum est expressa charitatis Imago ex rubore tum Corticis tum Acinorum. tum Vero maxime ex illa Vlronea ruptura, qua cum maturuit, Velut Viscera prodens inflammata debiscat et ex corona quam gestat satis ex se liquet.

Confidens ante Rem plerumq Ignavus

Caprea est Animal mundum Visus perspicacitate cursuq plurimum Valens Ungulaq findens. quod ad boni et mali spectat discretionem.

Tristes erant Martii Calendæ Olim alieno ære oppressis!

Qui bene consilijs in tempore parcit Aures
Non dolor a tergo, corrigit hunc stimulans.

Caluities

Ne tua sit posthac Bithynice cana Senectus
O Te felicem Calua Juventa facit

Dulce Merum dulcis Coniunx Mens conscia recti
Quid Tribus his Junctis dulcius ee potest.

Nemo se tuto diu

Semita Colonum est Angusta Pedestribus Apta
Ambulat in Lata. Currus Equusq Via.

Periculis offerre tam crebris potest
Quem sæpe transit casus aliquando Inuenit. Sene.

Ecclesiast.
Qui agunt omnia cũ Consilio reguntur Sapientia

Præcipites rerum casiis fortuna rotat

Calumniantes ad Vindictam poscit Supplicii Similitudo. Princeps qui delatores non castigat Irritat.

Conturbare caue non est placare Suaue
In famare caue, Nam revocare graue.

Parua sunt arma fons nisi sit Consilium Demi sic.

Crucis Christi Dulcis memoria crucifigit in carne Vitia. S. Augustinus.

Poppea Małżonka Nerona Vstawiczniemi farbiczkami y wodami: Zdaleka Zrazow przyszłe Bronemi twarz sobie zdawała malowała, y Kilka razy odbien napus Zdala Vnguentis. a gdy ostata Zdaleka poznała aby go Nie y tego nie znano Nawrzy z Mleka od Oślic Zażywała przes co lubo pięknosci nabierała a Zdaleka Cyrcia wdotknieniu twarzy tak postrzadała: Ze bendąc Zyma twarz Nosiła Obumarła. Zsze Sie Rzym smiał y tali Zasqud na Nie zydał Poppea Viuam faciem Vendidit; Mortuam emit, Sic Vt totam se Emat Senatus Populusq Romanus precatur. Celius Rhodiginus

Cesarzowi Juliuszowi po Wiorawney z Francuzow bitwie na Poni Senie Lego czynnie Zdaley tak Rzym przymawiał: Nervem turpem Sedum atq Clientem ducimus Alienarum Emptorem facierum Vehimus Romani Sauete Elegantiores Seruate Vultus Pomponius Lætus

Kiedy Proserpine po gorach Kwiatki zbierającą Pluto na Inny Swiat porwał: Ceres Matka Jey za paliuszky lang Swiecz iakiey wiec przy Pozrzebacz Zażygmy Sukiata po Polach Proserpiny tym czasem wszytkie Zboża na Polach iak od Sadzi po Bernaby Rosły wszytkie w Zatobie Sie oblekły. Claudianus.

D.

Petus et a Maioribus acceptus Hominibus est Sermo, quod Omnia a Deo et per Deum Nobis sunt constituta. Aristotel. de Mundo.

Qui in Vna Dei contemplacione mentem defixam habet, ei Montes et Speluncas habitare conuenit; at Vna cum Virtute etiam mores ciuiles excercuit, et auxit; quiq Noticiam parauit verum Variarum ille Ciuium regere et Ducere ad Optima Optimus est. Kicephorus

Quisquis amat dictis, absentum rodere famam
Hanc mensam Vetitam nouerit esse Tibi

Si mundo diuitibus tria posset dari
Iuuentute floridam Senilem Vitare

Deus Solus arcana Nouit. Machomet in Alcorano. Pulchram et durabilem Prolem procreare

Omega et Alpha Deus, verum petit ergo Suarum. Bene possent Diuites Summos congregare

Iure sibi Decimas. Primitiasq Dauid. Damascus Syriæ Metropolis

De Deo etiam Vera dicere periculosum, qui melius scitur nesciendo. Cyprian.

Damna fleo rerum. sed plus fleo damna dierum
Rex poterit rebus succurrere. Nemo diebus.

Est Deus in Nobis agitante calescimus illo
Impetus hic Sacræ Semina mentis habet.

Dignitas satisfactionis sumitur a persona satisfaciente.

Nulla gens tam fera, Nemo Omnium tam Immanis cuius mentem non imbuerit Dei opinio.

Nihil tam Sanctum quod non Violari, nihil tam Munitum quod non expugnari diuitiis queat. Seneca.

Magnum est Diuitiarum contubernio non corrumpi, et in affluentibus hinc inde diuitiis Virorum sumptibus Animum Seruare Inconcussum. Seneca.

Claudere desiderium est cum Ioue certare de Imperio.

Deus
Qui celso positus Loco
Infra se Videt Omnia

Diuitiæ sunt Humanarum Mentium laqueus, funesta Libertati Sarcina Omnium Vitiorum Metropolis. Quæ multis ad Bene merendum fortissimo resisterunt conatu. Nihil enim Virtutis possessori adiiciunt et quid habeat adimunt.

Compendiaria ad Diuitias Via est: Si diuitiis nihil addiderimus, sed Vanis cupiditatibq multu detraxerimus.

Nulla gens tam fera, Nemo Omnium tam Immanis cuius mentem non Imbuerit Dei opinio

Discipulus Prioris est Posterior dies. Gaudet Deus quæ Eminent deprimere

Valet Ima Summis mutare, et Insignem attenuat Deus, Obscura promens. Horat.

Quod a Deo contingit Homo nulla arte, a se depellere potest. Herodotus.

Deus. Te Magnam pandente Manum Saturantur abunde
Omnia te vultus Vultum condente fatiscunt.

Soli fide Lee. Soli constanter adhære
A Solo cunctis Tristibus Remedium
Una est in Dubia mihi re Medicina Iehoua
Cor Patrum, Os Verax. Omnipotensq Manus.

Dux Ille Optimus Videtur qui Omnes in seruire Me
Litiæ Gradus et Emensus Piccol.
Magnanimi Ducis est dolo malo neguaquam en Hos
Vbi. Michael Piccany.

Vidi Ego Iactatos Vario discrimine Iustos
Et Vidi Nullum deseruisse Deum.

Discrimina dum feliciter cedunt suauissimæ Memo
riæ Sensum relinquunt.

Dicta Semel Nullum patiuntur Iure recessum.

Chwandas Cesarz Rzymski Bogu swoie przyznawał Lu
wane Mowiąc. Viuere sua Dei est Nobis sint cætera curæ

Omnia prospere Eueniunt Sequentibus Deum, aduersa Spernentibus. Liuius.

Nihil est cautis Hominibus et circumspectis adeo formidabile quin diligentia præcauere possit, Nec vllum mu
lum est quin incautus Euenire queat. Demost. Senec. 25 Prouerb.

Exigua Damna nonunquam magna accessiones Lucra Neg euenit vero Vt agelli Vnius Iniuria Inte
ora in Possessionem sui Vindicis ducat vicina. Cassiodorus.

Król Egipski Alexandrowi Macedonskiemu Kiplowi w Podarunku posłał Snopek Pszenicy zielonego tyllko
nego Drobnego Ziarna. Epitome Variarū Historiarū.

Sicut multum plaga repetita rupta Compage Viscerum torquentur in Filiis Iam non membra sed Viscera Cyprian.

Caligula Cesarz Rzymski miał okrut Szczyrzyc Zbudowany perel. maiąc Krocząnki Poloic Galerie Ogrody Ta
cieplice. Suetonius in Vita Caligulæ

Non potest fieri Vt non aliquando succedat aliquid multa tentanti. Seneca. Epis. 29.

Non semper Viator a latrone, nonunquam latro a Viatore occiditur.

Sæpe euenit vt qui primo tempore emendari noluerit, incipiat in sequenti nec velle nec posse. Euchery. Doct. Eccl.

Qui non vult cum potest, non poterit cum volet. S. Basilius.

Euentus Dubius

Da tua dum tua sunt, post mortem nam tua non sunt.

Sæpe dies oritur nitida face nec tamen illi
Credidens subito nubilus esse potest.

Sanguine Martyrum, Sancta creuit Ecclesia.

Equus Ingenue sese periculis obicit, irrumpentium gaudens clamore copiarum. Tubarum exultat clangore, Hastarum ictus Clypeorum collisionem minime perhorrescit. Sed fidentius ingreditur, et in confertissimos hostes, adactis leuiter calcaribus irrumpit. ✝

Grandine Messores lapidare tonitribus Orbem
Concutere et rabidis frangere fulminibus.

Ebrius somno arctatur Sensuum functionibus intercepts et somno sepultus iacet Vsu rationis priuatus ✝

Prisca Iuuent alios, Ego Nunc me denig Natum
Gratulor. hæc ætas Moribus apta Meis.

Nad Jabłuszniliem iednem takie Nagrobek pisano: Habeo quod dedi. perdidi quod seruaui

Fortissimus in Ipso discrimine Exercitus est qui ante discrimen quietissimus. Plutarch

Eduardus 4tory Król Angielski: miał za Herbowny Kleynot Pszczołę Koronowaną na którey rossa niebieska spada. Z Napisem: Vitalis cælitus aura. Około tey Pszczoły Koy latał Mnieyszych Pszczół wszystkich na troyce bendących iedne mnod Znoszą: drugie cellii wplastrach robią trzecie Matkę do kierzeni bronią Z Napisem. Asmina dant reliquum

Słonce Jasno w Srzodku Vrbanus Octauus malować sobie kazał za Simbolum Lemma przydawszy Alius et Idem. Sodoleus.

Kazimierz Król Polski takie miał Emblemma: Słup Spiczasty Z diamentu na Skale stoiący na wierzchu Nego słonce. wstale fundamentalney Wrota: Napis: Sic Immortalis Ero. Salom. a Sarlan.

Episkopowie Krolom swoim za Simbolum malowali Sepe Koronowane Z Napisem: Et Viget et Vigebit. Ballus.

Karol Friderik Xiąże Kliwenskie y Juliacenskie przy Herbie Swym Xiążęcem kazał takie drugie nisowac: Tarczą na ktorey Cztyry Serca Luczkie zaieszone Z Napisem Włoskiem. Beneuolentia bonissima Guardia. Salomon a Sarlano.

Gdy Król Polski Zygmunt zapuszczał się myslami za dom Rakuski bito w Minicy Złote Portugały na ktorych Rysowano Dwie Palmy nad wielą Stopie dawiące Lemma. Amor distantia Iunoit. Salom. a Sarlan.

Pod tenże czas. Herb Domu Rakuskiego Orzeł Dwugłowy Koronowany Podle Niego Orzeł Litewski Pol: skiego Insigne takie Koronowany Lemma. Post Animos Sociasse Iuuabit. Salomon a Sarlan.

Izabella Krolowa Aragonska miała takie Simbolum; Para Kwiatkow: Seleni trygus, Miesiącznik, Heliotropus drugi Słonecznik Z Napisem: Sequor et Eternum Specto. Brunsuic.

Vt quid respicis cælum si nihil habes ibi repositum, quod pro Anima tua dedisti hoc tuum est; quod reliquisti perdidisti. S. Chrisostomus

Klotarius 2 Król Francuski miał takie Simbolum: Serce farby złotogorzey na Srebrnem Polu dwa Kłosy przerzuty ieden po Prawey złoty z Kominami: Słonecznemi Lemma: Et Luce et ardore; drugi Kłosz po lewey Diamentowy Osi miedziane Napisz: Nec luce Nec ardore. Pierwszy Nabo Sentuc y gorącością y Swiatłością Zlamenite drugi z Spaniałości y odwagę Znaczył Reus: in classe Simbolorū.

Chrystianus Król Duński: taki Kleynot dał sobie wyszować: Słon wieże z Burgą zwielą Kryształow Zolna We zbroi wyniesiono z Korzcem Z Napisem. Regna firmat Pietas. Iacob. Typotius

Quam Pia Educatio teneris Animis Principum iniecerit Sementem hanc Serioribus Annis Patria hanc Ecclesia ab Iis refert frugem. Irenæus.

Dobr Kościelnych sobie przywłaszczenie. Nabuchodonozora Assyryiskiego Krola w Bestią odmienienie. Antiocha Drugiego Krola Kobaczym na Pasmie odbicie. Heliodora o plagi o Krutne od Aniola exzegte przyprawienie. Leona Cwartego Cesarza Czarnoczkiego Karbunkułow na głowie y Smierć nabawienie.

Zygmunt Trzeci Król Polski: malować sobie za Simbolum kazał trzy Korony Sznurkiem Złotem powiązane Napis na Niemi: Cælitus Sublimia dantur. Salomon a Sarlan.

Prudentium Virorum est, priusquam aduersa contingant præuidere ne aduenient, Fortium vero cum illa iam aduenerint æquo Animo ferre.

Qui magno Imperio præditi, in excelso ætatem agunt, eorum facta Cuncti mortales Nouere, Ita maxima fortuna minima est Licentia. Salustius.

Vbi plurimum rationis et Doctrinæ, ibi minimum fortunæ.

Forma etiam muta Eloquentissima est. Fæmina in Natura monstrum. Aristo:

Si Iuppiter Vellet floribus Imponere Regem. Superat Rosa florem.

Fama Velox malum quo non Velocius Vllum.

Fides Catholica eo fulsit gloriosior Virtute diuina, quo magis armis Impietatis existimabatur extincta

Fortes sunt, qui pericula cum expedit non timent, sed experiuntur, et Honesti causa. mortem oppetunt.

Fœmina pulcherrima et Nobilissima, mundo muliebri Ornata incedens pedes habens Sandalibus contectos graditur, suam pulchritudinem ac Nobilitatem Ipsa Incessus Venustate commendans ✝

Fortuna illud magis aggreditur et quatit quod Splendidius fulget

Formido est frænum Infamiæ, quo reuocantur Anes a prauefactis

Ad fugam parati sunt, qui Ducem suum desperare Vident. Vegetius

Nulla est felicitas quam non aliqua parte ægritudo contaminet.

Fides quando promittitur, etiam Hostibus est Seruanda, contra quos bellum geritur. Tuia Leuissimi

Inconstantis immo et perfidi Anis est facto non implere quod iam ante pronuntiasti. S. Augustinus

Si bonam mihi Seruasso famam. Dues Ero satis. Plautus. Fama Optimo Cuiq; pretiosa est. Symmachus

Famæ et Fidei damna maiora sunt, quam Quæ æstimari possunt. Tuius

Plus Tibi curæ sit, vt Honestam famam quam Diuitias Ingentes Liberis relinquas, Nam hæ mortales sunt; Illa vero Immortalis. Isocrates

Alius Alium ego Beatissimum existimo qui Bonæ mansuræq; famæ præsumptione perfruitur. Plinius

Agesilaus Spartanorum Rex, Bonam existimationem Opulentissimo prægestuit regno. Teste Emilio

Is demum mihi Viuere atq; Animo frui Videtur qui Aliquo Negotio intentus præclari facinoris aut artis Bonæ famam quærit. Salustius.

Transit Honos, transit fortuna Pecunia transit
Omnis Sed tantum fama perennis Erit.
Infima spreta iacent, fortunæ obnoxia, summa
Quæ medio sita sunt, firma manere solent.

Prægnantem Neq; implere cibo neq; Esurire oportet.
Sis Asinus. Quemcunq; Asinum Sors aspera fecit
Qui placide Sortem ferre scit ille Sapit.

Theodoricus Aser Rex cum Ministrum haberet sibi percharum, et rectæ religionis professorem, cum Is in Domini gratiam, a fide ad Arianismum se transtulisset; Caput Homini amputauit; qui diceret Eum qui fidem Deo non Seruasset, non facile sibi fidelem fore. Cedrenus.

Ecce in Ipsis Materni Vteri angustiis non discordes tantum fratres Legimus sed Bellantes. Est ne ig nouum quod faciunt armati! quod solent Nedum Nati. Petrarcha.

Bracia Rodzeni Romulus y Remus mury Rzymskie ktore wystawieli Liwiusz Skarpieli: Zlad Owidiu napisano. Vetus Vrbis Roma sed Vetustior Orbis Infamia est fratreno Sanguine maduisse. Liuius.

Zabiel Cieta Succesorem Romani Imperii Saracalla Brat prosiel go Bassianus Starosta aby na Zgu Wzenie tego wystepku Inter Diuos Getę policzył. Odpowiedziano: Sit Diuus dummodo non sit Vir. teste Spartiano.

Eteokles y Polinices Bliznieta niezgodni go Rolu tylko Krolestwo Rzymskie bendąc na Rzemian ieden Wygnaniec a Drugi Panem. przecie y ci spolnemi sie radami: zgodzieli y Kiedy Ies czata Obyczaiu Pogansk iem palono: Plomienie z Zawziętey mis miedzy sie Strony obracały. Statius.

Tagirraus Krol Tatarski trzech Synow zostawiwszy Krolestwo Rzymskie Rzesci rozdzielił. Ocdaq Boy Jednemu Zniesz wszytko Krolestwo całkiem oddac. Spuscił złoty pług Złotą Siekierę złote Jarzmo z ta czaszke. Kiedy to byzrał Starszy chce podniesc az Ogien Zlego wybuchnie y Jego Spali. Oce drugi top potka. przystampi namłodszy ostygło złoto. Które on wziął Zadował y całe Krolestwo posiadł. Herodot

In ea familia est Natus, quæ non modo Dominatum, sed nec Potentiam cuiusquam ferre potuit. M. P.

Cubomirscias Satis et Naturæ Vixit et gloriæ, sed Patriæ parum. nam et nunc desiderio sustenetur.

Viri fortes odia sua cum Armis deponere solent.

Viris origine Illustribus Principalis quidam in Sermone et moribus inest genius et specialis quædam Innata gratia eos comitatur. et Vel Inuitis Inscisq; adesse consuevit. I. Lipsius.

Generosum est quod non recedit a Natura Nobile Vero secundum Virtutem Generis.

Corpora Magnanimo Satis est prostrasse Leoni
Pugna suum finem, dum iacet hostis habet
At Lupus et turpes instant Morientibus Vrsi
Et quæcung minor, Nobilitate fera est.

Duces rebus afflictis hilaritatem de Industria Simulare, et aduersas res adumbrata læticia abscondere debent; ne Militum Animi si fractam Ducis sui Viderint mentem, et Ipsi collabantur.

Seneca.

Genas effinxit Natura. Vt Sæpta et claustra quædam quibus aer continetur, quo intercepto per linguæ plectrum palati ac dentium adminiculum Verba formantur. Pudor autem in genis elucens ovrpedit ac remoratur hæc organa ita Vt qui Erubescunt, Vix Verba promere Valeant et cum tandem loquuntq; ea et pauca et concisa efferunt.

Non facile Generosus Animus Ignominiam suffere pt. Qui Continua Vsus prosperitate putat eam sibi a fortuna deberi: Quæ assiduo Suo rotatu, cuncta ita permiscet, Vt nihil firmum in suo Loco permaneat

Vixi et quem dederat cursum fortuna peregi

Gloria est Stimulus et Calcar quo Sublimes Animæ, concitantur ad Studium rerum honestarum.

Ea Vera æternaq Gloria Principum Christianorum existimari debet quam res præclare in Hostes fidei gestæ commendant

Aurelianus Cesarz wiodł Woyny Wielkie z Pozytkiem Wielkiem y z Sławą Państwa Rzymskiego to wiodąc Rzymianie na Seymie ieden Vradzili mu złoty ofiarowanie Statuę: Cesarz to Rzekł a wyciągnąwszy Palec Conclusab: Huius Statuæ fundamenta Esto. Hor. Lin.

Sit gens et ampla Vetusq;
Multa etiam Scelera et Cades Sectantur eandem
Filius a Patre degenerat. Nec fama Nepotum
Æquat Auos, regnant Cædes occulta Venena
Insidiæ ac Stupra.

Barliatkes ptak rodzi się w strabiey z Jedliny w Wodzie z butwiałey. dla tego między Jedliną a Jodłą Smaczne bardzo Mięso maiąc to wiele Jedliny przyrzuca a Sidło niemi przykrywaią: Prosta głupia Kiedy do farby przylatiwa w Sidło nieostrożna wpada.

Plinius

Pelopidas Cesarz na Nieboszczika Woynę się prawiąc ieden mędzy rodzinę rad przemieszkiwa. Stasznie się Smaczne bardzo Mięso maiąc to wiele a Jz się kochaią kolorad rożnych pawie Piora do Jedliny przyrzucaią a Sidło niemi przykrywaią: Prosta głupia Kiedy do farby przylatiwa w Sidło nieostrożna wpada.

Plinius

Grona Winne Włoszczany w Polszcze dostawaią się w Sieni: Quetanus pisze ze się doyrzewaią na Nowem Swiecie w Mieście Dominika S^to wprzodzie. w Paxumie Murzynskiem Mieście Swiadczy Franciscus Alvarez. Rodzą się w Styczniu drugie w Marcu.

Mali sortis odia sua cum Armis deponere solent. Plutarch.

Tiberius Cesarz mawiał często. In Republica Liberas esse linguas oportet.

Maximilian Cesarz taliè sobie Kazał malować Symbolum. Na wysokiey Skale Wieża na Ktorey Zodiak. Słonecznyy był wyłon: tersetowany. Napis. Nondum in auge. Typosius.

Alfonsus Xięże Kalabryiskie. Edwardowi Synowi swemu na Sczyrozłotem Puklerzu Rysowany Zodiaczek. taliè podał. Był Kontersekt czterech Zwierząt. Jelenia z Napisem Deum Time. Ieklinę ieść Jelen z Kłaszcza na grzmoty y Pieruny Bociana. z Napisem Parentes reuerere. Rodzicow szanuy Bocian Starość Rodzicow swoich na Ramiona y skrzydłach piastuie. Zołwia. z Napisem Domum Procura Zołw pod skorupą iak Domu mieszka y Ustawnie go na sobie nosi. Delfina z Napisem Officis Vaca. Vczynnością służ Przyiacielowi. Delfin Ryby Inne Powolność do: ne dewincuie Okrutność nad Zeglarzow tancami y Igrzyskiem Oprzedza tonących na grzbiecie wynosi. Lemma nad tym Wszystkiem. Celer Virtutis Cursus.

Campsius

H.

Rex Se let in cæna turba cinctus duodena.
Se tenet in manibus se sibat ipse sibus
Rem decoxit Sneus Clymicus dum de[illegible] aurum
Et Bona dilapidat. Omnia pro lapide. Owen

Christus Dominus dolore cordis tactus intrinsecus dixit: pœnitet me fecisse Hominem.

Christi per Vulnera patent Viscera. S. Augustinus

Magis me dolent Vulnera peccati Mei, quam corporis mei. Christus Dnus.

Incredibile dictu quantæ calamitatis causa soleat ẽe nimia fiducia, multoq̃ iam parta Victoria, postquam intra teli iactum Venerunt maximis cladibus affecti perierunt

Nullus perniciosior est Hostis quam Quem Audacem Angustiæ faciunt Longeq̃ Violentius ex Necessitate quam ex Virtute corrigimur.

Vtrumq̃ Vitium est, et Omnibus credere et Nulli sed alterum Honestius Vitium dixerim alterum tutius

Seneca.

Vnus consilis alter Præstantior hasta
Hic satus ad Pacem. hic casbensibus Vtilis Armis

Naturæ sequitur Semina quisq̃ suæ.

Ex Sublimiori Dæmonum copia Plato autumat singulis Hominibus in Vita agenda Testes et Custodes Singulos additos qui Nemini conspicui Semper adsint, Arbitri Omnium non modo Actorum Verum etiam cogitatorum; at Vbi Vitâ editâ remeandum est. Eundem Illum qui Nobis Præditus fuit aptare illico et trabere Veluti custodiam suam ad Iudicium, atq̃ illic in causa dicenda adsistere. Si qua commentatur redarguere: Si qua vera dicat, adseuerare. prorsusq̃ illius Testimonio ferri Sententiam.

Apuleyius

Conuersatio contemptum varitas admirationem parit. Ap.

Salances wskolebaᵭ Krolluiąc Zwycięstwo Znacznie odniosł Zwiey Przyiaciela Kolebowie Zawoᵭ Rzec Bar

Prace y trudy Krolowi Oddali Za Vpominek Statuam Honoris Vlanego wSrebrą tyllko złotą rzecz maiącey

Kolstorey obeliszek złoty Wzymał, na Obelisku wZne Korony Wisiały: Krol wdzięcznie przyiął wspak

alludując do Koli y do Złotego Obelisku rzekł: Si totus hic Honor Suæ Manus Naturam inuisset Prou

cipem locum in Nostro Thesauro habuisset. Trogus.

Per Honor. Alexander Wielki Exnia Swego wzloty nad Vberab. Pompeiusz złotem Krzyż dawał Podkowa

mi Iuliusz Cezarz pozłocistem Karmicł Owsem. Pomponius Sextus de laudibus.

Dawano Hagane Atezilaszowi ze Marem Spany nocłaᵭał. Ok Kolazawszy Rycerstwo rzekł Horum

ctora sunt mea Rei publicæ Optima Munia. Plutarchus.

Helwius Cezarz Rzymski Iż ociągaiąc się Wcorem Pantwo przyiął nazwano go Pertinax: tak się rzecz

Poddanem przysłużył: Iż po Smierci Jego tallone czynieli acclamatie. Pertinace Imperante Securi Vixi

mus Neminem timuimus. Patri Pio, Patri Senatus, Patri Bonorum Omnium parentemus Aurel. Victo

Lotaryusz Cezarz Pietnascie lat Panstwo Pobożnie V Rzymian pod Cłosz Karystrey Kopią na Rynku Vb

Sprawuiąc: wspomniawszy na Discurs przyymier Kano na Nieprzyiaciołi Snopek, pod Ktorem Zymnosc wy

Ze Oyca Swego Ludowika o Proznosci świata Cezar latwego Złoża Pacowano. Zwano Ig. Hasta Salutis.

stwo porzucił w Kemenskiem Klasztorze Zostawszy Hugo Capetus Krol Francuski radził się Weremundo

wszy Zakonnikiem Zyiąc dokonał Leoryskiego Biskupa. wszymby się mogł nalepiey przy

Hugo Cezarz po Wielkich Zwycięstwach Które miał służyć Kościołowi Bożemu. dał mu rad Swiatobliwy

zeli Porządek Budowawszy Klasztor wBurgun: skup. Sis. Prasis. Vt Prosis. Pyta się Krol daley

dzey Dostatki Cezarskie tam przeniósł: a Sam Vbo m.dd. Odpowiedział et Ebedonice et Dialectice. to u

giem Zakonnikiem Został. y dłonią przez obeyrzek y Pieszą przez obronę. Robek

Karol. V Cezarz Zwycięzca Pogan y Heretikow po Hermus Bilius Xięże Corzyki mawiał: Ecclesiã Sanc

zadziwszy Swiatem Kościołem y Cezarstwem Hermus largiendo: Bilius propugnando. Hermus est

wKlasztorze się Zamknął Zostawszy Zakonnikiem. rzeka Która Złotem płynie. Bilis est Islem co do Woy

Karol II. Cezarz za Symbolum maiował Kapli Epitome Var. Hist.

czke: po Iedney Stronie złoto: po drugiey Drzewo Bo Korzewa.

żne. przydawszy lemma: Et Auro et Lauro. Kościoł Swięty Rzymski Katolicki: Dum afflictur floret d

Złoto wspomaga Cnoty się Znachy Robek do Sroru oppriuitur crescit: dum laeditur Vincit, dum arguitur intelli

na broni. to waruiące. In Classe Simbol. git. tunc stat; cum Superari Videtur. S Hilarius

Ach pereat quisquis præfert Virtutibus aurum
Ingenium iunctas Nobile vincit opes.

Ambulat en medios Salamandra illæsa per Ignes
Nempe illæsa manet Semper et integritas.

Rumpatur quisquis rumpitur Inuidia.
Magis Vrgent sæua inexpertos.
Nunquam pernitiosa seruant modum.

Grauitas Iniuriæ spectatur secundum dignitatem personæ offensæ supra offendentem.

Imberbis Iuuenis tandem iustitia remoto
Gaudet Equis canibus et Aprici gramine campi
Cereus in vitium flecti Monitoribus Asper.

Si peregre pergas, semper de Nocte quiescas!
Mane cito Surge hospitium de luce capessas!
Mane Deum Lauda. Surgendo. Sicut Alauda.

Macedończyci do Perseusza ostatniego Króla swego Króla win
szuiąc mu długiego Imperium złotą Statuę Fortuny
nosili ziemi słowy. Dent Superi Vitam Nos fortunam.
Pollicianus in Miscellaneis

Herodotus pisze Iż żołnierz iakiś na Króla Lydyiskie
go Gyga rzucaiąc się Smiałemu zamierzył: A Gyges Syn Kró
lewski z przyrodzenia Niemy widząc Oycowskie niebez
pieczeństwo Krzykniie. Hem Miles Quid agis Rex
te quem fecis.

Bitwa Walna ze wszytkiey Greciey przo Troię expedita spisował
Vlisses po wszytkich Prowinciach żołnierza: słysząc to Thetis Achi
lesowa Matka, a bojąc się o Syna lubo Małego żeby go na Woyny
nie wzięto zażyła takiey sztuki: Maiąc Kilka Nie wiellkich
Czorek. Vbrała Achilesa po Białogłowsku y między czorkami
schowała. Vlisses bardzo to dobrze wiedział; że ma Thetys
Syna Który u Dziecinsturie coś Niedzicinnego po Sobie po
kazuie na Imię Achilesa: przyiechał tedy u Dom Matki
pytaiąc gdzie Syna podziała: Matka stawiła mu wszy
stkie suoie Dzieci wybrane Białogłowskiem turbuiąc go
Syna żadnego niemiała tylko czorki. Gdzie tu Vlisses zażył
na sztukę sztuki. Położył przed oczyma Onych dzieci Miecz
Saydak Pukliez Pancerz & Inne Woienne Naczynia. podru
giey stronie Kanali Manele Zausznice y Inne stroie. ali
sci iedna co była prawdziwa białogłowy porwie Zausnice
druga Manele trzecia Zwierciadło. Achilles ktory się mesky
żny urodził porwie Saydak Pukliez miecz. Poznał zaraz
Vlisses że to Mężczyzna wziął go na Woynę Boską wyszował
a potym dzielnem wszytkiego Woyska Hetmanem ogłosił.
Statius in Achilleid.

Na wyspach Malabarskich pod Znakiem Orła niebieskiem
Ktory Drzewcem zowią Grona się winne rodzą farby czer
ney które nietylko Vkuszeniem ale y za Samem Weyrzeniem
ludzie, y zwierzęta do bitwy zapalaią. Petr. Mart

Quo Neguit pellis Leonina Intret Vulpina. Plutarch

Mattziasz Cesarz Rzymski takie sobie na Portugale risował Symbolum. Stał Orzeł iedną nogą na złotey Gałce
a drugą na Berło y miecz skazował. Macaiąc Innego godzies drugiego Surata. na iednem mało maiąc.

Non perit indigne quem sua culpa Necat.
Præcocia Ingenia raro perueniunt ad frugem. Liuius.
Diuisum Imperium cum Ioue Cæsar habet.
Reges a recte agendo Vocati sunt. Ideoq; recte
faciendo regis Nomen tenetur: peccando amit
titur: Illos vere Reges dixeris, qui tam Semet
ipsos, quam Subditos Benefaciendo modificare
et stabilire nouerunt. Isidorus de Sum Bono.
Dyonisius Sicilii Tyrannus. przyiechawszy raz
do Aten Apolina Boscia nawiedził. y obaczywszy
Statuę Iowisza wpłaszczu złotem. zdiąć go kazał mo
wiąc. Co tobie po tym płaszczu Zimie niegrzeie lecie
cieży. Obaczy y Dyanny tak złoty Posąg
rzekł y ten mowiąc: Day to, tak dawno z tym ludziem
stoisz a ieszcześ y razu nieprzebiła. Obaczy b Merku
riusza złote Sandały mowi day to. ieżli vkąsisz że
by sobie połamesz. a lepsze żeby niż Sandały. Obaczy
y Eskulapiusza złotą Brodę y mowi mu day to: Star
szy tatuś Oćiec Apollo a Brody żadney niema y tak
wszytkie Bogi obrad.

Z Grobu S. Bulgarieg Demonskiego Krzewcia Matczy
ni wyrosło Cedrowe drzewko. z drzewka wyrosły Plonki
drzewa troiakiego: Balsamowe te znaczyły pobożne
Oliwne znaczyły nad Ubogiemi litość. Cyprysowe te
znaczyły Smierć szczęśliwe. Napis przy Nich
Hic cippus ibi typus. Tu grobek tam nagrobek

Historia Eccleæ tripartita.

Posłowie do Filipa Króla Macedońskiego przyiechali że go
z Doma nieczastali. Alexander wstał zwanascie Posłów
Gości miasto Oyca poczęmował Hedy się Rozmowiem
rozmowam Ziemi zabawiał o Rzeczach Rycerskich
powszechne pytania zanosił. Wiele Miał do Persiey
Miasta Zamki iak obronne Ludzi co Zacz, czy Waleczny
czy Czujny wszelaczy w Armacie czy zamorzony. Posło
wie to słysząc a na wszytko według słuszności od
powiadaiąc Poczęli po Sobie mowiąc: An vel Phi
lippus Ipse maturior. y Iuba rzekł zniłem nie
widował doyrzałości Rycerskiej mu przyznano.

Contra Rempublicam et Leges loqui, est frequentare corpus Suum.
Multitudo Anum coalescere in Vnius Populi corpus nullare quam legibus potest. Livius.
Omnes laudis Studio trahimur, et Optimus quisq maxime gloria ducitur.

Langvor accidit, cum res abest quam quis ardenter cupit Absentia quippe illa interare facit Animus et emoritur, multoq mœrore tabescit, sui certe morbo res Sola dilecta, presens mederi potest. Lycia coma hoc est Sompta et promissa.

Inter Viros quorum fidei custodiæq concredita est Imperii dignitas Populi Salus cura Patriæ Libertatis et Religionis Antiquæ tutella Principem locum obtinet. M. T. C.

Vbi plurima leges, Ibi et lites, et mores Improbi. Plato. Non bona conscientia sed Victoria litigantis est premium. Cesus

Discite Justiciam Moniti et n' temnere Divos.

Semper Lybia aliquid Monstri alit.

Lingua loquacior est nullus tatiturnior aquo. Ovanus Non tacuisse nocet Nocet multu ea locutus

Aut loquendo Homines, Aut tacendo necat. Libertatis Amor stultas fur decipit Ipso

Quemadmodum Omnium rerum sic Literarum quoq Intemperantia laboramus, Non Vitæ sed Scholæ discimus. Seneca O Bona libertas pretio pretiosior Omni

Plures libertatem suam Poloni, quam Amicitiam totius mundi æstimant.

Non bene pro toto libertas venditur auro Boccalinus Lachrymæ nihil remedii adferunt malis: Lachrymis citius deerunt quam causa dolendi Sanctarella

Alterius non sit qui Suus esse potest.

Lex instituta ad Privatum commodum non dicenda lex sed Iniquitas Siquidem cessante boni communis ratione cessat et Ipsa lex et Vim obligandi non habet.

Indecens est Principi Voluntate pro lege Vti

Boni Principis Hieroglyphicum. Speculum lucidissimum. addito lemmate Sunchis æque fidum. Pascitur libido convivuis Nutritur deliciis Vino incenditur. Ambrosius

Mając raz cos' Apollo z Atlantbonem Megarensiem Krolem tracowac położył lutnią na Kamieniu dziwna rzecz z Onej przyległosci lutni Kamien Melodiey tak wzięł nabrał że kto go Namniey rusżył wszytkich stron dźwięk wydawał. Pausanias in Atticis. ad Pop. Antiochi in obitu Valentis

Soluamus bono Principi Stipendiarias lachrymas quia Ille Nobis Suum dolut Mortis Stipendium. S. Ambrosius

Quis in alijs pereonnatur in te Hospitatur. Metianus apud Stobæum.

Jupiter chcąc pokazać Swiatek Swiata puscieł Orła iednego od wschodu drugiego od Zachodu oba Ku sobie continue lecieli y zlecieli sie w Delfach. tamże Academią albo Stolicę mądrości Zatoczyli.

Philip Macedonskiż Król Alexandrowi Synowi Swemu mowieł; Aliud Tibi Fili Cudre regnum Macedonia te non capit. Curtius. In fundo Veritas

Sit Ipsa lectio moderata cui finem consilium non lassitudo imponat. S. Hieronimus

Nero Cesarz Rzymski maiąc sie na Decret iednego z Cztorych podpisać mowieł: Nunquam me didicisse literas. Aula breues tunicas et breue carmen amat.

Marcin Swiety wszedszy był Winny Macicę wogrodzie swoim z Autorey gdy Arrius Kaplan Pogański Vrwał y wrzodę prosta wpuścieł. dźwięk rzecz Woda smaku y zapachu Winnego dostała. Surius in Vita S. Mar

Przydał sie otym Przezon S. Biskup Turonenski Iż kiedy sie Vsta iednemu Chorobą skrzywiły stacieł tour, wody tamtey za prze Zegnaniem Arrianiza napiet sie y Zarazem wazyimu sie wyprostowa

Jest Jeden Ptaszek zowią go Imenuicos. Ktory dzień tylko żyie. rano sie rodzi Ulicz Bor Umiera tym Bosem Innych Ptakow gniazda nauiedza, y głosy to tego to Ptacza wyraza, raz Spiewa iako drozd dru raz iak Szpak, Mieci iak Slowik. Czego mu niedostaie Był młodym był Srednim był Starem oto y Ni

Domatov, Guiedziat Swiat. Pisz nad Niem w Hieroglifikach Non diu sed satis.

Wielki Alexander Mawiał. Vixi satis quia Non Numero Annos sed triumphos, metior me non Ætate sed perennitate.

Andreas Grimmanus Xiąże Wenecki takie sobie Symbolum malował: Słup wysoki po którem Groza winne Ku Gorze wstępuią: Napis: Festina lente. Salomon a Sarland.

Mowa Jana Kazimierza przy Abdykacyi k. 63.

Stefan Sarnowski k. 68/2

Dzieje Polski do wstąpienia na tron Zygmunta III k. 102/2 — 110 „krótka ziatkat i królów polskich descriptia"

Wspominki dziejów polskich k. 115

D° — — — k. 201

D° — — — k. 203. i następne

Ciekawe wiadomości k. 208

Nr. 218

INSTYTUT OSSOLINSKICH